

38

SEJNI ZAPISKI

SKUPŠČINE SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE

**SEJE OD 29. III. 1965
DO 28. IV. 1965**

**LJUBLJANA
1 9 6 5**

SEJNI ZAPISKI

SKUPŠČINE SOCIALISTIČNE
REPUBLIKE SLOVENIJE

SEJE OD 29. III. 1965 DO 28. IV. 1965

LJUBLJANA 1965

SA-S:17/15 J

Sekretariat Skupštine SRS
dokumentacija

Mmr. št. 690/65

REPUBLIŠKI ZBOR

20. seja

(31. marca 1965)

Predsedovala: **Tine Remškar**,
predsednik Republiškega zbora in
Janez Hočevar,
predsednik Organizacijsko-političnega zbora

Začetek seje ob 9. uri.

Predsednik **Tine Remškar**: Tovarišice in tovariši poslanci! Pričenjam 20. sejo Republiškega zbora Skupščine SR Slovenije, ki sem jo sklical na podlagi 44. člena začasnega poslovnika našega zbora.

Za današnjo sejo prosijo, da jih opravičimo, naslednji poslanci: Ivo Janžekovič, Tone Preložnik in Stanko Robnik. S tem ugotavljam, da je današnja seja sklepčna.

Za današnjo sejo predlagam naslednji dnevni red:

1. odobritev zapisnika 19. seje Republiškega zbora;
2. razprava o nekaterih družbeno negativnih pojavih;
3. obravnava in sklepanje o predlogu zakona o volitvah delavskih svetov in drugih organov upravljanja v delovnih organizacijah;
4. obravnava in sklepanje o predlogu zakona o zasebnem gostinstvu;
5. obravnava in sklepanje o potrditvi zaključnega računa sklada SR Slovenije za šolstvo za leto 1964;
6. obravnava in sklepanje o soglasju k finančnemu načrtu sklada SR Slovenije za šolstvo za leto 1965;
7. obravnava in sklepanje o soglasju k finančnemu načrtu sklada SR Slovenije za negospodarske investicije za leto 1965 in obravnava zaključnega računa za leto 1964;
8. obravnava in sklepanje o predlogu zakona o urejanju in vzdrževanju zelenih površin v naseljih;
9. obravnava in sklepanje o predlogu zakona o prisilni izterjatvi prispevkov in davkov občanov;
10. obravnava in sklepanje o predlogu zakona o določitvi dela stanovanjskega prispevka, ki se plačuje v sklad za zidanje stanovanjskih hiš tiste občine, na katere območju ima sedež izplačevalec delavčevega osebnega dohodka;
11. obravnava in sklepanje o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o muzejih;

12. obravnava in sklepanje o predlogu zakona o državljanstvu SR Slovenije;

13. obravnava in sklepanje o predlogu zakona o spremembah zakona o gasilskih društvih;

14. obravnava in sklepanje o predlogu zakona o spremembah zakona in dopolnitvah zakona o visokem šolstvu v LR Sloveniji;

15. obravnava in sklepanje o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o znanstvenih zavodih;

16. obravnava in sklepanje o predlogu zakona o spremembah zakona o Slovenski akademiji znanosti in umetnosti;

17. obravnava in sklepanje o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o poklicnih gledališčih;

18. obravnava in sklepanje o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o knjižnicah;

19. obravnava in sklepanje o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o varstvu kulturnih spomenikov v LR Sloveniji;

20. obravnava in sklepanje o predlogu zakona o srednji strokovni šoli za notranje zadeve;

21. obravnava in sklepanje o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o lovu;

22. obravnava in sklepanje o predlogu zakona o dimnikarski službi;

23. obravnava in sklepanje o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o sladkovodnem ribištvu;

24. obravnava in sklepanje o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o zdravstvenem varstvu in o organizaciji zdravstvene službe v LR Sloveniji;

25. obravnava in sklepanje o predlogu zakona o skladu SR Slovenije za socialne zavode;

26. obravnava in sklepanje o predlogu zakona o družbeni denarni pomoči žrtvam fašističnega nasilja in njihovim družinam in

27. poslanska vprašanja.

Tovariše poslance in poslanke opozarjam, da na dnevni red današnje seje nisem dal informacije o gradnji hidroelektrarne Trnovo. Na dnevni red pa je nisem dal zato, ker je navedena materija precej obsežna in je treba nekoliko več časa, da se gradivo dobro pripravi. Zato predlagam zboru, da obravnavamo to točko dnevnega reda na naslednji seji zбора. Ali se zbor strinja s tem predlogom? (Da.) Hvala lepa!

Ali ima kdo kak predlog za spremembo oziroma dopolnitev dnevnega reda? (Ne.) Ker nima nihče pripomb, ugotavljam, da je predlagani dnevni red sprejet.

Prehajam na 1. točko dnevnega reda. Zapisnik 19. seje Republiškega zboru ste prejeli pismeno. Ali ima kdo kake pripombe k zapisniku? (Ne.) Ugotavljam, da nima nihče pripomb in smatram, da je zapisnik 19. seje odobren.

Predlagam, da bi 2. točko dnevnega reda obravnavali na skupni seji Republiškega zboru in Organizacijsko-političnega zboru. Enak predlog bo svojemu zboru dal tudi predsednik Organizacijsko-političnega zboru. Ali se strinjate s tem predlogom? (Poslanci se strinjajo.) Ker se strinjate, odrejam kratek odmor. Prosim vas, da ostanete na svojih mestih, ker se bo skupna seja začela takoj.

(Seja je bila prekinjena ob 9.10 in se je nadaljevala skupno z Organizacijsko-političnim zborom ob 9.12.)

Predsedujoči Janez Hočevnar: Tovarišice in tovariši poslanci! Organizacijsko-politični zbor in Republiški zbor Skupščine SR Slovenije sta sklenila, da razpravljata o nekaterih družbeno negativnih pojavih na skupni seji. S predsednikom Republiškega zbora sva sklenila, da bom sejo vodil jaz. Pričenjam skupno sejo.

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije je za svojega predstavnika določil Vladimira Kadunca, član Izvršnega sveta in predsednika odbora Izvršnega sveta za notranjo politiko. Izvršni svet Skupščine Socialistične republike Slovenije je predložil poročilo o problematiki kriminalitete in nekaterih družbeno negativnih pojavov. Ali želi predstavnik Izvršnega sveta podati še ustno poročilo? (Želi.) Besedo ima Vladimir Kadunec.

Vladimir Kadunec: Tovarišice in tovariši poslanci! Dovolite mi, da pojasnim, zakaj je Izvršni svet Skupščine SR Slovenije predložil Skupščini v obravnavo poročilo o kriminaliteti in nekaterih družbeno negativnih pojavih v Socialistični republiki Sloveniji.

Znano je, da je v nadaljnjem zatiranju kriminalitete in nekaterih drugih za družbo škodljivih pojavov razpravljala dne 21. maja 1964 Zvezna skupščina na skupni seji Zveznega zbora in Organizacijsko-političnega zbora. Priporočilo, ki ga je sprejela Zvezna skupščina, vsebuje med drugim tudi priporočilo republiškim organom, naj v okviru svoje pristojnosti obravnavajo in pripravijo predloge za konkretne ukrepe za nadaljnje zatiranje kriminalitete in nekaterih drugih za družbo negativnih pojavov. Izvršni svet Socialistične republike Slovenije je v tej zvezi naročil Republiškem sekretariatu za notranje zadeve, republiškem javnemu tožilstvu in Republiškem sekretariatu za pravosodno upravo, da v sodelovanju z Inštitutom za kriminologijo pri Pravni fakulteti v Ljubljani in Vrhovnim sodiščem SR Slovenije, glede na ugotovitve sodišč splošne pristojnosti, analizirajo problematiko kriminalitete in družbeno škodljivih pojavov na območju SR Slovenije in predložijo Izvršnemu svetu ustrezno poročilo.

Kriminaliteta in njej podobni negativni pojavi so družbeni pojav. Vzroke kriminalitete in njej podobnih pojavov porajajo spontana ali zavestno sprožena družbena gibanja. Zato mora v odkrivanju vzrokov in odpravljanju pogojev ter preprečevanju kriminalitete in njej podobnih pojavov sodelovati vsa družba. To je v sistemu družbenega samoupravljanja toliko bolj samoumevno, ker gre za pojave, glede katerih družba v celoti in njeni posamezni sestavni deli ne morejo ostati neprizadeti. Po mnenju Izvršnega sveta je zato represivna dejavnost državnih organov odkrivanja, pregona in sojenja samo ena od oblik za organizirano preprečevanje teh pojavov. Toda spričo dejstva, da je dejavnost teh organov v bistvu družbena tudi takrat, kadar izvršujejo le svoje ožje strokovne funkcije, se mora tudi njihova represivna dejavnost čedalje bolj dopolnjevati s stvarnimi preventivnimi ukrepi. Za izvajanje teh ukrepov pa se morajo organizirati vse družbene sile.

Ker sta torej kriminaliteta in njej podobni pojavi družbeni pojav, je prav, da družbo kot celoto od časa do časa seznanimo s stanjem in gibanjem tega pojava ter vse družbene sile angažiramo v iskanju in odpravljanju vzrokov teh pojavov ter jih tako vključujemo v boj proti kriminaliteti. Ker je primarna

ustavna vloga Skupščine vloga odgovornega in samostojnega inicatorja za reševanje družbenih problemov na vseh področjih družbenega življenja, je prav, da občasno obravnava tudi problematiko tega družbenega področja in sproži iniciativo vseh delovnih ljudi za boj proti temu negativnemu družbenemu pojavu.

Ko smo v sodelovanju s spredaj navedenimi organi pripravljali predloženo poročilo, smo težili zlasti za tem, da bo v poročilu prikazano stanje tistih kategorij kriminalitete in drugega kaznivega neprava, ki imajo za predmet napada temelj naše družbeno-ekonomske ureditve. To je družbeno samoupravljanje in družbena lastnina proizvodjalnih sredstev, osnovne svoboščine ter pravice človeka in občana, ki izhajajo iz ustavnih določb, da sta človekovo življenje in svoboda nedotakljiva, da je zajamčena nedotakljivost osebnega življenja in drugih pravic osebnosti ter da je občanom zajamčena lastninska pravica na predmetih, ki so namenjeni za osebno potrošnjo, rabo in zadovoljevanje njihovih kulturnih in drugih osebnih potreb.

K temu prikazu nas je nadalje vodilo dejstvo, da je prav na tem področju težišče celotne kriminalne dejavnosti v Sloveniji in da so bile pravice človeka in občana v bližnji preteklosti predmet najštevilnejših ter najpomembnejših kršitev. Zato so v predloženem poročilu obravnavana kazniva dejanja zoper življenje in telo, kršitve nekaterih ustavnih pravic občanov, kazniva dejanja zoper osebno premoženje, kazniva dejanja in prekrški v gospodarstvu, kazniva dejanja s področja prometne varnosti ter prekrški zoper javni red in mir. V tej zvezi pa je potrebno poudariti to, kar ugotavlja poročilo v splošnem pregledu gibanja in strukture kaznivih dejanj, gospodarskih prestopkov in prekrškov, da namreč gibanje kaznivih dejanj in pravnomočno obsojenih oseb v SR Sloveniji ne kaže tendence niti stalnega naraščanja niti stalnega upadanja, temveč se spreminja iz leta v leto v bolj ali manj ustaljenih okvirih. Število gospodarskih prestopkov se je zmanjšalo, skoraj podvojilo pa se je število prekrškov, ki predstavljajo lažjo obliko družbeno negativnega delovanja, to je dejanj in opustitev, s katerimi se krši družbena disciplina, ki zagotavlja pogoje za normalno življenje občanov v družbeni skupnosti, odvrta ogrožanje varnosti ljudi in premoženja ter zagotavlja izvajanja predpisov državnih organov, ki so jih ti sprejeli za uresničevanje določenih družbenih nalog.

Posebej kaže opozoriti na nadaljnje zmanjšanje števila kaznivih dejanj politične narave, saj je v letu 1964 odpadlo na to vrsto kaznivih dejanj le 0,2% vseh obtoženih kaznivih dejanj.

Ker je bilo nadalje ugotovljeno, da povzročajo nekatere kategorije storilcev kaznivih dejanj posebno zaskrbljenost tako pravosodnih organov kot vse družbene skupnosti zaradi pomanjkanja ustreznih ustanov za njihovo resocializacijo oziroma zdravljenje, je v predloženem poročilu posebej prikazana aktualna problematika mladoletnikov, alkoholomanov ter osebno motenih in duševno bolnih storilcev kaznivih dejanj. Iz poročila sledi, da so za vzgajanje, varstvo in zdravljenje naštetih kategorij storilcev potrebni posebni pogoji in zdravstveni zavodi, ki pa jih še ni dovolj, medtem ko obstoječi nimajo dovolj usposobljenega vzgojiteljskega in zdravstvenega kadra.

V zvezi s kaznivimi dejanji zoper življenje in telo je treba poudariti, da je cilj inkriminacije pri vseh kaznivih dejanjih te vrste varovanje življenja in telesa občanov kot temeljnih družbenih vrednot primarnega pomena. Zato menimo, da je treba preprečevanju teh kaznivih dejanj posvetiti prvenstveno skrb. Ta skrb je še zlasti potrebna zato, ker se je število obsojenih zaradi

ubojev zvišalo od 19 oseb v letu 1963 na 53 oseb v letu 1964 in ker je število oseb, obsojenih zaradi storitve hudih in lahkih telesnih poškodb, čeprav se je znižalo od 1539 storilcev v letu 1963 na 1200 storilcev v letu 1964, še vedno dokaj visoko. Zato se moramo tudi vnaprej z vsemi močmi prizadevati za nadaljnje preprečevanje teh kaznivih dejanj. Glede odkrivanja teh kaznivih dejanj je treba ugotoviti, da je zelo učinkovito, saj sta v letu 1963 in 1964 ostala neodkrita le po en storilec uboja in gre vse priznanje naši kriminalistični službi za njeno uspešno delovanje na tem področju. Treba pa bo proučiti kaznovorno politiko na tem področju, zlasti v odnosu na nekatera premoženjska kazniva dejanja in videti ali so merila vrednotenja posameznih družbenih dobrin, med katerimi sta življenje in telo občana na prvem mestu, pravilno postavljena. Toda ostali bi le na pol poti, če se ne bi v preprečevanje teh kaznivih dejanj vključili vsi družbeni činitelji, zlasti pa mladinske, sindikalne in druge družbenopolitične organizacije ter organi družbenega samoupravljanja, ki naj bi pravočasno odpravljali vzroke te vrste kriminalitete, ki jih deloma nakazuje tudi obravnavano poročilo.

Nadaljnja dobrina, ki je v našem družbenem sistemu izredno pomembna, so pravice in svoboščine človeka in občana, ki jih zagotavljajo ustava in drugi predpisi, ter so neodtujljiv del in izraz socialističnih ter demokratičnih odnosov. V njih se človek osvobaja kakršnegakoli izkoriščanja in samovolje ter si z osebnim in družbenim delom ustvarja pogoje za vsestranski razvoj, svobodo izražanja in varstvo svoje osebnosti ter za uveljavljanje svojega človeškega dostojanstva. Zlasti so pomembne tiste demokratične in samoupravne pravice in svoboščine delovnega človeka in samoupravnih organov, s katerimi se uresničuje in krepi družbenoekonomski položaj enakopravnega svobodnega proizvajalca v proizvodnji in delitvi na podlagi družbenih produkcijskih odnosov. Prav v tem je namreč tudi dejanska materialna in družbenoekonomska baza za vsestranski razvoj osebnosti in za čedalje večjo humanizacijo in demokratizacijo družbenega okolja.

Če bi upoštevali le podatke o številu obsojenih oseb, ki so kršile te svoboščine in pravice, bi lahko zaključili, da takih kršitev pri nas skorajda ni. Po podatkih za leta 1962, 1963 in 1964 ni bil nihče obsojen zaradi kaznivih dejanj kršitve enakopravnosti državljanov in kršitve pravic samoupravljanja. Zaradi kršitve predpisov o pravicah oseb v delovnem razmerju v letu 1963 in 1964 prav tako ni bila obsojena nobena oseba. Zaradi kršitev pravic iz socialnega zavarovanja sta bili v letu 1963 obsojeni le 2 osebi, v letu 1964 pa ena oseba. Tudi zaradi kaznivih dejanj opustitve higienskih in tehničnih varstvenih ukrepov pri delu ni bil v letu 1963 nihče obsojen. Vse bi bilo lepo in prav, če nam podatki, ki jih navaja poročilo v zvezi s prekinitvami dela, številnimi intervencijami inšpekcije dela in velikim številom nesreč pri delu ne bi kazali druge slike.

Čeprav je jasno, da je mogoče zagotoviti te svoboščine in pravice občana predvsem z nadaljnjo krepitvijo in poglobljanjem družbenega samoupravljanja, s humanizacijo in demokratizacijo družbenega okolja, kar je mogoče prvenstveno doseči z ekonomskimi, političnimi, vzgojnimi in podobnimi ukrepi, pa bi vendarle bilo prav, da se preuči in oceni ali določbe kazenskega zakonika dajejo ustrezno kazensko pravno varstvo tem pravicam in svoboščinam, ki jih zagotavlja občanom zlasti ustava. Država sama res ne daje pravic in svoboščin, pač pa jih uresničujejo ljudje sami v proizvodnih odnosih, toda država te pravice in, svoboščine usmerja, omejuje in regulira zato, da bi se družba ohranila

in napredovala; to pa v naših razmerah tudi pomeni, da ljudem omogoča, da te pravice in svoboščine lahko uresničujejo. Zato menimo, da bi bilo treba preučiti in oceniti, ali je sedanje kazensko-pravno varstvo teh svoboščin in pravic zadovoljivo, po drugi strani pa tudi ugotoviti, ali že sankcionirano varstvo v praksi dosledno izkoriščamo in izvajamo.

Naslednja kategorija kaznivih dejanj, ki jih obravnava poročilo, so kazniva dejanja zoper osebno premoženje. Ta vrsta premoženjskih deliktov je tako po velikem številu, kakor tudi po svojem značaju, precejšnje zlo za našo družbo, v kateri vlada načelo, da je delo vir sredstev za zadovoljevanje osebnih potreb. Kakor je vidno iz poročila, je število kaznivih dejanj zoper osebno premoženje že nekaj let znatno večje od števila kaznivih dejanj zoper družbeno premoženje. To je nadalje tudi področje, na katerem ostane neodkritih in neraziskanih največ deliktov, v letu 1964 na primer kar 48,7%. Menimo, da bo za preprečevanje teh deliktov potrebno ustrezno angažiranje občanov, zlasti kar zadeva zavarovanje premoženja in odpravljanje vzrokov teh deliktov, treba pa bo tudi nadalje strokovno krepiti kriminalistično službo, kakor tudi izpopolniti njeno tehnično opremo.

Glede kaznivih dejanj v gospodarstvu, kamor štejemo kazniva dejanja, s katerimi se oškoduje narodno gospodarstvo oziroma družbeno premoženje, ugotavljamo, da je bilo v letih 1962 in 1963 odkritih nekaj več storilcev kot pa v prejšnjih letih in v letu 1964. Menimo, da je to rezultat spodbude, ki jo je sprožilo pismo Izvršnega komiteta CK Zveze komunistov Jugoslavije ter ukrepov našega političnega in državnega vodstva za stabilizacijo in nadaljnji razvoj gospodarstva. Delo organov odkrivanja je namreč postalo učinkovitejše tudi zaradi večje pomoči iz zaslombe, ki so jo dobili pri organih samoupravljanja, družbeno-političnih organizacijah in ostalih organih, kakor tudi pri občanih.

Iz navedenega sledi, da je pravilno in koristno od časa do časa pred celotno družbo obravnavati gibanje kriminalitete in njej podobnih pojavov. Družbeni činitelji namreč pri odkrivanju teh pojavov nujno spoznavajo njihove vzroke, kar jih vsekakor usposablja za doslednejše zavarovanje napadenih dobrin. Tako so v letu 1964 delovne organizacije same odkrile in prijavile skoraj polovico vseh obravnavanih poneverb, kar kaže na izboljšanje notranje kontrole v delovnih organizacijah. Notranjo kontrolo je treba po našem mnenju čimbolj krepiti, ker se z njo krepí zavest delovne skupnosti glede varovanja družbenega premoženja, ki ga upravljajo in ki predstavlja vir njihovih osebnih dohodkov. Notranja kontrola krepí spoznanje, da je v delovni organizaciji treba utrditi finančno in poslovno disciplino, izboljšati organizacijo dela, urediti knjigovodsko in evidenčno službo, onemogočiti zaposlitev na kritičnih delovnih mestih osebam, ki so bile že kaznovane zaradi kaznivih dejanj v gospodarstvu, dvigati življenjsko raven zaposlenih ljudi itd. Nedvomno pa bo vse to mogoče urediti v tistih delovnih organizacijah, ki imajo svojim nalogam politično in strokovno dorasle organe samoupravljanja.

Določeno skrb bi bilo treba posvetiti tudi zunanji kontroli, ki je ponekod slaba in neučinkovita. Inšpekcijske službe, ki so kadrovsko maloštevilne in ponekod strokovno šibke, imajo pa številne in obsežne naloge, ne morejo opravljati rednih in izrednih pregledov gospodarskih organizacij, zaradi česar se kazniva dejanja lahko izvršujejo po več let, preden so odkrita.

O vrstah kaznivih dejanj, ki se pojavljajo v gospodarstvu, se ne bi ustavljal, ker jih poročilo dovolj podrobno ugotavlja. Ustavil bi se pri vprašanju

škoda, ki je s kaznivimi dejanji v gospodarstvu povzročena družbenemu premoženju. V letih 1963 in 1964 je ta škoda znašala slabo polovico tisočinke letnega narodnega dohodka. Iz te primerjave je moč zaključiti, da ta škoda ni tako zelo pomembna in da ne more ogroziti nadaljnjega razvoja naše socialistične ekonomike. Veliko pomembnejša pa je družbeno moralna škoda, ki nastaja zlasti zaradi primerov, ko se posamezniki okoriščajo na račun družbe zaradi lažjega življenja. Če se zaradi takih okoriščanj ruši zaupanje občanov v naše gospodarstvo, spričo dejstva, da imajo različne kategorije delavcev še vedno majhne osebne dohodke, povzročajo taka dejanja tudi politično škodo.

V obravnavanem poročilu je zaradi pomembnosti posebej obdelana problematika prometne varnosti. Število motornih vozil v SR Sloveniji se je namreč v zadnjih 8 letih povečalo za približno 8-krat in smo imeli ob koncu 1964. leta registriranih v Sloveniji preko 88 591 motornih vozil, tako da pride eno motorno vozilo na 18,5 prebivalca. Razen tega je v Sloveniji okrog 60 000 mopedov in pol milijona koles. Gostoto prometa povečujejo zlasti v turistični sezoni še tuja motorna vozila. Tako je čez mejne prehode na območju Slovenije prišlo v 1964. letu 1 528 822 tujih motornih vozil. Spričo povečanja cestnega prometa narašča tudi število prometnih nesreč, čeprav ne tako naglo kot cestni promet. Te nesreče terjajo iz leta v leto več človeških žrtev, resnih poškodb in ogromno materialno škodo. Prometna milica se trudi, da bi čimbolj zagotovila varnost prometa, primanjkuje pa ji vozil, radijskih zvez in druge opreme, brez katere bo kmalu onemogočeno uspešno urejanje prometa, če bo naraščal z istim tempom kot v zadnjih letih.

Veliko je bilo narejenega tudi v pogledu prometne vzgoje občanov. V šestih komisijah dela sedaj preko 750 članov, predstavnikov raznih družbenih in gospodarskih organizacij, ustanov, podjetij in šol. Predvsem v zadnjih letih pa je bilo v večjih podjetjih ustanovljenih še 140 komisij, v katerih dela 1700 delavcev in uslužbencev podjetij. Prav tako skrb pa bo treba v bodoče posvetiti tudi objektivnim činiteljem prometne varnosti na cestah, to je rekonstrukcij in vzdrževanju cest, pravilnemu razmeščanju znakov, označevanje prehodov in podobno.

Posebno poglavje pri obravnavanju družbeno negativnih pojavov predstavljajo prekrški zoper javni red in mir. Poseben problem na tem področju je obseg upravnega kaznovanja, ki se iz leta v leto veča, tako da je bilo v letu 1963 kaznovanih za te kršitve že 27 397 posameznikov, v letu 1964 pa 29 156, kar je za 5937 oseb ali 20,4 % več kot v letu 1962 in za 1759 oseb ali 6 % več kot v letu 1963.

V primerjavi z letom 1958 se je število kaznovanih zaradi kršitve javnega reda in miru več kot potrojilo. Posebej je treba opozoriti tudi na to, da izrekajo sodniki za prekrške zaradi kršitve javnega reda in miru razmeroma ostre kazni in je nad 75 % vseh upravnih kazni bilo izrečenih prav zaradi teh kršitev. Poleg tega pa se zoper storilce hujših prekrškov uporablja tudi varnostni ukrep izгона.

Vse navedeno kaže, da bo treba to področje temeljito analizirati in predvideti temeljite ukrepe za premik od represive k preventivi.

Med posameznimi kategorijami storilcev kaznivih dejanj, ki povzročajo družbi in pravosodnim organom posebno zaskrbljenost, so na prvem mestu mladoletniki. Ne toliko zaradi obsega problema kot zaradi dejstva, da gre za vprašanje mladine. Število mladoletnikov, zoper katere so sodišča v Sloveniji izrekla

kazenske sankcije, je naraslo od 495 v letu 1960 na 592 v letu 1963 in na 688 v letu 1964, kar predstavlja 0,7 vsega mladoletnega prebivalstva, pri čemer podatki kažejo povečanje intenzitete mladoletniške kriminalitete in močno približevanje kriminaliteti polnoletnih oseb, saj je bilo v letu 1964 obsojenih že več kot 7% mladoletnikov.

Seveda pa nam te številke še ne kažejo problema v celoti, ker upoštevajo le primere mladoletnih storilcev, ki so bili obravnavani pred sodišči. V skladu z načelom, da se zoper mladoletne storilce uporabljajo najustreznejši ukrepi, ne pride pred sodišče niti polovica mladoletnikov, zoper katere so javna tožilstva prejela kazenske ovadbe. V drugih primerih se obveščajo skrbstveni organi zaradi ustreznega vzgojnega ukrepa.

Še bolj kot na drugih področjih bo potrebno tukaj angažirati celotno družbo za odpravljanje vzrokov za prestopništvo mladoletnikov. Ti vzroki so največkrat v neurejenih in nepopolnih družinah, v družbi vzgojno ogroženih z ulice, v neprimerni literaturi, filmih, v nezaposlenosti mladih ljudi, v neprimernih postopkih starejših v šoli in na delovnem mestu, v manjšem obsegu pa nastopajo kot vzrok tudi motnje v duševnem in telesnem razvoju.

Glede na načelo, da se zoper mladoletnike praviloma izrekajo vzgojni ukrepi, kazni pa le izjemoma starejšim mladoletnikom za hujša kazniva dejanja, prevladujejo v sankcijah, ki jih izrekajo sodišča, vzgojni ukrepi, zlasti ukor in strožji nadzor skrbstvenega organa. Znatno manj je zavodskih ukrepov, čeprav je sicer oddaj v vzgojne zavode relativno vedno več. Oddaje v zavod za defektne mladoletnike ne izrekajo, ker ni ustreznih zavodov.

Poseben problem je naraščanje absolutnega števila upravnih kaznovanih mladoletnikov ob dejstvu, da je bilo precejšnje število mladoletnikov upravnih kaznovanih z zaporno kaznijo. Če primerjamo ukrepe, ki jih zoper mladoletne storilce kaznivih dejanj izrekajo sodišča, ko uporabljajo skoraj izključno vzgojne ukrepe, s sankcijami sodnikov za prekrške, kjer gre za neprimerno lažje kršitve, ugotovimo, da je represivni moment pri prekrških izrazito prevladujoč, saj 87% vseh upravnih kazni odpade na denarne in zaporne kazni, kar pa je očitno neskladno. Nujno so potrebne ustrezne spremembe določb temeljnega zakona o prekrških glede mladoletnikov po zgledu kazenskih zakonov ter sodelovanje sodnikov za prekrške z ustreznimi institucijami, ki skrbijo za vzgojo mladine.

Poleg tega bo treba še bolj usposobiti disciplinske centre, smotrnejše izvajati ukrep strožjega nadzorstva skrbstvenega organa in zlasti poskrbeti za ustrezni strokovni kader. Uspešno delovanje vzgojnih zavodov ovirajo nekatera nerešena vprašanja, na primer neprimerne od mestnih središč odmaknjene lokacije, neizvedena kategorizacija mladoletnikov po zavodih glede na starost, spol, psihične lastnosti, stopnjo vzgojne zanemarjenosti itd., pomanjkanje ustreznih strokovnih kadrov, finančne težave, bivanje v neustreznih stavbah ter gradovih in podobno. Neurejene so tudi razmere v vzgojno-poboljševalnem domu v Radečah. Čedalje večja je potreba po domu za duševno prizadeto mladino, ki ga še nimamo, zaradi česar sodišča ukrepa oddaje mladoletnika v tak dom ne izrekajo. Duševno prizadete mladoletnike zato najdemo v drugih domovih, kjer pa jim ni mogoče nuditi ustreznih vzgoje, hkrati pa taka mladina otežkoča normalno delo v teh domovih.

Nadaljnja kategorija storilcev kaznivih dejanj, ki povzročajo družbi in pravosodnim organom določene zaskrbljenosti, so alkoholomani. Nekateri strokovne analize ter mnogi praktični primeri nam kažejo, da alkoholomani niso

zgolj socialni in psihiatrični oziroma medicinski problem, marveč tudi kriminalno politični, ker so zaradi svoje psihofizične strukture močno nagnjeni k izvrševanju kaznivih dejanj. Pravočasno zdravljenje kroničnih alkoholomanov je glavna rešitev tega problema. Zato bi bilo treba čimprej začeti z ustanavljanjem zavodov za hospitalizacijo alkoholomanov; ustanoviti bi bilo treba tudi zaprt zdravstveni zaščitni dom za močno sprijene alkoholike in pričeti zdraviti alkoholomane z dopolnilnim postopkom rehabilitacije v posebnih zavodih.

Zadnja kategorija storilcev kaznivih dejanj, ki jih obravnava poročilo, so duševno bolni in osebnostno moteni storilci kaznivih dejanj. Te osebe so poseben problem sodobnega izvrševanja kazni in psihiatrije. Sedaj se ta problem rešuje s pogostim premeščanjem psihopata v bolnico za duševne bolezni in njegovim ponovnim vračanjem v zapor. Nobena od teh institucij pa nima objektivnih pogojev za smotrni postopek sodobnega izvrševanja kazni in ustreznih psihiatričnih ukrepov.

Vse navedeno narekuje ustanovitev posebnega zavoda za varstvo in zdravljenje, ki bi na območju naše republike omogočil zanesljivejšo varnost družbe pred duševno abnormnimi storilci kaznivih dejanj ter olajšal delo v zaporih.

Tovarišice in tovariši poslanci! Izvršni svet sicer meni, da vseh nalog, ki jih postavlja pred družbo obravnavana problematika, zlasti še tistih nalog, ki so finančno materialnega značaja, ne bo mogoče izpolniti naenkrat, treba pa je takoj začeti s postopno realizacijo navedenih nalog glede na njihovo nujnost. Izvršni svet pričakuje, da bodo razprava in zaključki današnjega zasedanja skupščine o vseh teh problemih naložili dosti nalog, ki bodo vsej naši družbeni skupnosti, pa tudi družbenim in upravnim organom, resno napotilo za njihovo nadaljnje delo.

Predsedujoči Janez Hočev ar: Prosim prisotne, da se prijavijo k razpravi z listom, ki je na klopi, vsakdo pa lahko razpravlja tudi brez prijavnice.

Odbor za proučitev vprašanj sodstva, pravne pomoči in odvetništva Organizacijsko-političnega zbora in odbor za organizacijsko-politična vprašanja Republiškega zbora sta na podlagi predloženega poročila obravnavala nekatera vprašanja v zvezi z družbeno negativnimi pojavi v Socialistični republiki Sloveniji. Sestavljene so bile tudi posebne skupine poslancev, ki so proučevale posamezne probleme, o katerih sta nato razpravljala odbora. Ugotovitve in stališča obeh odborov so razvidna iz poročila, ki ste ga prejeli.

Ali želita predstavnik obeh odborov podati še ustno poročilo? (Ne.) Pričenjam razpravo. Besedo ima Milan Žnidaršič.

Milan Žnidaršič: Tovarišice in tovariši poslanci! V svoji kratki razpravi se bom omejil le na vprašanja notranje kontrole v gospodarskih organizacijah ter deloma na vprašanja gospodarskega kriminala na splošno.

Poročilo Izvršnega sveta to materijo precej izčrpno, kritično in s statističnimi podatki podprto obravnava in po mojem mnenju izvaja pravilne ugotovitve in zaključke. Pri tem pa menim, da je treba nekatere navedbe tega poročila še posebej podčrtati. Tako je vsekakor treba podčrtati ugotovitev, da se je povečalo število kaznivih dejanj, ki so jih odkrile in prijavile delovne organizacije same. Ta podatek bi bil zelo razveseljiv, če bi bila struktura kaznivih dejanj, katere prijavljajo in odkrijejo same gospodarske organizacije, taka, da bi obsegala vsa kazniva dejanja. Vendar pa kaže, da gospodarske organizacije

odkrivajo in prijavljajo predvsem tako imenovane klasične oblike kaznivih dejanj v gospodarstvu kot so tatvine, goljufije, poneverbe in podobno.

Sorazmerno malo pa gospodarske organizacije odkrivajo in prijavljajo taka kazniva dejanja, kot so nevestno gospodarsko poslovanje, sklepanje škodljivih pogodb in podobno. Po vsem navedenem lahko ugotovimo, da se je izboljšala notranja kontrola predvsem na področju preprečevanja klasičnih oblik kriminala v gospodarstvu, še vedno nezadostna in neučinkovita pa je notranja kontrola glede drugih vrst gospodarskega kriminala, ki je po mojem mnenju dosti bolj pomemben kot pa klasične oblike kaznivih dejanj.

V grupi, ki je proučevala notranjo kontrolo gospodarskih organizacij — kolikor te ugotovitve lahko posplošimo, ker smo obiskali le malo gospodarskih organizacij in se z njimi o teh vprašanih pogovarjali — smo povsod prišli do zaključka, da je celotna notranja kontrola predvsem usmerjena na preprečevanje kaznivih dejanj tatvine in drugih oblik kaznivih dejanj osebnega prisvajanja družbenega premoženja. Zato imajo podjetja organizirana posebna čuvajska mesta, vratarstvo, opravljajo se občasni pregledi oseb pri odhajanju iz industrijskih objektov in podobno. Vendar imam občutek, da je celotna organizacija notranje kontrole razmeroma primitivna in nezadostno urejena.

Drug problem, katerega smo ugotovili ob razgovorih v gospodarski organizaciji, je ta, da samoupravni organi tem vprašanjem ne posvečajo dovolj skrbi. O vprašanju notranje kontrole, zlasti pa o vprašanih, ki so v zvezi z vzroki kriminalne dejavnosti, samoupravni organi ne razpravljajo, če pa le razpravljajo, pa se v glavnem zadovoljijo z razmeroma površnimi ugotovitvami ter ukrepi za odpravo negativnega pojava samega, medtem ko ob takih pojavih ne obravnavajo tudi širše problematike ter ne sprejemajo ustreznih temeljitejših ukrepov. To zlasti velja za kazniva dejanja nevestnega gospodarskega poslovanja ter sklepanje škodljivih pogodb. Pri teh vrstah kaznivih dejanj, ki jih lahko storijo v glavnem le odgovornejši uslužbenci gospodarskih organizacij, predvsem oni na vodilnih delovnih mestih, niti ne pride do obravnave v kolektivu, če pa se že obravnavajo, se pa vedno najde opravičilo, ki eksulpira storilca, češ da je delal v dobri veri, za korist gospodarske organizacije in zaradi tega ne zasluži kritike kolektiva.

Ko ocenjujemo kazniva dejanja v gospodarstvu, se strinjamo z ugotovitvijo v poročilu Izvršnega sveta, da ta kazniva dejanja sicer ne predstavljajo pomembne premoženjske škode, če to škodo primerjamo z vrednostjo ustvarjenega narodnega dohodka. Vendar pa so nedvomno bolj pomembne druge posledice, ki jih povzročajo ta kazniva dejanja. Z njimi se dejansko ruši zaupanje občanov v naše gospodarstvo ter imajo tudi sicer škodljive politične posledice.

Postavlja se vprašanje, kako to družbeno zlo preprečiti. Mnenja sem, da imajo glavno vlogo pri preprečevanju teh kaznivih dejanj predvsem same gospodarske organizacije, njihovi samoupravni organi in družbeno-politične organizacije v gospodarskih organizacijah. Gospodarske organizacije se morajo zavedati odgovornosti v zvezi z upravljanjem zaupanega jim družbenega premoženja, ki jim nalaga tudi skrb, da organizirajo notranjo kontrolo kot uspešno preventivno sredstvo za preprečevanje kriminalne dejavnosti.

Zlasti bi morala biti opozorila zunanjih činiteljev glede posameznih nepravilnosti v podjetju povod za temeljito obravnavo pogojev in razmer, ki ustvarjajo možnosti za pojav raznih oblik kriminala. S tem seveda ne mislim, da bi podjetje moralo organizirati kontrolo po zgledu organizacije državne varnosti, temveč mislim predvsem na to, da mora organizacija podjetja ter njeno poslo-

vanje temeljiti na takih oblikah, ki bodo same po sebi povzročale oziroma onemogočale razne pojavne oblike kriminala. To je po mojem mnenju najpomembnejša okoliščina, ki lahko objektivno vpliva na preprečevanje kriminalne dejavnosti, vsi ostali činitelji so po mojem mnenju več ali manj subjektivne narave ter odvisni od prejšnjega. Eden izmed teh činiteljev, ki je tudi zelo pomemben in kateremu bi morale gospodarske organizacije posvečati dosti večjo pozornost, je zaposlovanje oseb, ki so bile že kaznovane zaradi gospodarskega kriminala, na vodilnih delovnih mestih v gospodarski organizaciji.

Mislim, da že sama ponovna zaposlitev predkaznovane osebe na vodilnem delovnem mestu povzroča določeno moralno škodo, ne glede na to, da take osebe same niso primerne za organiziranje notranje kontrole ter po dosedanjih izkušnjah pogosto ponovijo kazniva dejanja. Glede na to menim, da je treba podpreti prizadevanja, da bi se s posebnimi predpisi obvezalo gospodarske organizacije ter druge pravne osebe in ustanove, da pri zaposlovanju oseb na vodilna in pomembna delovna mesta oziroma na taka delovna mesta, na katerih je možno razpolaganje z družbenim premoženjem, zahtevajo potrdila o nekaznovanju. Le na ta način bi bila omogočena evidenca oziroma bi bilo osebam, ki so bile že kaznovane, onemogočeno, da bi se ponovno zaposlile na takih delovnih mestih, kjer je mogoče lažje storiti kaznivo dejanje v gospodarstvu.

Ti ukrepi pa bi nedvomno učinkovito preventivno delovali tudi v tem smislu, da bi vsak prej razmislil o tem, kaj ga zadene v primeru, če bo storil kaznivo dejanje v gospodarstvu, pri čemer bi se moral zavedati, da najbrž ne bo nikoli več prišel na odgovorno delovno mesto.

Posebno poglavje družbeno negativnih pojavov v gospodarstvu predstavlja, po mojem mnenju, nepravilna, nezakonita in nenamenska uporaba sredstev skladov. Pri tem mislim na izdatke za reklamo, propagando, reprezentanco, potovanje v tujino ter nepravilnosti pri uporabi sredstev skupne uporabe. Mislim, da ne bom ničesar novega povedal, da se ne samo v slovenskem, temveč tudi v jugoslovanskem merilu kaže znatno naraščanje vseh oblik potrošnje oziroma stroškov. Pri tem pa je vprašljivo, če so vsi ti stroški utemeljeni. Gospodarske organizacije so sicer res samostojne pri odločanju in trošenju sredstev za te namene, vendar imam občutek, da s temi sredstvi razpolaga le nekaj ljudi v gospodarski organizaciji, medtem ko se samoupravni organi za to vrsto izdatkov, čeravno dosegaajo znatno višino, razmeroma malo zanimajo. Na začetku leta se običajno sprejme le plan letnega koriščenja sredstev, medtem ko se v potrebnejšo delitev teh sredstev ter njihovo konkretno trošenje ne spušča nihče. Ko se obravnava zaključni račun, pa se v obilici drugega gradiva in tematike, ki se takrat obravnava, uporaba navedenih sredstev omeni le mimogrede. Da bi se v gospodarskih organizacijah tem vprašanju posvetila posebna pozornost, je najbrž redek pojav, posledice takega načina poslovanja pa verjetno niso samo v tem, ker se ne upoštevajo predpisi ter se sredstva namensko uporabljajo oziroma se razsipavajo, temveč predstavljajo taka dejanja tudi zametek neodgovornega odnosa do družbenega premoženja. Korak od takega načina poslovanja pa do težjih deliktov kot so poneverbe, tatvine, podkupavinje in sklepanje škodljivih pogodb pa je le kratek. Zaradi tega morajo gospodarske organizacije tem vprašanju posvetiti posebno pozornost. Njihovi samoupravni organi ter družbeno-politične organizacije morajo zahtevati, da se ta vprašanja postavijo na dnevni red njihovih zasedanj.

Predsedujoči J a n e z H o č e v a r : Naslednji govornik je Tone Florjančič.

Tone Florjančič: V svoji razpravi želim opozoriti na nekatere družbene vzroke pojavov mladoletniškega prestopništva.

Pojavov mladoletniške delikvence ne moremo obravnavati ločeno od našega družbenega razvoja, od raznih negativnih pojavov, ki ta razvoj spremljajo in v katerih ima ta problem tudi svoj izvor. Nagel ekonomski razvoj, povezan z industrializacijo, spreminja dosedanje oblike življenja naših ljudi, obenem pa ta nagel ekonomski razvoj tudi spremlja težnja po dvigu standarda, kar pa dostikrat terja prekomerno zaposlovanje staršev. Iz tega izvira pomanjkanje časa in ne nazadnje tudi opuščanje skrbi za vzgojo otrok. Prepuščeni sami sebi mladoletniki pogosto niso sposobni pravilno reagirati na slabe vplive bodosi družine ali okolja, v katerem živijo. Ta pojav spremljajo še drugi družbeni problemi, zlasti še nerešena vprašanja otroškega in šolskega varstva ter vzgoje mladine v času zaposlitve staršev, problemi zaposlovanja, strokovnega in družbenega usposabljanja po obveznem končanem šolanju, vprašanje neorganiziranega koriščenja prostega časa in podobno.

Po vsem tem lahko ugotovimo, da je osnovni vzrok mladoletniškega prestopništva mladoletnikova vzgojna zanemarjenost, ki se kaže v mladoletnikovem nepravilnem obnašanju, ki ni v skladu z družbenimi moralnimi in pravnimi normami. V tem smislu je zelo zanimiv in pomemben podatek, da največ mladih ljudi zaide na pot prestopništva po končanem obveznem osemletnem šolanju, ko se vključi v poklicne šole oziroma preneha z nadaljnjim šolanjem in se zaposli kot nekvalificirana delovna sila, ali pa se sploh ne zaposli in ostane doma.

Zlasti je ob tem treba opozoriti na neurejen položaj mladih proizvajalcev, ki se takoj po končanem osemletnem šolanju vključijo v proizvodnjo. To mladino tretiramo danes predvsem kot delavca, proizvajalca, ne pa kot človeka, kateremu je v dobi najhitrejšega telesnega in duševnega dozorevanja treba zagotoviti urejeno in dosledno vzgojo in strokovno ter družbeno-politično izobraževanje. Vprašanje te mladine je treba reševati čim hitreje, ker je delež mladine do 17. leta, ki se vključuje v delo, pri nas zelo visok. V tej zvezi se postavlja zahteva po rešitvi problema njenega nadaljnjega izobraževanja in sistematične vzgoje. V tej zvezi bi bilo treba predvsem omogočiti vzporedno z vključevanjem in proučevanjem na delovno mesto, dopolnilno splošno in družbeno izobraževanje, kar bi moralo postati obveznost sleherne organizacije. Vzporedno s tem pa se postavlja tudi vprašanje urejenosti in ustreznosti sistema šolanja na visokih šolah, posebno še pedagoškega dela s to mladino, prav tako pa tudi vprašanje včasih šibkega materialnega položaja mladih ljudi, kar vse v določenem smislu vpliva na moralno in socialno še neoblikovanega mladega človeka.

Številne razprave v zvezi z mladinsko delikvenco so pokazale, da ima družina še vedno zelo pomembno mesto v skrbi za razvoj in vzgojo otrok. Ob dejstvu, da velik del mladoletnih prestopnikov izhaja iz tako imenovanih popolnih družin, kjer imajo otroci oba starša, lahko ugotovimo, da je tudi v teh družinah precejšnje število otrok, prikrajšanih za skrb in vzgojo staršev. V takih primerih bi morala intervenirati družba in z ustreznimi ukrepi sanirati razmere v posameznih družinah, ki niso sposobne zagotoviti pravilnega razvoja in vzgoje svojih otrok, zlasti v družinah s težkimi in neurejenimi domačimi razmerami, ki so posledica pomanjkanja stanovanj, alkoholizma, nesporazuma med starši in podobno. Pogosto ugotavljamo, da je družina odgovorna zato, da je mladoletnik zaradi vzgojne zanemarjenosti zašel na pot prestopništva. V

tej zvezi pa tudi ugotavljamo, da je še veliko družin, ki se te svoje funkcije ali ne zavedajo ali pa zaradi poklicnega angažiranja hote ali nehote zanemarjajo vzgojo svojih otrok. Zato bo treba v bodoče skrbeti za notranjo utrditev družine, da bo lahko opravljala svojo vzgojno funkcijo, ob tem pa zahtevati vse večjo angažiranost vseh pedagoških činiteljev tako učiteljev, psihologov in socialnih delavcev, kakor tudi vzgojiteljev v otroških in varstvenih ustanovah. Družini pa je treba nuditi vso pomoč v primerih, kjer sta zaposlena oba roditelja in v primerih, kjer je mati samohranilka. V ta namen je treba razširiti mrežo vzgojno-varstvenih ustanov, uvajati celodnevno varstvo otrok, organizirati pestre izvenšolske dejavnosti, ustanavljati servise in podobno. Pri družinah, ki zaradi neurejenih razmer ne morejo zagotoviti normalnega razvoja mladega človeka, bo v bodoče potrebna hitrejša in konkretnjša intervencija zlasti socialno-varstvenih in vzgojnih organov. Prav tako pa bi morali v primerih, ko so starši s svojo malomarnostjo in neodgovornostjo povzročili vzgojno ogroženost svojih otrok, izvajati določene družbene sankcije.

Nadalje lahko ugotovimo, da imajo vse večji vpliv na formiranje mladih ljudi tudi sredstva informacij, dnevni in revialni tisk, knjige, televizija in podobno. Ta komunikacijska sredstva imajo danes že pomembno vlogo pri oblikovanju javnega mnenja, s tem pa tudi vlogo činitelja, ki vpliva na oblikovanje mladega človeka. Poleg pretežno pozitivne vsebine in s tem tudi pozitivne vloge teh komunikacijskih sredstev lahko ugotavljamo tudi nekatere negativne vplive, ki povzročajo deformacije pri delu mladih ljudi, posebno še v pogledu njihove vzgoje. V mislih imam senzacionalen in komercializiran način obravnavanja nekaterih vprašanj v našem tisku, zlasti v nekaterih tednikih, ki propagirajo ceneno zabavno literaturo, kakor tudi slabosti, ki izvirajo iz slabe repertoarne politike naših kinematografov.

Taki negativni pojavi v našem tisku, filmu in drugih oblikah javnih komunikacijskih sredstev povzročajo pri določenem delu naše mladine, da na svojo bodočnost ne gleda realno, pač pa skozi prizmo velike fantazije, pri čemer se ne zaveda pomena lastnega dela in prizadevanja za uveljavitev normalnih družbenih pogojev. Prav gotovo ne morem temu pripisovati vseh negativnih pojavov pri mladini, vendar ima senzacionalen in komercializiran tisk ter film brez dvoma določen negativen vpliv na mladino, ki že v taki ali drugačni obliki kaže določene znake neprilagojenosti in ki nima nepotrebnega vodstva pri vzgoji in izobraževanju.

Koriščenje prostega časa je prav gotovo tudi eden od elementov, ki vpliva na vzgojo mladega človeka, poudariti pa je treba, da je vse premalo mladine vključene v razna društva, športne in podobne organizacije, ki bi lahko pozitivno usmerjale življenje mladih ljudi v prostem času. Še posebno slabo je v omenjeno aktivnost vključena mladina, ki živi v domovih oziroma internatih, saj po ustreznih analizah ugotavljamo, da se le 15 % te mladine udeležuje v raznih interesnih dejavnostih. Spričo tega menim, da bo v bodoče treba posvetiti večjo pozornost pogojem za razvoj telesne kulture, preprečiti zapiranje v ozke klubske interese, ki onemogočajo širše vključevanje mladih v posamezne dejavnosti, in tako odpreti vrata za najširši krog mladih ljudi. V te dejavnosti naj bi se v večjem številu kot doslej vključevala tudi zaposlena mladina, za katero ugotavljamo, da ima največ neorganiziranega prostega časa. Zavedati se moramo, da lahko te in druge oblike družbene dejavnosti s kvalitetno vsebino in praviimi pedagoškimi metodami mnogo prispevajo k resocializaciji tiste kategorije mladine, ki kažejo znake neprilagojenosti ali pa so s svojim

negativnim obnašanjem na kakršen koli način prišli v konflikt z družbenimi normami.

Navedel sem nekaj vzrokov in pogojev, ki vplivajo na pojav mladoletniške delinkvence. Menim, da se ta pojav lahko najbolj uspešno rešuje s pravočasnim preprečevanjem in odpravljanjem njegovih vzrokov. Prav gotovo drži, da imajo pravočasni preventivni ukrepi z odpravljanjem vzrokov, ki ovirajo normalni in pravilni razvoj mladih ljudi, večji uspeh kot pa najbolj temeljni ukrepi za prevzgojo mladoletnih prestopnikov.

Dovolite mi, da se na kratko zadržim še pri pogojih prevzgoje mladoletnih prestopnikov. Vsa vzgajališča in vzgojni domovi, v katerih se nahaja vzgojno zanemarjena in delinkventna mladina, so oddaljeni od večjih kulturnih in gospodarskih središč. Ne bi se spuščal v strokovno upravičenost takšnih lokacij, ker obstajata o tem dve teoriji, opozoril pa bi rad na to, da so ti zavodi še vse preveč ustanove preteklosti, zavodi zaprtega tipa brez večje povezanosti z okoljem, normalnim življenjem in stvarnostjo. Nobeden od teh domov oziroma zavodov ni bil zgrajen v skladu s pedagoškimi ukrepi in zahtevami ustreznih ustanov, temveč so vsi preurejeni iz bivših gradov in samostanov. Zaradi tega v vseh teh zavodih še vedno ni mogoče izvesti organizacije dela po pedagoških zahtevah, temveč se mora pedagoško delo prilagati pogojem, ki jih nudijo zgradbe in njih lokacija. Zaradi tega je močno otežkočena diferenciacija mladoletnikov po starosti ter psihičnih in fizičnih lastnostih.

V delavnicah vzgojnih zavodov se danes gojenci uče nekaterih klasičnih poklicev, zlasti takih, za katere danes pri mladini ni zanimanja. Usposabljanje za poklic, za katerega mladoletnik ne čuti veselja, pa pomeni le polovično prevzgojo, saj so zaradi tega zmanjšane možnosti za uspešno nadaljnje samostojno življenje in delo, saj mlad človek običajno ne zdrži dolgo v poklicu, za katerega nima veselja. Omejena možnost izbire poklica je posledica še vedno slabe opremljenosti delavnic ter slabih učnih pripomočkov pri posameznih domovih in zavodih. Verjetno bi lokacija domov v bližini mestnih oziroma industrijskih središč vplivala na ustreznjše reševanje tega dokaj pomembnega vprašanja, poleg tega pa le takšna lokacija, po mojem mnenju, lahko zagotovi vključitev mladih v realno življenje.

Kako pomembno je vprašanje pravilne izbire poklica, kažejo nekateri podatki iz vzgojnega zavoda za dekleta v Višnji gori. Možnosti izbire poklica v tem zavodu so izredno skromne glede na želje in sposobnosti gojenk. Ne razpolagam sicer s konkretnimi podatki o tem, koliko gojenk opravlja poklic, katerega so pridobile v zavodu, toda po nepopolnih podatkih oziroma izjavah socialnih delavcev iz občinskih skupščin pa izvemo, da je takih gojenk manj kot 20 %. Iz tega si lahko predstavljamo, kakšni konflikti se porajajo v teh dekletih, ko opravljajo dela, za katera niso notranje motivirana, niti ne kažejo sposobnosti, da bi takšen poklic kdajkoli opravljale.

Nič manjši ni problem vzgojnega in učiteljskega kadra v omenjenih zavodih. To pomanjkanje kadra posebno otežkoča in omejuje individualno delo z gojenci, čeprav bi moral vsak mladoletnik vzpostaviti tesne stike vsaj z enim izmed vzgojiteljev, to pa je hkrati tudi pogoj za ustvaritev ustreznega vzdušja. Ugotavljamo pa, da v omenjenih zavodih oziroma vzgojnih ustanovah, zaradi pomanjkanja vzgojnega kadra, opravljajo to delu tudi neustrezni kadri. Tako bi v zavodu v Višnji gori potrebovali 8 vzgojiteljev z višjo izobrazbo, 9 učiteljev praktičnega pouka, psihologa in socialnega delavca. Delo v zavodu pa sedaj opravlja 5 učiteljev, dva učitelja praktičnega pouka, kvalificirana pletilja in

kvalificirana šivilja. V vzgojnem zavodu v Mekinjah bi bilo potrebno za normalno delo zavoda 8 vzgojiteljev ortopedagogov, 5 do 6 mojstrov, socialni delavec, psiholog, medicinska sestra ter honorarni zdravnik in psihiater. Dejansko pa imajo v tem zavodu poleg direktorja, ki je učitelj, le 8 oseb različnih strok. Večina učiteljev in vzgojiteljev v zavodih nima ustrezne strokovne, tu mislim predvsem ustrezne defektološke izobrazbe. Dosedanje izkušnje pa so pokazale, da za uspešno vzgojno delo v vzgojnih zavodih ne zadostuje samo splošna pedagoška izobrazba in bo treba to izredno pomanjkanje kadra rešiti z absolventi odsekov za defektologijo višjih pedagoških šol oziroma akademij in ustreznih oddelkov na filozofski fakulteti, kar bomo dosegli le z ustrezno štipendijsko politiko. Doslej smo za to premalo skrbeli, o čemer priča tudi podatek, da so na filozofski fakulteti na ustreznem oddelku vpisani le trije študentje.

V zvezi s samo prevzgojo, to je procesom oblikovanja etično moralnih in kulturno socialnih vrednot mlade osebnosti in formiranja poklicne sposobnosti, bi rad opozoril le še na nekaj ugotovitev. Te ugotovitve sicer niso nove, so pa še vedno aktualne in bodo take ostale vse dotlej, dokler ne bo naš današnji sistem prevzgoje mladoletnikov sprejel vse nove elemente družbenih samoupravnih odnosov in sodobne pedagoške prakse. Že dalj časa vemo, da se v naših domovih za prevzgojo mladine še zadržujejo vzgojne metode, ki ne ustrezajo ustavnim načelom in vzgojnim ciljem ter da se ne upoštevajo vzgojno pedagoška načela, ki bi pri delu z mladino v vzgojnih domovih morala biti na prvem mestu.

Zaradi že prej omenjenega nezadovoljivega materialnega in kadrovskega stanja zavodov, doslej še nismo prišli dosti dlje od samega ugotavljanja takega stanja, premalo pa smo se vprašali in ugotavljali, kakšno družbeno škodo to stanje povzroča. Precejšnje število povratnikov v zavodih, majhen obseg nadaljnje šolanja delinkventne mladine, težave in pogosti neuspehi v poklicnem prilagajanju in tako dalje, so samo nekateri simptomi, ki kažejo na to, da bo treba procesu resocializacije, procesu prevzgoje, dati večjo kvaliteto in širino. Predvsem je treba uveljaviti humanizem v procesu prevzgoje. Pri tem ne mislimo samo na to, da bi bilo treba korenito pomesti iz naših vzgojnih zavodov vse neustrezne nehumane oblike kazni in drugih vzgojnih ukrepov, ki niso mogli imeti pozitivnih, temveč le negativne vzgojne posledice. Problem humanizacije prevzgoje se nam prikaže v širši luči, če ga povezujemo s položajem mladega prestopnika v zavodu in omenjenimi možnostmi za njegovo poklicno usposabljanje, strokovno vzgojo in za ostalo družbeno delovanje. Če k temu dodamo še problem primitivne delovne vzgoje, ki povzroča prav nasproten odnos do dela kot pa ga želimo, poleg tega pa še pogosto neustrezen odnos do sprejema gojencev v delovne organizacije po odpustu iz vzgojnih zavodov, je jasno, da je ta kategorija mladine glede možnosti poklicnega in ostalega družbenega uveljavljanja v znatno slabšem položaju kot druga socialno normalno prilagojena mladina.

Proces prevzgoje se gotovo ne bi smel zaključiti z odpustom gojencev iz zavoda, temveč bi se moral nadaljevati tudi v novem življenjskem in delovnem okolju, tako da bi gojencem vse družbene organizacije pomagale pri normalnem vključevanju v samoupravno družbeno delovanje.

Problem resocializacije, ki vključuje proces prevzgoje v vzgojnem zavodu kot tudi nadaljnjo življenjsko orientacijo mladostnika, je tako kompleksen, da bi bilo nujno v okviru vse bolj razvitega socialnega dela v komunah, še posebej

v večjih mestnih središčih, formirati posebne strokovne, pedagoške, socialne in psihološke službe, ki bi se podrobno ukvarjale s tem problemom, kompleksno spremljale proces resocializacije in pomagale mladoletniku na poti družbenega vraščanja vse do tiste stopnje in do tistega časa, ko ne bi več obstajala nevarnost, da bi ponovno zašel na stranpota. Takšna skrb za vsakega posameznika bi nedvomno zmanjšala število povratnikov, ponovnih prestopkov in družbeno neprilagojenih dejanj, hkrati pa tudi razširila družbeno odgovornost za kvaliteto in uspeh procesa prevzgoje ter ponovne vključitve v normalno ustvarjalno delovno življenje.

Predsedujoči Janez Hočevar: Besedo ima poslanka Kristina Lovrenčič.

Kristina Lovrenčič: Tovarišice in tovariši poslanci! V skupnem poročilu odborov, ki sta proučevala nekatere družbeno negativne pojave in ki ste ga dobili skupaj z ostalim gradivom, je med drugim zapisano tudi tole: »Preprečevanje mladinske kriminalitete in prevzgoja mladoletnih storilcev kaznivih dejanj sodita nedvomno med najpomembnejše naloge naše družbe. Poglavitni činitelji v prevenciji mladinske kriminalitete so predvsem urejene družinske razmere, otroško varstvo, šolstvo, pozitivno mladinsko uveljavljanje in podobno.«

Rada bi povedala nekaj več o prav teh činiteljih. Menim, da je prav, da smo postavili na dnevni red naše Skupščine tudi probleme s tega področja, ki jih moramo odkrito in stvarno obravnavati in se dogovoriti, kako jih bomo odpravljali. Mladinsko prestopništvo pa zasluži v tem sklopu še posebno pozornost in skrb, kajti tu gre za tiste, ki niso niti še prav stopili v življenje in jim je družba dolžna posvečati še posebno skrb. To ni le boleče, marveč tudi zaskrbljujoče, pa čeprav bi se nam podatki o številu teh primerov na prvi pogled morebiti niti ne zdeli tako zaskrbljujoči. Za temi številkami se skrivajo mlada, že na začetku samostojne življenjske poti prizadeta življenja, skrivajo se mnoge družinske drame, dosti sebičnosti in malomarnosti, pa tudi naše nedoslednosti in papirnatega reševanja marsikaterega problema, ki je nerešen pripomogel k mladinskemu prestopništvu. Zelo napak bi bilo, če bi te probleme obravnavali ločeno od osnove, iz katere izvirajo. Ta osnova je zelo široka in v njej delujejo v pozitivnem, lahko pa tudi v negativnem smislu mnogi činitelji. Tu se prepletajo vloge staršev, šole in družbe. Dosti beremo, pa tudi razpravljamo o sodobni družini in njeni vlogi. Dejstvo je, da je stara družina, ki je bila skupnost očeta, ki je pridobival sredstva za preživljanje, matere-gospodinje in poglavitne vzgojiteljice otrok ter njunih otrok preživela stvar. V dobi, ko je vedno več zaposlenih žena, ko sta oba roditelja precejšnji del dneva odsotna, družini ne moremo več naprtiti vse tiste skrbi za vzgojo otrok, kot smo jo lahko nekoč. Starši iz objektivnih razlogov lahko posvetijo svojim otrokom sedaj manj časa, hkrati pa se večja tudi standard in s tem zahteve, zaradi česar se ljudje vse bolj pehajo za nekaterimi trajnejšimi potrošnimi dobrinami. Delajo nadure, dosti časa pa prebijejo tudi na raznih sestankih. Doma so njihovi otroci sami. Prav zanje pomeni ta novi položaj staršev prvenstveni problem. Otrok se ne more lahka prilagoditi novim razmeram in mi ne moremo zahtevati od njih, da se sami vzgajajo. To še niso oblikovane osebnosti, temveč še precej časa potrebujejo roko, ki jih vodi in vzgaja za samostojno življenje. Določena leta v življenju so kritična in takrat mlad človek potrebuje še posebno skrb.

Tragedija pa je v tem, da te skrbi dostikrat ravno v tistem času ne dobi. Toda vseh dolžnosti in odgovornosti novi družini ne moremo naprtiti. Družba mora prevzeti določene obveznosti, ki jih je poprej imela družina. Določene obveznosti pa morajo imeti tudi starši in to tiste, ki so takega značaja, da jih družba ne more prevzeti in jih lahko opravijo le starši. Prve pojme o življenju, o dobrem in zlem, o plemenitem in lepem dobi otrok lahko le od staršev. Oni morajo v njem izoblikovati prvo osnovo tistega, kar dela človeka res človeka. Žal pa ni ravno malo staršev, ki menijo, da je v današnjem položaju le družba dolžna skrbeti za vzgojo njihovih otrok. Rezultate takega pojmovanja družinske vzgoje srečujemo potem v vzgojnih domovih. Tam smo slišali primere, ko starši prihajajo in pravijo: »Tu imate mojega otroka, napravite z njim kar hočete, jaz ga ne morem več obvladati.« Takega ravnanja ne moremo nikakor opravičiti. Ko smo obiskali nekatere vzgojne domove, so nas presunil primeri, o katerih so nam pripovedovali vzgojitelji. Nekateri njihovi gojenci so dobivali pisma, v katerih se jih starši odrekajo in jim pišejo, naj po odhodu iz vzgojnega doma gredo kamor hočejo, le domov naj ne hodijo, ker so jim napravili sramoto. To pišejo svojim otrokom, starim 14, 15 ali 16 let, torej v letih, ko bi še posebno potrebovali njihov nasvet za življenje. Taki starši so v celoti odpovedali. Bojijo se odgovornosti, ker se ne počutijo dovolj močne, ali pa so preveč lagodni, da bi se spoprijeli z vzgojnimi problemi, ki jih prinašajo njihovi otroci in ki so jih nekoč poprej sami sprožili s svojo popustljivostjo in nevednostjo ali pa tudi malomarnostjo. Takim staršem ni nič mar, kako bodo njihovi otroci v bodoče živeli ali se bodo še lahko, čeprav precej kasno ujeli na svoji življenjski poti. Morebiti se tudi tolažijo, da ima družba več moči in možnosti, da jih bo krotila. Mislim, da je potrebno take starše zakonsko prisiliti k izpolnjevanju njihovih roditeljskih dolžnosti. Občutek imam, da smo bili v takih primerih doslej dosti preveč popustljivi. Podatki povedo, da so bili starši, ki so skrajno zanemarjali roditeljske dolžnosti, zelo redko kaznovani, čeprav so glede tega zelo jasni zakonski predpisi.

Seveda pa obstaja tudi določena družbena dolžnost. Staršem je treba pomagati. Materialno in s tem, da se za svoje roditeljske in vzgojne dolžnosti usposobijo. Nekatere oblike pomoči smo že preizkusili pa spet opustili. Ne vem točno zakaj, morebiti tudi zaradi denarja. Toda denarja niti ne bi bilo treba veliko, pač pa več prizadevanj, dobrih oblik in seveda pripravljenih staršev, da se puste vzgajati. Če bodo starši hoteli biti taki, kot družba od njih pričakuje, potem bodo morali v prvi vrsti sami iskati strokovne nasvete in pomoč pri vzgoji svojih otrok. Jasno je, da bo le tisti, ki se v polni meri zaveda osebne in družbene odgovornosti, ki jo prevzema nase kot roditelj, lahko tudi dobro vzgajal svoje otroke. Marsikdaj na ta element ljudje premalo mislijo, ko ustanovljajo nove družine.

Opozorila bi rada še na nek problem. Podatki kažejo, da se, čeprav počasi, spreminja socialna struktura mladoletnikov, ki jih mora družba posebej vzgajati. Spočetka so prihajali v vzgojne domove otroci iz družin, kjer je vladalo pomanjkanje, iz barak in kletnih stanovanj. Mnogi med njimi so bili tudi sirote. Toda sedaj imamo v vzgojnih domovih tudi že otroke, ki žive v dobrih razmerah in ki jih njihovi starši hodijo ob nedeljah obiskovat z avtomobili. Njih ni pripeljala v vzgojni dom beda in pomanjkanje. Doma so imeli vsega dovolj, morda na pretek, le časa in razumevanja za pravilno vzgojo otroka je manjkalo. Sicer so zdaj to le še posamezni primeri, toda obstaja utemeljena bojazen, da bo takih primerov vedno več.

Mimogrede naj omenim, da so vzgojitelji v domovih potožili, da je prav te otroke najteže vzgajati. To so »mamini sinčki«, razvajenčki, ki so ob materialnem izobilju pogrešali odločne vzgojne roke staršev. Namesto, da bi jim starši privzgojili čut do resničnih človeških dobrin in delovne navade, so jim popuščali ali pa jih z brezbriznostjo spreminjali v ljudi, ki predstavljajo družbeni problem. Globoko sem prepričana, da mnogi izmed teh, obžalovanja vrednih otrok, ne bi prišli pred mladinskega sodnika ali v vzgojni dom, če bi jim starši od zgodnje mladosti posvečali več skrbi in ljubezni in če bi jim vse drugo na svetu ne bilo pomembnejše od bodočnosti in sreče lastnega otroka.

Drug važen in pozitiven činitelj za preprečevanje mladinskega prestopništva je lahko šola. Toda ta mora postati precej več, kot pa je bila v klasičnem pomenu, ko je bila skoraj edina skrb vzgojiteljev, da se otrok nauči brati, pisati, računati in še kakih drugih predmetov. Sodobna šola naj bi otroka varovala in vzgajala, ko ga zaposleni starši ne morejo. Postala naj bi torej, kot to radi omenjamo, vzgojno-varstvena ustanova. Toda v današnjih šolah, v neprimernih prostorih, z dvema ali celo tremi izmenami in ob prezaposlenih učiteljih in ob večni borbi za denar za osnovno pedagoško dejavnost, bi bilo to iluzorno pričakovati.

V naš 7-letni načrt smo zapisali lepa načela, toda doslej kaj dalj od tega nismo prišli. Za varstveno dejavnost pa bodo šole potrebovale še dosti več denarja, kot ga dobijo sedaj in dosti bo še treba graditi novega. Znova bi rada opozorila, da je to eden izmed tistih neodložljivih problemov, ki jih bomo morali začeti reševati takoj in to ne na dosedanji način. Če bo v občini denar, bo tudi šola postala varstvena ustanova, če ne bo denarja pa tega varstva ne bo. Dejansko se menda lahko samo ena edina občina v Sloveniji pohvali, da je pokazala vsaj resno prizadevanje, da začne te probleme reševati. Kje pa so še vse ostale, predvsem občine v večjih mestih in industrijskih središčih, od koder prihaja tudi pretežni del mladoletnih prestopnikov in vzgojno zanemarjenih otrok. Osebno menim, da bo le odločen prelom z dosedanjo prakso financiranja šolstva in otroškega varstva omogočil oziroma pomagal tem ustanovam iz sedanjega nemogočega položaja.

Otroško varstvo je tudi eden izmed glavnih pozitivnih činiteljev za preprečevanje mladoletnega prestopništva. Ni še dolgo tega, ko so prav v tej dvorani poslanci in poslanke dveh skupščinskih zborov povedali dosti zaskrbljujočih podatkov o tem. Samo nekatere izmed njih naj ponovim: Slovenija je po odstotku zaposlenih žensk na tretjem mestu na svetu. Približno 40 % vseh zaposlenih v Sloveniji so ženske. Po otroškem varstvu pa je nekje na koncu v Evropi. Menim, da bolj zgovornega podatka, ki bi nas resno opozarjal, da moramo z dosedanjo prakso prenehati, res ni treba iskati. Vseeno pa bom navedla še en podatek. Lani je Češkoslovaška, ki ima 13,6 milijona prebivalcev, imela 366 000 predšolskih otrok v varstvenih ustanovah, Jugoslavija, ki pa ima 18,5 milijona prebivalcev, pa je imela le 65 000 otrok predšolske dobe v varstvenih ustanovah. Ne delajmo si utvar, da Slovenija kot razvita republika iz tega jugoslovanskega povprečja kaj prida izstopa. Tudi pri nas imamo le 2,7 % predšolskih otrok v varstvenih ustanovah. Iz tega lahko zaključimo, da se je položaj zelo malo spremenil. Tudi v bodoče bolj slabo kaže, ker so sredstva, ki so jih občine namenile za otroško varstvo, zelo skromna. Če da neka občina 50 milijonov za otroško varstvo, že pišemo o tem v časnikih kot o pozitivnem primeru. Ali ni nesmisel v tem, da je ena izmed največjih občin v Sloveniji lansko leto dala za dnevno varstvo 1400 otrok 13 milijonov dinarjev, neka druga, sedaj doti-

rana občina pa je morala samo za otroke v vzgojnih domovih plačati natanko isto vsoto. Razlika je dvojna, čeprav je vsota v obeh primerih enaka. V prvem primeru je bil denar porabljen za 1400 otrok in pravijo celo, da so varstvene ustanove s tem denarjem lahko nekaj napravile, v drugem primeru pa le za približno 20 otrok.

Tam, kjer je treba dati denar za varstvo normalnih otrok, kjer je treba pomagati zaposlenim staršem pri njihovih vzgojnih naporih, kjer gre za stotine ali tisoče naših najmlajših državljanov, tam ni denarja. Moramo ga pa najti za reševanje vzgojnih problemov, ki so v veliki meri nastali zaradi našega nepravilnega odnosa do otroškega varstva. Takšna kurativa nas stane mnogo več, poleg tega pa s tem samo zdravimo posledice, dočim vzroki ostajajo.

Veliko bi lahko dosegli z dobro organiziranim varstvom predšolskih in šolskih otrok. Citirala bom ugotovitve dveh skupščinskih zborov, ki sta pred časom obravnavala problem otroškega varstva. Ugotovljeno je bilo, da ne gre le za zdravstveno plat tega varstva, temveč je bilo rečeno tudi: »Enako pomemben je tudi vzgojni moment. Ker se začne človeku značaj oblikovati že v rani mladosti, mora biti družba zainteresirana za vzgojo otrok, zato je treba zajeti v sistematično družbeno vzgojo čim več otrok že v predšolski dobi. S tem bomo dosegli pri otrocih že pred vstopom v šolo ustrezno stopnjo družbene, čustvene, umske in telesne zrelosti, kar bo olajšalo kasnejše vzgojne in izobraževalne napore za oblikovanje mladih osebnosti.« Menda so to drugod vzeli dosti bolj resno, kajti že leta 1959 so imeli npr. v Bolgariji po podatkih neke mednarodne publikacije 58,6 %, v Franciji pa 60 % predšolskih otrok vključenih v organizirano varstvo. Več držav pa se pripravlja, da uvede obvezno vzgojo teh otrok. V Sloveniji pa smo lani, povzemam po časopisih, pridobili le 261 mest v otroških ustanovah. Če bomo še nadalje tako po polzevo napredovali, ne bomo tega problema rešili še 100 let ali pa bo nataliteta pri Slovencih tako padla, da tega problema sploh ne bo treba reševati.

Če doslej povedano na kratko povzamem, lahko rečem, da doslej vsi trije činitelji, ki so bili omenjeni, niso storili svoje dolžnosti pri odpravljanju vzrokov mladoletnega prestopništva.

Tovarišice in tovariši poslanci! S tem prispevkom sem želela opozoriti na problem, ki ima globoke in široke korenine. To bomo morali imeti pred očmi, ko bomo odločali o ustreznih družbenih ukrepih, poleg tega pa tudi dejstvo, da gre za naše otroke, za generacijo, ki ji bomo izročili tisto, kar smo dosegli in kar je še treba opraviti, da gre, skratka za našo prihodnost.

Predsedujoči Janez Hočev ar: Besedo ima poslanka Danica Vogrinec.

Danica Vogrinec: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Ker sta že dva predgovornika obširneje obravnavala mladinsko kriminaliteto, bom svojo diskusijo skrajšala, da ne bi stvari ponavljala.

V skupnem poročilu odborov se mi zdi zlasti pomembna in pravilna ugotovitev v poglavju, ki obravnava mladoletno prestopništvo. Na prvo mesto je postavljena potreba po intenzivnejšem preventivnem delovanju, in sicer v dveh smereh: Potreba po iskanju najustreznjših oblik vzgoje mladega rodu, ki naj se odvrča od raznih družbeno negativnih oblik vedenja in potreba po sistematičnem delu s tistimi mladoletniki, pri katerih se je prestopništvo že manifestiralo.

V razpravi bi se omejila le na to, da moramo pri obravnavanju mladoletnega prestopništva računati tudi še z nekaterimi perečimi socialnimi faktorji, poleg tega pa bi še rada povedala, kako uspešno je lahko preventivno delo.

Ugotovitev v poročilu, da so socialni faktorji, ki vplivajo na mladinsko prestopništvo, pri nas neprimerno manj pomembni, kakor so faktorji vzgoje v družini, v šoli in v družbi, drži le delno. Mislim, da ne moremo zanikati, da še vse pre pogosto naletimo na močne socialne faktorje, ko iščemo izvore in vzroke mladoletnega prestopništva. Vzemimo samo stanovanjski problem. Kaj pomeni za družino stanovanje, ne bi utemeljevala. Tega se prav vsi dobro zavedamo, še posebej kadar obravnavamo otroka. Navedla bom nekaj konkretnih podatkov iz občine Maribor-Center. Samo tam je 4381 nerešenih prošenj za stanovanja, pri tem pa niti niso upoštewane vse nerešene prošnje vložene pri gospodarskih organizacijah. Od vseh prosilcev jih ima 81 % družine z dvema ali več družinskimi člani. Preko polovica teh družin živi kot podnajemniki, 16 % pa jih živi utesnjenih pri svojih sorodnikih. Podatki iz šolske poliklinike kažejo, da živi 45 % pregledanih otrok v neprimernih ali utesnjenih stanovanjih. 51 % šolskih otrok nima lastnega ležišča. Zanimiv je tudi podatek zavoda za socialno delo. Ugotovljeno je bilo, da od 551 obravnavanih družin, živi 236 družin v neprimernih stanovanjih, 183 družin v skrajno neprimernih stanovanjih, 132 družin pa je dejansko brez stanovanja.

S temi podatki sem hotela opozoriti, da je še vedno v precejšnji meri treba računati tudi s socialnimi faktorji. Zaradi pomanjkanja časa jih ne bi omejnala več.

Predvsem sem se hotela ustaviti pri drugem problemu, to je pri vprašanju vzgojnih vplivov družine, šole in drugih ustreznih institucij. Tudi v naši občini smo iz leta v leto opazali vedno večji porast otroškega prestopništva. Zavod za socialno delo je evidentiral in obravnaval v letu 1961 89 primerov otroškega prestopništva, v 1962. letu 97 primerov, v 1963. letu 130 primerov, v letu 1964 pa 47 primerov. V zadnjem letu je torej za 63 % manjše število otroških prestopnikov. V ta podatek bi prav gotovo podvomili, če ne bi povedala še tega, da smo začeli v naši občini že leta 1962 vključevati otroke iz socialno in vzgojno ogroženih družin v varstvene ustanove in zadnja leta v varstvene oddelke v osnovnih šolah. Na pobudo zavoda za socialno delo in krajevnih skupnosti je sedaj vključenih v varstvo 420 takih otrok. Za večino plačuje del oskrbnine, za nekatere pa tudi vso, občinska skupščina. Seveda se je s tem tudi bistveno spremenila socialna struktura v naših varstvenih ustanovah, kar smo tudi želeli. Prav gornji podatki nam dovolj zgovorno povedo, kako uspešno je lahko preventivno vzgojno delo. Ni dovolj, da vključimo v varstvo samo otroke iz socialno in vzgojno ogroženih družin. Vsi otroci, predvsem pa še obojestransko zaposlenih družin, bi morali biti deležni predšolskega varstva, ki bi ga morali vključiti v enotni vzgojno-izobraževalni sistem. Čisto razumljivo pa je, da je treba organizacijsko, materialno in kadrovsko te ustanove utrditi, da bodo resnično lahko odigrale ne samo osnovno vzgojno-izobraževalno vlogo, ampak predvsem tudi vlogo celodnevne varstva otrok zaposlenih staršev. Prepričana sem, da se bo tako vidno in uspešno zmanjševalo prestopništvo otrok in mladine. Hvala.

Predsedujoči Janez Hočevvar: Besedo ima inž. Zoran Pirc.

Inž. Zoran Pirc: Tovarišice in tovariši poslanci! V svoji razpravi bi se rad dotaknil vprašanja prevzgojnih ustanov za mladoletnike.

Zelo lepo je te probleme nakazal tovariš Florjančič in mislim, da se lahko še tako trudim pa jih ne bom mogel tako prikazati, kot jih je on.

Ko smo hodili po prevzgojnih ustanovah, smo prišli do zaključka, da vsak dom živi po svoje, brez povezave, tako v prevzgojnem sistemu, kakor tudi pri materialnih problemih. Vsekakor je to velik problem in v veliki meri hromi delo teh ustanov. Menim, da je potrebno te probleme urediti, vendar na odgovoren in pameten način. Ideja, da bi domovi prešli na občine, je vsekakor nesprejemljiva, ker bi se s tem stanje samo še poslabšalo. Mislim, da sta tudi oba naša odbora prišla do zaključka, da je potrebno v republici postaviti organ, ki se bo brigal za te domove. Na tem področju je potrebno marsikaj ukreniti predvsem glede politike o nadaljnjem delu in razvoju domov. To je namreč bistven problem, dočim vprašanje denarja ni tako pereče, čeprav tudi ta problem ni majhen.

Kot sem že navedel je problem vzgojnih domov republiškega značaja in ga ne morejo reševati komune. V teh ustanovah se vzgajajo mladoletniki iz vse Slovenije, zato je vsaka misel, da bi se ustanoviteljske pravice prenesle na komune, izključena. Komune za take ustanove niso in ne morejo biti zainteresirane, in je njihov interes v takem primeru kvečjemu v tem, da se taka ustanova čimprej ukine. Razlogi za to so lahko različni, enkrat nerazumevanje problema, drugič pa potreba po prostorih, v katerih je ustanova itd.

Že leta 1961 je Republiški sekretariat za šolstvo imenoval posebno komisijo z nalogo, da prouči te probleme. Komisija je probleme proučila in predlagala 13. 6. 1961 Izvršnemu svetu, naj se v republiškem merilu ustanovi organ, ki bo reševal probleme prevzgojnega sistema. Komisija je izdelala poseben elaborat o problematiki družbeno neprilagojene mladine. Elaborat je obravnaval odbor Izvršnega sveta za notranjo politiko 16. 9. 1961, in ga zavrnil, češ da so rešitve preveč centralistične in v nasprotju s sedanjimi načeli o decentralizaciji in samoupravljanju.

Ponovno je bil problem obravnavan na istem forumu 25. 2. 1964. Sklenjeno je bilo, da bo ustanovljeno posebno telo za izvrševanje in koordinacijo nalog na področju prevzgojnega sistema za mladoletnike, vendar to še do danes ni bilo izvršeno.

Upravičeno se postavlja vprašanje, ali problem prevzgoje še ni tako pereč, in ga lahko odlagamo v nedogled? Po mojem je bilo že dovolj proučevanja s strani raznih forumov in ustanov, ki so skušale pomagati pri reševanju tega problema, tako s strani društva defektologov, inštituta za kriminologijo in drugih, ter da so sedaj potrebni le konkretni in z vso odgovornostjo izvajani ukrepi, ki v večini primerov niti ne bi zahtevali dodatnih finančnih sredstev.

Druga stvar, ki sem se je hotel dotakniti, so kazensko poboljševalni domovi. Pri nas imamo tri, dva za moške in enega za ženske. Ti domovi so v glavnem primerno urejeni. Od vseh teh treh domov je najslabše urejen kazensko poboljševalni dom na Igu, kjer prestajajo kazni ženske. V tem domu posebno primanjkuje sanitarij, kopalnic, neprimerno je urejena kurjava, neprimerni pa so tudi prostori za delovno in moralno prevzgojo. To je vsekakor pereč problem, posebno še, ker je to edini dom, kjer lahko ženske prestajajo daljše kazni. Poseben problem predstavlja tudi KPD Dob, ki je še v izgradnji, kajti prostori so prenatrpani, približno za 80 %, in sicer zaradi tega, ker hoče uprava doma pritegniti čimveč obsojencev, posebno strokovnjakov, ki bi pomagali pri izgradnji oziroma dokončni ureditvi tega doma. Ker se sredstva drugih domov stekajo za dokončno dograditev doma v Dobu, je razumljivo, da ostalim domo-

vom ne ostane dovolj sredstev niti za najnujše izdatke. Smatram, da bi bilo treba izgradnji doma v Dobu posvetiti več pozornosti in bi morala prispevati sredstva tudi republika, da bi se ta dom čimprej usposobil.

Tako v mladinskih kakor tudi v teh domovih predstavlja poseben problem prevzgoja obsojencev. Na tem področju nismo dosegli najboljših rezultatov in to zaradi: pomanjkanja kadrov in zaradi pomanjkanja ustreznih prostorov. V sprejemnih centrih ni potrebnih stalnih kadrov, temveč si pomagajo le s honorarnimi močmi. Tako imamo za vse tri kazensko poboljševalne domove le enega stalnega psihologa in enega psihiatra, čeprav bi bilo potrebno, da bi imel vsak dom svojega. Enak problem je tudi pri socialnih delavcih, pri zdravnikih, posebno pa še pri vzgojiteljih. Kljub temu pa sprejemni centri tako ali drugače opravijo svoje delo. Pravi problem se pokaže šele pri izvrševanju predvidene prevzgoje obsojencev in sicer zaradi pomanjkanja kadrov, mnogokrat prevzgoje, ki bi bila načrtovana, sploh ni mogoče izvesti in to ravno zaradi pomanjkanja ustreznih vzgojiteljev. Kako pereč je ta problem, nam lahko ilustrira podatek, da imajo v KPD Dob le tri vzgojitelje za vseh 600 obsojencev.

Kot poseben primer prevzgoje je treba omeniti domove odprtega tipa. Tak dom za moške že obstaja in je dosedaj pokazal zelo dobre rezultate. Odprtega doma za ženske pa še vedno nimamo, kljub temu, da je na Igu že obstajal, ukinili pa so ga zaradi pomanjkanja stanovanj za kadre in zaradi lažjega dela z ostalimi obsojenkami. Dejstvo je, da je tak odprti dom za ženske potreben, saj zaprti tip na Igu ne daje vseh tistih možnosti za prevzgojo, kakor dom odprtega tipa.

Že prej sem omenil vprašanje kadrov. Vzgojno osebje krije le najnujnejše potrebe, splošna in strokovna izobrazba pa je v večini primerov neustrezna. Vzrok tako velikemu pomanjkanju kadrov, ki ogroža celoten prevzgojni proces obsojencev, je vsekakor tudi premajhna stimulacija, prav glede na to, ker je na tem področju delo izredno težko in zahteva mnogo naporov in močnih živcev. Potrebno bo tem ljudem nuditi boljše materialne pogoje in jim urediti delovne možnosti, obenem pa prilagoditi obstoječe šole, da bodo dajale primerne profile. Brez ureditve tega temeljnega problema ni mogoče pričakovati, da bodo imele kazni, izrečene obsojencem, tak učinek kot si ga želimo.

Predsedujoči J a n e z H o č e v a r : Odrejam 25 minut odmora.

(Seja je bila prekinjena ob 10.35 in se je nadaljevala ob 11.10 .)

Predsedujoči J a n e z H o č e v a r : Nadaljujemo z razpravo. Besedo ima poslanka Jolanda Kos.

J o l a n d a K o s : Tovarišice in tovariši poslanci! Da bi lahko učinkoviteje odkrivali in zatirali družbeno negativne pojave, moramo ugotoviti, kateri pojavi v naši družbi spadajo med škodljive in kakšni vzroki jih porajajo, poiskati najuspešnejše metode za odpravo vzrokov kriminala in drugih škodljivih pojavov ter zagotoviti, da bodo vsi tisti, državni in družbeni organi, ki jih naš pravni red predvideva, v polni meri opravljali svoje dolžnosti. Brez dvoma povzroča veliko škodo naši družbi tako imenovani gospodarski kriminal, čeprav po svoji neposredni materialni škodi ne predstavlja niti polovico tisočinke

narodnega dohodka. To kažejo statistični podatki, za katere pa so sami pravniki ugotovili, da ne dajejo prave slike dejanske in vsestranske škode.

Za naše obalno področje bi težko trdili, da gospodarski kriminal ni povzročil tudi težke materialne škode, da o moralno politični ne govorimo, saj je ta neprecenljiva in dolgoročna. Če upoštevamo samo zadnje leto in dva najtežja primera, ki jih je obravnavalo sodišče v Kopru in sicer »Imeks« in Fructus« in če vzamemo najskromnejše cenitve materialne škode, znaša le-ta preko milijardo 300 milijonov dinarjev. Za nekaj nad sto tisoč prebivalcev bivšega koprskega okraja predstavlja taka izguba občutno materialno škodo, in jo celotno naše gospodarstvo, s tem pa tudi vsi občani, še kako močno občutimo. Če bi hotela naštevati še ostale primere, ko je zaradi slabega dela vodilnih organov gospodarskih organizacij prišlo do več sto milijonskih škod, bi takih primerov naštel vsekakor še več: Tomos, kmetijski kombinat, piranska ladjedelnica itd., ki jih pa sodišča doslej niso obravnavala. Občani se ne morejo sprijazniti s tem, da se take izgube samo registrirajo. Seveda bi kak gospodarstvenik takoj trdil, da vseh teh izgubljenih milijonov ne bi mogli uporabiti za šole, bolnice, ceste itd., vendar tako zatiranje ne vzdrži resne kritike. Z vsakim našim izgubljenim dinarjem je naša družba zagotovo revnejša, saj če bi bilo gospodarstvo bogatejše, bi lahko prispevalo za skupne družbene potrebe. Za nas je važno, da odkrivamo vzroke, ki so privedli do tako težkih in daljnosežnih negativnih rezultatov. V večini primerov, ko gre za tako lahkomišno, brezvestno hazardiranje z družbenimi sredstvi, je kriva prepovršna, nesistematična in marsikdaj naivna kadrovska politika. Tej ugotovitvi se pridružuje še ena, in sicer, da je vzrok za pogubne rezultate tudi v pomanjkanju tistega vzdušja, o katerem govori priporočilo Zvezne skupščine, ki pravi, da mora delovni človek in občan dobiti vso podporo in ohrabritev, da brez strahu govori o nepravilnostih, vsi družbeni faktorji pa so ga dolžni zavarovati pred samovoljo in preganjanjem. Tako za Imeks, za Fructus, za piransko ladjedelnico itd. bi lahko navedla primere, da so ljudje in delavci opozarjali na nepravilnosti in se jim protivili, na žalost pa jih niso uspeli preprečiti. Zaradi tega so samo sami trpeli nevšečne posledice. Razumljivo je, da v takih pogojih, ko trpi tisti, ki opozarja namesto, da bi bil deležen pohvale in priznanja, večina ljudi skloni glave in molči na vse, kar se okrog njih dogaja. Nujno je torej odpraviti zablodo, da je vsakdo za vse, pa naj bo to pri izbiri za razne vodilne funkcije v gospodarstvu ali javnih službah, ali pri izbiranju ljudi za samoupravne organe.

Pri evidentno napačni izbiri človeka na delovno mesto, na katerem je povzročil zaradi nesposobnosti oziroma neprimernosti škodo, je treba klicati na odgovornost tudi vse tiste družbene faktorje, ki so bili v stanju in za to poklicani, da preprečijo tako kadrovske razporeditev. Vprašanje odgovornosti je treba zaostri in to ne samo zoper neposredno neodgovorne ljudi. Potrebno se je otresti zablode, da pri nas odgovornosti ni, češ da ne more biti individualne odgovornosti v pogojih kolektivnega odločanja. Tudi v kolektivnih organih je mogoče najti tistega, ki je povzročil, da so samoupravni organi napak odločili. Če ni nihče tega neposredno povzročil, so pač individualno odgovorni vsi posamezni člani takega kolektivnega organa. Kaznovanje je sicer že nujno zdravljenje, toda tudi to je žal vzrok za opravičeno negotovanje ljudi. Vse je prepočasno. Npr. piranska ladjedelnica je v prisilni likvidaciji že od februarja 1964. leta. Po dosedanjih informacijah preiskava proti vodilnim uslužbencem bivše ladjedelnice napreduje prepočasi in s premajhno ostrino. Verjetno se vse preveč iščejo objektivni vzroki namesto subjektivnih, kar podaljšuje celotni

potek preiskave. Če upoštevamo, da je kolektiv štel preko 500 delavcev, da je torej prizadetih toliko in toliko občanov, ni potem nič čudnega, če na raznih sestankih in konferencah padajo najostrejše besede na račun dela pravosodnih organov. Pogosti so tudi očitki na račun dela sodišč, češ da se določena kazniva dejanja ne preganjajo.

Očitki so sicer po mojem mnenju utemeljeni, le naperiti bi jih bilo treba na drug naslov, to je na javna tožilstva. Sodiščem je mogoče očitati, da poslujejo preveč počasi, toda sodišča dobe zadeve le takrat, kadar nekdo vloži tožbo oziroma obtožbo. Po mojem je treba vsestransko okrepiti javna tožilstva. Prav gotovo na ustvarjanje splošne družbene morale vpliva, če se vztrajno širijo govornice ali pa celo konkretno piše v časopisju, da je bilo storjeno neko kaznivo dejanje, pa ne pride do postopka. Če pogojev za postopek ni, bi bilo nujno potrebno na primeren način obvestiti javnost, kako je z zadevo. Nasploh pa bi bilo potrebno zaradi večjega preventivnega učinka vseh sodnih ukrepov in močnejše preventivne dejavnosti, več in kvalificirano pisati ter na druge načine seznanjati državljane o vsem, kar ugotavljajo sodišča, javna tožilstva in organi za notranje zadeve. Prav bi bilo tudi, da bi občani bodisi na zborih volivcev, ali pa njihovi predstavniki v skupščinah, večkrat zahtevali pojasnila o stvareh, o katerih se med ljudmi razpravlja oziroma govori, da so protizakonite, amoralne in podobno.

Poglejmo, kako je z nami poslanci. Med ljudmi in tudi med nami, posebno med ljudmi v Ljubljani slišimo razburjenje, da je bilo v zadnjem času uvoženih mnogo pralnih strojev in avtomobilov, medtem ko gospodarske organizacije ne morejo izpolnjevati proizvodnih nalog, pošiljajo delavce na brezplačne dopuste, začasno zapirajo obrate, samo zato, ker nimajo reprodukcijskega materiala, ker jim primanjkuje deviznih sredstev. Dogaja pa se še hujše in sicer, da je zaradi pomanjkanja deviznih sredstev v zdravstvu ogroženo zdravje in življenje ljudi. Nihče izmed nas ne postavi vprašanja, kako in s kakšnimi argumenti se lahko opraviči tak uvoz. Dolžnost nas vseh je, da se vsakdo in povsod bori proti konkretnim negativnim pojavom, ne pa, da jih vsi skupaj samo ugotavljamo. Na ta način se bodo občani hitreje začeli zavedati svojih pravic ter se bodo bolj odločno borili proti družbi škodljivim pojavom.

Predsedujoči Janez Hočevnar: Besedo ima Frančiška Hribar.

Frančiška Hribar: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! V svoji diskusiji bi se želela dotakniti tistega dela poročila, ki govori o kaznivih dejanjih opustitve higienskih in tehnično varstvenih ukrepov pri delu. Iz pregleda v poročilu je razvidno, da je bilo v letih 1960—1963 212 801 nesreča pri delu, od tega 300 smrtnih, vendar pa je khrati tudi razvidno, da je število oseb, ki so bile zaradi nesreče pri delu obsojene zelo majhno. Stanje higienskega in tehničnega varstva se postopoma izboljšuje, vendar je še precej slabosti, ki jih je treba odpravljati. Predvsem manjše delovne organizacije, npr. obrtniške se ne zavedajo dovolj, da so za uspešno higiensko in tehnično varnost pri delu, za znižanje števila poškodb in poklicnih obolenj pri delu potrebni interni predpisi o higiensko tehnični varnosti pri delu, dobro organizirana služba higienskega in tehničnega varstva pri delu ter sistematična vzgoja zaposlenih.

Naj navedem samo nekaj primerov kršitve predpisov o higiensko tehnični varnosti pri delu. Nezavarovani in pomanjkljivo zavarovani gibljivi deli na strojih, pogonska jermena za taka kolesa, neozemljeni ali nestrokovno ozemljeni

elektromotorji, pomanjkljivo zavarovane brusne plošče brusilnih strojev, nezavarovani deli pri kmetijskih strojih, nepravilna izvedba električnih priključkov pri gradbenih strojih, pomanjkljiva požarna varnost, ventilacija, osvetlitev, nevarnost eksplozije, prekomeren ropot, neurejeni prehodi in dvorišča ter gradbeni odri, neustrezno zlaganje raznega materiala, neustrezno ročno orodje, nezavarovane odprtine in jaški, prenatrpani delovni prostori, neurejen notranji transport in tako dalje. Delavci delajo preko dovoljenega števila ur, kar povzroča preutrujenost. Na posameznih nevarnih mestih delajo delavci, ki nimajo potrebnega znanja in prakse. Nepravilnosti se pojavljajo tudi v pogledu higiene dela, sanitarnih prostorov in naprav, npr. umivalnic, jedilnic, kopalnic, garderob itd. Ponekod nastopa tudi vprašanje pitne vode. Ponekod delavci tudi ne uporabljajo predpisanih osebnih varnostnih sredstev, npr. varnostne obleke, očal, čevljev, mask itd. Dosti je primerov, da imajo delavci ta osebna varnostna sredstva sicer na razpolago, vendar jih zaradi nediscipline, lakomiselnosti in zaradi tega, ker odgovorne osebe tega striktno ne zahtevajo, ne uporabljajo. Predvsem je to primer z očali in z maskami. Često pa so osebna varnostna sredstva neustrezna in delavci tudi zaradi tega odklanjajo njih uporabo.

To je nekaj primerov nepravilnosti, ki se v naših delovnih organizacijah pojavljajo. V primeru pa, da se zgodi smrtna nesreča, ne ugotavljamo vzrok, zakaj je do nje prišlo, ampak se preprosto zadovoljimo z ugotovitvijo, da poškodovani ni upošteval higiensko-tehničnih varnostnih predpisov. Ko delovne organizacije kupujejo stroje in naprave, jih od proizvajalcev često dobijo brez potrebnih varnostnih elementov in brez dokumentacije, na osnovi katere bi bilo mogoče stroj ali napravo pravilno montirati ali uporabljati. V tem primeru torej delovna organizacija stroja ne opremi tako, kot bi bilo potrebno, pač pa opremi stroj z letaki ali opozorili, vendar če bodo na delovnem mestu samo opozorila, navodila in letaki, ne pa tudi zaščitna sredstva, bo s tem zagotovljena le formalna vrednost ne pa tudi dejanska.

Delovne organizacije bi zaradi zmanjševanja nesreč pri delu morale izboljšati pogoje dela zaposlenih delovnih ljudi, delavce seznanjati z nevarnostmi na njihovih delovnih mestih, organizirati sistematično varstveno vzgojo zaposlenih ter ustrezno izobraževati strokovni kader, ki je odgovoren za delovni proces v delovni organizaciji. Podatek, da je med poškodbami veliko število delavcev z nizkim delovnim stažem, opozarja na to, da se zlasti novo sprejetim delavcem posveča vse premalo varstvene vzgoje.

Večina delovnih organizacij, ki so dolžne organizirati službo higienskega in tehničnega varstva pri delu, so to službo tudi organizirale. Prav tako ima veliko število delovnih organizacij tudi poseben pravilnik o higieni in tehničnem varstvu pri delu, vendar pa delovne organizacije še vedno ne posvečajo varnostnim ukrepom potrebno pozornost. Večina delovnih organizacij se premalo zanima za delo varnostnih tehnikov, katerih uspeh je zato često odvisen od njihove lastne iniciative. Organi delavskega samoupravljanja v delovnih organizacijah bi morali zagotoviti finančna sredstva vsaj za izvedbo letnega programa dela s področij higienskega in tehničnega varstva pri delu in spremljati izvedbo programa in rezultate. Treba bi bilo dati poudarka preventivnemu delovanju, to je proučevanju in analizi stanja v cilju preprečevanja nesreč pri delu in delovnih obolenj, da bodo ta pravočasno odkrita. Zato, da se za varnost pri delu zainteresira celotni delovni kolektiv, je treba voditi bolj sistematično propagandno dejavnost na tem področju.

Za nudenje prve pomoči imajo večje delovne organizacije obratne ambulante, po obratih pa omarice za nudenje prve pomoči. Treba je skrbeti, da bodo vedno dobro založene s potrebno količino sanitetnega materiala.

Da bi se čimbolj izboljšala higienska in tehnična varnost pri delu, delujejo na tem področju tudi drugi organi, ki so neposredno ali posredno udeleženi pri proučevanju in reševanju te problematike. To so inšpekcija dela, sanitarna inšpekcija, organi za notranje zadeve, zlasti v primerih preiskav poškodb pri delu, javno tožilstvo, sodišče itd.

Zlasti pred inšpekcijo dela postavlja razvoj industrije in tehnike vedno zahtevnejše naloge s področja varnosti pri delu. Prav zaradi tega, da se izboljša obseg, zlasti pa kvaliteta opravljenega dela, in da se okrepi preventivna dejavnost, je potrebno, da to nalogo opravlja kader z ustrezno tehnično izobrazbo.

Inšpektorji dela se pri svojem delu premalo povezujejo z organi samoupravljanja v delovnih organizacijah. Le redko jim dajejo poročila o ugotovljenem stanju in o problematiki glede higienskega in tehničnega varstva pri delu v konkretni delovni organizaciji. Tudi organi samoupravljanja redko obveščajo inšpekcijo dela, kakšne sklepe so sprejeli v zvezi s pismenimi obvestili inšpekcije dela. Ker delovne organizacije čutijo, da inšpektorji dela premalo zasledujejo odpravljanje ugotovljenih pomanjkljivosti, zanemarjajo higiensko-tehnično varnost pri delu. Stanje bi se precej izboljšalo, če bi organi inšpekcije dela predlagali uvedbo kazenskega postopka že takrat, ko ugotovijo grobe nepravilnosti oziroma pomanjkljivosti, čeprav do poškodbe oziroma nesreče pri delu še ni prišlo. Na ta način bi delovali preventivno. Izboljšala bi se disciplina pri izvajanju predpisanih varnostnih ukrepov in s tem skrb za varnost delovnega človeka.

Predsedujoči Janez Hočevnar: Besedo ima tovarišica Marja Cerkovnik.

Marja Cerkovnik: Tovariši in tovarišice poslanci! Tudi ob današnji temi se mi zdi najbolj smotrno in prav podpreti uresničevanje tistih pogojev, ki brez represalij in kazenskega prava preprečujejo družbene odklone, kakršen je kriminal.

Morda to vendarle ni tako zaskrbljujoč pojav, če upoštevamo, da je bila v vsem obdobju po vojni evolucija etičnih kriterijev in vrednot zelo poglobljena in da prištevamo danes med kazniva dejanja tudi taka, ki so bila v preteklih obdobjih še dopustna in razumljiva. S tem nočem podcenjevati zaskrbljenosti, čeprav se mi zdi, da bi morala biti vsa skrb usmerjena drugam in ne v »post festum«.

Kriminal kot pojav, je simptom zamujanja, zanemarjanja, deficitarnosti področij, kot so zaščita matere in otroka, otroško varstvo, šolstvo, izobraževanje in vzgoja ljudi, družinska in družbena vzgoja, zdravstvena in socialna preventiva, stanovanjska izgradnja itd. Skratka, vseh tistih činiteljev in silnic, ki pozitivno usmerjajo potencialne sposobnosti, nadarjenost in delavnost prebivalstva, ki oblikujejo zavest in osebnost človeka in ki s svojim kulturnim, da tako rečem, »vzdušjem« najboljšo zanesljivo preprečujejo odklone v ljudeh.

Iz poročila izhaja, da so za vzgajanje, varstvo in zdravljenje različnih kategorij storilcev potrebni vzgojni in zdravstveni zavodi, da jih še ni dovolj in da ne razpolagajo z dovolj usposobljenim vzgojnimi in zdravstvenimi kadrom.

Ne dvomim, da ni to res potrebno, dvomim pa, da bo učinkovito pripomoglo k zmanjševanju kriminala.

Pred leti sem bila priča razgovoru med upravnico neke otroške ustanove in med zdravnikom, ki je prihajal v to ustanovo pregledovat otroke. Razgovarjala sta se o pomanjkljivem otroškem varstvu, o vzgoji v družinah, kjer je še vedno vse breme vzgoje na materi, o zgledih, ki jih daje mlademu človeku in otroku družba in nazadnje o cenah otroškega varstva, ki so nedostopne otrokom staršev z nizkimi dohodki. Zdravnik je zaključil razgovor takole: »Povejte tovarišem in tovarišicam na občini ali v republiki, kjer hočete, naj brž začno z gradnjo zaporov, če jim je družbena skrb za otroka predraga. V zaporu je oskrbni dan samo 2300 dinarjev.«

Z drugimi besedami, če hočemo kvalitetne ljudi, ne moremo biti indifereentni do otroka in pogojev, v katerih živi od rojstva naprej. Otrok se ne rodi niti genij niti zločinec. Šele družba, v kateri živi, napravi iz njega vandala ali kvalitetno osebnost. Vse, kar ga privede pozneje pred sodnika in poroto, nas prepričuje, da moramo predvsem v praksi uresničevati vse tisto, s čimer je pristno izražena skrb za človeka v socialistični družbi in kar preprečuje tudi nastanek ekonomske škode — saj je deformirana osebnost, izguba notranjega ravnovesja, zdravja, socialnega ravnovesja, ekonomska škoda, katere rezultat je često za zmeraj izgubljen človek plus dragocena družbena sredstva, angažirana samo za posledice.

Ker smo mi poslanci danes že često v neprijetnem položaju pred svojimi volivci, ki nas zmeraj pogosteje opozarjajo in nam tudi očitajo dilemo med stališči, zapisanimi v programu Zveze komunistov in ustavo in med, po njihovi sodbi, prepočasnim uresničevanjem teh stališč v življenjski praksi, kjer so najbolj deficitarna prav področja, o katerih govorim, sem primorana dodati v njihovem imenu še nekatere misli.

V republiki Sloveniji je veliko ljudi, družbenih delavcev, pedagogov, zdravstvenih delavcev, psihologov, književnikov, publicistov, sama jih poznam vsaj 40, ki so iz leta v leto, s seje na sejo, s posvetovanja na posvetovanje, opozarjali in še opozarjajo, kaj se utegne pojaviti. Zdi se mi pa, da rastoči mladinski kriminal danes nikogar od teh ljudi ne preseneča. Bati se je le, da bo zdaj, zaradi naše nezadostne usmerjenosti v preventivo in nebogljenosti, kadar je treba presaditi napisano deklaracijo v življenje, lažje zagotoviti sredstva za zavode kaznjencev, kot za otroško ustanovo ali šolo. Iz tega razloga moram zaostri svojo presojo in povedati, da se mi zdi deficitarnost šol, ustanov za otroke, deficitarnost vsega, kar pomeni vzgojenost, red, urejenost, odgovornost razumljiva in upravičena samo, kadar se neka družbena skupnost bori za goli obstoj, potem, ko je preživela vojno ali naravno katastrofo, kot je bil to primer pri nas.

Danes pa govorimo o napredku in razvoju in če govorimo o napredku in razvoju, potem se v stremljenjih k tem ciljem združijo enakovredno mnoge komponente, ki naj preprečujejo neskladnost ali pretirano potenciranje samo tako imenovanih otipljivih dobrin in ki morajo biti v vsakdanjem življenju prisotne tudi zato, da preprečujejo nastajanje deformacij v osebnem in družbenem življenju.

Zato je za nas v tem obdobju zelo aktualna misel avtorja knjige »Ameriški sen«, ki so mu jo verjetno narekovale izkušnje njegove dežele, ko pravi: »Silna poživitev izobrazbe, znanosti in kulture je naše prvo dnevno povelje. Izboljšana izobrazba je pogoj pravilne proizvodnje in pravilne izbire dobrin, pogoj za gospodarsko rast pri današnji tehnologiji, pogoj za odpravo revščine in brez-

poselnosti, pogoj za pravilno porabo prostega časa in pogoj, da se današnji človek, ko ima zadovoljene materialne potrebe, dvigne na višjo kulturno raven, namesto da svoje obilje zapravlja za primitivne užitke in varljive igračke.

Ta citat utemeljuje, kako izrednega pomena je usklajenost gospodarskih in negospodarskih področij, kar tudi omogoča, da lahko z mnogo širših in globljih vidikov presojava nastopajoče simptome bodočih deformacij in jih odklanjamo že v simptomatičnem obdobju in ne šele, ko postanejo zaskrbljujoči.

Na primer skrb za otroka bi ovrednotili in človeško opredelili takole: Ne moremo prenesti, da so v katerikoli od naših občin podhranjeni ali vzgojno ogroženi otroci. Vemo, da je otroštvo najpopolnejša in najbolj dragocena doba življenja, doba, v kateri se oblikujejo bodoči ustvarjalci, misleci itd. In če so potrebne investicije 16—24 let, jih bomo zavestno dajali in nalagali. Z varnimi in urejenimi otrokovimi razmerami si kot občani kot starši zagotavljamo svojo varno in urejeno prihodnost starih, socialistična družba pa ohranitev vseh stremljenj, vrednot, dobrin, ki smo jih snovali in uresničevali, ko smo kot občani in starši skrbeli za svoje potomstvo.

Skrb za otroke je stvar družbe v celoti in ne samo staršev. Tu naj se odrazi solidarnostni moment, da bomo ublažili negativne socialne posledice neenakega položaja staršev, oziroma njihovih otrok, ki ga pogojuje sicer pozitivni princip delitve dohodka po delu.

Tako bi lahko nizala ugotovitve in razloge ter bi na koncu lahko rekla to, kar vemo vsi, — da so težki in neusmiljeni odkloni v človeku možni, če mu kot otroku nismo uspeli ohraniti žlahtnost otroštva in mu zagotoviti vsaj osnovne pogoje za zdravo in normalno rast. V zavesti odraslega človeka ne more biti prav nič drugače, kot je bilo v zavesti in v življenju, ki ga je občutil in živel kot otrok.

Drugi stavek v poročilu, okoli katerega nameravam razvijati polemično misel, pa je naslednji: »Pomembno vlogo v zatiranju kriminalitete lahko zaradi svoje široke publicitete odigra tudi tisk, če so poročila stvarna in omejena na dognana dejstva, brez težnje vzbujati senzacionalnost.« Taka preventiva se mi zdi zelo pomanjkljiva. Odklone lahko preprečujemo predvsem z utrjevanjem in poglobljanjem vrednot, vendar pod pogojem, da razvijemo v vsakdanji praksi utrjevanja vsaj tako iznajdljivost in sposobnost, kot je često razvidna pri kopiranju metod in vsebine iz zahodnih časopisov, iz idejno dvomljivih vzornikov. V Jugoslaviji izhaja danes 20 vrst raznih časopisov za razvedrilo, to je 3 000 000 izvodov na leto, in med njimi je po ocenah izvedencev najmanj dve tretjini dvomljive bulvarske plaže.

Kaj vse bi lahko našli v zavesti našega človeka ob taki programski orientaciji naših komunikativnih sredstev. Kdo ima pravzaprav v rokah politiko formiranja zavesti? Naša komunikativna sredstva nas prepričujejo, da morajo misliti gospodarsko. To jim štejemo v dobro, toda zavzeta gospodarna stremljenja zagotavljajo predvsem vrednotam varno mesto. Če pa hočemo varno mesto za vrednote, ne moremo barantati z idejnostjo — obstajati mora namreč jasnost, kje so v borbi za višjo zavest občana, proizvajalca, samoupravljalca, otroka, mladince meje pristne moralne svobode in kje se ta svoboda sprevrže v provincialno odurno anarhičnost in brezidejnost.

Iz tega razloga je ekonomski in družbeni obstoj najraznovrstnejših komunikativnih sredstev upravičen samo dotlej, dokler imajo posluš za idejnost in vrednote, dokler direktno ali indirektno zmanjšujejo dispozicije za črno rubriko v samem življenju in dokler so najkvalitetnejši in vsebinsko najbolj poglobljen,

pa tudi najbolj duhovit rival tistim tokovom, ki nosijo s seboj še naplavine cesarsko-kraljeve himne, naplavine neke velikodušne liberalnosti, ki seveda vedno poveže roke poštenim prizadevanjem, neke anarhične svobodnosti in rafiniranosti, skratka naplavine tistega, kar dnevno degradira aspekt osvobajanja človeka in vrednote, kot so plačilo po delu, spoštovanje po delu in spoštovanje človeškega dostojanstva. Zato nam ne more biti vseeno, če je zavest naših ljudi in mladine taka kot stojnica ali krošnjarjeva torba, kjer je vsega po malem za vse. Zato je bolje, namesto stvarnih poročil, ki znajo biti izredno formalna, suhoparna in pusta, v javnem mnenju nenehno poglobljati aspekt osvobajanja človeka in s tem načelo, da človek ni osvobojen, če ni odgovoren. Svoboda je spoznana nujnost in največja dobrina, človek brez odgovornosti pa največje zlo in suženj samega sebe. Utrditev tega principa v praksi, v javnem mnenju, v zavesti ljudi, je naloga naših komunikativnih sredstev v boju proti kriminalu in vsem drugim odklonom in pregrada proti brezidejnim tokovom z najbolj točnim in zanesljivim statičnim izračunom. Če bodo naša komunikativna sredstva z izvirno privlačno metodo v okviru svojih produkcij zagotavljala varno mesto vrednemu, ga bodo zagotavljala najpozitivnejšim družbenim silam in njihovim velikim naporom za blagostanje in osvoboditev človeka.

Ko sem omenila izhodišča za materialno osnovo v preprečevanju kriminala in izhodišča o utrjevanju vrednot v javnem mnenju, vse to pa ni niti novo niti originalno, dovolite, da omenim še nekatere važne mentalne momente, ki paralizirajo ali ustvarjajo dispozicije za nastanek kriminala, če jih ne upoštevamo.

Tudi naš otrok živi danes v obdobju velikega in sunkovitega prevrednotjenja vrednot, v obdobju množice podob, slik in vtisov. Vdor kiča in plaže, slabih filmov, idejnih spodrseljajev skušamo oslabiti in nadomestiti po svojih močeh in možnostih z umetnostno vzgojo, filmsko, likovno, literarno in nato še z drugimi vzgojami, prometno, družinsko, mentalno itd. Maks Liebmann je leta 1954 na simpoziju »O podobi v otroškem svetu« na Dunaju povedal naslednjo lucidno misel: »Kaj je umetnost? Umetnost je izpuščati!« To pomeni, da je med prvimi pogoji dobre vzgoje otroka in mladince vzgoja izbire in izpuščanja, štednja za pristno, človeško občuteno, poglobljeno doživljanje. Vedeti moramo, da otrok ne vidi problema, marveč tisto, kar je ožarjeno z njegovo domišljijo. Zato pri stvarnih poročilih o kriminalu ne požanje zanimanja, tako kot bi mi želeli, problem, marveč način. Mnoge stvari, slike knjige, s katerimi se srečuje, so bedaste in plitve. Toda ne odrasli, otrok je pesnik. Resničnost zavija v svet domišljije. Nima še izdelanih ne estetskih ne etičnih meril, zanj so podobe, ljudje, stvari, pot v svet — radost odkrivanja. Plaža in kič postajata torej nevarna, kadar najdeta v otroku ali mladincu množičnega potrošnika, saj povzročata neprecenljivo množično škodo, ki se izrazi v otopelosti zaradi množice nerazloženih vtisov v otroški psihi.

V boju proti vdoru tega najnižjega okusa in bulvarnosti pa napravimo v vseh oblikah vzgojnega dela, zlasti v raznih oblikah umetnostne vzgoje često še drugo napako. Preveč poudarjamo formo in estetiko in premalo etiko.

Svoj čas je bilo doma in v šoli malo umetnostne vzgoje. Zato smo dobili iz vaškega okolja, panoram cest, krajev, gozdov, starih hiš s plemenitimi proporci, vtise organsko zraščene skladnosti. To je nadomestilo tisto, za kar se danes močno trudimo — za umetnostno vzgojo otroka proti poplavi slabega okusa in pomanjkanja mere. Ne smemo biti sicer črnogledi, saj otrokova domišljija začara najbolj puste razvaline. Toda preveč zavestne vzgoje za formo

in estetiko lahko podpira nekak esteticizem, ki je največji sovražnik pristnega, poživiljajočega, občutnega doživljanja.

Ne smemo dalje prezreti, da današnja šola ni večča v umetnosti izpuščanja, v podajanju bistvenega. Sama pripomore k dispozicijam za odklone s preobremenitvijo otrok, s sušenjem fantazije in tako nastajajo težnje po kompenzaciji. Podhranjenost čustva in domišljije v šoli in doma povzročata lakoto po senzacionalnem, razburljivem in dražljivem. In tako z najboljšimi nameni sami izročamo otroka kvarnim vplivom.

Herbert Read je napisal v New York Timesu naslednjo zanimivo misel: »Tek otrok po okrutnosti in strahovanju je tek izstradane domišljije, posledica čustvene podhranjenosti.«

Da se prilagodimo duhu in potrebam industrijske dobe, smo ustvarili šolski sistem, ki je predvsem pojmoven, stvaren in znanstven. Vzgoja domišljije je podrejena in zanemarjena. Ko se borimo proti vsem tem nevarnostim, ki se potem odražajo v mladinskem kriminalu, ne smemo spregledati tega negativnega deleža šole in včasih tudi družine, čeprav je ta druga v težkem položaju, ker se obljubljeni delitev vzgojnega dela med družbo in družino še ni kvalitetno pričela. Najboljša pot proti tem nevarnostim pa ni prepoved, marveč šolska in domača vzgoja, ki na zdrav način zadovolji otrokovo željo po ne navadnem in razburjajočem.

Družina in šola, oboje je danes v nekakem reformnem stanju in oboje je treba postaviti čimprej v pravo normalno stanje, zlasti družino, ki mora imeti vse pogoje, da prva vzbuja v otroku zavest o hierarhiji vrednot.

Nadalje moram opozoriti, da je prav smešno in tudi nedopustno, da družba, ki ima za seboj tako zgodovinsko preteklost, take veličastne like ljudi, ki so oblikovali njeno renesanso, množično uvaja in ponuja otroku vzore in idole v stripih, kriminalkah, kot so X-100, X-1000 in podobno. Zakaj ne bi postali njihovi vzori in ideali ljudje, ki so s pogumom; pametjo, etiko, vsak na svoj način in na svoji specifični poti premagovali negativne sile, negativne ljudi in oblikovali pot do stališč in principov, kot jih ima naša družba.

S prikazovanjem najrazličnejših pozitivnih osebnosti in s prikazovanjem njihovih prizadevanj ustvarjamo osnovo za tisto, kar v vzgoji najbolj želimo in je tudi edino uspešno. Namreč, merila človeškega in etičnega, ne s pomočjo stripov, kriminalk, plitvih filmov itd., marveč s pomočjo človeka in ljudi.

Odločujoče je torej vzbuditi v otroku zavest o hierarhiji vrednot, ker ga to duhovno nasiti, to mu daje dovolj vsebine za doživljanje in tu se šele prične kvalitetna obramba proti slabemu. Omika se razlikuje od barbarstva samo po tem, da zna iz ponudenega izbrati bistveno in vredno. Tu se skrivajo viri za največjo duhovno omiko do tiste stopnje, h kateri stremi in mora stremeti vsaka vzgoja, k oblikovanju človeka po prispodobi vrednot.

Zdi se mi, da je neka družba zares bogata samo tedaj, če ima mnogo pozitivnih ljudi in če so ti ljudje na višji kulturni stopnji, kot to morda zahteva delo, ki ga trenutno opravljajo. Samo to dejstvo ji zagotavlja, da bo ostala trajno bogata in tudi trajno svobodna.

Iz tega razloga predlagam, da ob vseh negativnih simptomih, ki se pojavljajo v družbenem življenju, mislimo najprej na preventivo in na vse tiste dobre, učinkovite ukrepe in kriterije, ki dajejo lahko rezultate trajne vrednosti.

Predsedujoči Janez Hočevnar: Besedo ima Lojze Piškur, predsednik Vrhovnega sodišča Socialistične republike Slovenije.

Lojze Piškur: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Poročilo, ki ga je predložil Skupščini Izvršni svet, temelji med drugim tudi na ugotovitvah sodišč splošne pristojnosti. Zaradi tega in ker je naše Vrhovno sodišče na podlagi sklepov skupnega posveta pri Vrhovnem sodišču Jugoslavije izvedlo skupaj z ostalimi pravosodnimi organi široko akcijo za uresničitev priporočila zvezne skupščine o nadaljnjem zatiranju kriminalitete in nekaterih drugih škodljivih pojavov, želim v razpravi seznaniti Skupščino o tej akciji ter o nekaterih pojavih in problemih, ki so se pri tem pokazali in ki potrjujejo stanje, prikazano v poročilu in ugotovitvah skupščinskih odborov.

Akcija je potekala v dveh smereh. Sodišča so najprej na internih posvetih kritično obravnavala lastno delo in ugotavljala lastne slabosti pri zatiranju kriminala, pri čemer so pregledala zlasti trajanja postopka in kaznovalno politiko, nato pa so sklicala širša posvetovanja z ostalimi organi za odkrivanje in preganjanje kaznivih dejanj, na katera so povabila tudi druge pristojne in zainteresirane organe in organizacije, od občinskih in okrajnih skupščin do družbeno-političnih organizacij z namenom, da pritegnejo k uspešnejšemu reševanju tega perečega družbenega problema vse družbene činitelje, sledeč stališču priporočila zvezne skupščine, da je za zatiranje kriminala odgovorna in poklicana vsa družba.

Lahko ugotovim, da je bilo to vprašanje ob tej priložnosti prvič v naši republici v tako širokem krogu in obsegu obravnavano in prikazano kot vprašanje, ki ni samo v pristojnosti pravosodnih organov in organov odkrivanja, temveč da morajo in morejo na tem področju, zlasti pri odstranjevanju vzrokov kriminala, torej preventivno, najbolj uspešno delovati samoupravni organi delovnih organizacij, družbeno-političnih skupnosti, kakor tudi družbeno-politične organizacije ter občani sami. Čeprav pri nekaterih posvetih ni bil dosežen zadovoljiv odziv navedenih zunanjih faktorjev, to ne bo zadržalo sodišč in drugih pravosodnih organov, da ne bi v bodoče vztrajali pri izvajanju takih akcij in jih spremenili v sistem dela. Prav zato bodo sodišča v smislu ustavnega določila obveščala pristojne skupščine ter delovne in družbene organizacije in dajala predloge za preprečevanje družbi nevarnih in škodljivih pojavov.

Prepričan sem, da bo na tako široko osnovo postavljena borba proti kriminalu in drugim škodljivim pojavom kmalu rodila uspehe in bodo taki pojavi izgubljali korenine v naši družbi.

Na enem izmed navedenih posvetov je bila upravičeno izražena skrb ne nad dejstvom, da je pri nas kriminal kot družbeno negativen pojav v naraščanju, ker to dejansko tudi ni, temveč zaradi dejstva, da tako počasi upada.

Ko so sodišča v prvi fazi svoje akcije kritično obravnavala svoje lastno delo na kazenskem področju, so ugotovila, da bo potrebno v bodoče pospešiti postopek, ki v okoli 25 % primerov traja preko tri mesece. Čeprav so med vzroki za tako dolgo trajanje postopka tudi objektivne okoliščine, kot so odsotnost obdolžencev, prič in pomanjkanje izvedencev in podobno, pa ni mogoče zanikati tudi subjektivnih slabosti.

Hitrost postopka je zelo pomemben faktor, ker zagotavlja časovno neposrednost in s tem možnost ugotovitve resničnega dejanskega stanja, na drugi strani pa hitrost postopka pred pravosodnimi organi učinkuje tudi preventivno. Nova, širša stvarnost pristojnosti občinskih sodišč bo v kazenskem sodstvu zagotovila tudi krajevno neposrednost pri sojenju storilcev kaznivih dejanj, saj bodo v bodoče le najhujša kazniva dejanja v pristojnosti okrožnih sodišč. Tako bodo lahko občinska sodišča splošne pristojnosti kot osnovna sodišča v našem

sodnem sistemu imela možnost angažirati pri zatiranju kriminala vse poklicane in zainteresirane faktorje v naših občinah.

Sodišča so kritično obravnavala tudi kaznovalno politiko. To vprašanje so obravnavala z dveh vidikov. Prvi vidik je bil namenjen vrstam in višini izrečenih kazenskih sankcij. Upoštevajoč načelo individualizacije kazni kot elementa kaznovalne politike in idejo humanizma, ki preveva našo kazensko zakonodajo, ko naj ne bo kazen povračilo za izvršena dejanja, ampak predvsem vzgojno sredstvo za iztirjenega človeka, so sodišča sama za sebe ugotovila, da kaznovalna politika v glavnem ustreza zgoraj navedenim načelom. Seveda so morala sodišča, glede nekaterih vrst kaznivih dejanj, ki so bodisi zelo pogosta ali pa posebno huda, upoštevati tudi načelo generalne prevencije in so primerno zaostрила kazni, zlasti pri grabežih, kot najhujši obliki tako imenovanega kriminala v gospodarstvu in pri kaznivih dejanjih zoper življenje in telo, zlasti pri ubojih in hudih telesnih poškodbah. Včasih se sliši, očitek glede kaznovalne politike naših sodišč, in sicer, da je milejša kot v drugih republikah, da je izrečenih preveč pogojnih obsodb in da je včasih šablonska glede vrste in višine kazni. Ne bi želel zavračati potrebe po kritiki kaznovalne politike, vendar menim, da je kriminal, pogojen in odvisen od različnih faktorjev, ki so različni, ne samo v republikah, ampak tudi v okviru posamezne republike, kar seveda nujno vpliva tudi na kaznovalno politiko. Poleg tega je ugotovljeno, da je v naši republici le neznamen odstotek pogojno izrečenih obsodb tudi preklican, kar kaže, da so te dosegle svoj vzgojni namen. Iz priloženega poročila pa je nadalje tudi razvidno, da je velika večina kaznivih dejanj, ki jih izkazuje sodna statistika, lažje narave, kar seveda bistveno vpliva na ostrost kazenskih sankcij. Pri ocenjevanju kaznovalne politike so sodišča pripravila tudi vrsto predlogov za spremembo kazenskih predpisov glede vrste in višine kazenskih sankcij, ker so ti deloma zastareli, deloma neustrezni, večkrat pa ovirajo sodišča pri izrekanju sankcij, tako po vrsti kot po višini in ne morejo v popolnosti zadovoljiti načelu kazni individualizacije.

Drug vidik kaznovalne politike, ki je prišel do izraza v kritični analizi sodišč, je ugotovitev, da nekatere v ustavi zajamčene pravice občanov niso v zadostni meri varovane. Ugotavlja se namreč, da obsega pretežni del kazenskih postopkov tako imenovani klasični kriminal, tatvine, telesne poškodbe, kazniva dejanja zoper čast in dobro ime in podobno ter kriminal v gospodarstvu in prometni delikti, da pa ni ali pa je v postopku zelo malo primerov kršitve samoupravnih pravic, pravic iz delovnega razmerja in socialnega zavarovanja in varnosti pri delu. Taki primeri se obravnavajo večkrat v sferi prekrškov, ne pa kaznivih dejanj, čeprav jih inkrimira tudi kazenski zakon in bi bilo treba večkrat zaradi pojava samovolje in slabih pogojev delovnega varstva tudi kazensko ukrepati. Naša nova ustava prenaša urejanje teh področij sedaj v neposredno pristojnost samih delovnih ljudi v delovnih organizacijah, ki bodo neposredno ali prek svojih organov urejali medsebojna delovna in druga razmerja. Pričakovati je, da bodo delovni ljudje s svojimi samoupravnimi predpisi znali zagotoviti spoštovanje teh pravic in da bodo precizirali odgovornost za reševanje teh vprašanj in tudi za varnost pri delu. Organi pravosodja pa bodo morali biti glede teh pojavov v bodoče bolj budni in kazensko-pravno tudi bolj učinkoviti, kolikor bi se za to pokazala potreba.

Navedel bom še nekatere druge značilnosti, ki so se pokazale tako na internih sestankih pri sodiščih, kot tudi na širših posvetih. Med drugim se je ugotovilo, da so v sedANJI praksi predvsem organi za notranje zadeve tisti, ki

odkrivajo kazniva dejanja. Kriminal v gospodarstvu oškoduje zlasti trgovske, gostinske in kmetijske delovne organizacije, v katerih je samoupravljanje slabo razvito, manj pa je tega kriminala v večjih, urejenih delovnih organizacijah z razvitejšim samoupravljanjem. Prej navedene delovne organizacije tudi ne pazijo, koga sprejemajo na odgovorna delovna mesta in se zato dogaja, da zaposlujejo že kaznovane osebe, ki večkrat ponovijo enaka kazniva dejanja. Inšpekcijske službe pri občinskih skupščinah so slabo razvite in ne predstavljajo učinkovitega faktorja pri odkrivanju kaznivih dejanj.

Na posvetih se je dosti razpravljalo o mladinskem prestopništvu. Na splošno se je ugotavljalo, da je to prestopništvo zadnje leto v zaznavnem naraščanju, da je pogojeno z materialnimi, socialnimi, družinskimi, vzgojnimi razmerami, da imamo v borbi proti temu prestopništvu premalo učinkovita sredstva in preslabo razvite službe z ustreznimi institucijami komunalnega, socialnega, zdravstvenega in vzgojnega značaja. Čeprav obseg in teža tega prestopništva še nista znatna, moramo vseeno temu področju posvetiti še posebno pozornost, glede na to, da to področje potrebuje posebne prijeme in ukrepe. Na stranpota zaidejo številni mlajši mladoletniki, zlasti taki, ki uspešno ne dokončajo osemletke in zato s težavo dobijo ustrezno zaposlitev. Pomanjkanje strokovnih kadrov in materialnih sredstev zavira razvoj socialnih institucij, od centra za socialno delo do vzgojnih zavodov. Neurejene razmere vzgojnih zavodov zavirajo učinkovito prevzgojo tako, da se mlajinci večkrat tudi ponovno vračajo na kriva pota. Na posvetih je bil podčrtan tudi problem povratnikov. Po podatkih zadnjih let pride ponovno pred sodišča letno okoli 20 % že obsojenih oseb, v letu 1964 pa celo 29 %. Ti odstotki pa seveda pomenijo okoli 3000 ljudi letno. Ker povratništvo ne upada, ampak celo narašča, bo glede tega treba storiti posebne ukrepe. Na eni strani bo treba zaostriti kaznovalno politiko, na drugi strani pa ustanoviti nekatere specialne zavode za varstvo in zdravljenje storilcev. Veliko število povratnikov je namreč duševno in zdravstveno prizadetih. V takih primerih kazni seveda niso na mestu in tudi ne bodo pomagale, temveč je potrebno zdravljenje in varstvo. V to vrsto povratnikov štejemo duševno prizadeto mladino, alkoholike in drugače duševno bolne osebe. Ta problem je prikazan tako v poročilu Izvršnega sveta, kakor tudi v poročilu in ugotovitvah skupščinskih odborov. Sodišča ne morejo izrekatih adekvatnih sankcij in varnostnih ukrepov, ker nimamo v vsej republiki ustreznega zavoda za varstvo in zdravljenje.

Navedel sem samo nekaj najbolj značilnih problemov, ki so se pojavljali na vseh posvetih in ki zaslužijo ustrezno pozornost. Želim, da bi današnja razprava privedla do sprejema konkretnih sklepov, da se bodo mogli nakazani problemi uspešno reševati in da bo podprla potrebo po angažiranju čimvečjega števila družbenih faktorjev, ki bi sodelovali pri zatiranju kriminalitete. Vrhovno sodišče bo po razpravi v Skupščini sklicalo republiško posvetovanje, na katerem bo posredovalo stališča Skupščine, z namenom, da bi se stališča naše republiške skupščine in priporočila zvezne skupščine lahko čimhitreje in čimbolj uspešno uresničevala v praksi. Hvala.

Predsedujoči Janez Hočevvar: S tem je lista govornikov izčrpana. Menim, da ob zaključku današnje razprave lahko ugotovimo, da je bila odločitev, da v Skupščini razpravljamo o preprečevanju družbeno negativnih pojavov, pravilna.

Negativni družbeni pojavi, o katerih smo danes razpravljali, so odraz družbenih gibanj, razmerij in protislovij, zato je nujno, da Skupščina kot pobudnik za reševanje družbenih problemov občasno obravnava stanje tudi na tem področju in usmerja družbene činitelje na reševanje tistih vprašanj, od katerih je odvisna učinkovitost borbe proti kriminaliteti in drugim družbenim pojavom.

Nadalje želim na osnovi poročil in razprave ugotoviti, da stanje na tem področju ni tako, da bi zahtevalo, da bijemo plat zvona, saj pregled gibanja kaznivih dejanj na Slovenskem ne kaže tendence naraščanja. Analiza nas je opozorila na določene premike v strukturi negativnih pojavov in na nekatere probleme, katerim je potrebno posvetiti večjo pozornost kot doslej, če načemo, da bi se sčasoma razrasli in zahtevali energičnih ukrepov družbe. Zato ne bi ponavljal številnih opozoril, predlog in stališč, ki so bila izrečena že v razpravi. Zlasti pomembna pa je naša skupna ugotovitev, da bistvo učinkovite borbe proti kriminaliteti in negativnim pojavom v družbi ne leži v krepitvi represivne dejavnosti državnih organov, policije, tožilstev in sodišč, temveč v odpravljanju vzrokov, ki porajajo negativne pojave. Ta ugotovitev pa obvezuje vse družbene činitelje v republiki, občinah, delovnih in družbeno-političnih organizacijah, da bodo z večjim naporom urejevali razmere, v katerih rastejo negativni pojavi.

Razprava je potrebo po močnejšem angažiranu družbenih organov močno naglasila, saj so krepitev gospodarske moči in s tem razvoj šolstva vseh stopenj in vrst, razvoj kulture in človeških odnosov, otroškega mladinskega in socialnega varstva, razvoj samoupravljanja itd., bistveni pogoji za zmanjšanje negativnih pojavov v družbi. Razumljivo je, da razprava ni mogla izčrpati številnih vprašanj, ki sodijo v okvir današnje teme. To tudi ni bil naš namen. Med nami so tovariši iz pravosodja, notranjih zadev, javnega tožilstva, pravne fakultete, inštituta za kriminologijo in odvetniške zbornice, ki bi nam lahko, če bi imeli na razpolago več časa, še marsikaj povedali. Najpomembnejše je, da se je že v pripravah na sejo, pri katerih so omenjeni predstavniki intenzivno sodelovali in tudi v današnji razpravi poslancev, izkristalizirala glavna smer našega bodočega delovanja. To bo omogočilo, da bodo vsi družbeni činitelji, vsak na svojem področju, premišljeno podvzemali ukrepe, ki bodo doprinesli k skupnim naporom družbe za preprečevanje negativnih pojavov. Spodbuditev družbenih sil v tem smislu pa je bila danes naša glavna naloga.

V smislu razprave predlagam, da sprejmemo sklep o ustanovitvi občasne komisije, ki bi jo tvorili predstavniki Skupščine, Izvršnega sveta, ustreznih republiških organov, zavodov in institucij, ki se ukvarjajo z vprašanjem mladinskega prestopništva, varstva in zdravljenja defektnih storilcev kaznivih dejanj in alkoholomanov. Razprava je poudarila potrebo po neodložljivem reševanju teh vprašanj. Zato bi bila naloga komisije proučiti vsa odprta vprašanja materialne, finančne, kadrovske, organizacijske in druge narave in izdelati skupno s pristojnimi organi, zavodi in institucijami s tega področja program, katerega izvedba bi v določenem časovnem obdobju zagotovila ustrezno rešitev najbolj perečih vprašanj, o katerih je bilo danes govora. Komisija naj bi posredovala Skupščini svoje predloge najkasneje do razprave o družbenem planu in proračunu za prihodnje leto. Predlog sestave komisije pa naj predloži Skupščini komisija za volitve in imenovanja na prvi seji Republiškega zbora. Se strinjate s tem predlogom? (Poslanci se strinjajo.) Hvala lepa.

S tem je skupna seja končana. Organizacijsko-politični zbor bo nadaljeval sejo po 10-minutnem odmoru v spodnji dvorani.

(Skupna seja obeh zborov je bila zaključena ob 10.10. Seja Republiškega zbora pa se je nadaljevala ob 12.15.)

Predsednik Tine Remškar: Nadaljujemo sejo Republiškega zbora.

Prehajamo na 3. točko dnevnega reda, na obravnavo in sklepanje o predlogu zakona o volitvah delavskih svetov in drugih organov upravljanja v delovnih organizacijah.

Predlog zakona je Skupščini SR Sloveniji predložil Izvršni svet in za svojega predstavnika določil dr. Branka Premroua. Ali želi predstavnik Izvršnega sveta dati k predlogu zakona še ustno obrazložitev. (Da.) Prosim. Besedo ima dr. Branko Premrou.

Dr. Branko Premrou: Tovarišice poslanke, tovariši poslanci! Ustava zagotavlja delovnim ljudem poleg drugih samoupravnih pravic tudi pravico, da volijo in da so voljeni v delavski svet in druge organe delovne organizacije. Namen temeljnega zakona o volitvah delavskih svetov in drugih organov upravljanja v delovnih organizacijah, ki ga je sprejela Zvezna skupščina leta 1964 in seveda tudi predloženega zakona je, da zagotovi uresničitev teh ustavnih pravic in omogoči njihovo uveljavljanje z demokratičnim volilnim postopkom.

Kakorkoli izgleda predloženi zakon manj pomemben, suhoparen in zgolj tehničen, ker ureja samo nekatera vprašanja postopka pri volitvah organov upravljanja v delovnih organizacijah, vendar predstavlja, skupaj z zveznim temeljnim zakonom, važno področje za realizacijo ustavnih načel, zagotavlja ustavno samoupravnost v delovni organizaciji ter varuje pravico človeka — delavca do samoupravljanja. Ni namreč dovolj, da je pravica razglašena in da pravno obstoja, temveč mora biti zavarovana tudi s predpisi o demokratičnem načinu njenega uveljavljanja. Predpisi o postopkih za uveljavljanje pravic niso zgolj tehnične norme, čeprav imajo na zunaj tako podobo. Prav z določenim postopkom se namreč zagotavlja realizacija teh pravic.

Temeljni zakon o volitvah delavskih svetov in drugih organov upravljanja v delovnih organizacijah v celoti ureja vprašanje volilne pravice in njenega varstva in razčlenjuje načela sistema volitev. Poleg vprašanja volilne pravice ureja temeljni zakon še vprašanja volilnega telesa, kandidiranja, glasovanja, ugotavljanja izida volitev in nadomestnih volitev, vprašanja volitve upravnega odbora, vprašanja volitev organov upravljanja delovnih enot, vprašanje odpoklica, vprašanje volitev in odpoklica organov upravljanja zadrug, vprašanja varstva volilne pravice, vprašanje imenovanja in razrešitve direktorjev ter predpisuje kazenske določbe. Ta vprašanja so, kolikor se urejajo s področja popolne zvezne zakonodaje, izčrpno urejena, medtem ko so nekatera vprašanja s področja temeljne zvezne zakonodaje urejena deloma bolj, deloma manj izčrpno. Nekatera vprašanja s področja volilnega postopka pa v temeljnem zakonu sploh niso urejena. Ureditev posameznih od teh vprašanj pa temeljni zakon izrecno prepušča republiški zakonodaji.

Po zvezni ustavi ima republika pravico, da samostojno ureja področje, ki v temeljnem zakonu ni urejeno. Tako ima republika možnost, da s svojim zakonom uredi s področja volitev organov upravljanja vprašanja, ki v temeljnem zakonu niso urejena ali so nepopolno urejena ter vprašanja, za katerih ureditev je po temeljnem zakonu izrecno pooblaščen. Prve volitve na podlagi

določb temeljnega zakona so bile opravljene že v letu 1964 v vseh delovnih organizacijah, razen v visokošolskih zavodih. Temeljni zakon je pooblastil republiške izvršne svete, da za prve volitve uredijo s svojimi predpisi vprašanja volilnega postopka, ki niso urejena s temeljnim zakonom, da bi mogle biti prve volitve nemoteno opravljene. Zaradi časovne stiske sta glede teh vprašanj leta 1964 Republiški sekretariat za delo in Republiški sekretariat za zakonodajo in organizacijo izdala posebno strokovno navodilo.

Zakonski predlog se omejuje le na tista opravila volilnega postopka, ki jih je treba zakonsko urediti zaradi uresničitve načel, izraženih v temeljnem zakonu. V številne drobne probleme volilne tehnike, na primer glede natančne določitve procedure glasovanja, ugotavljanja izida volitev, določitve internih rokov itd., se predlog ne spušča, ker bi takšno podrobno urejanje lahko pomenilo oviro zlasti za manjše delovne organizacije, ker se dajo posamezna volilna pravila zaradi majhnega števila članov delovnih skupnosti bolj enostavno izvesti. Predlog torej predvideva široko iniciativo organov upravljanja v delovnih organizacijah, ki naj si s svojimi splošnimi akti v skladu s konkretnimi razmerami in potrebami uredijo posamezna področja in vprašanja volilne tehnike.

Takšno stališče je jasno izraženo v 1. členu tega predloga, ki določa, da se opravljajo volitve in odpoklic organov upravljanja delovnih organizacij po določbah zveznega in republiškega zakona ter na podlagi statutov in drugih splošnih aktov delovnih organizacij, izdanih na podlagi zakona. Pri urejanju posameznih vprašanj so bile v zakonskem predlogu upoštevane izkušnje iz dosedanje prakse pri volitvah delavskih svetov ter načela volilnega sistema za volitve članov predstavniških teles družbeno-političnih skupnosti, ki pa so bila ustrezno prilagojena specifičnosti volitev organov upravljanja v delovnih organizacijah. Predlagam, da Skupščina predloženi zakon sprejme.

Predsednik Tine Remškar: Predlog zakona sta obravnavala odbor za organizacijsko-politična vprašanja in pa zakonodajno-pravna komisija, ki sta dala zboru pismeni poročili. Ali želita predstavnika odbora oziroma komisije dati še ustno obrazložitev? (Ne.) Če ne želita, pričenjam razpravo? Želi kdo besedo! (Ne javi se nihče.)

Ker ne želi nihče besedo, zaključujem razpravo in dajem predlog zakona na glasovanje. Kdor je za predlog zakona, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Hvala lepa. Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Republiški zbor soglasno sprejel predlog zakona o volitvah delavskih svetov in drugih organov upravljanja v delovnih organizacijah.

S tem prehajamo na 4. točko dnevnega reda, na obravnavo in sklepanje o predlogu zakona o zasebnem gostinstvu.

Predlog zakona je Skupščini predložil Izvršni svet in za svojega predstavnika določil Janka Potočnika. Ali želi predstavnik Izvršnega sveta dati še ustno obrazložitev? (Da.)

Janko Potočnik: Tovarišice in tovariši poslanci! Ob sprejemu zakona o zasebnem gostinstvu moramo nedvomno najprej analizirati splošne pogoje razvoja gostinske dejavnosti pri nas.

Novi zvezni temeljni zakon o gostinskih dejavnostih široko odpira možnosti za pospešen razvoj sodobnih gostinskih organizacij. Tako predvideva zakon, da lahko gostinsko dejavnost opravljajo gostinske gospodarske organizacije ali tudi druge gospodarske organizacije, in sicer kot svojo glavno ali postransko dejavnost, če je gostinska dejavnost v neposredni zvezi z njihovo osnovno dejavnostjo. Prav tako omogoča novi zakon delovnim in drugim organizacijam, društvom in državnim organom, da lahko nudijo gostinske storitve svojim članom oziroma pod določenimi pogoji tudi drugim koristnikom. Novi zvezni temeljni zakon odpravlja torej dosedanjo zaprtost gostinske stroke ter na ta način prav gotovo ustvarja možnosti, da se bo močno povečala mreža gostinskih podjetij in obratov v družbenem lastništvu.

Ob koncu leta 1964 je bilo v Sloveniji 710 gostinskih podjetij, ki so imela v svojem sestavu razna gostišča. Razen tega smo imeli 33 samostojnih gostinskih podjetij in še 125 samostojnih gostišč. V tako imenovanem družbenem komercialnem sektorju gostinstva je bilo torej skupno 868 gostinskih enot. Poleg tega smo imeli še 402 gostinski enoti pri negostinskih organizacijah, ki pa so večinoma delale več ali manj le za potrebe članov kolektiva delovnih organizacij. Kljub temu da do sedaj veljavni predpisi niso omogočali ustanavljanja gostinskih enot v okviru drugih gospodarskih organizacij, je življenje že nekako prešlo te predpise ter so se že pojavile prve gostinske enote v okviru trgovskih, prometnih oziroma turističnih gospodarskih organizacij.

Nadaljnji razvoj turističnega prometa zahteva prav gotovo močno razširitev mreže gostinskih obratov, še posebno na področju Slovenije, kjer se uveljavljata ob stacionarnem turizmu predvsem močan tranzitni promet in izletni turistični promet. Poleg tega zahteva že sam značaj turističnega prometa, ki se odvija predvsem sezonsko ali občasno, povezovanje nujenja gostinskih uslug z drugimi dejavnostmi. Sezonski značaj in občasnost gostinskega prometa otežujeta racionalno izkoriščanje in uspešnost dela gostinskih gospodarskih organizacij in so tovrstni problemi toliko močnejši, kolikor bolj izrazit je turistični značaj določenega gostinskega podjetja. Lahko torej trdimo, da so sredstva vložena v gostinjsko podjetje toliko bolj tvegano naložena, kolikor je to podjetje bolj odvisno samo od turističnega prometa oziroma, da prinašajo v enakem sorazmerju nižji dohodek.

Prav zaradi premagovanja te težave postaja vedno bolj nujno spajanje gostinske dejavnosti s trgovino, s prometom oziroma z različnimi proizvajalnimi podjetji, saj se v takem primeru razširi obseg poslovanja, lažje se premoste razna sezonska nihanja, vložena sredstva pa so mnogo bolj racionalno izkoriščena. V teh gospodarskih organizacijah predstavlja turistična potrošnja dopolnilno potrošnjo in je tudi dohodek, ki izvira iz te potrošnje dopolnilnega značaja. Prav tako lahko tudi trdimo, da sodoben način življenja in kvalitetnejša ponuba zahtevata vključevanje gostinskih enot v vse tiste organizacije, kjer se potrošniki dalj časa zadržujejo. Vsem tem potrebam pa novi temeljni zvezni zakon o gostinski dejavnosti široko odpira vrata. Ta zakon omogoča tudi razširitev ponudbe gostinskih gospodarskih organizacij, saj jim dovoljuje, da poleg lastnih dejavnosti opravljajo tudi druge posle, ki so običajni v gostinstvu in turizmu. Tako se bodo gostinske gospodarske organizacije v navedenem okviru lahko bavile s prodajo blaga, z obrtnimi storitvami, opravljale transperje in izlete za svoje goste oziroma opravljale druge dejavnosti z namenom razvedrila ali rekreacije. Asortiment storitev gostinskih gospodarskih organizacij se bo torej močno razširil, s čimer bo prav gotovo pospešeno nastajanje velikih

gostinskih gospodarskih organizacij, ki bodo postopoma preraščale v hotelsko industrijo. To bo toliko lažje, ker predvideva zakon pomembne novosti pri oblikovanju notranje organizacije v podjetjih, kot je pavšalni obračun med posameznimi enotami v podjetju oziroma delo v samem podjetju na osnovi pogodbenega odnosa.

Na osnovi navedenih karakteristik zveznega temeljnega zakona torej ugotavljamo, da si bo lahko naš nadaljnji razvoj gostinske dejavnosti opiral na povezovanje gostinske dejavnosti z drugimi gospodarskimi dejavnostmi oziroma na organizirana in močna gostinska podjetja s širokim asortimentom uslug, in da bodo tovrstna podjetja odločilno vplivala na naš nadaljnji razvoj. Stalno naraščanje turističnega prometa ter njegova močna razvejanost v prostoru posega s pomočjo izletništva skoraj v vsako slovensko vas in ustvarja še močnejšo potrebo po razširitvi mreže gostinskih obratov pa tudi po raznolikosti in popestritvi gostinstva tako glede vrste obratov kakor glede njihovih storitev. Še prav posebej pa je potreba očitna na izletniških točkah ter v manjših naseljih v bližini industrijskih krajev, kjer se promet odvija le občasno, vendar je gostinske usluge potrebno zagotoviti, saj so za nemoteno odvijanje občasne rekreacije velikega števila naših delovnih ljudi nujne. Zato novi temeljni zakon dovoljuje tudi občanom, da s svojim delom in s svojimi sredstvi opravljajo gostinsko dejavnost ter pooblašča republike, da podrobneje določijo pogoje, pod katerimi lahko občani opravljajo gostinsko dejavnost. Konec leta 1964 smo imela v Sloveniji 1180 zasebnih gostiln, ki so ustvarjale 5141 milijonov prometa ali pa nekaj nad 10 % več kot naše gostinske gospodarske organizacije.

Predloženi zakon o zasebnem gostinstvu ima predvsem naslednje značilnosti. Občani lahko trajno opravljajo gostinsko dejavnost s svojim delom in s svojimi sredstvi ter jih glede obsega poslovanja omejuje le določilo, da razen ožjih družinskih članov lahko zaposle največ tri delavce. Samostojni gostinci morajo biti strokovno usposobljeni, prav tako pa morajo tudi njihovi obrati ustrezati splošno veljavnim predpisom o minimalni tehnični opremljenosti in ureditvi gostinskih obratov, seveda primerno kraju, v katerem se njihov obrat nahaja. Samostojen gostinec ne sme biti zaposlen drugje, razen če opravlja svoje delo samo sezonsko oziroma v kraju z občasnim prometom. Poleg tega je uvedena tudi novost, da pristojni organ občinske skupščine ne more odreči dovoljenja za ustanovitev gostinskega obrata, če prosilec in poslovni prostori ustrezajo predpisanim pogojem.

Zakon ureja tudi vprašanje gostov na prenočišče in hrano v zasebnih gospodinjstvih, torej tisti del zasebne gostinske dejavnosti, ki jo občani ne opravljajo obrtoma ter se odvija le v njihovih stanovanjskih prostorih oziroma počitniških hišicah. V nasprotju z dosedanjimi določbami prepušča zakon presojo občanom, da nudijo svoje storitve zainteresiranim bodisi direktno ali s posredovanjem turističnih oziroma gostinskih gospodarskih organizacij ali uradov turističnih društev.

Predloženi zakon o zasebnem gostinstvu, ki izhaja iz določil 39. člena temeljnega zakona o gostinski dejavnosti, ureja torej vprašanje zasebnega gostinstva, vnaša jasnost in sigurnost v to področje delovanja občana ter bo zato prav gotovo doprinesel k širšemu razvijanju mreže gostinskih obratov, samostojnih gostincev in k povečanju ponudbe gostinskih storitev pri zasebnih gospodinjstvih, s čimer pa bo dosežena mobilizacija iniciative in sredstev občanov ter razširjena osnova za pospešen razvoj turističnega prometa pri nas.

Zato predlagam zboru, da predloži zakon z amandmaji, ki so postali njegov sestavni del, sprejme. Hvala lepa.

Predsednik Tine Remškar: Predlog zakona sta obravnavala odbor za trgovino, gostinstvo in turizem in pa zakonodajno-pravna komisija. Oba sta zboru dala pismeni poročili. Ali želita predstavnika odbora oziroma komisije dati še ustno obrazložitev? (Ne.) Ker ne želita, pričenjam razpravo. Želi kdo besedo? Besedo ima tovariš Davorin Ferligoj.

Davorin Ferligoj: Tovarišice in tovariši poslanci! Ko obravnavamo predlog zakona o zasebnem gostinstvu, želim poudariti, da je naš odbor od vsega začetka sodeloval pri pripravah in pri izdelavi zakonskega predloga, kar se je začelo že pred letom dni, saj smo prvi osnutek zakona obravnavali že v mesecu aprilu preteklega leta. Vendar je bil šele pred kratkim sprejet zvezni temeljni zakon o gostinski dejavnosti, ki je omogočil dokončno oblikovanje republiškega zakona o zasebnem gostinstvu. Tako lahko ugotovimo, da so bile v teku teh priprav vnesene v predlog zakona nekatere sugestije našega odbora za ureditev vprašanj zasebne gostinske dejavnosti, zato odbor pri sprejemanju zakonskega predloga ni predlagal večjih dopolnitev ali sprememb.

V nadaljevanju razprave bi navedel nekaj pomembnejših različnosti, ki jih vsebuje predlog zakona o zasebnem gostinstvu. Skupščina Socialistične republike je v zadnjih letih že večkrat obravnavala problematiko turizma in gostinstva ter sprejela ustrezna stališča in priporočila. Med temi so bile uveljavljene tudi težnje, da se zaradi relativno majhnih kapacitet prenočišč in za prehrano turistov v družbenem sektorju omogoči hitrejši in širši razvoj zasebnih gostinskih obratov in povečajo kapacitete zasebnih turističnih sob. Kljub tem stališčem in priporočilom občinske skupščine niso pokazale za razvoj zasebnih gostišč pravega razumevanja, temveč so nasprotno s svojo splošno, zlasti pa z davčno politiko v mnogih primerih celo zavirale poslovanje že obstoječih obratov. Tako se je od 1960. do 1964. leta znižalo število zasebnih gostišč od 1420 na 1238, v teku leta 1964 pa se je to število zmanjšalo še za 58 gostišč. Ta padec števila zasebnih gostišč je rezultat napačne davčne politike, pa tudi pravne in ekonomske negotovosti zasebnih gostinskih obratov. Zaradi tega se s predloženim zakonskim predlogom želi začrtati politika, ki naj bi jo občinske skupščine v bodoče vodile do razvoja zasebnih gostišč in do vključevanja zasebnih turističnih sob, in ki naj bi omogočila širši razmah gostinske dejavnosti občanov. Dosedanji predpisi določajo, da lahko ustanovi zasebno gostišče občan, ki dokaže za to določeno strokovno usposobljenost. Čeprav predlog zakona ohranja pojem potrebe strokovnosti, pa vendar vnaša pomembno novost v tem, da lahko občinski upravni organ ne glede na to, kje in v kakšnem kraju je sedež gostinskega obrata, dovoli ustanovitev gostišča tudi občanu, ki nima posebne gostinske usposobljenosti. To določilo izhaja predvsem iz stališča, da se bo slabša strokovna usposobljenost zasebnega gostinca odrazila na njegovem manjšem prometu in dohodku ter gre stopnja usposobljenosti v celoti na njegov osebni riziko.

Z zakonom so predpisani minimalni higiensko-tehnični pogoji, katere morajo izpolnjevati poslovni prostori zasebnega gostinca. Te pogoje pa bodo občine presojale glede na krajevne razmere in glede na vrsto obrata, ki ga bo zasebnik odprl. Izredno razširjeni izletniški turizem v Sloveniji zahteva, da se gostinska mreža prilagodi njegovim potrebam in da se odprejo na izletniških

točkah gostinski obrati, kjer se promet odvija samo občasno ali pa v določenem času sezone. Pomembna novost v predlogu zakona je v tem, da lahko zasebno gostišče z občasnim in sezonskim prometom vodi tudi občan, ki je zaposlen na drugem mestu, kar zaradi izrednih potreb po gostiščih zakon izjemoma dovoljuje. S to izjemo bo mogoče rešiti problem, ko je nekdo zaposlen in ima stalno bivališče v izletniškem kraju in bi lahko ob nedeljah in praznikih opravljal gostinske storitve v poslopju, kjer stanuje. Hkrati pa bi to določilo omogočalo poslovanje takim penzijskim obratom, ki se nahajajo izven stalnega prebivališča zasebnika. V primeru, da takšen penzion dela le sezonsko, ali občasno bi se za občana, ki vodi tak penzion, smelo dopustiti, da sme biti v drugi delovni organizaciji stalno zaposlen. Obratovanje takega penziona traja največ tri mesece na leto, kar pa ne more zadostovati za preživljanje občana, ki bi se ukvarjal samo s to dejavnostjo. Poudariti pa je treba, da je družba tudi na takih penzionih zainteresirana.

Na enak način bi bilo treba obravnavati tudi vprašanje odpiranja občasnih sezonskih gostišč na kmetijah v hribovitih in drugih področjih. Zakon o agrarni reformi ne nasprotuje možnosti, da kmet kot opravlja postranski poklic tudi gostinsko dejavnost. Če pravilno presodimo, se namreč dohodek iz gostišča z občasnim ali sezonskim prometom ne more šteti za glavno dejavnost, ker predstavlja za kmeta obdelovanje zemlje še vedno glavni vir dohodkov. Če ne bomo sprejeli take politike, potem moramo pričakovati, da se bo malokateri kmetovalec odločil za to, da odpre gostilno, čeprav ima za to vse pogoje, in čeprav bi bila gostilna ali penzion na določenem mestu potrebna. Po drugi strani pa bi možnost dodatnega zaslužka iz gostinske dejavnosti, zlasti na številnih gorskih kmetijah omogočila, da bi se mnogi mlajši prebivalci ponovno navezali na svoje domačije in bi se s tem v določeni smeri zaustavil proces preseljevanja prebivalstva iz hribovitih področij v mesta in v industrijska središča.

Širši razvoj zasebnega gostinstva bo popestril in dopolnil družbeni sektor gostinstva. Zasebno gostinstvo predstavlja sedaj glede na število obratov 56 %, po opravljenem prometu pa je v tem udeleženo s približno 13 %. Ti podatki nam kažejo, da predstavlja gostinstvo v tej veji gospodarstva le dopolnilno dejavnost ter zato njegov razvoj ni v nasprotju z razvojem družbenega sektorja gostinstva. Po drugi strani pa dejavnost zasebnih gostišč spodbudno vpliva na kolektive gostinskih podjetij, da bodo vložili več prizadevanj v izboljšanje kakovosti svojih storitev, v boljšo organizacijo dela in v ustrežnejši sistem nagrajevanja zaposlenih.

V letu 1954 smo odprli večje število gostišč pavšalistov. Ta gostišča so s svojim poslovanjem in prizadevanjem spodbudila tudi druga večja gostinska podjetja, da so dvignila kvaliteto svojih storitev. Tak način lahko pričakujemo tudi s hitrejšim razvojem in povečanjem števila zasebnih gostišč.

Po uveljavitvi novega zakona o davkih in prispevkih občanov tudi ni bojzani, da bi bil zaradi tega zasebni gostinec v boljšem položaju glede družbenih dajatev v primerjavi z gostinskimi gospodarskimi organizacijami. Treba bi bilo povsod v gostinstvu enotno uveljaviti obračunavanje prometnega davka na alkoholne pijače, in to po prodani količini. Razen tega moramo zasebno gostinstvo presojeti tudi z vidika, da imamo še vedno premalo gostinskih zmogljivosti, da so družbena gostišča preobremenjena, kar občutno poslabšuje kvaliteto teh storitev. Posledice tega se odražajo v nezadostni in neustrezni gostinski ponudbi in v neustreznem turističnem prometu. Upoštevati moramo, da se

bo turistični promet z razvojem motorizacije vedno bolj širil in da se bo s pričakovano odpravo viz s sosednjimi deželami še občutneje povečal in veliko hitreje razvijal kot doslej. To je še posebej pomembno spričo tranzitnega položaja Slovenije, pri čemer se kaže potreba po zasebnih gostiščih tudi v tistih krajih, kjer turistični promet še ni toliko razvit, da bi bili podani ekonomski pogoji za razvoj ustreznega družbenega gostišča.

Tudi glede osebnih gospodinjstev v turističnem prometu prinaša zakonski predlog kvalitetne spremembe. Na tem področju smo že doslej, največ po zaslugi in prizadevanju turističnih družbenih organizacij, dosegli pomemben napredek. V letu 1960 smo imeli 6604 ležišča v zasebnih turističnih sobah, katerih število se je do sezone v letu 1964 povečalo na 8859 ležišč, kar predstavlja že pomembne kapacitete, posebno za potrebe domačega turizma. Za hitrejši razvoj zasebnih turističnih sob pa se bodo morale poleg turističnih družbenih organizacij zavzeti tudi občine, ki naj s svojo politiko omogočijo razširitev teh zmogljivosti posebno v letošnjem letu, ko so dane možnosti za najetje kreditov glede opreme in za ureditev turističnih sob.

S predlaganim zakonom se v večji meri omogoča vključevanje zasebnih sob za potrebe turizma in omogoča v večji meri kot doslej dajanje hrane abonentom in turistom, kar praktično predstavlja kompletno penzijsko storitev. Prav tako pa je možno na osnovi tega zakonskega predloga oddajati tudi počitniške hišice.

Druga pomembna novost je v tem, da so doslej zasebniki lahko oddajali turistične sobe samo s posredovanjem gostinske ali turistične organizacije, po novem zakonskem predlogu pa jih bodo lahko oddajali neposredno. To hkrati pomeni, da bodo morale turistično-družbene organizacije spremeniti svoj dosednji način dela in predvsem s kvalitetnimi storitvami in z neposredno pomočjo zainteresirati zasebnika, da se bo pogodbeno zavezal modernizirati in oddajati sobe. V tej spremembi se postavlja tudi vprašanje evidence prenočevanja v zasebnih turističnih sobah. To vprašanje lahko uredijo občine s predpisi o turistični taksi, ker lahko sprejmejo predpis o obveznem prijavljanju števila prenočitev. Hvala lepa.

Predsednik Tine Remškar: Želi še kdo besedo? (Ne.) Če ne želi, prosim še poročevalca pristojnega odbora, da se izjavi glede amandmajev Gospodarskega zbora k 18., 19., 20., 28. in 29. členu. (Poročevalec se s predlaganimi amandmaji strinja.) Hvala lepa.

Dajem predlog zakona na glasovanje. Prosim, kdor je za predlog tega zakona, naj dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.) Hvala lepa.

Ugotavljam, da je Republiški zbor soglasno sprejel predlog zakona o zasebnem gostinstvu.

Prehajamo na 5. točko dnevnega reda, na obravnavo in sklepanje o potrditvi zaključnega računa sklada SR Slovenije za šolstvo za leto 1964.

Zaključni račun sklada SR Slovenije za šolstvo za leto 1964 je Skupščini SR Slovenije predložil upravni odbor sklada SR Slovenije za šolstvo. Za svojega predstavnika k tej točki dnevnega reda je upravni odbor sklada določil Ludvika Zajca. Ali želi dati predsednik sklada še ustno obrazložitev? (Ne.) Ivršnemu svetu je bil na podlagi 109. člena začasnega poslovnika Republiškega zbora poslan zaključni račun sklada SR Slovenije za šolstvo za leto 1964 skupno z

obrazložitev in z vabilom na sejo. Za svojega predstavnika je Izvršni svet določil Majdo Gaspari in Mirka Tuška. Ali želi predstavnik Izvršnega sveta dati ustno obrazložitev? (Ne.)

Zaključni račun sklada in predlog odloka o potrditvi zaključnega računa je obravnaval odbor za prosveto in kulturo kot pristojni odbor. Ali želi dati predstavnik odbora ustno obrazložitev? (Ne.) Če ne, pričenjam razpravo. Želi kdo besedo? (Ne javi se nihče.) Če ne želi nihče sodelovati, zaključujem razpravo. Ugotavljam, da se Republiški zbor strinja z zaključnim računom sklada SR Slovenije za šolstvo za leto 1964 in predlagam, da zbor sprejme predloženi odlok o potrditvi zaključnega računa. Dajem predlog tega odloka na glasovanje. Kdor je za predlog odloka, naj prosim, dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Republiški zbor sprejel predlog odloka o potrditvi zaključnega računa sklada SR Slovenije za šolstvo za leto 1964.

Prehajamo na 6. točko dnevnega reda, to je na obravnavo in sklepanje o soglasju k finančnemu načrtu sklada SR Slovenije za šolstvo za leto 1965.

Finančni načrt sklada SR Slovenije za šolstvo za leto 1965 je predložil Skupščini upravni odbor sklada SR Slovenije za šolstvo in je za svojega predstavnika določil Ludvika Zajca. Ali želi predstavnik sklada dati še ustno obrazložitev? (Ne.) Ali želi predstavnik Izvršnega sveta dati ustno obrazložitev? (Da.) Prosim. Besedo ima Mirko Tušek, republiški sekretar za raziskovalno delo in visoko šolstvo.

Mirko Tušek: Tovarišice in tovariši poslanci! Izvršni svet je na svoji zadnji seji obravnaval predloženi finančni načrt sklada SR Slovenije za šolstvo za leto 1965 in v razpravi sprejel naslednja stališča:

Predvsem je ugotovil, da je upravni odbor v preteklem letu izdelal nova merila za dodeljevanje sredstev za osnovno dejavnost, in sicer na podlagi analiz dosedanjih zaključnih računov šol. Ta objektivizirana merila bodo posredno ustvarjala nova objektivnejša razmerja med zavodi in odpravljala dosedanje razlike v obravnavanju posameznih visokošolskih zavodov. Ugotavljamo namreč, da so imele doslej sorazmerno ugodno mesto nekatere visoke in višje šole, da pa so bile druge šole, zlasti tiste, ki vzgajajo pedagoške kadre, močnejše zastavljene. Usklajevanje teh razmerij, ki ga predvideva novi finančni načrt, ustvarja različen porast sredstev za osnovno dejavnost pri posameznih visokošolskih zavodih. Ta porast znaša od 8 do 129 %. V finančnem načrtu je upoštevano načelo, da je treba omogočiti predvsem normalno razvijanje osnovne dejavnosti že obstoječih šol. V okviru dodeljenih sredstev bo mogoče upoštevati potrebe po zvišanju osebnih dohodkov učnega kadra in usklajevanju teh z ostalimi področji, predvsem pa bo mogoče zagotoviti potrebna sredstva za funkcionalno dejavnost in materialne izdatke in s tem omogočiti modernizacijo študija in pouka na visokošolskih zavodih. S tem se bo popravilo dosedanje razmerje med osebnimi in materialnimi izdatki, ki znaša v povprečju 85 % nasproti 15 % na primernejše razmerje, ki naj bi bilo 60 % nasproti 40 %.

Naslednja značilnost predloženega finančnega načrta sklada je v tem, da predvideva intenzivnejše razvijanje tristopenjskega študija, in daje možnost, da se hitreje oblikujejo raziskovalni kadri. Ta možnost oziroma sredstva za financiranje tristopenjskega študija, so dejansko prvič predvidena kot posebna

sredstva, in sicer pri tistih visokošolskih zavodih, ki imajo za to primerne materialne in kadrovske pogoje.

Dalje predvideva finančni načrt, iz sredstev za osnovno dejavnost tudi izdatke za študentske menze in domove ter izdatke za posojila študentom. Znatnejša sredstva so namenjena za financiranje tiste znanstvene dejavnosti, ki je povezana s pedagoškim procesom, in ki je bila v dosedanjem sistemu financiranja zanemarjena. Na ta način bodo dane večje možnosti za uspešnejši razvoj znanosti in intenzivnejše izkoriščanje raziskovalnih kapacitet na univerzi in na visokih šolah.

Glede investicij je upravni odbor šolskega sklada dosledno upošteval stališča Izvršnega sveta in priporočila republiške Skupščine, da ne začena novih gradenj šolskih poslopij na široki fronti, temveč da realizira že sprejete obveznosti in da čimprej konča tiste gradnje, ki so že v teku. Zato je upravni odbor znižal število investicijskih objektov v primerjavi s preteklim letom od 36 na 14 ter je predvidel le eno novo investicijo, to je Pedagoško akademijo v Ljubljani.

Kljub pravkar naštetim pozitivnim ugotovitvam in pozitivni orientaciji upravnega odbora sklada, ki je razvidna iz predloženega finančnega načrta, pa je Izvršni svet mnenja, da upravni odbor sklada ni upošteval nekaterih nujnih investicijskih potreb, ki izhajajo iz obveznosti, sprejetih v preteklem letu. Te obveznosti se nanašajo na: ugotovljene podrazitve gradbenih del v preteklem letu, na prevzem obveznosti ukinjenega mariborskega okraja do izgradnje višje tehnične šole, na gradnjo študentske stolpnice v Ljubljani in na preostanek sredstev, ki so potrebna za osnovno dejavnost posebnega šolstva.

Izvršni svet predlaga, da Skupščina potrdi osnovna razmerja v predloženem finančnem načrtu sklada za leto 1965, hkrati pa da priporoči upravnemu odboru sklada, da s primerno notranjo razdelitvijo oziroma pri konkretnem odločanju o sredstvih upošteva tudi pravkar nakazane potrebe. Kolikor sredstva sklada ne bodo zadoščala za kritje omenjenih potreb, pa naj bi sklad najel kratkoročno posojilo, ker bo sklad v naslednjih letih v znatni meri razbremenjen investicijskih obveznosti in bi posojilno breme v prihodnjem obdobju zlahka prenesel.

Na koncu bi rad poudaril mnenje Izvršnega sveta, da je posebno pomembna naloga upravnega odbora sklada v tekočem obdobju, da ugotavlja, kako se izvajajo merila pri financiranju osnovne dejavnosti, kakšen je njihov učinek in kakšna razmerja se bodo dejansko uresničila pri njihovi uporabi glede notranje delitve sredstev. Vsako nesmotrno gospodarjenje, predvsem pa pretirano zviševanje osebnih dohodkov, bi pomenilo diskreditiranje uvedenega novega sistema dodeljevanja sredstev visokošolskim zavodom in pa nevarnost vračanja že odpravljenih proračunskih načinov pri razdeljevanju sredstev. Zato so odgovorni predvsem organi sklada, da se pri vseh visokošolskih zavodih dodeljena sredstva smotrno uporabljajo in da izpopolnjujejo sistem delitve ter nadalje razvijajo materialno osnovo samoupravljanja v teh zavodih.

Predsednik Tine Remškar: Finančni načrt sklada in predlog odloka o soglasju je prav tako obravnaval odbor za prosveto in kulturo. Ali želi predstavnik odbora dati ustno obrazložitev. (Da.) Prosim.

Mitja Vošnjak: Tovarišice poslanke, tovariši poslanci! Odbor za prosveto in kulturo Republiškega zbora meni, da finančni načrt in politika upravnega odbora tega sklada ustrezata smernicam družbenega plana in pred-

laga Republiškemu zboru, da sprejme odlok o soglasju k finančnemu načrtu sklada SR Slovenije za šolstvo za leto 1965.

Poleg tega pa odbor za prosveto in kulturo meni, da bi bilo potrebno konkretizirati nekatere smernice, ki so dane že v družbenem planu in predlaga Republiškemu zboru, da sprejme smernice oziroma da priporoči upravnemu odboru sklada, naj v okviru razpoložljivih sredstev, ki so predvidena za osnovno dejavnost, zagotoviti sredstva za posebno šolstvo, skladno z merili, ki jih bo izdelal upravni odbor sklada. Razen tega naj spremlja delovanje že sprejetih meril, po katerih se dele sredstva visokošolskim zavodom, obenem pa naj zagotovi smotrno uporabo sredstev za raziskovalno delo, ki jih daje sklad visokošolskim zavodom na podlagi zadevnih meril. Spremlja naj se notranja delitev sredstev v visokošolskih zavodih in s tem v zvezi tudi razmerje med osebnimi in materialnimi izdatki. Upravni odbor sklada naj prouči težave, ki bodo nastale zaradi omejitvenih ukrepov, in možnosti, kako bo zagotovil sredstva za kritje primanjkljaja zaradi podražitev pri investicijah. Prav tako naj bi 1. julija 1965 predložil Skupščini finančne programe in dinamiko investicijskih vlaganj za že začete in s finančnim načrtom predvidene objekte; zagotovil sredstva z ustrežno dinamiko črpanja, za gradnjo oziroma za dokončanje že začelih objektov, kar zlasti velja za višjo tehnično šolo v Mariboru in za stanovanjsko stolpnico za študente.

Pri tem priporočamo upravnemu odboru sklada, da se usmeri k najetju kratkoročnih kreditov in da upravni odbor sklada prouči možnosti za podaljšanje odplačilnega roka za že odobrene kredite. Rad bi obvestil Republiški zbor, da je priporočilo enake vsebine, na svoji seji dne 29. marca 1965, sprejel tudi Prosvetno-kulturni zbor Skupščine.

Predsednik Tine Remškar: Pričenjam razpravo. Prosim, kdo želi besedo? (Ne javi se nihče.) Ker se nihče ne javlja k besedi, zaključujem razpravo, in ugotavljam, da se Republiški zbor strinja s finančnim načrtom sklada Socialistične republike Slovenije za šolstvo za leto 1965. Hkrati predlagam, da zbor sprejme predloženi odlok o soglasju k temu finančnemu načrtu sklada. Dajem predlog odloka na glasovanje. Kdor je za, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Hvala lepa. Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Republiški zbor soglasno sprejel predlog odloka o soglasju k finančnemu načrtu sklada Socialistične republike Slovenije za šolstvo za leto 1965. Na glasovanje dajem tudi predlog sklepa o smernicah za delo upravnega odbora sklada za šolstvo v zvezi s finančnim načrtom za leto 1965, kot ga je predložil odbor za prosveto in kulturo.

Glede najetja kreditov oziroma zadolževanja sklada je sklad že tako vezan na poprečno odobritev Skupščine. Kdor je za predlagane sklepe oziroma smernice, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Hvala. Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Republiški zbor soglasno sprejel sklep o smernicah za delo upravnega odbora sklada SR Slovenije za šolstvo v zvezi s finančnim načrtom za leto 1965.

Prehajamo na 7. točko dnevnega reda, na obravnavo in sklepanje o soglasju k finančnemu načrtu sklada Socialistične republike Slovenije za

negospodarske investicije za leto 1965 in obravnavo zaključnega računa za leto 1964.

Finančni načrt sklada Socialistične republike Slovenije za negospodarske investicije za leto 1965 in zaključni račun za leto 1964 je Skupščini Socialistične republike Slovenije predložil upravni odbor tega sklada. Za svojega predstavnika k tej točki dnevnega reda je upravni odbor sklada določil Matijo Maležiča. Ali želi predstavnik sklada dati k zaključnemu računu in k finančnemu načrtu sklada še ustno obrazložitev? (Ne.) Ali želi predstavnik Izvršnega sveta dati ustno obrazložitev? (Ne.)

Finančni načrt je prav tako obravnaval odbor za organizacijsko-politična vprašanja kot pristojni odbor. Ali želi predstavnik odbora dati še ustno obrazložitev? (Ne.) Ker ne, pričujem razpravo. Kdo želi besedo? (Ne javi se nihče.) Zaključujem in ugotavljam, da se Republiški zbor strinja s finančnim načrtom sklada Socialistične republike Slovenije za negospodarske investicije za leto 1965. Predlagam zboru, da sprejme predloženi odlok o soglasju k temu finančnemu načrtu. Zato dajem predlog odloka na glasovanje. Kdor je za, naj prosim, dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Republiški zbor soglasno sprejel predlog odloka o soglasju k finančnemu načrtu sklada Socialistične republike Slovenije za negospodarske investicije za leto 1965.

Hkrati dajem na glasovanje predlog sklepa o smernicah za delo upravnega odbora sklada, ki ga je predložil odbor za organizacijsko-politična vprašanja, ki se glasi:

1. Za vse dolgoročne investicije naj upravni odbor Sklada SR Slovenije za negospodarske investicije predloži Skupščini SR Slovenije finančne programe z dokumentacijo do 1. junija 1965. Do tega roka naj investitor Trga revolucije predloži Skupščini SR Slovenije tudi poročilo o dosedanji in bodoči izgradnji Trga revolucije;

2. upravni odbor sklada naj reši vprašanje sofinanciranja investicij, ki so začete s pogodbeno soudeležbo okraja, ki je po ukinitvi kot sofinancer odpadel;

3. kolikor bi bil zaradi novih obveznosti potreben rebalans tega finančnega načrta, naj upravni odbor sklada zagotovi sredstva predvsem za objekte, ki se v letošnjem letu nadaljujejo, in ki imajo za izgradnjo zagotovljeno vso potrebno tehnično dokumentacijo.

Želi kdo o teh smernicah razpravljati? (Ne.) Če nihče, dajem predlog smernic na glasovanje. Kdor je za, naj prosim dvigne roko! (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Republiški zbor soglasno sprejel sklep o smernicah za delo upravnega odbora sklada SR Slovenije za negospodarske investicije v zvezi s finančnim načrtom sklada za leto 1965.

Predlagam, da prekinemo sejo in da jo nadaljujemo ob 16.30.

(Seja je bila prekinjena ob 13. uri in se je nadaljevala ob 16.35.)

Predsednik Tine Remškar: Prehajamo na 8. točko dnevnega reda, na obravnavo in sklepanje o predlogu zakona o urejanju in vzdrževanju zelenih površin v naseljih.

Predlog zakona je Skupščini SR Slovenije predložil Izvršni svet in je za svojega predstavnika določil Ermina Kržičnika. Ali želi predstavnik Izvršnega sveta dati še ustno obrazložitev? (Da.) Prosim.

Ermin Kržičnik: Tovarišice in tovariši poslanci! Za predlog zakona, ki je danes v obravnavi na tem zboru, smo predlagali, da ga sprejmete predvsem zaradi razlogov, ki so v zadnjem času pri nas zelo pereči in na vsakem koraku evidentni. Dovolite mi, da obrazložim, zakaj smo pravzaprav predlagali ta zakon v razpravo in v sprejem?

V Sloveniji damo vsako leto približno 7500 gradbenih lokacij. Če meri vsaka lokacija okoli 300 kvadratnih metrov, obsega ta približno 220 do 300 ha plodne zemlje. Plodna zemlja je za Slovenijo pereč problem. Ne toliko zaradi agrarne produkcije, čeprav tudi zaradi nje, ampak predvsem zaradi zmanjševanja narodnega bogastva, ki ga težko pridobivamo. Ta problem je zlasti pereč v naših mestih. Zakonski predlog obravnava problematiko mest in mestnega zelenja. Čeprav marsikdo trdi, da je v naših mestih dovolj zelenja, gre vendar taka trditev predvsem na račun okoliških gozdov in zelenic, medtem ko pa tega skladja na samem mestnem področju nimamo. Kako ustvariti to skladno in življenjsko potrebno zeleno okolje v mestu, je vprašanje, ki ga obravnava ta predlog zakona; in dalje, kako urediti ustrezno stanje in prehod mesta v podeželje.

Končno bi rad spregovoril še nekaj o stihiskem urejevanju urbanizacije naše pokrajine, in kakšno je stanje na tem področju. Dejstvo je, da doživljamo pri nas precej hiter proces urbanizacije in najrazličnejših gradenj in da je to vprašanje v naših mestih v celoti odprto. Investitorji, kot izvajalci gradbenih del pri odkupovanju zemljišč zometujejo in ne varujejo humusno zemljo. Kolikor jo pomešajo z raznim materialom, je ta zemlja kaj kmalu uničena in biološko mrtva. Razen tega pa, če jo odkopljejo in nestrokovno deponirajo, je prav tako biološko mrtva v nekaj mesecih. Zaradi tega so v zakonu predvideli posebne določbe glede strokovnega ravnanja in ohranjanja plodne zemlje. Vsak kvadratni meter plodne zemlje je za nas bogastvo, ki jo, če jo odkopljemo s pridom, lahko uporabimo na drugih mestih, ki so manj plodna, predvsem pa na tistih površinah v mestih, ki jih nameravamo zazelenjevati. Tu ne gre samo za filtriranje zraka, ki je v mestih zaradi naraščajočega prometa vedno slabši, temveč gre predvsem za ohranitev zdrave okolice in za estetiko mest, saj je znano, da je zelena arhitektura še najcenejši element. Zanimarjanje tega ambieneta je zelo problematično, verjetno zaradi hitrega razvoja naših mest in zaradi strukture naših mestnih ljudi, ki so prišli predvsem iz podeželja. To vprašanje je pri nas dokaj zanemarjeno, čeprav imamo tudi zgledne primere urejanja mest, kjer so komune, po svoji iniciativi, ali na iniciativo hortikulturnih društev, sprejele ustrezne odloke. Imamo pa tudi precej težke primere, kot je bil primer na Bledu, kjer so posekali drevesa in povzročili nepopravljivo škodo. Drevesa so posekali tudi na Resljevi cesti v Ljubljani, v okolici rekreacijskega centra ob Savi, ob motelu v Šentvidu, na Barju so posekali znamenite barjanske hraste, imamo posek dreves v parku v Murski Soboti, Ptuj, Ormožu, Ljutomeru, v mariborskem parku pri Treh ribnikih, kjer so divje posekali znamenito zaščiteno drevje. Razen tega je znan primer poškodbe gozdov na Sorškem polju, Smledniku, Donački gori itd.

Prvič posegamo v urejanje zelenic in v tako imenovano zeleno urbanistično kulturo, vendar bi se pri tem ne smeli zaustaviti. Najavil bi že danes naš

naslednji predlog, s katerim mislimo posegati v urejanje in v zavarovanje naše pokrajine.

Vemo namreč, da se naša pokrajina v zelo hitrem tempu spreminja. Naj navedem samo podatke, da je v zadnjih desetih letih bilo opuščenih 6000 kmetij na Slovenskem oziroma so na tem, da bodo opuščene. To pomeni, da je problematika glede značilnosti naše pokrajine z vidika turizma ali iz kakršnihkoli drugih pa tudi najbolj sentimentalnih vidikov danes pred nami na stežaj odprta. Ne gre za to, da bi zavarovali pokrajino, temveč gre za to, kar je tudi nakazal zadnji simpozij, ki je bil v Piranu pretekli teden, da je treba aktivno zavarovati pokrajino oziroma aktivno spremljati ta proces ter preprečevati vsakršno stihijo. Ne gre samo za to, da bi varovali kakršno si bodi zelenico, posamezno drevje, skupino dreves, vrtove in vse kar sodi k temu, torej ne gre samo za hortikulturno vprašanje, temveč gre za to, da celoten kompleks teh vprašanj tako v naših mestih, kakor tudi vse naše pokrajine urejamo ne le z agronomskega, gozdarskega, industrijskega ali kakršnegakoli vidika, ampak gre res za kompleksno obravnavanje, ki bi ga želeli v okviru regionalnega planiranja Slovenije vključiti in predlagati temu zboru v razpravo skupaj z regionalno zakonodajo.

Predlagam, da predlog zakona, ki je danes v razpravi o zaščiti zelenic v naših urbanističnih naseljih, sprejmete.

Predsednik Tine Remškar: Predlog zakona so obravnavali odbor za urbanizem, stanovanjsko izgradnjo in komunalne zadeve kot pristojni odbor, zakonodajno-pravna komisija in pa komisija Skupščine za usklajevanje republiških predpisov z ustavo. Odbor in komisija sta dala pismeni poročili. Ali želi predstavnik odbora oziroma komisije dati ustno obrazložitev? (Da.) Besedo ima predsednik komisije Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo, Mitja Ribičič.

Mitja Ribičič: Tovariši poslanci! Ne mislim razpravljati o zakonskem predlogu, ki ga je pravkar obrazložil predstavnik Izvršnega sveta glede zaščite zelenic, pač pa o tem, da imamo danes na programu 12 uskladitvenih zakonov. Predlogi teh zakonov so zadnji, ki jih mora naša komisija in Izvršni svet predložiti Skupščini v dveletnem roku, ki je po ustavi določen za usklajevanje.

Dovolite, da zato ob tej priložnosti, ko naša komisija zaključuje svoje delo, ob tem prvem zakonskem predlogu dam skupno splošno obrazložitev glede vseh teh 17 predlogov, ki jih boste danes obravnavali in se pri tem sklicujem na pismeno obrazložitev, ki je posebej predložena k vsakemu zakonskemu predlogu.

Zakon o izvedbi republiške ustave je določil, da morajo biti vsi republiški predpisi, ki so v nasprotju z novim ustavnim sistemom, usklajeni z novo ustavo do 9. aprila 1965. leta. Skupščina je to delo zaupala posebni komisiji, ki je bila ustanovljena na skupni seji vseh zborov 25. junija 1963. leta z nalogo, da pripravi in izdela predloge za uskladitev obstoječih republiških zakonov in drugih predpisov z novo ustavo Socialistične republike Slovenije. Komisija je v sodelovanju s komisijo pri Izvršnem svetu ter z republiškimi upravnimi organi sestavila pregled vseh zakonov in drugih predpisov, katerih posamezne določbe so bile v nasprotju z novo ustavo, ter hkrati določila roke za pripravo spreminjalnih predlogov. V programu svojega dela komisija ni zajela tako imenovanih historičnih zakonov, to je zakonov, ki so bili že izvršeni in ne tistih

zakonov, ki po svoji vsebini niso v nasprotju z ustavo, potrebne pa so bile le terminološke spremembe. Glede teh je bila komisija mnenja, naj se terminološke spremembe izvršijo, če in kadar bodo potrebne vsebinske spremembe teh zakonov. Prvotni program dela, ki je bil prilagojen delovnemu programu zvezne komisije za uskladitev predpisov z ustavo, je komisija morala nekajkrat spremeniti in podaljševati roke za pripravo predlogov posameznih predpisov.

Usklajevanje pretežnega števila republiških predpisov z ustavo je bilo namreč odvisno od poprejšnjih uskladitev zveznih predpisov z zvezno ustavo. Ker je usklajevanje v zveznem merilu zaostajalo za prvotnim programom, je tudi republiška komisija morala svoj program dela sproti prilagajati delovnemu programu zvezne komisije. Razlogi za delno zaostajanje v izpolnjevanju programa so bili predvsem objektivnega značaja. V mnogih primerih se je namreč pokazalo, da so potrebne obsežnejše priprave in večje vsebinske spremembe, ki so presegale prvotno predviden obseg same uskladitve posameznih določb z ustavo. Pri tistih zakonih, kjer so bile nujne obsežnejše vsebinske spremembe, ne samo spremembe tistih določil, ki so bile neposredno v nasprotju z ustavo, so bile opravljene konzultacije z zainteresiranimi organi in organizacijami. Potrebno je bilo usklajevati različne, včasih tudi nasprotujoče si pripombe teh organov in organizacij in šele na podlagi takih posebnih predpriprav je bilo mogoče sestaviti predlog zakona. Ne glede na to je komisija svojo nalogo opravila v roku in predložila vse zakonske predloge Skupščini dovolj zgodaj, da jih bodo pristojni zbori lahko sprejeli do roka, določenega z zakonom o izvedbi ustave.

Komisija je imela 25 sej in je obravnavala 49 zakonskih predlogov. Od teh je komisija sama nastopila kot predlagatelj 30 zakonov ter v tistih primerih, kjer so spremembe obsegale pretežno uskladitev z ustavo, medtem ko je v drugih primerih, kjer so bile razen tega potrebne še večje vsebinske spremembe, obravnavala predloge in jih s svojim mnenjem poslala Izvršnemu svetu, ki je bil v takem primeru tudi predlagatelj teh zakonov Skupščini.

Med določbe dosedanjih predpisov, ki so bili v nasprotju z ustavo, spadajo v prvi vrsti določbe posameznih zakonov, ki se nanašajo na samoupravljanje. V naši novi ustavni ureditvi človek kot delavec in občan zavzema vsebolj odločilni položaj kot upravljalec v procesu upravljanja zadev, ki so skupnega in splošnega pomena. Samoupravljanje delovnih ljudi je temeljno družbenopolitično načelo nove ustave. Osnovo samoupravljanja predstavlja položaj delovnega človeka v svobodnem in združenem delu z združenimi sredstvi za proizvodnjo. Upravljalci uresničujejo samoupravljanje v polnem in najširšem smislu v delovni organizaciji. Ustava razširja pojem delovne organizacije od gospodarske organizacije, oziroma od podjetij in drugih organizacij neposredne proizvodnje, trgovine in transporta na organizacije, ki se ustanovljajo na podlagi združenega dela z združenimi sredstvi skoraj na vseh področjih družbene dejavnosti. To velja za zavode s področja prosvete, kulture, znanosti in drugih vzgojno-izobraževalnih dejavnosti, s področja zdravstva, socialnega varstva in drugih družbenih služb. Na teh področjih samoupravljanje po obstoječih predpisih ni moglo biti v celoti razvito, bilo je ožje od samoupravljanja v gospodarskih organizacijah. Zato je bila ena od glavnih nalog komisije, da predlaga te spremembe predpisov s področja družbenih služb, ki bodo samoupravljanje v teh službah čimbolj izenačili s samoupravljanjem v gospodarskih organizacijah, seveda s tem, da predstavniki družbenih skupnosti sodelujejo pri odločanju v zadevah posebnega družbenega pomena.

Komisija je pri tem izhajala iz stališča, da je zavodom, ki opravljajo družbeno službo, treba prepustiti večjo mero samoupravnosti. Zato predlogi zakonov, ki urejajo področje družbenih služb, uveljavljajo le tiste splošne ali pa konkretne norme, ki so zaradi splošnih družbenih interesov na sedanji stopnji družbenega razvoja potrebni in zagotavljajo nujno potrebno enotnost sistema. Vse drugo, zlasti na področju notranje organizacije zavodov, pravice in dolžnosti njihovih organov ter dela zavodov pa je treba v čim večji meri prepustiti neposredno zavodom, da to uredijo sami s svojimi statuti. Glede na to je komisija predlagala, da se črtajo vse tiste določbe obstoječih zakonov, ki po svoji vsebini spadajo v statute, ali ki sicer omejujejo avtonomijo zavodov.

Naslednji kompleks vprašanj, ki jih je komisija morala rešiti, se nanaša na pripravo zakonov s posameznih področij o vprašanjih, ki so bila urejena z uredbami ali drugimi predpisi republiških upravnih organov, po ustavi pa morajo biti urejene z zakonom. Kjer je bilo to mogoče, je komisija te dosedanje podzakonske predpise vključila v ustrezne zakone, v drugih primerih pa so bili ti predpisi spremenjeni v zakone in na ta način usklajeni z ustavo, pri čemer so zadržali v glavnem isto vsebino. Spremenjena so bila samo tista določila, ki niso v skladu z ustavo.

V uskladitvenem postopku je bilo treba drugače urediti tudi pooblastila za izdajanje predpisov za izvrševanje zakonov, ki so bila po obstoječih zakonih dana izvršilno-političnim in upravnim organom. Revizija teh določb je bila izvedena v dveh smereh; v smeri odprave splošnih pooblastil za sprejemanje predpisov in v smeri zoženja teh pooblastil na urejanje konkretnih v zakonu določenih vprašanj.

Končno je v zvezi z odpravo okrajev predlagala komisija spremembo tistih določb, ki so se nanašale na okraje.

V prvotnem programu komisije je bila uskladitev 18 predpisov ustanovitvenih aktov za višje in visoke šole. Zaradi poenostavitve postopka je vse te uskladitvene akte komisija uskladila z usklajevanjem zakona o visokem šolstvu v LR Sloveniji tako, da je vnesla med končne določbe tega zakona poseben člen, ki vsebuje določilo, po katerem prenehajo veljati tiste določbe aktov o ustanovitvi posameznih visokošolskih zavodov in združenj, ki so v nasprotju z zakonom.

Komisija je sodelovala ves čas z zvezno komisijo za uskladitev zveznih predpisov z zvezno ustavo. Njen predstavnik se je udeležil 24 sej zvezne komisije, na katerih so bili obravnavani vsi zakoni, ki jih je bilo treba uskladiti z ustavo.

Pri svojem delu je komisija ugotovila, da obstoje na nekaterih področjih posamezna še nerešena vprašanja, ki jih v uskladitvenem postopku ni bilo mogoče urediti, ker njihovo reševanje terja dolgotrajnejša proučevanja in preverjanja posameznih stališč v praksi. Z dosedanje uskladitvijo predpisov z ustavo, zakonodajno delo pri iskanju novih boljših rešitev za posamezna vprašanja, ki naj bodo skladnejša z duhom nove ustavne ureditve, še ne bo končano. V tej smeri bodo potrebni še znatni napor in sistematično delo pri zakonskem urejanju družbenih odnosov. Med drugim bo potrebno uskladiti republiške zakone tako z novimi zveznimi zakoni, pa tudi s tistimi zveznimi zakoni, ki so sedaj v procesu uskladitve, pa do danes v Zvezni skupščini še niso bili sprejeti. Kljub vsemu pa je delo, ki je bilo doslej izvršeno v zvezi z usklajevanjem tako zveznih kot republiških predpisov omogočilo, da so ustavna načela v našem

pravnem sistemu izpeljana, hkrati pa je dana podlaga za nadaljnjo izgradnjo družbenega in pravnega sistema v duhu nove ustave.

Komisija za uskladiitev je v primeru, da bo Skupščina predlagala uskladiitvene zakone, ki so danes na dnevnem redu, sprejela, opravila svoje dvoletno delo, ker so vse njene naloge usklajevanja bile v celoti izvršene.

Predsednik Tine Remškar: Prosim še poročevalca odbora, da se izjavi glede amandmaja zakonodajno-pravne komisije k 7. členu, če se z njim strinja. (Strinja se.) Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Ne javi se nihče.) Če nihče, zaključujem razpravo in dajem predlog zakona na glasovanje. Kdor je za predloženi zakon, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Republiški zbor soglasno sprejel predlog zakona o urejanju in vzdrževanju zelenih površin v naseljih.

Prehajamo na 9. točko dnevnega reda, to je na obravnavo in sklepanje o predlogu zakona o prisilni izterjavi prispevkov in davkov občanov.

Predlog zakona je Skupščini SR Slovenije predložil Izvršni svet in je za svojega predstavnika določil Mirana Cvenka. Ali želi predstavnik Izvršnega sveta dati še ustno obrazložitev? (Da.) Prosim.

Miran Cvenk: Tovarišice in tovariši poslanci! Že lani, ko je sprejemala Skupščina SR Slovenije zakon o prispevkih in davkih občanov, so bile poudarjene razlike med prejšnjim in novim načinom prisilne izterjave obveznosti, ki jih imajo občani do družbe. Omenjeni zakon je postavil načela, s katerimi se vse močneje zavaruje pravica občana pri prisilni izterjavi. V čimvečji meri je bilo treba zavarovati te pravice in interese tudi v predloženem zakonu, ki ta načela dopolnjuje. Prisilna izterjava ne bi smela iti tako daleč, da bi zaradi tega bilo ogroženo preživljanje zavezancev in njihovih družinskih članov. Že lani sprejeti zakon določa, kateri predmeti so izvzeti od prisilne izterjave. Dalje določa ta zakon pogoje glede odpisa neizterljivih dolgov, izterjave brez rubeža ter druge oblike prisilne izterjave.

Predloženi zakon o prisilni izterjavi prispevkov in davkov občanov določa tudi postopek, ki je obvezen pred pričetkom prisilne izterjave. Naj naglasim, da varuje zakon v predlaganem postopku občana tudi pred večkrat grajano samovoljo izterjevalcev in pred neinformiranostjo dolžnika. Zato se uvaja nov poseben opomin, ki naj da davčnemu zavezancu jasno pravno stanje o višini in izvoru dolga. Doslej je namreč veljala položnica že za opomin in se je dogajalo, da občan večkrat ni vedel, iz kakšnega naslova izvira dolg, ki se prisilno izterjuje. Sodim, da so pri tem postopku pomembna tudi določila, po katerih ne sme izvrševalec prisilne izterjave pri svojem opraviilu ukreniti ničesar, kar ne bi bilo v skladu s predpisi ter mora opraviti rubež v navzočnosti zavezanca oziroma v navzočnosti priče.

Zarubljene predmete se prodajo praviloma na javni dražbi. Predvidena pa je tudi možnost, da jih sme dolžnik prodati sam, če je taka prodaja za zavezanca ugodnejša. Da bi se zaščitili interesi občana-zavezanca, so v predlogu zakona predvideni tudi pogoji, pod katerimi se izvede javna dražba. Pri tem je zlasti važno določilo, da se zarubljene predmete ne sme prodati na javni dražbi, če se ne bi dosegla niti polovica njegove prave vrednosti. Taka prodaja je mogoča šele pri ponovni dražbi. Prav tako ni ravno zaradi zaščite zavezanca

dopustna drugačna prodaja predmetov, razen če bi bila ta za dolžnika ugodnejša. Stroški prisilne izterjave bodo v primerjavi z dosedanjimi stroški nekoliko manjši. Predlog zakona varuje torej interese občana kolikor je le mogoče, obenem pa predvideva ukrepe, ki bodo dovolj učinkoviti, da se bodo prispevki in davki tudi izterjali in da bodo občani izpolnjevali svoje obveznosti.

Tovariši in tovarišice poslanci, prosim, da predlog novega zakona po obravnavi sprejmete.

Predsednik Tine Remškar: Ali želi predstavnik odbora za organizacijsko-politična vprašanja ali predstavnik zakonodajno-pravne komisije dati še ustno obrazložitev? (Ne.) Ker nihče ne želi besede, pričujem razpravo. Kdo želi besedo? (Ne javi se nihče.) Če nihče, dajem predlog zakona na glasovanje. Kdor je za, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Republiški zbor soglasno sprejel predlog zakona o prisilni izterjavi prispevkov in davkov občanov.

Prehajamo na 10. točko dnevnega reda, na obravnavo in sklepanje o predlogu zakona o določitvi dela stanovanjskega prispevka, ki se plačuje v sklad za zidanje stanovanjskih hiš tiste občine, na katere območju ima sedež izplačevalec delavčevega osebnega dohodka.

Predlog zakona je Skupščini SR Slovenije predložil Izvršni svet in je za svojega predstavnika določil Ermina Kržičnika. Ali želi predstavnik Izvršnega sveta dati ustno obrazložitev? (Ne.) Ali želi predstavnik odbora za urbanizem, stanovanjsko izgradnjo in komunalne zadeve ali zakonodajno-pravne komisije dati ustno obrazložitev? (Ne.)

Pričujem razpravo. Želi kdo besedo? (Nihče.) Če ne želi nihče besede, zaključujem razpravo in dajem predlog zakona na glasovanje. Kdor je za predlog zakona, naj prosim dvigne roko. (Večina poslancev dvigne roko.) Hvala. Je kdo proti? (En poslanec dvigne roko.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Republiški zbor sprejel predlog zakona o določitvi dela stanovanjskega prispevka, ki se plačuje v sklad za zidanje stanovanjskih hiš tiste občine, na katere območju ima sedež izplačevalec delavčevega osebnega dohodka.

Prehajamo na 11. točko dnevnega reda, to je na obravnavo in sklepanje o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o muzejih.

Predlog zakona je Skupščini predložil Izvršni svet in za svojega predstavnika določil Miloša Poljanška. Ali želi predstavnik Izvršnega sveta dati k predlogu zakona še ustno obrazložitev? (Ne.) Ali želi predstavnik odbora za prosveto in kulturo oziroma zakonodajno-pravne komisije ali pa komisije za usklajevanje republiških predpisov, dati ustno obrazložitev? (Ne.) Ker ne želi nihče dati ustne obrazložitve, pričujem razpravo. Prosim poročevalca zakonodajno-pravne komisije, da se izjavi o amandmaju k 30. členu predloga zakona.

Dr. Josip Globevnik: Tovarišice in tovariši poslanci! Komisija ni predlagala, da se amandma zavrne, ampak je imela določene pomisleke, ali je prav, da spada določilo, ki ga vsebuje 30. člen, v ta zakon, tako da ni bilo zoper sam amandma pomisleka in predlagamo, da se amandma sprejme.

Predsednik Tine Remškar: Hvala lepa. Želi kdo razpravljati? (Ne.) Če nihče ne želi, zaključujem razpravo in dajem predlog zakona na glasovanje. Kdor je za predlog zakona, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Republiški zbor soglasno sprejel predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o muzejih.

Prehajamo na 12. točko dnevnega reda, na obravnavo in sklepanje o predlogu zakona o državljanstvu Socialistične republike Slovenije, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložila komisija za usklajevanje republiških predpisov z ustavo.

Predstavnik komisije je Mitja Ribičič. Ali želi predstavnik komisije dati ustno obrazložitev? (Ne.)

Predlog zakona je bil s pismeno obrazložitvijo poslan tudi Izvršnemu svetu, ki je za svojega predstavnika določil Rika Kolenca. Ali želi predstavnik Izvršnega sveta dati ustno obrazložitev? (Ne.) Ali želi predstavnik odbora za organizacijsko-politična vprašanja oziroma zakonodajno-pravne komisije dati ustno obrazložitev? (Ne.)

Pričenjam razpravo. Želi kdo besedo? (Ne javi se nihče.) Če nihče, zaključujem razpravo in dajem predlog zakona na glasovanje. Prosim, kdor je za predlog zakona, naj dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Hvala lepa. Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Republiški zbor soglasno sprejel predlog zakona o državljanstvu Socialistične republike Slovenije.

Prehajamo na 13. točko dnevnega reda, na obravnavo in sklepanje o predlogu zakona o spremembah zakona o gasilskih društvih.

Predlog zakona je Skupščini predložila komisija Skupščine Socialistične republike Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo. Predstavnik komisije je že prej obrazložil vse zakonske predloge. Vprašam predstavnika Izvršnega sveta, če želi predlog ustno obrazložiti? (Ne.) Ali želi predstavnik pristojnega odbora oziroma komisije dati ustno obrazložitev? (Ne.) Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Ne javi se nihče.) Če se nihče ne javlja, zaključujem razpravo in dajem predlog zakona na glasovanje. Prosim, kdor je za predlog zakona, da dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Hvala lepa. Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Republiški zbor soglasno sprejel predlog zakona o spremembah zakona o gasilskih društvih.

Prehajamo na 14. točko dnevnega reda, na obravnavo in sklepanje o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o visokem šolstvu v LR Sloveniji.

Predlog tega zakona je Skupščini predložila komisija Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov. Ali želi predstavnik Izvršnega sveta dati ustno obrazložitev? (Ne.) Ali želita predstavnika pristojnega odbora ali komisije dati ustno obrazložitev? (Tudi ne.) Pričenjam razpravo. Želi kdo besedo? (Ne javi se nihče.) Če nihče, zaključujem razpravo in dajem predlog zakona na glasovanje. Kdor je za predlog zakona, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Republiški zbor soglasno sprejel predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o visokem šolstvu v Ljudski republiki Sloveniji.

Prehajamo na 15. točko dnevnega reda, na obravnavo in sklepanje o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o znanstvenih zavodih.

Predlog zakona je Skupščini predložila komisija za usklajevanje republiških predpisov z ustavo. Ali želi predstavnik Izvršnega sveta dati k predlogu zakona ustno obrazložitev? (Ne.) Ali želi predstavnik pristojnega odbora oziroma zakonodajno-pravne komisije dati ustno obrazložitev? (Ne.) Prosim poročevalca odbora za prosveto in kulturo, da se izjavi, ali vztraja pri amandmaju k 7. in 10. členu (Ne vztraja.)

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Ne javi se nihče.) Če nihče ne želi besede, zaključujem razpravo in dajem predlog zakona na glasovanje. Kdor je za predlog zakona, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Republiški zbor soglasno sprejel predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o znanstvenih zavodih.

Prehajamo na 16. točko dnevnega reda, na obravnavo in sklepanje o predlogu zakona o spremembah zakona o Slovenski akademiji znanosti in umetnosti.

Predlog tega zakona je Skupščini SR Slovenije predložila komisija Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo. Ali želi predstavnik Izvršnega sveta dati ustno obrazložitev? (Ne.) Ali želi predstavnik odbora za prosveto in kulturo ali zakonodajno-pravne komisije dati ustno obrazložitev? (Ne.) Prosim poročevalca odbora za prosveto in kulturo, da se izjavi, ali vztraja pri amandmaju k 3. členu? (Ne vztraja.)

Pričenjam razpravo. Želi kdo besedo? (Ne javi se nihče.) Če nihče, dajem predlog zakona na glasovanje. Kdor je za, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Republiški zbor soglasno sprejel predlog zakona o spremembah zakona o Slovenski akademiji znanosti in umetnosti.

Prehajamo na 17. točko dnevnega reda, na obravnavo in sklepanje o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o poklicnih gledališčih.

Predlog zakona je Skupščini SR Slovenije predložila komisija Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo. Ali želi predstavnik Izvršnega sveta dati k temu zakonu ustno obrazložitev? (Ne.) Ali želi predstavnik odbora za prosveto in kulturo oziroma zakonodajno-pravne komisije dati ustno obrazložitev? (Ne.) Prosim poročevalca odbora za prosveto in kulturo, da se izjavi o amandmaju k 8. členu, če vztraja pri njem. (Ne vztraja.)

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Ne javi se nihče.) Če nihče ne želi besede, zaključujem razpravo in dajem predlog zakona na glasovanje. Kdor je za, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Republiški zbor soglasno sprejel predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o poklicnih gledališčih.

Prehajamo na 18. točko dnevnega reda, na obravnavo in sklepanje o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o knjižnicah.

Predlog zakona je Skupščini SR Slovenije predložila komisija za usklajevanje republiških predpisov z ustavo. Ali želi predstavnik Izvršnega sveta dati k temu zakonu ustno obrazložitev? (Ne.) Ali želi predstavnik odbora za prosveto in kulturo oziroma zakonodajno-pravne komisije dati ustno obrazložitev? (Ne.)

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Ne javi se nihče.) Če ne želi nihče razpravljati, zaključujem razpravo in dajem predlog zakona na glasovanje. Prosim, kdor je za predloženi zakon, naj dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Republiški zbor soglasno sprejel predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o knjižnicah.

Prehajamo na 19. točko dnevnega reda, na obravnavo in sklepanje o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o varstvu kulturnih spomenikov v LR Sloveniji.

Predlog zakona je Skupščini SR Slovenije predložila komisija za usklajevanje republiških predpisov z ustavo. Ali želi predstavnik Izvršnega sveta dati še ustno obrazložitev? (Ne želi.) Ali želi predstavnik odbora za prosveto in kulturo oziroma zakonodajno-pravne komisije dati ustno obrazložitev? (Ne.) Prosim poročevalca odbora, da se izjavi o amandmajih k 4. in 9. členu, če vztraja pri njih. (Ne.) Hvala lepa. Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Ne javi se nihče.) Zaključujem razpravo in dajem predlog zakona na glasovanje. Kdor je za predloženi zakon, naj prosim, dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Republiški zbor soglasno sprejel predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o varstvu kulturnih spomenikov v Ljudski republiki Sloveniji.

Prehajamo na 20. točko dnevnega reda, na obravnavo in sklepanje o predlogu zakona o srednji strokovni šoli za notranje zadeve.

Predlog zakona je Skupščini SR Slovenije predložila komisija za usklajevanje republiških predpisov z ustavo. Ali želi predstavnik Izvršnega sveta predlog zakona ustno obrazložiti? (Ne.) Ali želi dati ustno obrazložitev predstavnik odbora za prosveto in kulturo ali pa predstavnik zakonodajno pravne komisije? (Ne.)

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Ne javi se nihče.) Ker se nihče ne javlja, zaključujem razpravo in dajem predlog zakona na glasovanje. Kdor je za predloženi zakon, naj prosim dvigne roko? (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Republiški zbor soglasno sprejel predlog zakona o srednji strokovni šoli za notranje zadeve.

Prehajamo na 21. točko dnevnega reda, na obravnavo in sklepanje o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o lovu, ki ga

je Skupščini SR Slovenije predložila komisija Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo.

Ali želi predstavnik Izvršnega sveta inž. Janez Perovšek predlog zakona ustno obrazložiti? (Ne.) Predlog zakona sta obravnavala odbor za kmetijstvo in gozdarstvo kot pristojni odbor in zakonodajno-pravna komisija. Ali želi predstavnik odbora za kmetijstvo in gozdarstvo predlog zakona ustno obrazložiti? (Da.) Prosim.

F r a n c L u b e j : Komisija za usklajevanje republiških predpisov z ustavo in zakonodajno-pravna komisija sta k temu zakonskemu predlogu predlagala naslednjo spremembo in dopolnitev. Za 16. členom zakonskega predloga se doda 16. a člen, ki se glasi: »48. člen zakona se spremeni tako, da se glasi: »Izvršni svet Skupščine Socialistične republike Slovenije lahko izloči določene površine za ustanovitev vzornih ali gojitvenih lovišč potem, ko dobi mnenje Republiške lovske zveze. Ob ustanovitvi takih lovišč določi Izvršni svet, kdo jih bo upravljal in kako ter predpiše načela za povračilo škode, ki jo napravi divjad v takih loviščih. Taka lovišča so pod neposrednim strokovnim nadzorstvom Republiškega sekretariata za kmetijstvo in gozdarstvo.«

Obvestil bi zbor, da tega spreminjevalnega predloga omenjenih komisij Gospodarski zbor Skupščine na včerajšnji seji ni sprejel. Zato predlagam, da tudi naš zbor sprejme spremembo v istem besedilu kot Gospodarski zbor, ki se glasi: »za 16. členom zakonskega predloga se doda novi 16. a člen, ki se glasi: »48. člen zakona se črta.«

Predlog utemeljujem s tem, da za sedaj ne obstoje konkretni primeri, zaradi katerih bi bilo treba uporabiti določila 48. člena zakona o lovu, glede izločitve določenih površin za ustanovitev gojitvenih oziroma vzornih lovišč republiškega pomena. Obenem bi obvestil zbor, da bomo predvidoma še v tem letu obravnavali nov republiški zakon o lovu na osnovi zveznega temeljnega zakona o lovu, ki je že v razpravi v zveznih organih. Kolikor bi nastala potreba po taki izločitvi določenih površin za vzorna gojitvena lovišča republiškega pomena pa obstaja možnost, da na osnovi ustavnih določil sprejmemo pred sprejetjem novega republiškega zakona o lovu poseben republiški zakon, ki bi urejal vprašanje vzornih oziroma gojitvenih lovišč.

Predsednik T i n e R e m š k a r : Prosim predlagatelja zakona oziroma predstavnika komisije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo, da se izjavi glede amandmaja.

D r. J o s i p G l o b e v n i k : Tovarišice in tovariši poslanci! Komisija za uskladitev republiških predpisov z ustavo je imela, kot v ostalih 49. primerih zakonskih predlogov, ki jih je omenil tovariš Mitja Ribičič, tudi pri tem predlogu nalogo, da uskladi njegove določbe z ustavo, oziroma da odpravi tiste določbe, ki so v nasprotju z ustavo, druge določbe pa prilagodi ustavnim načelom. V tem okviru je komisija smatrala, da je treba določbe, glede katerih se zdaj predlagajo spremembe, črtati, zato je imela za potrebno, da se zakonski predlog v tem smislu spremeni. S tem je komisija pravzaprav svojo nalogo opravila.

Vprašanje, ali naj se ta določba črta ali ne, pa ne sodi v okviru delovanja komisije za uskladitev predpisov z ustavo, ampak je to vprašanje splošne politične ocene. Če bo prevladovalo moje mnenje, da je potrebno, da se to vprašanje

uredi drugače, bo mogoče, kot je že povedal tovariš Franc Lubej, to urediti s posebnim zakonom.

Komisija za uskladitev predpisov z ustavo ni tista, ki bo skrbela za izvajanje tega zakona, ampak je za to pristojen Izvršni svet, zato menim, da je predstavnik Izvršnega sveta predvsem poklican, da se o amandmaju izjavi.

Predsednik Tine Remškar: Ponovno vprašam predstavnika komisije, ki je predlog zakona predložila Skupščini, da se izjavi glede amandmaja. (Predstavnik komisije vztraja pri predlogu amandmaja.) Preden bi pričel z razpravo, bi Republiški zbor obvestil, da sem od predsednika Gospodarskega zbora, ki je včeraj zasedal, prejel naslednje pismo:

»Gospodarski zbor Skupščine SR Slovenije je na seji dne 3. marca 1965 obravnaval predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o lovu in ga sprejel z amandmaji, kot jih je predlagal odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov. Ti amandmaji so usklajeni z amandmaji, ki jih predlagata pristojni odbor Republiškega zbora in zakonodajno-pravna komisija razen besedila novega 16. a člena, ki ga je predlagala zakonodajno-pravna komisija in ki je postal sestavni del zakonskega predloga. Zbor je sprejel predlog odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov, da se besedilo novega 16. a člena glasi: 48. člen zakona se črta.«

Takšna je torej vsebina amandmaja, ki ga je Gospodarski zbor včeraj sprejel.

Pričenjam razpravo. Ali želi predstavnik Izvršnega sveta dati ustno obrazložitev? (Ne želi.) Če nihče ne želi razpravljati, dajem amandma, ki ga je predložil odbor za kmetijstvo in gozdarstvo in ki se glasi: »48. člen zakona se črta«, na glasovanje. Prosim, kdor je za ta amandma, naj dvigne roko. (Večina poslancev dvigne roko.) Hvala. Kdo je proti? (Trije poslanci dvignejo roko.) Se je kdo vzdržal? (En poslanec dvigne roko.)

Ugotavljam, da je predloženi amandma odbora za kmetijstvo in gozdarstvo sprejet.

Prehajamo na glasovanje o predlogu zakona v celoti. Kdor je za predlog zakona skupaj z amandmajem, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Republiški zbor predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o lovu, soglasno sprejel.

Prehajamo na 22. točko dnevnega reda, na obravnavo in sklepanje o predlogu zakona o dimnikarski službi, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložila komisija za usklajevanje republiških predpisov z ustavo.

Ali želi predstavnik Izvršnega sveta dati še ustno obrazložitev? (Ne.) Ali želi predstavnik odbora za industrijo in promet kot pristojni odbor predlog zakona ustno obrazložiti? (Ne želi.) Ali želi to storiti zakonodajno-pravna komisija? (Ne.) Če ne, prosim poročevalca odbora, da se izjavi glede amandmajev komisije k 16. in 24. členu. (Predstavnik komisije vztraja pri amandmajih.) Prosim še poročevalca zakonodajno-pravne komisije in predlagatelja, da se izjavita ali vztrajata pri predlaganih amandmajih? Gospodarski zbor ni sprejel amandma zakonodajno-pravne komisije in amandma predlagatelja. (Oba predstavnika vztrajata pri amandmajih.) Kjer oba predstavnika vztrajata pri amandmajih, dajem amandmaje k 16. in 24. členu na glasovanje. Prosim, kdor je za amandmaje, naj dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Hvala. Je kdo proti?

(Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.) Ugotavljam, da je Republiški zbor soglasno sprejel amandmaje k 16. in 24. členu.

Prehajamo na glasovanje o predlogu zakona v celoti. Kdor je za ta predlog zakona skupaj z amandmaji, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Republiški zbor predlog zakona o dimnikarski službi, soglasno sprejel.

Prehajamo na 23. točko dnevnega reda, na obravnavo in sklepanje o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o sladkovodnem ribištvu.

Predlog zakona je Skupščini SR Slovenije predložila komisija Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo. Ali želi predstavnik Izvršnega sveta dati ustno obrazložitev? (Ne želi.) Predlog zakona sta obravnavala odbor za kmetijstvo in gozdarstvo in pa zakonodajno-pravna komisija. Ali želi dati predstavnik odbora oziroma komisije še ustno obrazložitev? (Da.) Besedo ima tovariš Franc Lubej.

F r a n c L u b e j : Tovarišice in tovariši poslanci! V bistvu gre tudi pri tem predlogu za spremembo enake vsebine, kakor je bila dana k predlogu zakona o lovu. Tudi ta predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o sladkovodnem ribištvu je včeraj Gospodarski zbor Skupščine SR Slovenije sprejel. Obenem obveščam zbor, da Gospodarski zbor ni sprejel spreminjevalnega predloga, ki ga predlagata komisija Skupščine za usklajevanje republiških predpisov z ustavo in zakonodajno-pravna komisija, in sicer, da se za 9. členom zakonskega predloga doda nov 9. a člen, ki se glasi: »39. člen zakona se spremeni tako, da se glasi: Izvršni svet Skupščine SR Slovenije lahko izloči iz ribiških okolišev oziroma rajonov posamezne vode ali njihove dele za zgledno ali intenzivno vzgojitev rib, za ohranitev posameznih redkih vrst rib ali za znanstvene namene, po tem, ko dobi mnenje Ribiške zveze Slovenije. Ob določitvi takih voda določi Izvršni svet, kdo jih bo upravljal in kako.«

Kakor rečeno, tega spreminjevalnega predloga Gospodarski zbor ni sprejel. Zato predlagam, da tudi naš zbor sprejme zakonski predlog v enakem besedilu kot Gospodarski zbor, in sicer: za 9. členom zakonskega predloga se doda nov 9. a člen, ki se glasi: »39. člen zakona se črta.«

Utemeljitev k spreminjevalnemu predlogu pa je v glavnem enaka, kakor pri že sprejetem zakonu o lovu. Kolikor pa bi pri sladkovodnem ribištvu nastopile potrebe po izločitvi nekaterih voda zaradi omenjenih potreb, bi se tudi to vprašanje uredilo s posebnim republiškim zakonom.

Predsednik T i n e R e m š k a r : Prosim predlagatelja zakona, da se glede tega amandmaja izjavi. (Predstavnik predlagatelja izjavi, da vztraja pri prvotni formulaciji.)

Prosim še predstavnika zakonodajno-pravne komisije, da se izjavi o amandmaju. (Predstavnik zakonodajno-pravne komisije se strinja s predlogom odbora za kmetijstvo in gozdarstvo.)

Ali želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Ne želi.)

Če ne želi, dajem predlagani amandma, da se k 9. členu doda nov 9. a člen, ki se glasi: »39. člen zakona se črta«, — na glasovanje. Kdor je za ta amandma,

naj prosim dvigne roko! (Večina poslancev dvigne roko.) Je kdo proti? (Dva poslanca dvigneta roko.) Se je kdo vzdržal? (En poslanec dvigne roko.)

Ugotavljam, da je Republiški zbor z večino glasov sprejel predlog tega amandmaja.

Prehajamo na glasovanje o predlogu v celoti. Kdor je za predlog tega zakona, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Republiški zbor soglasno sprejel predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o sladkovodnem ribištvu.

Prehajamo na 24. točko dnevnega reda, na obravnavo in sklepanje o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o zdravstvenem varstvu in organizaciji zdravstvene službe v Ljudski republiki Sloveniji.

Predlog zakona je Skupščini Socialistične republike Slovenije predložila komisija Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo. Ali želi predstavnik Izvršnega sveta dati ustno obrazložitev? (Ne želi.) Ali želi predstavnik odbora za zdravstvo in socialno politiko ali pa predstavnik zakonodajno-pravne komisije besedo? (Ne.) Prosim poročevalca odbora, da se izjavi o amandmaju k 13. členu, ki ga zakonodajno-pravna komisija in predlagatelj nista sprejela in pa o predlogu za novi 17. člen, ki ga je sprejel Socialno-zdravstveni zbor. O predlogu se mora izjasniti tudi predstavnik zakonodajno-pravne komisije in komisije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo. (Predlagatelji izjavijo, da umikajo svoje predloge.)

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Ne javi se nihče.) Če nihče ne želi besede, dajem predlog zakona na glasovanje. Kdor je za, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Republiški zbor soglasno sprejel predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o zdravstvenem varstvu in o organizaciji zdravstvene službe v LR Sloveniji.

Prehajamo na 25. točko dnevnega reda, na obravnavo in sklepanje o predlogu zakona o skladu Socialistične republike Slovenije za socialne zavode.

Predlog zakona je Skupščini Socialistične republike Slovenije predložila komisija za usklajevanje republiških predpisov z ustavo. Ali želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Ne želi.) Ali želi predstavnik zakonodajno-pravne komisije ali pa predstavnik odbora za zdravstvo in socialno politiko, besedo? (Ne želita.) Prosim poročevalca odbora, da se izjavi o spreminjevalnem predlogu k 5. členu zakona. (Poročevalec odbora izjavi, da se z amandmajem strinja.)

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? Če nihče ne želi razpravljati, zaključujem razpravo in dajem predlog zakona na glasovanje. Kdor je za, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Republiški zbor soglasno sprejel predlog zakona o skladu Socialistične republike Slovenije za socialne zavode.

Prehajamo na 26. točko dnevnega reda, na obravnavo in sklepanje o predlogu zakona o družbeni denarni pomoči žrtvam fašističnega nasilja in njihovim družinam.

Predlog zakona je Skupščini SR Slovenije predložila komisija za usklajevanje republiških predpisov z ustavo. Ali želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Ne želi.) Ali želi predstavnik odbora za zdravstvo in socialno politiko, ali pa predstavnik zakonodajno-pravne komisije dati še ustno obrazložitev? (Ne želita.)

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo. (Ne javi se nihče.) Če se nihče ne javlja, zaključujem razpravo in dajem predlog zakona na glasovanje. Kdor je za, naj prosim dvigne rok. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Republiški zbor soglasno sprejel predlog zakona o družbeni in denarni pomoči žrtvam fašističnega terorja in njihovim družinam.

Prehajamo na zadnjo, to je 27. točko dnevnega reda, na poslanska vprašanja.

Ima kdo kako vprašanje ali želi kdo besedo? (Ne javi se nihče.) Če ne želi nihče besede, ugotavljam, da je tudi ta točka dnevnega reda izčrpana.

Ker je s tem izčrpan tudi dnevni red današnje seje, zaključujem 20. sejo Republiškega zbora.

(Seja je bila zaključena ob 17.30.)

REPUBLIŠKI ZBOR

21. seja

(16. aprila 1965)

Predsedoval: **Tine Remškar**, predsednik
Republiškega zbora.

Začetek seje ob 9.05.

Predsednik **Tine Remškar**: Tovarišice in tovariši poslanci! Začenjam 21. sejo Republiškega zbora Skupščine SR Slovenije, ki sem jo sklical na podlagi 44. člena začasnega poslovnika našega zbora.

Za današnjo sejo prosijo, da jim opravičimo izostanek: Slavko Furlan, Ivo Janžekovič in Franc Popit. S tem ugotavljam, da je seja sklepčna.

Za današnjo sejo predlagam tale dnevni red:

1. odobritev zapisnika 20. seje Republiškega zbora;
2. obravnava in sklepanje o poročilu Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije za leto 1964;
3. obravnava in sklepanje o predlogu zakona o republiški upravi SR Slovenije;
4. obravnava in sklepanje o predlogu zakona o organizaciji republiške uprave SR Slovenije;
5. obravnava in sklepanje o predlogu odloka o Slovenski filharmoniji v Ljubljani;
6. obravnava in predlog odloka o Slovenskem narodnem gledališču v Ljubljani;
7. obravnava in sklepanje o predlogu odloka o dodelitvi sredstev za zatiranje slinavke in parkljevke iz rezervnega sklada SR Slovenije;
8. razprava o umestnosti gradnje HE Trnovo;
9. obravnava in sklepanje o predlogu sklepa SR Slovenije o prevzemu poročstva za odplačilo dolgoročnega posojila v znesku 85 000 000 dinarjev, ki ga je odobrila Direkcija za prehrano pri Jugoslovanski banki Zavodu SR Slovenije za rezerve v Ljubljani, za izgradnjo skladišča za krompir;
10. razrešitve, imenovanja in volitve;
11. vprašanja poslancev.

Ali se zbor strinja s predloženim dnevnim redom? (Poslanci se strinjajo.)
Ima kdo kak spreminjevalni ali dodatni predlog k dnevnemu redu? (Ne javi se nihče.) Ker nihče, ugotavljam, da je predlog dnevnega reda sprejet.

Prehajamo na 1. točko dnevnega reda. Zapisnik 20. seje Republiškega zbora ste prejeli. Imate kdo kakšne pripombe k zapisniku? Prosim!

Ivan Gorenc: Na strani 7 zapisnika, v zadnjem odstavku je rečeno, da je Republiški zbor 10. točko dnevnega reda soglasno sprejel. Oporekam taki formulaciji zapisnika, ker je bil en glas proti.

Predsednik Tine Remškar: Zapisnik bomo popravili. Ima še kdo kake pripombe? (Ne.) Če ne, ugotavljam, da je zapisnik odobren s tem, da se zadnja vrsta na 7. strani popravi tako, da je en poslanec glasoval proti.

Predlagam, da bi ekspozice predsednika Izvršnega sveta tovariša Viktorja Avblja k poročilu Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije za leto 1964 poslušali na skupni seji z Organizacijsko-političnim zborom. Ali se zbor strinja s tem predlogom? (Poslanci se strinjajo.)

Ker se zbor strinja, prekinjam sejo, za toliko časa, da pridejo v dvorano še poslanci Organizacijsko-političnega zbora.

(Seja Republiškega zbora je bila prekinjena ob 9.10. Skupna seja obeh zborov pa se je pričela ob 9.15.)

Predsedujoči Tine Remškar: Začenjam skupno sejo Republiškega in Organizacijsko-političnega zbora.

Prehajamo na 2. točko dnevnega reda, na obravnavo poročila Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije za leto 1964.

Prosim predsednika Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, tovariša Viktorja Avblja, da da obrazložitev k poročilu.

Viktor Avbelj: Tovarišice in tovariši poslanci! Poročilo Izvršnega sveta za leto 1964 predstavlja skupaj s poročili republiških upravnih organov, s priloženimi statističnimi podatki ter z analizo o izvršitvi družbenega plana za leto 1964 celoto, s katerim se skuša podati oceno dejavnosti republiških, politično-izvršilnih in upravnih organov v letu 1964 in prikazati, kako so se te republiške ustanove v teku leta vključevale v izvrševanje bistvenih družbeno-političnih in družbenoekonomskih nalog. Z omenjenimi poročili je podana zgoščena informacija o delu teh republiških ustanov, kakor tudi račun o delovanju in doseženih rezultatih pri uresničevanju zaupanih jim nalog, obenem pa vsebujejo splošno oceno o uresničevanju najvažnejših družbeno-političnih in ekonomskih ciljev, katerim smo postavili preteklo leto splošne okvire v tej Skupščini.

Prav zaradi takšnega značaja omenjenih poročil za 1964. leto je razumljivo in nujno, da obsegajo in obravnavajo mnoga, že znana dejstva, ugotovitve, naloge in rezultate, o katerih je že v teku leta razpravljala naša Skupščina; za mnoga od teh vprašanj pa je prav ta Skupščina sprejela osnovne odločitve, ter v še večji meri tekoče spremljala izvrševanje teh nalog, sklepov oziroma odločitev. Dovolite mi, da se zato zadržim le pri nekaterih ugotovitvah, ki so po mojem mnenju še posebej karakteristične za družbena in ekonomska dogajanja v letu 1964, ter da na kraju omenim nekaj najaktualnejših problemov, vprašanj in stališč v zvezi s sedanjo ekonomsko politično situacijo in aktivnostjo, ki jo s tem v zvezi podvzemamo tudi v naši republiki.

I. Nekaj ugotovitev o uresničevanju ustavnih načel glede dela in odnosov med republiškiimi ustanovami.

V dveh letih po sprejemu ustave se je ob vse večjem uveljavljanju Skupščine kot najvišjega organa oblasti in v okviru republiških pristojnosti najvišjega organa samoupravljanja, bistveno spremenila dosedanja vloga nekaterih republiških ustanov. Te spremembe so predvsem posledica uveljavljanja Skupščine glede določanja splošne republiške politike na vseh področjih družbenega delovanja in dogajanja, njenega uveljavljanja, njene odgovornosti za izvrševanje te politike, njene vloge glede stalnega spreminjanja družbenega razvoja nasploh in posebej glede izvajanja njenih lastnih odločitev, ki temeljijo bodisi na zakonskih predpisih ali pa skupščinskih resolucijah in priporočilih.

To ni le formalno vprašanje, ampak je važno vsebinsko vprašanje o tem, kako je mogoče, potrebno in pravilno, v pogojih na vseh stopnjah izpeljanega sistema samoupravljanja, uresničevati in organizirati oblastvene, politično-izvršilne in upravne funkcije. Splošna načela o tem so obsežna v ustavi, zato je treba le ugotoviti, oziroma na konkretnih primerih in rezultatih pokazati, kako se izvajajo oziroma uveljavljajo ti ustavni principi, kar ne predstavlja le formalnega usklajevanja z ustavnimi načeli, ampak novo kvaliteto v delovanju republiških, politično-izvršilnih in upravnih organov.

Zaradi uveljavljanja nove vloge Skupščine je zlasti v letu 1964 Izvršni svet lahko že v celoti deloval kot eden izmed stalnih organov Skupščine. To, da mu je poverjeno izvrševati politično-izvršilne funkcije, dolžnost, da mora pri izvajanju nalog v okviru splošno-politične orientacije razvijati polno iniciativo in samostojno aktivnost, ki naj zagotovi uspešno uresničevanje politike, ki jo določa Skupščina, terja še bolj prav takšno mesto Izvršnega sveta v Skupščini. Glede na to je bilo delovanje Izvršnega sveta tesno povezano z delom Skupščine in njenih organov in se je vse bolj uresničevalo načelo integracije njegovega dela z delovanjem Skupščine. Tako so Skupščina in njeni organi razpravljali in odločali ne le o tistih problemih in vprašanjih oziroma aktih s pristojnosti Izvršnega sveta in drugih republiških organov in ustanov, glede katerih naj se sprejme zakon ali pa drug predpis, ampak tudi vsi tisti aktualni problemi in vprašanja iz vseh področij družbenega razvoja, ki so kakorkoli družbeno pomembni, pa čeprav je glede njih potrebno sprejeti skupščinsko resolucijo ali priporočilo. To je terjalo od republiških ustanov kvalitetnejše obravnavanje problemov in je vodilo k večji javnosti njihovega delovanja ter terjalo večjo odgovornost za izrečene ugotovitve in dane predloge. Ti vplivi in takšen način delovanja je ne le na dosedanji stopnji družbenega razvoja in sistema samoupravljanja primeren, ampak je lahko tudi zelo uspešno sredstvo za učinkovitejše, kvalitetnejše in bolj usklajeno delovanje republiških ustanov. Vsa dosedanja praksa in rezultati kažejo, da bo nadaljnje delovanje glede vključevanja Izvršnega sveta, kot stalnega organa Skupščine, ne le odstranjevalo marsikdaj odvečno dupliranje dela, ampak bo lahko še nadalje prispevalo k čimboljši informiranosti poslancev o vseh problemih, ugotovitvah in rezultatih v zvezi z izvajanjem njegove politično-izvršilne funkcije.

Zaradi prilagajanja svojega poslovanja potrebam spremenjene vloge Skupščine je Izvršni svet v vsej svoji dejavnosti deloval kot kolektivno telo. Njegove dolžnosti niso bile več vezane na posamezne resorje oziroma sektorje na področju gospodarske in negospodarskih dejavnosti. Odbori Izvršnega sveta tudi niso imeli nobenih pristojnosti za samostojno odločanje, ampak le vlogo usklajevalca aktivnosti in stališč neposredno odgovornih upravnih organov. Zaradi kolektivnega razpravljanja in odločanja o politično-izvršilnih nalogah je bilo treba nujno prenesti operativne naloge na posamezne pristojne republiške upravne

organe, zavode in druge ustanove, kolikor so takšne operativno-praktične naloge sploh še v republiški pristojnosti — razen seveda planskih odločitev in določevanja planskih instrumentov ter proračunskih odločitev, o katerih pa sklepa Skupščina.

Pomembna je ugotovitev, da se je uveljavila pozitivna metoda dela med organi Skupščine in Izvršnega sveta ter upravnimi organi, ki so od prvih začetnih priprav pa vse do končnega sklepa skupno razpravljali o vsebini, pa tudi o drugih vprašanjih v zvezi s pripravami zakonskih predpisov, planov, proračuna, raznih poročil in analiz. Takšna metoda dela je služila ne le na odpravljanju dvotirnosti, ampak nasploh olajšuje delo republiških ustanov, predvsem pa prispeva h kvalitetnejši obravnavi zadev in onemogoča ozko, enostransko, včasih preveč prizadeto razpravo o sicer skupnih važnih vprašanjih. Prav takšno skupno obravnavanje važnih družbenih problemov in vprašanj lahko zagotovi principialno pristopanje k razreševanju problemov, ga varuje pred vnašanjem tehnokratskih in prakticističnih gledanj, negira reševanje važnih javnih vprašanj v zaprtem krogu, prispeva k večji informiranosti obenem pa tudi bolj zavezuje in terja večjo družbeno angažiranost vseh sodelujočih.

V času, za katerega poročamo, se je skladno z intencijami Skupščine in Izvršnega sveta povečala samostojnost in odgovornost republiških upravnih organov. V smislu ustavnih načel so ti organi dejansko odgovorni Skupščini in Izvršnemu svetu, obenem pa so samostojni v izvrševanju svojih nalog, ki izvirajo iz naše zakonodaje, iz obveznih smernic in iz narave njihovega dela. Vse bolj se ti organi povezujejo z družbeno-politično problematiko, posebej še s problemi delovnih organizacij in komun. Vendar je njihova vloga še v marsičem premalo razčiščena. V ustavi je sicer zapisano, da republiški upravni organi samostojno opravljajo zadeve iz svoje pristojnosti na podlagi in v okviru ustave in zakonov; za razliko od povsem praktičnega in prakticističnega vmešavanja in celo odločanja republiških upravnih organov v preteklosti so bile kasneje naglašene naloge republiške uprave predvsem pri reševanju zadev v upravnem in v inštančnem postopku. Prav tako so bile poudarjene tudi njihove naloge glede spremljanja in analiziranja problemov z njihovega področja. To so tudi njihove naloge. Vendar je njihova naloga tudi skrb za izvajanje družbeno pomembnih akcij ustreznega področja, prav tako pa tudi dajanje iniciative za pravilno izvrševanje pomembnih nalog, ne da bi se pri tem sami operativno angažirali. V pogojih delavskega samoupravljanja bi takšna njihova aktivnost ne smela, pa tudi ne mogla predstavljati nevarnosti, da bi se na administrativen način vmešavali v pravice samoupravljanja. Njihova iniciativa bo ugodno sprejeta, če bo prepričljiva in koristna pa tudi zato, da bi se republiški upravni organi še posebej usposobili in osamosvojili. Da bi bili upravni organi še odgovornejši in tvornejši, je bila predložena tudi reorganizacija republiške uprave, ki naj se predvsem kvalitetno okrepi in usposobi za kompleksnejše tretiranje važnih družbenih problemov.

Menim, da je pravilno, če sedaj, ko pregledujemo svoje delo v preteklem letu, omenimo, da so bil prav v tem letu izvršeni številni naporji za nadaljnji uspešni razvoj komunalnega sistema. Občina je, bolj kot doslej, dobila svojo družbeno-politično vlogo in mesto, v glavnem po zaslugi razvoja gospodarskega in proračunskega sistema. Poleg tega pa so bile v preteklem letu dane številne iniciative v korist vse večjega uveljavljanja komune kot najneposrednejšega činitelja, ki povezuje interese občana — proizvajalca in potrošnika. Skupno s predstavniki komun so se obravnavala tudi vprašanja širšega interesa. Tako se

je, ne le v skladu z določenimi zakonskimi predpisi, ampak tudi v povezavi z vrsto konkretnih iniciativ, uveljavljal vpliv in interes komun pri reševanju skupnih vprašanj. Krepitev materialne osnove komune in njene samoupravnosti se odraža v udeležbi komun oziroma v realizaciji družbenega produkta, ki je znašal lani 9,7 %, v letu 1965 pa se pričakuje, da bo znašal 10,9 %; proračunska sredstva občin se bodo povečala — kot se ocenjuje — od realiziranih 58 583 milijonov din v lanskem letu na 81 694 milijonov din v letu 1965.

Ko omenjamo materialno osnovo komunalnega sistema, pa seveda ne smemo mimo povečanja sredstev, ki so na razpolago delovnim organizacijam. Teh je bilo lani 128 mlrd, letos pa bodo, kot se ocenjuje — znašale že okoli 200 mlrd. Kritika glede delitve ter ugotovitve o zapostavljanju materialne baze se očitno bolj opira na velikih potrebah, kot pa na realni oceni in upoštevanju družbenih zadolžitvev in obveznosti.

Prav tako je v skladu s splošno usmerjevalno politiko te Skupščine Izvršni svet že prej, zlasti v preteklem letu skušal kar najbolj podpirati osamosvojitve poslovnih bank na območju republike, obenem pa je v skladu z novimi zakonskimi predpisi skušal nanje prenesti odgovornost za racionalno potrošnjo družbenih sredstev, ne glede na to, kako se ta sredstva formirajo; tedaj tudi glede sredstev posebnih skladov. Pri tem je imel Izvršni svet pred očmi, da je vsaka tudi kvalitetnejša distribucija še vedno slabša, manj racionalna, predvsem pa manj skladna s funkcijo politično izvršilnih in upravnih organov, kakor pa uveljavljanje bančnih principov in kriterijev za rentabilnost in ekonomsko sprejemljivo nadomestitev družbeno-finančnih sredstev. Glede republiških sredstev bo seveda zagotovljen interes republike preko planskih ukrepov in proračunskih odločitev, o čemer bo sklepala ta Skupščina.

Teh nekaj dodatnih podatkov in ugotovitev ter pojasnil o delu in o nekaterih težnjah v delu Izvršnega sveta in republiških upravnih organov, morda lahko služi spoznanju, da že dosedanje uveljavljanje ustavnih načel glede dela in odnosov vse bolj usposablja ustanove, ki jim je poverjeno ravnanje z važnimi družbenimi zadevami, posli in sredstvi za kvalitetnejše in odgovornejše izvrševanje teh nalog, upoštevajoč pri tem smernice Skupščine in njenih organov.

II. Nekaj ugotovitev v zvezi z družbenim razvojem v letu 1964.

Priložena poročila in statistični podatki omogočajo celotnejši in podrobnejši pregled rezultatov družbenega razvoja v letu 1964. Iz njih je razvidno, kje in koliko so bila uresničena planska predvidevanja in pričakovanja, kje pa so rezultati drugačni, ponekod celo bistveno drugačni, kot smo predvidevali. V poročilu so navedeni tudi nekateri osnovni vzroki, ki so pozitivno ali negativno vplivali na razvoj. Vrsto uspehov so spremljali in zmanjševali nekateri negativni pojavi, katerih vpliv ni omejen samo na eno leto, ampak se razteza tudi na daljše obdobje in povzroča težave in zaostritve.

V smislu vseh dogovorov v republiki je bil v lanskem letu dan osnovni poudarek na sodelovanje ustreznih ustanov in zavodov ter posameznikov pri pripravah ukrepov v zvezi z izgrajevanjem gospodarskega sistema. Tej nalogi je bila namenjena takšna prioriteta zaradi prepričanosti, da je to obenem najdoslednejša in najučinkovitejša krepitev samoupravljanja, da omogoča dosledno uveljavljanje načela dohodka in delitve po delu, da prav ti faktorji do največje mere lahko povečajo iniciativo in delovno pripravljenost posameznikov in delovnih organizacij. Pomembna je ugotovitev, da so bila v lanskem letu zaradi nekaterih sprememb prepuščena delovnim organizacijam znatno večja sredstva

od pričakovanih, s čimer so se pogoji gospodarjenja zanje bistveno spremenili. Začel se je proces za vse večjo vlogo neposrednih proizvajalcev v celotni družbeni, tedaj tudi razširjeni reprodukciji. V poročilu je navedenih več pozitivnih rezultatov in izkušenj v izgrajevanju gospodarskega sistema, omenjene so prednosti novih sistemskih ukrepov glede pogojev gospodarjenja, navedene so tudi konkretne materialno-finančne ugodnosti, ki jih delovnim organizacijam zagotavlja spremenjena delitev družbenih sredstev. Morda je prav, da omenim tudi nekatere slabosti v tem sodelovanju pri pripravljajanju novih sistematskih rešitev, to toliko bolj, ker naj bi bili v 1965. letu sprejeti še številni novi sistemski ukrepi.

Najprej moramo ugotoviti, da ni mogoče, predvsem pa ni dovolj pri izgrajevanju gospodarskega sistema sodelovati pri sprejemanju ustreznih predpisov in ukrepov. Zlasti velja v prihodnje, da bodo morale pri tem sodelovati vse razpoložljive sile, zlasti pa tiste ustanove in delovne organizacije, ki so pri tem neposredno prizadete. V tem cilju bi morale aktivno pomagati in reagirati vse delovne organizacije, posebej pa še njihovi organi samoupravljanja. Prav v tem smislu je bila naša akcija dokaj neučinkovita, bolj z besedo, kakor pa v doslednih pripravah in v izvajanju novih ukrepov. Vse ustanove in delovne organizacije niso podpirale vseh ukrepov v zvezi z izgrajevanjem gospodarskega sistema. Nekatere od njih ter posamezniki so v svojem delovanju vsaj objektivno podpirali ustrezne rešitve, zlasti glede skupnih naporov pri zbiranju in razdeljevanju sredstev za razširjeno reprodukcijo, pa tudi druge.

Brez dvoma velja osnovna ugotovitev, ki je ob naštevanju razvojnih uspehov najbrž premalo upoštevana, tako v naši republici kakor v vsej državi, da zlasti v gospodarstvu niso dosegli vsaj tiste minimalne stabilnosti, ki edina lahko nudi solidne pogoje za dejansko utrjevanje samoupravljanja gospodarskega in komunalnega sistema, in seveda tudi realna povečevanja življenjskega standarda. To dejstvo šele do kraja v pravi luči pokaže, kako važno je zavestno sodelovanje vseh činiteljev pri izgrajevanju in izvajanju tistih sistemskih ukrepov, ki pogojujejo uspešnost osnovnih družbeno-političnih in ekonomskih premikov.

Znano je, da so bile investicije v letu 1964 kljub vsej aktivnosti za njihovo zmanjšanje za 24 % večje kot v letu 1963, čeprav je bilo v družbenem planu predvideno le 10—11 % povečanje investicij. Prekomerno investiranje je omogočilo povečanje zaposlenosti, ki je lani porastla za 6,6 % namesto za predvidenih 2,6 %. Produktivnost se je povečala za nekaj nad 8 %, realna osebna potrošnja pa za blizu 17 %. Zanimiva in obenem poučna je ugotovitev, da predstavlja povečana produktivnost le 24 % povečanja osebnih dohodkov, 21 % tega povečanja pa pomenijo nove zaposlitve, 28 % povečani življenjski stroški in 27 % ostali faktorji. Zelo očitno je, da je treba še bolj povezovati produktivnost in rast osebnega dohodka in da je borba za stabilnost v gospodarstvu najbližja prizadevanjem za realno povečanje osebne potrošnje.

Kljub vsem naporom in kljub tako izdatnemu povečanju sredstev delovnih organizacij te niso povečale z lastnimi sredstvi skladov obratnih sredstev, ki naj bi vplivali na boljše gospodarjenje, saj je bilo lani v ta namen na območju republike vplačano le 7 milijard dinarjev.

Tudi proračunska potrošnja se je lani povečala pa 27 % ali za 11 % nad planirano.

Potrošnja je bila tedaj v letu 1964 v celoti nad najbolj optimističnimi predvidevanji. Po svoji težini so največ pomenila investicijska sredstva, ki so

se povečala za 53 milijard din in kratkoročna kreditna sredstva, ki so se povečala za 110 milijard din ali za 28,6 %, medtem ko se je družbeni proizvod povečal le za 14 %.

Takšna gibanja so povzročila najbolj tipično inflacijsko stanje, ki se je odražalo zlasti v velikih razlikah med nominalnimi in realnimi vrednostmi v proizvodnji in potrošnji.

Točna je ugotovitev, da je bila v letu 1964 dosežena hitra rast gospodarske aktivnosti tako v proizvodnji, kot v potrošnji. Pravzaprav je edino opravičilo za večjo potrošnjo lahko le večja proizvodnja; ta se je sicer povečala bolj, kot je bilo predvideno, vendar v mnogo manjšem obsegu, kot se je povečala potrošnja. Točna je tedaj ugotovitev, da je kljub visoki rasti proizvodnje bilo povpraševanje še vedno veliko večje od ponudbe, kar je povzročilo preveliko neskladje med možnostmi in realizirano potrošnjo.

Takšna so objektivna dejstva, ki vztrajno delujejo, ne glede na lepe želje. Vrsta negativnih faktorjev, ki zmanjšujejo rezultate dela ali pa zavirajo družbeni razvoj, se lahko uveljavlja v takšnem ambientu. Mnoge ekonomsko-politične kategorije zgublajo svoj sicer izreden pomen. Preko nestabilnega tržišča se skušajo realizirati načrti in cilji, ki bi se sicer lahko realizirali samo z boljšim delom oziroma z večjimi delovnimi uspehi. Predvsem pa bledijo v takšnem vzdušju realne perspektive glede bodočega razvoja. Pojavljajo se iluzije, da je osnovni problem delitev dobrin, ne pa njihovo ustvarjanje. V takšnem vzdušju najdejo svoje mesto težnje po administrativnem vmešavanju v družbeni razvoj, kar tudi ne nudi dovolj podpore v naporih za izgrajevanje družbenega sistema.

Vse te in še vrsta podobnih ugotovitev lahko edino prispeva k realnemu ocenjevanju uspešnosti ali neuspešnosti tekoče politike družbenega razvoja ter k realni oceni doseženih uspehov pri izvrševanju zastavljenih nalog. Prav na tej osnovi je bila v vsem lanskem letu zastavljena osnovna družbeno-politična naloga stabilizacije gospodarstva. Ta naloga pa je le deloma uspela. Na to kaže tudi ugotovitev, da je bil med letom, pa tudi v njegovem zaključku dosežen med proizvodnjo in potrošnjo takšen razkorak, ki ga ni bilo mogoče premostiti z intervencijami pri notranjih tržnih možnostih, niti na račun proučevanja naših obveznosti v mednarodni blagovni menjavi.

Prav po iniciativi Skupščine je bilo v letu 1964 podvzetih vrsta ukrepov in akcij, da bi dosegli večjo skladnost v gospodarstvu, zlasti glede umiritve investicijske potrošnje. Glede na stanje sredi preteklega leta, ko so bile investicije za okoli 50 % večje, kot v istem obdobju prejšnjega leta, so bili na tem področju doseženi pozitivni rezultati. Investicije so se tudi nominalno močno znižale in se približale predvidevanjem družbenega plana. V tej aktivnosti so se zelo dobro uveljavile strokovne službe, kakor Služba družbenega knjigovodstva, ki se je zelo dosledno potegovala za upoštevanje zakonitosti v gospodarjenju z družbenimi sredstvi, s čimer je veliko prispevala k zmanjšanju investicijske potrošnje. Uspeh pri urejanju tega delikatnega področja bi bil seveda bistveno drugačen, če bi hkrati uspeli izboljšati tudi strukturo investicijskih naložb.

V težnji, da bi v skupni delitvi družbenega proizvoda celotne investicije zavemale pravo in realno ekonomsko in politično razumno mesto, nikakor ni mogoče zanemariti skrbi za normalne odnose med vlaganji v gospodarstvo in v razvoj negospodarskih dejavnosti. Odnos investicijskih naložb v gospodarstvu

se je celo poslabšal od predvidenega razmerja 65 : 35, na doseženo razmerje 67,2 : 32,8.

Prav tako nadvse pomembno razmerje med vloženi družbenimi sredstvi za gradbeni del investicij ter za izboljšanje in modernizacijo opreme oziroma takšne opremljenosti proizvodnje, ki lahko omogoči kvalitetne spremembe v proizvodnji, v gospodarstvu in sploh v družbenem razvoju.

Tudi v tem pogledu niso bile dosežene željene spremembe. Še vedno gre v zidove v gospodarstvu 38,5 % in v opremo le 47,1 %, v ostalo (to so zakonski stroški, patenti in licence) pa le 14,4 % sredstev, kar kaže še vedno na zelo močno ekstenzivno proizvodnjo in na ekstenzivnost vlaganj v gospodarstvu na sploh.

Ob naporih za realni obseg investicijskih naložb se ne bi smelo podrežati vprašanj, katere naložbe so pomembnejše, časovno nujnejše in strokovno bolj proučene. O tem, katerim naložbam naj bi šla potrebna prednost, seveda ne more odločati noben državni oziroma upravni organ. V našem sistemu delitve in razpolaganja z družbenimi sredstvi so takšne določitve prepuščene organom samoupravljanja oziroma neposrednim nosilcem teh sredstev. V novem bančnem in kreditnem sistemu je to področje urejeno skladno z našim družbenoekonomskim sistemom. S tem bo dokončno omogočeno administrativno vmešavanje v investicijske odločitve, uveljavila pa se bodo stališča tistih, ki po našem sistemu delitve dejansko s sredstvi tudi razpolagajo. Toda v lanskem letu so se ob zniževanju obsega investicijske potrošnje čestokrat uveljavili interesi manj pomembnih naložb na škodo pomembnejših oziroma družbeno interesantnejših. Mogoče, da to vprašanje z omenjenimi predpisi še ni do kraja urejeno.

Zaradi tega, ker v strukturi investicij v tem smislu niso bili doseženi ustrezni uspehi, tudi učinek splošnega znižanja ni bil dovolj zadovoljiv, niti ni v potrebni meri vplival na večjo stabilnost.

Za 1964. leto velja osnovna značilnost in ugotovitev, da smo kljub doseženim gospodarskim uspehom vendarle zaključili leto 1964 z vsemi elementi nestabilnega tržišča in gospodarskih gibanj nasploh. Z istimi značilnostmi smo prešli v letošnje leto, v katerem se nekateri pojavi, ki sem jih omenil, nadaljujejo, nekateri pa še celo zaostrujejo.

V letu 1964 je bilo izredno veliko razprav in drugih aktivnosti glede negospodarskih dejavnosti nasploh, še posebej in zelo konkretno pa so bila obravnavana področja šolstva, kulture in prosvete, znanosti in raziskovalnega dela, družbene skrbi za borce NOV in nekateri problemi v zvezi s stanovanjsko gradnjo. Vrsto pobud so dale v tej smeri družbeno-politične organizacije, prav tako pa so prihajale pobude in zahteve tudi od delovnih organizacij negospodarskih dejavnosti. Na osnovi teh pobud in razprav je Skupščina sprejela vrsto odločitev, Izvršni svet in republiški upravni organi pa so v veliki meri usmerjali svojo aktivnost na področje negospodarske dejavnosti. Takšna aktivnost je pripomogla, da so se že v teku leta realizirali nekateri materialni premiki v korist negospodarskega sektorja ki so omogočili ureditev nekaterih najbolj perečih problemov. Še važnejše, kot so doseženi premiki s finančnimi sredstvi, pa je spoznanje, da je treba negospodarske dejavnosti obravnavati kot tiste nepogrešljive dejavnosti, v katerih se izraža družbena skrb za človeka, in ki omogočajo racionalni razvoj in vplivajo na kvalitetno preobrazbo gospodarstva. To je doseglo današnje stopnjo razvoja, predvsem s kupičenjem proizvodnih zmogljivosti, ki so značilna za ekstenzivno gospodarstvo; v premajhni

meri pa je bilo doseženo smotrno izkoriščanje znanstvenega in raziskovalnega dela, modernizacija in nova tehnologija v proizvodnji itd.

Čedalje bolj zmaguje prepričanje, da sta vzgoja in izobrazba ljudi eden izmed bistvenih pogojev za intenzivnejši razvoj gospodarstva. To prepričanje je treba uveljaviti v vseh naših delovnih organizacijah in doseči, da bo povzročilo aдекватne odločitve glede potrošnje sredstev, namenjenih vzgoji kadrov in zaposlovanju nove delovne sile. V letu 1964 so delovne organizacije od možnih 2,5 %, uporabile za vzgojo kadrov le 1,42 %. Od 34 700 na novo zaposlenih je bilo zaposlenih kar 72 % nekvalificiranih delavcev.

Neprestano je treba utirati pot spoznavanju o življenjski povezanosti gospodarstva z negospodarskimi dejavnostmi. V tem smislu je probleme s tega področja v preteklem letu obravnavala tudi Skupščina, Izvršni svet, republiški upravni organi in samoupravni organi republiških skladov, ki odločajo o znatnih družbenih sredstvih, namenjenih za negospodarske dejavnosti. Kot je že omenjeno in kot izhaja iz predloženega poročila Izvršnega sveta in upravnih organov, so bila za uresničitev teh spoznanj sredi preteklega leta namenjena znatna dodatna družbena sredstva. Rebalans republiškega proračuna je bil skoraj v celoti usmerjen v reševanje perečih problemov negospodarskih dejavnosti, zlasti pa šolstva in družbeni skrbi za tiste borce NOV, katerih materialni položaj je bil zaradi različnih razlogov otežkočen.

Ob tem je predvsem važno ugotoviti, da so ta vprašanja v taki meri razčiščena, da se bodo morale delovne organizacije gospodarskega in negospodarskega področja medsebojno povezovati zaradi skupnih interesov oziroma zaradi medsebojnega podpiranja in tvornega sodelovanja.

V zvezi z razpravami o družbenih službah se je do neke mere razjasnila vloga republike in republiške intervencije na tem področju. Kot ni mogoče deliti gospodarskih organizacij na zvezne, republiške in komunalne, tako ne prenesejo take delitve tudi negospodarske delovne organizacije.

Družbene službe in njih razvoj so skupna skrb republike, komun in delovnih organizacij, ki se mora odražati v ustrezni delitvi sredstev. Pri tem bi lahko pomagala misel, ki še ni uresničena, da bi morali za materialni razvoj družbenih služb skrbeti predvsem interesenti sami, med katere pa sodi v nekaterih primerih oziroma v večji ali manjši meri tudi republika.

Menim, da so bili v preteklem letu doseženi v teh dejavnostih bistveni premiki, in da so na temelju izkušenj sprejeti v tej Skupščini nekateri taki instrumenti za leto 1965, ki zagotavljajo v prihodnje hitrejši razvoj negospodarskih dejavnosti, zlasti pa tistih področij, ki so doslej zaostajala.

Ob razpravah o poročilu Izvršnega sveta in republiške uprave za leto 1964 so se prvenstveno obravnavali trenutni najaktualnejši problemi. Ob tem je bil dan osnovni poudarek tistim nalogam, ki lahko največ prispevajo k odpravljanju nekaterih osnovnih vzrokov nestabilnega položaja. Prav tako se tudi letos ni mogoče izogniti razpravljanju o najbolj perečih gospodarsko-političnih problemih, predvsem pa o znanih ukrepih, ki sta jih sprejela Zvezni izvršni svet in Zvezna skupščina.

Kljub ugotovitvi, da ob vseh ukrepih v lanskem letu ni bila dosežena pričakovana gospodarska stabilnost, pa je možno trditi, da so prav lanskeletni ukrepi za stabilizacijo gospodarstva v mnogočem paralizirali še večji vpliv in uveljavljanje inflacijskih činiteljev. Prav zaradi tega je bilo mogoče že lani napraviti prve odločnejše korake za uresničitev resolucije o izgradnji gospodarskega sistema, ki jo je sprejela Zvezna skupščina in izvesti nekaj pomemb-

nih posegov v tej smeri. Odpravljen je bil splošni prometni davek, davek na izredni dohodek, v vrsti gospodarskih dejavnosti je bilo odpravljeno plačevanje prispevka na dohodek, sprejeti so bili predpisi o financiranju družbeno-političnih skupnosti, predpisi o bančnem kreditnem sistemu, pripravljene so bili predpisi o prenosu plačevanja prometnega davka iz proizvodnje v potrošnjo in predpisi o formiranju družbenih rezerv. Kljub težavam in slabostim pa je lahko prav zaradi omenjenih ukrepov za zagotovitev večje gospodarske stabilnosti, tudi za leto 1965 prav tako odločno in jasno postavljena naloga — nadaljnje graditve gospodarskega sistema, kot osnovnega pogoja za popolno uveljavljanje sistema samoupravljanja. Največja podpora pri uveljavljanju novih sistemskih rešitev, v katerih bo administrativna intervencija zreducirana na najnujnejši minimum, je tedaj neposredno in konkretno sodelovanje v ustvarjanju stabilnejših pogojev gospodarjenja. Postavlja se vprašanje primerčnosti in učinkovitosti sredstev, s katerimi bi čimbolje in čimhitreje dosegli zastavljeni cilj. Večkrat slišimo očitke, da so sicer potrebni ukrepi nepravčasni in neprimerni, ter da je absurden tak postopek, ko hočemo z administrativnimi ukrepi ustvariti pogoje za odpravljanje administrativnega vmešavanja v družbeni razvoj. Takšna in podobna stališča, nekatera do skrajnosti kritična, druga pa skoro nekritična, se pojavljajo tudi v zvezi z zadnjimi ukrepi Zveznega izvršnega sveta. Ti ukrepi so prav gotovo in tudi upravičeno glavni predmet vseh razprav in vse družbeno-politične, ekonomske in organizacijske aktivnosti, glede katerih bo gotovo izrečeno še veliko ocen in sodb, med njimi pa bodo, brez dvoma, najkoristnejše tiste, ki bodo prispevale k uspešnemu reševanju nalog, na katere se ukrepi nanašajo.

Mogoče bi na vprašanje, ali so bili ti ukrepi res tako potrebni in nujni, ali morajo biti res tako drastični, najbolje odgovorili naslednji ugotovitvi:

— ekonomski razvoj v začetku 1965. leta pomeni nadaljevanje lanskoletnih tendenc in gibanj. Osnovna značilnost tega razvoja je v nadaljnjem večanju razkoraka med razpoložljivimi sredstvi in potrošnjo. V naši republiki so bili v prvih mesecih letošnjega leta ti odnosi še nekoliko bolj zaostreni, kot na območju federacije. Očitno je tedaj, da takšna pot ne vodi s sanaciji in k stabilnosti našega gospodarstva in sploh ne prispeva k uspešnemu premagovanju v planu začrtanih nalog in v naprej začrtane smeri razvoja zlasti, da se doseže stabilnost družbenega razvoja in nadaljnje izgrajevanje družbenega sistema. Nadaljevanje takšnih razvojnih tendenc bi lahko celo močno okrnilo vrednost že doseženih rezultatov, zmanjševalo uspešnost uveljavljanja organov samoupravljanja, deformiralo načelo delitve po delu ter otežilo uveljavljanje pozitivnih tendenc gospodarskega sistema. Nadaljevanje takšnih razvojnih tendenc bi lahko pripeljalo v stanje, ko bi bili nujni ostrejši trši in še bolj boleči prijemi ter poseg za saniranje gospodarstva;

— in drugič; za leto 1965 je napovedana zelo bogata dejavnost v izpolnjevanju gospodarskega sistema. Tako bi bilo treba do kraja odpraviti obdavčevanje dohodka kot neustrezno poseganje v dejavnost delovnih organizacij. V letu 1965 se bo reševalo izredno pomembno vprašanje cen oziroma njihove nadaljnje sprostitev s tem, da bi se vzpostavila takšna družbena kontrola, ki ne bo predstavljala niti administrativnega poseganja in kontrole niti ne bo omogočala anarhičnega oblikovanja cen. Za letos je predložena ureditev, da bi se devizni režim še naprej osvobodil administrativnega zajemanja in razdeljevanja inozemskih plačilnih sredstev ter se še bolj približal interesom delovnih organizacij — neposrednih izvoznikov. Predvidena je tudi sprememba v finan-

ciranju stanovanjske izgradnje. Poleg že uveljavljenih ukrepov ter poleg že sprejetih zakonskih ureditev bo omenjeno izgrajevanje gospodarskega sistema vsebovalo izredno važne elemente in faktorje vsega našega prihodnjega družbenega razvoja. Paložaj pa je vse prej kot ugoden za uresničitev zgoraj navedenih sistemskih rešitev, katerih kvaliteta in neposredna vrednost je tolikšna, da lahko opraviči tudi ostrejšje trenutne ukrepe, s katerimi bi bila omogočena uspešna izvršitev omenjenih nalog na izgrajevanju sistema. Pravilno vrednotenje pomena ukrepov za izgrajevanje sistema lahko mnogo prispeva k pravilnemu razumevanju takšnih pripravljalnih ukrepov, četudi je karakter teh ukrepov v nasprotju z demokratičnostjo obstoječih odnosov.

V tem smislu je razumeti tiste ukrepe za stabilizacijo gospodarstva, na katere pada očitek, da so čisto administrativni, kot načasne ukrepe, ki naj predvsem pripravijo ugodna tla za predvidene pozitivne premike v sistemu. V ukrepih Zveznega izvršnega sveta je tedaj treba videti začrtano pot za čim prejšnjo realizacijo odprtih sistemskih rešitev oziroma za uresničitev perspektiv, ki so jasno začrtane z resolucijo Zvezne Skupščine o izpopolnjevanju gospodarskega sistema.

Torej se ne zastavlja vprašanje, za ali proti ukrepom, za ali proti administrativnim posegom v družbene razvojne probleme, ampak je treba na osnovi realne ocene in neposrednih razvojnih perspektiv soditi o primernosti takšnega družbenega vmešavanja v razvojni proces. Prav realna ocena sedanjega položaja in neposredna koristnost razvoja, ki naj ga pripravijo in zagotove omenjeni ukrepi, navajata prepričevalno na takšno aktivnost vseh ustreznih činiteljev, ki bi kar najbolj podprli izvršitev tistih nalog, ki po najkrajši poti vodijo k zastavljenim ciljem.

Sicer so ti ukrepi zelo različne narave. Nekateri ukrepi so v celoti v skladu s sistemom in postajajo ali pa bi morali oziroma bi lahko postali stalno sredstvo za ustrežnejšo razdelitev družbenega dohodka, skupaj z vsemi posledicami te razdelitve. K tem spadajo zlasti ukrepi glede investicijske politike, ukrepi glede drugih oblik potrošnje, pa tudi ukrepi, ki bolje urejajo vprašanja kreditne politike. Največ kritičnih pripomb je bilo izrečenih v preteklosti prav zaradi neurejenosti in prevelike liberalnosti prav na teh dveh področjih, ki sta obenem predstavljali tudi glavni faktor neskladnega razvoja in tržnih nestabilnosti.

Razumni in sprejemljivi so tudi vsi ukrepi, ki terjajo večjo odgovornost in disciplino vseh upravljalcev družbenega premoženja, posebno še upravljalcev družbenih finančnih sredstev. Nič bistveno novega ne predstavljajo tisti predpisi, ki urejajo nekatere obveznosti delovnih organizacij do svojih lastnih materialnih in finančnih problemov in vprašanj. Ob vse večjem prenašanju odgovornosti in sredstev v korist delovnih organizacij je logično, da bodo edino te same lahko reševale vrsto vprašanj na osnovi ustrezne notranje delitve in uporabe svojih sredstev. Predvsem je prepričevalna, predvidena udeležba lastnih sredstev pri formiranju obratnih sredstev delovnih organizacij, saj je to najsolidnejša pot do večje poslovne sposobnosti in tako do večjih poslovnih uspehov.

Znano je, da so omenjeni ukrepi na področju investicijske in kreditne politike bili z razumevanjem sprejeti, čeprav so ob izvajanju povzročili na nekaterih področjih tudi določene večje težave. Glavni predmet razprav je ukrep o zamrznjenju cen. Izražena so stališča, da ne bi smeli na noben način uporabljati takšnih čisto administrativnih ukrepov na tako občutljivem področ-

ju, ki že tako, zaradi doseganja vmešavanja, predstavlja glavni vir deformacij družbeno-političnih in družbenoekonomskih odnosov med delovnimi organizacijami in družbeno-političnimi skupnostmi. Diametralno nasprotno stališče pa izraža misel, da je že skrajni čas, z energičnimi ukrepi na področju cen onemogoči pojave nestabilnosti in hitrejšega zviševanja cen.

Seveda nikakor ne morejo biti pravilna tista stališča, ki vidijo v zamrzovanju cen trajno sistemsko rešitev, ki ne vidijo, da z zamrzovanjem cen na noben način ni mogoče voditi dolgoročneje politike na tržišču in bi s tem povzročili nerešljive probleme v proizvodnji in menjavi kot so: pomanjkanje blaga, negativni vplivi na kvaliteto proizvodnje in še vrsto drugih negativnih pojavov, ki bi terjali v prihodnje po vsej verjetnosti tudi distribucijo proizvodnje ali pa celo distribucijo osebnih dohodkov. Podpirati ta ukrep, ki bi naj bil sestavni del našega gospodarskega sistema, bi pomenilo negirati vse ekonomske zakonitosti družbenega razvoja v naših pogojih, Zmrznjene cene so lahko le začasen ukrep, da se v bolj umirjenem položaju uspešno lotimo reševanja nekaterih poslovnih problemov na objektivnih zakonitostih slonečega sistema. Pristaši takšne administrativne intervencije na področju cen bi bili tudi sicer zelo hitro razočarani v svojih pričakovanjih, ker bi jih reakcija tržnih zakonitosti, v relativno zelo kratkem času, privedla v stransko ulico. Sploh pa nimajo prav tisti, ki mislijo, da je zamrzovanje cen celo združljiv ukrep samoupravljanja. To bi bila dejansko orientacija nazaj in negiranje samoupravljanja.

Zamrzovanje cen lahko razumemo kot začasen in izredno kratkotrajen ukrep, ki je potreben zaradi zelo močnega pritiska na povišanje cen, istočasno ko se pripravljajo dalekosežni ukrepi v izgradnji sistema. Seveda bo ta ukrep uspešen, če bodo sledile ustrezne posledice v višini potrošnje, če se bo potrošnja prilagodila razpoložljivim sredstvom, če se bo zmanjšala investicijska potrošnja, če se bodo vsaj umirili proračunski izdatki in če bodo osebni dohodki in njihova rast res ustrezni s povečano produktivnostjo dela, kajti zamrzovanje cen samo po sebi še ne more dati zaželenega učinka. Le kot takšnega je treba podpreti ukrep o zamrzovanju cen, in ga je možno zavestno sprejeti kot faktor urejanja tekočega gospodarsko-političnega položaja.

Naloge, ki jih terjajo ukrepi za stabilizacijo gospodarstva in posledice, ki jih povzročajo v potrošnji, spodbujajo izredno živahno interpretiranje in opredeljevanje. Ne glede na to, da je bilo o tem že mnogo povedanega in napisanega, ostaja še vedno odprt problem pravilnega razumevanja teh ukrepov, posebno pa problem aktivnega sodelovanja pri izvrševanju tistih nalog, ki naj tem ukrepom zagotove pričakovani učinek. Zato kljub stereotipnosti vendarle vedno znova in znova ponavljamo, kako je prav posebno važno, da bi se delovne organizacije neposredno zavedle svoje vloge in svojih nalog v skupnih naporih za ureditev tržišča in sploh odnosov v družbenem dogajanju. Tako rekoč na dlani je rešitev, ki naj omogoči realizacijo interesov delovnih kolektivov in delovnih ljudi, da namreč z boljšim izkoriščanjem notranjih možnosti in rezerv nadoknadijo tisto, kar so lahko pred časom realizirale, izkoriščajoč ugodne pogoje tržišča. Prav tako je jasno, da ne le zadnji ukrepi, ampak da že predvideno izpolnjevanje gospodarskega sistema terja od delovnih organizacij, da se obrnejo navznoter, da se notranje pripravijo za to, da bi lahko uporabljale nove sistemske rešitve. Toliko bolj je odvisno prav od njihovih odločitev, da podpro izvršitev teh ekonomskih ukrepov kot sestavnega dela njihovega lastnega razvoja.

Konkretno in predvsem realno bo možno številne težave letošnjega leta reševati le v aktivnem prilagajanju notranjih odločitev v delovnih organizacijah s pogoji gospodarskega sistema in neposrednih ciljev tekoče ekonomske politike. Strinjati se v besedah, sicer pa ostati pri starih odločitvah, pomeni nerazumevanje problemov sedanjega časa in škodljivo ravnanje za svoj lastni razvoj.

Novi ukrepi ter pričakovane nove sistemske rešitve torej terjajo ustrezno prekvalifikacijo proizvodnih finančnih in investicijskih odločitev, ki so jih pod drugačnimi pogoji sprejeli samoupravni organi v delovnih organizacijah, v poslovnih bankah, skladih, pa tudi v proračunih družbeno-političnih skupnosti. Popolnoma jasno mora biti, da ni mogoče vztrajati na odločitvah, ko so osnovane na drugačnih pogojih in zaradi tega niso upoštevale sedanjih mnogih pogojev, niso posvetile dovolj skrbi izkoriščanju vseh notranjih rezerv, se niso dovolj orientirale na izvoz, niso posvetile dovolj skrbi produktivnosti, niso zaustavile procesa nadaljnega povečavanja novo zaposlenih, niso posvetile dovolj skrbi lastnim obratnim sredstvom, ampak so računale na nadaljnjo ekspanzijo emisije, niso upoštevale, da bo treba v okviru lastne delovne organizacije iskati načine in sredstva za pokritje prekoračitev in nepredvidenih del pri financiranju investicij. Ne bi bilo prav, na področju investicij vzdrževati še vedno dokaj neurejeno stanje in številne slabosti, ki se kažejo zlasti v finančni nedisciplini. Nasprotno, skrajni čas je že, da ne le zaradi intervencije inšpekcijskih organov in Službe družbenega knjigovodstva, ampak da z ustrezno ustvarjeno družbeno atmosfero dosežemo zakonito poslovanje, k čemur bo mnogo pripomogla borba proti raznim oblikam odločanja posameznikov ali ožjih skupin mimo samoupravnih organov. S prilagajanjem svojih notranjih odločitev bodo prav delovne organizacije najučinkoviteje sodelovale pri ustvarjanju takšnih pogojev, ki bodo omogočili, da bodo administrativni ukrepi čim kratkotrajnejši, zato je posebno važno, da se delovne organizacije s polno odgovornostjo zavedo te svoje vloge. Preveč praktično, samo iz neposredne koristnosti izhajajoča stališča bi bila nasprotna tako konceptu, ki je narekoval omenjene ekonomske ukrepe, kakor tudi koristnim nosilcem takšnih stališč, saj bi lahko celo podaljševal veljavnost tudi tistih ukrepov, glede katerih ni nobenega dvoma o njihovi začasnosti.

Da bi podprl izvrševanje omenjenih ukrepov, je Izvršni svet že organiziral ustrezno aktivnost pristojnih ustanov in namerava tudi v bodoče podpreti obstoječe in spodbujati nove iniciative v tej smeri. Gotovo bo tudi ta Skupščina načelno in v podrobnostih še razpravljala o teh vprašanjih, problemih in nalogah. Ob tej priliki predlagam v imenu Izvršnega sveta, da Skupščina obenem z odločanjem o poročilu Izvršnega sveta za leto 1964 odobri tudi dosedanjo aktivnost v zvezi z najaktualnejšimi gospodarskimi vprašanji oziroma naroči Izvršnemu svetu, da v tem smislu deluje in podvzema ustrezne ukrepe za izvršitev teh izredno pomembnih družbeno-političnih in ekonomskih nalog.

Predsedujoči **Tine Remškar**: S tem zaključujem skupno sejo Republiškega in Organizacijsko-političnega zbora. Oba zbora bosta nadaljevala delo na ločenih sejah. Organizacijsko-politični zbor takoj, Republiški zbor pa čez pol ure.

(Seja je bila prekinjena ob 10. uri in se je nadaljevala ob 10.35.)

Predsednik Tine Remškar: Nadaljujemo sejo Republiškega zbora. Poročilo Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije za leto 1964 so obravnavali vsi odbori in komisije Republiškega zbora.

Odbor za Organizacijsko-politični vprašanja je dal zboru tudi pismeno poročilo, ki je bilo izdelano na podlagi dela odbora in pa vseh ostalih odborov ter komisij Republiškega zbora. Ali želi poročevalec odbora za organizacijsko-politična vprašanja dati še ustno obrazložitev? (Ne želi.) Če ne želi, pričenjam razpravo. K razpravi se je prijavil tovariš Ludvik Golob.

Ludvik Golob: Tovarišice in tovariši poslanci! Poročilo o delu Izvršnega sveta v letu 1964, ki je predloženo Skupščini v obravnavo, daje pregled o ciljih, h katerim je bila usmerjena dejavnost Izvršnega sveta v preteklem letu. V tem poročilu pa niso obdelani rezultati, ki so bili doseženi v družbenem razvoju v letu 1964, kakor tudi ne rezultati ukrepov, ki jih je sprejel Zvezni Izvršni svet. Če hočemo oceniti dejavnost Izvršnega sveta s stališča rezultatov, ki so bili doseženi v družbenem razvoju preteklega leta, si moramo osvežiti predstave o ciljih, ki smo jih postavili za 1964. leto. Ti smotri družbenega razvoja so bili postavljeni v družbenem planu SR Slovenije. Pri ocenjevanju doseženega družbenega razvoja pa se moramo zavedati tega, da je Izvršnemu svetu zaupana le politično izvršilna funkcija in da je za družbeno dogajanje v naši republiki Izvršni svet lahko le delno odgovoren, saj je o smotrih družbenega razvoja in o posameznih ukrepih med letom odločala Skupščina sama.

Naše stališče pri obravnavi predloženega poročila bi bilo vceliko lažje, če bi mi poslanci in naš zbor med letom, bolj kot smo spremljali, kako se uresničujejo smotri, ki smo si jih postavili in kako so okrajne in občinske skupščine, zbornice ter drugi družbeno-politični organi, kakor tudi delovne organizacije, v svojem delu ustvarile sprejete cilje družbenega razvoja. Ta neučinkovitost v našem delu se nam ponavlja tudi v letošnjem letu. Priča smo dogajanjem, ki gredo mimo ciljev sprejetih z družbenim planom. V okviru federacije je bilo sprejetih zaradi neskladnosti v družbenem razvoju, ki se nadaljuje še iz lanskega leta, že več ukrepov za odpravo teh neskladnosti. V naši republiki pa letos v okviru pristojnosti podobni ukrepi, ki bi vodili k odpravi neskladnosti v našem družbenem razvoju, še niso bili sprejeti, niti nam niso bile predložene ustrezne analize o stanju, na osnovi katerih bi se lahko opredelili za ustrezne ukrepe. Smatram, da je moja dolžnost, da ponovno opozorim na stališča odbora za družbeni plan in finance, ki je že večkrat zahteval, da se tekoče spremlja realizacija družbenega plana in da se sproti ukrepa. Sedanja situacija, s katero se lahko poslanec seznanil le neposredno na terenu in iz časopisov, pa je prav gotovo takšna, da zahteva takojšnje ukrepe, s katerimi bi dali podporo ukrepom v zveznem merilu, hkrati pa bi zagotovili realizacijo ciljev družbenega plana v največjem možnem obsegu.

Da bom konkreten, bom to prikazal na primeru investicij. Zaradi ukrepov, ki so bili sprejeti lani in letos za zmanjšanje sredstev, ki bi se jih lahko uporabilo za investicije, se bodo v naši republiki razpoložljiva sredstva tudi občutno zmanjšala. To zmanjšanje bo prizadelo tudi nosilce sredstev za investicije, ki so pomembne za nadaljnji razvoj celotne republike, pri tem mislim predvsem na energetiko. Ne zavzemam se za kakršnekoli izjeme, smatram pa, da moramo takoj prilagoditi našo investicijsko politiko danim pogojem. Že iz lanskega leta so banke prenesle na desetine milijard nepokritih obveznosti v letošnje leto, temu so se pridružile še obveznosti, ki so jih na novo sprejeli in s čimer

so še nadalje povečali število investicij. Ker pa sredstva, ki jih bo letos mogoče uporabiti za investicije s kreditnih skladov bank, združenih sredstev gospodarskih organizacij in usmerjenih sredstev republike, ne bodo zadoščala za dokončanje vseh začelih investicij, je potrebno doseči, da bi se vsi nosilci investicijskih sredstev odločili in namenili svoja sredstva za hitrejšo izgradnjo tistih objektov, ki so za razvoj in v interesu nadaljnjega razvoja gospodarstva v socialistični republiki najpomembnejši.

Ob obravnavi poročila Izvršnega sveta o njegovem delu v letu 1964 je odbor za družbeni plan in finance obravnaval tudi letno poročilo Zavoda Socialistične republike Slovenije za gospodarsko prariranje in Republiškega sekretariata za finance. Naj v svoji diskusiji omenim samo en problem.

Najvažnejše vprašanje, ki se je postavilo na seji odbora, je bila ocena, kako so se realizirala načela novih zakonov o financiranju družbeno-političnih skupnosti in zakon o davkih in prispevkih. Na osnovi poročila, ki je bilo predloženo, smo lahko le ugotovili, da se je večina občin držala skupnega dogovora glede vrste in višine stopenj prispevkov in davkov. Ob sprejetju teh zakonov smo jasno poudarili, da je nujno potrebno izoblikovati objektivna merila glede dodeljevanja dopolnilnih sredstev občinam, ki z lastnimi dohodki svojim občanom ne morejo zagotoviti financiranja priznanj in pravic. Poročilo poudarja, da v teh odnosih ne more biti šablon in avtomatizma, spričo razlikosti v dosedanjem financiranju teh potreb, da je najugodnejši način postopek, ki je bil izveden v tem letu. Dejstvo, da v novem sistemu financiranja družbeno-političnih skupnosti že v prvem letu uvajanja dobi 37 občin dopolnilna sredstva, vsekakor ni preveč stimulatívno v odnosu na prizadevanja, da družbeno-politične skupnosti na svojem območju optimalno lahko vplivajo na proizvajalne sile. To pomeni, da je treba odnose med družbeno-političnimi skupnostmi glede njihove udeležbe pri sredstvih za splošno potrošnjo postopno objektivizirati. Menam, če bi tako realizirali določene probleme in pogoje za realizacijo ciljev družbenega plana in na vseh področjih družbenega razvoja in nato sprejeli ustrezne ukrepe za uskladitev ciljev z danimi možnostmi ali pa za ustvaritev pogojev, ki bi prispevali k največji možni realizaciji postavljenih nalog, bi hkrati prav gotovo tudi največ prispevali k uskladitvi gibanj in k hitrejšemu družbenemu razvoju republike.

Predsednik Tine Remškar: Besedo ima Franc Lubej.

Franc Lubej: Tovarišice in tovariši poslanci! Lani aprila smo v Skupščini obravnavali osnove za nadaljnji razvoj kmetijstva. Glede na takrat sprejeta stališča, ter glede na poročilo Izvršnega sveta in na ekspozice tovariša predsednika Izvršnega sveta bi želel spregovoriti o nekaterih tekočih problemih v naši kmetijski politiki.

Skupna kmetijska proizvodnja se je lani v primerjavi s prejšnjim letom povečala za 4,5%, kar je nekaj manj, kot smo predvidevali. Družbeni sektor je povečal proizvodnjo za 26%, manj pa se je povečala proizvodnja v zasebnem sektorju in je v glavnem ostala na ravni 1963. leta Stagnirala je tudi kooperacijska proizvodnja. Družbeni sektor je bil v skupni kmetijski proizvodnji udeležen s 17%, kooperacija pa z 11%, tako da znaša družbeno-organizirana proizvodnja 28% skupne kmetijske proizvodnje v SR Sloveniji. Ti podatki sami po sebi ne povedo nič posebnega, če jih hkrati ne analiziramo. Na prvi pogled je izgledalo, da je stanje v kmetijski proizvodnji zadovoljivo. Če pa primerjamo

celotno doseženo proizvodnjo, njeno strukturo, ekonomiko ter lanskoletna in letošnja gibanja blagovnih fondov in fizičnega obsega osebne potrošnje, potem vidimo, da je v kmetijstvu in preskrbi prebivalstva vrsta kritičnih problemov, ki jih bo treba v prihodnje hitreje reševati. Obseg in struktura kmetijske proizvodnje ne ustrezata današnji stopnji gospodarskega razvoja. Tempo naraščanja kmetijske proizvodnje je prepočasen, zaradi česar se v čedalje večjem obsegu zaostčuje vprašanje med ponudbo in povpraševanjem po kmetijskih pridelkih, zlasti pa se zaostčujejo notranja strukturna neskladja v proizvodnji.

Kljub določenim uspehom na področju razvoja kmetijske proizvodnje posebno na družbenem sektorju je bilo v 1964. letu čutiti občasno pomanjkanje govejega mesa in mesa perutnine, dočim je pomanjkanje mleka, sadja, zlasti jabolk, povrtnine in deloma jajc že permanentno. To pomanjkanje je posledica nezadostne razvitosti določenih kmetijskih dejavnosti.

Drugi problem zadeva proizvodnjo v zasebnem sektorju, ki že nekaj let stagnira, zlasti pa kooperacijska proizvodnja. Čeprav smo lansko pomlad govorili o potrebi hitrejšega povečevanja kmetijske proizvodnje v celoti, lahko danes ugotovimo, da so bile proizvodne naloge v glavnem izvršene le v družbenem sektorju, ne pa tudi v zasebnem, zlasti ne v kooperaciji. Še manj kakor s prednjimi, pa smo lahko zadovoljni z rezultati gospodarjenja v lanskem letu. Ukrepi zveznega Izvršnega sveta, ki so bili sprejeti v lanskem juliju glede urejevanja odnosov med cenami nekaterih najvažnejših kmetijskih artiklov, so sicer dali določene pozitivne rezultate, vendar pa je hkrati s povečanjem cen in to predvsem živini sledila močna verižna reakcija v sočasni veliki podražitvi krmil. Poleg tega so na rezultate poslovanja kmetijskih organizacij vplivali tudi nekateri drugi činitelji kot nezadostna tehnična opremljenost, neurejenost zemljišč v družbenem sektorju, prezadolženost kmetijskih organizacij, poleg cele vrste tehnoloških in subjektivnih slabosti.

Investicijska vlaganja v kmetijstvo so iz leta v leto manjša, struktura investicij pa glede na strukturne probleme v proizvodnji ne ustreza. V 1963. letu so znašale investicije v kmetijstvu 21,6 milijarde dinarjev ali 9,7% od skupnih investicij v osnovna sredstva, oziroma 2,9% nacionalnega dohodka; v naslednjem 1964. letu so znašale 19 in pol milijarde ali 7,2% celotnih investicij oziroma 2,2% nacionalnega dohodka, letos pa se predvidevajo investicije v višini 17,5 milijarde dinarjev, ali 6,2% celotnih investicijskih naložb, oziroma le še 1,85% nacionalnega dohodka. Kot sem že omenil, je struktura investicij glede na strukturne probleme v proizvodnji neugodna. Glede na doslej zagotovljena investicijska sredstva za letošnje leto bomo vložili v proizvodnjo mleka, kot najbolj kritičnega artikla na našem tržišču, le okoli 2% za kmetijstvo namenjenih investicij, dočim je za vlaganje v proizvodnjo svinjskega mesa predvideno 15%. Za povrtnino in zelenjavo, ki je prav tako kritičen artikel na našem tržišču, se ne predvideva niti 1% skupnih investicijskih naložb, za sadjarstvo pa le 3,3%. Hočem reči, da z že tako okrnjenim obsegom investicijskih vlaganj ne rešujemo perečih strukturnih problemov v kmetijski proizvodnji, ki se bodo v prihodnjem obdobju še bolj zaostrevale.

Kot že rečeno, je lansko leto in tudi še sedaj najbolj primanjkovalo mleka in mlečnih proizvodov. Pri iskanju vzrokov za tako stanje se ugotavlja, da je zaradi neurejenosti cen mleku močno padlo število krav in telic, in sicer v enem letu, to je lani, kar za 9%. V naši republiki beležimo padec števila krav in telic že od 1961. leta dalje, saj se je v zadnjih 3 letih stalež krav in telic zmanjšal kar za 16%. Kljub temu, da se je stalež celotne goveje črede v 1964.

letu nasproti 1963. letu dvignil za 2 %, da je zabeležena prekategORIZACIJA v korist mlade goveje živine, za pitanje zaradi bolj stimulatvinih cen in da je bilo v lanskem letu zaklanih 47 % telet manj kot v prejšnjem letu, je vendarle podatek o tako velikem padcu števila krav in telic izredno zaskrbljujoč, zlasti še, če upoštevamo, da se osnovna čreda krav prepočasi obnavlja in so krave stare in slabo produktivne. Celotna produkcija mleka se je lani v Sloveniji znižala za 4,5 % v odnosu na 1963. leto, dočim se je število krav zmanjševalo hitreje, kakor se je zmanjševala količina pridelanega mleka, kar pomeni, da smo delno povečali mlečnost, in sicer v družbenem sektorju od 2900 na preko 3000 litrov, povprečno na kravo, v zasebnem pa od 1800 do 1900 litrov. Odkupne cene so bile vsa zadnja leta destimulativne. V lanskem letu so se gibale v zasebnem sektorju od 35 do 65 dinarjev, v povprečju so znašale 47 dinarjev za liter. Družbena posestva so prodajala mleko po ceni od 70 do 90 din skupno z zvezno in republiško premijo. Odkup mleka od zasebnikov se je v zadnjih dveh letih zmanjšal za eno tretjino. V družbenem sektorju se je polna lastna cena za liter proizvedenega mleka gibala pri 53 anketiranih organizacijah od 70 do 160 dinarjev. Pri 42 od teh organizacij, ki proizvedejo tudi tri četrtine vsega mleka v družbenem sektorju, znaša polna lastna cena za liter mleka do 110 din. Že v letošnji zimi je bila preskrba z mlekom v Ljubljani, Mariboru in Celju izredno kritična. Mleko so vozili celo iz sosednje republike Hrvaške. V mlečni proizvodnji je v 1964. letu ustvarjeno preko polovice skupne vsote vseh izgub pri kmetijskih organizacijah.

Nekatera mesta v državi so že v lanskem letu, delno pa tudi letos regulirala cene mleku, medtem ko se v naši republiki glede na zadnji odlok Zveznega izvršnega sveta to ni zgodilo. Ob zamrznjenju cen pa je sedaj ta problem nemogoče reševati s povečevanjem cen v maloprodaji. Glede na to se je problem mleka še bolj zaostрил in ga je nujno potrebno reševati z dodatnimi premijami iz sredstev družbeno-političnih skupnosti.

Ureditev odnosov v mlečni proizvodnji, zlasti pa cene mleku, ni pomembna samo glede na kritično situacijo na tržišču, temveč prav tako s stališča nadaljnega razvoja govedoreje kot najpomembnejše kmetijske panoge v naši republiki. Le zadostno število krav in njihova kvaliteta zagotavljata osnovo za celotno reprodukcijo goved. V družbenem sektorju bo letos na razpolago 60 tisoč stojišč za pitano živino, kar pomeni, da rabi družbeni sektor za svoja pitališča skoraj tri četrtine rojenih moških telet iz zasebnega sektorja. Postavlja se vprašanje, kako bomo oskrbovali pitališča v bodoče, če nam bo stalež krav še naprej padal, ker pomeni to hkrati manjše rojstvo telet.

Ne bi bil objektiven, če bi pri problemu mlečne proizvodnje plediral le na zviševanje cen mleka, čeravno je to eden od osnovnih pogojev za prihodnji razvoj govedoreje. Velike razlike v stroških za proizvodnjo mleka kažejo na skrajno neurejene razmere v produkciji mleka pri posameznih kmetijskih organizacijah. So še nekateri objektivni vzroki, ki ne delujejo povsod in v vseh organizacijah enako, kot npr. pogoji za pridelovanje krme, večja ali manjša zadolžitev in podobno. Toda nemogoči so primeri, da imajo v modernih hlevih krave, ki dajejo povprečno le 2200 do 2500 l mleka. Nemogoče je, da pri posameznih organizacijah znašajo stroški za proizvodnjo enega kg silaže od 7 do 18 din, pri enem kg sena od 10 do 35 din, pri koruzi v zrnju od 25 celo do 106 din ipd. Te podatke navajam namenoma, da bi lahko videli ogromne razlike v stroških produkcije, ki niso pogojeni samo z objektivnimi razmerami, temveč tudi s subjektivnimi slabostmi. Ne gre torej samo za rešitve v smeri povečevanja

cen, temveč za ureditev odnosov v cenah predvsem na relaciji krma, meso, mleko, ter za istočasno ureditev notranjih razmer kot so: uvajanje ustrezne tehnologije v proizvodnjo krme, v prehrano živali, organizacijo dela itd. Nemogoče je, da se v farmah s predvidenim intenzivnim načinom proizvodnje gospodari ekstenzivno. Po mojem gre za sistematično urejanje notranjih odnosov po posameznih panogah v cilju povečanja produktivnosti dela ter na tej osnovi zboljšanja ekonomskega položaja kmetijskih organizacij.

Republiška strokovna kmetijska služba je nezadostno povezana s prakso. Problem financiranja strokovne službe ni rešen in vse čaka, da bodo sredstva za to prispevale le družbeno-politične skupnosti, dočim proizvajalci zaradi neorganiziranosti stojijo ob strani. V zadnjih letih je bilo npr. v farme za vzrejo prašičev vloženi v Sloveniji okoli 6 milijard dinarjev, s čimer bomo pridobili v celoti tudi 200 tisoč prašičev letne proizvodnje v družbenem sektorju. Postavljam, da ni bilo težko farme zgraditi, osnovni problemi nastajajo šele sedaj, ko je treba uvesti proizvodnjo in se z vso resnostjo spoprijeti z zakoni ekonomike. Proizvajalci pa so zopet nepovezani, ni rešeno, kako bodo proizvajali izhodišni reprodukcijski material, kakšne strokovne in druge službe potrebujejo itd. Medtem pa je znašala pri devetih najpomembnejših proizvajalcih polna lastna cena za kg žive teže prašiča od 481 do najmanj 333 din, oziroma je imel najboljši proizvajalec 45 din pozitivnega finančnega učinka pri kg, najslabši pa 95 din izgube pri kg. Nekateri od naštetih organizacij razpravljajo o ukinitvi tovrstne proizvodnje, čeprav so farme dogradili lani oziroma predlani.

Kot osnovna naloga prihodnosti se po mojem postavlja usklajevanje odnosov v cenah in sistematično urejanje gospodarjenja tako s tehnološke, kakor tudi organizacijske plati. Mislim, da strokovna služba in zbornice niso odigrale pri reševanju teh problemov svoje vloge. Zato so potrebni v prihodnje sistematični napori, da bi se stvari normalizirale.

V 1939. letu, torej pred vojno, smo pridelali v Sloveniji na enega prebivalca 35 kg jabolk, lani pa le 23,2 kg. Izvoza jabolk praktično ni, medtem ko so cene na notranjem trgu v maloprodaji od 3 do 5-krat višje kot v sosednji Italiji. Zasebno sadjarstvo je propadlo, ker smo opustili še tisto malo pospeševalne službe, ki smo jo imeli v zadnjih letih in ker je drevje izrojeno. V družbenem sektorju pa smo naredili izredno malo, saj je lani celoten družbeni sektor pridelal le 4,2 kg jabolk na prebivalca Slovenije. Potemtakem smatram, da bo treba bistveno spremeniti strukturo kmetijskih investicij pri nas. Sedanja krmna osnova v poljedelstvu, razmere na tržišču in obstoječi reprodukcijski material ne dovoljujeta, da bi v naslednjih letih vlagali nove investicije v pitališča goveje živine in v farme za vzrejo prašičev. Bolj se je treba usmeriti na vlaganje investicij v mleko, sadje, povrtnino itd., sedanja pitališča, tako za govedo, kot za svinje, pa maksimalno izkoriščati, kar sedaj ni primer.

Glede bodočih kmetijskih investicij je treba nujno upoštevati komparativne prednosti, ki jih ima kmetijstvo tudi v pogledu izvoza. Za eno mlado pitano govedo iztržimo npr. 320 do 340 dolarjev. Če bi izvozili npr. 10 tisoč komadov take goveje živine več, kar ni noben poseben problem, bi realizirali 3,4 milijona dolarjev. Izpad govejega mesa pa bi kaj lahko nadomestili v kooperaciji, kjer se zahteva izredno nizko vlaganje, s 3 in pol milijona kosov perutnine. Za tono izvozni jabolk, ki jih sicer nekaj let zaradi tega, ker jih nimamo, ne izvažamo, bi dobili povprečno 110 dolarjev, ali na ha modernega sadovnjaka okoli 1200 dolarjev. Treba je še upoštevati, da je neto devizni priliv

v kmetijstvu in tudi v gozdarstvu največji. Hitreje moramo razvijati proizvodnjo in urejati notranje odnose v družbenem sektorju, prav tako pa aktivirati vse možnosti za proizvodnjo tudi v zasebnem sektorju, zlasti pa povečevati kooperacijsko proizvodnjo, ki v zadnjem času stagnira.

Strinjam se z ugotovitvami glede kmetijstva v spremljajočem materialu k poročilu Izvršnega sveta ter želim, da bi se navedeni in drugi problemi s področja kmetijstva v prihodnje intenzivneje reševali.

Predsednik T i n e R e m š k a r : Besedo ima tovarišica Magda Kočar.

M a g d a K o č a r : Tovarišice in tovariši poslanci! V poročilu Izvršnega sveta Skupščine Socialistične republike Slovenije za 1964. leto beremo: »V skladu z načelnim stališčem, da naj gospodarske organizacije v čim večji meri same ustvarjajo devizna sredstva za uvoz, se je Izvršni svet zavzemal za povezovanje uvoza z izvozom, kot stimulativenega ekonomskega elementa, ki odpira proizvodjalcem perspektive za prehod na devizno samofinanciranje.« To v praksi žal ni vselej izvedljivo, čeprav je s stališča celotnega gospodarstva nujno.

Jugobanka ima namreč svoje predpise in okrožnice, po katerih se ravna, pa četudi včasih njeno delovanje zavira normalen gospodarski razvoj. Je vprašanje, če je kriva teh pogojev in takega dela vselej le Jugobanka, ali je morda le sistem tako kompliciran. Tako je bil kljub prizadevanju Izvršnega sveta za zagotovitev večje stimulacije in rednejše proizvodnje z decentralizacijo poslovanja z deviznimi sredstvi mnogokrat dosežen ravno nasprotni učinek.

Devizno samofinanciranje torej ni vselej možno, posebno še v današnjih pogojih poslovanja Jugobanke. V ilustracijo bom navedla le primer tovarne »Aero Celje« in delno »Etol« Celje, ki nazorno prikazujeta, da je treba v sistem deviznega samofinanciranja nujno uvesti korekture.

Poudarjam, da v moji razpravi ne gre za reševanje problema podjetja »Aero«, ker je to zadeva Jugobanke. Ta primer navajam samo zato, da lahko vidimo nesmiselnost absolutnega vztrajanja na deviznem samofinanciranju za vsako ceno. Tovarna »Aero« je edini proizvajalec nekaterih proizvodov za potrebe pisarniškega poslovanja v državi, svoje proizvode pa izvažata tudi na Vzhod. Ker je pri nabavi reprodukcijskega materiala tovarna vezana na uvoz iz zahodnih držav, se zadeva zaplete in podjetje ne dobi deviz za uvoz materiala, brez katerega ne more poslovati. Za 1965. leto predvideva proizvodni plan tovarne 89,1 % tehničnega, šolskega in pisarniškega papirja ter le 18,1 % gospodinjstkih potrebščin. Edini dobavitelj osnovnega svilenega papirja za proizvodnjo karbon in indigo papirja je tvornica papirja na Reki, ki je ustavila dobave, ker lahko ta papir sama izvažata in si sama ustvarjata devize.

Enako stališče je zavzela tovarna papirja v Radečah, ki proizvaja surov papir za izdelavo jasnit ali ozalit papirja. Ta tovarna iztrži za eno tono surovega izvoženega papirja 300 dolarjev, tovarna Aero pa bi za eno tono predelanega papirja, to je jasnit papirja iztržila 1000 dolarjev. Toda borba za devize pri vsakem podjetju je tako neizprosna, da nihče ne vidi celotne družbene koristi, temveč samo devize, ki jih mora ustvariti sam s svojo lastno reprodukcijo.

Za proizvodnjo matric je edini dobavitelj surovin in edini proizvajalec na svetu sploh, Japonska ter se tovarna Aero ne more posluževati nobenega drugega dobavitelja.

Jasnit ali ozalit papir se uporablja za kopiranje vseh vrst načrtov, projektov, strojne in gradbene dokumentacije in podobno. Tovarna Aero je glavni

proizvajalec tega papirja v državi. Za 1965. leto se za celo državo predvideva poraba okoli 10 milijonov kvadratnih metrov papirja. Če bi država ta papir morala uvoziti, rabi za to 1 milijon 120 tisoč dolarjev, da pa bi ga lahko izdelala doma, pa rabi 81 372 dolarjev sredstev za uvoz kemikalij. Deviznega prihranka torej ni nič manj kot 1 milijon 38 tisoč 628 dolarjev.

V Zagrebu so konec 1964. leta ležale v konsignacijskem skladišču kemikalije za izdelavo jasnit papirja, Jugobanka pa plačila za komaj 23 806 DM ni mogla vizirati tri mesece. Zaradi pomanjkanja kemikalij za izdelavo jasnit papirja tovarna Rade Končar ni mogla dobiti tega papirja in izdelati projektov in strojno dokumentacijo, zaradi česar so v tej tovarni stali generatorji in transformatorji pripravljeni za izvoz. V tovarni Aero pa so stali neizkoriščeni stroji in delovna sila.

Beograjska »Politika« je 27. januarja 1965 v svojem članku »Nevolje projektanata zbog sitnice« pisala v izvlečku naslednje: »Projektantske organizacije u Beogradu na vreme su utvrdile, šta će se raditi u ovoj godini, za koga i u kojem roku je treba završiti određene projekte. Ali najedanput je iskrsla neočekivana teškoća, koja je znatno omela projektante u njihovom svakodnevnom poslu. Reč je na izgled o sitnici, o nestašici običnog papira za kopiranje, tako zvanog ozalit papira, koji se već dva meseca ne može kupiti. Zbog ove sitnice nepomoćan je »Energo-projekt«, »Geokarta«, »Pomgrad«, »Inštitut za metalurgiju« i druga preduzeća i institucije. Razumljivo je, da zbog nestašice papira za kopiranje ne snosi izključivo krivicu samo trgovinska mreža. Možda je u ovom slučaju iluzorno svaljivati krivicu na bilo koga, jer krivaca ima više.«

Novinarji »Dela« pa so približno v tem času vprašali tovarno Aero, če je morda dobila izrecen nalog višjih forumov, da ustavi proizvodnjo ozalit papirja, da bi se tako zavrle investicije, ker ne bi bilo mogoče izdelovati načrtov in projektov. To je dokaz, kako velike motnje lahko povzroči izpad proizvoda, ki ga v normalnih življenjskih pogojih skoraj ne opazimo.

Pri takem postopku Jugobanke, ki ni dodelila deviz in pri opisanih posledicah se upravičeno sprašujemo, če je stališče Jugobanke pravilno in skladno s stabilizacijo našega gospodarstva, ko je že prišlo in še lahko pride do zamud pri izdelavi nadvse važnih načrtov in do neizpolnjevanja pogodb pri dobavah inozemskim partnerjem? Ali je smotrno in gospodarsko zavlačevati in ne dodeliti deviz, ki pomenijo komaj 7 % devizne vrednosti proizvodnje in utemeljevati to svojo odločitev s tem, da podjetje ni izvoznik na področje konvertibilnih valut, pa čeprav je samo pri tem artiklu nad milijon dolarjev prihranka.

Nekatera podjetja so si v kritični situaciji pomagala tako, da so ta papir kupovala v komisijski prodaji. Za rolo papirja, ki stane v podjetju Aero 1630 dinarjev, so v komisijski prodaji plačevali tudi do 10 tisoč dinarjev. Toda kdo vpraša po ceni, če nujno rabi ta proizvod. Iz Trsta in Gradca je bilo ta papir mogoče dobiti po ilegalnih kanalih. Kljub ponovnim opozorilom naslovljenih Sekretariatu za industrijo in trgovino SR Slovenije, Gospodarski zbornici SR Slovenije in Jugobanki, stvar vse od 17. novembra 1964 pa do danes še ni rešena. Nastane torej vprašanje, če je za celotno družbo koristnejše, zahtevati od podjetij devizno samofinanciranje za vsako ceno, čeprav je jasno, da vsako podjetje ne more s svojimi proizvodi prodreti na zahodno tržišče, da pa je vseeno treba tudi takim podjetjem odobriti konvertibilne devize za uvoz reprodukcijskega materiala v minimalnem znesku, ker je sicer treba odobriti 80 do 90 % več konvertibilnih valut za uvoz gotovih izdelkov, brez katerih pa naše gospodarstvo ne more poslovati?

Izvoz polfabrikatov in finalnih produktov je za vsako državo veliko rentabilnejši posel kakor pa izvoz surovin. Vendar smo v borbi posameznih podjetij za devize in zaradi sistema deviznega samofinanciranja ter nepriznavanja posrednega izvoza šli tako daleč, da izvažamo surovine, pa čeprav v mnogih primerih iste surovine kasneje kupujemo nazaj, seveda po znatno višjih cenah in še v devizah. Poznana je zadeva z izvozom in uvozom fitingov ali pa zadeva z gorčičnim semenom, ki smo ga uvozili še neprepakiranega v vrečah z napisom našega izvoznika, ki je bil samo prečrtan in prepisan s firmo tujega dobavitelja. Seveda je bilo to plačano v znatno višjem deviznem znesku, kot pa je znašal devizni učinek pri izvozu. Prepričana sem, da tako poslovanje ni racionalno niti zaradi neupravičene uporabe deviz, ki jih po nepotrebem izdajamo, niti zaradi neresnega poslovanja, s katerim se na tak način predstavljamo v inozemstvu. To našo borbo za devize pa kapitalisti seveda temeljito lahko izkoriščajo. Tako na primer nekatere gospodarske organizacije izvažajo surovine, ki bi jih naša industrija sama lahko predelovala. »Etol« uvaža npr. eterična olja po nepriemerno višji ceni, kot so bile izvožene surovine. S predelavo lastnih surovin pa bi ta tovarna lahko zadovoljila ne samo potrebe domačega tržišča, temveč bi kot stranski produkt lahko izvozila še nekatere proizvode in dobila zanje najmanj tolikšna devizna sredstva, če ne višja, kot za surovine.

Zaradi nepravočasne dodelitve deviz tovarni eteričnih olj s strani Jugobanke za uvoz reprodukcijskega materiala je obstal obrat tovarne bonbonov »Kraš« v Zagrebu, tovarna »Badel« pa je morala odložiti odpremo 100 vagonov vermuta na Poljsko. Poleg tega je morala spremeniti recepturo in je še danes vprašanje, če bo Poljska sploh pristala na uvoz takega proizvoda. V celoti pa je šlo za delitev komaj 1 650 000 lir in tega soglasja Jugobanka pravočasno ni mogla dati.

Poseben problem je poslovanje Jugobanke, kadar je treba plačati zapadle fakture inozemskim dobaviteljem. Nerazumljivo je, da morajo nekateri inozemski dobavitelji čakati leto ali še celo več, da pridejo do poravnave svojih faktur, čeprav so naša podjetja dinarske zneske Jugobanki že nakazala. Logično je, da nekateri inozemski prodajalci nočejo z našimi podjetji več sklepati pogodb, ker jih imajo za neresne in nesolidne partnerje. Podjetja dobijo v primerih, kadar Jugobanka ne plača inozemskih faktur, obvestilo, ki se glasi: »Plačilo že uvoženega ali neuvoženega blaga po vrnjenih ter zadržanih nalogih bo Jugobanka reševala v okviru svojih možnosti.« Sprašujemo se, če je mogoče po čl. 25 UDA, da Jugobanka ne more izpolnjevati deviznih obveznosti, čeprav je za uvozni posel že prej izdala soglasje. Če so devizna sredstva v višini izdanih soglasij bila zagotovljena, kar bi po mojem mnenju vsekakor moralo biti, potem mora Jugobanka spričo težavne situacije v našem gospodarstvu prvenstveno kriti svoje obveznosti do proizvodnje ter poravnati že obstoječe obveznosti inozemskim partnerjem in šele nato dati devize na razpolago trgovini. Ni namreč verjetno, da je vse, kar uvaža trgovska mreža, predmet tako imenovane vezane trgovine ali kliringa. Prav tako ni razumljivo, da bolnišnice nimajo rentgenskih filmov in nekaterih najnujnejših sanitetnih pripomočkov, da stojijo nekateri stroji, ker manjka samo malenkosten nadomestni del iz uvoza, izložbe naših trgovin pa so polne najrazličnejših uvoženih predmetov za široko potrošnjo, ki našemu državljanu niso niti nujno potrebni, niti vselej zaradi visoke cene dosegljivi. Tako poslovanje Jugobanke je predmet marsikaterega razgovora na terenu in predmet razprav na sestankih, zato menim, da je moja dolžnost, da želje in predloge državljanov svojega volilnega področja tu posredujem. Pri tem pa

menim, da bi moral nujno obstojati nek koordinacijski, strokovno-inštruktorski organ, ki bi usklajeval potrebe gospodarstva, predvsem glede investicij in deviz, zlasti še za tiste kategorije gospodarskih organizacij, ki deviz ne ustvarjajo, pa jih potrebujejo ali pa za tiste, ki ustvarjajo vzhodne devize, pa morajo uporabljati konvertibilne devize ter da bi se upošteval tudi posredni izvoz.

Jugobanka opravlja svojo z okrožnicami in navodili predpisano funkcijo. Situacija v gospodarstvu pa zahteva včasih tudi bolj gibčno ukrepanje, česar pa Jugobanka ne upošteva. Državljeni smo mnenja, da bi šele po zagotovitvi deviz potrebnih za proizvodnjo in to tudi tistim gospodarskim organizacijam, ki devize morajo imeti, pa jih same ne morejo ustvarjati, bile odvečne devize na razpologo za uvoz predmetov široke potrošnje, ki niso eksistenčnega pomena za prebivalstvo. Mnenja sem, da je treba najprej utrditi gospodarstvo, kajti življenje vsake komun je čedalje bolj odvisno od močne gospodarske baze. Vzporredno s stagnacijo gospodarstva, ki jo zadnje čase žal opažamo, pa stagnira dejavnost tudi prenekaterih komun in to prav sedaj, ko so računale na močnejši gospodarski potencial, nujno potreben za reševanje njihovih osnovnih nalog.

Nakazala sem samo enega izmed vzrokov, ki je predmet razgovorov na terenu in ki negativno vpliva na naše gospodarstvo, ki je tako, da ga često kritizira naš tisk in ga celo mladinski TV klub posmehljivo imenuje. »čudežnega«. Vsi vemo, da pri nas v gospodarstvu ni tako, kot bi moralo biti in bi lahko bilo. Državljeni se sprašujejo, zakaj odgovorni činitelji ne rešijo teh problemov, ki bi jih nujno morali rešiti, pa čeprav tudi z nezaželenimi administrativnimi posegi, če že drugače ne moremo doseči discipline v gospodarstvu. Hkrati pa je treba zahtevati osebno in materialno odgovornost državljanov in to vseh brez izjeme. Mnenja sem, da samoupravljanje ne more in ne sme biti razlog za slabo gospodarjenje, in da je družba dolžna podvzeti ukrepe, s katerimi je mogoče regulirati odnose v gospodarstvu ter jih koordinirati ne glede na območja družbeno-političnih skupnosti.

Za stabilizacijo gospodarstva je nujno, da vsi upoštevamo in spoštujemo ukrepe in predpise, žal pa opažamo, da temu ni tako. Kljub zahtevam po varčevanju z investicijami ugotavljamo, da je investicijska potrošnja v letošnjem letu v primerjavi z lanskim letom porastla, da se odloka Zveznega izvršnega sveta o zamrznjenju cen ne drže vse gospodarske organizacije, da podjetja kršijo planska načela, da ne upoštevajo priporočil in da še vedno, morda bolj kot kdaj koli prej uspeva tisti, ki ima zveze in vplivne botre.

Ne želim, da bi to mojo razpravo sprejeli kot neodgovorno, aprioristično kritiko. Nasprotno, ker priznavam vodilno vlogo delavskega razreda in cenim in spoštujem uspehe socialistične družbe, iskreno želim, da bi krepili zavestno, pošteno in odgovorno samoupravljanje v korist celotne družbene skupnosti in da bi izpolnjevali smernice in sklepe kongresov Zveze komunistov. Državljeni to od nas pričakujejo, pričakujejo od svojih vodilnih uslužbencev in od naš predstavnikov oblasti. Hvala lepa.

Predsednik Tine Remškar: Besedo ima tovariš Franc Leben.

Franc Leben: Tovarišice in tovariši poslanci! Glede na to, da v lanskem letu kljub nekaterim dodatnim gospodarskim ukrepom naše celotno gospodarstvo ni izpolnilo v družbenem planu predvidenih postavk in da se nekatere

negativne tendence še v ostrejši obliki pojavljajo tudi v letošnjem letu, kar še v večji meri pogloblja neskladnost med porastom storilnosti in vsemi oblikami potrošnje, dajem polno podporo za dosledno realizacijo vseh zveznih ukrepov in vsem ostalim ukrepom, ki naj pripomorejo k čimprejšnji normalizaciji stanja v gospodarstvu.

Že v razpravi o obravnavi letošnjega družbenega plana v odborih Republiškega zbora je precej poslancev opozarjalo na nekatere neskladnosti, pri čemer so s precejšnjo skepsjo poudarjali, da v sedanji situaciji ne vidijo dovolj materialnih možnosti za stabilizacijo gospodarstva, oziroma da poleg smernic družbenega plana primanjkuje še ukrepov, ki naj bi resnično zagotovili skladnejši in hitrejši razvoj gospodarske aktivnosti. Namesto, da bi v smeri stabilizacije gospodarstva hitreje ustvarjali materialne, monetarne in devizne rezerve, ugotavljamo ponovno v letošnjem letu še večje gospodarske neskladnosti. Že dve leti in tudi ob sprejemanju družbenega plana za letošnje leto smo poudarili, da naj realna osebna potrošnja raste nekoliko hitreje kot delovna storilnost. Takšno politiko delitve osebnih dohodkov smo zavestno razglašali in jo tudi na vseh družbeno-političnih forumih razglasili za pravilno. Za takšno orientacijo delitve osebnih dohodkov je bila vrsta razlogov, kot zaostajanje realne osebne potrošnje za delovno storilnostjo v prejšnjih letih, povečanje vrednosti človekovega dela v proizvodnji itd. Skratka, tudi s te strani se je hotelo pripomoči, da na hitrejši način pridemo iz ekstenzivne na intenzivno proizvodnjo. Ko smo programirali takšno politiko delitve osebnih dohodkov v odnosu do produktivnosti dela, smo dejansko programirali samo nekoliko hitrejšo naraščanje osebnih dohodkov in sicer toliko, kolikor bodo dovoljevale naše materialne možnosti. V nobenem primeru pa nismo razglašali za dopustno tako delitev, ki se je pokazala v lanskem letu in v prvih mesecih letošnjega leta, ko so realni osebni dohodki lani porasli v industriji v povprečju za 16 %, produktivnost dela pa samo za pičlih 5 %. To pa ni samo nekoliko hitrejši porast, temveč predstavlja dvakratno povečanje. Tako povečane realne osebne dohodke ob tako nizki produktivnosti dela pa si brez posledic za gospodarstvo ne morejo privoščiti tudi najbolj industrijsko razvite dežele. Pri vsem tem pa je razumljivo, da morajo ob pomanjkanju materialnih in deviznih rezerv slediti še tudi druge težje posledice. Saj celotna družbena skupnost nima dovolj sredstev na razpolago, da bi z njimi ob povečanem povpraševanju mogla interverirati na trgu z dodatnim uvozom blaga, še posebno ne ob deficitu v zunanjetrgovinski bilanci.

Tovarišice in tovariši poslanci! Menim, da poleg občutnih preokoraitiev v investicijski dejavnosti moramo vzroke današnjega gospodarskega stanja iskati tudi neposredno v sami proizvodnji, v gospodarskih organizacijah, v njihovi delitvi dohodka. Skratka, gospodarske organizacije so bile v takšnem položaju, da so se pretežno orientirale na zviševanje čistega dohodka in osebnih dohodkov preko zviševanja cen proizvodom in uslug, namesto z večjim ustvarjanjem novih dobrin. Sam sistem in stanje na tržišču je to toleriralo. Zato ni nič čudnega, da je zavladala psihoza stalnih zahtev po zvišanju cen in da se delovni kolektivi vse bolj orientirajo navzven kot navznoter. Iz tega aspekta bodo začasni ukrepi zveznega Izvršnega sveta primorali delovne organizacije, da ne bodo več zviševale osebnega dohodka na račun podražitve, temveč samo z iskanjem notranjih rezerv, z višjo produktivnostjo, z boljšo organizacijo dela itd. To pa ni samo propagiranje, temveč tudi ekonomsko usmerjena orientacija delovnih kolektivov na odpravljanje notranjih rezerv. Pri takšni orientaciji,

ki mora povečevati produktivnost dela, ne more biti nobenih ekonomskih in drugih ovir za hitrejšo povečevanje realne osebne potrošnje.

Posledica dosedanje usmerjenosti delovnih kolektivov se kaže tudi v tem, da so gospodarske organizacije od leta 1962 naprej skoraj popolnoma zanemarile princip nadaljnega izgrajevanja in izpopolnjevanja mehanizma notranje delitve dohodka. To dokazuje tudi informacija o stanju in problemih izgrajevanja sistema notranje delitve dohodka v gospodarskih organizacijah, ki jo je izdelal Republiški sekretariat za delo na podlagi republiške ankete. Kljub temu, da smo v našem gospodarstvu že od leta 1961 prešli na princip delitve dohodka po delu, kar zahteva vsakoletno in stalno izpopolnjevanje osnov in meril delitvenih odnosov, se je prav to najpomembnejše delo v gospodarskih organizacijah posebno zadnja leta zanemarilo. Več kot polovica vseh gospodarskih organizacij ima zastarele pravilnike o delitvi čistega dohodka in osebnih dohodkov. Ponekod so pravilnike popravljali in menjali delitvene odnose celo mimo delovnih kolektivov. To je pozneje povzročilo v kolektivih nepotrebne reperkusije. Ker se ni delalo na izpopolnjevanju pravilnikov o notranji delitvi, se je vzporedno s tem zanemarjalo tudi izpopolnjevanje mehanizma notranje delitve dohodka. Zato imamo danes po štirih letih, od kar smo prešli na princip delitve dohodka po delu v gospodarskih organizacijah, še vedno veliko število takšnih delovnih mest, na katerih se osebni dohodek ne meri z nikakršnimi merili, temveč se dohodek deli še vedno po času. Tako imamo na nekaterih področjih gospodarstva od 22 do 72 % takšnih delovnih mest, na katerih se obračunava uspeh dela samo po času. Poleg tega je prav tako visok odstotek takšnih delovnih mest, na katerih so osebni dohodki odvisni le od indirektnih meril, to je od rezultatov dela, doseženih na drugih delovnih mestih, kot npr. udeležba na povprečju doseganja norm drugih delavcev ali podjetja kot celote. Res je, da so tudi same gospodarske organizacije imele precej objektivnih težav, ki so zavirale nadaljnjo izgradnjo mehanizma notranje delitve, kot npr. neizdelane tehnične norme in hitro naraščanje življenjskih stroškov. Te težave so jih silile k temu, da so skušale ne glede na sistem delitve hitro korigirati osebne dohodke, da bi tako obvarovale realnost osebnih dohodkov. Nadalje obstoja tudi pomanjkanje meril, osnov, cenikov del in sposobnega kadra, ki bi se angažiral na tem področju dela. Vendar vse to ne more docela opravičiti takšnega stanja na področju delitve osebnih dohodkov, saj same posledice dokazujejo, do kakšnih neskladnosti v odnosu do produktivnosti dela je prišlo tudi zaradi zanemarjanja nadaljnega izpopolnjevanja mehanizma notranje delitve dohodka. Zato je treba takoj preiti na sistematično in kritično analizo sedanjega stanja notranje delitve in na izpopolnitev takšnega sistema, ki bi v sedanji situaciji zamrznjenih cen, kot tudi v prihodnje, gibanje osebnih dohodkov čim bolj vezal na gibanje storilnosti dela. Tudi za to pristojne občinske komisije so v zadnjih letih ostale docela nedelovne. Le redke občinske komisije dajejo pomoč in iniciativo gospodarskim organizacijam za izpopolnjevanje mehanizma notranje delitve, čeprav so te od pristojnih republiških organov dobivale navodila, priporočila, informacije, napotila, itd. in je kljub temu njihova dejavnost upadla.

Glede prekomernega lanskega zaposlovanja delovne sile in s tem v zvezi povečanja mase osebnih dohodkov ob izrazito ekstenzivnem gospodarjenju lahko samo ugotovimo, da je tako povečan priliv nove delovne sile v gospodarstvu nastal predvsem kot posledica prevelikih investicij. Čeprav je povečana zaposlenost nastala kot posledica že danih objektivnih pogojev za

zaposlovanje v proizvodnji in v preširoki investicijski dejavnosti, bi morali zavodi za zaposlovanje delovne sile s pravilno politiko zaposlovanja v večji meri vplivati na hitrejši prehod k intenzivnemu gospodarjenju. Tako pa so takšno prekomerno zaposlovanje zavodi le registrirali.

Obstoječe zavode za zaposlovanje delovne sile bo treba v najkrajšem času reorganizirati v smislu nove teritorialne razmestitve, jih organizacijsko, kadrovsko in funkcionalno usposobiti za popolnoma nove naloge, ki so ozko povezane z uvajanjem intenzivnega gospodarstva. Več kot polovica današnjih zavodov se še vedno ukvarja s klasičnimi administrativnimi opravili za usmerjanje delavcev v gospodarske organizacije, z vključevanjem mladine v uk itd. Za potrebe teh služb se uporabljajo lastna sredstva. Lani npr. se je porabilo 305 milijonov dinarjev, za brezposelne pa 173 milijonov dinarjev. Zato se pri obstoječi teritorialni in nefunkcionalni organizaciji zavoda sredstva ponekod tudi neracionalno trošijo.

Tovarišice in tovariši! Če sem se v svoji razpravi nekoliko dalj zadržal predvsem pri vprašanju zanemarjenja uvajanja sistema notranje delitve v gospodarskih organizacijah, ne mislim s tem, da samo od tu izhajajo vse neskladnosti med produktivnostjo dela in osebno potrošnjo. Da se je tako na široko odpirala fronta investicij, povečala emisija denarne mase in da so s tem v zvezi nastali krepki inflacijski premiki, pada večji del kritike tudi na činitelje izven gospodarstva. Menim, da bomo morali v bodoče vsi skupaj razne želje, preценjevanje materialnih možnosti itd. čimprej in z razumevanjem prenesti v realne okvire. S premajhnim občutkom realnosti prav gotovo ne bomo zgradili gospodarskega sistema, saj takšnega ne, kot ga potrebujemo. Z ekspozejem predsednika Izvršnega sveta in poročilom Izvršnega sveta se strinjam in ga podpiram.

Predsednik Tine Remškar: Besedo ima poslanec dr. Jože Benigar.

Dr. Jože Benigar: Tovarišice in tovariši poslanci! Iz poročila Izvršnega sveta in druge dokumentacije je razvidno, da smo tudi na področju izgradnje bolnišničnih kapacitet dosegli precejšnje uspehe, kar je nedvomno plod posebnega prizadevanja Izvršnega sveta za izvajanje politike družbenega plana. Dokaz temu je, da smo v minulem letu pridobili novih 730 bolnišničnih postelj, kar je nedvomno zasluga naporov tudi iz prejšnjih let. Mimo tega pa smo v minulem letu tudi na področju osnovne zdravstvene mreže dosegli določene uspehe. Kljub tem uspehom pa spričo hitrega naraščanja števila zavarovancev, povečanja obolenj, predvsem poškodb, dalje zaradi spremenjene patologije, zaradi povečanih pravic občanov do zdravstvenega varstva in tudi večjega števila zdravstvenih delavcev ugotavljamo, da obstoječe zdravstvene kapacitete, predvsem v pogledu bolnišnic, ne zadoščajo. To nam dokazuje že samo dejstvo, da je v 1963. letu — za 1964. leto žal še nimamo podatkov, vemo pa, da je bilo stanje še slabše — bilo odklonjenih zaradi pomanjkanja postelj v naši republiki 14 250 bolnikov potrebnih bolnišničnega zdravljenja, da znaša zasedenost postelj 97 %, kar je že iz higienskih in zdravstvenih razlogov nevdržno. Prav tako je dolga čakalna doba v čakalnicah splošnih in specialističnih ambulant več kot zgovoren dokaz prešibke materialne baze zdravstvene službe.

Ko je lani naš zbor, kot se še spominjate, razpravljal o 7-letnem perspektivnem razvoju mreže zdravstvenih zavodov, smo ugotovili, da bi bilo nujno potrebno v tem obdobju pridobiti še približno 3500 novih postelj, tako da bi

imeli leta 1970 na 1000 prebivalcev 9 postelj. Prav tako smo tedaj ugotovili, da je potrebno zgraditi zdravstvene domove povsod tam, kjer je osnovna zdravstvena služba najbolj deficitarna. Izhajajoč iz tega plana, so potekale razprave v Socialno-zdravstvenem zboru in tudi v našem odboru o potrebnih investicijah v zdravstvu. Predloge za investicijsko izgradnjo so družbeno-politične skupnosti koordinirale z zdravstvenimi zavodi in z zdravstvenimi centri ter tako izdelale konkreten plan. Hkrati so pripravile na osnovi teh planov tudi konstrukcijo financiranja, in sicer za bolnišnične objekte po letnih tranšah do 1970, za druge objekte pa za 1965 v podrobnostih, medtem ko so za naslednja leta predvideli le globale.

Celotna proračunska vsota programiranih investicij znaša tako 63 in pol milijarde, od tega v letu 1965 skoraj 14 milijard in pol. Če primerjamo predvidene investicije z realiziranimi investicijami do 1964. leta, opazimo občutno odstopanje od realnih možnosti. V zadnjih letih so znašale namreč investicije v zdravstvu od 0,80 % narodnega dohodka v 1961. letu, do 0,94 % v 1964. letu. Za letošnje leto pa bi bilo treba nameniti za izvršitev planiranih potreb 1,52 % planiranega narodnega dohodka.

Ta primerjava, še bolj pa struktura financiranja zahteva bistveno revizijo investicijskih zahtevkov, odločno spoštovanje prioritete gradenj zdravstvenih objektov, večjo skromnost in koncentracijo sredstev. Ugotavljamo namreč, da imamo zagotovljenih za te namene za letošnje leto le 4,5 milijarde, medtem ko vsa druga sredstva, to je približno 10 milijard, ki so bila planirana iz skladov dolgoročnega zavarovanja, niso zanesljiva.

Podobna je situacija tudi za prihodnja leta. Ker realne možnosti financiranja ne prenesejo takšnega obsega investicij niti letos niti za prihodnja leta, je nujno pripraviti prioriteto, ki naj v skladu z načrtano politiko razvoja zdravstvene mreže zagotovi izgradnjo bolnišničnih kapacitet. Pri tem pa seveda ne mislim, da bi gradili samo predlagane objekte, temveč v okviru možnosti tudi druge, kot na primer zdravstvene domove na najbolj deficitarnih območjih in najbolj nujne adaptacije pri zastarelih bolnišnicah za izboljšanje njihove funkcije.

V prioritetenem redu izgradnje bi bilo treba zajeti predvsem zdravstvene zavode republiškega pomena, ki jih je kot učno bazo dolžna financirati republika, razen teh pa še večje bolnišnične centre, ki so regionalnega pomena in je zato njihov razvoj za vso zdravstveno službo na teh območjih zelo pomemben. Naš odbor je skupaj z odborom za proučevanje zakonskih in drugih predlogov Socialno-zdravstvenega zbora temeljito proučil to vprašanje in se zedinil, da sodi v to prioriteto izgradnja nove bolnišnice v Ljubljani, onkološki inštitut, medicinski center, geriatrični center, splošna bolnišnica Maribor, Nova Gorica, Koper in Celje. S tako prioriteto je soglašal na včerajšnji seji tudi Socialno-zdravstveni zbor. Pri tem opozarjam, da bodo predvsem začetne investicije novogradenj zahtevale tudi v prihodnjih letih dokajšnja sredstva, vendar ta pri takem konceptu ne bodo preseгла dosedanjega deleža narodnega dohodka. Seveda pa bomo morali poiskati stalnejše in zaneslivejše vire za financiranje teh potreb, saj so viri skladov dolgoročnega zavarovanja določeni za druge namene.

Iz poročila je dalje razvidno, da smo tudi na področju samoupravljanja v družbenih službah dosegli vidnejši napredek. Menim, da smo dosegli ta napredek v zdravstvu le v kvantitativnem, nikakor pa ne v kvalitativnem pogledu. Organi samoupravljanja v zdravstvenih zavodih na žalost še vse preveč raz-

pravljajo samo o delitvi dohodka, vse premalo ali celo nič pa o organizaciji dela in odpravljanju slabosti pri delu in postopku z bolnikom. Občani pogrešajo bolj humane odnose predvsem s strani zdravstvene službe, kjer mora biti humanizem v smislu Hipokratove prisega eno od osnovnih načel tega poklica. Naj navedem samo nekaj negativnih pojavov: predolgo čakanje na sprejem v ambulantah, neurejeno naročanje bolnikov na kontrolne preglede, neenak postopek z bolniki ob enakih pogojih, premajhna individualna pozornost do bolnika s strani zdravstvenih delavcev, zamuden, dolgotrajen in hladen sprejem bolnika v bolnišnico, odsotnost zdravnika med delovnim časom, neurejene dežurne službe, slaba zdravstvena oskrba bolnika od sobote do ponedeljka, dostikrat nepotrebne ali celo duplirane preiskave itd. To so le nekateri negativni pojavi, o katerih vse premalo ali pa nič razpravljajo strokovni kolegi ali organi samoupravljanja.

Končno menim, da ne moremo prezreti nekaterih posledic zadnjih ukrepov zveznih organov za stabilizacijo našega gospodarstva, ki so se pokazale na področju zdravstva. Čeprav se strinjam z ugotovitvijo v ekspoziciji predsednika Izvršnega sveta, vendar menim, da konkretno na področju zdravstva ne moremo govoriti enako, kot o tržišču.

Odlok ZIS o ukrepih in pogojih za oblikovanje ravni cen določenih proizvodov in storitev (Ur. l. SFRJ, št. 12/65), določa v 4. točki:

»Delovne organizacije, ki opravljajo storitve, ne smejo zvišati svojih cen, po katerih so jih opravljalne na dan 22. marca 1965.«

Po tolmačenju Zveznega sekretariata za zdravstvo in socialno politiko in Republiškega zavoda za cene velja ta odlok tudi za zdravstvo. Ker približno tretjina zdravstvenih zavodov še ni sklenila pogodb s komunalnimi zavodi za socialno zavarovanje, nastane vprašanje, kako bodo mogli ti zavodi poslovati v prihodnje. Pregled že sklenjenih pogodb pred 22. marcem namreč kaže, da so komunalni zavodi za socialno zavarovanje priznali pri zdravstvenih domovih od 25 do 42 %, pri bolnišnicah od 24 do 56 % in pri obratnih ambulantah od 45 do 50 % zvišanje cen. To kaže, da zavodi, ki niso sklenili pogodb do 22. marca, ne bodo mogli brez velikih izgub opravljati svoje dejavnosti, saj tako zvišanje, kot sem ga omenil, jasno kaže, da sedanje cene ne ustrezajo več, tudi če bi zavodi ne zviševali osebnih dohodkov. Sedanje cene niso realne, saj vidimo, da je razmerje med osebnimi dohodki v bolnišnicah 50 proti 50, v zdravstvenih domovih pa 75 proti 25. Zato menim, da odlok o zamrznjenju cen ne bi smeli uporabljati za zdravstvene zavode. Če pa to drugače ni mogoče, naj se vsaj materialni stroški zdravstvenih zavodov izločijo iz vpliva odloka, osebni stroški pa ostanejo začasno zamrznjeni. Posledice tega odloka se bodo še prav posebej odražale na področju prometa z zdravili in s sanitetnim materialom. To posebno še zato, ker je nabava zdravil iz tujine zaradi pomanjkanja deviz in neurejenega deviznega poslovanja že sedaj precejšen problem, kar smo danes že slišali.

Tovarišice in tovariši poslanci, navedel sem le nekaj najbolj perečih problemov s terena, ki imajo lahko jutri določene slabe posledice na področju zdravstva in na področju zdravstvenega varstva naših ljudi.

Predsednik T i n e R e m š k a r : Besedo ima poslanec Mitja Vošnjak.

Mitja Vošnjak : Tovarišice poslanke in tovariši poslanci! Omejil bi se na nekaj vprašanj samo s področja šolstva, čeprav je odbor za prosveto in

kulturo razpravljajal precej obširno tudi o drugih problemih s področja kulture, raziskovalnega dela, telesne kulture in tako naprej.

Predvsem bi želel ponoviti oziroma poudariti še enkrat besede, oziroma misli, ki jih je izrekel v poročilu o delu Izvršnega sveta njegov predsednik, namreč, da smo v preteklem letu zaznamovali dva pozitivna pojava. Po eni strani določene premike v korist družbenih služb, ki se kažejo na področju šolstva predvsem v povečanih osebnih dohodkih. Na ta način smo vsaj do neke mere uspeli izravnati veliko zaostajanje osebnih dohodkov prosvetnih delavcev za osebnimi dohodki ostalih delovnih ljudi; po drugi strani pa bi rad ponovil misel, da je hkrati s temi premiki prodrlo tudi spoznanje, da je vprašanje skrbi za družbene službe in konkretno tudi za celoten naš šolski sistem ne samo vprašanje odraza naše skrbi za človeka, pač pa tudi posledica ugotovitve, da je skrb za razvoj šolstva osnovni pogoj za uspešnejši razvoj našega gospodarstva, za prehod od ekstenzivnega na intenziven način gospodarjenja.

Zlasti se kažejo pozitivni premiki na področju osnovnega šolstva. V lanskem letu smo zgradili 18 novih šolskih objektov, izvršili 11 dozidav in 42 večjih adaptacij ter pridobili 54 tisoč 432 m² novega šolskega prostora. Ti rezultati verjetno presegajo rezultate iz kateregakoli prejšnjega leta. Čeprav z zadovoljstvom ugotavljamo uspehe, ki so bili doseženi, pa moramo vendarle ob tem poudariti, da v celoti z njimi še ne moremo biti zadovoljni, saj smo kljub takšni orientaciji še vedno samo v neznatni meri uspeli omiliti najbolj pereče probleme. Vprašanje organizacije varstva v šolah se je le malo premaknilo na boljše, le malo smo načeli druge izmene v šolah, še vedno nismo rešili vprašanja tretje izmene, v obdobju reševanja teh problemov pa se je pojavil še nov doslej neznan pojav, namreč uvajanje četrte izmene. Ne vem, če še kje drugod, dejansko pa je do tega prišlo na šoli v Majšperku v Halozah.

Hkrati z ugotovitvijo, da ne moremo biti v celoti zadovoljni z doseženimi rezultati, ki so kljub temu, da jih pozdravljamo, še vedno daleč za dejanskimi našimi potrebami, pa bi izrazil zaskrbljenost, da ne bi v prihodnje prišlo do ponovnih zastojev. Pred nami je namreč naloga, da tempo izgradnje šolskih objektov, ki smo ga začeli, vzdržimo in z vsemi silami nadaljujemo tudi v bodoče ter še z večjo pripravljenostjo in še z večjimi sredstvi pristopamo k reševanju teh tako perečih vprašanj.

Ob večji skrbi za vprašanje šolstva pričakujemo, da bodo naše šole skladno z večjimi vlaganji dale tudi ustrezno večje rezultate. Vendar pa lahko danes ugotavljamo, da ta naša pričakovanja niso bila izpolnjena. V rezultatih, ki so doseženi na področju osnovnega šolstva, namreč ne moremo zaslediti nekega takega napredka. Še vedno končuje osemletno šolanje samo okoli 60 % vpisanih otrok ene generacije, kar vsekakor ni morda posledica nizke inteligenčne stopnje naših otrok, pač pa je posledica vseh drugih faktorjev, od še vedno preozke materialne baze osnovnega šolstva do objektivno nezadostnih naporov, ki jih vlagajo prosvetni delavci za doseg kvalitete pouka.

Če smo v osnovnem šolstvu dosegli omembe vredne rezultate, moramo ugotavljati, da je položaj na področju drugostopenjskega šolstva precej manj zadovoljiv. Čeprav je situacija na šolah II. stopnje izredno težka, smo v preteklem letu zgradili samo 6 700 m² novih učnih površin. Zaradi materialnih nemožnosti se od absolventov, ki so končali v preteklem šolskem letu 8. razred osnovne šole, okoli 5000 otrok ni moglo vpisati na šole II. stopnje, čeprav so to želeli. Imamo primer oziroma danes že splošen pojav, da so šole II. stopnje uvedle ali pa uvajajo sprejemne izpite, da na ta način zapirajo v precejšnji

meri vrata absolventom osnovnih šol, ki ne vedo kam naj gredo, ker je zaposlevanje v gospodarskih organizacijah za absolvente osemletk tudi zelo težko. Prišlo je do absurda, da uvajamo strožji kriterij za vstop v šolo II. stopnje kot pa za vpis na visokošolske zavode, čeprav vemo, da pri nas splošen dvig kulturne ravni našega ljudstva, zlasti pa razvoj našega gospodarstva in krepitev naše industrije zahteva, da se splošni nivo naše izobrazbe dvigne preko osnovnega osemletnega izobraževalnega nivoja in čeprav smo si v smernicah za 7-letni razvoj šolstva zastavili nalogo, da omogočimo vsaj 75 % absolventom osnovnih šol vpis na šole II. stopnje.

K vsem tem problemom na področju šol druge stopnje, ki so izredno težki, pa se je situacija v poslednjem času še bolj zaostrila.

Ob ukinitvi okrajev, ki so bili v osnovi nosilci ustanoviteljskih pravic in dolžnosti za financiranje šol II. stopnje, so pravzaprav te šole ostale na cesti, tako kot brezprizorni otroci, ki so ob burnem družbenem dogajanju izgubili očeta in mater in ne vedo, na koga naj se v prihodnje opro. Mislim, da je zlasti na področju šol II. stopnje zaradi tega nujno, da resno razmislimo in da proučimo vse potrebne možnosti in najdemo za njihov nadaljnji obstoj potrebna sredstva in potreben način financiranja.

Ponovil bi misel, ki jo je danes povedal že predsednik Izvršnega sveta, namreč, da vprašanje izobraževanja ne more biti samo stvar komune, pač pa, da je to skupna skrb celotne naše skupnosti, republike, komun in delovnih organizacij. Ponovil bi torej misel, ki je prevečala skozi dve leti razprave v našem skupščinskem odboru za prosveto in kulturo, po kateri bi dejansko morali izdelati takšne instrumente in najti takšno rešitev, ki bi tudi v praktičnem življenju odražala naše spoznanje, da je izobraževanje celotnega našega mladega rodu od osnovne šole do višjih in visokih šol dejansko skrb naše celotne družbene skupnosti.

V znatno boljšem materialnem položaju so brez dvoma višje šole in visoko šolstvo, čeprav pri tem nikakor ne trdim, da tudi pri visokem in višjem šolstvu ne obstajajo potrebe po njihovem nadaljnjem utrjevanju. Vendar pa lahko ugotovimo, da so se v petih letih osebni dohodki na višjih in visokih šolah povečali za približno 4-krat, da so se povečali materialni izdatki za približno 3-krat in da je odstotek povečanja še precej višji pri sredstvih za investicije. Jasno je, da dinar pred petimi leti in današnji dinar ne predstavljata enake vrednosti in da je zaradi tega neko absolutno merjenje težko in nemogoče. Vendar, če upoštevamo eno in drugo, ugotavljamo, da se je na vsak način skrb družbe za višje šole in visoko šolstvo povečala v precej večji meri, kot pa so se povečali rezultati, ki nam jih daje višje in visoko šolstvo.

Zlasti nismo zadovoljni z rezultati, ki jih dosegajo naši visokošolski zavodi in smo lahko zaskrbljeni zaradi dveh pojavov. Prvi pojav je, da se stalno povečuje osipanje ob prehodu iz prvega v drugi letnik. V 1961. letu je recimo odpadlo ob prehodu v drugi letnik 30 % absolventov prvega letnika, v 1963 in 1964. letu pa je osipanje doseglo že 45 %. Brez dvoma je tu vrsta razlogov, ki na to vplivajo, vendar smatramo, da je osnovni razlog neresnost ljudi, ki prihajajo na univerzo brez kakršnekoli poprejšnje selekcije. Pot na univerzo in na višje šole je danes dejansko lažja kot pa pot absolventa osnovne šole na šolo II. stopnje. Velik del študentov danes ne prihaja na višje in visoke šole z namenom, da študira in z občutkom neke odgovornosti, pač pa zato, da si podaljša prejetje otroškega dodatka, da odloži nastop vojaške obveznosti ali pa zaradi čisto snobističnih razlogov, ker je pač zelo moderno, da se nekdo vpiše še na

univerzo. Mislim, da bi morali poseči po takšnih ukrepih, ki bi zagotovili, da se vpisujejo na višje in visoke šole dejansko le tisti mladi ljudje, ki imajo resen namen študirati in si pridobiti znanje, ki ga bodo uporabljali v korist družbe in da zagotovimo možnost študija predvsem tistim, ki so za študij in za to delo dejansko sposobni.

Zdaj pa bi se vrnil nekoliko nazaj in dal nekaj primerov z doseženimi rezultati. Od ene generacije je v zadnjem obdobju diplomiralo samo okoli 30 % od vpisanih študentov, ostalih 70 % pa ostane nekje na sredi poti in ne dokonča študija. Pri tem so uspehi posameznih višjih in visokošolskih zavodov bistveno različni. Naj omenim dva ekstrema na eni strani Višjo tehniško šolo v Mariboru, ki dosega 19 % diplomirancev in kot pozitivno izjemo na drugi strani Višjo šolo za zdravstvene delavce, ki dosega 92 % rezultat.

Kljub temu, da so rezultati nezadovoljivi, pa opazamo, da osnovne tendence na naših visokošolskih zavodih še vedno niso usmerjene k poglobitvi kvalitete, pač pa marsikje še vedno stremimo za kvantiteto in poskušamo iti v širino. Tako kot v gospodarstvu poskušamo organizirati izobraževanje ne na intenziven in racionalen način, kot to ustreza našim potrebam in našim možnostim, pač pa gremo na ekstenzivno reševanje problemov. Postavlja se vprašanje, ali je na primer racionalno, da smo v preteklem šolskem letu imeli na 60 oddelkih oziroma usmeritvah v drugem letniku vpisanih manj kot deset slušateljev? Ali drug primer, da je 1963. leta bilo v Sloveniji 40 oddelkov oziroma usmeritev, kjer je diplomiralo manj kot pet slušateljev. Ali pa recimo vprašanje ponavljanja oziroma dvojnosti v raznih oddelkih in usmeritvah. Ekonomska fakulteta v Ljubljani ima na primer zavarovalni oddelek s tremi usmeritvami, v katere so bili vpisani v 1963/64 letu v drugem letniku v eno usmeritev 4 študenti, v drugo eden, v tretjo pa nobeden. Hkrati pa je imela Višja ekonomsko-komercialna šola v Mariboru oddelek za transport in zavarovanje, kjer sta bila v drugem letniku vpisana dva študenta. Ekonomska fakulteta je na primer imela na ekonomsko-organizacijskem oddelku turistično usmeritev, v katero je bilo vpisanih v drugem letniku 10 študentov, hkrati pa je imela Višja ekonomsko-komercialna šola v Mariboru na oddelku za turizem in gostinstvo vpisanih 40 študentov. Višja agronomska šola je imela 3 oddelke, v katerih je bilo v drugem letniku vpisanih 22 oziroma 14, oziroma 12 študentov, Biotehnična fakulteta v Ljubljani pa je imela skoraj podobne oziroma popolnoma iste usmeritve, imela pa je na njih vpisanih v drugem letniku 10 oziroma 13 študentov. Mislim, da se tu skrivajo precejšnje notranje rezerve, ki bi omogočile racionalizacijo našega visokošolskega študija in o katerih bi morali resno razmisliti, če hočemo doseči intenzivnejšo organizacijo tega študija.

Ob mislih, ki sem jih že omenil, da bi namreč morali omogočiti vpis na univerzo tistim, ki imajo resen namen za študij in ki so za študij sposobni, bi poudaril, da na noben način ne stremimo za kakršnimkoli omejevanjem možnosti študija in možnosti izobraževanja. Vendar pa menimo, da moramo po eni strani zagotoviti materialne pogoje tistim, ki so res sposobni in da mora biti sposobnost edini kriterij za to, kdo naj študira in kdo ne in da moramo uvesti več selekcije pri tem izboru, da ne bomo po nepotrebem zapravljali naših moči in naših sredstev za tiste, ki nimajo niti namenov niti sposobnosti za študij.

V zvezi s tem bi hotel opozoriti na dva problema: Obstaja nevarnost, da se pri takih razlikah, kakršne danes obstajajo med visokošolskimi zavodi v Jugoslaviji, ko v drugih univerzitetnih in visokošolskih centrih uvajajo sprejemne

izpite in numerus clausus za vpis na visokošolske zavode, pri nas pa imamo dejansko najširši vpis, in lahko se zgodi, da se bodo tisti, ki drugod pri sprejemnih izpiti niso pokazali svoje sposobnosti za študij, pojavili pri nas in nam bodo še bolj pospešili razvoj visokega šolstva v ekstenzivno smer. Drugič, če hočemo zagotoviti, da bo zares odločala sposobnost glede tega, kdo naj študira, bi morali uvesti tudi vrsto potrebnih ukrepov pri stanovanjski politiki, pri politiki štipendiranja in podobno.

Značilno je, da je v 1962/63. letu od vseh štipendistov, ki so študirali na visokih in višjih šolah, dobivalo štipendije 1007 otrok iz družin kmetov, rudarjev, industrijskih in obrtnih delavcev, 1129 otrok iz družin finančnih in pisarniških uslužbencev, vodilnega osebja, strokovnjakov in umetnikov. Mislim, da taka razdelitev štipendij ne ustreza niti strukturi našega prebivalstva niti inteligenčnim možnostim mladih ljudi in priča o tem, da pri štipendiranju ne vodimo prave politike.

O celotnem šolskem sistemu mi dovolite še nekaj ugotovitev. Znova bi rad poudaril, da celotni vzgojno-izobraževalni proces je in mora biti skrb vse družbe. Pri tem pa ne smemo prezreti, da mora biti ta proces tudi skrb samih prosvetnih delavcev v osnovnih šolah, na šolah druge stopnje in visokošolskih zavodih. Na žalost moram ponoviti misel, ki jo je izrekel danes že dr. Jože Benigar, da se namreč marsikdaj samoupravljanje na naših šolskih zavodih zreducira na razpravljanje o povečanju osebnih dohodkov in se posveča premalo pozornosti osnovni nalogi samoupravnih organov in celotnih kolektivov v izobraževalnih zavodih, to je skrbi za pedagoške probleme, za boljše uspehe, za vračanje družbeni skupnosti vsega tega, kar družbena skupnost v izobraževalne zavode vlaga. Lahko govorimo sicer o številnih primerih, ki dokazujejo veliko požrtvovalnost prosvetnih delavcev, vendar pa lahko marsikdaj ugotovljamo tudi nasprotno, da prosvetni delavci ne izpolnjujejo svojih nalog, čeprav to družba upravičeno pričakuje in od njih v polni meri lahko zahteva.

Na koncu mi dovolite še besedo ali dve o restrikcijah, ki jih je uvedel Zvezni izvršni svet oziroma Skupščina Socialistične federativne republike Jugoslavije. Ne bi govoril ne o razlogih ne o posledicah, opozoril pa bi na dejstvo, da bodo področje kulture in prosvete verjetno v precejšnji meri prizadele restrikcije, ki so predvidene oziroma že sprejete.

Strinjam se s tem, da skupaj z napori vse ostale družbe tudi na področju kulture in prosvete razpravljamo o notranjih rezervah tam, kjer notranje rezerve so in je mogoče doseči večjo racionalizacijo in usmeritev v intenzivnost našega izobraževalnega postopka. Vendar pa se bojim, da ne bi linearnost ukrepov ostala dejansko linearnost, oziroma da ne bi selektivnost včasih prešla celo v škodo izobraževalnih ustanov. Mislim, da bi morala širša družbena skupnost, to je republika, občinske skupščine in vse samoupravne delovne organizacije glede selektivnosti pri izvajanju praktične politike na osnovi sprejetih linearnih ukrepov voditi pravilno politiko in temeljito ocenjevati, kje je mogoče brez večje škode za širše družbene interese varčevati v večji meri kot pa to narekujejo sami linearni ukrepi in kje bi bili ukrepi za varčevanje škodljivi.

Mislim, da imamo področja, ki so za naš gospodarski in splošni razvoj ključnega pomena. Tako kot bi za razvoj gospodarstva bilo škodljivo, če bi enako kot ostale panoge našega gospodarstva obravnavali energetiko, za katero vemo in nam izkušnje iz preteklosti kažejo, da nam zaradi pomanjkanja energije gospodarstvo peša in da brez energije mora gospodarstvo zamreti, prav tako se moramo zavedati, da bi ne bilo koristno izvajati varčevanje na račun izo-

braževanja mladih ljudi, ker nam izkušnje iz preteklosti prav tako kažejo, da zaradi pomanjkanja znanja ne šepa samo gospodarstvo, temveč celotno družbeno življenje in bi brez znanja tako gospodarstvo kot vse ostalo družbeno življenje moralo zamreti.

Predsednik Tine Remškar: Prekinjam sejo in odrejam 10 minut odmora.

(Seja je bila prekinjena ob 12.10 in se je nadaljevala ob 12.20.)

Predsednik Tine Remškar: Nadaljujemo razpravo. Kdo želi besedo? Besedo ima tovariš Riko Jerman.

Riko Jerman: Tovarišice in tovariši poslanci! Oglašam se z namenom, da bi na kratko skušal povedati svoje stališče v zvezi z razpravo tovarišice Kočarjeve iz Celja. Problemi, ki jih je v razpravi analizirala, so pomembni, potrebno pa jih je pravilno osvetliti, ker se v nasprotnem primeru lahko napačno tolmačijo, s čimer se ustvarja nerazpoloženje do delovanja naših bank, tudi takrat, kadar objektivni pogoji ne omogočajo bolj ekspeditivnega poslovanja.

Razpravo tov. Kočarjeve sem razumel v tem smislu, da nastaja velika nacionalna škoda tako v nacionalnem dohodku, kot v samem deviznem poslovanju zaradi tega, ker se nekaterim industrijskim podjetjem ne odobravajo tolikšna devizna sredstva, kot bi jih glede na svoj proizvodnji plan želela imeti. Dobro nam je znano, da so specifični razlogi privedli do tega, da smo v lanskem letu bistveno poslabšali plačilne odnose s tujino. Takšno stanje je nastalo zaradi tega, ker smo zelo neenakomerno razvijali predelovalno industrijo, ki je bila velik uporabnik sredstev za uvoz reprodukcijskega materiala, sama pa ni bila sposobna, da bi se uspešno vključevala v izvoz.

Da bi izboljšali takšno stanje, je bilo nujno potrebno, da preko naših deviznih bank uveljavimo tak režim deviznega poslovanja, ki bo zagotavljal odpravo takšnih nesorazmerij. Nedvomno so bile s tako devizno politiko mnoge naše gospodarske organizacije prizadete, in sicer zato, ker so se predvsem orientirale na to, da bi uvažale po sorazmerno nizkih cenah kvalitetne materiale, jih predelovale in jih glede na naše nezahtevno in nezasičeno domače tržišče prodajale po čim višjih cenah.

Ne mislim pojasnjevati samo primera, ki ga je navedla tov. Kočarjeva, temveč hočem opozoriti na problem številnih podobnih organizacij, ki jih v Sloveniji na žalost ni malo. Njihova proizvodnja orientacija je v tem, da uvažajo kvalitetne surovine sorazmerno poceni in jih, če bi jih preračunali v dolarško vrednost, po zelo visokih cenah prodajajo na domačem tržišču. Izračuni kažejo, da so podjetja povsod tam, kjer so uvažala surovine na tak način niso pa ustrezno izvažala, dosegla na našem domačem tržišču za dolar ceno od 3 do 4 tisoč dinarjev. Take gospodarske organizacije so postavljene z novimi principi v deviznem poslovanju pred dejstvo, da morajo del svoje proizvodnje izvoziti ali pa, da svojo proizvodnjo preusmerijo na domače surovine, oziroma, da se dogovore z gospodarskimi organizacijami, ki imajo večji dotok deviz, da jim del deviz odstopijo. Takšno gospodarjenje, ki smo ga imeli doslej in je baziralo samo na uvozu kvalitetnih surovin, pa ni več mogoče. Nujno je, da bodo tudi take gospodarske organizacije, pričele izvažati. Znano mi je, da take gospodarske

organizacije takšno orientacijo odklanjajo in dokazujejo, da z izvozom glede na to, da je njihova proizvodnja po obsegu majhna in da je često tudi neracionalno organizirana, ne dosegajo ustreznega dohodka in da bi morale izvažati z izgubo. Za take organizacije ni drugega izhoda kot, da zmanjšajo proizvodnjo, ali pa da se na nek določen način vključijo v izvoz. Brez aktivnega odnosa do ustvarjanja deviz se take gospodarske organizacije seveda ne bodo mogle vključevati v devizni sistem, ki ga sedaj šele pripravljamo in ki bo v bližnji prihodnosti uresničil načelo, da sodi področje gospodarjenja z deviznimi sredstvi prav tako v domeno gospodarske organizacije kot gospodarjenje z drugimi sredstvi za proizvodnjo.

Na kratko povedano, želel sem opozoriti na ugotovitve tovarišice Kočarjeve in poudariti, da so take izgube kakor jih je prikazala ona, le navidezne. Če bi bilo deviznih sredstev več, kot jih sicer imamo in, če bi bila težava v tem, kaj in kako bi jih racionalno potrošili, potem bi bile take sugestije po uvozu raznega repromateriala z namenom, da se predela doma, povsem na mestu. Toda stanje je pri nas povsem drugačno. Pri nas moramo z zelo veliko opreznostjo gledati na to, kakò bomo zagotovili ustrezen uvoz surovin zlasti tistim gospodarskim organizacijam, ki preko povečane vrednosti tega uvoženega materiala ustvarjajo presežke deviznih sredstev, s katerimi lahko potem v manjši meri zadovoljujejo potrebe tudi tistih gospodarskih organizacij, ki so bodisi zaradi objektivnih ali subjektivnih pogojev nesposobne, da bi ustvarile devizna sredstva.

Na vsak način bo torej nujno potrebno, da se take gospodarske organizacije zavestno, tudi za ceno raznih navideznih izgub v dinarskem dohodku, orientirajo na izvoz bodisi tako, da izvažajo direktno ali pa da se povezujejo z različnimi drugimi proizvajalnimi organizacijami izven naše domovine in na tak način tudi same dobivajo del deviznih sredstev za to, da bi lahko krile svoje devizne potrebe po uvozu. Mislim, da so zelo pomembne tiste ugotovitve sekretariatov in Izvršnega sveta, ki kažejo na to, da je Izvršni svet ves čas, predvsem pa v minulem letu, težil za tem, da bi se devizni sistem, takšen kot je veljal v minulem letu, čimprej in čim uspešneje dopolnil, in sicer tako, da predstavlja v deviznem sistemu interes gospodarske organizacije tisto glavno gibalno s pomočjo katerega bi postal devizni sistem del samoupravnega mehanizma v naših gospodarskih organizacijah.

Ker pa je problematika s področja oskrbe z repromaterialom in s področja deviznega sistema zelo obširen problem, sem prepričan, da bo v prihodnjih razpravah v Skupščini dovolj priložnosti, da bodo Izvršni svet, Gospodarska zbornica in banke pojasnili poslovanje v tem prehodnem obdobju, preden dobimo dokončne oblike novega deviznega sistema.

Svoje izvajanje bom zaključil z obljubo, da bomo skušali zaradi teženj, kakršne se v gospodarstvu pojavljajo v zvezi z deviznim sistemom, tako problematiko posredovati preko zbornice, prepričan pa sem, da bodo to storile tudi banke. S svojo razpravo nisem imel namena ščititi ali braniti, oziroma zagovarjati kakršnihkoli, neracionalnih, nelogičnih in nepotrebnih ukrepov, ki jih danes izvajajo banke, hotel sem samo povedati, da so določene objektivne težave, preko katerih ne moremo drugače kot tako, da osredotočimo naše napore v to, da ustvarimo boljše pogoje v naših plačilnih odnosih s tujino.

Predsednik Tine Remškar: Želi še kdo razpravljati? (Ne javi se nihče.) Ker ne želi nihče več, zaključujem razpravo.

Na podlagi ekspozicije predsednika Izvršnega sveta tovariša Avblja in na podlagi obravnave ugotavljam, da je Republiški zbor v celoti odobril poročilo Izvršnega sveta Skupščine Socialistične republike Slovenije v letu 1964.

S tem prehajamo na 3. točko dnevnega reda, in sicer na obravnavo in sklepanje o predlogu zakona o republiški upravi SR Slovenije, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil Izvršni svet.

Za svojega predstavnika k tej točki dnevnega reda je Izvršni svet določil Borisa Kocijančiča. Ali želi predstavnik Izvršnega sveta dati k predlogu zakona tudi ustno obrazložitev? (Ne želi.)

Predlog zakona sta obravnavala odbor za organizacijsko-politična vprašanja kot pristojni odbor in zakonodajno-pravna komisija. Odbor in komisija sta dala zboru pismeni poročili.

Ali želi poročevalec odbora oziroma komisije dati še ustno obrazložitev. (Da.) Besedo ima tovariš Niko Belopavlovič.

Niko Belopavlovič: K predlogu zakona je bilo danih več amandmajev, o katerih sedaj sklepa pristojni odbor. Prosim, da se seja za ta čas prekine, oziroma, da zbor to točko dnevnega reda obravnava kasneje.

Predsednik Tine Remškar: Predlagam, da nadaljujemo s sejo tako, da preskočimo 3. in 4. točko dnevnega reda. O njih bomo razpravljali, ko bo odbor prenehal z delom. Ali se s tem predlogom strinjate? (Poslanci se strinjajo.)

Prehajamo na 5. točko dnevnega reda, in sicer na obravnavo in sklepanje o predlogu zakona o Slovenski filharmoniji v Ljubljani.

Predlog odloka je Skupščini SR Slovenije predložil Izvršni svet in je za svojega predstavnika določil Miloša Poljanška, republiškega sekretarja za kulturo in prosveto. Ali želi predstavnik Izvršnega sveta dati še ustno obrazložitev? (Da.) Besedo ima tovariš Miloš Poljanšek.

Miloš Poljanšek: Tovarišice in tovariši poslanci! Z ukinitvijo okrajev v naši republiki je nastalo vprašanje ustanoviteljstva posameznih zavodov. Predvsem je postalo akutno vprašanje ustanoviteljstva Slovenskega narodnega gledališča v Ljubljani in Slovenske filharmonije v Ljubljani, katerima je bila do leta 1965 ustanovitelj republika, to leto pa je prevzel ustanoviteljstvo ljubljanski okraj. Z odlokom, o katerem danes Republiški zbor razpravlja, prevzema ustanoviteljske pravice in dolžnosti do Slovenskega narodnega gledališča v Ljubljani in Slovenske filharmonije, republika. S tem bo uveljavljena določba 6. člena zakona o izvedbi odprave okrajev v Socialistični republiki Sloveniji (Uradni list SRS št. 10/65), po kateri se pravice in dolžnosti, ki so jih nasproti samostojnim zavodom doslej izvrševali organi okrajev, prenesejo na organe občine, v kateri ima posamezni zavod svoj sedež, kolikor ne bo glede posameznega zavoda s posebnim aktom Skupščine SR Slovenije drugače določeno. Ravno pri obeh zavodih je primer, da mora o tem odločiti Skupščina SR Slovenije. Oba zavoda imata namreč splošen pomen za slovensko gledališko in glasbeno kulturo. Zato je potrebno, da s predlaganim odlokom prevzame ustanoviteljske pravice Skupščina SR Slovenije.

Obe instituciji, ki sta zrasli iz znanih tradicij, opravljata tako po obsegu dejavnosti, kot po kulturno-umetniškem in vzgojno-estetskem vplivu naloge, ki so že zdavnaj prerasle ozke lokalne okvire. Svoje umetniško in kulturno vzgojno poslanstvo opravljata v Ljubljani, kakor tudi v vseh drugih središčih naše republike, kjer so za to dani tehnični pogoji, hkrati pa mnogokrat posredujeta naše največje nacionalne dosežke tako v glasbeni kot v gledališki umetnosti tudi ostalemu jugoslovanskemu občinstvu in tudi tujini kot reprezentantki jugoslovanske socialistične skupnosti.

Poudariti je treba, da umetniki obeh zavodov nastopajo tudi pri radiu, televiziji kakor tudi v filmu.

Predloga obeh zborov nista torej utemeljena le s formalne plati, temveč je dejavnost obeh zavodov tista, ki ju postavlja na tako mesto v našem kulturnem življenju. Potrebno je torej, da predloga obeh odlokov sprejmete in tako zagotovite nadaljnji obstoj in razvoj obeh institucij.

V zvezi s pravicami in dolžnostmi družbeno-politične skupnosti je potrebno omeniti 95. člen temeljnega zakona o zavodih, ki pravi, da za zadovoljevanje potreb občanov in družbenih potreb na področju družbenih služb, zagotavljajo družbeno-politične skupnosti v mejah svojih pravic in dolžnosti splošne pogoje za ustanavljanje in delo zavodov, ki jih same ustanavljajo. Sam ustanoviteljski akt ne daje ustanovama nikakršnih posebnih privilegijev. Z njimi se republika samo obvezuje, da bo pomagala dobiti obema zavodoma ustrezno materialno povračilo za opravljeno kulturno-umetniško delo od vseh, ki so posredno ali neposredno zainteresirani na njihovih storitvah.

Omeniti moram tudi ostale kulturne zavode, ki imajo, ali bi utegnili imeti republiški pomen. Za sedaj, glede na sprejeto delitev sredstev med občinami in republiko ni mogoče pričakovati, da bi lahko še za kakšen tak zavod ustanoviteljstvo sprejela republika. Ustrezni republiški upravni organ bo pripravil do jeseni koncept financiranja kulturnih dejavnosti, pri čemer bodo upoštevani tudi zavodi, ki jih sedaj sicer republika ne financira, imajo pa širši pomen za našo kulturno dejavnost.

V obrazložitvi predloga odloka o prenosu ustanoviteljskih pravic je omenjeno, da bodo pri dajanju materialnega povračila za izpolnjene družbene in delovne obveznosti sodelovale vse ljubljanske občine, oziroma da bo njihov interes združeval in uveljavljal ljubljanski mestni svet. Tak dogovor je bil sklenjen že takrat, ko se je pripravljala republiški proračun. Z mestnim svetom se bo republika dogovorila vsako leto, na kakšen način in s kakšnim deležem bo ta sodeloval pri zagotavljanju materialnih pogojev za izvrševanje delovnega programa Slovenske filharmonije in Slovenskega narodnega gledališča.

Prepričani smo, da je prenos ustanoviteljskih pravic na Skupščino SR Slovenije najrazumnejša rešitev, saj sta vrednost in delo obeh zavodov resnično nacionalnega pomena. Zato predlagam Republišnemu zboru, da oba predloga odlokov sprejme.

Predsednik T i n e R e m š k a r : Predlog odloka sta obravnavala odbor za prosveto in kulturo kot pristojni odbor in zakonodajno-pravna komisija. Odbor in komisija sta dala zboru pismeni poročili. Ali želita poročevalca odbora oziroma komisije dati k predlogu odloka še ustno obrazložitev? (Ne.)

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Ne javi se nihče.) Če ne, zaključujem razpravo in dajem predlog odloka na glasovanje. Kdor je za predlog odloka,

naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Republiški zbor soglasno sprejel predlog odloka o Slovenski filharmoniji v Ljubljani.

Prehajamo na 6. točko dnevnega reda, in sicer na obravnavo in sklepanje o predlogu odloka o Slovenskem narodnem gledališču v Ljubljani.

Predlog odloka je predstavnik Izvršnega sveta že obrazložil.

Želita predstavnika pristojnega odbora ali komisije dati še ustno obrazložitev? (Ne.) Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Ne javi se nihče.) Če ne, zaključujem razpravo in dajem predlog odloka na glasovanje. Prosim, kdor je za predlog odloka, naj dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Republiški zbor soglasno sprejel predlog odloka o Slovenskem narodnem gledališču.

Ker ugotavljam, da je odbor za organizacijsko-politična vprašanja končal z delom, predlagam, da pričnemo z obravnavo in sklepanjem o 3. točki dnevnega reda. (Poslanci se s predlogom strinjajo.)

Prehajamo na 3. točko dnevnega reda, ni sicer na obravnavo in sklepanje o predlogu zakona o republiški upravi SR Slovenije, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil Izvršni svet.

Predstavnik Izvršnega sveta je tovariš Boris Kocijančič, kateremu dajem besedo.

Boris Kocijančič: Zakon o republiški upravi SR Slovenije je prvi in osnovni zakon v sklopu predpisov, ki bodo v skladu z načeli nove ustave uredili vprašanja s področja republiške uprave. Ta zakon ureja načelna, sistemska vprašanja, ki se tičejo funkcioniranja in organizacije republiške uprave. Drugi zakon, ki ga bo vaš zbor prav tako danes obravnaval, pa je zakon o konkretni organizaciji republiške uprave. Preostaja še materija za tretji zakon, ki pa je že tudi predložen Skupščini v obliki tez in ki bo urejal vprašanja samoupravljanja delovnih skupnosti v državnih organih ter delovna razmerja v teh organih. Da bi docela zaključili navedeni kompleks zakonodajne ureditve tega področja, bo treba v doglednem času, ko se bodo pokazale ustrezne izkušnje iz novih neposrednih odnosov med republiko in občinami, pripraviti tudi še zakon o organizaciji občinske uprave. Materija, ki jo urejajo, oziroma, ki jo bodo uredili ti zakoni, je bila doslej urejena z enotnimi zveznimi predpisi, ki so neposredno veljali v vsej državi; to sta bila zakon o državni upravi iz leta 1956 in zakon o javnih uslužbencih iz leta 1957. Republike doslej torej niso imele na tem področju svoje lastne zakonodaje, razen predpisov o konkretni organizaciji uprave, temveč so neposredno uporabljale zvezne zakone. To ni več v skladu z načeli nove ustave, po kateri vsaka družbeno-politična skupnost sama organizira svojo upravo v skladu s svojimi potrebami oziroma v skladu s svojimi nalogami. Zato pri predloženih dveh zakonih ne gre za uskladitev obstoječih predpisov z ustavo, temveč za docela novo ureditev na nivoju republike, ki je doslej nismo imeli in ki pomeni tudi na tem področju izraz afirmacije republike kot posebne državne in družbene skupnosti v okviru SFRJ.

Temeljno vprašanje v tem zakonu, ki določa sistem republiške uprave, je gotovo vprašanje funkcij, oziroma vloge republiške uprave in njenega položaja

v sistemu republiških organov. Iz tega izhajajo vsi ostali zaključki oziroma rešitve, ki se tičejo te uprave. Kakšna je družbena vloga v novem sistemu socialistične demokracije, kakšna je njena odgovornost za družbeni razvoj, kaj lahko pričakujemo od naše uprave, kakšna morajo biti naša politična gledanja na organizacijo in delo konkretne republiške uprave itd.

Ko poskušamo odgovoriti na navedena vprašanja, moramo izhajati iz strukture našega političnega sistema in iz temeljnega načela tega sistema, to je iz načela suverenosti delovnega ljudstva. To načelo pomeni, da je delovno ljudstvo edini izvrševalec oblasti in družbenega samoupravljanja. Delovno ljudstvo izvaja oblast in družbeno upravljanje neposredno, kjer je to mogoče v oblikah tako imenovane neposredne demokracije, posredno pa po svojih predstavniških telesih, to je po skupščinah v družbeno-političnih skupnostih in po delavskih svetih in drugih predstavniških organih v samoupravnih organizacijah.

Ti organi, ki jih sestavljajo izvoljeni predstavniki ljudstva kot njegovi zakoniti pooblaščenca, odločajo o vseh najpomembnejših vprašanjih družbenega razvoja v družbeno-političnih skupnostih, oziroma o vseh bistvenih nalogah v posameznih samoupravnih organizacijah. Oni so tisti družbeno-politični faktor, ki usmerja celotni družbeni razvoj in so tudi pred občani odgovorni za razvoj in usmeritev tega razvoja. Uprava v takem družbeno-političnem sistemu seveda ne more biti osnovna družbeno-politična sila, ki bi usmerjala družbeni razvoj in ki bi imela enako pomembno vlogo, kot jo ima uprava v meščanski državi. Temeljna vloga uprave v sistemu družbenega samoupravljanja je na tehnično-strokovnem področju. Naša uprava ne more biti niti element ravnotežja v sistemu oblasti, še manj pa element ravnotežja v družbenih odnosih sploh, kot to učijo nekatere meščanske teorije o upravi. Naša uprava je neobhodna strokovna spremljevalka organov družbenega samoupravljanja, in sicer tako državna uprava v družbeno-političnih skupnostih, kakor tudi poslovna uprava v gospodarskih organizacijah ter uprava v vseh drugih organizacijah.

Čim obsežnejša je družbeno-politična skupnost, oziroma čim večja je posamezna organizacija, tem pomembnejša je strokovna funkcija uprave kot specializiranega strokovnega aparata, ki je sposoben reševati čedalje bolj strokovno zahtevna vprašanja, ki jih postavlja sodobno življenje in sodoben družbeni razvoj, s katerim se neprestano srečujejo naši organi družbeno-političnih skupnosti ter organi družbenega samoupravljanja v naših delovnih in drugih organizacijah. Upravi mora biti zato v našem sistemu zagotovljeno ustrezno mesto, ki ga opredeljuje po eni strani navedeno načelo suverenosti delovnega ljudstva, po drugi strani pa načelo delitve družbenega dela po strokovnosti, ki ga postavlja sodobno življenje in sodobni družbeni razvoj. Ni si mogoče zamisliti uspešnega sodelovanja predstavniških in drugih samoupravnih organov in tudi ne uspešnega razvoja celotnega razvoja naše družbene skupnosti brez ustreznega strokovnega dela uprave.

Iz take vloge uprave seveda jasno izhaja, da uprave ni mogoče obravnavati izolirano, brez povezave s skupščinami in drugimi organi družbenega samoupravljanja. Njen edini smisel je prav v tem, da uvaja v življenje politiko predstavniških in politično-izvršilnih organov, če govorimo o republiški upravi, to je politiko, ki izhaja iz zakonov, družbenih planov in drugih aktov, sklepov in stališč Skupščine in Izvršnega sveta.

Prav tako pa državna uprava tudi omogoča to politiko in jo na svoj način soustvarja s strokovnimi analizami, predlogi, osnutki in svojim strokovnim

delom. Tako naša uprava ne more biti samo suhoparni tehnični izvrševalec zakonov, ampak tista strokovna družbena služba, ki je v neprestanem dotiku z življenjem, z družbeno problematiko in ki mora živo reagirati na družbene pojave in družbena dogajanja in v okviru svojih pristojnosti razreševati, izven tega pa posredovati to problematiko z ustreznimi predlogi Skupščini in Izvršnemu svetu zaradi ustreznih ukrepov.

Uprava — državna kakor tudi vsaka druga — odigrava svojo vlogo samo, če in kolikor deluje v navedenem smislu. Ta okvir predstavlja obenem tudi okvir za njeno organizacijo, za njen obseg in za njeno družbeno upravičenost. Zato uprava ne more biti v položaju, da sama sebi kroji svojo usodo. V vseh bistvenih vprašanjih, ki se tičejo njenega obstoja, njene organizacije, sredstev itd., odločajo predstavniški oziroma družbeni organi. Ti so upravičeni in dolžni organizirati svojo upravo v skladu s svojimi potrebami, to je v skladu z obsežnostjo in težavnostjo nalog posamezne družbeno-politične skupnosti, oziroma posamezne druge organizacije. V teh okvirih velja za državno upravo načelo funkcionalne samostojnosti pri njenem strokovnem delu. Upravni organ odgovarja pred predstavniškim in politično-izvršilnim organom za strokovno pravilnost, za zakonitost, za pravočasno izvrševanje svojih nalog. Čeprav je delo upravnih organov neposredno povezano s predstavniškimi in politično-izvršilnimi organi, pa je njihova funkcionalna samostojnost temeljni predpogoj, da lahko v njihovem delu prihaja do izraza načelo delitve po delu, zaradi katerega uprava ima to svojo posebno politično funkcijo. Le striktno izvrševanje in spoštovanje tega načela tudi s strani predstavniških in politično izvršilnih organov lahko zagotovi kvalitetno opravljanje strokovnih družbenih nalog, ki jih ima vsaka družbeno-politična skupnost v okviru svojih pristojnosti. Vsak drugačen odnos do uprave potiska upravo na nivo mehničnega, neodgovornega, družbeno-neprizadetega in okorelega birokratskega aparata, kar se potem nujno odraža tudi na delu samih predstavniških oziroma politično izvršilnih organov. To so bistvene poteze, ki opredeljujejo funkcije in položaj naše uprave.

Predloženi zakonski predlog uveljavlja tako družbeno vlogo in položaj republiške uprave s konkretnimi zakonskimi normami. Razumljivo je, da glede večine vprašanj s področja ureditve republiške uprave ne more biti bistvenih razlik nasproti zvezni upravi, kajti v obeh primerih gre za upravo centralnih družbeno-političnih skupnosti, ki imata tudi lastnosti državne skupnosti. Kakor zvezna tako tudi republiška uprava ni nikakršna operativna uprava, to je uprava, ki neposredno izvršuje zakon, neposredno odloča o zadevah občanov in samostojnih organizacijah in neposredno opravlja strokovne službe v splošnem družbenem interesu. Vse to so naloge občinske uprave. Temeljna naloga republiške in zvezne uprave pa je spremljanje in proučevanje stanja na posameznih družbenih področjih z namenom, da se v redu izvršujejo splošni družbeni interesi, izraženi v zakonih in v družbenih planih ter opravljanje strokovnih nalog za Skupščino in za Izvršni svet. Značilnost republiške uprave je pri tem, da stopa pri opravljanju te svoje naloge in vloge v neposredne odnose z občinsko upravo.

Predloženi zakon precizira dolžnosti in pravice republiške uprave nasproti občinski upravi v okviru načel, ki jih postavlja že sama ustava. V našem sistemu samoupravnosti družbeno-političnih skupnosti, predvsem občin, ni možnosti, da se širša družbeno-politična skupnost postavlja v kakršnokoli diktatorsko pozo nasproti ožji družbeno-politični skupnosti. Toda zaradi izva-

janja splošnih družbenih ciljev je nujno potrebno zagotoviti, da se v vseh družbeno-političnih skupnosti, zlasti v občini, izvajajo splošne družbene naloge izražene v zakonih in družbenih planih. Prav republiška uprava je tista, ki ima nekatera točno določena pooblastila, da zagotovi izvrševanje navedenih aktov v primeru, če organi občine tega ne morejo storiti. Ker gre za sistemski zakon, je jasno, da oblike in institucije, ki jih ta zakon predvideva, za republiško upravo pomenijo samo okvir oziroma možnosti za organizacijo uprave v sistemu. To velja glede samih oblik upravnih organov, glede notranjih organizacijskih enot, glede funkcionarjev, ki se predvidevajo po tem zakonu in glede nekaterih drugih organizacijskih vprašanj, ki jih ureja ta zakon. Zakon mora biti zelo širok glede bodočih možnosti, konkretna uporaba teh možnosti pa je tako ali tako v rokah Skupščine in Izvršnega sveta.

Številnih vprašanj, ki so danes pereča tudi v naši republiški upravi in ki so splošno znana, kot npr. vprašanje kadrov, vprašanje strokovnosti teh kadrov, vprašanje tehnične opremljenosti uprave, vprašanje delovnih metod v upravi in podobnih vprašanj, zakon sam ne more reševati. To so stalno aktualna vprašanja, ki jih mora obravnavati po eni strani Skupščina, kakor tudi Izvršni svet, po drugi strani pa je to tudi stvar raznih strokovnih forumov, katerih naloga je proučevati strokovne vidike v zvezi z organizacijo in delom naše uprave. To so vprašanja, s katerimi se danes povsod po svetu zelo obširno ukvarjajo, ker gre za izredno važno dejavnost, ki v pogojih sodobnega življenja lahko odločilno pospeši, ali pa tudi zavre celotni družbeni razvoj.

Zakonski predlog, ki je pred vami, postavlja zakonito osnovo za konkretno organizacijo in poslovanje republiške uprave v tistih okvirih, ki jih lahko rešuje zakon. Zakon precizira ustavna načela v zvezi s funkcijami in položajem republiške uprave ter ustreznimi organizacijskimi in pravnimi vprašanji, ki se tičejo uprave. Izvršni svet smatra, da je predložen zakonski predlog ustrezen in da daje solidno osnovo za tako organizacijo in poslovanje republiške uprave, ki jo narekuje po eni strani naša ustavna ureditev, po drugi strani pa potrebe družbenega razvoja v naši republiki.

Končno želim pojasniti, da smo predlog zakona o republiški upravi obravnavali z vsemi republiškimi upravnimi organi. Ker se urejajo v zakonu tudi odnosi med republiškimi in občinskimi upravnimi organi, smo poslali predlog zakona tudi vsem občinskim skupščinam in jih zaprosili, naj sporoče svoje pripombe, da tudi s te strani ugotovimo vse, kar bi zakon moral vsebovati in kar bi v prihodnje moglo pomeniti v medsebojnih odnosih oviro za republiške ali za občinske upravne organe. Vse pripombe, ki so bile v skladu s temeljnimi smernicami zakona smo sprejeli. Ker zakon o republiški upravi upošteva in ureja vsa bistvena vprašanja republiške uprave, predlagam v imenu Izvršnega sveta, da ga sprejmete.

Predsednik Tine Remškar: Predlog zakona sta obravnavala odbor za organizacijsko-politična vprašanja in zakonodajno-pravna komisija. Ali želita poročevalca dati tudi ustno obrazložitev. (Ne.) Prosim poročevalca odbora za organizacijsko-politična vprašanja, da se izjavi o amandmaju k 1. členu zakonskega predloga, ki ga je zakonodajno-pravna komisija sprejela.

Mitja Stupan: Odbor se z amandmajem v celoti strinja.

Predsednik Tine Remškar: Prosim, kdor je za predloženi zakon, naj prosim dvigne roko? (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Republiški zbor soglasno sprejel predlog zakona o republiški upravi SR Slovenije.

Hkrati obveščam zbor, da je Organizacijsko-politični zbor sprejel predlog zakona v enakem besedilu kot naš zbor.

Prehajamo na 4. točko dnevnega reda, in sicer na obravnavo in sklepanje o predlogu zakona o organizaciji republiške uprave SR Slovenije.

Predlog zakona je Skupščini SR Slovenije predložil Izvršni svet in za svojega predstavnika določil Borisa Kocijančiča. Ali želi predstavnik Izvršnega sveta dati tudi k tej točki dnevnega reda obrazložitev? (Da.) Besedo ima tovariš Boris Kocijančič.

Boris Kocijančič: Tovarišice in tovariši poslanci! Izvršni svet predlaga Skupščini SR Slovenije predlog zakona o organizaciji republiške uprave, ki prinaša nekatere bistvene spremembe dosedanje organizacije republiške uprave. Potrebe po takih spremembah se pojavljajo že dalj časa, zlasti pa so postale aktualne po sprejetju nove ustave. Predvsem se mi zdi potrebno poudariti, in to je nakazano tudi že v obrazložitvi k predlogu zakona, da sedanja organizacija temelji v glavnem na ureditvi iz leta 1956, ko je bila postavljena močno razvejana in podrobno specializirana organizacija republiške uprave, ki je opravljala številne neposredne operativne naloge, kar pa je bilo nujno potrebno glede na tedanjo stopnjo družbenoekonomskega pa tudi političnega razvoja. Operativne naloge republiške uprave so iz leta v leto plahnele zlasti na področju gospodarstva, kjer so že skoraj v celoti prešle na same gospodarske organizacije, oziroma na njihova poslovna združenja. Pomembno je tudi dejstvo, da so poleg operativnih nalog samoupravne organizacije, strokovna in druga združenja delovnih organizacij, prevzemale od uprave tudi številne strokovne naloge. Obstojajo pa tudi institucije, ki že ali pa bodo opravljale določene strokovne naloge, ki jih za enkrat še opravlja uprava. Zlasti pa je pomembno, da so občine dosegle že tak razvoj, da jim je skoraj v celoti zaupana skrb nad izvrševanjem zakonov, kar je bila pred sprejetjem nove ustave pomembna naloga republiških upravnih organov.

Določila republiške ustave SR Slovenije so glede nalog republiške uprave jasna. Iz teh določil izhajajo, da je težišče nalog republiške uprave na spremljanju ekonomskega in družbenega razvoja, na dajanje strokovne pomoči občinskim ter drugim organom delovnih organizacij, ter na pripravljanju predlogov aktov za republiške predstavniške in politično-izvršilne organe. V zvezi z odpravo okrajev pa so republiški upravni organi prevzeli tudi postopek na drugi stopnji. Tako spremenjene pristojnosti republiške uprave in spremenjena vloga republiške uprave, zlasti po sprejetju nove ustave, narekuje tudi novo organizacijo republiške uprave in to tako, ki bo sposobno izvršiti naloge, ki jih upravi nalaga ustava, zakoni in drugi predpisi pa tudi neposredno Skupščina in Izvršni svet.

V dosedanjem delu je bilo večkrat ugotovljeno, da republiška uprava taka kot je, ne more v celoti zadovoljivo izvrševati vseh nalog, saj ji njena razdrobljenost otežkoča kompleksno obravnavanje posamezne problematike. Neustreznost dosedanje organizacije so občutili republiški organi sami in so zato v

praksi tesno sodelovali bodisi pri obravnavi posameznih vprašanj ali pri obravnavi določene problematike. Uvideli so, da lahko uspešno izvršujejo svoje naloge le na podlagi tesnega medsebojnega sodelovanja. Ta težnja po medsebojnem sodelovanju se je kazala tako pri republiških sekretariatih s področja gospodarstva, kakor tudi pri sekretariatih s področja družbenih služb. Ob upoštevanju vsega tega je bila ugotovljena potreba, naj naloge republiške uprave upravljajo republiški organi, ki bodo sposobni v bodoče uspešneje izvrševati upravne naloge.

Potreba po spremenjeni organizaciji pa se ni pokazala le v Sloveniji, temveč zaradi podobnih razlogov tudi v zvezi in drugih republikah, ki so že ali pa bodo v kratkem spremenile organizacijo svoje uprave. Pri iskanju nove oblike republiške uprave v Sloveniji niso bile odločilnega pomena metode in ideje zveze in drugih republik; vodilna misel je bila, da naj bo uprava v Socialistični republiki Sloveniji organizirana tako, kot narekujejo to potrebe, razmere in specifičnost na gospodarskem pa tudi na področju družbenih služb v naši republiki. Povsem razumljivo je, da se je pri tem upoštevala tudi sprememba organizacije zvezne uprave, vendar to le v toliko, kolikor so to narekovali razlogi praktičnosti v pogledu medsebojnega sodelovanja.

Po temeljiti proučitvi in ocenitvi dela dosedanje republiške uprave, po temeljitom analiziranju vseh nalog, ki so dane republiški upravi, ob upoštevanju sedanjega stanja družbenoekonomskega razvoja v Sloveniji, zlasti pa nove vloge občin, kot samostojni družbenoekonomski skupnosti, je bilo v vseh razpravah o tem zakonskem predlogu poudarjeno, naj bo bodoča republiška uprava zlasti sposobna kompleksneje obravnavati problematiko tako na področju družbenih služb, sposobna naj bo analizirati družbene in gospodarske pojave v večji meri kot do sedaj, poveča naj se njena iniciativnost in sposobnost za povezovanje stanja na terenu z nosilci posameznih akcij s tem, da jim daje iniciativo ali napotke, vendar brez administrativnega poseganja v urejanje posameznih konkretnih vprašanj.

Da bo republiška uprava v bodoče lahko zadovoljila vsem svojim nalogam, je nujna združitev nekaterih dosedanjih sekretariatov. Pri tem se je treba seveda odločno zavedati, da sama združitev sorodnih sekretariatov še ne bo izboljšala kvalitete delovanja republiške uprave. Zato bo ob združitvi v prvi vrsti potrebno izboljšati kadrovske sestav uprave, bistveno spremeniti metode dela z uvajanjem skupinskega dela, težiti k še tesnejšemu sodelovanju med upravnimi organi ter odločno stremeti za tem, da se odpravi dupliranje pri delu republiških organov in delu ostalih republiških institucij, kar v določeni meri tudi lahko vpliva na pocenitev stroškov republiške uprave.

Sprememb v organizaciji republiške uprave nikakor ne bi smeli razumeti kot kritiko dosedanjega dela republiške uprave, kajti ugotovimo lahko, da je republiška uprava dosedanje naloge uspešno opravljala. K spremembi pristopamo zgolj zato, da bi se delo uprave prilagodilo današnji stopnji družbenoekonomskega razvoja.

V vseh dosedanjih razpravah v zvezi s predlaganim zakonom, bodisi na Izvršnem svetu ali že prej v posebni komisiji, ki sta jo imenovala Skupščina in Izvršni svet z nalogo, da izdela konkretni predlog organizacije republiške uprave, se je težilo, da se dejansko najde najustreznejša organizacija republiške uprave. V razpravah je bilo opaziti, da dosednji republiški upravni organi pravilno razumejo predlagano spremembo in so na podlagi svojih bogatih izkušenj in kritičnih ocen svojega dela stavljali predloge, ki jih je bilo treba glede na

njihovo utemeljenost skoraj v celoti upoštevati. Zato lahko upravičeno trdimo, da z obravnavanim predlogom zakona soglašajo tudi vsi republiški upravni organi.

Bistvena sprememba, ki jo prinaša predlagani zakon, je predvsem ta, da se zmanjšuje število republiških upravnih organov, zlasti republiških sekretariatov, in sicer od dosedanjih 20 na 9. Po predlogu zakona se celotno področje gospodarstva združuje v en sam sekretariat, in sicer v republiški sekretariat za gospodarstvo s tem, da bo delovno področje tega sekretariata zajemalo delovna področja dosedanjih republiških sekretariatov za industrijo in obrt, kmetijstvo in gozdarstvo, za trgovino in turizem in za promet ter del delovnega področja republiškega sekretariata za splošne gospodarske zadeve, ki se s predlaganim zakonom odpravljajo. Nadalje se s predlaganim zakonom združuje delo na področju dosedanjih republiških sekretariatov za šolstvo, za kulturo in prosveto in republiškega sekretariata za raziskovalno delo in visoko šolstvo, v sekretariatu za prosveto in kulturo, dočim naj bi bodoči sekretariat za zdravstvo in socialno varstvo prevzel delovni področji zdravstva in socialnega varstva, ki sta bili dosedaj obravnavani na dveh ločenih republiških sekretariatih.

Vse dosedanje razprave v zvezi z združitvijo nekaterih sekretariatov so potrdile umestnost predlaganih združitvev, kajti upravičeno je pričakovati, da bo na primer predlagani sekretariat za gospodarstvo, ki zajema tako industrijsko proizvodnjo, kot tudi proizvodnjo vseh vrst blaga in uslug na eni strani in potrošnjo teh dobrin na drugi strani, učinkoviteje, kompleksneje in avtoritativneje proučeval pojave na celotnem gospodarskem področju, da bo lahko prav na podlagi svojih temeljitih in kompleksnih ugotovitev predlagal Skupščini ali Izvršnemu svetu ustrezne ukrepe. Pretežno enaki razlogi pa terjajo tudi združitvev sekretariatov s prosvetno-kulturnega in socialno-zdravstvenega področja.

Dosedanja praksa v delu republiške uprave pa narekuje še nekatere druge spremembe, ki jih tudi prinaša predlagani zakon. Nobenega razloga ni, da bi se področje proračuna, ki je bilo doslej obravnavano v republiškem sekretariatu za proračun in občo upravo, ne preneslo v sekretariat za finance. Prav tako naj bi se področje pravosodja in obče uprave v bodoče obravnavalo v enotnem sekretariatu, to je v republiškem sekretariatu za pravosodje in občo upravo, ki naj bi prevzel tudi del nalog sedanjega sekretariata za zakonodajo in organizacijo in to tiste, ki se nanašajo na organizacijo in delo upravnih organov.

S predlaganim zakonom nadalje prenehata z delom republiški sekretariat za informacije in republiški sekretariat za zakonodajo in organizacijo kot samostojna republiška upravna organa in nadaljujeta z delom kot posebna sekretariata v Izvršnem svetu, ker značaj dela obeh navedenih sekretariatov ne terja, da še nadalje obstojata kot samostojna republiška upravna organa.

Predlagani zakon prinaša še tudi nekatere druge spremembe delovnih področij republiških sekretariatov in spremembe glede zavodov in komisij, kar je razvidno iz besedila zakonskega predloga.

Tovarišice in tovariši poslanci! Izvršni svet kot predlagatelj zakona na podlagi vseh dosedanjih razprav, na podlagi dosedanjih izkušenj v delovanju republiške uprave, zlasti pa glede na naloge, ki so postavljene pred republiško upravo, meni, da je predlagana organizacija republiške uprave ustrežna in da bo v taki obliki lahko uspešneje opravljala svoje naloge v skladu z ustavo in zakoni, ki jih bosta nalagala neposredno Skupščina in Izvršni svet ter zato v imenu Izvršnega sveta predlagam, da Republiški zbor predlagani zakon sprejme.

V Organizacijsko-političnem zboru je bil stavljen k 11. členu amandma, ki govori o delokrogu sekretariata za urbanizem. Z amadmajem naj bi se spremenil prvi odstavek 11. člena tako, da bi se glasil:

»Republiški sekretariat za urbanizem spremlja regionalni razvoj, regionalno planiranje in organizacijo, predlaga ustrezne ukrepe ter opravlja na teh področjih upravne zadeve iz republiške pristojnosti. Opravlja upravne zadeve iz republiške pristojnosti na področju urbanizma, varovanja značilnosti pokrajine, urejanja uporabe in varstva voda ter stanovanjskega in komunalnega gospodarstva.«

Izvršni svet se s tem amadmajem strinja.

Predsednik Tine Remškar: Predlog zakona sta obravnavala odbor za organizacijsko-politična vprašanja kot pristojni odbor in zakonodajno-pravna komisija. Odbor in komisija sta dala zboru pismeni poročili.

Prosim predstavnika odbora za organizacijsko-politična vprašanja, da se izjavi o predlaganih amadmajih k 11. in 16. členu in o novem 34. a členu.

Mitja Stupan: Odbor za organizacijsko-politična vprašanja se s predlaganimi amadmaji strinja.

Predsednik Tine Remškar: Prosim poročevalca zakonodajno-pravne komisije, da se izjavi o predlaganih amadmajih.

Dr. Josip Globevnik: Zakonodajno-pravna komisija k amadmajem nima pripomb.

Predsednik Tine Remškar: Pričenjam razpravo. Želi kdo besedo? (Ne javi se nihče.) Ker nihče ne želi besede, zaključujem razpravo in dajem predlog zakona na glasovanje. Kdor je za, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Republiški zbor soglasno sprejel predlog zakona o organizaciji republiške uprave v SR Sloveniji.

Prehajamo na 7. točko dnevnega reda, in sicer na obravnavo in sklepanje o predlogu odloka o dodelitvi sredstev za zatiranje slinavke in parkljevke iz rezervnega sklada SR Slovenije.

Predlog odloka je Skupščini predložil Izvršni svet in kot svojega predstavnika določil inž. Janeza Perovška. Ali želi predstavnik Izvršnega sveta dati tudi ustno obrazložitev? (Ne.) Hvala lepa.

Predlog odloka sta obravnavala odbor za kmetijstvo in gozdarstvo in zakonodajno-pravna komisija. Odbor in komisija sta dala zboru pismeni poročili. Ali želita poročevalca odbora oziroma komisije dati k predlogu odloka tudi ustno obrazložitev. (Ne.)

Pričenjam razpravo. Želi kdo besedo? (Nihče.) Ker ne želi nihče besede, zaključujem razpravo in dajem predlog odloka na glasovanje.

Kdor je za, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Republiški zbor soglasno sprejel predlog odloka o dodelitvi sredstev za zatiranje slinavke in parkljevke iz rezervnega sklada SR Slovenije.

Prehajamo na 8. točko dnevnega reda, in sicer na razpravo o umestnosti gradnje HE Trnovo.

Odločitev za obravnavo tega vprašanja je sprejel Republiški zbor na 19. seji dne 12. marca 1965, in sicer na predlog poslanca Mitja Vošnjaka in skupine 10 poslancev. Na naslednji seji je Republiški zbor soglasno sklenil, da se razprava o tem vprašanju preloži na današnjo sejo Republiškega zbora, ker za razpravo o tem vprašanju ni bilo na razpolago ustreznega gradiva. Medtem je bila Skupščini SR Slovenije poslana informacija o umestnosti gradnje HE Trnovo, ki jo je pripravil Republiški sekretariat za industrijo in poročilo komisije Izvršnega sveta za proučitev možnosti in potrebe po gradnji HE Trnovo. To gradivo je bilo poslancem Republiškega zbora dostavljeno.

Kot ste lahko ugotovili iz tega gradiva, je vprašanje umestnosti gradnje HE Trnovo osvetljeno v glavnem le s stališča energetike, kar pa ni razlog, da se to vprašanje pojavlja pred Skupščino. Pri tem vprašanju gre predvsem za presojo umestnosti dalekosežnega posega v naravo, ki bi ga sprožil z gradnjo te HE in je bil prav to razlog, da je skupina poslancev predlagala Republiškem zboru, da se to vprašanje obravnava v Skupščini. Odgovora na to vprašanje pa predloženo gradivo več ali manj ne daje in tako ne more služiti kot osnova za današnjo razpravo.

Na podlagi teh ugotovitev in v sporazumu s predlagateljem te razprave predlagam, da razpravo o tem vprašanju ponovno predložimo in da pristojni odbori našega zbora napravijo vsestransko analizo tega vprašanja ter predložijo ustrezno poročilo. Republiški zbor bo v tem vprašanju razpravljal šele na osnovi poročil odborov našega zbora.

Ali se zbor s tem predlogom strinja? (Poslanci se strinjajo.)

Ima kdo kakšne pripombe? (Ne javi se nihče.)

Ugotavljam, da se zbor s tem predlogom strinja.

Prehajamo na 9. točko dnevnega reda, in sicer na obravnavo in sklepanje o predlogu sklepa o prevzemu poroštva za odplačilo dolgoročnega posojila v znesku 85 000 000 dinarjev, ki ga je odobrila Direkcija za prehrano pri Jugoslovanski kmetijski banki Zavodu SR Slovenije za rezerve v Ljubljani za izgradnjo skladišča za krompir.

Predlog sklepa je Skupščini SR Slovenije predložil Izvršni svet in za svojega predstavnika določil Milana Kristana. Ali želi predstavnik Izvršnega sveta dati k predlogu sklepa ustno obrazložitev. (Ne.)

Predlog sklepa so obravnavali odbor za proračun kot pristojni odbor, odbor za splošne gospodarske zadeve in zakonodajno-pravna komisija. Odbor in komisija sta dala zboru pismeni poročili.

Ali želita poročevalca dati še ustna poročila. (Ne.)

Začenjam razpravo. Želi kdo besedo? (Ne.) Če ne želi nihče besede, zaključujem razpravo in dajem predlog sklepa na glasovanje. Prosim, kdor je za to, da se prevzame poroštvo, naj dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Republiški zbor soglasno sprejel predlog sklepa o prevzemu poroštva za odplačilo dolgoročnega posojila v znesku 85 000 000 din, ki ga je odobrila Direkcija za prehrano pri Jugoslovanski kmetijski banki Zavodu SR Slovenije za rezerve v Ljubljani za izgradnjo skladišča za krompir.

Predsednik Tine Remškar: Prehajamo na 10. točko dnevnega reda, in sicer na razrešitve, imenovanja in volitve.

Najprej bomo razpravljali in sklepali o razrešitvi in imenovanju nekaterih republiških sekretarjev, ter imenovanju nekaterih namestnikov republiških sekretarjev.

Predlog sklepa Izvršnega sveta za razrešitev in imenovanje ste prejeli pismeno. Prosim poročevalca komisije za volitve in imenovanja Skupščine SR Slovenije, da pove mnenje komisije o tem predlogu.

Adolf Arigler: Tovarišice in tovariši poslanci! Komisija za volitve in imenovanja je na podlagi 174. člena ustave SR Slovenije in v zvezi z drugim odstavkom 138. člena začasnega poslovnika Republiškega zbora Skupščine SR Slovenije na seji dne 14. aprila 1965 razpravljala o predlogu predsednika Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije o razrešitvi in imenovanju nekaterih republiških sekretarjev in imenovanju nekaterih namestnikov republiških sekretarjev in je predlog predsednika Izvršnega sveta v celoti sprejela.

Predsednik Tine Remškar: Pričenjam razpravo. Želi kdo besedo? Ugotavljam, da ne želi nihče razpravljati, zato zaključujem razpravo.

V smislu 138. in 140. člena začasnega poslovnika Republiškega zbora Skupščine SR Slovenije bomo glasovali o razrešitvi imenovanju vsakega kandidata posebej in javno.

Dajem predlog za razrešitev Draga Dolinška, republiškega sekretarja za industrijo, na glasovanje. Kdo je za, naj prosim dvigne roko? (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Dajem predlog za razrešitev Bojana Bunca, republiškega sekretarja za trgovino, na glasovanje. Kdo je za, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Dajem predlog za razrešitev inž. Janeza Perovška, republiškega sekretarja za kmetijstvo in gozdarstvo, na glasovanje. Kdo je za, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Hvala. Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Dajem predlog za razrešitev Alojza Žoklja, republiškega sekretarja za promet, na glasovanje. Kdor je za, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Hvala. Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Dajem predlog za razrešitev Janka Potočnika, republiškega sekretarja za turizem, na glasovanje. Kdor je za, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Hvala lepa. Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Dajem predlog za razrešitev Milana Kristana, republiškega sekretarja za splošne gospodarske zadeve, na glasovanje. Kdor je za, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Hvala lepa. Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Dajem predlog za razrešitev Mirana Cvenka, republiškega sekretarja za finance, na glasovanje. Kdo je za, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Hvala lepa. Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Dajem predlog za razrešitev Staneta Šeliha, republiškega sekretarja za zdravstvo na glasovanje. Kdor je za, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Hvala lepa. Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Dajem predlog za razrešitev Nade Majcen, republiškega sekretarja za socialno varstvo, na glasovanje. Prosim, kdor je za, naj dvigne roko? (Vsi

poslanci dvignejo roko.) Hvala. Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Dajem predlog za razrešitev Mirka Tuška, republiškega sekretarja za raziskovalno delo in visoko šolstvo, na glasovanje. Kdor je za, naj prosim dvigne roko? (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Dajem predlog za razrešitev Borisa Lipužiča, republiškega sekretarja za šolstvo, na glasovanje. Prosim, kdor je za, naj dvigne roko? (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Dajem predlog za razrešitev Miloša Poljanška, republiškega sekretarja za kulturo in prosveto, na glasovanje. Kdor je za, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Dajem predlog za razrešitev Franceta Kutina, republiškega sekretarja za pravosodno upravo, na glasovanje. Kdor je za, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Dajem predlog za razrešitev dr. Pavla Rozmana, republiškega sekretarja za proračun in občo upravo, na glasovanje. Prosim, kdor je za, naj dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Dajem predlog za razrešitev dr. Branka Premroua, republiškega sekretarja za zakonodajo in organizacijo, na glasovanje. Prosim, kdor je za, naj dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Dajem predlog za razrešitev inž. Miloša Bučarja, republiškega sekretarja za informacije, na glasovanje. Kdor je za, naj prosim, dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Dajem predlog za razrešitev Jožeta Zakojnška, direktorja Zavoda SR Slovenije za gospodarsko planiranje, na glasovanje. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Dajem predlog za razrešitev Božidarja Gorjana, sekretarja Izvršnega sveta na položaju republiškega sekretarja, na glasovanje. Prosim, kdor je za, naj dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Republiški zbor soglasno razrešil dolžnosti: Draga Dolinška, republiškega sekretarja za industrijo, Bojana Bunca, republiškega sekretarja za trgovino, inž. Janeza Perovška, republiškega sekretarja za kmetstvo in gozdarstvo, Alojza Žoklja, republiškega sekretarja za promet, Janka Potočnika, republiškega sekretarja za turizem, Milana Kristana, republiškega sekretarja za splošne gospodarske zadeve, Mirana Cvenka, republiškega sekretarja za finance, Staneta Šeliha, republiškega sekretarja za zdravstvo, Nado Majcen, republiškega sekretarja za socialno varstvo, Mirka Tuška, republiškega sekretarja za raziskovalno delo in visoko šolstvo, Borisa Lipužiča, republiškega sekretarja za šolstvo, Miloša Poljanška, republiškega sekretarja za kulturo in prosveto, Franceta Kutina, republiškega sekretarja za pravosodno upravo, dr. Pavla Rozmana, republiškega sekretarja za proračun in občo upravo, dr. Branka Premroua, republiškega sekretarja za zakonodajo in organizacijo, inž. Miloša Bučarja, republiškega sekretarja za informacije, Jožeta Zakojnška, direktorja Zavoda SR Slovenije za gospodarsko planiranje in Božidarja Gorjana, sekretarja Izvršnega sveta, na položaju republiškega sekretarja.

Prehajamo na glasovanje o imenovanjih. Ker imate pismeni red pred seboj, predlagam zboru, da glasujemo o predlogu v celoti. Dajem torej na glasovanje

imenovanja, ki jih imate v obliki pismenega predloga pred seboj. Kdor je za predlog, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Hvala lepa. Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je republiški zbor soglasno imenoval: Sveta Kobala, za republiškega sekretarja za gospodarstvo, Miloša Oprešnika, za republiškega sekretarja za finance, Staneta Šeliha, za republiškega sekretarja za zdravstvo in socialno varstvo, Toma Martelanca, za republiškega sekretarja za prosveto in kulturo, Franceta Kutina, za republiškega sekretarja za občo upravo in pravosodje, inž. Toneta Tribušona, za direktorja Zavoda SR Slovenije za planiranje, dr. Pavla Rozmana, za republiškega sekretarja v Izvršnem svetu, dr. Branka Premroua za republiškega sekretarja v Izvršnem svetu, inž. Miloša Bucharja, za republiškega sekretarja v Izvršnem svetu, Bojana Bunca, za republiškega sekretarja v Izvršnem svetu, Draga Dolinška za republiškega sekretarja v Izvršnem svetu, inž. Janeza Perovška za republiškega sekretarja v Izvršnem svetu, Janka Potočnika za republiškega sekretarja v Izvršnem svetu, Mirka Tuška, za republiškega sekretarja v Izvršnem svetu, Alojza Žoklja, za republiškega sekretarja v Izvršnem svetu, Nado Majcen, za namestnika republiškega sekretarja za zdravstvo in socialno varstvo in Borisa Lipužiča, za namestnika republiškega sekretarja za prosveto in kulturo.

Prehajamo na razpravo in sklepanje o imenovanju predsednika in članov Pedagoškega sveta SR Slovenije. Predlog sklepa je predložil Izvršni svet. Prosim poročevalca komisije za volitve in imenovanja, da da poročilo.

(Predsednik komisije poslanec Adolf Arigler prebere poročilo komisije. — Glej priloge.)

Predsednik Tine Remškar: Pričenjam razpravo. Želi kdo besedo? (Ne javi se nihče.) Če nihče, zaključujem razpravo in dajem predlog sklepa na glasovanje. Prosim, kdor je za predlog sklepa, naj dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Hvala. Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Republiški zbor v Pedagoški svet SR Slovenije imenoval: Ludvika Gabrovška, Ivana Berceta, Leopolda Suhadolčana, Frančka Bohanca, Jožeta Kuharja, inž. Ljudmilo Krese, Mira Lužnika, Jovito Podgornik, Stojana Požarja, Jožeta Šturma, Mileno Vršnik-Štifter, inž. Viktorja Klajnsčka, dr. Iva Toličiča, Franca Strničnika in dr. Avgušтина Laha.

Prehajamo na razpravo in sklepanje o predlogu sklepa o imenovanju članov občasne komisije za pripravo predlogov in ukrepov zoper nekatere družbeno škodljive pojave.

Prosim poročevalca komisije za volitve in imenovanja, da prebere predlog sklepa. (Predsednik komisije, poslanec Adolf Arigler, prebere predlog sklepa. — Glej priloge.)

Dajem predlog sklepa v razpravo. Kdo želi besedo? (Ne javi se nihče.) Ker nihče, zaključujem razpravo in dajem predlog sklepa na glasovanje. Kdor je za predloženi sklep, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Republiški zbor soglasno imenoval v občasno komisijo za pripravo predlogov in ukrepov zoper nekatere družbeno škodljive pojave naslednje tovariše in tovarišice: dr. Jožeta Benigarja, Rika Kolenca, Alenko Jelenc, Nado Majcen, Marijo Lulik-Peternel, dr. Bronislava Skaberneta in

člana, ki ga kasneje imenuje Izvršni svet. Predsednika izvoli komisija izmed svojih članov.

Prehajamo na 11. točko dnevnega reda, in sicer na vprašanja poslancev.

Želi morda kdo postaviti poslansko vprašanje? (Ne javi se nihče.) Če ne želi nihče, zaključujem to točko dnevnega reda.

Tovariši in tovarišice poslanci! Današnja seja Republiškega zbora je zadnja v tem sestavu. Polovici naših poslancev in poslank se je iztekla dvoletna mandatna doba. Čeprav je to obdobje prekratko, da bi lahko govoril, da je bilo delo našega zbora že tako kot predvideva naša ustava, lahko, trdim, da je bilo to obdobje začetek procesa uveljavljanja Skupščine, kot ga predvideva naš novi ustavni sistem. Ta proces in premiki v realiziranju nove vloge Skupščine so vidni tudi skozi številke, ki jih bom navedel.

Republiški zbor je imel 21 sej, posamezni odbori pa so imeli skupno 315 sej in delovnih sestankov. Zbor je sprejel 108 zakonov, 24 odlokov, 1 priporočilo, 12 stališč za razvoj posameznih področij, 1 resolucijo, o 8 temah pa je razpravljal ne da bi bili sprejeti formalni akti. Te številke ne kažejo vsega, ker je zbor sprejel tudi vrsto zakonov, ki smo jih usklajevali z ustavo. Mislim, da se ta proces dela vidi bolj skozi delo poslancev, skozi njihova prizadevanja za formiranje stališč, skozi njihovo delo v odborih in na terenu. Mislim, da je bilo to delo plodno.

Zahvaljujem se vsem tem poslancem, ki so delali v tem našem sestavu, za njihovo delo in za vse njihove napore v dobrobit dela naše Skupščine in našega socialističnega razvoja.

Ko zaključujem 21. sejo našega zbora, vas ob razidu vabim na skromen napitek v skupščinski restavraciji.

(Seja je bila zaključena ob 13.35.)

GOSPODARSKI ZBOR

21. seja

(30. marca 1965)

Predsedoval: Leopold Krese,
predsednik Gospodarskega zbora

Začetek seje ob 9.10.

Predsednik Leopold Krese: Tovarišice in tovariši poslanci! Pričenjam 21. sejo Gospodarskega zbora Skupščine SR Slovenije.

Svojo odsotnost so opravičili: Miro Benedejčič, Ivan Heller, Ivan Umnik, inž. Franc Mihelič, Justa Kos in Milan Bric. Ugotavljam, da je zbor sklepčen in da lahko pričnemo z delom.

Prejeli smo predloge zakonov, ki sta jih poslala komisija Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo in Izvršni svet, razen tega pa je na zadnji seji zbora postavil poslanec Riko Rižnar poslansko vprašanje v zvezi z odpravo okrajnih gospodarskih zbornic.

Glede na to predlagam za današnjo sejo tale dnevni red:

1. odobritev zapisnika 20. seje Gospodarskega zbora;
2. poslanska vprašanja;
3. obravnava in sklepanje o predlogu zakona o zasebnem gostinstvu;
4. obravnava in sklepanje o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o lovu;
5. obravnava in sklepanje o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o sladkovodnem ribištvu;
6. obravnava in sklepanje o predlogu zakona o dimnikarski službi;
7. obravnava in sklepanje o predlogu zakona o določitvi dela stanovanjskega prispevka, ki se vplačuje v sklad za zidanje stanovanjskih hiš tiste občine, na katere območju ima sedež izplačevalec delavčevega osebnega dohodka.

Pripominjam, da so vsi predlogi zakonov v zvezi z usklajevanjem z ustavo, razen predloga zakona o zasebnem gostinstvu in predloga zakona o stanovanjskem prispevku, ki sta temeljna zakona.

Se strinjate s takim dnevnim redom? (Poslanci se strinjajo.) Če nima nihče pripomb, menim, da je predlagani dnevni red sprejet.

Prehajamo na 1. točko dnevnega reda. Zapisnik 20. seje Gospodarskega zbora ste prejeli skupaj z vabilom na sejo. Ima kdo kake pripombe k zapisniku? (Ne javi se nihče.) Če nima nihče pripomb, menim, da je zapisnik odobren.

Prehajamo na 2. točko dnevnega reda, na poslanska vprašanja.

Na 20. seji Gospodarskega zbora je postavil poslanec Riko Rižnar poslansko vprašanje, ki je priloženo zapisniku in katerega ste prejeli skupaj z vabilom. Izvršni svet nas je obvestil, da bo na to vprašanje odgovoril Milan Kristan, republiški sekretar za splošne gospodarske zadeve. Prosim tovariša Kristana, da prevzame besedo.

Milan Kristan: Tovarišice in tovariši poslanci! Tovariš Rižnar je v zvezi z odpravo okrajnih zbornic stavil naslednja vprašanja:

1. Kako bo v Sloveniji rešeno vprašanje strokovnega usmerjanja trgovine, obrti in gostinstva in opravljanja vrste servisnih uslug, ki so jih doslej opravljale za gospodarske organizacije in zasebne člane teh panog okrajne zbornice. Gre na primer za pomoč v organizaciji, pri reševanju pravnih, finančnih in kadrovskih problemov, za utrjevanje dobrih trgovskih običajev itd. Položaj navedenih panog je specifičen glede na razdrobljenost, saj imamo v teh panogah več sto majhnih organizacij, ki štejejo le tri člane, pa do zelo velikih, tudi s petsto člani. Nadalje v teh organizacijah tudi ni izvedena notranja delitev dela, ker nimajo vrste služb, slabo pa je razvito tudi samoupravljanje. Zraven tega pa imamo v obrti in gostinstvu relativno močan zasebni sektor, ki mu v zadnjem času posvečamo še posebno pozornost, da bi mu omogočili hitrejši in večji razmah kot doslej. Položaj v teh dejavnostih je kritičen tako glede tehnične opremljenosti, kot tudi drugih posebnosti, npr. v zvezi s kadri, in zato smatra, da je potrebna še nadaljnja aktivnost nekih skupnih organizacij na ožjih območjih.

2. Katera organizacija bo nadomestila dosedanje pozitivne operativne funkcije zbornic, posebej za trgovino, obrt in gostinstvo? Vemo, da smo lani pa tudi letos pri obravnavanju problematike na teh področjih večkrat zadolžili za določeno konkretno delo prav zbornice. Nastalo bo torej vprašanje, kdo bo sedaj opravljal naloge, katere smo prej nalagali zbornicam.

3. Kdo bo prevzel pobudo za ustanovitev eventualnih združenj ali podobnih organizacij članov teh dejavnosti? Smatra, da naj bi to bile še obstoječe sedanje okrajne gospodarske zbornice s svojimi člani in njih organi samoupravljanja in da bi bila potrebna tudi ustrezna akcija s strani republiške gospodarske zbornice ter njenih organov.

4. Ali bodo v ostalih republikah enako rešili vprašanje okrajnih zbornic kot pri nas?

Vprašanja, ki jih je stavil poslanec Gospodarskega zbora Skupščine SR Slovenije tovariš Riko Rižnar, se v bistvu nanašajo na to, kakšna organizacija oziroma oblike dela naj bi nadomestile dejavnosti, ki so jih opravljale okrajne gospodarske zbornice na področju usmerjanja razvoja trgovine, obrti in gostinstva, ter nudenja raznih strokovnih nasvetov in pomoči delovnim organizacijam pri njihovem sicer samostojnem poslovanju.

Postavljeno je tudi vprašanje ali naj okrajne gospodarske zbornice pred svojo ukinitvijo prevzamejo pobudo za morebitno usmeritev novih organizacijskih oblik združevanja v teh dejavnostih. Motiv za tako postavljena vprašanja izhaja očitno iz ocene tovariša Rižnarja, da so te panoge gospodarstva doslej zelo potrebovale in tudi uspešno uporabljale neposredno strokovno pomoč okrajnih gospodarskih zbornic in da imajo vrsto specifičnosti, ki jih same ne morejo reševati in zato nujno potrebujejo še neke oblike povezovanja.

Ker so posamezna vprašanja medsebojno povezana, meni, da je najprimerneje dati nanje skupen odgovor.

Dosedanji razvoj zborničnih institucij glede vsebine in metode dela ter njihovih organizacijskih oblik je potekal skladno s splošnim procesom deetatizacije v našem družbenoekonomskem in političnem razvoju. Vse večje uveljavljanje družbenega in delavskega samoupravljanja ter vedno bolj sproščeni tržni odnosi ter večja poslovnost so tudi zbornice čedalje bolj spreminjale v samoupravni forum gospodarskih organizacij za reševanje tistih skupnih vprašanj, ki jih zastavlja njihov poslovni interes in njihove vse odgovornejše naloge pri poglobljanju gospodarjenja vsake posamezne organizacije in gospodarstva kot celote.

V vse bolj sproščenih tržnih in poslovnih odnosih se je v gospodarstvu začelo uveljavljati tudi poslovno-tehnično in proizvodno sodelovanje, ki sloni na docela konkretnih poslovnih interesih sodelujočih partnerjev. Res je, da na področju terciarnih dejavnosti tako povezovanje še ni tako razvito kot na drugih gospodarskih področjih. Zato so gospodarske zbornice prav tu obdržale tiste funkcije, ki naj bi jih sicer opravljala takšna interesna poslovna združevanja.

Razvoj pa gre nedvomno v tej smeri, da se najrazličnejši poslovni interesi združevanja ne opredeljujejo teritorialno in v eni sami regionalni organizaciji, ki ustreza administrativno-teritorialnemu območju, temveč na povsem drugačnih relacijah, ki jih narekuje ekonomika. Zato je poslovanje okrajnih gospodarskih zbornic postopoma začelo postajati ovira takemu sodelovanju. Z ukinitvijo okrajnih gospodarskih zbornic ter zakonodajno ureditvijo je možno poslovno sodelovanje in združevanje na podlagi zavestnih ekonomskih interesov delovnih organizacij, ki se odpirajo v gospodarstvu.

Vprašanje usmerjanja trgovine, obrti in gostinstva ter obravnavanje tistih ključnih problemov, ki so skupni tej celotni grupaciji, se bo lahko uresničevalo preko organov družbeno-političnih skupnosti in republiških gospodarskih zbornic. Pomembno vlogo pri razvijanju določenih dejavnosti, kot na primer turizma, imajo tudi ustrezná društva in zveze. Reševanje konkretne strokovne problematike pa je prvenstveno stvar delovnih organizacij in delovnih kolektivov in njihovega poslovnega povezovanja na podlagi skupnih interesov. To velja tako za reševanje pravnih, finančnih, komercialnih, organizacijskih in drugih poslovnih vprašanj, kakor tudi za vprašanja strokovnega šolstva. Poleg tega pa se delovne organizacije in njihova združenja lahko poslužujejo storitev tistih organizacij, ki se poklicno ukvarjajo s takimi storitvami. Iniciativa, ki ne bi bila osnovana na omenjenih interesih, bi pomenila zadrževanje procesa deetatizacije, sproščanja poslovnosti in razvoja samoupravljanja. Zato ne bi smeli dovoliti, da bi sedanje okrajne gospodarske zbornice, še pred svojo ukinitvijo dajale iniciativo ali kakorkoli drugače skušale organizirati regionalna združenja ali podobne organizacije z namenom, da bi zamašili vrzel, ki bi, po njihovem mnenju, nastala z ukinitvijo okrajnih gospodarskih zbornic.

Kot rečeno, naj to vrzel nadomesti docela svobodno združevanje na podlagi konkretnih poslovnih interesov. Tako poslovno združevanje ne bo zahtevalo nekega posebnega strokovnega aparata, ker bi delovne organizacije reševale sprejeta stališča preko lastnih strokovnih služb ali z naslonitvijo na obstoječe strokovne organizacije. Tak interesni forum bi bil obenem tudi najbolj kvalificiran, da se pojavlja s konkretnimi predlogi pred republiško gospodarsko

zbornico in preko nje uveljavlja svoje težnje, ki so splošnega pomena za celotno stroko.

Posebej je potrebno odgovoriti na vprašanje tovariša Rižnarja o tem, kako bodo rešili vprašanje okrajnih gospodarskih zbornic v drugih republikah. Kolikor nam je znano, razpravljajo o tem v vseh republikah. V Črni gori že doslej ni bilo okrajnih zbornic, v Makedoniji in Vojvodini je že sklenjeno, da se okrajne gospodarske zbornice ukinejo, ostale republike pa nameravajo rešiti to vprašanje do konca leta v smislu temeljnega zakona o gospodarskih zbornicah in združevanju v gospodarstvu.

Predsednik Leopold Krese: Slišali smo odgovor na poslansko vprašanje tovariša Rižnarja. Želi kdo postaviti kako vprašanje v tej zvezi? Ali se tovariš Rižnar zadovoljuje z odgovorom?

Riko Rižnar: Z odgovorom ne morem biti zadovoljen, ker ne upošteva dejstva, ki sem ga navedel, da gre za razdrobljene organizacije in zasebnike. Prosim, da se vprašanje ponovno prouči in nanj odgovori.

Predsednik Leopold Krese: Predlagam, da odgovor Izvršnega sveta pošljemo poslancu Rižnarju še pismeno in da posebna razprava o tem vprašanju ni potrebna. Moje mišljenje, mimogrede, je, da se lahko v taka združenja vključujejo tudi privatniki. V vsakem primeru pa naj se problem še nadalje proučuje.

Tako prehajamo na 3. točko dnevnega reda, to je na obravnavo in sklepanje o predlogu zakona o zasebnem gostinstvu.

Predlog zakona je predložil Izvršni svet. O njem sta razpravljala odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov našega zbora in zakonodajno-pravna komisija. Poročili ste prejeli vnaprej, razen tega pa je o predlogu zakona razpravljal tudi pristojni odbor Republiškega zbora. Izvršni svet je določil za svojega predstavnika Janka Potočnika, republiškega sekretarja za turizem. Na sejo smo k tej točki povabili tudi predstavnike Gospodarske zbornice SR Slovenije, Republiškega zbora sindikatov storitvenih dejavnosti in Turistične zveze Slovenije. Predlagam, da odobrimo povabljenim predstavnikom, da lahko sodelujejo v razpravi, kot je v našem zboru že navada. (Poslanci se strinjajo.)

Izvršni svet je dal k predlogu zakona pismeno obrazložitev. Ali želi tovariš Potočnik dati še ustno obrazložitev? (Da.) Prosim.

Janko Potočnik: Tovarišice in tovariši poslanci! Ob sprejemanju zakona o zasebnem gostinstvu moramo nedvomno najprej analizirati splošne pogoje razvoja gostinske dejavnosti pri nas.

Novi zvezni temeljni zakon o gostinski dejavnosti široko odpira možnosti za pospešen razvoj sodobnih gostinskih organizacij. Tako predvideva zakon, da lahko gostinsko dejavnost opravljajo gostinske gospodarske organizacije ali tudi druge gospodarske organizacije, in sicer kot svojo glavno ali postransko dejavnost, če je gostinska dejavnost v neposredni zvezi z njihovo osnovno dejavnostjo. Prav tako omogoča novi zakon delovnim in drugim organizacijam, društvom in državnim organom, da lahko nudijo gostinske storitve svojih članov oziroma pod določenimi pogoji tudi drugim koristnikom. Novi zvezni temeljni zakon odpravlja torej dosedanjo zaprtost gostinske stroke ter na ta način prav

gotovo ustvarja možnosti, da se bo močno povečala mreža gostinskih podjetij in obratov v družbenem lastništvu.

Ob koncu leta 1964 je bilo v Sloveniji 710 gostinskih podjetij, ki so imela v svojem sestavu razna gostišča. Razen tega smo imeli 33 samostojnih gostinskih podjetij in še 125 samostojnih gostišč. V tako imenovanem družbenem komercialnem sektorju gostinstva je bilo torej skupno 868 gospodarskih enot. Poleg tega smo imeli še 402 gostinski enoti pri negostinskih organizacijah, ki pa so večinoma delale več ali manj le za potrebe članov kolektiva delovnih organizacij. Kljub temu, da dosednji veljavni predpisi niso omogočali ustanavljanja gostinskih enot v okviru drugih gospodarskih organizacij, je življenje že nekako prešlo te predpise ter so se že pojavile prve gostinske enote v okviru trgovskih, prometnih oziroma turističnih gospodarskih organizacij.

Nadaljnji razvoj turističnega prometa zahteva prav gotovo močno razširitev mreže gostinskih obratov, še posebno na področju Slovenije, kjer se uveljavljata ob stacionarnem turizmu predvsem močan tranzitni in izletni turistični promet. Poleg tega zahteva že sam značaj turističnega prometa, ki se odvija predvsem sezonsko ali občasno, povezovanje nujenja gostinskih uslug z drugimi dejavnostmi. Sezonski značaj in občasnost gostinskega prometa otežujeta racionalno izkoriščanje in uspešnost dela gostinskih gospodarskih organizacij in so tovrstni problemi toliko močnejši, kolikor bolj izrazit je turistični značaj določenega gostinskega podjetja. Lahko torej trdimo, da so sredstva vložena v gostinsko podjetje toliko bolj tvegano naložena, kolikor je to podjetje bolj odvisno samo od turističnega prometa oziroma, da prinašajo v enakem sorazmerju nižji dohodek.

Prav zaradi premagovanja te težave postaja vedno bolj nujno spajanje gostinske dejavnosti s trgovino, s prometom oziroma z različnimi proizvodnimi podjetji, saj se v takem primeru razširi obseg poslovanja, lažje se premoste razna sezonska nihanja, vložena sredstva pa so mnogo bolj racionalno izkoriščena. V teh gospodarskih organizacijah predstavlja turistična potrošnja dopolnilno potrošnjo in je tudi dohodek, ki izvira iz te potrošnje, dopolnilnega značaja. Prav tako lahko tudi trdimo, da sodoben način življenja in kvalitetenjša ponudba zahtevata vključevanje gostinskih enot v vse tiste organizacije, kjer se potrošniki dalj časa zadržujejo. Vsem tem potrebam pa novi temeljni zvezni zakon o gostinski dejavnosti široko odpira vrata. Ta zakon omogoča tudi razširitev ponudbe gostinskih gospodarskih organizacij, saj jim dovoljuje, da poleg lastnih dejavnosti opravljajo tudi druge posle, ki so običajni v gostinstvu in turizmu. Tako se bodo gostinske gospodarske organizacije v navedenem okviru lahko bavile s prodajo blaga, z obrtnimi storitvami, opravljale transporterje in izlete za svoje goste oziroma opravljale druge dejavnosti z namenom razvedrila ali rekreacije. Asortiment storitev gostinskih gospodarskih organizacij se bo torej močno razširil, s čimer bo prav gotovo pospešeno nastajanje velikih gostinskih gospodarskih organizacij, ki bodo postopoma preraščale v hotelsko industrijo. To bo toliko lažje, ker predvideva zakon pomembne novosti pri oblikovanju notranje organizacije v podjetjih, kot je pavšalni obračun med posameznimi enotami v podjetju oziroma delo v samem podjetju na osnovi pogodbenega odnosa.

Na osnovi navedenih karakteristik zveznega temeljnega zakona torej ugotavljamo, da se bo lahko naš nadaljnji razvoj gostinske dejavnosti opiral na povezovanje gostinske dejavnosti z drugimi gospodarskimi dejavnostmi oziroma na organizirana in močna gostinska podjetja s širokim asortimentom uslug,

in da bodo tovrstna podjetja odločilno vplivala na naš nadaljnji razvoj. Stalno naraščanje turističnega prometa ter njegova močna razvejanost v prostoru, posega s pomočjo izletništva skoraj v vsako slovensko vas in ustvarja še močnejšo potrebo po razširitvi mreže gostinskih obratov pa tudi po raznolikosti in popestritvi gostinstva tako glede vrste obratov kakor glede njihovih storitev. Še prav posebej je ta potreba očitna na izletniških točkah ter v manjših naseljih v bližini industrijskih krajev, kjer se promet odvija le občasno, vendar je gostinske usluge potrebno zagotoviti, saj so za nemoteno odvijanje občasne rekreacije velikega števila naših delovnih ljudi nujne. Zato novi temeljni zakon dovoljuje tudi občanom, da s svojim delom in s svojimi sredstvi opravljajo gostinsko dejavnost ter pooblaščajo republike, da podrobneje določijo pogoje, pod katerimi lahko občani opravljajo gostinsko dejavnost. Konec leta 1964 smo imeli v Sloveniji 1180 zasebnih gostiln, ki so ustvarjale 5141 milijonov prometa ali nekaj nad 10 % več, kot naše gostinske gospodarske organizacije.

Predloženi zakon o zasebnem gostinstvu ima predvsem naslednje značilnosti. Občani lahko trajno opravljajo gostinsko dejavnost s svojim delom in s svojimi sredstvi ter jih glede obsega poslovanja omejuje le določilo, da razen ožjih družinskih članov lahko zaposle največ tri delavce. Samostojni gostinci morajo biti strokovno usposobljeni, prav tako pa morajo tudi njihovi obrati ustrezati splošno veljavnim predpisom o minimalni tehnični opremi in ureditvi gostinskih obratov, seveda primerno kraju, v katerem se njihov obrat nahaja. Samostojen gostinec ne sme biti zaposlen drugje, razen če opravlja svoje delo samo sezonsko oziroma v kraju z občasnim prometom. Poleg tega je uvedena tudi novost, da pristojni organ občinske skupščine ne more odreči dovoljenja za ustanovitev gostinskega obrata, če nosilec in poslovni prostori ustrezajo predpisanim pogojem.

Zakon ureja tudi vprašanje sprejemanja gostov na prenočišče in hrano v zasebnih gospodinjstvih, torej tisti del zasebne gostinske dejavnosti, ki jo občani ne opravljajo obrtoma ter se odvija le v njihovih stanovanjskih prostorih oziroma počitniških hišicah. V nasprotju z dosedanjimi določbami prepušča zakon presojo občanom, da nudijo svoje storitve zainteresiranim bodisi direktno ali s posredovanjem turističnih oziroma gostinskih gospodarskih organizacij ali uradov turističnih društev.

Predloženi zakon o zasebnem gostinstvu, ki izhaja iz določil 39. člena temeljnega zakona o gostinski dejavnosti ureja torej vprašanja zasebnega gostinstva, vnaša jasnost in sigurnost v to področje delovanja občana ter bo zato prav gotovo doprinesel k širšemu razvijanju mreže gostinskih obratov, samostojnih gostincev in k povečanju ponudbe gostinskih storitev pri zasebnih gospodinjstvih, s čimer pa bo dosežena mobilizacija iniciative in sredstev občanov ter razširjena osnova za pospešen razvoj turističnega prometa pri nas. Zato predlagam zboru, da predloženi zakon z amandmaji, ki so postali njegov sestavni del, sprejme. Hvala lepa.

Predsednik Leopold Krese: Pričenjam razpravo o predlogu zakona o privatnem gostinstvu. Kdo želi besedo? Prosim, tovariš Tomaž Tomažič.

Tomaž Tomažič: V imenu odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov želim opozoriti na tiskovno napako v poročilu tega odbora. V tiskanem delu poročila odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov, ki govori o amandmajih, je pri amandmaju k tretji točki 29. člena nastala

tiskovna napaka. Izpadla je beseda »stanovanjskih«, tako da se ta del besedila pravilno glasi: »in oddajanju stanovanjskih prostorov ter počitniških hišic«. Popravljen besedilo je bilo sporočeno tudi drugim pristojnim odborom in je bil amandma v tej obliki v drugih odborih tudi sprejet.

Predsednik Leopold Krese: Želi še kdo razpravljati? (Ne javi se nihče.) Če se nihče ne priglasí, zaključujem razpravo o predlogu zakona o zasebnem gostinstvu in dajem predlog zakona na glasovanje. Kdor je za predloženi zakon vključno z amandmaji, naj prosim dvigne roko. (Večina poslancev dvigne roko.) Je kdo proti? (Eden.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog zakona o zasebnem gostinstvu v Gospodarskem zboru sprejet.

Prehajamo na 4. točko dnevnega reda, to je na obravnavo in sklepanje o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o lovu, ki ga je predložila komisija za usklajevanje republiških predpisov z ustavo.

O tem predlogu sta razpravljala odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov in zakonodajno-pravna komisija. Poročilo ste prejeli, Izvršni svet pa je za svojega predstavnika določil inž. Janeza Perovška, republiškega sekretarja za kmetijstvo.

Pričenjam razpravo o predlogu zakona. Kdo želi besedo? Besedo ima poročevalec odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov tovariš Tomaž Tomažič.

Tomaž Tomažič: Dajem dodatno poročilo odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov k predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o lovu.

Odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov Gospodarskega zbora Skupščine SR Slovenije se je dne 30. marca 1965 sestal, da bi svoje spremembe in dopolnitve k predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o lovu uskladil s predlogi komisije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo in zakonodajno-pravne komisije Skupščine.

Odbor je sprejel amandma odbora za kmetijstvo in gozdarstvo Republiškega zbora k 12. členu, ki se glasi:

Besedilo 12. člena se spremeni tako, da se glasi: »V 6. odstavku 28. člena zakona se besede »Okrajnega (Mestnega, ljudskega odbora) zamenjajo z besedami »za zadeve zdravstva pristojnega občinskega upravnega organa«, besedi »Ljudska milica« pa z besedo »milica«.

Sprememba besedila je redakcijskega značaja in je z njo dosežen bolj logičen redosled.

Odbor je obširno razpravljal o predlogu zakonodajno-pravne komisije, naj se za 16. členom doda nov 16. a člen, po katerem naj se pristojnost za izločanje določenih površin z namenom, da se ustanovijo vzorna ali gojitvena lovišča, prenese od republiškega upravnega organa na Izvršni svet, kot na organ skupščine, ki mu je poverjena politično-izvršilna funkcija.

Predlog zakonodajno-pravne komisije je sprejel tudi predlagatelj novega zakona, to je komisija za usklajevanje republiških predpisov z ustavo in je tako ta predlog postal sestavni del zakonskega predloga. V razpravi je bilo izraženo mnenje, da predlog zakonodajno-pravne komisije ne bi ustrezal, ker je prav glede na 48. člen zakona o lovu že dalo svoje mnenje Ustavno sodišče

Socialistične republike Slovenije in ugotovilo, da ni v skladu z ustavo. Zato je odbor sprejel prelog za spremembo, ki se glasi: Za 16. členom se doda nov 16. a člen, ki se glasi: »18. člen zakona se črta«.

Odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov predlaga, da Gospodarski zbor sprejme predlog zakona s spremembami in dopolnitvami, ki so navedena v poročilu in ki je bilo predloženo na današnji seji zбора.

Predsednik Leopold Krese: Pričenjam razpravo o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o lovu. Kdo želi razpravljati? Prosim, tovariš Savo Šifrer.

Savo Šifrer: Slišali smo, tovariši poslanci, amandma, ki ga je predložil pristojni odbor.

V imenu komisije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo izjavljam, da amandmaja v obliki novega 16. a člena ne moremo sprejeti. Amandma, ki ga je predložil odbor, namreč pomeni bistveno spremembo v obstoječi ureditvi. Komisija za uskladitev republiških predpisov z ustavo se sicer zaveda, da je zakon potreben temeljitejše revizije, toda taka revizija zahteva dalj časa, obsežna proučevanja, študije, preverjanje posameznih stališč v praksi in tako dalje. Vsega tega ni bilo mogoče storiti v tem kratkem roku, ki je določen po zakonu o izvedbi ustave. Po tem zakonu morajo namreč biti vsi republiški predpisi usklajeni z ustavo do 9. aprila letos. Zato se republiška komisija za uskladitev predpisov z ustavo ni spuščala v iskanje novih boljših rešitev pri posameznih zakonih, temveč se je omejila izključno na usklajevanje tistih predpisov, ki so bili v direktnem nasprotju z ustavo. Sporni 48. člen, ki naj se po predlogu odbora črta, po mnenju komisije ni v nasprotju z ustavo, čeprav omejuje določene pravice občin. Za tako omejevanje pa je Skupščina upravičena, kajti po 69. členu oziroma 96. členu zvezne ustave se pravice občin določijo z ustavo, z zakoni in statuti in se na isti način seveda te pravice lahko tudi omejujejo.

Komisija je zato 48. člen spremenila samo toliko, da se prenese pristojnost za izločanje posameznih gojitvenih površin iz republiškega upravnega organa na Izvršni svet.

V bodoči ureditvi ni izključeno, da bo taka pristojnost lahko sploh odpadla; vendar ponavljam, te stvari je treba ponovno in obširneje proučiti, to pa v tem kratkem roku ni bilo mogoče storiti, posebno še zato, ker smo tik pred sprejemom zveznega zakona o lovu, ki bo, po dnevnih informacijah sodeč, na dnevnem redu zvezne skupščine 2. aprila letos.

Zvezni zakon o lovu bo prav gotovo določil nova stališča in načela, ter bo v skladu s temi načeli treba spremeniti tudi naš republiški zakon. Zaradi tega nima prav nobenega smisla, da zdaj na hitrico spreminjamo določena stališča, ki jih je vseboval stari zakon, kar bi lahko imelo za posledico, da bomo morali današnje sklepe že čez 14 dni zopet spreminjati v skladu z zveznim zakonom.

Pripominjam samo še to, da je podobni zakon uskladila tudi Socialistična republika Hrvatska in je pustila dosedanje določbe, ki smiselno ustrezajo dosedanjemu našemu 48. členu zakona o lovu.

Glede na to predlagam, da zbor ne sprejme amandmaja, ki ga predlaga odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov.

Predsednik Leopold Krese: Želi še kdo razpravljati? (Ne javi se nihče.) Slišali smo obrazložitev predstavnika zakonodajno-pravne komisije Skupščine SR Slovenije. K temu zakonu sta zdaj dva različna predloga oziroma dve različni stališči. Glede na to bomo morali posebej odločiti, razpravljati in sklepati o amandmaju odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov.

Naj ponovim: zakonodajno-pravna komisija predlaga, da se za 16. členom zakonskega predloga doda nov 16. a člen, ki se glasi: V 48. členu zakona se besedilo spremeni tako, da se glasi: »Izvršni svet Skupščine SR Slovenije lahko izloči določene površine za ustanovitev vzornih ali gojitvenih lovišč potem, ko dobi mnenje Republiške lovske zveze. Ob ustanovitvi takih lovišč določi Izvršni svet, kdo jih bo upravljal in kako ter predpiše načela za povračilo škode, ki jo napravi divjad v takih loviščih. Taka lovišča so pod neposrednim strokovnim nadzorstvom Republiškega sekretariata za kmetijstvo in gozdarstvo.«

Odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov Gospodarskega zbora pa predlaga, da se za 16. členom doda nov 16. a člen, ki se glasi: »48. člen zakona se črta«.

Glede na to ponovno vprašam, ali se v razpravi o teh dveh stališčih želi kdo prijaviti k besedi? (Ne javi se nihče.) Če se nihče ne javlja, vprašam predstavnika odbora tovariša Tomažiča, ali odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov vztraja pri svojem amandmaju?

Tomaž Tomažič: Da.

Predsednik Leopold Krese: Glasovati moramo najprej o tem amandmaju. Dajem na glasovanje predlog odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov, da se 48. člen zakona črta. Kdor je za amandma, naj prosim dvigne roko. (50 poslancev dvigne roko.) Je kdo proti? (4 poslanci dvignejo roko.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.) Ugotavljam, da je amandma soglasno sprejet.

Dajem na glasovanje predlog zakona, kot je predložen, vključno z amandmajem, ki je bil pravkar sprejet. Kdor je za predlog tega zakona, naj prosim dvigne roko. (Večina poslancev dvigne roko.) Je kdo proti? (Trije poslanci dvignejo roko.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.) Hvala!

Ugotavljam, da je predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o lovu sprejet.

Prehajamo na 5. točko dnevnega reda, na razpravo in sklepanje o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o sladkovodnem ribištvu.

Predlog tega zakona je predložila komisija za usklajevanje republiških predpisov z ustavo. O njem sta razpravljala odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov ter zakonodajno-pravna komisija. Poročila ste prejeli skupaj z ostalimi materiali. Izvršni svet je za svojega predstavnika določil inž. Janeza Perovška, republiškega sekretarja za kmetijstvo in gozdarstvo. Glede na to, da je bil material poslan vnaprej, vprašam sekretarja inž. Perovška, če želi predlog zakona še ustno obrazložiti? (Ne.)

Pričenjam razpravo o predloženem zakonu. Kdo želi prosim razpravljati? Besedo ima tovariš Tomaž Tomažič. Prosim.

Tomaž Tomažič: Dal bi še dodatno poročilo odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov k predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o sladkovodnem ribištvu.

Odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov Gospodarskega zbora Skupščine SR Slovenije se je dne 30. marca 1965 sestal, da bi uskladal svoje predloge za spremembe in dopolnitve k predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o sladkovodnem ribištvu s predlogi zakonodajno-pravne komisije Skupščine in komisije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo. Odbor je soglasno, brez razprave, sprejel predlog, naj se za 1. členom doda nov 1. a člen z besedilom, kot je navedeno v dodatnem poročilu obeh komisij, ki sta ga že prejeli.

Glede predloga, ki je že postal sestavni del zakonskega predloga, naj se za 9. členom doda nov 9. a člen, ki je po vsebini enak predlogu za novi 16. a člen pri predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o lovu, in po katerem naj se pristojnost za izločanje posameznih vod iz ribiških okolišev oziroma rajonov prenese od republiškega upravnega organa na Izvršni svet, kot na organ Skupščine SR Slovenije, ki mu je poverjena politično-izvršilna funkcija, je odbor sprejel enako stališče, kot glede predloga za 16. a člen. Zato predlaga odbor naslednji amandma:

Za 9. členom zakonskega predloga se doda nov 9. a člen, ki se glasi: »39. člen zakona se črta.«

Odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov predlaga Gospodarskemu zboru, da sprejme predlog zakona s spremembami in dopolnitvami, ki jih je predlagal v poročilu in na današnji seji zbora.

Predsednik Leopold Krese: Pričenjam razpravo o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o sladkovodnem ribištvu.

Kdo želi, prosim, razpravljati? (Ne javi se nihče.) Se s tem predlogom strinjate? Ponovno pozivam k razpravi? Če razprave ni, se moramo poslužiti istega postopka kot pri prejšnjem zakonu. Predlog zakonodajno-pravne komisije, ki je postal sestavni del zakonskega predloga, se glasi: Za 9. členom zakonskega predloga se doda nov 9. a člen, ki se glasi: »Izvršni svet Skupščine SR Slovenije lahko izloči iz ribiških okolišev oziroma rajonov posamezne vode ali njihove dele za z gledno in intenzivno gojitev rib, za ohranitev posameznih redkih vrst rib ali za znanstvene namene, potem ko dobi mnenje Ribiške zveze Slovenije. Ob izločitvi takih vod določi Izvršni svet, kdo jih bo upravljal in kako. Vode iz prejšnjega odstavka so glede varstva izenačene z varstvenimi vodami iz 24. člena in so pod neposrednim strokovnim nadzorstvom Republiškega sekretariata za kmetijstvo in gozdarstvo.«

Predlog odbora našega zbora pa je: Za 9. členom zakonskega predloga se doda nov 9. a člen, ki se glasi: »39. člen se črta«. Dajem najprej na glasovanje predlog odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov, da se 39. člen predloga zakona črta. Kdor je za, naj prosim dvigne roko? (Večina poslancev dvigne roko.) Kdo je proti? (3 poslanci dvignejo roko.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je ta amandma sprejet.

Dajem sedaj predlog zakona na glasovanje. Kdor je za predlog zakona s pravkar sprejetim amandmajem, naj prosim dvigne roko. (Večina poslancev dvigne roko.) Je kdo proti? (2 poslanca dvigneta roko.) Hvala lepa. Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog zakona sprejet.

Prehajamo na 6. točko dnevnega reda, to je na obravnavo in sklepanje o predlogu zakona o dimnikarski službi, ki ga je predložila v razpravo komisija Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo.

Tudi o tem predlogu zakona sta razpravljala odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov ter zakonodajno-pravna komisija in dala poročili, ki ste jih prejeli vnaprej. Izvršni svet je za svojega predstavnika določil sekretarja za notranje zadeve tovariša Rika Kolenca. Pričenjam razpravo o predlogu zakona o dimnikarski službi. Želi morda predstavnik Izvršnega sveta dati še ustno obrazložitev k temu zakonu. (Ne.) Besedo ima poročevalec odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov našega zbora tovariš Tomaž Tomažič.

Tomaž Tomažič: Dal bi dodatno poročilo odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov k predlogu zakona o dimnikarski službi.

Odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov Gospodarskega zbora Skupščine SR Slovenije se je dne 30. marca sestal, da bi uskladal svoje predloge za spremembe in dopolnitve predloga zakona o dimnikarski službi s predlogi odbora za industrijo in promet Republiškega zbora zakonodajno-pravne komisije Skupščine SR Slovenije in komisije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo. Poleg amandmajev, sprejetih na seji dne 23. marca odbor predlaga še naslednje predloge za spremembe in dopolnitve:

K 13. členu: črta se zadnji stavek prvega odstavka: »V ta namen razporeja dimnikarje na delo.«

K 16. členu: odbor je sprejel amandma odbora za industrijo in promet Republiškega zbora, ki se glasi: »Dimnikarska organizacija zaračunava dimnikarske storitve po ceniku, ki ga potrdi občinski upravni organ, pristojen za kontrolo cen.«

K 18. členu: Odbor se strinja z dopolnitvijo svojega amandmaja k besedilu tega člena, kot sta ga predlagali zakonodajno-pravna komisija in komisija za usklajevanje republiških predpisov z ustavo.

K 24. členu. Odbor je sprejel amandma k besedilu tega člena kot ga je predlagal odbor za industrijo in promet Republiškega zbora in ki se glasi: »Za vajence v dimnikarski stroki se lahko sprejmejo osebe, ki so dovršile vsaj 6 razredov osnovne šole.« Kasneje sprejeti amandmaji so citirani v poročilu zakonodajno-pravne komisije in komisije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo, razen amandmajev k 16. in 24. členu, ki ju je predlagal odbor za industrijo in promet Republiškega zbora.

Odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov Gospodarskega zbora predlaga zboru, da sprejme predlog zakona s spremembami in dopolnitvami, ki jih je predlagal v poročilu in na današnji seji zbora. Ti amandmaji so med odbori usklajeni.

Predsednik Leopold Krese: Prosim predstavnika komisije tovariša Sava Šifrerja, da se izjavi glede teh amandmajev.

Savo Šifrer: Komisija za usklajevanje republiških predpisov z ustavo sprejema amandmaje, ki jih predlaga odbor razen amandmaja k 16. členu. Komisija še nadalje vztraja, da je najprimernejše besedilo, kot ga je navedla v svojem dodatnem poročilu, tako da se 16. člen glasi: »Uporabnik kurilne

naprave in dimnega voda plačuje dimnikarske storitve po ceniku, ki ga predpiše občinska skupščina.«

Tudi po dosedanji ureditvi je občinska skupščina določala tarife za dimnikarske storitve in komisija zato ne vidi razloga, da bi sedanjo ureditev menjala. Razen tega komisija poudarja, da je to tudi eden od tistih zakonov, ki je več ali manj samo formalno usklajen z ustavo. Dosedanjo materijo je urejala uredba o dimnikarski službi, ki pa jo po novi ustavi lahko uredi samo zakon. Zato je bila uredba spremenjena z malenkostnimi spremembami, ki so zajete v predlogu zakona. V bodoči ureditvi bo to del materije zakona o požarnem varstvu. Tudi pri tem primeru bo zakon potreben še temeljitejše revizije in ravno zaradi tega komisija ne vidi potrebe, da se dosedanja ureditev spreminja v nebitnih stvareh. Zato komisija predlaga, da se 16. člen glasi tako, kot sem prebral. »Uporabnik kurilne naprave in dimnega voda plačuje dimnikarske storitve po ceniku, ki ga predpiše občinska skupščina.«

Predsednik Leopold Krese: Slišali smo obrazložitev predstavnika komisije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo oziroma predlagatelja tega zakonskega predloga in pričujem razpravo o tem spornem členu.

Želi še kdo razpravljati? (Ne javi se nihče.) Glede na to, da se predstavnik komisije z ostalimi popravki oziroma predlogi odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov strinja, moramo posebej glasovati le o 16. členu.

Predlog komisije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo se glasi: »Uporabnik kurilne naprave in dimnega voda plačuje dimnikarske storitve, po ceniku, ki ga predpiše občinska skupščina.«

Odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov Gospodarskega zbora pa predlaga: »Dimnikarske organizacije zaračunavajo dimnikarske storitve po ceniku, ki ga potrdi občinski upravni organ pristojen za kontrolo cen«. Razlika je torej v tem, da je v prvem primeru pristojna občinska skupščina, v drugem pa le organ, ki je pristojen za kontrolo cen.

Dajem predlog oziroma popravek odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov Gospodarskega zbora v zvezi s 16. členom na glasovanje. Kdor je za, naj prosim dvigne roko. (Večina poslancev dvigne roko.) Kdor je proti? (10 poslancev dvigne roko.) Kdo se je vzdržal? (4 poslanci dvignejo roko.)

Tudi tokrat ugotavljam, da je amandma odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov sprejet.

Dajem na glasovanje predlog zakona o dimnikarski službi v celoti. Kdor je za predloženi zakon, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog zakona soglasno sprejet.

Prehajamo na 7. točko dnevnega reda, to je na obravnavo in sklepanje o predlogu zakona o določitvi dela stanovanjskega prispevka, ki se vplačuje v sklad za zidanje stanovanjskih hiš tiste občine, na katere območju ima sedež izplačevalec delavčevega osebnega dohodka.

Predlagatelj tega zakonskega predloga je Izvršni svet Skupščine SR Slovenije. O tem zakonu sta že razpravljala odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov in zakonodajno-pravna komisija. Poročili ste prejeli vnaprej. Izvršni svet je za svojega predstavnika določil inž. Marjana Prezlja, pomočnika republiškega sekretarja za urbanizem, stanovanjsko izgradnjo ter komunalne

zadeve. Želi predstavnik Izvršnega sveta dati še ustno obrazložitev? (Da.) Prosim, izvolite.

Inž. Marjan Prezelj: Tovarišice in tovariši poslanci! Prvotni zakon o stanovanjskem prispevku, ki ga je sprejela Zvezna skupščina spomladi leta 1959, je določal, da se vplačuje stanovanjski prispevek v sklad za zidanje stanovanjskih hiš tiste občine, kjer ima sedež izplačevalec delavčevega osebne-ga dohodka. Konec leta 1961 je sprejela zvezna skupščina spremembo in dopolnitev zakona o stanovanjskem prispevku in sicer v tem smislu, da se plačuje stanovanjski prispevek v sklad za zidanje stanovanjskih hiš tiste občine, kjer ima prejemnik osebne-ga dohodka svoje stalno prebivališče. Hkrati pa je zakon pooblastil republike, da lahko predpišejo, da se plačuje 50 % stanovanjskega prispevka v sklad za zidanje stanovanjskih hiš občine, kjer ima prejemnik osebnih dohodkov svoje stalno prebivališče in 50 % v sklad one občine, na katere območju je izplačevalec delavčevega osebne-ga dohodka.

Na podlagi analiz, ki so bile izvršene v nekaterih občinah, kjer bi nastal znaten odliv sredstev namenjenih za stanovanjsko graditev ter imajo zaradi velikega števila delavcev obsežne stanovanjsko-komunalne probleme, je za leto 1962 sprejela takratna Ljudska skupščina LR Slovenije zakon o delitvi stanovanjskega prispevka, kakor ga dopušča zvezni zakon. Zvezna skupščina je doslej vsako leto podaljšala pooblastilo republikam, zato je tudi naša republika sprejela ustrezen zakon za leto 1963 in 1964, in ga predlagala tudi za leto 1965, ker se razmere, ki so utemeljevale sprejem ustreznega zakona v prejšnjih letih niso spremenile. Kolikor bo sprejeta predlagana nadaljnja reforma financiranja stanovanjske graditve, v prihodnje podoben zakon ne bo potreben. Zakon predlagamo z znatno zakasnitvijo v obravnavo in sprejem, ker je bil zvezni zakon, na podlagi katerega lahko republika sprejema svoje zakone, sprejet šele konec februarja tega leta.

V imenu Izvršnega sveta prosim, da zakon sprejmete s spremembo, ki jo je predložila zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije.

Predsednik Leopold Krese: Pričenjam razpravo. Želi kdo besedo. (Ne javi se nihče.) Ker odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov ni imel nikakšnih spreminjevalnih predlogov, zaradi tega tudi ni potrebno, da se izjavi.

Če se nihče ne javi k besedi, zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje o predlogu zakona o stanovanjskem prispevku. Kdor je za predlog tega zakona, naj prosim, dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog zakona sprejet tako kot je bil predložen.

O vseh teh zakonih, ki smo jih danes sprejeli, bo jutri razpravljal tudi Republiški zbor Skupščine SR Slovenije in bodo stopili v veljavo, ko jih bo v enakem besedilu izglasoval tudi Republiški zbor.

S tem smo izčrpali današnji dnevni red in zaključujem sejo.

(Seja je bila zaključena ob 10.10.)

GOSPODARSKI ZBOR

22. seja

(15. aprila 1965)

Predsedoval: Leopold Krese, predsednik
Gospodarskega zbora

Začetek seje ob 9.05.

Predsednik Leopold Krese: Tovarišice in tovariši poslanci! Pričenjam 22. sejo Gospodarskega zbora Skupščine SR Slovenije.

Svojo odsotnost so opravičili poslanci: Jože Naraks, Tomaž Tomažič, Danica Vilčnik in Milan Bric. Ugotavljam, da je zbor sklepčen.

Za današnjo sejo je pripravila delovna skupina poslancev informacijo o oskrbljenosti industrije z reprodukcijskim materialom; Izvršni svet pa nam je poslal poročilo o delu v letu 1964, o katerem pa je že razpravljajal tudi stalni odbor našega zbora.

Glede na to predlagam za današnjo sejo tale dnevni red:

1. odobritev zapisnika 21. seje Gospodarskega zbora;
2. poslanska vprašanja;
3. obravnava in sklepanje o poročilu Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije za leto 1964;
4. obravnava informacije o oskrbljenosti industrije v SR Sloveniji z reprodukcijskim materialom.

Ali se strinjate s tem dnevnim redom? (Vsi poslanci se strinjajo.) Ima kdo kakšen predlog za spremembo? (Ne javi se nihče.) Če ni pripomb, ugotavljam, da je dnevni red sprejet.

Prehajamo na 1. točko dnevnega reda. Zapisnik 21. seje zbora ste prejeli skupaj z vabilom. Ima kdo kakšno pripombo k zapisniku? (Nihče.) Če ne, ugotavljam, da je zapisnik odobren.

Po 105. členu začasnega poslovnika našega zbora je predvideno, da mora biti kot 2. točka dnevnega reda postavljanje poslanskih vprašanj. Tovarišice in tovariši poslanci, ima morda kdo kako poslansko vprašanje? (Ne javi se nihče.)

Če ne, prehajamo na 3. točko dnevnega reda, to je na obravnavo poročila Izvršnega sveta.

Poročilo Izvršnega sveta za 1964. leto ste prejeli prav tako z vabilom. Prejeli ste tudi poročilo odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov Gospodarskega zbora.

Po 53. členu začasnega poslovnika obravnava naš zbor tisti del poročila Izvršnega sveta, ki se nanaša na področje Gospodarskega zbora. Analogno temu razpravljajo o poročilu Izvršnega sveta v zvezi s svojim področjem tudi ostali zbori delovnih skupnosti.

Za svoje predstavnike k tej točki dnevnega reda je Izvršni svet določil naslednje člane Izvršnega sveta: Rudija Čačinoviča, Rika Jermana in inž. Viktorja Kotnika. Prosim tovariše poslance, da se k razpravi javljajo pismeno.

Pričenjam razpravo in dajem besedo tovarišu inž. Cirilu Žmaharju.

Inž. Ciril Žmahar: Tovarišice in tovariši poslanci! Ko smo v mesecu septembru razpravljali o uresničevanju smernic družbenega plana SR Slovenije za leto 1964 v prvih osmih mesecih, smo ugotovili, da je glede na gibanje in na stanje v gospodarstvu, osnovna naloga, čim hitrejša in odločnejša stabilizacija in da je v ta namen potrebno takoj sprejeti ukrepe za uskladitev potrošnje. Hkrati smo tudi sprejeli sklepe glede zmanjšanja obsega investicijske potrošnje, glede nadzora nad izvajanjem predpisov o sredstvih za investicije in finančni disciplini pri trošenju teh sredstev, dalje glede financiranja splošne potrošnje, glede delitve dohodka v gospodarskih organizacijah in sploh o nagrajevanju glede pospeševanja zunanjetrgovinske menjave ter izpopolnitve deviznega sistema.

Če danes primerjamo prej navedene zaključke in rezultate analiz, ki so služile kot gradivo za omenjeno razpravo s poročilom Izvršnega sveta, vidimo, da vrsta problemov, ki smo jih obravnavali že v septembru, ni dovolj kritično obdelana v poročilu. Poročilo navaja, da je že v prvem polletju 1964. leta ugotovljena prekomerna rast investicijske potrošnje in drugi pojavi, ki ovirajo naš gospodarski razvoj. Na te pojave je opozorila tudi Skupščina, ki je spremljala preko svojih odborov in zborov gibanje gospodarstva, vendar so učinkoviti ukrepi s strani Izvršnega sveta sledili šele pozneje in včasih celo prepozno. Sprejeti ukrepi zato mnogokrat niso dali optimalnih rezultatov. Izvršni svet sicer navaja v svojem poročilu, da izvršeni ukrepi niso bili vedno dovolj učinkoviti in da to pomeni, da je osnovni izvor nestabilnosti v nedograjenem gospodarskem sistemu. S to trditvijo se strinjam, prepričan pa sem, da je vzrok poleg tega tudi v prepočasnem ugotavljanju negativnih pojavov, ki so v nasprotju s prizadevanji za stabilizacijo gospodarstva in v neodločnem ukrepanju.

Poročilo nadalje navaja, da je Izvršni svet smatral, da je pogoj za prehod na intenzivnejše gospodarjenje in poslovanje v ostvarjanju takšnih pogojev, ki bodo spodbujali samoupravne organe in delovne kolektive k racionalnejšemu poslovanju. Vendar moramo tudi tukaj ugotoviti, da veliko število administrativnih posegov v gospodarstvo ni spodbujalo komun in podjetij k večjemu angažiranju za izpopolnitev gospodarskega sistema. Pri tem pa seveda ne moremo odrekati Izvršnemu svetu prizadevanj, ki so omenjena v poročilu in ki so vsekakor veliko pripomogla k delni ali popolni rešitvi mnogih problemov in premostitvi raznih težav.

Po mnenju odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov bo v bodoče osnovna naloga Izvršnega sveta, da sproti zasleduje razvoj vseh gospodarskih panog in družbenih služb in da v primeru zastoja oziroma negativnih pojavov takoj učinkovito ukrepa. Glede na dosedanje izkušnje pa je treba tudi republiške institucije izpopolniti tako, da bodo takoj ugotovile negativne pojave v ekonomiki in da bodo lahko takoj izvršile ukrepe, ki bodo zavirali nadaljnji razvoj teh pojavov.

Izvršni svet se mora še naprej energično prizadevati za izpopolnitev gospodarskega sistema v smislu krepitve materialne osnove delavskega samoupravljanja in s tem prenašanja neposredne odgovornosti za intenzivno gospodarjenje ter skrb za razširjeno reprodukcijo na delovne organizacije. Menim, da je prav, da še posebej opozorim na nujnost uveljavitve stimulatивnejše delitve osebnega dohodka in izpopolnitve sistema kreditiranja proizvodnje in izvoza, ker bodo le tako doseženi rezultati, katere sta imela pred očmi Zvezna skupščina in Skupščina SR Slovenije, ko sta sprejemali razna priporočila in druge akte za čim hitrejšo stabilizacijo našega gospodarstva.

Predsednik Leopold Krese: Besedo ima tovariš Milan Špolar.

Milan Špolar: Tovarišice in tovariši poslanci! V razpravi se bom zadržal pri tistem delu poročila, ki ugotavlja nesorazmerno naraščanje potrošnje, zlasti investicijske v primerjavi s proizvodnjo in pri problemih nadaljnega izpopolnjevanja gospodarskega sistema.

Tako organi Izvršnega sveta kot tudi v skupščinskih razpravah smo že zelo zgodaj lani ugotavljali in opozarjali na določene negativne tendence v gospodarskih gibanjih. Skupščinska razprava je že pri obravnavi poročila o gospodarskem razvoju v letu 1963 pokazala na nesorazmerja med proizvodnjo in potrošnjo ter na ekstenzivno usmerjenost v proizvodnji. Takrat in tudi še kasneje, zlasti pri razpravi o gibanju gospodarstva v prvih osmih mesecih leta 1964 je razprava pokazala na nesmotrno investicijska vlaganja zlasti pa na hitrejša in večja vlaganja v predelovalno industrijo, kot v razvoj bazične, surovinske in energetske osnove. Mnoga podjetja so v prizadevanju za formiranje večjih skladov in večjih osebnih dohodkov vodila politiko količinskega povečevanja proizvodnje brez bistvenega kvalitetnega premika v proizvodnji in sledila celo računici, da z manj kvalitetno, vendar številnejšo delovno silo in večjim materialnim vlaganjem dosežejo boljše ekonomske rezultate. Takšna politika je računala le s pogoji domačega trga, ki v pogledu cene in kvalitete, kot v pogledu drugih nabavnih pogojev, ni tako zahteven kot tuj, predvsem še zahodni trg. Temu so podjetja prilagajala tudi svojo investicijsko politiko.

Posledice take politike in take usmeritve so se pokazale že lani, v celoti pa so prišle do izraza v letošnjem letu, ko so zaradi tega nastale v določenih gospodarskih panogah že zelo resne motnje. V mislih imam predvsem problem oskrbe naše industrije z reprodukcijskim materialom, o katerem bomo obširneje razpravljali pri naslednji točki dnevnega reda, gre pa tudi za problem oskrbe z energijo, o katerem je naš zbor tudi že obširno razpravljajal.

Kot v lanskoletnih razpravah, lahko tudi danes ponovno ugotovimo, da je do takega kritičnega stanja prišlo v glavnem zato, ker smo dopustili neskladno investicijsko vlaganje, in ker smo ta neskladja med investicijami v predelovalno industrijo in investicijami v bazično industrijo ter surovinsko in energetske osnovo prepočasi odpravljali. Poleg tega pa investicijska politika tudi ni ustvarjala pogojev za povečanje ekonomskih učinkov v perspektivi. Vse premalo se je investiralo v tehnološko izpopolnjevanje in modernizacijo obstoječih kapacitet zaradi povečanja stopnje predelave ter s tem zmanjšanja pritiska na surovinsko osnovo.

Današnje stanje nam povsem jasno nakazuje smer investicijske politike v prihodnje. Treba pa bo najprej pospešeno investirati v razvoj surovinske in energetske osnove, nato pa dosledneje skrbeti za čim skladnejši razvoj gospo-

darstva kot celote. Pri tem pa bo treba še posebej upoštevati potrebo po bolj smotrnem vključevanju v mednarodno menjavo in zlasti pospeševati razvoj tistih panog gospodarstva, ki lahko največ prispevajo k izboljšanju plačilne bilance. Z druge strani pa tudi pri uvozu ne kaže uvajati restriktivskih ukrepov za proizvode tistih dejavnosti, kjer nam razvoj lastnih kapacitet ne more zagotoviti najugodnejših učinkov.

Potreba po hitrejšem razvoju in izpopolnjevanju gospodarskega sistema je bila doslej v skupščinskih razpravah tudi mnogokrat poudarjena. Razvoj v lanskem letu, pa tudi letošnje stanje, nedvomno potrjujeta, da je treba s politiko decentralizacije upravljanja s sredstvi nadaljevati in da je treba pravice in dolžnosti glede upravljanja s sredstvi v še večji meri prepuščati delovnim kolektivom. Lani so bili doseženi znatni premiki v korist delovnih organizacij. Ti premiki pa niso izboljšali položaja vsem delovnim organizacijam, ker so bile za nekatera podjetja hkrati uvedene določene druge obveznosti, kot npr. povečanje carinske tarife itd., zlasti pa so mnoga podjetja s sprostivami pridobljena sredstva izgubila zaradi znatnega povečanja cen reprodukcijskemu materialu in drugim uslugam.

V skupščinskih razpravah smo sicer ugotavljali potrebo po usklajevanju cen med posameznimi panogami in predpostavljali porast cen določenih artiklov zato, da bi dosegli uskladitev. Na take zaključke nas je tudi navajala politika usklajevanja osebnih dohodkov, vendar so mnoga neskladja med cenami in pri osebnih dohodkih ostala še vedno nerešena; dvigala so se le na vedno višji nivo. Podjetja so večinoma povečanje cen reprodukcijskega materiala in povečanje osebnih dohodkov prenesla v ceno svojih izdelkov in to brez prizadevanj, da bi ta sredstva pridobila z večjo proizvodnostjo, z izboljšano organizacijo in tehnologijo dela ter z mobilizacijo notranjih rezerv.

Glede na to, da bomo o problemih zunanjetrgovinskega in deviznega sistema obširneje govorili v razpravi o problemih oskrbe z reprodukcijskim materialom, bi omenil le to, da smo ta problem v skupščini zelo pogosto obravnavali, da so bili v teh razpravah dani pogosto zelo koristni predlogi in da so tako zvezni kot republiški upravni organi napovedali že za letošnje leto dokaj drugačen in znatno bolj stimulativen režim kot ga imamo trenutno v praksi.

Mislim, da predstavlja trenutna praksa kompleksnega zunanjetrgovinskega režima z dodatnimi administrativnimi in kreditnimi omejitvami v primerjavi s tem, kar smo imeli, korak nazaj. Če je to narejeno zato, da bi za tem lahko storili dva koraka naprej, je zadeva v redu. Bojim pa se, da skušajo nekateri na vsak način dokazati, da decentralizacija pri upravljanju z deviznimi sredstvi ni mogoča in da je star centralistični in administrativni sistem zbiranja in dodeljevanja teh sredstev edino mogoč. Menim, da ne more biti odveč, če ponovim že mnogokrat omenjeno ugotovitev skupščinskih razprav, da je za nadaljnji razvoj gospodarstva in za uspešnejše vključevanje v mednarodno blagovno menjavo edino sprejemljiv tak zunanjetrgovinski in devizni režim, ki bo proizvajalce ekonomsko stimuliral k večjemu izvozu. Vse druge oblike usmerjanja proizvajalcev k izvozu so v današnjih pogojih samoupravljanja preživele.

Treba bo doseči, da se uveljavi pri delitvi deviznega dohodka podjetja načelo delitve med podjetjem in družbo in da po izvršeni delitvi podjetje samo odloča o porabi tako pridobljenih sredstev. Družba ima namreč možnost določiti take delitvene odnose, da bodo zagotovljena devizna sredstva za splošne

potrebe in tudi za tiste gospodarske panoge, pri katerih gospodarstvo ni zainteresirano na izvozu.

Ob koncu bi rad pripomnil še to, da je bila dosedaj sprejeta vrsta koristnih načelnih predlogov v prid nadaljnjemu razvoju gospodarstva in da bi bilo znatno manj težav, če bi v praksi ta načela dosledneje izvajali tako v delovnih organizacijah kot v upravnih organih.

Predsednik Leopold Krese: Besedo ima inž. Miloš Kobe.

Inž. Miloš Kobe: Tovarišice in tovariši poslanci! K poročilu Izvršnega sveta želim pripomniti le nekaj besed v zvezi s problematiko raziskovalnega dela. O njem daje poročilo le kratko informacijo, da so bila prizadevanja Izvršnega sveta usmerjena predvsem v krepitev obstoječih in formiranje novih institucij oziroma razvojnih enot v gospodarskih organizacijah. Želim pripomniti, da je o vprašanih raziskovalnega dela razpravljal tudi naš zbor v novembru lanskega leta in sprejel stališče, da naj gospodarske organizacije hitreje razvijajo in pospešujejo raziskovalno delo na vseh stopnjah, zanj zagotovijo ustrezna finančna sredstva, organizacijsko in kadrovsko okrepijo svoje razvojne oddelke in se vzporedno s tem čim bolj povežejo z obstoječimi raziskovalnimi organizacijami na svojem področju.

Ugotovimo lahko, da je bilo v letu 1964 osnovano 5 novih raziskovalnih inštitutov in da je bilo za raziskovalno delo v 1964. letu vloženo okrog 9 milijard dinarjev, kar je bilo za okoli 20% več kot v 1963. letu. Vendar pa kljub določenim pozitivnim tendencam še ne moremo biti zadovoljni, saj se le 15% od okoli 300 večjih gospodarskih organizacij ukvarja posredno ali neposredno z raziskovalnim delom. Menim, da morajo biti tovrstna prizadevanja Izvršnega sveta v nadalje intenzivnejša. To poudarjam zato, ker se splošna gospodarska situacija letos zaostrojuje, ker stojimo pred določenim pomanjkanjem sredstev v nekaterih gospodarskih organizacijah, kar bo le-tem narekovalo selektivnejšo politiko vlaganja in hitrejšo obračanje teh sredstev in ker obstoja bojazen, da bi tu in tam bila zato v določeni meri prizadeta tudi orientacija v gospodarskih organizacijah na pospeševanje raziskovalnega dela, kar pa bi po mojem mnenju, vodilo v bistvu prav do nasprotnega učinka. Vsako odstopanje od politike krepitev raziskovalnega dela v proizvodnji pomeni lahko le odstopanje od intenzifikacije gospodarjenja in odstopanja od prilagajanja naše proizvodnje kvalitativnim in ekonomskim zahtevam svetovnega tržišča. Skoparjenje pri raziskovalnem delu za potrebe proizvodnje bi zato pomenilo vodenje zelo kratkovidne politike. Zato ponovno poudarjam, da naj se delo Izvršnega sveta v prihodnje usmeri tako, kot je to v zvezi z raziskovalnim delom nakazano v stališčih našega zbora in mnogo bolj okrepi prav zaradi zaostrenih pogojev gospodarjenja v tem ali prihodnjem letu.

Predsednik Leopold Krese: Prijavljenih diskutantov ni več. Se še kdo prijavlja k besedi? (Ne javi se nihče). Če se nihče več ne javi k razpravi, ugotavljam, da je na osnovi stališč, ki jih je sprejel odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov in po današnji razpravi poročilo Izvršnega sveta odobreno.

Prehajamo na 4. točko dnevnega reda, to je na razpravo o informaciji o oskrbljenosti industrije v SR Sloveniji z reprodukcijskim materialom.

Informacijo je pripravila delovna skupina poslancev, obravnaval pa jo je že tudi odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov našega zbora na skupni seji s člani delovne skupine. Pri sestavi informacije so sodelovali tudi republiški sekretariati s področja gospodarstva, republiška gospodarska zbornica, Jugobanka, dalje Splošna gospodarska banka, Zveza komunalnih bank in Zavod za gospodarsko planiranje Slovenije. Zato smo na današnjo sejo povabili tudi predstavnike Republiškega sekretariata za industrijo, Zavoda za gospodarsko planiranje, Gospodarske zbornice, Splošne gospodarske banke in Jugoslovanske banke za zunanjo trgovino.

V skladu z običajem našega zbora predlagam, da povabljenim gostom damo besedo, kadar bodo želeli razpravljati. Se strinjate s tem predlogom? (Poslanci se strinjajo.) Je kdo proti? (Nihče.)

Ugotavljam, da je ta predlog sprejet.

Na podlagi drugega odstavka 80. člena začasnega poslovnika je Izvršni svet določil za svojega predstavnika k tej točki dnevnega reda Draga Dolinška, republiškega sekretarja za industrijo.

Pri tej točki dnevnega reda prosim poslance, ki bi želeli razpravljati, da se prijavijo pisмено.

Začenjam razpravo k tej točki in dajem besedo predsedniku delovne skupine, tovarišu Srečku Rihtarju.

Srečko Rihtar: Tovarišice in tovariši poslanci! Ko obravnavamo problem oskrbljenosti industrije z reprodukcijskim materialom, moramo imeti pred očmi dvoje: potrebe, ki jih industrija najavlja na osnovi svojih programskih zasnov in dejanske možnosti, ki jih imamo glede na materialno osnovo v dani situaciji. Osnovni konflikt izhaja prav iz gornjega, saj je znano, da so programske zasnove posameznih industrijskih panog dostikrat precej širše kot je dejanska možnost za redna investicijska vlaganja ali za napajanje določene industrije z reprodukcijskim materialom. To velja tako za domači kot za uvoženi reprodukcijski material. Najpogosteje smo priča silnemu pritisku na različne forume in banke s konkretnimi predlogi, kako naj se stvari rešijo. Kljub takemu pritisku in predlogom pa se stvari največkrat ne rešijo ali pa zelo počasi rešujejo in to niti prakticistično, še manj pa sistematično, da ne govorim o velikem pomanjkanju posluha za poslovnost, ki se jo vse bolj odriva na stranski tir, tako da postaja nadloga za birokratske in centralistične težnje.

Sprašujemo se, kje so vzroki in kje je rešitev? Eden od vzrokov je brez dvoma v tem, da devizni režim postavljen za leto 1965, ki je bil sicer najavljen že lansko leto, ni pravočasno zaživel. Po osnovnih smernicah za povezovanje uvoza z izvozom se je hotelo prenesti odgovornost za zagotovitev deviznih sredstev na gospodarske organizacije same. Kolikor gospodarske organizacije izvršijo večji izvoz od predvidenega minimuma v družbenem planu, naj bi bile stimulirane z večjim uvozom.

Do tu je vse v redu, čeprav ni moč trditi, da je to rešitev tudi za tiste gospodarske organizacije, ki pretežno proizvajajo za domače tržišče in se postavlja vprašanje, kako naj se povečuje proizvodnja za domači trg. V dani situaciji je to pač edina možnost, ki je nujna in bi zaradi tega bilo pričakovati tudi hitrejšo uveljavljanje novih smernic v deviznem režimu za leto 1965. Pri operativnem izvajanju sprejetih principov pa se je začelo zatikati pri bankah, ki so predpogodbe in dogovore sklenile prepozno, hkrati pa še bolj zapletle uvozni postopek. Zaradi tega industrija ni mogla pravočasno pristopiti k reali-

zaciji uvoza, kar je imelo za posledico relativno manjši izvoz. Dodati je treba še to, da so kvote za prvi kvartal znižane za več kot polovico in da je od odobrenih sredstev samo ena tretjina gotovinskih sredstev in dve tretjini bančnih kreditov. Poleg tega je še odprt problem neplačanih nalogov iz 1964. leta. Po moji oceni je pomanjkljivost tudi v tem, da so pogodbe sklenjene samo za tri mesece in ne za celo leto. Znano je tudi, da so se devize dodeljevale mesečno in da se je hotelo preiti celo na lanskoletni sistem tedenskega dodeljevanja deviz. Po vsem tem je jasno, da so se intencije deviznega režima za leto 1965 izmaličile do take mere, da v pogodbah, ki so sklenjene z gospodarskimi organizacijami, ni upoštevano niti osnovno načelo stimulacije za industrijska podjetja, to je večji uvoz v primeru preseganja izvoznih obveznosti. To dejstvo in pa še vedno neurejen položaj glede blokirane retencijske kvote ter neurejene izvozne premije prav gotovo ne stimulirajo oziroma ne usmerjajo gospodarskih organizacij k izvozu.

Kaj je storiti? Pred seboj imamo fotografijo stanja v nekaterih gospodarskih panogah, ki potrebujejo ugodne kredite, ki kriče in opozarjajo na rešitev. Priča smo že določenim zastojem v proizvodnji prav zaradi pomanjkanja domačega ali uvoženega reprodukcijskega materiala, v zadnjem času pa tudi že prvim ukrepom za ustavitev inflatornih tendenc in umiritev trga v obliki restrikcij bančnih kreditov in začasnega zmrzovanja cen.

Posledice dosedaj znanih ukrepov se bodo čutile v najkrajšem času. Odveč bi bilo pričakovati, da določene gospodarske organizacije ne bodo doživele notranjih pretresov in da ne bo politika ekstenzivnega gospodarjenja doživela svoj prvi močnejši demanti. To bo delovne kolektive usmerilo k reševanju tudi tistih subjektivnih težav, ki do sedaj niso bile važne, hkrati pa bo imperativno zahtevalo iskanje notranjih rezerv ter povečanje produktivnosti dela. Nemogoče si je namreč predstavljati, da bi brez povečanja produktivnosti dela bilo še mogoče obdržati dosedanji nominalni in tudi realni dvig osebnih dohodkov.

V tej luči je treba obravnavati tudi problem oskrbljenosti z reprodukcijskim materialom. V sedanji situaciji prav gotovo ni moč meriti teh potreb po programskih zasnovah same industrije, ki temelje na potrebah domačega tržišča. Žal nam sedaj narekujejo fizični obseg proizvodnje predvsem devizne možnosti, to je nabava reprodukcijskega materiala za industrijo, ki izvažajo in le v zelo omejenem obsegu lahko računamo z uvozom reprodukcijskega materiala za proizvodnjo za domači trg. Odtod izhaja tudi potreba po selekciji in prioriteti izvozne industrije. Odtod še nadalje zelo velika pristojnost poslovnih bank in razni administrativni posegi za rešitev delikatne situacije. Zdi se mi, da nam pretekla praksa dokazuje, da smo dosegli premajhno poslovnost bank in dopustili preveč administrativnega poseganja ter da v bodoče ne moremo dopuščati še nadaljnjega birokratskega šabloniranja, ki največkrat prinaša našemu gospodarstvu občutno gospodarsko škodo.

Če to apliciram na kemično industrijo, lahko ugotovim, da je položaj kemične industrije v toliko različen od drugih strok, ker gre za proizvodnjo snovi, ki so samo v manjših količinah zastopane v končnem proizvodu drugih strok in s tem v indirektnem izvozu. To je primer predvsem v industriji lakov in barv, ki jo je sedanja devizna situacija najbolj prizadela. To je panoga, ki se razvija v pogojih domačega trga in prvenstveno za ta trg. Ta industrija prodaja svoje izdelke pomembnim izvoznim panogam: lesni, kovinski in avtomobilski industriji, ladjedelništvu ter drugim. Za njen položaj na svetovnem trgu je značilna brezupna konkurenca tujih proizvajalcev. Izvoz na zahodna tržišča je

praktično iluzoren, ker je zunanji trg preveč ekskluzivno odprt samo velikim tujim proizvajalcem. Zato ta panoga ne more kriti svojih uvoznih potreb z zahoda s svojim lastnim izvozom na zahodni trg.

Sabloniranje pri tej panogi postaja izrazito škodljivo in smatram, da bi ravno v takih primerih morala Jugobanka režim dodeljevanja deviz obogatiti s potrebnimi finesami. Tako naj bi na primer dovolila, da dobavo reprodukcijskega materiala plačajo izvozne industrije s tujimi plačilnimi sredstvi, ki so jih ustvarile te industrije z izvozom. Na ta način bi odpadlo ocenjevanje, koliko in kakšen je indirektni izvoz industrije barv in lakov. Poleg tega se sprašujemo, zakaj je treba ignorirati delež industrije, ki je devizno že tako do golega osiromašena in zakaj naj njen delež prikazuje kot svoj izvoz druga industrija, ki je kot izvoznik že sama po naravi npr. letno privilegirana. Še teže pa je, če se zaradi ozke birokratske mentalitete odgovornih organov odobrava lesni industriji npr. kot izvoznikom, uvoz lakov in barv in trošenje še več deviz, kot je potrebno in to tudi v primerih, ko domača industrija lahko izdelava tujim izdelkom enakovredno kvaliteto. Če vemo, kakšen je položaj te industrije, je tudi zelo čudno, da Jugobanka ne odobrava povezovanja uvoza za to industrijo z deviznim prilivom drugih strok, čeprav je devizni priliv evidentna posledica nakupa repromateriala za našo industrijo barv in lakov. Pri tem mislim na ponovno opravljanje pristaniških uslug za tuje firme, ki Jugoslaviji dobavljajo reprodukcijski material za našo industrijo barv.

Da bom jasnejši, tuji proizvajalci reprodukcijskega materiala za industrijo barv in lakov so pripravljene aktivirati in usmerjati ves tranzit preko jugoslovanskih pristanišč. Konkretno so to aranžmaji za Reko in Koper. Zahtevajo, da se za del deviznega priliva ostvarjenega z aktivizacijo in povečanjem tranzitnega prometa naših pristanišč odkupi določen reprodukcijski material za industrijo barv in lakov. Ta konkreten primer lahko pravzaprav tudi posplošimo. Industrijskim panogam, za katere je več kot na dlani, da nimajo možnosti za izvoz na Zahod, naj se dovoli, da lahko sklenejo posebne aranžmaje, če s svojim uvozom zares omogočajo dodaten priliv deviznih sredstev, ki ga zagotavljajo tuji dobavitelji glede na lastne prodajne interese. Takšne posebne aranžmaje je prav gotovo treba ne samo omogočiti, ampak tudi pospeševati. Za razliko od take orientacije pa Jugobanka veže to industrijo na lastni izvoz na Zahod. Dodatni aranžma za devizni priliv, ki ga pristanišču zagotove dobavitelji repromateriala, pa daje tej panogi samo pravico, da pride z večjo gotovostjo do sredstev, ki jih je Jugobanka obljubila na osnovi izvršenih izvoznih obveznosti te industrije. To je tipičen primer, kako Jugobanka ne bi smela izgubljati smisla za prilive, ki jih sicer ne bi bilo in ki so tipičen primer za dvojno povezovanje uvoza z dvakratnim izvoznim prilivom.

Nadalje se tej panogi ne prizna kot vsaj delni ekvivalent za uvoz reprodukcijskega materiala izvoz v klirinške države, čeprav ta ni ravno majhen. Izjemen položaj te industrije zahteva, da Jugobanka v večji meri upošteva tudi te vrste izvoza.

Drug zanimiv primer je kemična tovarna v Hrastniku. Elektroliza v Hrastniku je oskrbljena z industrijsko soljo iz Romunije. Izvoz tripolifosfata na zahodno področje pa je zaradi visoke cene domačega tripolifosfata, ki se giblje okoli 150 \$ v primerjavi z romunsko konkurenco, ki ga prodaja po 115 \$, praktično nemogoč. Tako imenovani mokri postopek za pridobivanje tripolifosfata je absolutno nerentabilen in zato izvoz tripolifosfata na Zahod pomeni »razprodajo« narodnega dohodka pod ceno. Ta primer je tipičen za podkrepitev ugo-

tovitve, da so proizvodni postopki v nekaterih primerih tako dragi, da teh tovarn ne bi smeli za vsako ceno priganjati k nerentabilnemu izvozu.

Načelo vezanja uvoza na izvoz je bilo doslej koristno, ker so nekatere tovarne spoznale svojo konkurenčno nesposobnost in da lahko iz tega spoznanja potegnejo konsekvence. Bilo pa bi prav, da pristojni organi takšno stanje ugotove in dovolijo tem in takšnim tovarnam, da se jim izvozne obveznosti ustrezno zmanjšalo, njihov fizični obseg proizvodnje pa prilagodi razumnim potrebam domačega trga, kolikor pač družbene devizne možnosti to dovoljujejo. Vsekakor bi bilo potrebno, da se tem in takim tovarnam dovoljuje izvoz na klirinška področja, ki je zanje rentabilnejši. Morda bo kdo dejal, da je s stališča devizne situacije taka ugotovitev nesprejemljiva in vsaj prezgodna, ima pa brez dvoma svoje ekonomske argumente, ker je treba nedvomno ugotoviti, da na primer lesni industriji, kot velikemu izvozniku, kateremu je inozemstvo normalni trg, njena izvozna obveznost ne samo, da ji ne predstavlja bremena, ampak ji celo prinaša koristi. Medtem pa je dobršen del kemične industrije neposredno prizadet, če mora za vsako ceno izvažati preko svojih možnosti. Zato je treba devizna bremena pravilno oceniti, če govorimo o perspektivnih načrtih. Če pa rešujemo težko devizno situacijo, praktično brez minimalno potrebnih deviz, tedaj je sedanji režim, ki ga uveljavljajo poslovne banke, pravilen, ne zato, ker je ekonomsko utemeljen, temveč zato, ker deviz ni in potemtakem drugačnega izhoda tudi ni. V tem primeru bi bilo tudi povsem normalno, da morajo takšne tovarne za vsako ceno v izvoz in da izgubo prikrivajo z dvigom cen na domačem trgu. Vsi pa vemo, da je taka situacija nevzdržna, kajti vse dotlej, dokler bo trajalo tako stanje, ni moč govoriti o zaustavljanju inflatornega gibanja, še manj pa o stabilizaciji gospodarstva. Zadnji ukrepi Zveznega izvršnega sveta glede zamrznjenja cen pa želijo doseči ravno nasprotni učinek.

Zelo zanimiva bi bila tudi naslednja oblika in rešitev, ki jo želim prikazati na primeru izvoza metalnih soli.

Visoke cene kovin, katerim cene kemične predelave in njenih izdelkov na svetovnih borzah po svoji naravi ne morejo slediti, zahtevajo danes forsiran izvoz kovin. Tak je primer svınca in svinčenega minija, oziroma živega srebra in živosrebrnega oksida. Običajno je, da se cene kovin na svetovnih borzah ne glede na to, ali rastejo hitro ali počasi, dvigajo hitreje od cen kemično predelanih kovin; nikoli pa ne gredo vzporedno ali pa celo počasneje. Kadar cene kovinam padajo, cene kemično predelanih izdelkov padajo počasneje kot kovinam. V taki situaciji kot smo danes, ko so cene kovin v porastu, se kemične tovarne znajdejo v položaju, da ne morejo kupiti kovin, ker bi kemično predelane stale veliko več kot same kovine, cena na svetovnem trgu pa je nižja od nabave cene kovin in torej ni pričakovati deviznega učinka. Na domačem trgu pa kovin tudi ne dobijo po primerni ceni, ker gre v tem primeru vse v forsiran in v zadosti rentabilen direkten izvoz. Kapacitete stojijo neizkoriščene in problem izgleda nerešljiv. Menim, da je tud tu rešitev in to v dodelavnih poslih. Po mojem z dodelavnimi posli lahko rešujemo ne samo zaposlovanje kapacitet, temveč dosegamo tudi določen devizni učinek. Če ima neka tovarna bodisi v tej ali pa v drugi panogi možnost za dodelavni posel, potem se tega ne sme omejevati. Nasprotno v dani situaciji so dodelavni posli najbolj primerna in najmanj rizična oblika zaposlovanja kapacitet. Ne samo to, tudi dejstvo, da je delo plačano z devizami, da je v dodelavi še določen odstotek domače surovine, ki sicer direktno ne bi šla v izvoz, vse to govori za to, da je treba močno pospeševati obliko dodelavnih poslov.

Temu ustrezno je treba seveda prilagoditi tudi predpise. Ka nam pomaga taka oblika, če lahko dodelavni posel carina dovoli, ali pa ne dovoli in to šele takrat, ko je blago že prispelo v Jugoslavijo; če nadalje ni jasno, kako naj se kontrolirajo dodelavni posli s strani carine, ker gre za začasni uvoz surovine in za izvoz višje stopnje predelanega proizvoda; če ni jasno banki, da se mora v tem primeru taki tovarni za ustrezen del zmanjšati izvozna obveznost in priznati vse normalne dinarske prime za vloženo delo in material; nadalje če ni zaupanja v normative za dodelavo in učinkovite kontrole, da ne pride do malverzacij.

Nosilci akcij za dodelavne posle pa bi morala biti podjetja sama, banke pa bi morale z izbrušeni posluhom podpirati take akcije. Premajhna elastičnost in pričakovanje rešitve od skupnosti dostikrat povzročajo, da ne vidimo, kje so dodatni viri izvoza brez potrebnega odliva deviz za surovine.

Industrija detergentov je nadaljnji tipičen primer industrije, ki dela za kritje potreb domačega trga. Devizni režim je napotil tovarne na izvoz, ki še ni utečen in za katerega v doglednem času ni realnih izgledov. Omejevanje proizvodnje je logična posledica takšnega položaja. Tako stanje je privedlo na eni strani do pozitivne posledice, da so izkoriščene vse industrijske in trgovske zaloge, in na drugi strani do negativne posledice, da so sedaj kapacitete neizkoriščene. V manjšem obsegu sicer prihajajo v tovarno domače surovine in to ravno toliko, da ta industrija docela ni ustavila proizvodnje, vendar popolnega izkoriščanja kapacitet tudi v bodoče ni mogoče pričakovati. Domačemu tržišču detergentov se sedaj sicer še ne pozna zmanjšanje proizvodnje, vendar je pomanjkanje vsekakor pričakovati v drugi polovici leta, ker bodo do tedaj izčrpane zaloge blaga v trgovini. Omejevanje proizvodnje nasploh je v takih primerih neizogibno vse dokler bo devizna situacija takšna, kakršna je. Prioriteta za izvozno industrijo, ki naj dodatne devize ustvarja, da bi se situacija lahko izboljšala tudi v proizvodnji za domači trg, je slej ko prej aksiomatična in od take politike v doglednem času ne bomo mogli odstopiti.

Hotel bi se zadržati še pri nekaterih problemih tekstilne industrije. Položaj te gospodarske panoge je nedvomno eden od najtežjih, saj potrebuje 80 ali celo več odstotkov uvoženih surovin. Pomanjkanje naravnih vlaken se v industrijsko razvitih državah rešuje z investiranjem v kemično industrijo, ki proizvaja celulozna in sintetična vlakna. Pri nas zaenkrat sintetična vlakna uvajamo in to z Zahoda tako, kot uvažamo večinoma vse ostale surovine in reprodukcijski material. Od tod tudi deljena mišljenja o oportunisti vlaganj v tekstilno industrijo in o njeni vlogi kot izvozniku. Vendar dejstvo, da je samo 9 % vrednosti vseh osnovnih sredstev industrije v naši republiki v tekstilni industriji, hkrati pa je 12,6 % celotnega dohodka, 14,5 % narodnega dohodka in 15,7 % celotne akumulacije, govori za to, da je ta industrijska panoga zelo važna za nacionalno gospodarstvo. Kljub temu pa se tekstilna industrija nahaja letos v zelo kritičnem položaju glede oskrbljenosti s surovinami in z repromaterialom. Trenutne zaloge so minimalne in še te desortirane, tako da se ne more uspešno vključevati v izvoz, ki je kot vemo, sezonskega značaja. Ravno tako ni materialne spodbude za izvoz, saj se dogaja, da se dosega v izvozu za 1 dolar 1150 din, medtem ko na domačem trgu velja 1 dolar 1500 din. Nevzdržno postaja zagovarjanje enakega dinarskega premiranja v izvozu, bodisi da gre za polproizvode, recimo za prejo, ali za finalni izdelek, za tkanino ali konfekcijo. Takšen sistem premiranja je seveda dajal dosedaj svojevrsten rezultat in je razumljivo, da se je izplačalo izvažati predvsem prejo in surove tkanine.

Težak problem predstavlja nadalje tudi centraliziran sistem oskrbe s surovinami preko direkcije za surovine. Nepravočasne dobave in pa desortiranost so glavne ovire za nemoteno proizvodnjo, ki v danih pogojih že tako komaj vzdržuje težak pritisk inozemske konkurence. Posledica take politike se zrcali tudi v konkretnih rezultatih letošnjega izvoza tekstilne industrije, ki bi morala v Jugoslaviji skupaj realizirati za 27 milijard dinarjev izvoza, do danes pa ima sklenjenih samo za 17,3 milijarde izvoznih pogodb ali 63,8 % od predvidenega izvoza. Vzrok takemu stanju je negotovost pri uvozu repromateriala, ki bi moral znašati okoli 43,5 milijarde dinarjev. Vidimo torej, da gre že pri programiranju za planiran deficit v višini 16,7 milijarde, medtem ko bo dejanski deficit še veliko večji.

Oglejmo si še, kako si predstavlja rešitev tega problema Jugobanka. Za izvoz na klirinška področja se priznava za 1 \$ izvoza 1,5 \$ uvoza s teh področij. Za izvoz na konvertibilna področja priznavajo devize v razmerju 1:1. vendar v odvisnosti od gibanja celotnega jugoslovanskega izvoza. Če ima npr. jugoslovanski izvoz dinamiko 100 %, pa dobi tekstilna industrija oziroma podjetje za 100 \$ izvoza samo 85,3 \$ na razpolago za uvoz. Če je jugoslovanski uvoz nižji od 100 %, potem dobi tekstilna industrija ustrezno manj deviz od omenjenih 85,3 \$ na 100 \$ in to pod pogojem, če v tem primeru celotna tekstilna industrija izvršuje svoje obveznosti. Samo v primeru, ko je celotni jugoslovanski izvoz preko 100 % in seveda tudi izvoz tekstilne industrije, dobi podjetje za izvoženi 1 \$ na razpolago 1 \$ za uvoz.

Vezanje usode tekstilne industrije na celoten jugoslovanski izvoz je razumljivo, ker gre za uravnovešene plačilne bilance. Nerazumljivo pa je, da mora celotna tekstilna industrija ustvarjati najmanj 100 % izvoznega plana ali pa še več, da lahko dobi podjetje na razpolago za 1 \$ izvoza, 1 \$ za uvoz. Z drugimi besedami, močno suficitarni izvoznik nima nobenih izgledov, da bi dobil večja dolarska sredstva, če mu neko podjetje v panogi pokvari povprečje, oziroma če tudi to doseže, potem imajo podjetja, ki so slabše izvažala na račun boljšega izvoznika enako pravico na udeležbo. Tak način vezanja uvoza z izvozom je brez dvoma prerigorozen in nepravilen, ker v današnji situaciji postavlja tekstilno industrijo v silno težak položaj. Spremembe takega režima in pa močnejše uveljavljanje in pospeševanje dodelavnih poslov, kakor tudi diferenciranje dinarskih premij in decentralizacija oskrbe z osnovnimi surovinami je najbrž za tekstilno industrijo edini izhod, da se nadomesti zamujeno.

Končno bi hotel poudariti še to, da skupni problemi teh panog v veliki meri izvirajo iz premajhne decentralizacije, v katero spada prav gotovo tudi premajhna samostojnost republiških filial Jugobanke in ostalih specializiranih bank. Po mojem bi morale imeti republiške banke znatno večjo samostojnost in možnost za operativno poslovnost. Predvsem pa bi morale biti na republiško filialo Jugobanke preneseno tudi vse izvozno dinarsko kreditiranje, kajti nemogoče si je predstavljati, da gre sistem dodeljevanja deviz in sklepanje pogodb o deviznem kreditiranju preko Jugobanke, dinarsko kreditiranje pa preko drugih bank, recimo Komunalne banke, ki imajo glede na sedanje kreditne restrikcije lahko tak ali pa drugačen odnos do dajanja izvoznih kreditov. Izvozni krediti in krediti za pripravo izvoza, kolikor seveda še bodo, so neločljivo povezani s poslovanjem tiste specializirane banke, ki opravlja tudi vse devizne posle. Kolikor bo teh bank v prihodnje več, potem naj velja enako načelo.

O retencijski kvoti ne bi hotel izgubljeni besed, ker smo že na tem forumu toliko govorili, da lahko povem samo to, da je treba zahtevati že enkrat, da naj se prenese ta retencijska kvota, pa najsi bo samo ena četrtina iz naslova pravice iz prejšnjih let in 100 % iz tekočega leta, vendar naj se prenese in naj sami kolektivi odločajo o usodi teh sredstev brez kakršnihkoli omejitev, saj je to minimalna zaupnica, ki jo terjajo delovni kolektivi zase. Prepričan sem, da bodo retencijsko kvoto ne glede na to, da se osebno ne strinjam z višino retencijske kvote, znatno smoterneje izkoristili, kot pa to lahko predvideva nek uniformiran predpis.

Predsednik Leopold Krese: Besedo ima tovarišica Menna Tatjana, ki bo prečitala poročilo oziroma stališče Jugobanke, podružnice za SR Slovenijo.

Tatjana Menna: Kot rečeno, je to poročilo sestavila Jugobanka in mi je bilo ob odsotnosti glavnega direktorja, tovariša Koprivnikarja zaupano, da ga prečitam.

Zaradi nezadostne dinamike naraščanja izvoza, ob nesorazmerno velikem uvozu leta 1964 se je akumuliral tako visok deficit v blagovni izmenjavi s tujino, da je bilo treba izvršiti radikalne ukrepe, da se take tendence letos ne bodo nadaljevale. Zaradi tega je prišlo do uvedbe sistema vezave uvoza reprodukcijskega materiala na izvoz, kar je bistveno za sistem delitve deviz v letošnjem letu.

Nesporno je dejstvo, da se uvoz, ki ga financiramo skoraj pretežno s prilivom iz uvoza, ne more razvijati stihijsko in samostojno ne glede na gibanje izvoza in ostalega gospodarstva. Bistvo vseh deviznih ukrepov v letu 1965 je v tem, da se doseže ugodnejši saldo izmenjave s tujino. Vse to ukrepanje je bilo preneseno na Jugoslovansko banko za zunanjo trgovino, ki je v letu 1965 prevzela prodajo deviz skoraj za celotno industrijo. Razumljivo je, da so ti ukrepi, to je vezava uvoza reprodukcijskega materiala na izvoz, za industrijo, ki doslej tega načina deviznega financiranja ni poznala, boleči in da je Jugoslovanska banka za zunanjo trgovino kot izvajalec teh ukrepov postala zaradi tega dovolj nepopularna.

Bistvo novega sistema je namreč tudi v tem, da se je skrb za devizna sredstva prenesla navzdol in da se mora danes vsako posamezno podjetje zavdati, da je razen turizma edini ustvarjalec deviz v Jugoslaviji izvoz ter da deviz za uvoz brez izvoza ni mogoče dobiti.

Glede na izredno slabe izvozne rezultate iz leta 1964, slabe glede na nesorazmerno povečanje uvoza, so bila devizna sredstva, ki jih je imela konec leta 1964 na razpolago Narodna banka, sorazmerno omejena. Zato je moralo priti do restrikcij pri delitvi deviz, oziroma moralo se je preiti na tak način dodeljevanja deviz, ki bo prizadel predvsem tista podjetja, ki se na noben način ne morejo ali nočejo sprijazniti z nujnostjo vključitve v mednarodno delitev dela. Skupna količina deviz, ki jo je Jugobanka kot celota za potrebe svojih klientov dobila od Narodne banke, nekako ustreza višini deviz, ki so jih naša podjetja porabila v preteklem letu. Ob devizni kvoti za uvoz reprodukcijskega materiala, ki je enaka izkoriščeni kvoti iz leta 1964, pa se je morala Jugobanka obvezati za povečanje izvoza industrijskega blaga, kot ga predvideva družbeni plan za leto 1965 (to je za več kot 11 %). Kvota je bila po republikah sorazmerno razdeljena in se poslabšano sorazmerje med uvozom in izvozom odraža tudi v kvoti, ki jo je dobila filiala v Ljubljani.

Če so lani industrijska podjetja za 1 \$ svojega izvoza dobila 1,16 \$ uvoženega reprodukcijskega materiala, bodo letos za 1 \$ izvoženega blaga dobila samo 0,92 \$ uvoženega reprodukcijskega materiala. To sorazmerje pa je še odločno slabše v primerih, ko gre za uvoz iz držav, s katerimi se vrši obračun v konvertibilni valuti. Ti odnosi so se pri podjetjih, ki jih oskrbuje ljubljanska podružnica Jugoslovanske banke za zunanjo trgovino letos zaostriła tako, da bodo morala podjetja povprečno 0,75 \$ uvoza izvoziti za 1 \$.

Vsakomur mora biti razumljivo, da je Jugoslovanska banka za zunanjo trgovino ob tako kritičnem deviznem položaju pred izredno težko nalogo prodaje deviz naši industriji. Ker je težišče naših skupnih naporov v letu 1965 na povečanju izvoza, je tudi Jugoslovanska banka za zunanjo trgovino morala svoj sistem delitve deviznih sredstev urediti tako, da stimulira tista podjetja, ki imajo pozitivno devizno bilanco predvsem v konvertibilnih valutah. Ta podjetja bodo lahko svoj uvoz celo povečala, če bodo med letom povečala svoj izvoz. Pričakujemo, da bodo ta podjetja, ki so že v preteklih letih dokazala, da razumejo potrebe po vključevanju v mednarodno delitev dela, svoje izvozne napore še povečala; ustvarila večji izvozni priliv in s tem tudi možnosti za večji uvoz reprodukcijskega materiala.

Problematična pa so tista podjetja, ki se doslej iz kakršnihkoli objektivnih ali subjektivnih razlogov niso vključevala ali pa nezadostno vključevala v mednarodno delitev dela in so zato devizno, posebno pa v konvertibilnih devizah deficitna. Možno je, da je v letošnjem sistemu delitve deviz slovenska industrija prizadeta bolj kot industrija v drugih republikah. Temu so krive specifične negativne lastnosti te industrije, njena heterogenost, razdrobljenost, prevelika navezanost na uvoz, prevladovanje take industrije, ki je bistveno vezana na uvoz surovin, ko so tekstilna in usnjarska. Letošnji sistem je ostro nakazal potrebe po selekciji proizvodnje z namenom izboljšanja kvalitete in proizvodnosti, z orientacijo na izvoz. Nujno je, da bi merodajni činitelji proučili te negativne značilnosti naše industrije in tako omogočili, da se naša republika, ki je neposredni sosed zahodnih držav s konvertibilno valuto v čim večji meri in čim bolj rentabilno vključi v izmenjavo z Zahodom.

Kot poseben primer, ki bi ob ugodni rešitvi bistveno lahko popravil odnos devizno aktivnih podjetij v Sloveniji, se nakazuje strojogradnja, ki kljub vsej podpori bančnih in drugih činiteljev v zadnjih letih pri izvozu ni dosegla zelenih rezultatov. Vprašanje povečanega izvoza proizvodov te industrije je tem bolj nujna, ker zaradi splošnih omejitev investiranja na domačem trgu ta industrija dejansko ne bo doma imela več tako ugodnega plasmaja.

Iz vsega, kar se trenutno dogaja v naši industriji, je razvidno, da se neka-tera naša podjetja ne morejo sprijazniti z novimi smernicami v gospodarstvu in seveda tudi ne z novim deviznim sistemom, ki se na te smernice logično navezuje. Ker so bistvene težave gospodarstva v pomanjkanju reprodukcijskega materiala, naj bi podjetja težila, da za vsako ceno zagotove izkoriščenost svojih sedanjih kapacitet, ne pa da gredo na širjenje teh kapacitet, ne glede na možnosti za njihovo izkoriščanje.

Ena izmed možnosti za povečanje uvoza reprodukcijskega materiala je tudi devizna retencijska kvota, ki ostane podjetju od izvoznega deviznega priliva. Namesto, da bi podjetja ta sredstva porabila predvsem za uvoz reprodukcijskega materiala, pa jih mnoga podjetja še vedno uporabljajo oziroma žele uporabljati za uvoz opreme za razširitev svojih kapacitet. Priporočila in nasveti Jugoslovanske banke za zunanjo trgovino pa v takih primerih malo

zaležejo, ker gledajo podjetja na politiko Jugoslovanske banke za zunanjo trgovino z velikim nerazumevanjem. Na drugi strani pa mnoga podjetja ne izkoriščajo za proizvodnjo izvoznega blaga niti tiste opreme, ki so jo na podlagi velikih in glasnih obljub nabavile za investicijske kredite in devize Jugoslovanske banke za zunanjo trgovino izrecno za povečanje izvoza. Vrednost teh neizpoljenih obveznosti znašajo samo pri 12 važnejših podjetjih preko 4 milijone dolarjev letnega izvoza.

Ob novem deviznem sistemu zlasti hudo kritizirajo Jugoslovansko banko za zunanjo trgovino zato, češ da je letos prepozno pričela dodeljevati devize za uvoz reprodukcijskega materiala. Ko je v drugi polovici lanskega leta Jugoslovanska banka za zunanjo trgovino dobila nalogo, da s prodajo deviz za leto 1965 vpliva na izboljšanje naše devizne bilance, je stala pred problemom, kako s povezovanjem izvoza z uvozom preprečiti ponovitev negativnih rezultatov iz preteklega leta, ne da bi pri tem prišlo do presledkov v oskrbovanju proizvodnje s surovinami. Jugoslovanska banka za zunanjo trgovino je morala izdelati sistem dodelitve deviz v drugi polovici lanskega leta, torej v času ko še ni bilo na razpolago niti zveznega niti republiških planov za proizvodnjo in izvoz niti niso bili znani rezultati doseženi v gospodarstvu v 1964 letu. Posebno težko je bilo vprašanje regionalne razporeditve deviz, saj še ni bilo regionalnih deviznih bilanc niti klirinške kvote iz dvostranskih sporazumov za leto 1965. Ker so bili vsi izračuni izdelani le na predvidevanjih in tendencah, je Jugoslovanska banka za zunanjo trgovino, da bi omogočila nepretrgano oskrbovanje proizvodnje in s tem kontinuiran izvoz, pristopila k odobravanju deviznih sredstev za potrebe proizvodnje v prvem trimesečju leta 1965. Prek časopisja so bile že oktobra 1964 pozvana vsa podjetja, ki so prišla v pristojnost Jugoslovanske banke za zunanjo trgovino, da vložijo svoje zahteve po deviznih sredstvih za prvo četrtletje 1965. Jugoslovanska banka za zunanjo trgovino se je na eni strani borila s težavami pri realizaciji novega sistema, za katerega ni bilo v našem gospodarstvu še nobenih izkušenj, na drugi strani je bil odziv podjetij na njen poziv precej negativen. Podjetja so s svojimi zahtevki odlašala tako, da je bilo število zahtevkov pri ljubljanski filiali popolno šele v drugi polovici januarja 1965. Glede na to, da se v novem sistemu predvideva bilansiranje izvoza in uvoza po posameznih panogah, teritorialnih področjih in tudi v zveznem merilu, ni bilo mogoče k delitvi deviz za prvo četrtletje pristopiti brez zbranih potreb celotne industrije.

Kljub temu je Jugoslovanska banka za zunanjo trgovino s pospešenim tempom dela sestavila do 10. februarja 1965 svojo bilanco, podpisala predpogodbo z vsemi podjetji in pristopila k odobravanju deviz za prvo četrtletje 1965. Do konca marca so podjetja ljubljanske filiale Jugoslovanske banke za zunanjo trgovino v povprečju izkoristila 53 % odobrenih deviznih sredstev za prvi kvartal 1965 s tem, da so gospodarske organizacije posameznih panog industrije nakazale v tujino že tudi preko 90 % sredstev odobrenih za prvi kvartal 1965. Podjetja črne metalurgije so črpala sredstva preko meje odobrenih sredstev in bo ta presežek korigiran z letnimi pogodbami. Podjetja so svoje izvozne obveznosti do konca marca izpolnila v povprečju 97,9 %, vendar je hkrati 58 % podjetij globoko pod tem povprečjem.

Sredi februarja 1965 je Jugoslovanska banka za zunanjo trgovino pristopila k pripravam za sklepanje letnih pogodb. To je pogodb, po katerih bomo podjetja oskrbovali z devizami v celem letošnjem letu. Preden so filiale Jugoslovanske banke za zunanjo trgovino pristopile k proučevanju materiala, je cen-

trala sestavila devizno bilanco za celotno Jugoslovansko banko za zunanjo trgovino ter za vsako filialo posebej.

V okviru kvote, ki je bila določena naši filiali, je bilo treba pristopiti k razdelitvi deviz na posamezna podjetja ter izvoz in uvoz podjetij prilagoditi osnovnim proporcem, ki jih je izračunala centrala Jugoslovanske banke za zunanjo trgovino in to v okviru razpoložljivih deviz, ki jih je dobila od Narodne banke in ob upoštevanju proporcev družbenega plana. Devizna bilanca ljubljanske filiale, ki je bila izdelana v centrali, se precej razlikuje od bilance, sestavljene na podlagi želja podjetij, ki jih oskrbuje podružnica. Medtem ko predvideva bilanca Jugoslovanske banke za zunanjo trgovino za 1 \$ izvoza 0,92 \$ uvoza, pa zahtevajo podjetja za 1 \$ izvoza 1,1 \$ uvoza. Še slabše je razmerje pri uvozu in izvozu v države s konvertibilno valuto. Medtem ko zahtevajo podjetja za 1 \$ izvoza na področje konvertibilnih valut za 1,28 \$ uvoza iz tega področja, pa ima ljubljanska filiala Jugobanke na razpolago le 0,75 \$ v konvertibilnih devizah za 1 \$ izvoza na to področje.

Res je, da so proporci Jugobanke za menjavo blaga iz SR Slovenije z državami, ki imajo konvertibilno valuto, zelo ostri in mnogo ostrejši kot v preteklem letu, vendar pa podjetja s svojimi zahtevami niso pokazala dovolj razumevanja do deviznih težav in položaja naše države, saj so lani za 1 \$ izvoza v konvertibilni valuti uvozila 1,1 \$ reprodukcijskega materiala v enaki valuti. Razumljivo je, da je ob takih nesporazumih med podjetji in Jugoslovansko banko za zunanjo trgovino prišlo do zakasnitve pri sklepanju pogodb, ki bi morale biti sklenjene do konca meseca marca 1965. Ljubljinsko podružnico je stalo veliko naporov in iznajdljivosti, da je težnje podjetij dovolj plastično posredovala svoji centrali v Beogradu ter ji razložila, da je nemogoče razmerje med kvoto konvertibilnih in klirinških valut predvidenih za Slovenijo, oziroma, da je kvota konvertibilnih valut dejansko premajhna, tako glede na obseg proizvodnje slovenske industrije kot na njeno povezanost z gospodarstvom zahodne Evrope. Ljubljanska filiala Jugoslovanske banke za zunanjo trgovino docela razume, da je sprememba razmerja med izvozom in uvozom, posebno pri konvertibilnih valutah, v primerjavi z lanskim letom zelo ostra, vendar nima nobenih možnosti, da bi te disproporce lahko popravila. Gospodarstvo se bo moralo s tem sprijazniti in se čimprej orientirati na večji izvoz. Težave pri prehodu bi bile gotovo manjše, če bi se podjetja poglobila v situacijo in pomagala pri reševanju s svojimi močmi, s spremembo notranjih odnosov in z rezervami.

Na počasno preorientacijo miselnosti podjetij pa nedvomno vplivajo tudi instrumenti, ki še vedno stimulirajo tako prodajo na domačem trgu kot uvoz za konvertibilno valuto. Jugobanka trdi, ponovno poudarjam, da problemi našega gospodarstva kot celote, kot tudi naš devizni položaj in še posebej uvoz ne morejo biti rešeni brez povečanega in to bistveno povečanega izvoza na konvertibilna področja.

Predsednik Leopold Krese: Besedo ima tovariš Riko Jerman, predsednik Gospodarske zbornice.

Riko Jerman: Tovarišice in tovariši poslanci! V zvezi s predloženo informacijo bi želel obrazložiti mnenje Republiške gospodarske zbornice glede zelo perečega problema oskrbe z reprodukcijskim materialom.

Kot je znano je oskrba proizvodnje z reprodukcijskim materialom izredno pomemben pogoj gospodarjenja, pri katerem je v zadnjem času čutiti še posebno zaostritev. V nekaterih panogah ali posameznih gospodarskih organizacijah pa je problem oskrbe z reprodukcijskim materialom še posebno akuten. Med te spadajo industrija tekstila, usnja in gume, industrija celuloze, elektroindustrija in kovinsko predelovalna industrija. Podatki iz predložene informacije se glede tega v glavnem ujemajo s podatki, s katerimi razpolaga naša zbornica na podlagi poročil svojih članov.

Za pravilno razumevanje opisanega položaja glede oskrbe proizvodnje z reprodukcijskim materialom je potrebno, da analitično presodimo vzroke, ki so privedli do takega položaja. Z drugimi besedami: ugotovljene težave v oskrbi proizvodnje z reprodukcijskim materialom je treba pojasniti tudi s stališča ekonomskih dogajanj v zadnjem času, zlasti cele vrste družbenoekonomskih ukrepov za stabilizacijo gospodarstva. V tem smislu želim tudi razpravljati o predloženem materialu.

Ugotovitev informacije o številnih pomanjkljivostih in nedoslednostih sedanjega sistema vezave uvoza na izvoz, ki povzročajo težave v proizvodnji, so v glavnem identične z ugotovitvami organov naše zbornice. Prav zato sodi zbornica in v njenem okviru večina gospodarskih organizacij, da lahko predstavlja sedanji sistem delitve deviz le postopen prehod, ki naj bi pripravil pogoje za dosledno uveljavljanje načela o deviznem samofinanciranju proizvodnje. Temu zboru in ostalim merodajnim organom je bilo že nakazano, v čem je bistvo deviznega samofinanciranja in kakšne naj bi bile po mnenju gospodarskih organizacij njegove konkretne oblike. Zato bi zdaj ne ponavljal teh osnovnih principov, vendar menim, da bi moral in da bi bilo koristno, če bi obravnaval te predloge tudi Gospodarski zbor, ko bo razpravljal o problematiki zunanjetrgovinske menjave in o vprašanih deviznega sistema. Predvsem pa želim opozoriti, da sistem deviznega samofinanciranja proizvodnje lahko uspešno ter v celoti reši preskrbo z uvoženim reprodukcijskim materialom le za tisto proizvodnjo, ki je glede na svoj razvoj in doseženo ekonomiko sposobna, da se zdaj ali pa v bližnji prihodnosti aktivno vključi v izvoz. S tem mislim na tisto proizvodnjo, ki tako po svojem investicijskem konceptu, kot po svoji racionalnosti prenese ostro konkurenco gospodarsko razvitih dežel na mednarodnem tržišču. Torej tisto proizvodnjo, ki ima v primerjavi s proizvodnjo drugih dežel neke komparativne prednosti in da je zato zmožna biti tako dinarsko kot devizno aktivna. Le taka proizvodnja oziroma tak izvoz lahko zavzema svojo utemeljeno mesto v našem gospodarstvu, ki ga želimo prav sedaj s posebnimi ukrepi stabilizirati in spraviti na višjo ekonomsko raven. Koliko pa bi sistem deviznega samofinanciranja ali katerikoli sistem vezave izvoz-uvoz pomenil za podjetja le nujnost izvažanja tako rekoč za vsako ceno, tudi za ceno lastnih poslovnih izgub, bi seveda v določenem smislu deloval na stabilnost gospodarstva v obratni smeri, vsekakor pa ne v smeri njegove stabilizacije.

Znano je, da so nekateri naši dosedanji izvozni dosežki vezani bolj na neposredno in stalno povečevanje izvoznih primerov in raznih davčnih izboljšav, ki so eden od bistvenih povzročiteljev previsoke emisije denarja in učinkujejo v gospodarstvu v smislu povečanja raznih »inflatornih« učinkov. Toda celo pri teh visokih primih ostajajo nekaterim izvoznikom le minimalni skladi. Nekateri celo ugotavljajo, da je za njih proizvodnja za izvoz deficitarna. To je absurd neke posebne vrste, saj bi se morala prav izvozna proizvodnja stalno

modernizirati in tehnološko izpopolnjevati zato, da bi bila uspešna v zaostreni konkurenci na zunanjih tržiščih. Zato se mi zdi, da so na napačni poti tiste gospodarske organizacije, ki skušajo ob raznih priložnostih, npr. tudi preko predložene informacije, povezati vprašanje svoje devizne oskrbe z zahtevami za povečanje izvoznih primov in raznih drugih olajšav. Gospodarskim organizacijam in tudi vsem ostalim gospodarskim činiteljem mora biti jasno, da lahko rešimo devizno oskrbo proizvodnje na eni ter devizno bilanco celotnega gospodarstva na drugi strani perspektivno samo tako, da tudi naš izvoz ustrezno vključimo v stabilizacijska prizadevanja. Torej ne samo tako, da ga pospešujemo, ampak da ga hkrati postopoma tudi ekonomiziramo.

Razvoj našega gospodarskega sistema vodi ob vse doslednejši vezavi uvoza na izvoz in vsekakor tudi k postopni odpravi raznih primov in drugih instrumentov za pospeševanje izvoza. Na to morajo z vso resnostjo računati gospodarske organizacije pri svojem razvoju. Že v interesu boljše oskrbe z deviznimi sredstvi v bodoče se mora naša proizvodnja boriti za tako lastno ceno, ki ji bo dopuščala uspešen nastop na tujih tržiščih brez posebnih dodatnih ekonomsko neupravičenih subvencij. To praktično pomeni še posebej povečati napore za racionalizacijo in za večjo produktivnost dela v gospodarskih organizacijah.

Takih prizadevanj seveda ni v pogojih nestabilnega tržišča, ki dopušča oziroma celo navaja delovne organizacije k raznim slabostim. Glede na povezanost je tudi pomembno, da bodo sedanji zaostreni pogoji gospodarjenja, ki jih uveljavljajo zadnji družbenoekonomski ukrepi, vsekakor imeli določen vpliv na tisto proizvodnjo, ki je namenjena izvozu. V pogojih vezave uvoz-izvoz pa bodo ti ukrepi posebno vplivali tudi na devizno oskrbo proizvodnje, zato velja opozoriti gospodarske organizacije na nujnost pospešenega in poglobljenega analiziranja proizvodnih stroškov zaradi pocenitve proizvodnje, pa tudi s stališča njihove bodoče oskrbe z uvoznim repromaterialom. Analiza proizvodnih stroškov bo glede na podrobni pregled nad nastajanjem stroškov po posameznih stopnjah proizvodnega procesa in posameznih sestavnih delov proizvoda omogočila gospodarskim organizacijam ukrepe za izboljšanje svojega gospodarjenja v tistem delu proizvodnje in na tistih mestih, kjer nastajajo neracionalni stroški, ki bremenijo ceno izdelka tako doma kot posredno onemogočajo tudi izvoz.

Rezerve bodo ponekod v boljši tehnologiji, drugod spet v boljšem izkoriščanju materiala, nekje pa v boljši organizaciji dela, posebno v razumni delitvi dela na temelju trajnih in solidnih odnosov med gospodarskimi organizacijami. Le tako je mogoče pričakovati, da se bo krog devizno aktivnih izvoznikov povečal, kar pa bo omogočilo, da za stalno odpravimo sedanje pomanjkljivosti v zvezi z oskrbo proizvodnje z uvoznim repromaterialom. Izhod iz sedanjih težav glede oskrbljenosti je torej le v uspešnem povečanju obsega in večji devizni ter dinarski rentabilnosti izvoza. Seveda pa se pri ugotavljanju potrebe po ekonomizaciji izvoza ne moremo izogniti dejstvu, da gre za dolgotrajnejši proces in da moramo računati z določenim prehodnim obdobjem. V tem obdobju pa seveda ne smemo dopustiti, da bi izvozna sposobnost našega gospodarstva začasno stagnirala ali celo upadla. Znano je, da se pozicije na zunanjih tržiščih zelo težko pridobe, zelo hitro pa izgube. Zato bo treba še nekaj časa negovati izvozno kondicijo naših podjetij, ker moramo računati z dejstvom, da potrebuje naš izvoz za enkrat še dodatne impulze, tako v pogledu izdatnejšega kreditiranja, kot v pogledu dodatnih finančnih stimulacij.

Glede na temo današnje obravnave je to prav pomembno, ker je od izvozne sposobnosti gospodarstva odvisna tudi devizna oskrba proizvodnje. Gospodarska zbornica zato meni, da je tudi v tej zvezi potrebno opozoriti na zelo preudarno ravnanje pri odobravanju kreditov za stalna obratna sredstva gospodarskim organizacijam, ki se bavijo z izvozom. Preoster režim teh kreditov bi namreč utegnil močno prizadeti tudi interes proizvodnje, da se postopoma vključi v ustrežnejši in ekonomsko spodbudnejši devizni sistem.

Predložena informacija je usmerjena predvsem na prikazovanje problemov pri oskrbi s surovinami iz uvoza. To pa verjetno zato, ker so prav ti problemi odločali o njenem nastanku. Vendar niso težave glede oskrbe proizvodnje iz domačih surovinskih virov nič manj odločilne in pomembne. Zdi se mi celo, da se vprašanje oskrbe iz uvoza včasih zaostruje tudi zato, ker oskrba proizvodnje iz domačih virov ni ustrezno urejena. Znano je, da problemi neurejenih cen, slabe pogodbene discipline v notranjem blagovnem prometu, nesolidna kooperacija ter vprašanje neurejenega deviznega stimuliranja preko indirektnega izvoza usmerjajo naša podjetja na nabavo repromaterila iz uvoza, čeprav bi objektivno bilo možno njihove potrebe kriti tudi doma. Take primere imamo npr. pri naši celulozni industriji, kovinsko predelovalni industriji in še marsikje.

Po našem mnenju je verjetno vzrok za težave in za nesolidnost v poslovnih odnosih med domačimi podjetji predvsem v njihovem premalo dolgoročnem poslovno tehničnem sodelovanju. Poslovni stiki med podjetji, ki so omejeni zgolj na kupoprodajne posle na kratke roke, so razumljivo izpostavljeni v pogojih nestabilnega gospodarstva številnim motnjam. Velik del teh motenj bi odpadel, če bi gospodarske organizacije videle perspektivo za zanesljivejšo preskrbo svoje proizvodnje v kompleksnejšem poslovno tehničnem medsebojnem povezovanju. Znano je, da veliki industrijski proizvajalci končnih produktov v svetu ne prepuščajo razvoja svoje surovinske baze naključju in ekonomski stihiji, nite ne družbenim organom, ampak se sami vključujejo v razvoj surovinske baze z lastnimi finančnimi sredstvi in s svojim strokovnim potencialom, hkrati pa upoštevajo razvoj surovinske baze pri programiranju lastne proizvodnje. Nasprotno pa se netaktičnost naših gospodarskih organizacij ne kaže samo v težnji po proizvodnji, ki bi bila zaprta sama vase, ampak tudi v pojmovanju, da je izključna dolžnost družbe, da poskrbi za ustrezne surovinske izvore za tako proizvodnjo, kot so si jo zamislili. Gospodarska zbornica je pogosto opozarjala svoje člane na nepravilnost takih pojmovanj in jih tudi s konkretnimi spodbudami usmerjala k poslovno tehničnemu sodelovanju zaradi boljše in trajnejše oskrbe proizvodnje z repromaterialom oziroma s surovinami. V okviru teh svojih prizadevanj je posvečala veliko pozornost zlasti razvijanju stikov med našo visoko predelovalno industrijo in tistimi področji, katerih ekonomska perspektiva je zlasti v maksimalnem izkoriščanju bogatih prirodnih pogojev za temeljno ekstraktivno industrijo, mislim na Bosno, Makedonijo, Srbijo in druge dele naše domovine. Pri tem izhaja iz načela, da mora biti vsako poslovno tehnično sodelovanje med gospodarskimi organizacijami ekonomsko zanimivo iz obeh strani in da mora torej omogočiti izkoriščanje optimalnih možnosti za visok gospodarski učinek vsakemu od obeh poslovnih partnerjev. Metoda za pospeševanje takega poslovno tehničnega povezovanja pa mora biti predvsem v nakazovanju nekih konkretnih možnosti, ki glede tega obstajajo in med katerimi naj bi po načelu poslovnosti izbirali delovni kolektivi sami glede na svoje gospodarske interese. Zdi se mi umestno, da bi današnja razprava v svojih zaključkih opozorila gospodarske organizacije tudi na to, da naj

pri reševanju svoje oskrbe v večji meri upoštevajo prednosti, ki jih glede tega lahko nudi dolgoročnejsše poslovno povezovanje med gospodarskimi organizacijami znotraj pa tudi izven meja naše domovine.

Končno naj opozorim še na eno ugotovitev naše zbornice, da konkretni položaj posameznih gospodarskih organizacij glede oskrbe z repromaterialom pogosto ni v skladu z dejanskim stanjem razpoložljivih količin določenega repromateriala v celotnem gospodarstvu. Ta in takšna ugotovitev nas navaja k sodbi, da v posameznih primerih ne gre za trenutno pomanjkanje takega repromateriala, ampak da so vmes tudi določene poslovne špekulacije proizvajalcev tega repromateriala v zvezi s pričakovanjem boljših prodajnih pogojev. Z drugimi besedami: imamo pojave namernega zadrževanja blaga, ki se ga odteguje prodaji. Materialno osnovo takim, s stališča celotnega gospodarstva negativnim pojavom je predstavljal dosedanji zelo liberalen način dodeljevanja obratnih kreditov, zaradi katerega gospodarske organizacije niso bile vselej zainteresirane za čimprejšnji plasm svojega blaga na tržišču. Najnovejši ukrepi v kreditni politiki bodo onemogočili take pojave, hkrati pa bodo prispevali k realnejši sliki glede razpoložljivih količin repromateriala. Na drugi strani pa bodo ti ukrepi odpravili tudi ravnanje tistih gospodarskih organizacij, ki so se doslej skušale zavarovati pred zadrževanjem reprodukcijskega materiala s strani svojih poslovnih partnerjev na ta način, da so tudi same kopičile zaloge repromateriala, ki ga pridelujejo. Zaradi ostrejših pogojev kreditiranja obratnih sredstev pa bodo ti pridelovalci morali skrbeti za hitrejšo obračanje svojih zalog, kar je sedaj še toliko pomembnejše zaradi ukrepa o začasnem zamrznjenju cen, ki bi namreč lahko še povečal tendenco zadrževanja zalog blaga. Kljub temu pa se mi zdi potrebno opozoriti, da bodo morali vsi prizadeti činitelji, med njimi mislim seveda tudi na našo zbornico, zelo skrbno opazovati učinek zamrznjenih cen glede na kroženje blaga ter vztrajati na doslednem spoštovanju medsebojnih pogodbenih obveznosti. Zlasti pa bodo morali opozarjati gospodarske organizacije, da jim lahko zadrževanje blaga v pričakovanju ponovne sprostitev cen tako globoko načne njihova obratna sredstva, da s tem spravijo v nevarnost celo svoj nadaljnji obstoj.

Informacijo o oskrbi proizvodnje z repromaterialom, ki jo je izdelala delovna skupina poslancev, je nastala še v času, preden so se uveljavili omenjeni ukrepi, zato predlagam, da se zlasti zaključek te informacije dopolni tudi s temi novo nastalimi elementi in tako pripomore k uspešnejšemu reševanju takega življenjsko pomembnega pogoja proizvodnje, kot je oskrba z reprodukcijskim materialom.

Predsednik Leopold Krese: Prekinjam razpravo za 30 minut.

(Seja je bila prekinjena ob 10.30 in se je nadaljevala ob 11.20.)

Nadaljujemo z razpravo. Besedo ima tovariš Drago Dolinšek, republiški sekretar za industrijo.

Drago Dolinšek: Tovarišice in tovariši poslanci! Po precej nizkem porastu industrijske proizvodnje v januarju in februarju — indeks industrijske proizvodnje se je povečal le za 4 glede na ista meseca v lanskem letu — se je v marcu proizvodnja močno popravila, saj se je povzpел indeks kar za 12,3. Prvi

kvartal letošnjega leta smo torej zaključili s porastom industrijske proizvodnje za 7 % v primerjavi z istim obdobjem v lanskem letu. Predhodni statistični podatki kažejo, da se je tudi izvoz okrepil, saj je bil v letošnjem marcu kar za 30 %, ali za celo milijardo deviznih dinarjev, višji kot lani v istem mesecu. Letos smo v prvem kvartalu izpolnili 22,6 % letnega plana izvoza, medtem ko je znašala povprečna letna dinamika izvoza v prvem četrtletju v preteklih petih letih samo 21 %.

Ti in drugi podatki kažejo, da so gibanja v industriji bolj ugodna, kot je bilo spričo zahteve, da se uvoz povezuje z izvozom in drugih stabilizacijskih ukrepov pričakovati pred enim, dvema mesecema. Gospodarske organizacije vlagajo veliko naporov v prilagojevanje novim razmeram. Relativno ugodni marčevski podatki pa nas nikakor ne smejo uspravati in zadovoljiti ter vplivati na to, da bi se zmanjšala intenzivnost naših prizadevanj po nadaljnjih izboljšavah v delu gospodarskih organizacij in izpopolnjevanju gospodarskega sistema. Ocenjujemo, da se bodo težave še nadalje zaostrovale in da bo treba kar največjih naporov za njihovo premagovanje.

Eden izmed znakov, ki nas na to opozarjajo, je stanje zalog surovin po podjetjih. Te se sicer držijo že od januarja sem v globalu na ravni indeksa 99,98, glede na lanskoletno povprečno stanje. Podrobnejše analize pa kažejo na kritično sfanje v vrsti industrijskih vej, pri čemer gre predvsem za določene uvozne surovine. Ob indeksu zalog surovin 98 konec marca, ki sam na sebi ne kaže kritičnega stanja, so zaloge uvoznih surovin padle v industriji na indeks 76. Uvozne surovine primanjkujejo črni metalurgiji, indeks zalog je 42, elektroindustriji, indeks je 55, kemični, indeks je 72, usnjarski, indeks zalog je samo 26, gumarski, indeks je 53 itd. Pomanjkanje surovin pa se kaže tudi že v tekstilni industriji, čeprav je znašal indeks zalog uvoznih surovin ob koncu marca še vedno 90, oziroma indeks vseh zalog 106.

Stanje zalog surovin pa je neugodno tudi spričo dejstva, da je oskrba z nekaterimi domačimi surovinami slaba. Predvsem velja to za les v papirni, kakor tudi lesni industriji in pri rudnikih, kjer gre za jamski les. Področje lesnega trga bo treba zlasti skrbno obdelati za daljše obdobje. Zasebni proizvajalci niso dobavljali zadostnih količin lesne mase, ker so pričakovali višje cene lesa, zaradi česar čakajo precejšnje posekane količine lesa v gozdovih.

Pomanjkanje cementa, betonskega železa in nekaterih drugih materialov se bo krilo deloma z uvozom, deloma pa tudi z bolj doslednim izvajanjem investicijske politike, ki jo je začrtal letošnji družbeni plan. Na to bodo predvsem vplivale omejitve v kreditih in uporabi lastnih investicijskih sredstev.

Omenjeni pojavi nas opozarjajo, da je treba sistem vezave uvoza z izvozom uveljavljati bolj prožno in poslovno kot doslej, ne pa togo ali celo administrativno. Kaj si pri tem predstavljamo? Predvsem to, da naj banke, ki so pooblašene za devizno poslovanje, čimprej zaključijo s svojimi komitenti letne, pa tudi večletne pogodbe o vezavi. V njih je predvideti devizno stimulacijo za prekoračevanje izvoznih obveznosti, nikakor pa le-te omejevat na absolutne zneske. Nasprotno pa naj banke tiste gospodarske organizacije, ki ne izpolnjujejo izvoznih obveznosti, le degresivno oskrbujejo z deviznimi sredstvi. S pogodbami je zagotoviti podjetjem najemanje tujih bančnih in komercialnih kreditov za uvoz materiala za določeno obdobje, kolikor je seveda ta uvoz opravičen s predvidenim izvozom. Tudi dogovore, o katerih je govoril tovariš Rihtar, bi morali vključiti v tehniko in poslovno politiko pri kreditiranju in na ta način omogočiti boljše izvozne rezultate in boljše proizvodne uspehe za domači trg.

Le tako je mogoče prebroditi težave, ki izvirajo iz mesečnega ali pa celo teden-skega dodeljevanja likvidnih sredstev. S pogodbami je predvideti postopno likvidacijo lanskoletnih neplačanih dolgov. V celoti velja to predvsem za tiste gospodarske organizacije, ki so v preteklem letu v redu izpolnjevale svoje obveznosti. Tistim podjetjem pa, ki izvoznih obveznosti niso izpolnile v celoti, pa naj banka zagotovi samo znesek, ki je sorazmeren z doseženim izvozom. Banke naj v obeh primerih z garancijami, kadar je to potrebno, omogočijo podjetjem, da bodo dosegala s kreditorji sporazume za postopno odplačilo lanskoletnih dolgov. Menimo, da so to minimalni zahtevki, ki jih je treba uresničiti. Pri tem moramo upoštevati, da je deloma že omogočeno koriščenje retencijske kvote in deviz na račun amortizacije, predvsem za potrebe energetike.

Banke naj bi skrbno usklajevale svojo politiko vezave z utrjevanjem kooperacije tako, da upoštevajo pri glavnih nosilcih kooperacije v vedno večji meri tudi devizne potrebe kooperantov. Podjetja, finalisti pa naj se povezujejo s svojimi kooperanti ne le v okviru klasičnih kupoprodajnih pogodb, temveč naj krepijo kooperacijo tudi v obliki sofinanciranja, devizne participacije, tehnične pomoči in podobno.

Takšen ustvarjalen odnos bank do vezave uvoza na izvoz je objektivno nujen, da se ne bi uveljavljali tisti negativni vplivi, ki tičijo že v naravi sistema samega. Sistem vezave namreč teoretično in praktično ni sprejemljiv za daljšo dobo, temveč predstavlja lahko le začasno rešitev, kadar sila kola lomi.

Negativne plati sistema vezave so v glavnem v tem, da ta terjaja izvoz za vsako ceno, ne glede na komparativne prednosti. Ta sistem, vezan na daljši rok pa utegne imeti kaj neugodne ekonomske rezultate za glavne člene družbene razširjene reprodukcije. V mislih imam togo uresničevanje vezave, ki sili na izvoz surovin in polproizvodov, ki jih moramo za potrebe domače reprodukcije uvažati in to često po višjih cenah, kot smo jih izvozili. Težave nastopajo v zvezi s specializacijo in kooperacijo. To podpira avtarkične težnje podjetij pa tudi družbene reprodukcije. Zapiranje tržišča je bilo v prvih mesecih uveljavljanja tega sistema kaj pogost pojav. Zavaljo tega je tembolj potrebno, da banke s svojimi gibčnimi stališči in prijemi preprečujejo, da bi se uveljavljale omejenjene negativne plati sistema. Hkrati je treba sistem vezave uvoza na izvoz čimbolj izpopolnjevati in ga čimprej razviti v sistem samofinanciranja, v katerem bi podjetja, ki ustvarjajo devize z izvozom, dejansko razpolagalo za ustrezno količino deviz in z njimi sama gospodarila. Hkrati pa se bo seveda moralo za določen čas še uveljavljati načelo, da izvozniki del deviz odstopajo bankam za splošne družbene potrebe in za minimalne, najnujnejše potrebe reprodukcije v tistih panogah, kjer ni pametno vztrajati na izvozu za vsako ceno. Ta zahteva je bila danes že večkrat poudarjena.

Ko tako ocenjujemo vlogo bank, upravnih in družbenih organov pri kreiranju in izvajanju ukrepov za uskladitev našega gospodarstva, pa je le potrebno poudariti, da mora biti težišče teh prizadevanj predvsem v gospodarskih organizacijah samih. Od njihovega ravnanja je namreč odvisna učinkovitost stabilizacijskih ukrepov, pa naj gre za sistem vezave uvoza z izvozom, za restrikcijo kreditov, zamrzovanje cen in za druge ukrepe, ki bodo morda še sledili.

V novih pogojih gospodarjenja se najtežje znajdejo tiste gospodarske organizacije, ki so se v zadnjih letih močno razvijale in so imele visoko stopnjo proizvodne rasti ob hitrem naraščanju števila zaposlenih in ob širitvi produkcijskega programa, ki je bil zasnovan na zadovoljitvi notranjih potreb. Skratka,

težave imajo predvsem tiste organizacije, ki so se razvijale ekstenzivno. Sem lahko štejemo Litostroj, Metalno, Iskro in še vrsto drugih. V dobi inflatornih gibanj so te organizacije še kar dobro uspevale. Ko pa nastopa obdobje deflacije in notranjega urejevanja procesov razširjene reprodukcije v smislu intenzifikacije proizvodnje, ko je pred nas postavljena zahteva, da uskladimo plačilno bilanco s povečanim izvozom in z večjim vplivom svetovnega trga na naše notranje gospodarske razmere, pa nastopajo za te gospodarske organizacije navidezno nerešljivi problemi. Toda prav v takšnih obdobjih je treba pokazati, kaj kdo zna in zmore. Mislim, da nam je pot iz te zagate več ali manj jasna.

Komisije Republiškega sekretariata za industrijo so pregledovale poslovanje nekaterih gospodarskih organizacij, ki so v težavah. Pri tem so redno ugotovljale, da se je produkcijski program teh organizacij v zadnjih letih močno širil. Litostroj je npr. leta 1956 proizvajal v glavnem vodne turbine in črpalke, danes pa predstavljajo ti proizvodi le majhen delež v njegovi proizvodnji. Svojo proizvodnjo je razširil na žerjave, diesel motorje, opremo za cementarne, sredstva za talni transport, stiskalnice, reduktorje itd. Vsaka od teh skupin pa predstavlja le nekaj odstotkov celotne proizvodnje. Iz takšne pestrosti, heterogenosti programa izvirajo organizacijske težave, nastajajo nerešljivi problemi za pripravo proizvodnje, njeno kontrolo in obvladovanje kvalitete, neizkoriščenost strojnega parka, močno večanje števila zaposlenih, pri čemer ni mogoče ustrezno rešiti problema strokovnega izobraževanja, niti razvojno raziskovalnega dela, izmenski koeficient je nujno nizek itd. Tak razvoj ima za posledico počasno obračanje sredstev, stalne težave pri obratnih sredstvih in nelikvidnost. Zamujanje dobavnih rokov ne le da odbija kupce, temveč močno podražuje proizvodnjo in znižuje rentabilnost, saj ni mogoče skozi drsno skalo računati in oceniti vseh podražitev materialov in zvišanj osebnih dohodkov. Širok proizvodni program je seveda orientiran na domači trg, ki še prenese visoke cene. Stopnja izvoza je daleč prenizka. To je diagnoza za ekstenzivni razvoj industrijske proizvodnje!

Takšen način gospodarjenja pa ustvarja in ohranja skoraj neizmerne notranje rezerve. Sedanja splošna stiska, ki nastaja s stabilizacijskimi ukrepi, terja, da vse te rezerve temeljito izkoristimo.

Ta prikaz je morda preveč kritičen ali pa preveč poudarja senčne strani naše industrijske proizvodnje. Svoja izvajanja sem podal le z namenom, da bi pozitivna gibanja, ki se kažejo v našem sedanjem razvoju, zlasti pa v marcu, še bolj utrdili in zagotovili intenzivnost v nadaljnjem razvoju naše industrije, hkrati pa čimprej uskladili potrošnjo s proizvodnjo in s tem tudi okrepili položaj našega dinarja.

Predsednik Leopold Krese: Besedo ima tovariš Andrej Lah.

Andrej Lah: Tovarišice in tovariši poslanci! V primerjavi z makroekonomskimi problemi in s problematiko oskrbe z reprodukcijskim materialom v svetu, bo moja diskusija zelo skromna, ker se bom omejil na problematiko samo enega podjetja.

Že na eni izmed zadnjih sej našega zbora, na katerem smo obravnavali problematiko poslovnega sodelovanja, sem razpravljal o nekaterih težavah, ki se pojavljajo pri oskrbi z reprodukcijskim materialom v mariborski tovarni avtomobilov. Takrat sem navajal nekatere podatke in konkretne primere, s katerimi sem skušal pokazati, da je problematika poslovnega sodelovanja in

s tem tudi oskrbe z reprodukcijskim materialom zelo težka prav v takem podjetju kot je TAM, ko je podjetje vezano na vrsto dobaviteljev in kooperantov. Motnje v oskrbi z reprodukcijskim materialom so nastopale že v prejšnjih letih. Sedanja trenutna situacija pa je težja, kar moramo pripisati različnim činiteljem. Med temi pa je po mojem mnenju najvažnejši način oskrbovanja podjetja s potrebnimi deviznimi sredstvi. Ne nameravam ponovno navajati podatkov o potrebnih deviznih sredstvih, o zahtevah kooperantov po teh sredstvih, o problemih, ki se v zvezi s tem pojavljajo, pač pa se mislim omejiti samo na eno izmed vprašanj, ki prav gotovo ni aktualno samo za TAM, temveč še za vrsto podjetij v Sloveniji, ki imajo značaj končnih finalistov, vezanih na vrsto poslovnih partnerjev.

Osnovna misel, ki me je pripravila k razpravi, je ta, da bi morali v sedanji gospodarski situaciji zelo gibčno ukrepati in upoštevati značilnosti posameznih panog gospodarstva in posameznih podjetij. V nasprotnem primeru bo učinek sicer zdravega ukrepa po vsej verjetnosti drugačen, kot pa pričakujemo. V mislih imam način razdeljevanja deviznih sredstev, ki povzročata vrsto težav pri oskrbi z reprodukcijskim materialom tudi v primerih, ko to ne bi bilo potrebno. V svoji razpravi se hočem izogniti načelni pohvali sistema vezave uvoza z izvozom, poudariti pa želim, da so bila pri uvajanju sedanjega sistema dodeljevanja deviznih sredstev pričakovanja TAM in verjetno tudi drugih finalistov drugačna. Pričakovala se je decentralizacija deviznih sredstev po panogah. Mislim, da ni potrebno poudariti, da bi lahko na ta način devizno aktivne panoge z ustvarjenimi sredstvi krile potrebe devizno pasivnih panog in da bi se nekatere panoge lahko oskrbovale z deviznimi sredstvi iz lastnega izvoza. Tak način razpolaganja z deviznimi sredstvi je prav gotovo ekonomsko utemeljen in upravičen. Ta pričakovanja pa niso bila izpolnjena, saj je bil namesto tega uveljavljen princip delitve razpoložljivih sredstev po republikah. Zanimiva bi bila razprava o kriterijih za formiranje kvote deviznih sredstev, s katerimi lahko razpolagajo posamezne republike. Žal pa ti kriteriji niso znani širšemu krogu ljudi, niti tistim, to mi je pokazala razprava, ki predstavlja Gospodarski zbor naše Skupščine. Poznati kriterije in načine delitve sredstev na republike pomeni, da lahko proučujemo in ocenjujemo pravilnost teh kriterijev. Ni namreč vseeno, kakšna je struktura gospodarstva posamezne republike, ni vseeno, če ena izmed republik v pretežni meri proizvaja izdelke na nižji fazi predelave, druge pa na bistveno višji, drugačna je problematika proizvodnje in izvoza bakra, kot avtomobilov. Vse to pa zahteva seveda med drugim tudi ustrezne kriterije dodeljevanja deviznih sredstev na ožja gospodarska področja.

Doslej sem se zadržal na formiranju republiške kvote deviznih sredstev. Če iz tega preidem na kriterije dodeljevanja sredstev iz republiške kvote na posamezna podjetja, pa so prav tako pomembni kriteriji dodeljevanja, oziroma faktorji, ki jih ti kriteriji upoštevajo. Kriteriji dodeljevanja deviznih sredstev bi morali vsekakor upoštevati dejstvo, ali gre za razmeroma enostavno, ali pa za bolj komplicirano proizvodnjo s stališča družbene delitve dela. Če so obstoječi kriteriji zadovoljivi za podjetja z razmeroma enostavno proizvodnjo, ker so morda ti kriteriji izdelani prav na poenostavljenih primerih, ni rečeno, da ustrezajo tudi potrebam komplicirane proizvodnje. Da pa ne ustrezajo, je danes že znano dejstvo. Uveljavljanje kriterijev dodeljevanja deviz povzročata torej v proizvodnji, kot je avtomobilska, vrsto težav. Kvota, ki bo pripadla TAM ob realizaciji letnega izvoza, bo zadoščala v najboljšem primeru za pod-

jetje samo in za del kooperantov v Sloveniji. Ali z drugimi besedami, problem republiške kooperacije je s tega stališča do neke mere rešljiv.

Za TAM pa ostaja odprto vprašanje, ali bodo posamezni kooperanti porabili dodeljena devizna sredstva, in ali jih bodo porabili za dobavo kooperantskih delov. Pri dodeljevanju deviznih sredstev po obstoječih kriterijih bo dobilo posamezno podjetje, ki je kooperant, devizna sredstva kot samostojna proizvajalna enota, ne pa kot kooperant. Nasprotno od tega pa bi morali kriteriji dodeljevanja deviznih sredstev poudariti stališča finalistov in upoštevati specifičnost odnosov med poslovnimi partnerji v kooperaciji. Dodelitev celotne devizne kvote TAM bi na primer zadovoljila potrebe vseh jugoslovanskih kooperantov tega podjetja — poudarjam jugoslovanske kooperacije. Na ta način bi bila zagotovljena finalistu nemotena proizvodnja v okviru objektivnih pogojev, ki vladajo na našem tržišču in v našem gospodarstvu. V nasprotnem primeru pa bo prav s kooperacijo ogrožena celotna proizvodnja finalista. Vprašanje, na kak način, oziroma po kakšnih kriterijih naj poteka dodeljevanje deviznih sredstev, torej ni le formalnega značaja, temveč se čedalje bolj pojavlja v naslednji obliki: proizvajati avtomobile, ali jih ne proizvajati. Dodelitev devizne kvote TAM, kot finalistu za pokrivanje potreb kooperacije ne bi posegala v celotno z izvozom ustvarjeno devizno kvoto, pač pa bi, po mojem mišljenju bistveno posegala v razdelitev deviznih sredstev po republikah. Če bi namreč TAM lahko zagotovil potrebna devizna sredstva svojim kooperantom, se ta nikakor ne bi mogel omejiti le na republiško kooperacijo, na republiško področje, saj so kooperanti razporejeni po vsej državi. Pri tem se mi zastavlja vprašanje, ali je v enotnem jugoslovanskem gospodarskem prostoru sploh utemeljena delitev deviznih sredstev po nekih ožjih gospodarskih območjih, kot so republike? Ali bi si tako delitev lahko privoščila tudi bolj razvita gospodarstva, kot je naše? Zato podpiram stališče v predloženi informaciji, ki zahteva, da je treba proučiti možnosti zagotovitve deviz kooperantom — finalnim proizvajalcem, in upoštevati njihove potrebe po deviznih sredstvih, če so preko finalistov vključeni v izvoz. To stališče je bilo v zadnjem času že večkrat zastopano. Vendar je doslej ostalo le pri zahtevi, da je potrebno zadevo proučiti. Kolikor bo tudi v bodoče ostalo le pri proučevanju, bodo morali tudi proizvajalci motornih vozil prej ali slej besedo »proizvajati« nadomestiti z besedami »je potrebno proizvajati.«

Predsednik Leopold Krese: Besedo ima tovariš Edo Komočar.

Edo Komočar: Tovarišice in tovariši poslanci! Na skupnih sestankih predstavnikov papirnic Vevče, Krško in Količevo, kjer sem tudi sam sodeloval, se je ugotavljalo, da so njihove osnovne težave v pomanjkljivi oskrbi s celuloznim lesom. Še dodatne težave pa imajo tiste papirnice, ki jim celulozo in lesovino dobavljajo druga podjetja. Zaradi pomanjkanja celuloze in lesovine zaostaja proizvodnja papirja, kapacitete niso izkoriščene in je industrija papirja primorana celulozo uvažati iz inozemstva in to izključno s področij s konvertibilno valuto. Skupni uvoz celuloze v letu 1965 se v Socialistični republiki Sloveniji ceni na približno 1,5 milijona dolarjev. Toda kljub temu v Krškem niso povsem izkoriščene instalirane kapacitete.

V nadaljevanju se želim omejiti na problem pomanjkanja celuloznega lesa, ki onemogoča polno izkoriščanje kapacitet tovarn papirja in celuloze v Socialistični republiki Sloveniji. Zanimiva je ugotovitev, da republiški plan pred-

videva proizvodnjo 375 000 m³ smrekovega celuloznega lesa, plan poslovnega združenja za gospodarstvo pa predvideva le 340 tisoč kubičnih metrov. Industrija papirja si je za leto 1965 zagotovila samo okoli 300 tisoč kubičnih metrov smrekovega celuloznega lesa, češ da posamezna gozdna gospodarstva po svojih lastnih planih niso v stanju zagotoviti večjih količin. Kapacitete slovenske papirne industrije pa so sposobne letno predelovati več kot 400 000 m³ celuloznega lesa. Ali je spričo takšnih odnosov posameznih planov sploh mogoče pričakovati redno in normalno oskrbo prizadete industrije, če že v samem začetku nismo uspeli uskladiti tiste surovinske osnove, s katero izključno sami razpolagamo? V prizadetih tovarnah so bile predložene na vpogled razne strokovne in uradne ugotovitve, ki enkrat ugotavljajo zadostne količine lesa, drugič opravičujejo njegovo pomanjkanje in podobno. Ne želim podcenjevati posameznih strokovnih in drugih analiz, prepričan pa sem, da so ob izgradnji današnjih kapacitet vsi prizadeti ugotavljali, da imamo lesa v naši republiki dovolj.

Industrija papirja nas je posebej opozorila na okolnosti in razmere, ki danes vladajo na našem tržišču lesa. Trenutna sečnja v naših gozdovih sicer ni pretirana. Vendar ta struktura potrošnje posameznih vrst lesa še vedno ni usklajena z našim narodnim bogastvom.

Pričakovana sprememba v strukturi porabe lesa gre prepočasi in jo verjetno ne smemo prepuščati stihiji. V korist narodnega bogastva moramo ta proces pospešiti, pa čeprav tudi z administrativnimi ukrepi. Zanimiva je ugotovitev, da novo zgrajeni lesnopredelovalni kombinat Limbuš pri Mariboru nima potrebnih količin lesa, medtem ko v bivšem okraju Maribor še vedno posluje preko 300 manjših žag. To omenjam zaradi tega, ker prav te žage odvezemajo les lesnopredelovalni in kemični industriji, ki smo jo zgradili po vojni. Že davno smo se odločili za ukinitve vseh nerentabilnih in dotrajanih žag, ki s svojim poslovanjem oziroma delovanjem onemogočajo vodenje enotne in za naše razmere pravilne nacionalne ekonomike, v pogledu potrošnje lesa.

Prepričan sem, da se nekateri tovariši ne strinjajo z mojo ugotovitvijo, ki se jo lahko v hitrici oceni z enostransko in neutemeljeno. Ne želim trditi, da je naša papirna industrija v pogledu oskrbe s celuloznim lesom storila vse, kar bi lahko storila. Prav gotovo obstajajo neizkoriščene možnosti za povečanje potrošnje lesa mehkih in trdih listavcev in vzgoje plantažnih hitro rastočih nasadov, ki bi v znatni meri ublažili pomanjkanje celuloznega lesa. Kljub vsemu pa lahko zavestno trdim, da sedanja sečnja ne zagotavlja zadosti lesa za njegovo mehanično kemično predelavo. V korist našega gospodarstva se je potrebno odločiti, komu je nameniti les, če ugotovljenega primanjkljaja ne bomo uvozili. Po mojem mnenju pa je uvoz lesa bolj rentabilen in ekonomičen ukrep, kot imeti neizkoriščene kapacitete v industriji papirja, ali pa se celo odločati za uvoz polfabrikatov — celuloze, ali finalnih izdelkov — papirja.

Ta problem je v industriji papirja, konkretno v papirnici Krško, pred nedavnim skrbno proučila posebna komisija Izvršnega sveta Socialistične republike Slovenije. O tem je že govoril tovariš Dolinšek.

Povsem se strinjam z ugotovitvami in predvidenimi ukrepi, ki jih nakazuje ta komisija, pogrešam pa aktivnosti in jamstva za uresničitev nakazanih ukrepov. Po mojem mnenju bi morali problematiko papirne industrije reševati v dveh etapah: odločiti bi se morali za takojšnje ukrepe in dolgoročneje reševanje. Predvsem bi se morali odločiti za tiste ukrepe, ki jih moramo takoj uresničiti, to je zagotoviti naši industriji polno izkoriščanje njenih kapacitet. Ta

problem pa se reši lahko le na ta način, da papirni industriji zagotovimo dodatnih 60—100 tisoč m³ smrekovega lesa. Odločiti se bo treba, ali naj se ta količina odvzame drugim potrošnikom ali naj se za to količino poveča sečnja ali pa se odločimo za uvoz iz inozemstva.

Papirna industrija zahteva takojšen in jasen odgovor. Tega problema ne gre odlagati, ker bomo težko vzdušje v delovnih kolektivih samo še poslabšali in na ta način povzročili škodo, ki jo bo pozneje težko popraviti. V ilustracijo lahko navedem, da je papirnica v Krškem znižala proizvodnjo gotovih izdelkov celuloze in papirja v decembru, januarju, februarju in marcu za 8828 ton, kar pomeni zmanjšanje skupnega dohodka za eno milijardo 199 000 000 din ali znižanje čistega dohodka za 397 milijonov dinarjev. Če ta znesek preračunam v dolarje, pomeni to več kot 1 milijon dolarjev izpada. Za ta znesek je bil povečan uvoz, oziroma je bil zmanjšan izvoz. Situacija v pogledu oskrbe lesa se še do danes ni popravila oziroma se celo zastruje in slabša. To so najnovejši podatki.

Trenutna zaloga lesa v papirnici Vevče zadošča samo za dvodnevno proizvodnjo, ravno tako imajo v Krškem za proizvodnjo roto-papirja zalogo tudi samo za dva dni. Pomanjkanje celuloze v ostalih papirnicah se je že tako zaostriilo, da je na tržišču zmanjkalo posameznih vrst papirja, pritisk za uvoz celuloze iz inozemstva pa se veča. Težave so tudi pri nabavi kolofonije v papirnici Količevo, ki pa bodo verjetno rešene s predvidenim uvozom smole za predelavo kolofonije.

Če abstrahiramo nenormalne potrebe po uvozu celuloze iz inozemstva, je naša industrija papirja visoko aktivna v izvozu svojih izdelkov in to prvenstveno na področja s konvertibilno valuto. Ugotovili smo, da je ta industrija solidno usmerila svoj izvoz na stara tržišča in se tam dobro uveljavila. Zaradi tega uvoz ostalega reprodukcijskega materiala ne predstavlja posebnega problema, imam pa pripombe nad tehniko poslovanja z Jugobanko. O tem problemu ne želim posebej govoriti, ker je verjetno vsem dobro znan in smo o njem že razpravljali, verjetno pa ga bo v svoji razpravi še kdo izmed poslancev podčrtal.

V želji, da bi bilo naše sklepanje učinkovito in resnično v pomoč industriji papirja ter koristno za našo nacionalno ekonomiko, predlagam, da je treba industriji papirja prvenstveno zagotoviti celulozni les ne glede na njegov izvor. Le na ta način upravičeno lahko pričakujemo ugodne rezultate iz te panoge.

Trdno sem prepričan, da je to vse, kar pričakuje industrija papirja od nas, in to ji moramo zagotoviti! Vsa druga problematika pa se lahko reši v samih gospodarskih organizacijah, poslovnih združenjih, sekretariatih in podobno.

Prepričan sem, da se strinjamo z ugotovitvijo in predlogom komisije, ker gre za rešitev težav v papirni industriji, ki jih ima ta z reprodukcijskim materialom, s katerim razpolagamo doma in za izboljšanje plačilne bilance, saj je za uvoz lesa potrebno neprimerno manj sredstev, kot pa za uvoz celuloze in papirja.

Predsednik Leopold Krese: Besedo ima tovarišica Tatjana Menna.

Tatjana Menna: Oprostite, da se danes že drugič oglašam in izkoriščam vašo pozornost.

Ker smo prisiljeni v najkrajšem času zmanjšati velika nesorazmerja v naši plačilni bilanci, smo se odločili za sistem delitve deviz, ki upošteva vezavo izvoza z uvozom. Izvajanje teh načel je po zadnjih podatkih jugoslovanske

statistike že rodilo določene rezultate. Po teh podatkih je skupni trimesečni izvoz za okrog 5,4 milijarde dinarjev večji od realizacije v prvem trimesečju leta 1964. Ta uspeh pa je bil realiziran ob nadaljnjem zmanjševanju uvoza. Skupen trimesečni uvoz v vrednosti 82,2 milijarde dinarjev je ugodnejši od lanskoletnega, ko smo uvozili blaga v vrednosti za 93,2 milijarde dinarjev.

Ne glede na dosežene rezultate pa verjetno nihče ne trdi, da je sistem povezovanja uvoza z izvozom najboljša oblika in način za delitev deviz. Toda če ugotavljamo, da nam v dani situaciji ta sistem ustreza in zagotavlja izboljšanje trgovinske bilance, se mi zdi nelogično, da preden smo v celoti uveljavili in preizkusili prvega, že iščemo in morda celo skušamo uveljaviti nek drug sistem, ki verjetno ni docela proučen. Trgovina in odnosi s tujino ne dovoljujejo prepogostih sprememb ali celo eksperimentov, temveč zahtevajo konstantno, logično in postopno izpopolnjevanje sistema, ki je bil izbran za izhodišče.

Ne glede na svoje slabosti pomeni izbran sistem zagotavljanja deviznih sredstev nedvomno napredek, saj ustvarja osnovo za prehod k sistemu samofinanciranja, ki naj bi omogočil gospodarskim organizacijam samostojno razpolagati z delom deviznih sredstev, ustvarjenih na osnovi njihovih izvoznih naporov. Kakšne pa so prednosti samofinanciranja, nam je vsem znano in jih ni treba posebej dokazovati. Če pa hočemo vpeljati tak sistem, v katerem bi se ustvarjena devizna sredstva v gospodarskih organizacijah obravnavala kot dohodek, s katerim delovni kolektivi samostojno razpolagajo, je potrebno, da sedanji sistem vezave uvoza z izvozom osvobodimo administrativnih vplivov, ki samo bremene poslovnost gospodarskih organizacij in škodujejo ugledu našega gospodarstva. Pri tem mislim na razna potrdila in soglasja, ki so po sedaj veljavni tehniki potrebna podjetju. Za plačilo uvoženega blaga npr. z liste kontingentiranega in prostega uvoza je potrebno, da gospodarska organizacija zaprosi podružnico Jugobanke v Ljubljani za soglasje regionalne usmeritve uvoza. Preden pa filiala lahko izda to soglasje, mora vprašati za mišljenje centralo v Beogradu, če je blago vključeno v regionalni plan uvoza. Ko dobi mišljenje centrale, izda filiala podjetju soglasje za regionalni plan izvoza. Šele na osnovi te odobritve se uvoznik lahko začne razgovarjati z inozemskim partnerjem o uvozu. Ko je odgovor o nakupu z inozemskim prodajalcem sklenjen, mora gospodarska organizacija zaprositi filialo, da ga lahko prijavi pri pristojni službi družbenega knjigovodstva. Šele ko podjetje dobi potrjeno prijavo o sklenjenem dogovoru, predloži nalog za plačilo v tujino na viziranje v filialo Jugobanke. Viziran nalog Jugobanka vrne podjetju, da ga predloži v potrditev še pristojni SDK. Plačilo v tujino po nalogah iz kvote gotovinskih sredstev lahko izvrši filiala Jugobanke ali Narodna banka, dočim vse naloge, ki se izplačujejo v breme bančnih kreditov, likvidira centrala Jugobanke.

Ta opis že sam po sebi govori, kako dolg je ta postopek. Res je, da je banka, ki je v prvi vrsti odgovorna za izvrševanje sprejetih izvoznih obveznosti, bila prisiljena vpeljati tekočo kontrolo njihovega izpolnjevanja in zato odrediti izstavljanje ustreznih potrdil. Ne glede na to pa menim, da bo potrebno v najbližji bodočnosti, če želimo vsaj približno slediti poslovnemu tempu v tujini, poiskati druga enostavnejša merila kontrole, ki bodo omogočala hitrejša in nemoteno poslovanje pri vključevanju našega gospodarstva v mednarodno delitev dela.

Dovolite mi, da spregovorim še o problemu, ki spada v današnjo obravnavo le posredno. Gre namreč za najnovejše restriktivne ukrepe pri odobra-

vanju kratkoročnih kreditov. O tem vprašanju je bilo govora že na seji odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov Gospodarskega zbora. Glede na njegovo aktualnost pa mislim, da ni odveč, če tudi na tem mestu spregovorim o tem nekaj besed.

Vsi razumemo in pozdravljamo omejitve pri kreditiranju, ki naj ustvarijo realnejša razmerja med sredstvi za investicije in sredstvi, ki se nalagajo v obratna sredstva. Vendar pa je pri zadnjih restriktivnih ukrepih bil sprejet tudi ukrep, ki močno omejuje odobravanje kreditov za pripravo izvoza. Po navodilih Narodne banke je sedaj možno kreditirati le tisto proizvodnjo, katere proces proizvodnje enega proizvoda traja dalj od 6 mesecev. To praktično pomeni, da dober del naše izvozne proizvodnje ne bo več mogoče kreditirati s takimi krediti. Jugobanka filiala v Ljubljani, ki kot specializirana banka v okviru svojih možnosti skrbi za pospeševanje izvoza, je v lanskem letu odobrila za okoli 10 milijard dinarjev takih kreditov in s tem omogočila povečanje proizvodnje namenjene za izvoz. Če smo ugotovili, da je izvozna dejavnost za naše gospodarstvo spričo sedanje situacije odločilnega pomena, potem bi morali biti pri omejitvenih ukrepih, ki naj pomagajo stabilizirati odnose v gospodarstvu, bolj previdni in predvideti vse posledice, ki jih tak ukrep lahko ima za nadaljnjo izvozno ekspanzijo. Pričakovati je namreč, da bo uresničitev tega ukrepa zavrla ustvarjanje deviznih sredstev, ki so nam v dani situaciji prepotrebna za zmanjšanje nesorazmerij v plačilni bilanci.

Predsednik Leopold Krese: Besedo ima tovariš Ignac Karničnik.

Ignac Karničnik: Tovarišice in tovariši poslanci! O grafični industriji v našem zboru ni bilo doslej posebej govora, temveč smo se te panoge naše dejavnosti dotaknili le mimogrede, ko smo obravnavali posamezne proizvodne panoge.

Dejstvo, da ima grafična industrija pretežno obeležje uslužnostne dejavnosti, daje tej industriji posebno mesto v gospodarstvu, kakor tudi v vseh drugih službah in dejavnostih. Razvoj in obseg grafične panoge je v pretežni meri odvisen od naslednjih činiteljev: od števila prebivalstva, ki govori isti jezik, to je od obsega jezikovnega področja, od razvitosti industrije in gospodarstva sploh, od stopnje kulturne razvitosti in civilizacije ljudstva iste narodnosti, od splošnega družbenega in osebnega standarda in še od nekaterih drugih činiteljev. Ta specifičnost v marsičem narekuje ustrezno zainteresiranost gospodarstva in ostalih družbenih služb, da je grafična industrija oziroma panoga primerno razvita in da linearno raste in se razvija s splošnim razvojem. Če govorimo, da ima energetika nadvse pomembno vlogo v gospodarstvu, potem lahko trdimo, da ima grafična industrija v določenem smislu še širši pomen. Izdajanje časopisov, lokalnih in tovarniških glasil, tiskanje prospektov, cenikov, poslovnih, učnih in zabavnih ter znanstvenih knjig, vse to z neštetiimi nitmi povezuje najširšo dejavnost gospodarstva in družbenih služb. Zaradi tega je tudi prav, da si grafična industrija pridobi ustrezno mesto v našem gospodarskem sistemu in sistemu delovanja družbenih služb.

V celoti zaposli grafična industrija v Sloveniji okoli 5200 delavcev. V letu 1964 je bilo v tej panogi ustvarjenega 20 in pol milijarde dinarjev celotnega dohodka in okoli 10 milijard in 200 milijonov dinarjev narodnega dohodka, kar dokazuje zelo ugodno strukturo dohodka. Ti podatki na pogled niso tako zanimivi kot dejstvo, da je bila vsa ta proizvodnja dosežena skoraj izključno

z uvoženo opremo in stroji. Poleg tega pa odpade od skupne vrednosti produkcijskega materiala le okoli 5 do 6 % na uvožene surovine, kemikalije, fine papirje, barve, nadomestne dele in roto papir. Skupna vrednost vsega tega uvoženega reprodukcijskega materiala za grafično industrijo je v letu 1964 znašala 415 tisoč dolarjev, od česar odpade okoli 75 % na konvertibilne valute. V istem času pa je izvoz znašal okoli 224 tisoč dolarjev, od tega 120 tisoč dolarjev na konvertibilna področja. Ta bilanca prikazuje sicer devizno pasivo. Vzrok temu je predvsem v tem, da se tiskarska podjetja znatno težje vključujejo v mednarodno menjavo, oziroma v izvoz, ker je njihove storitve mnogo težje izvažati, kot katerokoli drugo uslugo ali proizvodnjo. Finančno devizno pasivo povzroča predvsem dejstvo, da odpade dobra tretjina potrebnih deviznih sredstev na uvoz nadomestnih delov tiskarskih in drugih grafičnih strojev. Ostali dve tretjini pa odpadeta na uvoz finih papirjev, barv in kemikalij za klišarne, fototehniko in ostalo potrošnjo, brez katerih si ne moremo zamisliti kvalitetnih tiskarskih storitev, kot so barvne reprodukcije tiskane z moderno grafično tehniko, kot so: ofset, bakrotisk itd.

Od materialov je najbolj kritična preskrba z umetnostnim papirjem in umetnostnim kartonom, katerega celotna lanskoletna potrošnja je znašala 275 ton v vrednosti 110 milijonov deviznih dinarjev, od česar odpade skoraj polovico deviz na dodatne odobritve po 27. členu uredbe o deviznem poslovanju. Za letošnje leto pa znaša odobrena kvota deviznih sredstev za uvoz repromateriala le polovico lansko leto odobrene kvote.

Možnosti deviznega samofinanciranja se letos niso bistveno izboljšale v grafični stroki.

Izvoz grafičnih storitev se v glavnem nanaša le na izvoz knjigoveške galanterije in šolskih zvezkov, katerih največji izvoznik je bila lansko leto Mladinska knjiga. Okoliščine narekujejo, da se v sedanji situaciji najdejo najprimernejše oblike sodelovanja grafične industrije z ostalimi gospodarskimi panogami, predvsem s turizmom, glede preskrbe z uvoženimi repromateriali. Sedanji predpisi o deviznem prometu v dokajšnji meri preprečujejo svobodnejši nakup in prodajo deviz, kar seveda omejuje prelivanje teh sredstev v devizno pasivna področja oziroma podjetja. Nekatera grafična podjetja so sicer našla partnerja, ki bi bil voljan pod določenimi pogoji prodati lastne devize oziroma uvoziti za partnerja ustrezen reprodukcijski material, toda pri tem so naletela na ovire pri banki. Konkretno: manjša tiskarna je potem, ko je dobila enostransko odpovedno pogodbo o nakupu 1290 £ pri Jugobanki za nakup nadomestnih delov za dva stavna stroja, zaprosila lesno-industrijsko podjetje, da na svoj račun uvozi nadomestne dele za tiskarske stroje. Banka tega dogovora doslej ni odobrila, posledice tega pa so, da obratujeta oba stroja že dve leti le z 20 % kapaciteto in z znatno višjimi stroški. Nabavna vrednost novega stroja pa znaša 7 do 8 tisoč £ ali 15-krat več, kot bi znašala obnova enega takega stroja.

Zaradi pomanjkanja nekaterih specifičnih materialov iz uvoza, ki po vrednosti predstavljajo le določene promile v strukturi cene grafičnega proizvoda, ostanejo neizvršena izredno važna tiskarska dela, kot so prospekti, razglednice in ostali turistični propagandni material, brez katerega si sodobnega turizma danes sploh ni mogoče zamisliti.

Preskrbljenost grafične industrije z izdelki domače papirne industrije je še dokaj zadovoljiva, razen preskrbe z rotopapirjem in nekaterimi vrstami finega papirja, ki se ga v določeni meri tudi izvažata. Eventualni primanjkljaji se krijejo z dobavami iz Prijedora, Ivangrada in Zagreba. Preskrba z rotopa-

pirjem je predvsem odvisna od tega, v koliki meri bodo slovenske papirnice preskrbovane s celuloznim lesom, o čemer so tovariši poslanci že govorili.

Situacija, ki je nastala v grafični industriji zaradi znižanja letnega kontingenta deviz na polovico, bo zahtevala, da se poiščejo druge možnosti samopreskrbe z devizami oziroma potrebnim uvoženim reprodukcijskim materialom. Predvsem naj se sprostí togi režim razpolaganja deviz iz retencijske kvote. Nujno je tudi, da se ponovno temeljito obravnava in prouči ukrep banke o znižanju letne kvote deviz na polovico, kajti zaradi poudarjenih specifičnosti, ki jih ima grafična stroka v sistemu našega gospodarstva in družbenih služb, bo ta ukrep imel občutne posledice, ne samo v grafični stroki, temveč tudi v vseh navedenih dejavnostih, ki jih tiskarstvo povezuje preko pisane besede. Hvala.

Predsednik Leopold Krese: Besedo ima tovariš Jože Stanonik.

Jože Stanonik: Tovarišice in tovariši poslanci! V svoji razpravi bom povedal nekaj konkretnih primerov o oskrbi industrije z reprodukcijskim materialom iz izkušenj dveh podjetij iz naše, to je škofjeloške občine, ki se ukvarjata s predelavo lesa in s proizvodnjo tekstila.

Obrat kodrovke v Gorenjski predilnici zaradi nerednih dobav osnovne surovine ni delal v letu 1965 12 dni. 12-dnevni zastoj pomeni zmanjšanje bruto produkta za 108 milijonov dinarjev oziroma za 18 milijonov čistega dohodka podjetja. Perspektiva dobav surovin je tudi za naprej nejasna, čeprav se odgovorni činitelji trudijo, da bi delo nemoteno potekalo. Prav zato podjetje navezuje stike s firmami v tujini za uslužnostno predelavo nylona. Za taka dela pa še ni odobrena ustrezna premija in podjetje ni moglo skleniti ustreznih pogodb. Dolarska cena takim uslugam namreč ne krije dinarskih stroškov proizvodnje. Predstavniki predilnic so 17. januarja že vložili prošnjo, v kateri je bila nakazana realna dispariteta. Do danes vloga še ni rešena, niti ni odgovora nanjo. Rešitev pa je važna predvsem zato, ker ne kaže ljudi, ki prihajajo na delo, v dobri veri, da pomagajo družbi in sebi izboljšujejo življenje, pošiljati domov. Delavcev tudi ne moremo prisiliti, da bi v tem letnem času izkoristili svoje letne dopuste zaradi neke »višje sile«, ki vedno le ni višja sila. Podjetje izpolnjuje planske obveznosti do Jugobanke, kljub vsem omenjenim težavam. Letni plan izvoza v višini 1 208 000 dolarjev je za to podjetje zelo velika obveznost, ki jo bo izpolnilo le, če bo tudi Jugobanka izpolnila že podpisane pogodbe.

Drugo vprašanje, ki ga je treba tudi takoj rešiti, je priznanje neto deviznega efekta v indirektnem izvozu. Ta problem tare predvsem tiste proizvajalce, ki so v preteklih letih investirali v predelovalno industrijo. Čemu smo uporabili ogromna sredstva za obnavljanje predelovalne industrije, če ne za to, da bodo novi obrati predelovali proizvode predilnic. Nedvomno je, da bo proizvod sintetike dosegel v višji stopnji predelave višjo vrednost na Zahodu ali Vzhodu. Danes Gorenjska predilnica zaračuna za kg kodrovke npr. 3,5 dolarja, z višjo predelavo v trikotazah, konfekciji in tkalnici pa bi dosegle vsaj 12 in več dolarjev za kg predelane surovine. Osnovna tekstilna industrija ima težave z uvozom surovin, predelovalna pa z dobavo proizvodov predilnic, ki te surovine zaradi administrativnih ukrepov deviznega sistema izvažajo direktno. Da bi bil absurd še večji, morajo tekstilni predelovalci tako sintetično kot bombažno

prejo, to je kodrovko, uvažati. Izgleda, da je naša tekstilna industrija socialna ustanova, ki živi izvoznika, uvoznika in inozemskega partnerja.

Mislím, da pametno in plansko gospodarstvo dovolj jasno zahteva, da je treba take anomalije čimprej odstraniti. To zahtevajo tudi delovni kolektivi, ki z lastnimi rokami gradijo tovarne, da bodo v njih pametno gospodarili in dosegli produktivnost in si zagotovili normalne življenjske pogoje.

Postavljam dvoje vprašanj:

1. Ali lahko Izvršni svet Socialistične republike Slovenije vpliva na sekretariat za zunanjo trgovino, da čimprej reši vlogo za določitev premije uslužnostni predelavi in s tem zagotovi delo v predelavi kodrovke v času, ko ni rednih dobav surovin? Vlogo so dali 17. januarja 1965 predstavniki predelovalcev kodrovke »Boris Kidrič« Zadar, tekstilni kombinat »Partizanka«, Beograd, »ZeLe Veljkovič«, Leskova in Gorenjska predilnica iz Škofje Loke.

2. Kdaj bo sprejet predpis, da gospodarske organizacije lahko uveljavijo svoje devizne obveznosti tudi z direktnim izvozom na podlagi načela, da bomo izvažali delo in ne samo surovine?

Želim opozoriti tudi na težko stanje v lesni predelovalni industriji. V tej panogi so največje težave v rednem in zadostnem dotoku hlodovine in rezanega lesa iz surovinskega zaledja. V lesno-predelovalni industriji je v naši občini zaposlenih okoli 1500 ljudi, kar predstavlja približno 20 % vseh zaposlenih. Surovinska baza ni tako močna, da bi lahko zagotovila vsem trem podjetjem Jelovici, LIP Češnjici in enoti Gradisa zadosti hlodovine. Gozdno gospodarstvo Kranj, kateremu smo dali gozdove v upravljanje, le s težavo zadovoljuje potrebe predelovalcev. Zadnji dogodki v Selški dolini, o tem ste gotovo čitali v dnevnem časopisju, so situacijo tako zaostriili, da terjajo takojšnje rešitve. Žaga v LIP Češnjica je morala ukiniti troizmensko delo in pričeti z delom v eni izmeni. Razen tega pa obrat letos že nekaj dni ni delal, ker ni imel hlodovine. Toda hlodovine ne manjka. Če greš malo v gozd, lahko opaziš visoke skladovnice hlodov, ki čakajo na »boljše čase«. Odkupne cene za smrekovo hlodovino pri kmetu se gibljejo med 7 in 11 000 dinarjev za m³, kar pokrije komaj stroške dela. Hlodovino odkupuje izključno GG Kranj, ki tudi gospodari z gozdovi. Vedno pogostejše pa se hlodovina transportira preko slovenskih meja. Tega ne obsojam, ne zdi pa se mi pošteno, da ti odjemalci plačujejo za m³ tudi do 50 000 din, kot je bilo ugotovljeno po fakturah. Kmet je in bo zainteresiran, da proda hlodovino po višji ceni kamorkoli. Sprašujemo se lahko, ali je to še tržni odnos in kakšna mora biti računica, da se nekemu izplača plačati m³ hlodovine po 50 000 din, brez vračunanih potnih stroškov. Primer podjetja Belje nam jasno kaže, kam vodi takšna politika; družba je tista, ki mora pokrivati visoke poslovne izgube tega podjetja in sanirati obrate, ki so postali ne-likvidni. Dokler bo družba trpela take ekscese, je jasno, da takim špekulantom ne bo hudo odšteti 50 000 din za m³ hlodovine, ker kasnejših ekonomskih ne-uspehov ne bodo občutili na svoji koži. Delavci so natovorjene kamione obstopili s cepini in preprečili odvoz surovine, ki jo nujno potrebuje njihovo podjetje. Vemo, da je tak način naši socialistični družbi tuj, vendar moramo razumeti tudi ogorčenost nad izigravanjem vseh predpisov, upoštevajoč tudi zadnje o zamrznjenju cen, ker izgleda, da ti predpisi veljajo le za tistega, ki jih spoštuje.

Ta primer jasno kaže, da je razmere v gozdarstvu treba urediti in upoštevati zahteve kolektivov, da se prepreči izigravanje delovnega človeka.

Kapacitete žag so zadostne za redno predelavo hlodovine. Kljub temu pa se zadnje čase pojavljajo zahteve za gradnjo novih gatrov. Te zahteve so pogo-

jene z nizkimi cenami hlodovine in visokimi prodajnimi cenami desk. Po mojem mnenju je bolje, da sedanje kapacitete obratujejo s polno zmogljivostjo, ne pa da gremo v nove 100-milijonske investicije, da bomo zadovoljili željam tistih, ki vidijo okrog svoje občine mejo. Zato predlagam:

1. naj odgovorni republiški organ analizira zmogljivost sedanjih kapacitet in na podlagi tega dovoli nove gradnje tam, kjer to nujno narekuje surovinsko zaledje. Vse ekonomsko neutemeljene novogradnje naj zavrne;

2. nujno je omejiti izvoz hlodovine in žaganega lesa in ga usmeriti v predelovalno industrijo, ki bo uspešno konkurirala z inozemskimi partnerji. Devizni učinek bo višji in bomo s tem izboljšali pasivno devizno bilanco. Lesna industrija je devizno aktivna in bo s preusmeritvijo polizdelkov v domačo predelovalno industrijo lahko postala še bolj. Odnos 85 : 15 v korist izvoza še ni končen in ga lahko še izboljšamo. Razen lakov, rezilnega orodja, brusilnih papirjev in drugih manjših artiklov ni potreb po uvozu v lesni industriji. Ivernih plošč ne omenjam, ki jih doma proizvajamo dovolj, da jih lahko izvozimo in kasneje spet uvozimo, čeprav je oddaljenost med podjetjema, ki jih proizvaja in ki jih potrebuje za finalizacijo svojih proizvodov le 10 km. Iluzorno bi bilo pričakovati, da bodo gospodarski ukrepi vse rešili, skušajo pa vsaj bolj ažurno reševati vprašanja, ki teže naše delovne kolektive.

Prědsednik Leopold Krese: Besedo ima tovarišica Romana Palčič.

Romana Palčič: Tovarišice in tovariši poslanci! Omejila se bom na probleme podjetja Delamaris in njegove naloge v letu 1965. Delamaris, podjetje konzervne industrije se v letošnjem letu srečuje z dvema glavnima problemoma.

Prvič, zagotoviti si mora devizna sredstva za uvoz reprodukcijskega materiala, drugič, prebroditi težave, ki so nastale predvsem zaradi ukinitve regresov za belo pločevino.

Prvi problem: Podjetje je sklenilo z Jugoslovansko kmetijsko banko 25. 2. 1965 pogodbo o zagotovitvi sredstev za uvoz reprodukcijskega materiala in izvoz za leto 1965. S to pogodbo se je podjetje zavezalo letos izvoziti za 3 810 500 dolarjev svojih proizvodov. Od tega 2 milijona 380 000 dolarjev na konvertibilna področja na 1 430 500 dolarjev na vzhodnoevropska tržišča. Kmetijska banka nam s to pogodbo zagotavlja devizna sredstva za uvoz 3400 ton tune, 3000 ton bele pločevine, 70 ton glutominata, 26 ton tekoče gume in rezervnih delov v skupni vrednosti 2 194 780 dolarjev. To blago naj bi bilo dobavljeno vse iz področjih konvertibilnih valut. Podjetje ustvarja devizna sredstva tudi iz retencijske kvote. S temi sredstvi plačuje barve, lake za litografijo, začimbe, potne stroške, provizijo inozemskih zastopnikov itd.

Ta pogodba za naše podjetje ni ugodna, vendar smo jo podpisali, da bi si zagotovili potrebne surovine za letošnje leto. Nismo namreč mogli prepričati banke, da za izpolnitev plana proizvodnje potrebujemo 3800 in ne samo 3000 ton bele pločevine, ker brez zadostnih količin bele pločevine ni možna proizvodnja konserv. Banka nam je obljubljala, da bo zagotovila devizna sredstva za tisti del proizvodnje, ki jo bomo izvozili.

Danes pa trdijo, da nam več deviz ne morejo dodeliti, ker so odvisni od devizne kvote, ki so jo dobili od Narodne banke. Bojimo se, da bo to povzročilo težave proti koncu leta in zastoj v proizvodnji ter v izpolnitvi plana izvoza. Ta vprašanja se morajo rešiti na realni osnovi tudi pri ostalih podjetjih konzervne

industrije in pri tovarni Mehanotehnika v Izoli. Tako se lahko zgodi, da bela pločevina ne bo problem samo enega podjetja, temveč vse panoge. Podjetja, ki nujno rabijo belo pločevino za svojo proizvodnjo, pa bodo prišla v kritičen finančni položaj. Vsekakor se bo za ta problem treba zanimati tudi s splošnega gospodarskega stališča.

Drugi problem. Ukinitve regresa na belo pločevino, sladkor in stekleno embalažo prizadene naše podjetje predvsem za tisti znesek regresa, ki je odpadel na konzerve, ki jih uvozimo. To pa je pretežni del regresa, ki smo ga prejeli. Večji del ribjih konserv in antipaste namreč izvažamo. Pri prodaji na domačem trgu imamo še možnosti, da z zvišanjem cen izdelkov razlike zaradi ukinitve regresa uskladimo. Pri izvozu pa teh možnosti ni, kajti cene, po katerih prodajamo v inozemstvo, so stalne in odvisne od glavnih svetovnih proizvajalcev konserv. Regres na belo pločevino je znašal 100 din od kg prodanih izdelkov, ki so bili embalirani v belo pločevino. Namen tega regresa je bil, da se uskladijo svetovne in domače cene bele pločevine. Upoštevati je namreč, da smo nabavljali belo pločevino po višjih cenah od svetovnih cen. Razen tega pa smo morali in še moramo pri uvozu bele pločevine plačati 17 % carine. Regres na belo pločevino je ukinjen, carina pa ni ukinjena. Naše podjetje bo začelo z akcijo, da se ukine carina na belo pločevino, kajti zmanjšanje dohodkov zaradi ukinitve regresa je tolikšno, da je ob sedanjih pogojih izvoz konserv postal nerentabilen. Za izvoz višini 3 810 500 dolarjev potrebujemo 2894 ton bele pločevine; regres za to količino bele pločevine bi torej znašal 289 400 000 dinarjev. Če se ukine carina na belo pločevino, ki znaša 97 672 000 dinarjev, bo dohodek podjetja še vedno nižji za 191 728 000 dinarjev. Če upoštevamo, da je naše podjetje v letu 1964 doseglo 416 343 000 dinarjev čistega dohodka po odbitku osebnih dohodkov, pomeni ukinitve regresa občutno zmanjšanje dohodka. To bo še bolj prizadelo druga podobna podjetja, zlasti tista, ki nimajo še druge proizvodnje, in izključno izvažajo. Zaradi tega nameravamo skupaj z Jugoribo vložiti prošnjo za ukinitve carine na belo pločevino in za zvišanje izvoznih premij, od sedanjih 68 % za konvertibilna področja in 52 % za klirinška področja, na 74 % oziroma 58 %. Delovni kolektiv me je opozoril na ta dva problema s prošnjo, da z njima seznanim našo Skupščino.

Predsednik Leopold Krese: Besedo ima tovariš inž. Silvo Rozman.

Inž. Silvo Rozman: Tovarišice in tovariši poslanci! V svoji razpravi želim govoriti o problemih pomanjkanja reprodukcijskega materiala v podjetjih barvaste in črne metalurgije, kot sem jih videl na terenu in povedati nekaj misli, ki so se mi vzbudile, ko sem bral beležke o teh obiskih. Ker bolj poznam področje barvaste metalurgije, se bom omejil na to panogo.

Že v tej panogi sami je tolikšna problematika, da jo moramo razdeliti na dva dela: na proizvajalce surovin in na predelovalce. V informaciji je navedeno, da stanje reprodukcijskega materiala barvasti metalurgiji ni kritično, ker so podjetja močni izvozniki in ustvarjajo sorazmerno velik priliv deviznih sredstev. Hkrati ugotavljamo, da imajo zelo ugodno razmerje med domačim in uvoženim reprodukcijskim materialom, ki se giblje v odnosu 75—90 % : 25 do 10 % v korist domačih surovin. Iz navedenega bi sklepali, da proizvodnja poteka nemoteno, zlasti ker je velik del proizvodnje namenjen izvozu. Res je, v času obiska pri teh organizacijah so te zagotavljale, da proizvodnja teče normalno. Nekaj težav je pri nabavi surovin, toda plan izvoza se izpolnjuje.

Tako je stanje v barvasti metalurgiji, medtem pa je črna metalurgija v tistem času že ustavila proizvodnjo precej širokega asortimenta izdelkov, zlasti železarni Ravne in Jesenice, ki sta skoraj ustavili proizvodnjo ferolegur in pričeli izdelovati manj kvalitetna jekla.

V nekaterih podjetjih pričakujejo, da se bodo težave pojavile v maju in juniju. Toda najnovejši podatki kažejo, da so se te težave začele že sedaj. Te težave pa so zlasti pri oskrbi z domačim reprodukcijskim materialom, medtem ko je vprašanje materiala iz uvoza še kar zadovoljivo. Za primer bi navedel rudnik Mežico. Medtem ko je po sklenitvi pogodbe z Jugobanko vprašanje uvoza rešeno, se je zataknilo pri domačem materialu. Za proizvodnjo svinčene rude potrebuje rudnik dnevno 800 kg eksploziva, na zalogi pa ga ima le 1800 kg — to je bil podatek od včeraj. Prvo pošiljko pričakuje šele čez dva dni, vprašanje pa je, če bo prispela. Enako je s flotacijskimi reagenti, katerih dnevna poraba ni velika, je pa odločilna. Na zalogi je domačih le za en dan, uvoženih pa za 24 dni. Plan nalaga podjetju, da mora polovico svoje proizvodnje izvoziti. Kako bo uresničilo svoj plan, če se pri tako precizni dobavi kaj ustavi? Že dvakrat se je zgodilo, da so šteli minute do prihoda kamiona iz Celja, ki je pripeljal reagente. Včasih se kar sprašujem, če morda ne tekmujejo z General Motors, ki ima tako precizno dobavo, da zagotavlja delo tekočega traka v 16 minutah.

Pri drugih podjetjih situacija ni nič boljša, ker so že pred enim mesecem imeli samo 14-dnevne zaloge (IMPOL), ali celo manjše in so bili prisiljeni delati celo s sposojenim materialom. Zato vsa podjetja barvaste metalurgije zahtevajo, da se čimprej preide na devizno samofinanciranje. Sistem povezovanja uvoza z izvozom, kot začetek deviznega samofinanciranja, ocenjujem kot pozitiven. Vprašanje pa postavljajo v podjetjih, ali lahko vanj zaupajo, saj ni podjetja, ki ne bi imelo večjega števila nelikvidiranih plačilnih nalogov v banki. Togost bančnega poslovanja lahko povzroči resne težave, če dobavitelji prenehajo s pošiljkami »na lepe oči«, zlasti ker je konkurenca za nekatere proizvode tako huda, da se tuja podjetja poslužujejo raznih podkupovanj, da bi naša podjetja izrinila iz tržišča. Tak primer ima Impol, ki ga skušajo Belgijci na vse načine izrinuti iz zahodno-nemškega tržišča. Podjetja se torej upravičeno sprašujejo, ali je res potreben tako dolgotrajen in zamotan postopek pri likvidaciji plačil s tujino, ali ga ne bi bilo mogoče skrajšati in posamezne primere obravnavati bolj življenjsko in z malo več posluha za ekonomiko.

Nekaj besed bi rad spregovoril o težavah predelovalcev. Gre za osnovno vprašanje: ali je pametno ob tako akutnem pomanjkanju domačih surovin izvažati te surovine. Normalen odgovor bi bil: ne! Surovine naj ostanejo doma in izvažajmo proizvode, ki so proizvedeni na višji stopnji in za katere lahko dosežemo boljši finančni učinek. Prav glede tega učinka pa imam nekaj pomislekov. Naj govorim s številkami: V letu 1964 je bila povprečna cena svinca na zunanjem tržišču računano v dinarjih, 212 700 din po toni, cena uvoženega svinca franko jugoslovanska meja je znašala 262 891 din po toni. Domača cena je v istem razdobju znašala 185 750 din po toni, ali 77 141 din ali 29,35 % manj od uvožene.

V letu 1965 je cena svinca na zunanjem tržišču še višja. Tona svinca velja 350 dolarjev ali 324 000 dinarjev, domača cena pa je pri toni za 126 375 din ali za 62 % nižja. Sedanja cena 250 000 din po toni je za 74 000 din oziroma za 30 % nižja kot v uvozu. Podobne podatke lahko ugotovljamo pri cinku, bakru itd. Te številke, ki osvetljujejo izvozni učinek v drugačni luči, verjetno

dokazujejo, da bi bil izvoz blaga na višji stopnji predelave manj ugoden. Za primer naj povem samo eno kalkulacijo, ki se imenuje pozitivna, je pa dejansko precej negativna. Nekatera podjetja so forsirala v preteklosti izgradnjo določene predelovalne industrije na račun surovinske osnove do take mere, da danes govorimo in ugotavljamo te disproporce. Na primer: cena svinca v oktobru 1964 je bila na avstrijskem tržišču 8620 avstrijskih šilingov, cena minija pa 8800 avstrijskih šilingov. Cena minija je bila le za 180 šilingov višja kot cena svinca v bloku. V ceni minija moramo računati stroške predelave svinca, ki pa znašajo 1820 šilingov po toni. To se pravi, da je vrednost svinca v tem miniju le 6980 šilingov. Ali v dolarjih: izvozna cena svinca v bloku znaša 330 dolarjev po toni, svinca v miniju pa 270 dolarjev po toni.

Zato se pridružujem mnenju tovariša Rihtarja, ki je navedel, da se ne splača v sedanji situaciji, ko so cene surovinam tako visoke, izvažati tistih izdelkov, pri katerih je trend porasta cen počasnejši, kot pri surovinah, iz katerih so izdelani.

Ugotoviti pa moram, da imajo določena podjetja še vedno gospodarski račun v predelavi barvastih kovin. Tem pa bi morali na vse načine pomagati in jim omogočiti uvoz surovin, z namenom, da obdržijo tržišča toliko časa, dokler se naša surovinska osnova ne vzdigne na tak nivo, da bo zadovoljevala domače potrebe in izvoz oziroma dokler ne nadomestimo tistega, kar smo v preteklih letih zamudili.

Predsednik Leopold Krese: Ali želi še kdo besedo? (Ne javi se nihče.) Ker se nihče ne javi, mi dovolite, da sam povzamem besedo.

Iz informacije delovne skupine poslancev in današnje razprave bi lahko povzeli naslednje ugotovitve: problem preskrbe slovenske industrije z domačim in uvoženim reprodukcijskim materialom je vedno bolj pereč. Vendar ne bi bilo prav, če se ne bi zavedali vzrokov tega stanja, in dejstva, da te težave lahko rešimo samo znotraj gospodarstva, to je v merilu države in republike, ki morata podvzeti potrebne in nujne ukrepe. Rešitve pa moramo iskati, bolj kot kdajkoli prej, v samih delovnih organizacijah. Da bomo sedanje težave čimprej prebrodili, moramo uskladiti napore vseh, analizirati in ugotavljati vzroke in iskati skupnih rešitev predvsem v nadaljnji graditvi samoupravnega sistema, krepite njegove materialne osnove in s tem seveda tudi krepite neposredne odgovornosti za celoten tok razvoja posameznih panog, oziroma posameznih delovnih organizacij. Težave, ki jih zaznavamo danes, so po mojem mnenju predvsem posledica prevelikih ambicij našega celotnega gospodarstva in nesorazmerne rasti vseh vrst potrošnje, ki ni bila usklajena z rastjo produktivnosti naše proizvodnje. Pri porabi reprodukcijskega materiala nismo ravnali vedno najbolj gospodarnostno in nismo upoštevali zahteve, da nam mora uvoženi reprodukcijski material povečevati predvsem izvoz. Ti pojavi pa imajo svoj vzrok prav gotovo v tem, da smo naš ekonomski sistem gradili premalo na utrjevanju delavskega samoupravljanja in na osnovi njegove polne odgovornosti za razširjeno reprodukcijo. Vzrok, da v tem nismo uspeli, moramo iskati predvsem v tem, da naši delovni kolektivi nimajo zadostne materialne osnove. Nekatera naša podjetja nimajo ničesar proti temu, da se administrativni sistem gospodarjenja še uveljavlja, ker ta sistem zmanjšuje odgovornost in jo prenaša na druge; njim je vseeno, da se proizvodnja razvija ekstenzivno in se ne izvaja selekcije, ki bi se morala že zdavnaj izvršiti spričo razvoja proizvodjalnih sil v svetu in tudi pri nas. Do selekcije pa prav gotovo ne bo prišlo vse dotlej,

dokler ne bomo uvedli pravih ekonomskih odnosov v delovnih organizacijah samih in dokler ne bomo povsem odpravili metode političnega gospodarjenja zlasti na področju investicij. To so po mojem mišljenju glavni vzroki, ki so privedli do tega, da se moramo ponovno vračati nazaj k nepopularnim in nespodbudnim ukrepom. Toda v dani situaciji ni bilo druge rešitve, ki lahko pomeni korak nazaj. To pa hkrati pomeni, da so ti ukrepi le začasni, ki bodo morali veljati toliko časa, dokler se naše gospodarstvo ne bo zavedlo samega sebe in poiskalo rešitve znotraj sebe. To velja za posamezne delovne organizacije, to velja za republiko, to velja za državo. Izven nas rešitve ni. Prej ko bomo našli rešitve, prej bodo ti ukrepi ukinjeni, dalj ko bodo veljali, dalj nas bodo zavirali pri nadaljnjem razvoju. Če pa bomo pričakovali rešitve od zunanjih administrativnih vplivov, pa naj bodo to regresi, primi itd., prav gotovo ne bomo ustvarili pogojev, da bomo lahko zopet napredovali. Rešitev je v individualnem gospodarjenju, v samofinanciranju, v odgovornosti tako za razširjeno reprodukcijo individualnih organizacij, kakor tudi na področju devizne situacije.

Popolnoma se strinjam z diskutanti, da je treba iskati in izkoristiti vse notranje rezerve, vse lastne možnosti in se potegovati za tak devizni sistem, da z devizami razpolaga, seveda v okviru možnosti, tisti, ki jih tudi ustvarja. V tem sistemu pa se mora na delovne organizacije prenesti odgovornost, da same skrbe za reprodukcijski material. Ta načela bodo brez dvoma omogočila boljše in trajnejšo vključitev v mednarodno delitev dela, rešila pa bodo tudi mnoga nerešena vprašanja posrednih izvoznikov, saj bodo kooperacijski odnosi dobili realno osnovo tako v državi kot izven nje.

Predlagam, da izpopolnimo našo informacijo, ki jo je pripravila skupina poslancev, z današnjo diskusijo in s predlogi, ki so bili dani. To informacijo naj izpopolni ista skupina.

Tako popravljeno informacijo pa bomo posredovali operativnim in upravnim organom.

Ima kdo morda kakšen drug predlog? (Ne javi se nihče.) Če ne, zaključujem to točko dnevnega reda. Preden zaključim sejo, mi dovolite, da še enkrat povzamem besedo.

Tovarišice in tovariši! Današnja, 22. seja našega zbora je za polovico poslancev zadnja seja, ker jim izteče dvoletna mandatna doba, za katero so bili izvoljeni. Ob tej priložnosti se želim vsem poslancem, zlasti tistim, ki jim preneha mandat, zahvaliti za njihovo prizadevanje pri delu zbora.

Če na kratko analiziramo delo zbora pretečenih dveh let, ugotovimo, da je Gospodarski zbor Skupščine SR Slovenije od svojega konstituiranja 25. junija 1963 do danes opravil pomembno delo. Na svojih 22. sejah je v 120 točkah dnevnega reda spremljal gospodarska dogajanja in obravnaval najpomembnejše probleme v gospodarskem življenju Socialistične republike Slovenije. Gospodarski zbor je obravnaval in sklepal o družbenem planu za leto 1964 in 1965, razpravljal je o najpomembnejših problemih s področja gradbeništva, kmetijstva, gozdarstva, servisne in obrtne dejavnosti, preskrbe in trgovine, rehabilitacije invalidnih oseb, poslovnega sodelovanja in združevanja v gospodarstvu, o statutih v gospodarskih organizacijah ter o samoupravljanju v delovnih enotah.

Poleg tega je zbor prek začasnih odborov in občasno ustanovljenih delovnih skupin samostojno raziskoval in obravnaval pereče probleme s področja oskrbe z reprodukcijskim materialom, blagovne menjave s tujino, prometa, turizma, izumiteljstva in družbene prehrane. Začasni odbor in delovne skupine

so pripravili gradivo za obravnavo na sejah zborov. Poleg tega je Gospodarski zbor obravnaval še poročilo Izvršnega sveta Skupščine Socialistične republike Slovenije, Gospodarske zbornice, Gospodarske banke, zavarovalne skupnosti, poročilo Višjega gospodarskega sodišča in zveze komunalnih bank itd. S tehničnimi razpravami obravnavanih problemov ter z izdajo treh priporočil, ene resolucije, štirih stališč v zvezi z obravnavanimi temami, dalje s sprejetjem 29 zakonov, 7 odlokov ter s številnimi amandmaji k zakonskim predlogom je Gospodarski zbor dal svoj prispevek k razvoju gospodarskega življenja v naši republici. V skupno 119 urah zasedanja se je na našem govorniškem odru zvrstilo 321 diskutantov.

Vseh poslancev je bilo opravičeno odsotnih 111 ali povprečno pet na sejo. Neopravičeno odsotnih skoraj ni bilo. Postavljeno je bilo 18 poslanskih vprašanj, na katere smo dobili tudi odgovore.

Za obravnavo posameznih vprašanj in predlogov s področja gospodarstva, o katerih je razpravljala zbor na svojih sejah, je v okviru Gospodarskega zbora delalo poleg stalnega odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov še 7 začasnih odborov, in sicer: za produktivnost dela in zaposlovanje, za trgovino, za gradbeništvo, za kmetijstvo in gozdarstvo, za servisne in storitvene dejavnosti ter za izumiteljsko dejavnost in vprašanje industrijske lastnine.

V te odbore je bilo izvoljenih 45 poslancev, poleg tega pa so sodelovali v delu zbora v okviru začasnih delovnih skupin tudi ostali poslanci. Lahko ugotovimo, da je v tej mandatni dobi skoraj vsak poslanec sodeloval pri najmanj eni od delovnih akcij. Za uspešno izvajanje programa dela zbora pa gre tudi v veliki meri zasluga zunanjim sodelavcem, ki so sodelovali pri delu odborov in delovnih skupin.

Predvsem bi se s tega mesta rad zahvalil za sodelovanje predstavnikom Izvršnega sveta, republiškim sekretarjem, predstavnikom gospodarske zbornice, predstavnikom sindikatov in drugih ustanov. Sodim, da je ta mandatna doba značilna tudi po tesnejši povezavi poslancev Gospodarskega zbora z njihovimi volilnimi enotami, oziroma z delovnimi kolektivi. Zaradi take povezanosti je Gospodarski zbor dobival in še dobiva od gospodarskih organizacij mnogo koristnih pobud za svoje delo.

Ob zaključku današnje seje se poslancem, ki jim poteče mandatna doba, za njihovo nesebično, plodno in vsestransko sodelovanje pri delu Gospodarskega zbora in njegovih organov, v imenu zbora in v lastnem imenu najlepše zahvaljujem in jim želim v nadaljnjem delu obilo uspehov in osebnega zadovoljstva.

S tem zaključujem današnjo sejo in vas vabim na skromen napitek v prostorih skupščinske restavracije.

(Seja je bila zaključena ob 12.50.)

PROSVETNO - KULTURNI ZBOR

19. seja

(29. marca 1965)

Predsedoval: Ivo Tavčar, predsednik,
Prosvetno-kulturnega zbora

Začetek seje ob 9.05.

Predsednik Ivo Tavčar: Začenjam 19. sejo Prosvetno-kulturnega zbora.

Svojo odsotnost sta opravičila samo poslanca Branko Babič in Sonja Sardoč. Odsotnih pa je nekaj več poslancev, vendar je kljub temu zbor sklepčen.

Preden preidemo na dnevni red, prosim, da počastimo z enominutnim molkom spomin umrlega poslanca Jožeta Tirana, velikega pripovedovalca slovenske umetniške besede, igralca, režiserja, ustanovitelja Mestnega gledališča in borca narodnoosvobodilne vojne. (Poslanci vstanejo in z enominutnim molkom počaste spomin pokojnega poslanca Jožeta Tirana. Na poslanski klopi, kjer je bil njegov sedež, je položen šopek rdečih nageljev.)

Za današnjo sejo predlagam naslednji dnevni red:

1. odobritev zapisnika 18. seje Prosvetno-kulturnega zbora;
2. poslanska vprašanja;
3. obravnava in sklepanje o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o visokem šolstvu v SR Sloveniji;
4. obravnava in sklepanje o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o znanstvenih zavodih;
5. obravnava in sklepanje o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o Slovenski akademiji znanosti in umetnosti;
6. obravnava in sklepanje o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o poklicnih gledališčih;
7. obravnava in sklepanje o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o varstvu kulturnih spomenikov v LR Sloveniji;
8. obravnava in sklepanje o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o muzejih;
9. obravnava in sklepanje o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o knjižnicah;
10. obravnava in sklepanje o predlogu zakona o srednji strokovni šoli za notranje zadeve;
11. obravnava in sklepanje o predlogu odloka o potrditvi zaključnega računa sklada SR Slovenije za šolstvo za leto 1964;

12. obravnava in sklepanje o predlogu odloka o soglasju k finančnemu načrtu sklada SR Slovenije za šolstvo za leto 1965.

Ima kdo k predlaganemu dnevnuemu redu kak spreminjevalni ali dopolnilni predlog? (Ne javi se nihče.) Če ne, ugotavljam, da je predlagani dnevni red sprejet.

Prehajamo na 1. točko dnevnega reda, to je na odobritev zapisnika 18. seje Prosvetno-kulturnega zbora.

Ima kdo kakšno pripombo k osnutku zapisnika? (Ne javi se nihče.) Če nihče, ugotavljam, da je zapisnik 18. seje Prosvetno-kulturnega zbora odobren.

Prehajamo na 2. točko dnevnega reda, to je na poslanska vprašanja.

Poslanec Dušan Šinigoj je pismeno zastavil vprašanje glede zakonov o gimnazijah in strokovnih šolah.

Izvršni svet je sporočil, da bo na poslančevo vprašanje odgovoril Boris Lipužič, republiški sekretar za šolstvo.

Boris Lipužič: Odgovor na vprašanje poslanca tovariša Dušana Šinigoja je naslednji:

Republiški sekretariat za šolstvo je v drugi polovici leta 1964 izdelal teze za zakon o strokovnem izobraževanju in za zakon o gimnaziji. Teze za oba zakona je poslal v širšo javno razpravo prizadetim vzgojno-izobraževalnim ustanovam, družbeno-političnim organizacijam, strokovnim organizacijam, skupnostim šol, gospodarskim zbornicam, organom družbeno-političnih skupnosti itd. Teze za zakon o strokovnem izobraževanju so bile tudi že v preliminarni razpravi v odboru za proučevanje zakonskih in drugih predlogov Prosvetno-kulturnega zbora in v odboru za prosveto in kulturo Republiškega zbora Skupščine SR Slovenije.

Republiški sekretariat za šolstvo je dobil k tezam precej načelnih pripomb in konkretnih spreminjevalnih ter dopolnilnih predlogov, ki jih je upošteval pri sestavi osnutka predloga zakona o strokovnem izobraževanju ter zakona o gimnaziji. Oba osnutka predlogov zakonov je nameraval januarja letošnjega leta predložiti v obravnavo Izvršnemu svetu Skupščine SR Slovenije.

V centralni komisiji za izdelavo novega zveznega dokumenta o vzgojno-izobraževalnem sistemu pri Zveznem sekretariatu za prosveto in kulturo je bilo medtem obravnavano gradivo Zveznega sekretariata za prosveto in kulturo o vzgojno-izobraževalnem sistemu na drugi stopnji. Ker bo to gradivo v bližnji prihodnosti poslano v širšo javno razpravo, ki bo omogočila vsestransko osvetlitev problematike vzgojno-izobraževalnega sistema na drugi stopnji, tako vloge in nalog strokovnega izobraževanja kakor tudi gimnazije, je Republiški sekretariat za šolstvo presodil, da je smotrno, da pred sprejemom novega zveznega dokumenta republika ne sprejme zakona o strokovnem izobraževanju in zakona o gimnaziji, zlasti še zato, ker nas zakon o izvedbi ustave obvezuje, da uskladimo z ustavo do 9. aprila 1965 le obstoječe zakone. Do sprejema republiškega zakona o strokovnem izobraževanju in zakona o gimnaziji oziroma enega samega zakona o izobraževalnem sistemu na drugi stopnji, ki naj bi sledil zveznemu dokumentu, pa je v veljavi tako resolucija Ljudske skupščine LR Slovenije z dne 19. decembra 1961 o vlogi in nalogah gimnazije v vzgojno-

izobraževalnem sistemu, kot tudi priporočilo Ljudske skupščine LR Slovenije z dne 23. novembra 1961 o nalogah na področju strokovnega izobraževanja.

Predsednik Ivo Tavčar: Ali je poslanec Dušan Šinigoj zadovoljen z odgovorom? (Dušan Šinigoj: Da.)

Predsednik Ivo Tavčar: Prehajamo na 3. točko dnevnega reda, to je na obravnavo in sklepanje o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o visokem šolstvu v LR Sloveniji.

Zakonski predlog je predložila Skupščini komisija Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo in je za svojega predstavnika določila poslanca dr. Josipa Globevnika. Ali želi predstavnik komisije še ustno obrazložiti zakonski predlog? Prosim! Besedo ima dr. Josip Globevnik.

Dr. Josip Globevnik: Tovarišice in tovariši poslanci! Dovolite mi, da ob tem zakonskem predlogu, ki je kot uskladitveni zakon prvi na programu našega današnjega zasedanja, podam kratko splošno obrazložitev vseh predlogov zakonov, ki jih boste danes obravnavali. Pri tem se sklicujem na pismeno obrazložitev, ki je predložena k vsakemu zakonskemu predlogu. Posebej bom ob obravnavi posameznega predloga zakona sporočil stališče komisije za uskladitev republiških predpisov z ustavo in zakonodajno-pravne komisije o amandmajih, ki so jih predlagali odbori.

Z 9. aprilom letošnjega leta, kot je že povedal tovariš Lipužič, poteče dveletni rok, ki je določen z zakonom o izvedbi ustave Socialistične republike Slovenije, v katerem je treba izvršiti uskladitev republiških zakonov z novo ustavno ureditvijo.

Za pripravo tega dela je v letu 1963 Skupščina SR Slovenije imenovala posebno komisijo, ki je pregledala vse republiške zakone s stališča njihove skladnosti z ustavo in pripravila skupno 49 predlogov za spremembe oziroma dopolnitve obstoječih republiških zakonov. Komisija ni obravnavala samo tako imenovanih historičnih zakonov, to je tistih zakonov, ki so bili že izvršeni in pa tistih, pri katerih so bile potrebne le terminološke spremembe. Menili smo namreč, da ni potrebno takšne zakone samo zaradi terminoloških sprememb posebej usklajati z ustavo; te spremembe naj bodo opravljene takrat, ko bodo opravljene potrebne vsebinske spremembe teh zakonov. Za večji del zakonov, ki jih je bilo treba uskladiti z ustavo, je komisija ugotovila, da ne obsegajo samo določb, ki niso v skladu z novo ustavo, ampak da so zakoni tudi vsebinsko zastareli in da jih je zato potrebno v celoti ali vsaj v pretežnem delu vsebinsko revidirati. Skratka, potrebna je nova zakonska ureditev. Ker se je pri večini zakonov izkazalo, da je vsebinska priprava nove zakonske ureditve glede na uvodoma omenjeni uskladitveni rok, oziroma na še preostali čas, ki nam je na razpolago, prekratek, se je morala komisija omejiti na to, da je v svojih zakonskih predlogih odpravila oziroma spremenila le tiste določbe, o katerih je menila, da so v nasprotju z ustavno ureditvijo. To velja tudi za predloge zakonov, ki jih boste danes obravnavali.

V predloge zakonov so bile sprejete le posamične vsebinske dopolnitve, ki niso bile sporne, medtem ko je bila glede vseh ostalih predlogov za dopolnitev oziroma spremembo obstoječe ureditve komisija mnenja, da je smotrno, da se odložijo za čas, ko bo vsa zakonska materija lahko temeljito proučena in nato na novo urejena. Pri tem je bilo treba upoštevati še eno važno okoliščino:

v istem roku, v katerem je treba uskladiti republiške zakone z ustavo, je potrebno izvesti tudi uskladitev zveznih zakonov z novo ustavno ureditvijo. Velik del zveznih zakonov, ki jih je treba uskladiti z zvezno ustavo, je prav sedaj v obravnavi v Zvezni skupščini oziroma so bili ti zakoni te dni sprejeti; niso pa bili še objavljeni. Zato moramo računati s tem, da bomo morali marsikateri republiški zakon, ki smo ga sicer uskladili z republiško ustavo, po uskladitvi zveznih zakonov z ustavo, kmalu ponovno usklajevati z novim zveznim zakonom. To je bil še eden razlog več, da smo se v naših predlogih često omejili samo na čisto pravno uskladitev republiškega zakona z ustavo.

Pri zakonih, ki urejajo področje družbenih služb, oziroma ki regulirajo predvsem dejavnost zavodov, ki te službe opravljajo, je bilo delo komisije usmerjeno predvsem v to, da se pravno omogoči realizacija ustavnega načela o samoupravljanju na teh področjih. Zato je bilo treba iz obstoječih republiških zakonov izpustiti vse tiste določbe, ki ne morejo biti več v domeni zakonske intervencije, ampak spadajo v področje avtonomnega urejanja ustrezne družbene službe oziroma zavoda. Na drugi strani pa je bilo treba v zakonih določiti osnovno strukturo samoupravljanja, in sicer v duhu načel in določb nove ustave. Po teh načelih urejajo notranje družbene odnose v zavodih družbenih služb sami delovni ljudje, ki so v teh zavodih zaposleni, in sicer neposredno ali pa preko svojih organov upravljanja tako kot v delovnih organizacijah na področju gospodarstva. Samo v zadevah, ki so posebnega družbenega pomena, soodločajo tudi predstavniki družbene skupnosti. Končno, upoštevali smo tudi okolnost, da je bil pred kratkim sprejet zvezni temeljni zakon o zavodih, katerega določbe se neposredno uporabljajo in je mogoče z republiškim zakonom spreminjati samo nekatere njegove določbe.

Z uskladitvijo obstoječih zakonov, tako na zveznem kakor tudi na republiškem nivoju bo opravljeno zelo obsežno in odgovorno delo. Treba je prilagoditi ves dosedanji pravni sistem novi ustavni ureditvi. V samih predpisih so odstranjene določbe, ki so ovirale uresničevanje načel nove ustave, zlasti na področju samoupravljanja.

Pri usklajevanju smo ugotovili zelo pomembna še nerešena vprašanja, ki jih je treba v duhu nove ustave šele urediti, oziroma bomo morali obstoječo zakonsko ureditev na določenih mestih revidirati. S tem usklajevanjem pa je že deloma pripravljen material tudi za to, brez dvoma nič manj pomembno in predvsem daljše in sistematično delo, ki nas čaka v bližnji prihodnosti.

Kar zadeva predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona v visokem šolstvu SR Slovenije, sta komisija Skupščine SR Slovenije za uskladitev republiških predpisov z ustavo in zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije o predlaganih amandmajih na zadnji seji, ki je bila v soboto, zavzeli naslednja stališča:

K amandmaju pri 2. členu, ki se glasi, da naj se besedo »študenti« v zadnjem odstavku tega člena nadomesti z besedo »študentov«, komisija ni imela pripomb.

K 6. členu, kjer se doda nov 6. a člen, ki se glasi: V prvem odstavku se besede »Ljudska skupščina LR Slovenije« zamenja z besedami »Skupščina SR Slovenije«, komisiji nista imeli pripomb.

K 18. členu: Prvi in drugi odstavek 61. člena zakona se dopolnita in spreminita tako, da se glasita: »Svet visokošolskega zavoda obravnava vsa važnejša vprašanja v zvezi z delom zavoda, zlasti sprejema statut in druge splošne akte zavoda, program dela zavoda, sprejema finančni načrt in potrjuje zaključni

račun zavoda, potrjuje izvolitve na delovna mesta učiteljev, sodelavcev in predstojnikov organizacijskih enot, imenuje in razrešuje tajnika zavoda ter opravlja druge zadeve, ki so mu dane z zakonom in statutom.

Predstavniki družbene skupnosti in študentov soodločajo o sprejemanju statuta, načrtu in programu za delo in razvoj zavoda, finančnem načrtu in zaključnem računu, o spremembah statusa zavoda in o ostalih zadevah, za katere je tako določeno v statutu zavoda v skladu z zakonom ter sodelujejo pri obravnavi učnih programov.« Komisiji nista imeli pripomb.

K 18. členu: »V prvem odstavku 65. člena zakona se črta zadnji stavek in tretji odstavek 67. člena zakona se spremeni tako, da se glasi: »Predstojnik visokošolskega zavoda poda na Skupščini letno poročilo o delu zavoda.« Komisiji nista imeli pripomb.

K 19. členu: Besedilo 72. člena se spremeni tako, da se glasi: »Visokošolski zavodi in združenja visokošolskih zavodov se financirajo v skladu z določbami temeljnega zakona o zavodih.« Ni pripomb.

K 21. členu: Odbori so predlagali, naj se doda nov 21. a člen, ki naj se glasi: »Dokler ni posebnih predpisov glede nazivov, pogojev za doseg posameznih nazivov, napredovanja, načina izvolitve, habilitacije, vnaprejšnje habilitacije za nazive, za katere je habilitacija predpisana, veljajo za fakultete določila statuta Univerze v Ljubljani, za ostale visokošolske zavode pa določila statotov njihovih združenj, oziroma za zavode, ki niso v sestavu združenja, določila njihovih statotov.« K temu amandmaju, o katerem je protokolirano v zapisniku, da ga je naš predstavnik sprejel, kar pa ni točno, imata komisiji naslednje pripombe:

1. v zakonu je določba 51. člena ostala v bistvu nespremenjena, čeprav veljajo za ta vprašanja posebni predpisi. Komisiji sta izhajali iz stališča, da je področje visokega šolstva kot področje družbenih služb, področje samoupravljanja; se pravi, da se ta vprašanja ureja s statutom. Kadar pa zakon poseže v to področje in to zaradi razlogov splošnega družbenega interesa, veljajo določbe zakona in je statut vezan na zakon. Obe komisiji sta menili, da kolikor ni posebnih predpisov, oziroma kolikor jih sploh ne bo, veljajo že na podlagi samega ustavnega sistema statuti visokošolskih zavodov;

2. pomislek komisij zoper ta amandma je utemeljen tudi s tem, da verjetno ni prav, če zakon ureja nazive na področju visokega šolstva. Nazive smo povsod iz zakonov odpravili, ker menimo, da je to zadeva, ki sodi v pristojnost samoupravnih organov in dogovorov. Po navedbah predstavnika Sekretariata za raziskovalno delo in visoko šolstvo na seji naših komisij, je potreben daljši čas za proučitev tega vprašanja, kar naj se po potrebi uredi s posebnimi predpisi. Na zveznem nivoju se to vprašanje že proučuje. Kmalu bo sprejeta resolucija o izobraževanju, v kateri bo morda o tej stvari kaj rečeno. Kolikor je komisiji znano, se druge republike ob usklajevanju z ustavo v to področje niso vmešavale. To vprašanje naj uredimo takrat, ko bomo pripravili nov zakon o visokem šolstvu.

In končno, tovariši, obstaja še ena važna okoliščina, ki jo moramo prav tako upoštevati. Če sprejmemo ta amandma, pomeni, da urejamo zakonsko materijo s statutom, hkrati pa bi s tem legalizirali razmerje med statutom fakultete in statutom univerze. Komisiji menita, da v ta vprašanja zakon ne sme posegati, ker sodijo v domeno samoupravnih pravic. Če bi ta amandma sprejeli, bi to pomenilo, da z zakonom postavljamo statute na nivo zakona, oziroma ustvarjamo precedens, da statut Univerze določa nazive na fakultetah

in ureja njihove ostale zadeve. Dvomimo, če bi bila pravilna ureditev, da zakon sankcionira te odnose. Kolikor bi fakultete urejanje teh zadev prepustile Univerzi, potem je pač to njihova stvar. Gre za interne odnose, v katere zakon ne more posegati.

Na osnovi vseh naštetih razlogov menimo, da bi bilo bolj pravilno, če ostane splošna zakonska norma, da veljajo o tem posebni predpisi, če pa posebnih predpisov ni, veljajo splošni predpisi šolskih zavodov. Ako pa hočemo sedaj urediti te zadeve, potem moramo z zakonom določiti nazive, pogoje za njihovo dosego in ostalo. Zaradi tega sta bili obe komisiji mnenja, da zbor tega amandmaja ne sprejme. Zakonodajno-pravna komisija se je strinjala s kasnejšim predlogom komisije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo, da se z 21. a členom pooblasti zakonodajno-pravno komisijo, da izda prečiščeno besedilo zakona. Kot vidite, je predlaganih precej sprememb in je prav, da se izda prečiščeno besedilo ne glede na to, da bo treba kmalu pripraviti nov zakon o visokem šolstvu. Hvala lepa.

Predsednik Ivo Tavčar: Izvršni svet je sporočil, da bo sodeloval v obravnavi pri tej točki dnevnega reda tov. Mirko Tušek, republiški sekretar za raziskovalno delo in visoko šolstvo. Zakonski predlog sta obravnavala odbor našega zbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov ter zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije, ki sta predložila pismeni poročili.

Želita poročevalca odbora oziroma komisije k poročiloma še kaj dodati? Prosim! Besedo ima Ivan Bertoncelj.

Ivan Bertoncelj: Ker so pripombe predlagatelja in zakonodajno-pravne komisije tehtne in utemeljene, odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov umika svoj amandma k 21. členu predloga zakona.

Predsednik Ivo Tavčar: Začenjam razpravo. Kdo želi besedo? Besedo ima tovariš Stane Vrhovec.

Stane Vrhovec: Ker tako ustna kot pismena obrazložitev predlogov zakonov omejujeta razpravo, kar je razumljivo, da se ne bi predolgo zadrževali pri usklajevanju, bom povedal samo nekaj pripomb k temu zakonskemu predlogu, ki jih pa seveda sedaj ne bi bilo pametno upoštevati. Upoštevali pa bi jih lahko kdaj kasneje. Zato predlagam sedaj samo eno konkretno dopolnitev. Splošne pripombe pa so naslednje:

V zadnjem odstavku drugega člena, kjer piše, da v skladu s tem zakonom sodelujejo pri opravljanju določenih zadev predstavniki zainteresiranih organizacij in družbene skupnosti (v nadaljnjem besedilu: predstavniki družbene skupnosti) ter študentov, se mi zdi, da bi lahko tudi predstavniki študentov imenovali predstavnike družbene skupnosti. S tem poenotenjem nam bi upravičeno odpadlo več kategorij predstavnikov, ki pa so vsi v bistvu predstavniki družbene skupnosti.

Ob proučevanju tega zakonskega predloga sem dobil vtis, da obstaja razlika med visokošolskimi ustanovami in ustanovami, ki so obdelane v ostalih zakonskih osnutkih. Na primer: prvotno je bilo s petim odstavkom 65. čl. določeno, da ista oseba ne more biti dvakrat zaporedoma izvoljena za predstojnika zavoda (17. člen). Ta določba je bila kasneje popravljena. Dozdeva se mi, da visokošolske zavode obravnavamo drugače kot ostale zavode; morda zato,

da so visokošolski zavodi kot najvišje znanstvene in prosvetne ustanove upravičeni imeti podoben družbeni položaj kot predstavniški organi. Če je pa v skupščinah omejena ponovna izvolitev poslancev oziroma odbornikov, bi navsezadnje bilo razumljivo, da je tudi v teh ustanovah omejena ponovna izvolitev njenega predstojnika. Predlagana ureditev pa se mi ne zdi upravičena zato, ker ne gre za izvolitev strokovne vodje. Kot sem že povedal, ni treba upoštevati tudi te načelne pripombe.

V zakonskem predlogu ne najdem določila, ki bi obvezovalo predstojnika ustanove, da se mora udeleževati sej sveta zavoda in upravnega odbora. V drugih zakonskih predlogih je to predvideno. Ne strinjam se pa s tem, da se v zakonskih predlogih to tako pomembno vprašanje ureja le na splošno. Na primer: »ravnatelj oziroma direktor se lahko udeležuje sej samoupravnih organov«. Zdi se mi, da sama ustanova ta vprašanja bolj točno ureja: da je direktor dolžan izvajati sklepe samoupravnih organov. V nekem drugem zakonu pa je takole povedano: »dolžnost direktorja je, da sodeluje na sejah«.

V zvezi s to pripombo še poudarjam, da se ne strinjam z določili ustreznega zveznega zakona. Ustavno sodišče je mnenja, da je pravilno, da se s posameznimi zakoni določa, da je direktor po svojem položaju član upravnega odbora. Naš zakonski predlog tega določila nima. Moram pa reči, da se mi zdi, da so vsi zakonski predlogi glede na to, da je bil kratek uskladiveni rok, nekoliko neenotno ali skoraj bi rekel površno sestavljeni. Izgleda tudi, da zakonski predlogi niso enotno usklajeni z ustavo, ker so v posameznih predlogih iste zadeve različno urejene. Lahko, da sem dal kakšno pripombo, ki ni v skladu z ustavo, ker nisem pregledal ustreznih zakonov. Imam pa naslednji dopolnilni predlog: za prvim odstavkom 59. člena se doda nov drugi odstavek, ki se glasi: »Število predstavnikov družbenih skupnosti in študentov ne more biti večje od polovice vseh članov sveta.« Ta odstavek predstavlja določilo zveznega zakona, ki ga povzemajo tudi ostali zakoni, ki obravnavajo ta vprašanja. Predlagam, da zbor sprejme ta amandma.

Predsednik Ivo Tavčar: Prosim, želi še kdo razpravljati? Če ne, prosim predstavnika predlagatelja, da se izjavi o predlaganem spreminjevalnem predlogu. Besedo ima dr. Josip Globevnik:

Dr. Josip Globevnik: O amandmaju dajem naslednje pojasnilo: Predlagano določilo vsebuje samo republiški zakon o organih upravljanja, s specialnimi zakoni pa se ureja to zadevo drugače in komisija ni našla razloga, da bi morala to določilo upoštevati. Ta predlog ni poznan Republiškem sekretariatu za raziskovalno delo in visoko šolstvo, vsaj v tem smislu ne, kot ga je obrazložil tovariš poslanec. Komisija se ne strinja z amandmajem.

Stane Vrhovec: Kot se po navadi reče, glave ne dam, ampak domnevam, da vsebuje predlagano določilo zvezni zakon o volitvah samoupravnih organov; upoštevano pa je tudi v vseh ostalih zakonih. To vprašanje je načelnega značaja in ne vidim razloga, zakaj ne bi mogli sprejeti to določilo.

Predsednik Ivo Tavčar: Ampak tega določila ni v temeljnem zakonu o zavodih. Besedo ima dr. Josip Globevnik.

Dr. Josip Globevnik: To je bil republiški zakon o organih upravljanja. Če pa taka norma obstaja, potem prosim, da norma neposredno velja.

Predsednik Ivo Tavčar: Kolikor vem, takšna norma nikjer ne obstaja. Jaz bi prej nasprotno trdil in se pri tem sklicujem na določilo 38. člena zveznega zakona o zavodih. V tem 38. členu je navedeno naslednje: »v zavodih, ki opravljajo dejavnost ali naloge posebnega družbenega pomena, sodelujejo pri upravljanju, kadar zakon tako določa, tudi zainteresirani občani in predstavniki zainteresiranih organizacij in družbene skupnosti kot predstavniki družbene skupnosti«. Nadalje »predstavniki družbene skupnosti soodločajo o zadevah posebnega družbenega pomena, ki jih določa zakon, skupaj s člani delovne skupnosti«, to se pravi, da predstavniki družbene skupnosti niso poistoveteni s člani delovne skupnosti. Skupaj s člani delovne skupnosti pa odločajo, če zavod nima sveta. Predstavniki družbene skupnosti — sicer jih nekateri naši zakoni poistovetijo s člani delovne skupnosti — soodločajo lahko kot člani posebnega organa zavoda, ki ga sestavljajo samo ti predstavniki, ali pa soodločajo v obliki, ki jo določata zakon in statut. Način in postopek odločanja o zadevah posebnega družbenega pomena, o katerih soodločajo tudi predstavniki družbene skupnosti, ureja statut zavoda v skladu z zakonom. To je vse in mislim, da je stališče tovariša Vrhovca nenačelno. Bolj pomembne so zadeve družbenega pomena, o katerih naj soodločajo predstavniki družbene skupnosti.

Sicer pa prosim, da se o tem predlogu izjavi še predstavnik našega odbora.

Stane Vrhovec: Če dovolite, bi samo pregledal zakon, na katerega se sklicujem in bi se potem dokončno izjavil.

Predsednik Ivo Tavčar: Tovariš Vrhovec, saj ni treba, da se dokončno ali nedokončno izjaviš. Povedati moraš, ali vztrajaš pri svojem predlogu, ali pa ga umikaš.

Stane Vrhovec: Gre za to, če je v zakonu to urejeno, potem je predlog brezpredmeten. V mislih pa nimam zakona o zavodih, ampak zakon o volitvah v organe samoupravljanja. Če sem se pa zmotil, potem seveda umikam predlog.

Predsednik Ivo Tavčar: Prosim še poročevalca odbora, da se izjavi o predlaganem spreminjevalnem predlogu. Besedo ima Ivan Bertoncelj.

Ivan Bertoncelj: Mislim, da nam je predstavnik predlagatelja dovolj argumentirano pojasnil zadevo. Zato k temu nimam kaj dodati. Odbor je enakega mnenja kot predlagatelj.

Predsednik Ivo Tavčar: Hvala lepa. Tovariš Vrhovec, vztrajaš pri svojem predlogu. (Vrhovec: Da!) Potem dajem dopolnilni predlog na glasovanje. Kdor je za predlog poslanca Staneta Vrhovca, da se v 59. členu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o visokem šolstvu stavi za prvim odstavkom naslednji stavek: »Število predstavnikov družbene skupnosti in študentov ne more biti večje od polovice vseh članov sveta«, naj prosim dvigne roko. (En poslanec dvigne roko.) Kdor je proti, naj prosim dvigne roko. (Večina poslancev dvigne roko.) Se je kdo vzdržal? (Dva poslanca dvigneta roko.)

Ugotavljam, da je dopolnilni predlog tovariša Staneta Vrhovca zavržen. Ker ne želi nihče razpravljati, dajem predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o visokem šolstvu v celoti na glasovanje. Prosim, kdor je za,

naj dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Hvala lepa. Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Prosvetno-kulturni zbor sprejel predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o visokem šolstvu v LR Sloveniji. Ob tem pa vas opozarjam, da nas sedaj čaka v zvezi s to problematiko zahtevno delo. Menim, da je smotrno, da počakamo menjavo polovice zbora, in da tako ustanovimo v sodelovanju z drugimi zbori posebno telo, ki bo proučevalo vprašanja visokega šolstva in seveda še posebej tudi statute visokošolskih zavodov, katerim mora dati naša Skupščina svoje soglasje. To povem zaradi tega, da ne bi kdo menil, da je danes že zaključena razprava o visokem šolstvu.

Prehajamo na 4. točko dnevnega reda, to je na obravnavo in sklepanje o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o znanstvenih zavodih.

Prosim predstavnika predlagatelja, tovariša dr. Globevnika, da obrazloži zakonski predlog.

Dr. Josip Globevnik: Tovariši poslanci! Sklicujem se na uvodno splošno obrazložitev, ki sem jo podal za vse zakonske predloge. Pri tem zakonskem predlogu je situacija podobna kot je bila pri zakonu o visokem šolstvu. Nahajamo se pred novo ureditvijo te zakonske materije tudi na samem zveznem nivoju. V dnevnem časopisju ste verjetno čitali, da se pripravlja nov zakon o znanstvenih zavodih oziroma o znanstvenem delu. Ta zvezni zakon bo določal načela, s katerimi bomo morali pozneje uskladiti republiški zakon.

Zakonodajno-pravna komisija in komisija za uskladitev republiških predpisov sta na zadnji seji obravnavali amandmaje, ki sta jih dala odbora k temu zakonskemu predlogu. Amandmaji so v bistvu trije.

Prvega amandmaja k 7. členu, ki se glasi: 16. člen zakona se spremeni tako, da se glasi: »Znanstveni zavod se lahko ustanovi, če so zagotovljeni potrebni kadri, če je določen program dela in če so izpolnjeni drugi z zakonom predpisani pogoji.«, komisiji nista mogli sprejeti iz naslednjega razloga:

Temeljni zakon določa splošne pogoje za ustanovitev zavodov. Republiški zakon pa mora sam določiti pogoje, na osnovi katerih je zavod lahko ustanovljen. Ta amandma spreminja obstoječe precizne določene pogoje s tem, da reče, da se lahko ustanovi znanstveni zavod, če so zagotovljeni potrebni kadri, če je določen program dela in če so izpolnjeni drugi z zakonom predpisani pogoji. Z amandmajem postaja določilo tega člena nedoločno. Zato menimo, da je naša formulacija, ki je postavila jasne in precizne pogoje, boljša, ker je mogoče samo na osnovi teh izpolnjenih pogojev ustanoviti zavod, sicer pa je treba ustanovitev zavoda zavrniti.

Kar zadeva amandma k 10. členu, vas moram opozoriti, da smo črtali vse člene od 19. do 25. člena. Z amandmajem pa se zadržuje prvi odstavek 20. člena, ki določa, pod kakšnimi pogoji se lahko zavod odpravi.

Tovariši, mislim, ker so tudi odbori v tej materiji zavzeli stališče, naj v celoti veljajo določbe temeljnega zakona o zavodih, potem nima smisla, da izrecno navajamo eno samo normo v republiškem zakonu. Menimo, da je smotrno, če se prepusti to materijo urejanju zveznega zakona. Ko bo zvezni zakon v znanstvenih zavodih sprejet, bomo pa lahko vse boljše uredili z republiškim zakonom.

Pri amandmaju k 14. členu pa gre za dve redakcijski spremembi, ki sta povsem utemeljeni in ju sprejemamo. (Hvala lepa.)

Predsednik Ivo Tavčar: Želi besedo poročevalec stalnega odbora? Besedo ima tovariš Ivan Bertonec.

Ivan Bertonec: Odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov se strinja s pripombami predlagatelja.

Predsednik Ivo Tavčar: Začenjam razpravo. Želi kdo besedo? (Ne javi se nihče.) Ker ne želi nihče razpravljati, dajem predlog zakona na glasovanje. Kdor je za, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Prosvetno-kulturni zbor soglasno sprejel predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o znanstvenih zavodih.

Prehajamo na 5. točko dnevnega reda, to je na obravnavo in sklepanje o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o Slovenski akademiji znanosti in umetnosti.

Želi predstavnik predlagatelja ustno obrazložiti tudi ta zakonski predlog? (Da.) Prosim. Besedo ima dr. Josip Globevnik.

Dr. Josip Globevnik: Tovarišice in tovariši poslanci! Podoben problem, kot pri obeh prejšnjih zakonskih predlogih, je tudi pri tem. Morda je tu problem še večji, ker je zakon o Slovenski akademiji znanosti in umetnosti pravzaprav v celoti zastarel in je treba to materijo na novo urediti. K zakonskemu predlogu sta bila dana dva amandmaja in sicer k 3. in 4. členu. Poprej bi vam moral povedati naslednje: če bi imeli zakon pred seboj, bi videli, da se v glavnem črtajo vse tiste določbe, ki se podrobneje ukvarjajo z organizacijo akademije, in prav tako posebno podpoglavje o uslužbencih akademije. S 4. členom predloga zakona se 20. člen zakona spremeni tako, da se glasi: »V skladu z naravo dejavnosti akademije se s statutom akademije določijo pravice samoupravljanja delovnih ljudi v administraciji in strokovnih enotah akademije.«

Naša komisija je predlagala takšno spremembo glede na določbo 9. člena ustave. Ta člen ustave namreč pravi, da nimajo delovni ljudje, ki delajo v državnih organih, v družbeno-političnih organizacijah in društvih takšnih samoupravnih pravic, kot jih imajo delovni ljudje v delovnih organizacijah, ampak tiste pravice, ki jih v skladu z naravo dejavnosti takega organa oziroma organizacije določi zakon oziroma statut organizacije. Glede na to ustavno določilo smo za akademijo predlagali prej povedano formulacijo. V odboru pa je bil k temu členu sprejet amandma, ki je bil morda dobro mišljen, vendar so njegove posledice drugačne. Organizacijske enote akademije so predvsem razredi, to se pravi tiste organizacijske enote, ki jih ta člen o uslužbencih sploh ne obravnava. To vprašanje torej rešuje statut. Akademija ima na tem področju popolno samoupravo. Hoteli smo povedati samo to, da pravice zaposlenih ljudi v administraciji in v strokovnih enotah določi statut akademije. Zato pri najboljši volji tega predloga ne moremo sprejeti. Mislim, da je začasno, dokler ne bomo sprejeli novega zakona, najpametneje, da sprejmete 4. člen v predlaganem besedilu, ker je jasen. Amandma k 5. členu je komisija sprejela.

Precizira pa se takole: »V drugem odstavku 3. člena se besede »Prezidij Ljudske skupščine LR Slovenije« nadomesti z besedami »Skupščina SR Slovenije«.

Menim, da ni upravičena trditev, ki je bila danes tukaj postavljena, da je bilo naše delo površno opravljeno, pa čeprav se je zgodila pomota, da je ostal 13. člen nepopravljen. Na vseh mestih v zakonu smo napravili ustrezne spremembe, medtem ko je pri tem členu pomotoma izostala sprememba, da Skupščina sprejme statut akademije, ki ga potrdi Skupščina Socialistične republike Slovenije. In končno tovariši, v zvezi s pripombo, ki jo je dal tovariš Vrhovec, da naše delo tudi ni bilo enotno, vam moram povedati, da je to razumljivo, ker smo vsako zakonsko materijo zase obravnavali. Menim pa, da na področju družbenih služb ni mogoče iti na formalno enotnost in vse te zakone unificirati, kot jih bomo morda unificirali na drugih področjih. Menim, da ni bistveno, če formulacije za iste zadeve, ki se pojavljajo v več zakonih, v vsakem z drugo formulacijo, niso enake. Tudi sami smo razmišljali o tem, da bi vse zakone enotno uskladili. Seveda bi bilo potem najbolj pametno, da bi izdali samo en zakon. Ugotovili pa smo, da takšna ureditev ne bi bila umestna. Enotna ureditev bi bila tudi težko izvedljiva, ker je sistematika obstoječih zakonov, v katero se nismo spuščali, zelo različna. Ponovno pa poudarjam, da naše delo ni bilo površno. Odkritosrčno vam povem, da je bila tako v zveznem, kot tudi v republiškem merilu posvečena temu delu velika pozornost ter smo se zavedali odgovornosti, ki jo imamo.

Predsednik Ivo Tavčar: Vidim, da želi besedo še poročevalec odbora. Prosim. Besedo ima Ivan Bertoncclj.

Ivan Bertoncclj: Odbor sprejema pripombe predlagatelja in se strinja z njegovimi predlogi.

Predsednik Ivo Tavčar: Hvala lepa! Začenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Ne javi se nihče.) Zaključujem razpravo in dajem predlog zakona na glasovanje. Kdor je za, naj prosim, dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Hvala lepa! Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Prosvetno-kulturni zbor soglasno sprejel predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o Slovenski akademiji znanosti in umetnosti.

Prehajamo na 6. točko dnevnega reda, to je na obravnavo in sklepanje o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o poklicnih gledališčih.

Besedo ima ponovno predstavnik predlagatelja, tovariš dr. Josip Globevnik.

Dr. Josip Globevnik: Tovariši poslanci, naša komisija sprejema amandmaje vaših odborov, ki so jih dali v 5. in 6. členu zakonskega predloga. Z amandmajem k 8. členu se pojavlja naslednje vprašanje: Predlog se glasi, naj se besede »Republiški sekretariat za kulturo in prosveto« nadomestijo z besedami »pristojnemu republiškem upravnemu organu«. Takšno formulacijo ne moremo sprejeti. V obravnavi v odborih so poslanci verjetno mislili na republiški upravni organ, ki je pristojen za področje kulture in prosvete. Mislimo tudi, da ta amandma ni potreben, ker bomo takoj, že na prihodnjem zasedanju sprejeli zakon o republiški upravi in o njeni organizaciji. V tistem

zakonu bo povedano, katere zadeve, ki so bile do sedaj v pristojnosti enega sekretariata, bodo prešle na ustrezen drug sekretariat. Zato smo na nekaterih mestih tudi mi uporabljali isto formulacijo, kot jo vi predlagate, samo da smo jo izpopolnili. Na drugih mestih smo v glavnem povsod zadržali termin »republiški sekretariat za posamezno področje« in prepustili bodočemu zakonu o upravi, da uredi, katere zadeve spadajo v pristojnost enega ali drugega sekretariata, ali pa v pristojnost Izvršnega sveta. Mislim, da moramo vztrajati pri našem predlogu, ker tudi ostalih zadevnih določil v predlogu zakona ne spreminjamo.

Predsednik Ivo Tavčar: Besedo ima predstavnik našega stalnega odbora, tovarišica Magda Malovrh.

Magda Malovrh: Odbor se strinja s pripombami predlagatelja.

Predsednik Ivo Tavčar: To je res pomembna zadeva. Začenjam razpravo. Želi kdo besedo? (Ne javi se nihče.) Če ne, dajem predlog zakona na glasovanje. Kdor je za, naj prosim, dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Hvala lepa. Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Prosvetno-kulturni zbor soglasno sprejel predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o poklicnih gledališčih.

Prehajamo na 7. točko dnevnega reda, to je na obravnavo in sklepanje o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o varstvu kulturnih spomenikov v LR Sloveniji.

Želi predstavnik predlagatelja zakonskega predloga besedo? (Da.) Besedo ima tovariš dr. Josip Globevnik.

Dr. Josip Globevnik: K temu zakonskemu predlogu so predlagani amandmaji k 4. členu, k 6. členu in k 9. členu. K 4. členu se besedilo amandmaja glasi takole: Drugi odstavek 12. člena zakona se spremeni tako da se glasi: »Za varstvo posameznih spomenikov lahko ustanovi zavod za spomeniško varstvo poseben organ ter določi njegovo sestavo in delovno področje.« Naš predlog pa se glasi: »Zavod za spomeniško varstvo lahko ustanovi poseben organ kot organ samoupravljanja za posamezne spomenike ter določi njegovo sestavo in delovno področje.«

O tem problemu je bilo govora že takrat, ko so pripravljali zvezni zakon o varstvu kulturnih spomenikov; potem pa je bila obširna diskusija tudi ob pripravi republiškega zakona. Nazadnje je bila v oba zakona sprejeta naslednja formulacija: »Svet zavoda lahko postavi poseben svet, odbor ali poseben organ kot organ družbenega upravljanja za posamezne spomenike.« Ob obravnavi tega zakonskega predloga smo ugotovili, da je bolje, da povzamemo staro formulacijo. Zavod za spomeniško varstvo, kot družbena institucija z družbenim organom, postavi poseben organ samoupravljanja določenega spomenika. Takšnih primerov je bilo precej na območju Dalmacije, ki so se navajali prav tedaj, ko smo pripravljali zvezni zakon. V praksi se je dogajalo, da je zavod za spomeniško varstvo enostavno določil skupino ljudi, ki je upravljala spomenik, kot družbeni organ. Zato menimo, da je pravilna predlagana formulacija. Pravkar sem zvedel, da je danes objavljen novi zakon o kulturnih spomenikih. To se pravi, da se bomo kmalu ponovno sestali in

usklajevali republiški zakon z zveznim zakonom, ker med njima ne sme biti nasprotij.

Pripombo k 6. členu komisija sprejema.

Pri amandmaju k 9. členu gre za podoben problem, kot pri že poprej omenjenem zakonu. Odbor predlaga nov tretji odstavek 42. člena zakona, ki se glasi: »Zavod za spomeniško varstvo se ustanovi, če so zagotovljeni strokovni kadri, tehnična oprema in drugi z zakonom določeni pogoji«. Menimo, da je pravilno, če se v zakonu takole pove: »Zavod za spomeniško varstvo se ustanovi, če so zagotovljeni pogoji glede strokovnega osebja, tehnične opreme in finančnih sredstev za delo zavoda«. S tem so pogoji za ustanovitev zavoda precizno določeni. Če so ti pogoji izpolnjeni, potem ne more biti več nobene zakonske ovire za ustanovitev zavoda. Na drugi strani pa izhaja že iz same formulacije, ki jo predlaga odbor, da je treba v zakonu navesti pogoje. Zato menimo iz istih razlogov, da je boljša naša formulacija, ker so v njej pogoji precizno določeni. Formulacija odborov, ki je pravzaprav povsem nedoločna in v določenem smislu sama s seboj v nasprotju, ni sprejemljiva. Komisija predlaga zboru, da amandmaja k 4. in 9. členu ne sprejme, glede amandmaja k 6. členu pa komisija nima nobenih pripomb. Opozarjam vas na to, da bomo morali tudi ta zakon uskladiti z novim zveznim zakonom, kolikor bi prišlo med njima do kakšnih nesoglasij.

Predsednik Ivo Tavčar: Besedo ima poročevalec našega stalnega odbora, tovariš Ivan Bertoncelj.

Ivan Bertoncelj: Odbor umika amandmaja k 4. in 9. členu predloga zakona.

Predsednik Ivo Tavčar: Začenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Ne javi se nihče.) Ob obravnavi tega zakonskega predloga v odboru je bilo izraženih veliko želja, da bi že sedaj zakon vsebinsko prilagodili novim potrebam. Vendar nam čas ne dopušča, da bi se spuščali še v vsebinsko problematiko. Sedaj uskladimo zakon samo z ustavo, takoj po tem pa se lotimo sestave novega zakona, zlasti ker bomo imeli za osnovo vso ustrezno zvezno zakonodajo.

Dajem predlog zakona na glasovanje. Kdor je za, naj prosim, dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Prosvetno-kulturni zbor soglasno sprejel predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o varstvu kulturnih spomenikov v LR Sloveniji.

Prehajamo na 8. točko dnevnega reda, to je na obravnavo in sklepanje o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o muzejih.

Zakonski predlog je predložil Skupščini v obravnavo Izvršni svet. Besedo ima tovariš Radko Polič.

Radko Polič: Tudi pri tem zakonskem predlogu gre za usklajevanje obstoječega zakona z ustavo. Ob usklajevanju pa je bilo sprejetih tudi nekaj manjših predlogov za stvarne spremembe. Omenim naj samo spremembo k 29. členu, kjer je govora o muzejskih zbirkah. Zlasti na pobudo muzealcev je bilo v drugem odstavku sprejeto določilo, da je vodstvo muzejske zbirke dolžno skrbeti za povezavo z muzejem iste ali sorodne vrste. Smisel tega določila je

namreč ta, da muzejskih zbirk, ki so sicer organizacijske enote kakšne druge institucije, ne bi ustanovili, če niso izpolnjeni potrebni pogoji. Potem, ko so ustanovljene, pa naj bi jim ustanovitelj oziroma vodstvo posvečali več skrbi.

Obe komisiji sta bili mnenja, da sodi to določilo v statut in naj se ta vprašanja urejajo na osnovi prostovoljnega sodelovanja prizadetih. Odbor pa je zavzel stališče, da je prav, da se to določilo sprejme v zakon. Kot predstavnik predlagatelja se s tem amandmajem odbora strinjam.

Predsednik Ivo Tavčar: Želi besedo predstavnik zakonodajno-pravne komisije? Besedo ima tovariš dr. Josip Globevnik.

Dr. Josip Globevnik: Predstavnik Izvršnega sveta je povedal, zakaj pravzaprav gre. Poslanci so predlagali, da se drugi odstavek 29. člena spremeni tako, da se glasi: »Vodstvo muzejske zbirke je dolžno skrbeti za strokovno povezavo z muzejem iste ali sorodne vrste«.

Naša zakonodajno-pravna komisija je izrazila pomisleke zoper to določbo. Komisija se absolutna strinja in podpira tako medsebojno povezavo. Vprašanje pa je, če je dopustno z zakonom obvezovati organ, da se v strokovnem pogledu povezuje z drugim organom. Zato je naša komisija mnenja, da zbor te določbe ne sprejme.

Predsednik Ivo Tavčar: Hvala lepa. Prosim še poročevalca odbora, da pove stališče odbora o pripombah, ki jih je dal tovariš dr. Josip Globevnik. Besedo ima poslanec Ive Šubic.

Ive Šubic: Odbor ostaja pri predlogu za spremembo 29. člena.

Predsednik Ivo Tavčar: Hvala lepa. Začenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Ne javi se nihče.) Če ne želi nihče razpravljati, dajem predlog zakona na glasovanje. Kdor je za, naj prosim, dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Hvala lepa. Je kdo proti? (En poslanec dvigne roko.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Prosvetno-kulturni zbor sprejel predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o muzejih.

Prehajamo na 9. točko dnevnega reda, to je na obravnavo in sklepanje o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o knjižnicah.

Kot veste, je naš zbor na seji 5. februarja že obravnaval in sprejel predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o knjižnicah, ki ga je tedaj predložil Skupščini v obravnavo Izvršni svet. Zakon pa postane veljaven šele, ko ga sprejemeta oba zbor. V tem primeru naš zbor in Republiški zbor. Pred obravnavo na seji Republiškega zbora pa je predlagatelj svoj predlog umaknil. Zato zakonski predlog ni bil uveljavljen. Ker pa je treba tudi obstoječi zakon o knjižnicah uskladiti z ustavo, je zato komisija za uskladitev predpisov z ustavo predložila nov zakonski predlog. Prosim predstavnika predlagatelja, da se izjavi o amandmajih.

Dr. Josip Globevnik: Predlagatelj se z amandmaji strinja.

Predsednik Ivo Tavčar: Začenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Nihče.) Ker soglašate s pismenimi obrazložitvami, dajem predlog zakona na glasovanje.

Kdor je za, naj prosim, dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Prosvetno-kulturni zbor soglasno sprejel predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o knjižnicah.

Prehajamo na 10. točko dnevnega reda, na obravnavo in sklepanje o predlogu zakona o srednji strokovni šoli za notranje zadeve.

Predlog je predložila Skupščini v obravnavo komisija Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo. Želi predstavnik predlagatelja zakonski predlog še ustno obrazložiti? Besedo ima dr. Josip Globevnik.

Dr. Josip Globevnik: Sklicujem se na pismeno obrazložitev in sprejemam vse amandmaje, ki so bili predlagani v našem zboru.

Predsednik Ivo Tavčar: Hvala lepa. Začenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Nihče.) Dajem predlog zakona na glasovanje. Kdor je za, naj prosim, dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Hvala lepa. Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Prosvetno-kulturni zbor soglasno sprejel predlog zakona o srednji strokovni šoli za notranje zadeve.

Preden preidemo na naslednjo točko dnevnega reda, dajem pol ure odmora.

(Seja je bila prekinjena ob 10.10 in se je nadaljevala ob 10.45.)

Predsednik Ivo Tavčar: Nadaljujemo sejo in prehajamo na 11. točko dnevnega reda, to je na obravnavo in sklepanje o predlogu odloka o potrditvi zaključnega računa sklada SR Slovenije za šolstvo za leto 1964.

Zaključni račun je predložil upravni odbor sklada. Ali želi predstavnik predlagatelja predlog odloka še ustno obrazložiti? (Ne.)

Izvršni svet je sporočil, da bosta na seji zbor sodelovala pri tej točki dnevnega reda Majda Gaspari in Mirko Tušek.

Zaključni račun je obravnaval naš stalni odbor in predložil pismeno poročilo. Želi poročevalka odbora oziroma predsednik odbora, ker je poročevalka odsotna, kaj dodati? Če ne, začenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Nihče.)

Zaključujem razpravo in dajem predlog odloka o potrditvi zaključnega računa sklada SRS za šolstvo za leto 1964 na glasovanje. Kdor je za, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zaključni račun sklada SRS za šolstvo za leto 1964 potrjen.

Prehajamo na 12. točko dnevnega reda, to je na obravnavo in sklepanje o predlogu odloka o soglasju k finančnemu načrtu sklada SR Slovenije za šolstvo za leto 1965.

Finančni načrt je predložil upravni odbor sklada. Ali želi predstavnik sklada predlog še ustno obrazložiti? (Ne.)

Izvršni svet je sporočil, da bosta na seji, tako kot pri prejšnji točki, sodelovala tovarišica Majda Gaspari in Mirko Tušek.

Finančni načrt je obravnaval naš stalni odbor in o tem dal poročilo s svojimi mnenji in pripombami. Želi poročevalec oziroma predsednik odbora še kaj dodati? (Ne.)

Začenjam razpravo. Za besedo je prosil tovariš Mirko Tušek, republiški sekretar za raziskovalno delo in visoko šolstvo.

Mirko Tušek: Tovariši poslanci! Želim obvestiti zbor, da je o finančnem načrtu sklada SRS za šolstvo za leto 1965 razpravljaj tudi Izvršni svet. Pri tem je ugotovil, da ima finančni načrt predvsem tele pozitivne značilnosti:

Sredstva za osnovno dejavnost visokošolskih zavodov se dodeljujejo po objektiviziranih merilih, ki so sestavljena na podlagi analize dosedanjih zaključnih računov zavodov. Posledica upoštevanja teh meril se kaže v tem, da se vzpostavljajo med zavodi nova objektivnejša razmerja in odpravljajo dosedanje razlike v vrednotenju posameznih visokošolskih zavodov. Doslej so namreč nekateri visokošolski zavodi imeli razmeroma ugodno mesto, medtem ko so bili drugi zapostavljeni. V mislih imam predvsem tiste visokošolske zavode, ki vzgajajo pedagoške kadre: Filozofsko fakulteto, Pedagoško akademijo, Visoko šolo za telesno kulturo. Predviden porast, kakršnega vsebuje finančni načrt sklada, je za posamezne visokošolske zavode zelo različen, saj se giblje, če ga izrazim v odstotkih, od 8 do 129 %.

Druga značilnost je upoštevanje načela, da je treba predvsem omogočiti normalno razvijanje osnovne dejavnosti že obstoječih šol. V okviru dodeljenih sredstev bo mogoče uveljavljati potrebe po zvišanju osebnih dohodkov učnega kadra in njihovem usklajevanju z ostalimi področji; predvsem pa bo mogoče zagotoviti primerna sredstva za funkcionalno dejavnost in materialne izdatke. To pomeni, da bodo visokošolski zavodi lahko v večji meri kot doslej modernizirali pouk.

V okviru tega se bo dalo popravljati tudi dosedanje razmerje med osebnimi in materialnimi izdatki, ki je danes poprečno 85 : 15, na novo razmerje 60 : 40.

Da bi se intenzivneje razvijal študij na III. stopnji in hitreje formirali raziskovalni kadri, so v finančnem načrtu sklada prvič predvidena posebna sredstva za financiranje podiplomskega študija na tistih fakultetah in visokih šolah, ki imajo za to primerne materialne in kadrovske pogoje. Finančni načrt upošteva v okviru sredstev za osnovno dejavnost tudi potrebe študentskih menz in domov ter sredstva za posojila študentom.

Naslednja značilnost finančnega načrta sklada je v tem, da predvideva znatnejša sredstva tudi za financiranje tiste znanstvene dejavnosti, ki je povezana s pedagoškim procesom in ki je v dosedanjem sistemu financiranja bila zanemarjena. Na ta način so dane večje možnosti za uspešnejši razvoj znanosti in intenzivnejše izkoriščanje raziskovalnih kadrovskih kapacitet na univerzi in visokih šolah.

Pri investicijah izhaja upravni odbor dosledno s stališča, ki ga je zavzel Izvršni svet in priporočila Republiška skupščina, da ne gradi na široko in ne začenja novih gradenj, temveč da realizira že sprejete obveznosti in čimprej končuje tiste gradnje, ki so že v teku. Zato je v primerjavi s preteklim letom znižal število investicijskih objektov od 36 na 14 ter se na novo zavezal le za eno investicijsko gradnjo, za Pedagoško akademijo v Ljubljani.

Kljub pravkar omenjenim ugotovitvam in pozitivni orientaciji upravnega odbora sklada, ki je razvidna iz priloženega finančnega načrta, pa je Izvršni svet mnenja, da zaradi 100 % realizacije novih meril za osnovno dejavnost

upravni odbor sklada ni v zadostni meri upošteval nekaterih nujnih, predvsem investicijskih potreb, ki izhajajo iz obveznosti preteklega leta. Te potrebe se nanašajo na po veljavnih predpisih ugotovljene podražitve gradenj v letu 1964, na prevzem obveznosti ukinjenega mariborskega okraja do izgradnje mariborske Višje tehniške šole, na gradnjo študentske stolpnice v Študentskem naselju v Ljubljani in na ostanek sredstev, ki so po začasnih merilih namenjena osnovni dejavnosti posebnega šolstva.

Izvršni svet predlaga, da Skupščina potrdi osnovne proporce predloženega finančnega načrta sklada SRS za šolstvo za leto 1965, hkrati pa priporoči njegovemu upravnemu odboru, da s primerno notranjo razdelitvijo sredstev upošteva tudi zgoraj nakazane potrebe.

Menim, da je posebno pomembna naloga upravnega odbora sklada v tekočem obdobju, ugotavljanje, kako se izvajajo merila, kakšen je njihov učinek in kakšna razmerja se bodo uveljavljala pri notranji razdelitvi sredstev. Vsako nesmotrno gospodarjenje, predvsem pa pretirano zviševanje osebnih dohodkov bi pomenilo diskreditiranje uvedenega sistema dodeljevanja sredstev visokošolskim zavodom in nevarnost vračanja na proračunske metode. Zato so odgovorni organi sklada, predvsem pa tudi vseh visokošolskih zavodov dolžni spopolnjevati in nadalje razvijati materialno osnovo samoupravljanja na naših visokošolskih ustanovah.

Predsednik Ivo Tavčar: K besedi se je priglasil poslanec Veljko Troha.

Veljko Troha: Tovarišice in tovariši poslanci! V razpravi o finančnem načrtu sklada SRS za šolstvo za leto 1965 želim samo podkrepiti poročilo odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov na mestu, kjer govori o sredstvih za posebno šolstvo. To poročilo povzema po obrazložitvi sklada za šolstvo, da sklad ne bo podpiral ekstenzivnega širjenja visokega šolstva, ker dejstva kažejo, da nekateri zavodi zaradi čedalje širše dejavnosti presegajo v finančnem pogledu meje gospodarnosti. Na drugi strani pa finančni plan prikazuje, kakšno stanje je v zavodih, ki jih skupaj imenujemo posebno šolstvo.

Stanje v tem šolstvu je glede mnogih vprašanj res kritično. Še posebno mislim na zavode, v katerih je osnovna dejavnost prevzgoja, to je, odprava nesocialnega obnašanja in privzgojitev novega, družbeno sprejemljivega vedenja. Naš zbor je o tem vprašanju že razpravljal; stanje je torej jasno, zato me tembolj čudi, kljub razumevanju težav, s katerimi se sklad za šolstvo srečuje, enostavna ugotovitev, da sredstev, določenih po merilih za financiranje osnovne dejavnosti posebnih zavodov, to je od 569 625 000 din, manjka oziroma da sklad ne razpolaga s sredstvi v znesku 117 425 000 din. Poudarjam, da so to edina sredstva, ki manjkajo za osnovno dejavnost, saj je skladu za vsa ostala področja uspelo kriti stroške za to dejavnost.

Vzbuja se mi tudi vprašanje, kako je urejeno sofinanciranje posebnih zavodov, ker je znano, da so se morali zavodi za vedenjsko motene otroke vedno boriti za sredstva z občinami, z okraji in z drugimi, in da je včasih moral marsikateri otrok sredi prevzgojnega procesa zapustiti zavod, ker ta ali oni financer ni plačal zanj določenega zneska. Če se v teh zavodih stalno srečujemo s finančno problematiko in pedagoško nestrokovnostjo, nam mora biti jasno, da ti zavodi kljub najboljši volji delavcev v njih ne morejo uspevati. Tudi za nujne investicije, kot navaja poročilo, nismo letos utegnili dati ničesar.

Vprašujem se, kdaj bo mogoče začeti razmišljati tudi o tem, da se novega človeka lahko oblikuje le v higiensko vsaj dobro adaptiranih poslopih, če že ne moremo zgraditi povsem novih. Ko na eni strani vsak dan, vsako leto govorimo o mladinskem prestopništvu, iščemo njegove vzroke in povode, ne moremo tudi mimo vzrokov, ki bi jih lahko odpravili, saj so zavodi za vedenjsko motene otroke poklicani, da rešujejo med drugim tudi te probleme; toda ne stihijsko in slučajno, ne v kakršnihkoli pogojih v skupinah s 30 otroci in tudi ne s kadrom, ki strokovno ni dovolj usposobljen.

Zato ne bo šlo drugače, kot da nekatere zavode ukinemo, ker niso pedagoško funkcionalni, ali pa se potrudimo in jih bolj energično podpremo z materialnimi sredstvi. Najmanj, kar lahko storimo ob dajanju soglasja k finančnemu načrtu sklada za šolstvo pa je, da podpremo predlog odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov, da se zagotovi vsaj manjkajočih 117 milijonov dinarjev. Poleg tega pa naj se tudi prouči, kateri sofinancerji in za katere zavode so določeni poleg sklada SRS za šolstvo tako, da bi zagotovili še 168 469 000 dinarjev, ki jih morajo po merilih za osnovno dejavnost prispevati sofinancerji.

Predsednik Ivo Tavčar: Besedo ima poslanec Alojz Smerdel.

Alojz Smerdel: Tovarišice in tovariši poslanci! Iz gradiva o finančnem načrtu sklada za šolstvo za leto 1965 je razvidno, da bo treba zagotoviti posebnemu šolstvu še 117 625 000 dinarjev, ki so predvidena pod točko 9. razdelilnika sredstev za osnovno dejavnost. Ne morem se spuščati v razpravo, če je prav, da vzamemo toliko planiranih sredstev iz navedene postavke, in koliko bodo zaradi tega prizadeti študij III. stopnje, izredni študij in ostale dejavnosti, ki so povezane z izvajanjem navedenih oblik študija, ker ni na razpolago ustreznega dokumentarnega gradiva. Želim pa opozoriti Prosvetno-kulturni zbor na nekatere predloge za rešitev vprašanja financiranja šolstva, s katerimi pa se glede na sedanjo stopnjo našega razvoja ne morem strinjati.

Zavod za organizacijo dela v Kranju je izdelal po naročilu Zveznega sekretariata za prosveto in kulturo študijo, ki poleg ostalega vsebuje tudi predlog, kako bi lahko zapletene probleme financiranja šolstva uredili v skladu z osnovnim principom samoupravljanja, hkrati pa upoštevali tudi zakon ekonomike.

Iz dela gradiva, ki ga je objavil v 11. številki »Kadrovske politike« dr. France Bučar, je razvidno, naj bi občina plačevala za svoje občane vse vrste šolanja, bodisi v celoti, ali pa subvencionirano: »Obremenitev družbe bi v tem pogledu ne bila nič večja od dosedanje. Sredstva, ki jih npr. republika daje neposredno za financiranje univerze kot republiške institucije, se v razdelitvi proračunskih sredstev prepustijo občinam, ti pa jih dajo kot šolnino v republiški sklad. Edino taka porazdelitev bi bila bolj pravična, v kateri bi šolanje na univerzi plačevale občine glede na število svojih občanov, ki se šolajo na univerzi.«

Tovarišice in tovariši, nimam namena polemizirati z dr. Bučarjem, niti zanikati dejstva, da bi bil tak sistem financiranja šolstva resnično najbolj v skladu z osnovnim principom samoupravljanja in gospodarjenja. Menim pa, da pa bi uresničevanje tega predloga na sedanji stopnji razvoja, ko občine ne morejo reševati še vrste pomembnih problemov, povzročilo še večjo zmedo na področju financiranja šolstva. Iz dosedanjih izkušenj imam občutek, da se že

tako pogosto teoretične postavke križajo s prakso in da pogosto nočemo pogledati resnici v oči ter priznati stanje takšno, kakršno je.

Kljub temu, da smo v Sloveniji razdelili občine na dotirane in nedotirane in da so dobile dotirane občine nekaj sredstev od republike, ta sredstva še zdaleka ne zadoščajo, da bi lahko vsaj na področju šolstva rešili najnujnejše probleme. Zato ostane še vedno odprto vprašanje, kako se bo odvijal pouk na šolah II. stopnje, in kako bodo realizirani učni programi. Dejstvo je, da navedenih in podobnih problemov ne morejo zadovoljivo rešiti celo v nekaterih večjih centrih, to je, v gospodarsko močnejših občinah, kar smo že večkrat brali v dnevnem časopisju in slišali tudi v razpravah na sejah Prosvetno-kulturnega zbora. Potem je še jasneje, da teh problemov ostale občine še dalj časa ne bodo rešile.

Na zadnji seji občinske skupščine v Krškem, ki je bila 24. t. m. in na kateri je bil sprejet proračun za leto 1965, so bili ti problemi posebej poudarjeni, tako da je po sprejetju občinskega proračuna z visoko fiktivo sprejela občinska skupščina tudi priporočilo, naj Skupščina Socialistične republike Slovenije čimprej prouči nastalo situacijo na področju financiranja šolstva in naj z ustreznimi predpisi postavi financiranje šolstva v republiškem merilu na jasnejše in trdnejše temelje tako, da bo sleherni občan, ne glede na kraj bivanja, deležen vsaj tistega šolanja, ki mu je zajamčeno z ustavo. Žal pa so danes možnosti za pridobivanje že osnovnošolske izobrazbe tako različne, da presegajo dopustne meje, da ne govorim o nadaljnjih možnostih izobraževanja na višjih in visokih šolah.

Tudi prosvetni delavci prizadeto občutijo razlike, ker so, kot ostali občani, tudi oni v nekaterih gospodarsko šibkih občinah v neenakopravnem položaju z ostalimi. Take razlike obstajajo že več let in se ponekod iz leta v leto celo večajo. Vse to pa gre na škodo izvajanja učnih programov.

Če se povrnem k predlogu, po katerem bi občine financirale vse vrste šolstva v Sloveniji, menim, da bi visokošolski zavodi kljub finančnim sredstvom, ki bi jih dobili od republike, v novi situaciji lahko zašli v še težji položaj. To pa bi negativno vplivalo na njihovo redno delo ter na nadaljnji razvoj teh šol.

Prepričan sem, da je naša prva dolžnost, čimprej v republiškem merilu postaviti na enotne trdne temelje najprej sistem financiranja osnovnega šolstva in šolstva II. stopnje, nato pa tudi višjega in visokega šolstva. Pri tem se ne bi smeli ozirati na to, če bi se pri utrjevanju uspešnejšega sistema v financiranju šolstva nekoliko odmaknili od današnje prakse, ker menim, da ni vedno najbolje, ravnati se po idealnih teoretičnih principih, ki pogosto zaradi preuranjenosti ne dajejo zaželenih praktičnih koristi.

Predsednik Ivo Tavčar: Besedo ima poslanec inž. Stane Potrč.

Inž. Stane Potrč: Tovarišice in tovariši poslanci! Na zadnji strani finančnega načrta sklada SRS za šolstvo je na kratko omenjeno, da odpade v letu 1965 sofinanciranje Višje tehniške šole v Mariboru s strani skupščine okraja Maribor in da so zaradi tega ostali neporavnani računi za investicije te šole v znesku okoli 142 milijonov din. Želim na kratko osvetliti vzroke, zaradi katerih je Višja tehniška šola prišla v tak položaj in posledice, ki iz tega izvirajo:

Višja tehniška šola v Mariboru je začela z delom leta 1960, in to v prostorih, ki so last centra za strokovno šolstvo I. in II. stopnje. V tem času se

je šola naglo razvila; trenutno je na šoli 617 rednih študentov in 339 absolventov. Poleg tega se je do sedaj prijavilo za izredni študij 2631 študentov, od katerih jih študira še 1927. Študentje prihajajo iz vseh krajev naše republike in iz drugih republik; razen tega ima šola letos prvič tudi študente iz afriško-azijskih dežel po liniji tehniške pomoči. Študij je doslej končalo preko 200 študentov.

Zaradi hitrega naraščanja števila študentov in zaradi tega, ker šola nima lastnih prostorov, je bil leta 1963 sprejet načrt o gradnji šolskih prostorov za Višjo tehniško šolo, kar je bilo sprejeto tudi v družbeni plan izgradnje visokega šolstva v naši republiki. Financiranje gradnje novih objektov je doslej potekalo na podlagi pogodb s skladom SRS za šolstvo in s skupščino okraja Maribor. Izgradnja je dosedaj potekala v redu. Sklad SRS za šolstvo je za Višjo tehniško šolo doslej prispeval 485 milijonov din, skupščina okraja Maribor pa 225 milijonov din.

V letu 1965 bi morala dobiti šola od sklada SRS za šolstvo 150 milijonov dinarjev, od skupščine okraja Maribor pa skupno z zaostankom iz leta 1964 okoli 550 milijonov din. Tako bi šola v letošnjem letu razpolagala z okoli 700 milijoni din, kar bi omogočilo normalno nadaljevanje gradnje, ki bi se lahko v letu 1966 zaključila. Z ukinitvijo okrajne skupščine Maribor pa so nenadoma v celoti odpadla sredstva te skupščine in je šola ostala v letošnjem letu samo z deležem sklada SRS za šolstvo v višini 150 milijonov din.

Zaradi tega je morala šola takoj ustaviti dela na dveh nedokončanih objektih. Prekinitev dela povzroča znatne odškodninske zahtevke gradbenega podjetja ter tudi prenehanje relativno ugodnih gradbenih pogodb. Poleg občutne materialne in moralne škode zaradi prekinitve začelih gradenj pa je šola prišla v skrajno kritičen položaj, ker znašajo njene že zapadle obveznosti za investicije okoli 292 milijonov din, šola pa ima kritje samo v višini že omenjenih 150 milijonov din od sklada SRS za šolstvo. Šola je torej izpostavljena nevarnosti sodne izterjave v višini preostalih 142 milijonov din. Ta dolg neposredno zadeva osnovno dejavnost šole tako, da se lahko zgodi, da bo morala šola že v enem mesecu ustaviti svojo dejavnost z vsemi posledicami, ki iz tega izvirajo.

Glede na to, da je Višja tehniška šola v Mariboru republiški visokošolski zavod, ukinitvev skupščine okraja Maribor kot pogodbenega sofinanciranja ne bi smela bistveno vplivati na potek gradnje, še manj pa na osnovno dejavnost; zato bi bilo nujno potrebno, da se zagotove ustrezna sredstva za kritje obstoječih obveznosti in za vsaj delno nadaljevanje gradnje začelih objektov.

V ta namen je poleg že dodeljenih 150 milijonov din, takoj potrebnih že omenjenih 142 milijonov din za zapadle obveznosti in vsaj še 210 milijonov din za gradbeno dogotovitev obeh objektov, ki sta v gradnji in za katera je potrebna tudi ustrezna garancija. Na ta način bi se preprečila ustavitve dejavnosti šole, in to, da bi se gradnja lahko vsaj nadaljevala, čeprav bi se dogotovitev odložila. Pripominjam še to, da je šola vse poskusila, da bi dobila dodatna lokalna sredstva, toda Komunalna banka nima sredstev niti za kredite. Šola je poskusila tudi z zbiranjem sredstev pri gospodarskih organizacijah, toda gospodarske organizacije so že same v težki situaciji s svojimi obveznostmi do občin. Poleg tega pa je bilo doslej vloženi v gradnjo šole, ki ima republiški značaj, že 225 milijonov din lokalnih sredstev, kar je nedvomno edinstven primer pri izgradnji visokošolskega zavoda v naši republiki. Tolikšna lokalna sredstva za Višjo tehniško šolo pa so bila dana tudi v ta namen, da se hkrati

pomaga strokovnemu šolstvu I. in II. stopnje, to je tekstilni, avtomehanični in kovinarski šoli, da pridejo do svojih prostorov, katere sedaj zaseda Višja tehniška šola.

Šola je o tem stanju že obvestila sklad SRS za šolstvo, ki se strinja s tem, da ni mogoče sredstev, predvidenih za osnovno dejavnost, uporabljati za kritje obveznosti, ki nastajajo iz subvencij. Kolikor smo informirani, je sklad SRS za šolstvo že skušal najeti kratkoročna posojila, s katerimi bi kril obveznosti, ki so nastale z odpravo sofinancerjev. Toda, kot izgleda, sklad SRS za šolstvo dosedaj še ni mogel uresničiti te svoje namere, ker ni mogel dobiti kredita niti pod zanj najneugodnejšimi pogoji. Zato še nadalje obstaja nevarnost, da bo morala šola v najkrajšem času ustaviti svojo dejavnost, če republiška gospodarska banka ne odobri sklada SRS za šolstvo ustreznih premostitvenih kreditov oziroma, če sklad ne zagotovi manjkajočih sredstev.

Predsednik Ivo Tavčar: Besedo ima poslanka Jovita Podgornik.

Jovita Podgornik: Moja razprava bo nekoliko obšla direktno razpravo o sklada SRS za šolstvo, vendar pa se človeku take misli, ki jih bom povedala, nujno porajajo, zlasti še, če dobi od svojih volivcev dokaj prepričljivo pismo, ki ga bom, če dovolite, vsaj v odlomkih tudi vam prebrala. Pred tem naj še povem, da je verjetno večina poslancev soglasna s tekstom poročila našega odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov, ki je dal priznanje sedanji politiki sklada SRS za šolstvo, namreč smeri, ki bo v načelu manj podpirala ekstenzivno širjenje visokega šolstva in urejala svojo politiko skladneje s potrebami, s katerimi smo se seznanili v besedilu. Ob vsem tem pa se vprašam podobno, kot že prej tovariš Smerdel, kako bomo zagotovili nujnost obveznega šolanja učencev v osnovni šoli v primerih, kjer občina sama, kljub najboljši volji, ne more zagotoviti potrebnih finančnih sredstev.

Kot veste, sem za kratko dobo, do zamenjave, še vedno zastopnica ptujske občine. Svoj končni predlog bom zato osvetlila z nekaj podatki iz te občine:

Sklad za šolstvo ptujske občine je porabil v preteklem letu nekaj nad 600 milijonov dinarjev za osnovno dejavnost šol in zavodov. Za leto 1965 je predvidenih za tako dejavnost 832 milijonov dinarjev, kar je 30 % več od lanskega leta. Pri tem pa moramo vedeti, da je po ukinitvi okraja Maribor občinska skupščina dolžna prispevati v tekočem letu za financiranje šol II. stopnje 77 milijonov dinarjev, kar stanje že nekoliko spremeni.

Investicij, ki so bile lani vložene v tej občini v šolstvo, je bilo za 272 milijonov dinarjev, k čemer je veliko vsoto prispevala Tovarna glinice in aluminija v Kidričevem, ki je na novo dogradila del osnovne šole v Kidričevem. Poleg tega je bila do kraja zgrajena še šola »Franca Osojnika« v Ptuj, brez telovadnice, adaptiranih je bilo dvoje šolskih poslopj z najnujnejšimi posegi, vse drugo pa je ostalo nerešeno.

Za leto 1965 je za investicije predvidenih 313 milijonov dinarjev. Večji del teh sredstev, kot je rečeno v tekstu družbenega plana občine Ptuj, je namenjenih razširitvi osnovne šole v Majšperku in dograditvi telovadnice v šoli »Franca Osojnika« v Ptuj. Torej samo dvema nujnima, morda niti ne najnujnejšima postavkama. Potrebe v šoli Podlehnik in Gorišnici, citiram, pa narekujejo, da se v letu 1965 pripravijo za razširitev šol gradbeni načrti in investicijska dokumentacija. Zagotoviti je treba adaptacijo šolske zgradbe v Zavrču ter popravilo stropov v šoli Hajdina. Gimnaziji v Ptuj bo dodeljeno nekaj

sredstev za dodelitev in opremo praktikumov, kemijo in biologijo, kajti sicer moramo razveljaviti že priznano verifikacijo.

Teh nekaj podatkov sem povedala za ilustracijo, da bo bolj razumljivo pismo, ki so ga podpisali občani v Podlehniku oziroma delovna skupnost osnovne šole, predsednik Društva prijateljev mladine Podlehnik, predsednik Socialistične zveze Podlehnik, predsednik krajevne skupnosti in sekretar občinskega komiteja Zveze komunistov.

Gre za šolo, o kateri je poslanec Republiškega zbora Mitja Vošnjak že lani zelo prepričljivo in dramatično govoril. Sama ne bi zadrževala našega dnevnega reda s tem pismom, če bi se bilo v tem obdobju karkoli spremenilo na bolje. Zadeva pa je taka; citiram pismo: »Nemogoči pogoji šolskega dela na osnovni šoli Podlehnik. Oglašamo se iz osrčja Haloz, iz osnovne šole ‚Podlehnik‘ z namenom, da razkrijemo razmere, v katerih poučujemo 364 otrok. Mnogo je bilo napisanega in povedanega o težkih pogojih dela na naši šoli, toda ostalo je vsa leta samo pri besedah in obljubah. Učenci, roditelji in učitelji smo potrpežljivo čakali in upali, da se bo kmalu izpolnil naš dolgoletni sen, gradnja nove šole, a vse zaman.

Osnovna šola Podlehnik je bila zgrajena 1881. leta in to za 120 učencev. Sedaj jih je 364. Od takrat pa do sedaj se je spremenilo le toliko, da so pred leti upraviteljevo stanovanje preuredili v zasilne učilnice, vse drugo pa je ostalo neizpremenjeno, čeprav se je število učencev potrojilo.«

Osebo bi pripomnila, da ni ostalo neizpremenjeno, ampak da se je bistveno poslabšalo.

»Samo v preteklih petih letih je dobila šola 76 učencev več, kot jih je imela prejšnja leta, pri čemer ni upoštevana podružnična šola Gruškovje, ki tudi pošilja učence svoje šole v Podlehnik. Šola ima na razpolago samo 4 učilnice in tri manjše prostore, od katerih lahko dva uporabljamo za zasilne, enega, ki je prehodan, pa za zbornico. Velikost zasilnih učilnic je 4×6 m oziroma 5×6 m.«

Mislím, da teh podrobnih podatkov ne bi brala, razen tegale: »V eni od teh zelo majhnih učilnic se stiska 32 učencev v dopoldanskem in popoldanskem času. Šola razpolaga s 310 kvadratnimi metri koristne površine, to je z 0,8 m na učenca.«

Upam, da nam je v spominu, kakšna je sicer določena minimalna norma.

»Stopnišče v 1. nadstropju in v kleti, kjer se učenci navadno hranijo, je široko 95 cm. Med odmori je zato v šoli strahovito prerivanje. Ob nalivih so kletni prostori polni vode in jo moramo iz kleti nositi tudi trikrat tedensko. V vseh učilnicah so podi popolnoma izrabljeni in jih vsako leto zasilno popravljamo; prav tako tudi okna. Vendar je vseh teh stroškov preveč in sami z našimi skromnimi sredstvi ne zmoremo vsega. V zimskem času ne moremo ogreti niti ene učilnice nad 10° C. Tudi ostreje je dotrajalo, tako da so stropi v učilnicah I. nadstropja na pomlad, ko se sneg topi, popolnoma mokri.

Higienska postaja Ptuj je ugotovila, da pitna voda pri šoli ne ustreza in da je nevarna zaradi kužnih bolezni. Učencem zato pitno vodo prekuhavamo, vendar je zaradi neprijetnega vonja nočejo piti. Vodnjak si je občinska komisija ogledala in ugotovila, da vanj prodirajo površinske vode, da je komaj 10 m oddaljen od sosedovega gnojišča, ki je odprtega tipa, saj je grajen iz opeke, ki je že razpadla in da je komaj 4 m oddaljen od šolske greznice; skratka, vodnjak bi moral biti nov. Z dopisom smo bili obveščeni, da bomo kmalu dobili na razpolago sredstva za ta objekt, več mesecev za tem pa, da bodo vodnjak delali

v prihodnjem letu. Tako ostajamo še naprej brez pitne vode, sredstev za vodnjak pa ni.

Iz tega je razvidno, da je šola v zelo slabem stanju in je gotovo med popolnimi osnovnimi šolami najslabša. Mnogokrat je gradnja naše šole bila v načrtu, a je vedno zmanjkalo sredstev.

Pod takimi pogoji, kakršne smo opisali, je nezdravo delati za učence in učitelje, ki skoraj ves dan v šoli. Ptujška komuna je med revnejšimi in ima na svojem področju 29 osnovnih šol z 10 509 učenci. Občinski proračun je tako obremenjen, da v prihodnjih letih ne moremo upati, da bi prišlo do večjih investicij na področju šolstva, zato nameravajo vsi učitelji v Podlehniku, ki niso na sam kraj neposredno vezani, ob prvem razpisu šolo zapustiti in se javiti kjerkoli, kjer so delovni pogoji znosnejši. Učenci, roditelji in učitelji se torej upravičeno sklicujemo na 100. člen ustave SFRJ in na 90. člen ustave SRS, da je republika dolžna iz svojih dohodkov zagotoviti dopolnilna sredstva za financiranje družbenih služb, torej tudi osnovnih šol tistih občin, ki tega same ne zmorejo.«

Mislím, da je ta primer, ki pa ni edini, kot smo že večkrat tudi v našem zboru slišali, tako zgovoren, da bi se vendarle morala najti neka rešitev, ki bi učencem zagotovila ustavne pravice nekoliko hitreje in uspešneje ter pri tem vsaj delno zagotovila tudi pogoje, ki jih zahteva reformirana osnovna šola. Zato predlagam naslednje:

Vemo, da je financiranje šolstva dolžna zagotoviti občina; vendarle pa bi v republiki morala obstajati posebna komisija, ki bi izdelala prioriteten seznam tistih šol, potrebnih adaptacij ali novogradenj, ki so v resnici zaradi objektivnega stanja po občinah zelo, zelo ogrožene. Ta komisija naj bi potem intervenirala pri bankah za ugodna posojila. Kot vem, sta za letos namenjeni dve milijardi dinarjev za posojila; postavlja se vprašanje, kako se bodo ta sredstva v obliki posojil delila, če ne bo pravičnega razsodnika, ki bo posojilo odobrilo ali pa ne.

Mislím, da bi morali najti primerno rešitev, sicer bodo tudi v prihodnje poslanci prav tako v brezupnem težkem položaju, kot sem lahko danes jaz ali pa kdorkoli od vas, ki zastopa podoben teren in ki ve, da se občina sicer zelo trudi, da pa vendarle s svojimi sredstvi in s 155 milijoni, ki jih je konkretno ptujška občina dobila od republike za letošnje leto. Drugega ne more napraviti, kot da z jamskim lesom podpre strop, ki se podirajo učencem in učiteljem nad glavo. Poleg tega pa si lahko zgradi le dve nekoliko bolj reprezentativni šoli, od katerih financira eno tovarna glinice in aluminija v Kidričevem, druga pa naj bi bila v ponos občinskemu središču Ptuj; pa še ta je, kot ste slišali, brez telovadnice.

Zato prosim, naj bi prej ali slej razpravljali, mogoče v kakšnem od naših začasnih odborov, o tem, kako bi zagotovili republiško kontrolo nad pomočjo najpotrebnejšim osnovnim šolam, oziroma področjem in tako dosegli, da bi bili otroci deležni ne samo deklarativnih, ampak dejanskih pravic.

Predsednik Ivo Tavčar: Prosim za nadaljnjo razpravo. Za besedo je prosil poslanec Dane Debič.

Dane Debič: Tudi v Zalcu bomo letos opustili gradnjo šol, ker ni sredstev. Ko sem bil s tovarišem podpredsednikom občinske skupščine pri republiškem sekretarju za šolstvo, sva zvedela, da je po planu približno 12 milijard

dinarjev predvidenih za investicije, da pa ta sredstva ne bodo zagotovljena, ker se pri gospodarskih podjetjih ne bo zbralo dovolj sredstev. Ker v Žalcu in verjetno tudi drugod ne bo zgrajeno predvideno število šol, bo ob koncu leta ves plan dosežen le s približno 60 %, podobno bo tudi v naslednjih letih, otroci bodo dlje časa trpeli, njihov standard pa se ne bo dvignil.

Ob tem se postavlja vprašanje, kateri regulator bo usmerjal prelivanje sredstev iz gospodarstva, kjer se predvideva nadplansko povečanje sredstev, na negospodarsko, kulturniško področje. Mislim, da imamo tu samo eno možnost. Ker občina ni bila dovolj močna, da bi gospodarske organizacije prepričala, in ker ne more podvzeti nobenih ukrepov, da bi se sredstva obvezno prelila, ostane kot regulator le komunalna ali druga področna banka. Ta banka je pa tako ločena od predstavnikov, ki zastopajo negospodarske interese, da ti praktično sploh ne morejo vplivati na prelivanje bančnih sredstev na negospodarska področja. Na celjskem področju ne moremo doseči niti tega, da bi npr. dobili kredite za šolstvo, s katerimi bi lahko uresničili naše plane.

Če bi v gospodarstvu investicijska sredstva presešla z republiškim planom predvideno višino, bi banka lahko s svojimi krediti v negospodarsko področje zavrla preveliko investiranje v gospodarsko področje. Naši plani v prvih treh mesecih namreč že kažejo prevelika investiranja na gospodarskem področju in premajhna na negospodarskem. Zato regulator mora obstojati, po mojem mišljenju pa so to lahko edino banke. Seveda pa je treba v bankah spremeniti sestav upravnih odborov, ki naj bodo v prihodnje bolj zainteresirani, da se tudi negospodarske investicije kreditirajo. V sedanjem položaju pa je vprašanje, če je sploh mogoče vplivati na banke, da bi dale kredite, npr. za šolstvo.

Ker se ob odpravi okrajev tudi banke oblikujejo po novih zakonih, verjetno nekaj let ne bomo mogli kaj dosti vplivati na njihovo politiko. Letošnja politika bank pa je verjetno zgrešena.

Predsednik Ivo Tavčar: Besedo ima poslanec Bojan Černjavič.

Bojan Černjavič: Tovarišice in tovariši poslanci! K izvajanju poslanca Potrča o težavah, v katere je zašla Višja tehniška šola v Mariboru pri svoji investicijski graditvi, bom dodal kratko pojasnilo, zakaj okraj Maribor ni utegnil lansko leto v celoti izpolniti svoje obveznosti do te šole.

V letu 1964 je sredstva za investicije za šolstvo druge stopnje in visoko šolstvo v Mariboru zbiral okrajni sklad za investicije v strokovno šolstvo. Kot sem že večkrat omenil, je bilo predvideno, da se bo približno 2 milijardi sredstev iz 2,5 % prispevka iz osebnih dohodkov za strokovno izobraževanje lahko v mariborskem okraju realiziralo in zbralo v tem skladu približno 1 milijardo dinarjev. V februarju pa je bilo dejansko zbranih samo 275 milijonov dinarjev.

Pogodbe so veljale le za 1964, sedaj ne veljajo več. Verjetno tudi ne bo več predpisov o 2,5 % ali podobnih omejitvah, odpravljeni sta okrajna skupščina in okrajna gospodarska zbornica, ki sta bili glavna iniciatorja in zbiralca sredstev. Namesto teh bodo sredstva za strokovno šolstvo zbirali trije medobčinski skladi: za Koroško, Obmurje in za mesto Maribor. Vendar, če upoštevamo dosedanje izkušnje in tudi intencije našega družbenega plana, se bodo ti skladi orientirali v letošnjem letu predvsem k zbiranju sredstev za investicije v šolstvo druge stopnje.

V skladu z zakonom za izvedbo odprave okrajev je republika prevzela določene obveznosti; danes smo slišali tudi o obveznostih v zvezi s financiranjem

visokega šolstva. To je prišlo do izraza tudi v republiškem družbenem planu za leto 1965, kjer se navaja, da je v letošnjem letu treba poskrbeti za pospešeno graditev nastavitvenih zmogljivosti za študente visokošolskih zavodov in da bo sklad SRS za šolstvo financiral predvsem že začete gradnje šol in sofinanciral investicije v manjšinskem šolstvu.

Ko je v soboto zakonodajno-pravna komisija obravnavala predloženi odlok o soglasju k finančnemu načrtu sklada ter poročilo odbora našega zbora, in ko je tudi nevezano govorila o možnostih, da bi se odlok dopolnil z amandmajem, ki naj bi vseboval misli, izražene v poročilu odbora, je komisija prišla do sklepa, da lahko danes sprejmemo samo odlok takšen, kot je predložen, ker gre samo za to, ali se soglasje da ali pa ne. Glede na dosedanja prizadevanja, da se sredstva delijo po novih objektivnih merilih, ne bi kazalo odreči soglasja k finančnemu načrtu; vendar je bila zakonodajno-pravna komisija mnenja, da naš zbor, ko bo razpravljal o politiki sklada, lahko dodatno k odloku da upravnemu odboru sklada določena priporočila, kako naj izvaja nadaljnjo politiko pri delitvi sredstev sklada.

Glede na to, da intencije družbenega plana republike za letošnje leto v finančnem načrtu sklada SRS za šolstvo niso prišle v celoti do izraza, predlagam, da naš zbor sprejme poseben formalen sklep, ki se naj posreduje upravnemu odboru sklada. Ta sklep, mislim, bo tudi v soglasju z razpravo, ki je bila v petek na Izvršnem svetu.

Predlog sklepa sem na hitro koncipiral in ne izključujem, da so možne določene spremembe ali dopolnitve. Gre predvsem za vsebino, ki je naslednja:

Na podlagi 149. člena in 18. alinee 135. člena ustave SR Slovenije ter 5. člena zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o ustanovitvi sklada SR Slovenije za šolstvo je Skupščina SR Slovenije na seji Republiškega zbora dne 31. marca in na seji Prosvetno-kulturnega zbora dne 29. marca obravnavala finančni načrt sklada SR Slovenije za šolstvo za leto 1965 ter svoj odlok o soglasju k temu finančnemu načrtu.

Pri tem je ugotovila, da je sedanja politika upravnega odbora sklada v skladu s stališči, ki jih je sprejela Skupščina ob obravnavi perspektivnega razvoja šolstva v prihodnjem obdobju. Nova merila v precejšnji meri odpravljajo pomanjkljivosti dosedanjega načina financiranja osnovne dejavnosti visokošolskih zavodov. Zato je Skupščina dala soglasje k finančnemu načrtu.

Vendar hkrati ugotavlja, da v finančnem načrtu niso zagotovljena zadostna sredstva za osnovno dejavnost posebnega šolstva, za nadaljevanje začete gradnje Višje tehniške šole v Mariboru in za gradnjo študentskih domov, kar terja družbeni plan SR Slovenije za leto 1965. Zaradi tega in iz objektivnih vzrokov, povezanih z odpravo okrajev, so ti zavodi zašli v izredne težave, ki ogrožajo njihovo osnovno dejavnost.

Zato je Skupščina SR Slovenije sklenila, da priporoči upravnemu odboru sklada SR Slovenije za šolstvo, da pri prerazporeditvi sredstev, ki so predvidena v 9. točki finančnega načrta kot sredstva, ki niso zajeta v merilih, in pri razporeditvi morebitnih dodatnih in rezervnih sredstev, ki bi jih sklad ustvarjal med letom ali pa z najetjem kredita, nemudoma zagotovi manjkajoča sredstva za osnovno dejavnost posebnega šolstva v znesku 117 625 000 dinarjev za plačilo zapadlih obveznosti, nastalih pri gradnji Višje tehniške šole v Mariboru v znesku 142 milijonov dinarjev.

Pri nadaljnjem razporejanju sredstev za investicije naj upravni odbor sklada v prvi vrsti upošteva zahtevek družbenega plana SR Slovenije za leto

1965, da se financirajo predvsem že začete gradnje šol, upoštevajoč pri tem nove obveznosti, ki so nastale z odpravo okrajev, graditvene in nastanitvene zmogljivosti za študente in da se sofinancirajo investicije v manjšinskem šolstvu.

Predsednik Ivo Tavčar: Kdo želi nadalje razpravljati? Prosim, tovariš Ludvik Zajc, predsednik upravnega odbora sklada.

Ludvik Zajc: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Ker sta tako vaš odbor, ki je razpravljal o problematiki sklada za šolstvo, kakor tudi predstavnik Izvršnega sveta že dovolj poudarila pozitivne tendence meril in predloga proračuna sklada za šolstvo, bom skušal odgovoriti le na predloge oziroma priporočila, dana v dosedanji razpravi.

Upravni odbor sklada za šolstvo lahko reče, da se s priporočili, ki so bila predlagana, strinja, ker so v bistvu v skladu s politiko upravnega odbora sklada SRS za šolstvo, da se najprej zagotove sredstva za to, kar že imamo in sredstva za osnovno dejavnost, šele kasneje, ko bo v skladu s porastom narodnega dohodka več sredstev na razpolago, pa tudi za nadaljnje širjenje investicijskih gradenj, novih obveznosti itd.

Prav tako je priporočilo, da bi se zagotovila potrebna sredstva za manjšinsko šolstvo, v skladu s politiko upravnega odbora sklada, ki je že lansko leto, še pred sprejetjem določenih predlogov oziroma priporočil začel s kreditiranjem zavodov. Tako je že lani namenil 286 milijonov dinarjev za investicije v posebno šolstvo, kljub temu, da ga ni k temu vezala nobena formalna obveznost.

Pri tem pa želim opozoriti na naslednje: sredstva za posebno šolstvo bo upravni odbor sklada v okviru 10 milijard in 400 milijonov dinarjev, s katerimi razpolaga, lahko zagotovil. Mislim pa, da ne bi bilo primerno, če bi zbor vztrajal na številki 117 milijonov dinarjev, ker je ta ugotovljena šele po prvih, zelo na hitro narejenih analizah upravnega odbora sklada. Morda bo resnična potreba večja, morda pa manjša; zato apeliram na zbor, da vztraja na priporočilu, ki ga upravni odbor tudi sprejema, da se zagotove sredstva za izboljšanje osnovne dejavnosti posebnega šolstva, da pa bo konkretni znesek ugotovljen v skladu z naraščanjem sredstev za osnovno dejavnost pri vseh ostalih zavodih.

Upravnemu odboru žal doslej ni uspelo najti in utrditi merila za financiranje posebnega šolstva, ker je to šolstvo šele letos prišlo v finančni okvir upravnega odbora. Vendar pa so v teku vse priprave, da bomo v letošnjem letu tudi za to našli objektivizirana merila. Ne glede na to pa bo v skladu s predlaganim priporočilom zagotovljeno izboljšanje osnovne dejavnosti posebnega šolstva.

Že povečanje sredstev za osnovno dejavnost posebnega šolstva pomeni 21 % več sredstev. Ker pa vemo, da so bile lani posebne šole, ko so bile še v pristojnosti občin, v zelo težkem položaju, 21 % glede na letošnje morebitne podražitve dejansko ne pomeni zelo velikega skoka naprej v razvoju posebnega šolstva. Zato bomo dodatna sredstva še zagotovili.

Drugo je vprašanje Višje tehnične šole v Mariboru. Upravni odbor sklada, moram že v začetku reči, se ne bi mogel strinjati s tako rešitvijo, da bi zmanjšali sredstva za osnovno dejavnost zato, da bi zagotovili investicijo Višje tehniške šole. Zato predlagam, da se upravnemu odboru sklada v načelu odobri najetje posojila, ki ga je sicer že sam iskal, vendar je pri tem naletel na nerazume-

vanje. Če bo upravni odbor sklada imel za seboj tudi priporočilo Skupščine, potem upam, da bo naše stališče lažje prodrlo.

Vsekakor lahko iščemo rešitev za Višjo tehniško šolo v Mariboru tudi v principialni odločitvi sklada za šolstvo, ki je bila danes predlagana, da predvsem zagotovimo sredstva za že začete objekte. Treba bo torej razmisliti, koliko novih obveznosti bo moral upravni odbor sklada dati »ad acta« in kako zagotoviti samo obstoječe obveznosti. Seveda je nemogoče sprejeti predlog, da bi upravni odbor sklada poleg 150 milijonov, ki jih je že v predlogu predračuna predlagal za Višjo tehniško šolo, sprejel še 142 milijonov za podražitve in še 210 milijonov dinarjev za nadaljevanje gradnje. Skupni znesek 500 milijonov dinarjev namreč pomeni $\frac{1}{3}$ vseh sredstev, ki jih ima sklad letos na razpolago za investicije. Pokritje obveznosti Višje tehniške šole do podjetij bo mogoče le s posojilom; če pa tega ne bomo dobili, pa z drugačnim posegom, ki ga bo moral najti upravni odbor sklada.

Moram tudi povedati, da je upravni odbor sklada s svojim sklepom že sprejel vse obveznosti glede financiranja Višje tehniške šole v Mariboru in strojne fakultete v Ljubljani, ki je v podobnem položaju. Seveda bo dinamika dodeljevanja nadaljnjih sredstev odvisna od možnosti sklada, ki bo posojilo prosil ne samo pri Splošni gospodarski banki, ampak tudi pri lokalnih virih, npr. v Mariboru.

Postavljeno je bilo še vprašanje, ali priporočila zbora pomenijo spremembo oziroma nesoglasje k finančnemu načrtu sklada. Mislim, da ni nobene ovire, da bi zbor ne mogel potrditi predloženega predloga finančnega načrta sklada SRS za šolstvo, ker zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o skladu SRS za šolstvo v točki 5. b določa, da se predvideni in dejanski dohodki ter predvidena in dejanska razporeditev ter uporaba sredstev izkazujejo z zaključenim računom sklada. To se pravi, da upravni odbor sklada lahko v celoti upošteva dana priporočila, ki so v skladu s politiko sklada; torej jih bo lahko sprejel, ne da bi pri tem morali imeti kakršne koli težave pri sprejemanju oziroma odobritvi predloga finančnega načrta sklada za šolstvo.

Predsednik Ivo Tavčar: Želi še kdo besedo? Če ne, bi jaz pripomnil to, da se, ne glede na to, da je tovariš Ludvik Zajc opozoril na predpise in posamezne člene zakona o skladu, vendarle zastavlja vprašanje, kaj in kakšne posledice ima naše soglasje k finančnemu načrtu za upravni odbor. Zdi se mi, da bo banka vztrajala na tem, da se sredstva trošijo v okviru sprejete razporeditve, in da sklad ne bo mogel prenašati sredstev, denimo, s področja osnovne dejavnosti na področju naložb. To je najbrž nemogoče. Omenjena osnovna omejitev, pri kateri bo banka vztrajala, je smisel potrditve finančnega načrta; zdi pa se mi, da potrditev ne pomeni tega, da znotraj teh področij sklad ne bi mogel menjati zneskov za posamezne naložbe ali pa za posamezne ustanove.

Ob tem bi se morali jasno dogovoriti, kaj je finančni načrt, ali vseh šest predloženih strani, kje je tudi podrobna razdelitev, ali pa samo prva stran, kjer je samo splošna, področna porazdelitev sredstev. S tem v zvezi so naša priporočila dvomljive vrednosti, kajti če damo soglasje k splošnemu, ne podrobno porazdeljenemu finančnemu načrtu, se moramo zavedati, da s področja osnovne dejavnosti ne moremo ničesar prenašati na področje naložb. Zato je predlog, naj bi se iz nerazporejenih sredstev, namenjenih za osnovno dejavnost, črpala sredstva za naložbe, nesmiseln in protisloven. Opravičeno je le priporočilo, da bi za dejavnost posebnega šolstva dali več sredstev. To najbrž sklad lahko

uresniči v okviru potrjenega finančnega načrta; sicer pa bi bilo treba že sedaj spremeniti razmere med sredstvi, ki gredo za naložbe, in sredstvi, ki gredo za dejavnost. Kot veste, se je tu naš odbor izrekel za to, da se ne zmanjšujejo sredstva za dejavnost.

Upoštevati moramo še to, da bo tudi sklad podvržen novim predvidenim omejitvam 5% obvezne rezerve, vse naložbe pa 10% omejitvi v zvezi s posebnim predlogom, ki mora biti dan zaradi predvidenih podražitev. Skratka, sredstva bodo prej manjša, kot pa večja, glede na to, kot so v finančnem načrtu predvidena.

Ker so bili dani številni predlogi, kakšen sklep oziroma odlok naj bi sprejeli k finančnemu načrtu, predlagam, da naredimo odmor, v katerem naj naš stalni odbor pripravi predlog odloka, hkrati s tem pa tudi nekaka naročila ali priporočila upravnemu odboru sklada.

(Seja je bila prekinjena ob 11.55 in se je nadaljevala ob 12.35.)

Predsednik Ivo Tavčar: Nadaljujemo razpravo o 12. točki dnevnega reda in prosim predstavnika stalnega odbora, da poroča o mnenju odbora. Besedo ima predsednik odbora Boris Mikoš.

Boris Mikoš: Pred zborom sta dva predloga; prvi je uraden predlog odloka o soglasju k finančnemu načrtu sklada SR Slovenije za šolstvo za leto 1965, drugi pa je predlog poslanca Bojana Černjaviča, da bi sprejeli posebno priporočilo upravnemu odboru sklada v zvezi z izvajanjem politike financiranja šolstva v letošnjem letu.

Naš odbor predlaga zboru takole odločitev:

1. da sprejmemo predlog finančnega načrta, kot je predložen s pregledom dohodkov in izdatkov na 1. strani, brez sprememb;

2. da sprejmemo priporočila, ki naj bi jih naš zbor dal upravnemu odboru sklada za izvajanje njegove politike. Tako naj upravni odbor sklada:

— prouči stanje, v katerem bo sklad zaradi omejitvenih ukrepov;

— v okviru sredstev, predvidenih za osnovno dejavnost, zagotovi sredstva za posebno šolstvo v skladu z merili, ki jih bo izdelal za šolstvo te vrste;

— zagotovi sredstva za kritje primanjkljaja, do katerega je prišlo zaradi podražitev pri investicijah;

— do 1. junija predloži Prosvetno-kulturnemu zboru finančne programe za gradnje, ki ne bodo letos končane in bodo trajale več let;

— si prizadeva zagotoviti ustrezne naložbe v gradnje, ki so že začete, kot sta med drugim Višja tehnična šola v Mariboru in stanovanjska stolpnica za študente, pri čemer naj išče tudi sredstva v obliki posojil; s tem v zvezi Prosvetno-kulturni zbor priporoča pristojnima zboroma Skupščine SRS, da odobrita upravnemu odboru sklada najetje posojil;

— prouči možnosti za podaljšanje odplačilnega roka že odobrenih kreditov;

— spremlja delovanje sprejetih meril, po katerih deli sredstva visokošolskim zavodom; hkrati s tem naj zagotovi smotrno izkoriščanje sredstev za raziskovalno delo, ki jih daje sklad visokošolskim zavodom na podlagi meril;

— spremlja delitev sredstev znotraj visokošolskih zavodov in s tem v zvezi zlasti razmerje med osebnimi in materialnimi izdatki.

Predsednik Ivo Tavčar: Dajem predlog stalnega odbora v razpravo. Ima kdo kakšno pripombo? (Ne javi se nihče.) Če ne, dajem na glasovanje predlog odloka o soglasju k finančnemu načrtu sklada SRS za šolstvo za leto 1965. Kdor je za, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog odloka soglasno sprejet.

Na glasovanje dajem še predlog priporočil, ki jih je predložil stalni odbor kot naročilo upravnemu odboru sklada. Kdor je za, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ker je s tem dnevni red seje izčrpan, zaključujem 19. sejo zбора.

(Seja je bila zaključena ob 12.45.)

PROSVETNO - KULTURNI ZBOR

20. seja

(14. aprila 1965)

Predsedoval: Ivo Tavčar,
predsednik Prosvetno-kulturnega zbora

Začetek seje ob 9. uri.

Predsednik Ivo Tavčar: Pričenjam 20. sejo Prosvetno-kulturnega zbora.

Svojo odsotnost sta opravičila poslanca Ivan Mavsar in Magda Malovrh; ugotavljam, da je zbor sklepčen.

Za današnjo sejo predlagam naslednji dnevni red:

1. odobritev zapisnika 19. seje Prosvetno-kulturnega zbora;
2. obravnava in sklepanje o poročilu Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije za leto 1964;
3. obravnava poročila o štipendiranju in kreditiranju študentov visokošolskih zavodov v SR Sloveniji ter o študentskih domovih in menzah;
4. razprava o problematiki slovenskih muzejev;
5. obravnava in sklepanje o predlogu odloka o Slovenskem narodnem gledališču v Ljubljani;
6. obravnava in sklepanje o predlogu odloka o Slovenski filharmoniji v Ljubljani.

Ima kdo k predlaganemu dnevnemu redu kak spreminjevalni ali dopolnilni predlog? (Ne javi se nihče.) Če nihče, ugotavljam, da je predlagani dnevni red sprejet.

Prehajamo da 1. točko dnevnega reda, to je na odobritev zapisnika 19. seje Prosvetno-kulturnega zbora. Ima kdo kakšno pripombo k osnutku zapisnika? (Ne javi se nihče.)

Če nihče, ugotavljam, da je zapisnik 19. seje Prosvetno-kulturnega zbora odobren.

Prehajamo na 2. točko dnevnega reda, to je na obravnavo in sklepanje o poročilu Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije za leto 1964.

Poročilo je predložil Izvršni svet in sporočil, da bo v razpravi kot predstavnik Izvršnega sveta sodeloval Beno Zupančič, podpredsednik Izvršnega sveta. Želi predstavnik Izvršnega sveta poročilo še ustno obrazložiti? (Ne.)

Poročilo Izvršnega sveta je obravnaval odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov in o tem sestavil poročilo, ki ste ga dobili danes na klopeh.

Prosim poročevalca odbora, poslanca Iveta Šubica, da poročilo prebere. (Poročevalec odbora, poslanec I v e Š u b i c, prebere poročilo. — Glej priloge.)

Začenjam razpravo. Kdo želi besedo? Besedo ima poslanec Janez Kambič.

J a n e z K a m b i č: Na 6. strani poročila Izvršnega sveta je v kratkem odstavku omenjeno, da je Izvršni svet obravnaval tudi kulturno sodelovanje z zamejstvom in kulturno življenje narodnostnih manjšin. Pri tem se je posebno prizadeval za čimbolj živo kulturno izmenjavo s sosednjimi pokrajinami, s Koroško, Štajersko in Furlanijo.

Ko bomo letos praznovali 20-letnico osvoboditve in vstopa v novo obdobje zgodovine slovenskega naroda, naj bi ob tem poročilo Izvršnega sveta za leto 1965 dalo več poudarka in pozornosti vsem vrednotam, ki so bile v tem obdobju ustvarjene s težkim delom kot osnova naše socialistične družbe.

Poročilo naj bi vsaj v nekaj besedah opozorilo na našo skrb za nemoten vsestranski razvoj vseh narodov v naši federaciji, pa tudi na uspehe. Prav tako bi bila lahko posvečena pozornost naši moralni in materialni pomoči, ki smo jo nudili slovenskemu narodu, ki živi na našem strnjenem narodnostnem ozemlju, vendar le kot narodnost sosednjih treh držav.

Pri povezovanju z vsemi naprednimi silami, zlasti v sosednjih državah, naj bi imeli tudi dovolj razumevanja za življenje zamejskih Slovencev, da bodo lahko tvorili dovolj krepak most za vsestransko sodelovanje s sosednjimi državami.

Predsednik I v o T a v č a r: Želi še kdo besedo? (Ne javi se nihče.) Če ne želi nihče več razpravljati, zaključujem razpravo. Ugotavljam, da zbor na podlagi poročila in razprave odobrava poročilo Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije za leto 1964.

Prehajamo na 3. točko dnevnega reda, to je na obravnavo poročila o štipendiranju in kreditiranju študentov visokošolskih zavodov v SR Sloveniji ter o študentskih domovih in menzah.

Poročilo je predložil Republiški sekretariat za raziskovalno delo in visoko šolstvo; Izvršni svet pa je sporočil, da bo pri tej točki sodeloval v razpravi tovariš Mirko Tušek, republiški sekretar za raziskovalno delo in visoko šolstvo. Ali želi tovariš Mirko Tušek k poročilu še kaj dodati? (Ne.) Hvala.

Poročilo je obravnaval začasni odbor našega zbora za proučevanje položaja učencev srednjih šol in slušateljev visokih šol ter za poklicno usmerjanje in o tem sestavil poročilo, ki ste ga danes dobili na klopeh. Prosim poročevalca odbora inž. Staneta Potrča, da prebere poročilo. (Poročevalec odbora, poslanec inž. S t a n e t a P o t r č, prečita odborovo poročilo. — Glej priloge.)

K tej točki dnevnega reda sem glede na značaj razprave povabil še predstavnike Univerze v Ljubljani, Združenja visokošolskih zavodov v Mariboru, Zveze študentov Jugoslavije, Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije, Zveze sindikatov Jugoslavije, Gospodarske zbornice SR Slovenije in predstavnika sklada SR Slovenije za šolstvo. Menim namreč, da je od prizadevanj vseh naštetih institucij odvisno, koliko bomo izboljšali gmotni položaj študentov.

Začenjam razpravo. Kdo želi besedo? Besedo ima prorektor Univerze v Ljubljani tovariš dr. inž. France Adamič.

Dr. inž. France Adamič: Tovarišice in tovariši poslanci! Poročilo o štipendiranju in kreditiranju študentov visokošolskih zavodov v Sloveniji ter o študentskih domovih in menzah, obravnava trenutno najbolj pereče probleme visokošolskega študija, predočuje probleme, ki ne zadevajo samo študente fakultet, visokih in višjih šol, temveč zadevajo tudi naše delovne organizacije in posredno vso našo javnost. Zaradi tega je Izvršni svet oziroma Republiški sekretariat za raziskovalno delo in visoko šolstvo izdelal študijo, ki jo je predložil temu zboru v obravnavo. Kot predstavnik Univerze izražam v imenu samoupravnih organov Univerze in fakultet zadovoljstvo in prosim zbor, da posveti temu vprašanju ustrezno pozornost in da priporoči ustreznim organom tudi izvajanje svojih sklepov. Iz poročila je razvidno, da se je materialno stanje študentov glede štipendiranja in kreditiranja lani znatno popravilo. Podatki kažejo, da se je število štipendij povečalo za 8 % in da je porasla povprečna višina štipendij za nekaj več kot 25 %.

Analiza gibanja štipendij za čas od oktobra 1964. leta do konca marca tega leta pa nasprotno kaže počasnejši razvoj. V petih mesecih od začetka šolskega leta se je število štipendij povečalo samo za 1,3 %; od decembra do marca pa samo za 0,5 % vpisanih slušateljev na ljubljanski Univerzi. Število štipendij pa se je povečalo samo na nekaterih fakultetah, in sicer predvsem na fakultetah za filozofijo, za stomatologijo, za montanistiko, za kemijo, za kemijsko tehnologijo ter na fakulteti za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo, medtem ko se je odstotek štipendistov na oddelku za matematiko, fiziko ter na fakulteti za elektrotehniko in fakulteti za strojništvo celo zmanjšali. V zadnjem obdobju se je tudi povprečni znesek štipendij znižal za 191 dinarjev oziroma za približno nekaj več kot 1 %. Iz tega sledi, da se je lanskoletno ugodno reševanje tega problema ustavilo, oziroma, da je v zastoju. Štipendiranje slušateljev v nekaterih študijskih smereh zaostaja bolj kot drugje, pri čemer so najbolj prizadeti slušatelji arhitekture, filozofske fakultete, biologije, veterine, kemije in splošne medicine.

Morda so ta nihanja v štipendiranju odraz materialne zmožnosti določene gospodarske oziroma strokovno-znanstvene panoge, ali pa posledica večje ponudbe kadrov. Menim pa, da ne moremo govoriti o hiperprodukciji kadrov. To je seveda absurd, ker dobrih kadrov povsod še vedno primanjkuje. V zvezi s politiko štipendiranja in kreditiranja predlagam Prosvetno-kulturnemu zboru, da priporoči, da naj o tem problemu razpravljajo tudi drugi zbori Skupščine SR Slovenije, zlasti Gospodarski zbor. V politiki se je treba zavzemati za načelo, da sta štipendiranje in kreditiranje kot dva enakovredna elementa tudi sredstvi za zagotavljanje strokovnih kadrov. Z višjimi štipendijami, z dodatki in z odpisovanjem posojil je treba omogočati študij predvsem boljšim in vestnejšim slušateljem. Zaradi boljšega nadzora nad študijem naj se izplačujejo štipendije in posojila študentom preko posebne službe visokošolskih ustanov, v kateri bi sodelovali profesorji in študenti. Štipendiranje in kreditiranje naj se uredi že v prvem semestru ali pa celo že v srednji šoli, ne pa šele sredi ali pa ob koncu študija, kot se dogaja to sedaj. S priporočili ali s posebnimi ukrepi bi bilo treba čimprej preprečiti »kupovanje« štipendistov oziroma kadrov.

Z izgradnjo študentskih domov se prav tako rešuje materialni položaj študentov, predvsem tistih s podeželja in krajev, iz katerih se ni mogoče dnevno voziti v Ljubljano oziroma Maribor. Na ta način se izboljšuje tudi socialni sestav slušateljev. Sedaj imamo največ študentov, ki imajo stalno prebivališče

v visokošolskih centrih ali pa v okoliških krajih. Pri sedanji stanovanjski stiski poznamo nekaj zelo dramatičnih primerov, saj se nekateri študentje vozijo celo iz 50 ali več kilometrov oddaljenih krajev. Zgodaj vstajajo, pozno prihajajo domov in neredno prenočujejo. Ugotavljamo, da pa na drugi strani postaja visokošolski študij vse bolj monopol mladine iz mestnih in primestnih okolišev.

S povečanjem posteljnega fonda bo omogočen enakomernejši priliv slušateljev iz vseh krajev Slovenije. S sredstvi, s katerimi razpolaga trenutno Univerza, bo mogoče v kratkem opremiti stolpnico v Ilirski ulici in dograditi do 3. faze prvo stolpnico v študentskem naselju. Za dokončanje tega objekta pa letos manjka še 132 milijonov dinarjev. V letu 1966 bo potrebno zagotoviti sredstva za izgradnjo dveh nadaljnjih stolpnic v študentskem naselju, ki bosta po današnjih cenah stali približno 500 milijonov dinarjev. Iz poročila začasne komisije je razvidno, da prihaja v prihodnjih dveh letih najmočnejša generacija za visokošolske zavode in bo zaradi tega stanovanjska tiska še večja. Prosim tovariške poslance in Prosvetno-kulturni zbor v celoti, da priporoči ustreznim organom, da zagotovijo sredstva za nadaljnjo izgradnjo stanovanjskega fonda v obeh visokošolskih centrih, v Ljubljani in v Mariboru.

Predsednik Ivo Tavčar: Prosim, kdo želi besedo. Besedo ima tovarišica Milena Borovac.

Milena Borovac: Menim, da poročilo o štipendiranju objektivno ugotavlja razmere v štipendiranju učencev šol druge stopnje. Poročilo namreč ugotavlja na tem področju veliko premajhno aktivnost. Ne gre samo za štipendiranje učencev, za potrebe bivših učiteljišč oziroma sedanjih pedagoških akademij, ampak za reševanje materialnih težav vseh učencev. Menim, da naj bi k temu tekstu priporočila, ki ga je izdelal začasni zbor, da naj šole druge stopnje aktivno sodelujejo z delovnimi organizacijami in občinskimi skupščinami pri dodeljevanju štipendij najsposobnejšim absolventom osnovnih šol, pri čemer naj se zavzamejo tudi za razširitev dodeljevanja štipendij učencem nižjih razredov v korist kmečke in pa delavske mladine, kateri je danes možnost vpisa v šole druge stopnje zaradi neustrezne politike štipendiranja omejena, dodali naslednje besedilo: vsi, ki se načrtno ukvarjajo s štipendiranjem, naj v večji meri sodelujejo tudi z osnovnimi šolami, da bodo izbrani tisti absolventi osnovnih šol, katerih prizadevnost in intelektualne sposobnosti v celoti opravičujejo družbeno podporo.

Predsednik Ivo Tavčar: Besedo ima tovariš Bojan Černjavič.

Bojan Černjavič: Predsednik Združenja visokošolskih zavodov v Mariboru, ki ne utegne prisostvovati naši današnji seji, me je zaprosil, da posredujem nekaj misli in predlogov tega združenja.

Združenje visokošolskih zavodov v celoti podpira zaključke našega odbora, da je republika voljna izpolniti svoje obveznosti pri gradnji novih kapacitet študentskih domov. Konkretno pa podpira predlog republiškega sekretariata za raziskovalno delo in visoko šolstvo, da je potrebno v prihodnjem obdobju zagotoviti finančna sredstva za izgradnjo študentskih domov v Ljubljani in Mariboru. Ta svoj predlog utemeljuje združenje z naslednjim:

Že tovariš prorektor dr. inž. France Adamič je omenil, da se s štipendiranjem, kreditiranjem in z zagotavljanjem nastanitvenih kapacitet v veliki meri

rešuje materialni položaj študentov. To se očitno kaže tudi pri nas v Mariboru, kjer imamo v letošnjem letu od 1591 rednih študentov, 528 štipendistov in 494 študentov, ki prejemajo kredite. Od teh, ki prejemajo kredite, je 70 % iz delavskih in kmečkih družin.

Medtem ko se štipendiranje in kreditiranje v zadnjih letih rešuje čedalje uspešneje, pa je izgradnja nastanitvenih zmogljivosti, ki je kazala še pred dvema letoma ugodne perspektive, sedaj nekoliko zastala. Vzroki za to so nam znani že iz naših prejšnjih razprav. Sklad SR Slovenije za šolstvo je letos na osnovi novih meril za delitev sredstev podprl predvsem osnovno dejavnost visokošolskih zavodov, primanjkuje pa mu sredstev za nove investicije. To politiko je naš zbor v celoti podprl. Vendar združenje v Mariboru meni, da je takšna usmeritev sklada lahko le začasna. Na področju izgradnje nastanitvenih zmogljivosti za študente lahko govorimo le o odlaganju realizacije načrtov, ki so bili prejeti v zvezi s 7-letnim perspektivnim razvojem visokega šolstva, ne pa o spreminjanju teh načrtov. Zato je treba že prihodnje leto zagotoviti več sredstev v te namene.

Nastanitvene kapacitete za študente v Mariboru so občutno premajhne. Od 1591 študentov jih 1190 v času študija začasno živi v Mariboru. Za teh 1190 študentov je doslej bila zgrajena ena stolpnica s 180 ležišči. Ta stolpnica je seveda v celoti zasedena. Anomalija pa je v tem, da nismo imeli do sedaj ustreznih meril za sprejemanje slušateljev iz drugih republik, zato se je zgodilo, da so 51 % kapacitet te stolpnice zasedli študentje iz drugih republik. To se pravi, da Slovenci ne zasedajo niti polovice prostorov.

To stolpnico smo gradili z lokalnimi sredstvi, del sredstev pa je prispevalo tudi združenje, ki mu jih je odstopil bivši mariborski okraj ob likvidaciji kaznilnice v Mariboru. Z najemninami plačuje anuitete, ki so za prihodnji dve leti v celoti angažirane. K novi gradnji je združenje pripravljeno prispevati sredstva kasneje. Odplačevalo bi anuitete, ko bodo sredstva zopet na razpolago. Za gradnjo nove stolpnice je združenje že dobilo za pripravo načrtov in zemljiska dela 50 milijonov dinarjev. Gradnje se ne sme več odlagati in bi bilo treba že v mesecu januarju prihodnjega leta zagotoviti 360 milijonov dinarjev. Stolpnico bi bilo treba začeti graditi v začetku prihodnjega leta, da bi bila v 1969. letu vseljiva.

Predsednik Ivo Tavčar: Besedo ima tovariš France Pivec, predsednik Zveze študentov.

France Pivec: Zelo prav je, da v razpravi o tej problematiki v Prosvetno-kulturnem zboru dobimo besedo tudi študentje. Morda tudi ne bi bilo napak, če bi bila nam ta pravica ustno zagotovljena, tako da bi imeli študentje v Prosvetno-kulturnem zboru stalnega predstavnika.

Univerzitetni odbor in včerajšnji zbor študentov gradbeništva so me zadolžili, da Prosvetno-kulturnemu zboru posredujem predlog za izoblikovanje zakonskih predpisov, ki bi urejali področje štipendiranja. Vemo, da je bil zadnji tozadevni predpis objavljen lansko leto. Delovne organizacije nimajo več nikakršnih posebnih obveznosti do širše družbene skupnosti, kar zadeva štipendiranje. Naj kar ob tem opozorim na evidentno napako, ki je bila s tem storjena. Namreč decentralizacija štipendiranja, ki je seveda važen del kadrovske politike, ni potekala v skladu z decentralizacijo vodenja proizvodnje, pač pa mnogo hitreje. Tu je verjetno vzrok, da nismo dosegli pričakovanih uspehov. Zato

lahko tudi na osnovi tega dobro pripravljene poročila za današnje zasedanje ugotovljamo zelo težke probleme, ki jih trenutno čutimo študentje in ki jih bo pa kaj kmalu občutila tudi širša družbena skupnost. Tu gre za veliko razliko med povprečnimi dohodki študenta, na eni strani, saj ima velika večina (91 %) v študentskem naselju nastanjenih študentov povprečne dohodke do 25 000 dinarjev, in povprečnimi življenjskimi stroški, na drugi strani, ki znašajo danes po izračunu 28 800 dinarjev. Povprečna štipendija znaša približno 18 500 dinarjev, prejema pa jo približno 35 % študentov. Potem je vsekakor razumljiv podatek uprave študentskega servisa za honorarne zaposlitve, ki pričakuje v zadnjih letošnjih mesecih po 100 milijonov dinarjev mesečnega prometa. In kakšne so posledice tega? V 54 % osip študentov in dejstvo, da v rednem roku samo 6 % študentov zaključi študij. Če ta osip ovrednotimo z dinarji, imamo letno približno milijardo in pol dinarjev izgub. Mislim, da gre pri tem tudi za zaskrbljujočo socialno strukturo študentov, na katero opozarjamo že nekaj let. Na ta problem je opozoril tudi VIII. kongres ZKJ in posebej tovariš Tito v razgovoru s pedagogi. Nobenega dvoma ni več, da iz današnje neustrezne socialne strukture študentov izhajajo tudi idejne in ideološke devijacije, ki se posebno intenzivno pojavljajo v zadnjih dveh letih. Na dlani so tudi negativne posledice, ki lahko nastanejo v perspektivi za celotno družbo, če bi povečevale razlike med intelektualnimi in delavsko-kmečkimi sloji prebivalstva. Prav zato je še posebej pomemben izvor inteligence. Zelo verjetno moramo iskati vzroke za današnjo neustrezno socialno strukturo študentov v neurejeni politiki štipendiranja. To pa zopet kaže, da je treba sprejeti predpise, ki bodo obvezovali štipenditorja, da se je dolžan držati kriterijev za podeljevanje štipendij. Socialna struktura štipendistov kaže, da se socialno poreklo prosilcev v glavnem ne upošteva. Odboru, ki je razpravljal o tem poročilu, so znani številni konkretni primeri nepravilnega podeljevanja štipendij. Štipenditorji upoštevajo nepomembne kriterije, v zelo majhni meri pa socialno poreklo in prav tako ne usklajujejo višino štipendije s povprečnimi življenjskimi stroški. Tovariši iz Maribora lahko povedo, da znašajo pri njih štipendije še vedno 5000 dinarjev, da pa je štipendist s tako štipendijo obvezan izpolnjevati prav takšne obveznosti kot štipendist nekega sklada ali štipenditorja, ki dajeta 30 000 dinarjev štipendije. Obstaja pa še ena zadeva, ki kaže na potrebnost sprejema predpisov o štipendiranju. Od meseca januarja dalje kažejo podatki, da število in višina štipendij ne naraščajo več. V letošnjih prvih mesecih ni več tistega naraščanja štipendij, ki se je začelo lansko jesen. To se pravi, da se je lanska široka akcija za dvig štipendij kljub vsemu pokazala kot kampanjska in je danes precej jasno, da s političnim pritiskom ni mogoče perspektivno reševati politike štipendiranja. Menim, da je politika štipendiranja kot važen del kadrovske politike skrb najširše družbene skupnosti. Prav je torej, da Skupščina kot predstavnik najširše družbene skupnosti zagotovi racionalnejše, to se pravi družbeno najbolj koristno reševanje problemov štipendiranja.

Opozoriti vas želim še na eno zadevo, katero je omenil že tudi tovariš prof. inž. France Adamič. Letos pričakujemo največji priliv študentov v prvi letnik. Razen tega pa so se ostale jugoslovanske univerze odločile na večini fakultet uvesti sprejemne izpite. To se pravi, da lahko že letos pričakujemo rekordni priliv študentov iz ostalih republik, tistih, ki ne bodo zadostili spremenjenim kriterijem na ostalih jugoslovanskih univerzah. Mi teh kriterijev nimamo. Razen tega je treba upoštevati, da se bo manjši del sredstev, ki so bila dana univerzi, porabil za razširjanje kapacitet univerze. Vse to pa pomeni, da

nismo dobro pripravljene na povečan priliv študentov. Slišimo, da so velike težave tudi pri zagotavljanju sredstev za gradnjo predvidenih posteljnih kapacitet. Tudi to kaže, da smo slabo pripravljene na večji jesenski priliv slušateljev. To se pravi, da bo letos na univerzi velika selekcija. Naša naloga pa je pri tem ta, da čimbolj nevtraliziramo vpliv socialnega izvora študentov, da ne bo onemogočen študij tistim, ki nimajo materialnih sredstev.

Ob krepitvi centralnega kreditnega sklada se pojavljajo določene nevarnosti. Namreč bati se je, da bodo njegova sredstva naraščala. Verjetno se bo to zgodilo že jeseni, ko bo tedaj z naše strani prišel pritisk na republiške organe. Takšna pot pa je seveda tudi pri reševanju materialnih problemov študentov najlažja, ki pa verjetno ni v skladu s samoupravnimi principi vodenja kadrovske politike. Razen tega, če bi sprejeli naš predlog za izdelavo predpisov o štipendiranju, bi morali v te predpise vnesti tudi klavzulo, ki bi obvezovala podjetja, ki pričnejo štipendirati študente šele v tretjem letniku, — tako dela pač velika večina podjetij, — da bodo povrnila tista sredstva kredita, ki jih je dobival študent v letih pred štipendiranjem od centralnega kreditnega sklada. Ta sredstva bodo namreč znašala v nekaj letih na milijone dinarjev. Bremenijo pa ravno tiste študente, ki so šibkejšega socialnega porekla. To se pravi, da bo zopet prizadet le določen sloj študentov. Kot sem že rekel, ima vse to negativne posledice v samem izobraževanju kot to povzroča tudi idejne anomalije.

Predsednik I v o T a v č a r : Kdo želi še besedo? (Ne javi se nihče.)

Če ne želi nihče več razpravljati, potem na osnovi razprave poslancev ugotavljam, da zbor soglaša s priporočili, ki jih predlaga naš odbor. Menim, da je bilo smotno, da smo dali to zadevo na dnevni red. Prav je, da sproti spremljamo ta vprašanja, da se ne bi zaostriła do takšne mere, do kakršne so se v preteklosti.

Če sproti spremljamo to dogajanje, bomo lahko pravočasno preprečili nastale probleme. Opozorimo naj na njih javnost, zlasti pa delovne organizacije, občine, gospodarsko zbornico, zvezo sindikatov in druge družbeno-politične organizacije, da ponovno vložijo napore za povečanje števila štipendistov in da višino štipendij usklajujejo z rastjo življenjskih stroškov.

Povod za današnjo razpravo je bila tudi ukinitve zveznega predpisa o štipendijah in razprava, ki je ob tem bila v Zvezni skupščini. Iz razprave je razvidno, da naj na temelju zvezne resolucije o družbeni pomoči mladini, ki jo bo v kratkem sprejela Zvezna skupščina, republike samostojno urejajo to področje. Zato je eden izmed predlogov odbora tudi ta, da naj pristojni republiški upravni organi pripravijo predlog takega predpisa, ki bi ga potem sprejela Skupščina. Predlog naj bi vseboval načela za štipendijsko in kreditno politiko.

O gradnji študentskih domov smo že razpravljali, ko smo obravnavali finančni načrt sklada SR Slovenije za šolstvo za leto 1965. Takrat smo priporočili upravnemu odboru sklada, naj zagotovi potrebna sredstva za dograditev stolpnice, ki je v gradnji. Za njeno dograditev je baje potrebnih še 132 milijonov dinarjev. Mislim, da moramo še enkrat opozoriti šolski sklad, da naj v prvi vrsti zagotovi manjkajoča sredstva za dograditev stolpnice.

Žal danes povabljeni predstavniki Gospodarske zbornice SR Slovenije in drugih organizacij niso razpravljali. Menim, da morajo tudi te institucije prevzeti delež odgovornosti za urejanje tega problema. Brez pomoči gospodarske zbornice in zveze sindikatov, ki sta najbolj neposredno povezane z delovnimi organizacijami, ne moremo upati na uspešno reševanje teh vprašanj. Sicer vsi

vemo, da so delovne organizacije v zelo težavnem položaju, vendar menim, da so ti izdatki delovnih organizacij najbolj donosne naložbe. Naposled pa tudi ti izdatki niso tolikšni, da jih delovne organizacije ne bi zmogle.

Zlasti bi opozoril še na to, da so se delovne organizacije zavezale, da bodo zgradile še eno stolpnico za študente v Ljubljani. Mislim, da bi gospodarska zbornica lahko pomagala zbirati sredstva od gospodarskih organizacij.

O vseh teh zadevah smo že enkrat razpravljali v našem zboru. Takrat smo zahtevali od republiškega sekretariata, da prouči odnose med štipendisti in štipenditorji. V teh odnosih je še precej nerazčiščenega. Obstajajo problemi pri preplačevanju štipendistov itd. Menim, da je skrajni čas, da sekretariat našo željo in zahtevo tudi resno vzame in še letos izdela predlog ustreznih predpisov. Mislim, da zadeve ne smemo več odlagati.

V prejšnji obravnavi, ki je bila meseca maja preteklega leta, smo hkrati razpravljali tudi o gmotnem položaju učencev šol druge stopnje. V zvezi s tem opozarjam zlasti na položaj vajencev; to pa zaradi tega, ker je bil prav tako pred kratkim odpravljen zvezni predpis, ki je urejal njihov položaj. Tudi ta vprašanja mora urediti sedaj republika sama. Zato moramo čimprej dobiti od sekretariata informacijo o dejanskem materialnem položaju vajencev v našem gospodarstvu in hkrati tudi predloge za ureditev teh vprašanj oziroma osnutek republiškega predpisa, ki smo ga dolžni sprejeti po odpravi zveznega predpisa. Pri tem delu nam bo lahko največ pomagala Gospodarska zbornica, ki je verjetno zelo zainteresirana za ureditev teh vprašanj. Zato predlagam, da končamo to točko dnevnega reda s sklepom, da soglašamo z vsemi predlogi, ki jih je dal naš odbor v priporočilu in da pristojni sekretariat predloži Skupščini osnutek predpisa o štipendiranju, informacijo oziroma pregled nad položajem vajencev in ustrezen osnutek predpisa za ureditev njihovega položaja.

Prehajamo na 4. točko dnevnega reda, to je na obravnavo o problematiki slovenskih muzejev.

Gradivo je predložil Republiški sekretariat za kulturo in prosveto. Izvršni svet je sporočil, da bo pri tej točki dnevnega reda sodeloval v razpravi Miloš Poljanšek, republiški sekretar za kulturo in prosveto.

Miloš Poljanšek: Tovarišice in tovariši poslanci! Dovolite mi, da v imenu Republiškega sekretariata za kulturo in prosveto povem nekaj kratkih misli.

Ko zbor prvič razpravlja o muzejstvu, muzejskih zavodih in galerijah v Sloveniji, je to izjemna priložnost, da opozorimo javnost na specifično zvrst kulturne dejavnosti, ki se sicer parcialno od časa do časa pojavlja z zunanji manifestacijami v našem duhovnem prostoru, pri čemer pa njeno vsebinsko jedro in metode dela ostajajo javnosti neznane. Muzejska dejavnost ne vzbuja pogosto zanimanja širše družbene skupnosti, ki ji potem ta zaradi nepoznavanja stroke in trenutnih problemov ne nudi ustrezne materialne in moralne podpore. Obenem se mi zdi, da mnogi le na osnovi snovnega področja muzejev cenijo družbeno vlogo muzejev. Ker muzejski zavodi segajo snovno v preteklo obdobje, predstavljajo te kulturne zavode apriori ob bok preteklosti, starinam, anarhičnosti in zaprašenosti. Družbena odgovornost muzejskih zavodov pa ni majhna, čeravno je mnogokrat izražena le v skrbno čuvanih in strokovno proučenih zbirkah, ki javnosti niso dostopne. V večini primerov gre za dragocene in za našo zgodovinsko rast pomembne premične kulturne spomenike, ki naj bodo

predvsem rešeni izgube ali uničenja, ter skrbneje shranjeni kot v privatnih zbirkah. Zbirke so ustrezno dokumentirane in na razpolago raziskovalcem muzejev in izven njih in nazadnje v primernem izboru ter po najboljših možnostih prezentirane širši javnosti. Če tako presoјamo dejavnost muzejev v Sloveniji, zlasti lahko ugotovimo, da jim niso za opravljanje nalog zagotovljena potrebna materialna sredstva in strokovni kadri. Muzeji so tudi natrpani z zbirkami, sami pa programsko in teritorialno neuskklajeni. Sodobnemu muzejstvu je škodljivo načelo vsega po malem in za vse, obstaja pa tudi nerazsodnost pri ustanavljanju novih muzejev in zanikrnost pri vzdrževanju obstoječih muzejskih zbirk in zavodov.

Gradivo prav gotovo dokaj kompleksno obravnava celotno področje in opozarja na številne odprte probleme. Prav gotovo je na prvem mestu problem finančnih sredstev, ki so nezadostno za našo obsežno mrežo muzejskih zbirk in muzejev.

Naj pri tem omenimo samo eno dejstvo. Odkup muzejskih predmetov je ena šibkih točk naših muzejskih kulturnih institucij, saj vemo, da jim za takšno nalogo niso zagotovljena ustrezna sredstva. To ima za posledico, da odkupujejo vsi, najmanj pa muzeji. Potem se s temi predmeti prekupčuje, kar ne zmanjšuje samo vloge muzejev, marveč siromaši tudi fond, ki bi moral priti v muzejske zbirke, kjer bi bil na razpolago strokovnjakom za raziskovalne in študijske namene ter javnosti za ogleda.

Prav tako naj omenim kadrovske težave. V veliki meri govori o tem sam material. Vemo, da številni naši muzeji nimajo ustreznega kadra in da ga je tudi premalo, pa se še vedno kljub temu mreža muzejev širi. Sicer imajo muzeji težave tudi s prostori. V najtežji situaciji so naši republiški muzeji, vendar računajo ti na prostore, ki bi jih sprostita republiška uprava z dograditvijo novih prostorov za Izvršni svet in ostale republiške institucije.

Mislim, da bi bilo treba v prihodnjem obdobju predvsem utrjevati obstoječo muzejsko mrežo in preprečiti njeno širjenje, ker s tem samo drobimo teren in gradivo, ki je na razpolago za proučevanje ter materialna sredstva. Za širjenje mreže muzejev tudi nimamo dovolj kadrov. Muzeji so v celotni delitvi sredstev oziroma v potrošnji sredstev na področju kulture na 4. mestu. V letu 1963, za katerega imamo že ustrezno dokumentacijo, so potrošili muzeji 10,1 % sredstev, ki jih je bila deležna kultura.

Zanimivo je izredno nenehno močno naraščanje števila obiskovalcev, kar daje muzejem izredno ugodne perspektive. Kmalu bomo imeli toliko obiskovalcev muzejev kot je vseh Slovencev.

Naj zaključim z ugotovitvijo našega sekretariata, da je potrebno tej kulturni dejavnosti v prihodnje zagotoviti trajnejše vire sredstev. Ustrezni republiški organ naj že letos prouči te možnosti.

Predsednik Ivo Tavčar: O tem gradivu je razpravljal tudi naščasni odbor in prosim njegovega poročevalca Stojana Batiča, da prebere poročilo odbora. (Poročevalec odbora, poslanec Stojan Batič, prebere odborovo poročilo. — Glej priloge!)

Začenjam razpravo. Besedo ima tovarišica Bernarda Perc.

Bernarda Perc: V slovenski muzejski in galerijski službi se v zadnjem času pojavljajo številna pereča vprašanja, ki jih ne smemo obravnavati samo formalno in obrobno, ampak naj o njih temeljito premislimo in poskusimo

najti boljše rešitve. Analiza, ki jo je o problematiki muzejev in galerij predložil zboru Republiški sekretariat za kulturo in prosveto in poročilo začasnega odbora za varstvo in kulturo spomenikov našega zbora, podrobno nakazujeta številne probleme, ki so bili danes v razpravi že omenjeni.

Želim poudariti samo nekatera dejstva, ki so navedena v poročilih. Najprej opozarjam na stanje v ljubljanskih muzejih in galerijah ter v obeh zavodih za spomeniško varstvo. Pomanjkanje razstavnih in skladiščnih prostorov ter prostorov za strokovno in znanstveno delo resno ovira muzejske delavce pri opravljanju svojih nalog, ki jih določa zakon o muzejih; to je, da sistematično zbirajo, urejajo, hranijo, vzdržujejo in strokovno ter znanstveno proučujejo muzejsko gradivo. S preselitvijo muzejskih in galerijskih ustanov v prostore, ki bodo na razpolago z dograditvijo novih objektov na Trgu revolucije, bo problem pomanjkanja prostorov trajno rešen. V zvezi s tem naj še omenim način financiranja, ki še vedno temelji na proračunskem sistemu delitve dogodka. Pogodbeni odnosi med ustanovitelji in muzejskimi ustanovami, katerim bi bil osnova delovni program zavoda, se še vedno niso uveljavili. Predlog, da naj se pri rebalansu proračunov upoštevajo potrebe muzejev in galerij, je vsekakor umesten.

Pri tej kulturni dejavnosti se vedno znova postavlja v ospredje pomen povezovanja muzejev z ostalimi dejavnostmi, predvsem s turizmom. Prav tu je sodelovanje še vedno močno neusklajeno in koncepti dela naših muzejev še niso dovolj sodobni. Res pa mora biti zgodovinsko trdno utemeljena in sodobno vzdrževana zbirka slej ko prej osnovna naloga slehernega muzeja.

Pomanjkljivosti pa so tudi na turistični strani. Prospekti in vodiči so pogosto polni slabih informacij, zgodovinskih nesmislov, netočnih letnic itd. Na drugi strani pa vemo za vrsto primerov, kjer je propaganda na splošno prešibka. Če podrobno preštudiramo predloženo gradivo in obiščemo nekaj ustanov, bomo ugotovili, da moramo uvrstiti muzejsko in galerijsko službo v Sloveniji med področja, kjer kljub izdatni družbeni podpori, njen razvoj zaostaja za splošnim družbenim razvojem. Zato bi morale družbeno-politične skupnosti posvetiti v prihodnje tej družbeni dejavnosti več vsestranske skrbi kot doslej.

Menim, da bi po današnji okvirni razpravi Prosvetno-kulturni zbor moral imeti problematiko slovenskih muzejev še vedno na dnevnem redu.

Predsednik Ivo Tavčar: Želi še kdo besedo? Besedo ima tovariš Ciril Cvetko.

Ciril Cvetko: Republiški sekretariat za kulturo in prosveto se je v prvem poglavju svojega elaborata o problematiki slovenskih muzejev med drugim jasno izrekel za to, da je treba učvrstiti sedanje muzejske zavode in zbirke ter jim zagotoviti ustrezne delovne pogoje. Dovolite mi, da v tej zvezi spregovorim nekaj besed o slovenskem gledališkem muzeju.

Leta 1952, ko je bil ustanovljen slovenski gledališki muzej, je bilo za slovensko kulturo leto številnih jubilejev. Slovenski filharmonija je praznovala 250-letnico obstoja, Slovensko narodno gledališče pa je ob 60. letnici slovenskega deželnega gledališča, oziroma novega gledališkega poslopja sedanje opere v Ljubljani, sklenilo ustanoviti slovenski gledališki muzej, ki naj bi pričal o zanimivi, lepi, a mnogokrat tudi nad vse težavni poti slovenskih gledališč in

bil obenem porok, da se zgodovina ne bi razpršila v pozabi, kar je tedaj zapisal Juš Kozak.

Trinajst let je minilo od rojstva institucije, v kateri naj bi bilo zbrano gradivo in zgodovina slovenskih gledališč od Trsta do Maribora. Poudarjam od Trsta do Maribora, kajti od vsega začetka je bilo določeno, naj bi ta muzej spadal v vrsto tako imenovanih osrednjih slovenskih posebnih muzejev. Vendar so se že z njegovim rojstvom začele prve težave, predvsem zaradi pomanjkanja prostorov. Ves čas od ustanovitve dalje se namreč gledališki muzej stiska v dveh majhnih prostorih uprave Slovenskega narodnega gledališča v Ljubljani in je zaradi tega menda edini osrednji slovenski muzej, ki v resnici ni muzej. Namesto, da bi opravljal naloge, zaradi katerih je bil ustanovljen, da bi sistematično evidentiral, hranil in vzdrževal ter znanstveno proučeval muzejsko gradivo, razstavljal in širil zanimanje zanj, ter omogočal strokovno in znanstveno proučevanje tega gradiva, se je moral preleviti v nekakšen ilegalni gledališki inštitut, ki se lahko posveča le repertoarni bibliografiji, snema gledališke predstave in pogovore z umetniki, ter v skromnem obsegu izdaja publikacije in dokumente o slovenskem gledališkem življenju v preteklosti.

Ni dvoma, tudi to delo je potrebno opraviti. Vendar za majhen narod, ki se hoče uvrščati v družbo kulturnih narodov, in ki je poklicno gledališče ustanovil sorazmerno pozno, bi bilo torej primerno, da ohrani spomin na njegove stvaritve bolj sveže. Saj danes komaj še vemo, kakšna je bila na primer slovenska gledališka umetnost pred 40 ali 50 leti. Vsak resnični gledališki hram, kot je nekdo pred časom zapisal, je dom umetniških glasnikov rodne zemlje in naroda, kakor tudi dom vseh velikih dramskih idealov iz svetovne gledališke kulture. Tu se v zlahtni umetniški daritvi srečujejo »Jerman« iz Cankarjevih »Hlapcev«, »Hamlet«, »Lepa Vida«, »Ofelija«, »Konkordat«, »Mefisto«, »Tugomer« in »Don Karlos«, skratka neštevilna množica »državljanov in državljanek te umetniške republike«, ki jih igralska pokolenja oživljajo vedno znova in s tem izpričujejo svojo stvariteljsko silo.

Vsa ta prizadevanja, umetniški zaleti pa tudi padci, zaslužijo svoje mesto kot spomin narodove tvornosti in individualne sile njegovih umetniških osebnosti in kot živ dokaz njegove notranje sile in kulturnosti. Na drugi strani pa se s hitrimi koraki približujemo stoletnici slovenskega gledališča. Leta 1967 bo minilo namreč sto let, kar je bilo ustanovljeno v Ljubljani dramatično društvo, s katerim so bili ustvarjeni pogoji za več ali manj redno uprizorjanje gledaliških del v slovenščini. Spomnimo se, s klicnim poudarkom so pred nedavnim proslavili stoletnico svojega gledašča Srbi in Hrvati. Pod pokroviteljstvom predsednika republike so za to priložnost pripravili vrsto sijajnih predstav, predvsem pa so zbrali in objavili v najbolj reprezentativni obliki tudi najdrobnejše navidez nepomembne spominke o svoji gledališki dejavnosti, da bi z njimi opozorili sedanost in prihodnost na gledališko preteklost. In kje drugje, če ne v gledališkem muzeju, mora biti ohranjena ta dejavnost tudi pri nas. Res je, slovenski gledališki muzej ima že od leta 1963 izdelane idejne načrte za ureditev prostorov, kjer naj bi bili shranjeni eksponati stalne oziroma občasne razstave. Določena je tudi stavba, v katero bi se preselil; a preselitev se odlaga v nedogled. S tem pa se seveda ne onemogoča le normalno funkcioniranje muzeja, ampak s tem nehote pomagamo vzdrževati tudi mišljenje nekaterih, da se slovenska gledališka umetnost od svojih skromnih začetkov v času reformacije, oziroma protireformacije do zadnjih desetletij še ni zasedla v slovenski kulturni zgodovini, kar je seveda nesmisel. Predvsem pa se zelo nepri-

merno pripravljamo na slovesnosti ob stoletnici slovenskega poklicnega gledališča. Če ne iz drugih vzrokov, je potrebno že zaradi tega dogodka slovenskemu gledališkemu muzeju posvetiti večjo skrb, da bo lahko zaživel kot resnični muzej.

Predsednik I v o T a v č a r : Želi še kdo besedo? Besedo ima tovariš Boris Kuhar, direktor etnografskega muzeja v Ljubljani.

B o r i s K u h a r : Spoštovane tovarišice in tovariši poslanci! V imenu društva muzealcev in vseh delavcev v muzejskih in galerijskih ustanovah izrekam zadovoljstvo, da danes to naše visoko predstavništvo razpravlja o problemih muzejev in galerij. Doslej smo o tem muzealci največkrat razpravljali le med seboj. Toda ti problemi so se v zadnjih letih tako zaostriili, da menimo, da je prav, da z njimi tudi na tak način seznanjamo našo javnost in da tudi z vašo pomočjo, tovariši poslanci, skušamo najti ključ za rešitev vsaj nekaterih naših problemov.

Kot vidite, teh problemov ni malo. Lahko pa ste tudi ugotovili, da se je število muzejev znatno povečalo pa tudi njihova dejavnost se je močno razširila. Poročilo pove, da imamo v Sloveniji skoraj sto muzejev, galerij, muzejskih zbirk in spominskih sob, skratka takih ustanov in hiš, ki jim navadno rečemo muzej. Če vse to upoštevamo, pride v Sloveniji že kar na dvajset tisoč ali pa celo manj prebivalcev en muzej. Same te ugotovitve bi sicer pomenile, da smo na področju muzealstva prvi na svetu. Toda če se s temi našimi muzeji — to besedo moramo žal dati med narekovaje — pobliže seznanimo in pogledamo, koliko imajo muzeji in galerije na razpolago muzealij, kako lahko te ohranijo in razstavljajo, koliko imajo za to na razpolago razstavnih prostorov, koliko ustreznih depojskih prostorov za pravilno strokovno ohranjevanje predmetov, koliko imajo strokovnih kadrov, koliko kabinetov in predevalnic, ki bi jih moral imeti vsak muzej ter če končno pogledamo, koliko imajo sredstev za svoje redno delo, potem bomo žal morali ugotoviti, da na področju muzealstva močno zaostajamo za večino evropskih držav, pa tudi že za ostalimi našimi republikami.

Poročilo, ki ga imate pred seboj, jasno ugotavlja, da je v naših osrednjih muzejskih ustanovah in v nacionalnih muzejih najtežje vprašanje prostorov; šele za tem vprašanje strokovnih kadrov in stalen problem pomanjkanja finančnih sredstev. V večini pokrajinskih in lokalnih muzejev pa je glavni problem problem pomanjkanje strokovnih kadrov in finančnih sredstev. S prostori je pri teh stanje, vsaj v večini primerov, nekoliko boljše.

Mnoge naše osrednje muzejske ustanove so predvsem glede prostorov v zelo kritičnem stanju, tako da nas je včasih sram, ker moramo obiskovalce iz tujine, in teh ni malo, voditi po neprimernih prostorih ali pa jim posamezne zbirke, ki si jih želijo ogledati, razkazati v še bolj neprimernih depojih in v prenapoljenih skladiščih. Tujci, ki so si prišli ogledat edinstvene in dragocene umetnine, se čudijo in večkrat ne morejo razumeti, da pri nas za tako pomembne predmete ni prostora in da ne morejo biti pristopni javnosti.

Kljub vsem naštetim težavam pa so muzejske in galerijske ustanove v zadnjih letih precej napredovale. Najbolj se to odraža v izrednem povečanju muzejske dejavnosti. Številke o obiskovalcih povedo, da je bilo lani skoraj 30-krat več obiskovalcev kot pred vojno, in da se je, kot smo že prej slišali iz poročila odbora, samo v zadnjih šestih letih število obiskovalcev podvojilo in

doseglo že številko 1 300 000. V letošnjem letu izgleda, da bo ta številka še presežena. Lani je bilo v muzejih in galerijah 120 občasnih in potujočih razstav.

Ob tako povečanem delu se je dvignila tudi kvaliteta in poglobil način strokovnega dela. Razstave so vse bolj strokovno in znanstveno poglobljene in dajejo vedno večji prispevek k osveščanju ljudi, k splošni in tudi šolski vzgoji. Tudi pri milijonih dolarjev, ki jih dobimo od našega turizma, imajo muzeji in galerije svoje zasluge, saj si ogleda naše razstave in druge muzejske ter galerijske prireditve na stotisoče tujcev.

Posebej pa želim opozoriti, da so muzeji ustanove, ki čuvajo in reprezentirajo kulturo, umetnost in zgodovino našega naroda.

V zadnjih letih se je močno spremenilo delo naših muzejev. Splošen napredek muzeološke znanosti je sicer počasi in v omejenem obsegu prišel k nam, pa tudi družba je od muzejev vedno več terjala. Ob tem pa imajo muzejski delavci občutek, da njihovo delo družba ni vedno enakopravno vrednotila z delom drugih ustanov in delovnih organizacij, saj sredstva, ki jih je skupnost dajala muzejem, čeprav so bila iz leta v leto večja, niso bila povečana v sorazmerju s povečano dejavnostjo muzejskih ustanov in z njihovimi osnovnimi nalogami. Vsa leta doslej so bila ta sredstva skromna. V letu 1965 se to stanje ni izboljšalo, nasprotno, celo poslabšalo se je. Večina osrednjih nacionalnih muzejev in galerij je ostala skoraj brez denarja za funkcionalno dejavnost. Nekatere ga nimajo niti toliko, da bi lahko v redu vzdrževale muzealije, ki jim jih je zaupala v varstvo skupnost in ki bi jih morale po zakonu tudi v redu čuvati. Zato mnogo teh predmetov propada, ostaja neprepariranih in se kvari. S tem pa nastaja nepopravljiva škoda.

Letos imajo osrednje republiške ustanove največ 80—90 % lanskih sredstev. Če upoštevamo zvišanje prispevkov, porast režijskih stroškov, predvsem pa ukinitve zveznega sklada za pospeševanje kulturnih dejavnosti in zmanjšanje sredstev republiških skladov, od katerih so te ustanove dobivale del sredstev za svoje akcije, bo morala večina galerijskih in muzejskih ustanov precej zmanjšati svojo dejavnost. Zato so muzejski delavci na sestanku, ki so ga imeli pred dnevi v Ljubljani, ugotovili in s temi ugotovitvami seznanili tudi javnost, da je dejavnost naših osrednjih muzejskih in galerijskih ustanov resno ogrožena, da s takimi sredstvi, kot so jim dana na razpolago v letu 1965, ne morejo prevzeti odgovornosti, da bi lahko zadostili osnovni nalogi muzejske in galerijske službe pri nas in izpolnili vse to, kar družba od njih pričakuje in terja. Ob takih pogojih ne morejo opravljati niti svoje osnovne dejavnosti.

Naše muzejske in tudi galerijske osrednje ustanove, ki so ustanovljene za to, da zbirajo umetnine in druge predmete, nimajo v ta namen skoraj nobenih sredstev. Zato je vprašanje, kako bodo te ustanove čez leta prezentirale našo kulturo in zgodovino. To se moramo zaskrbljujoče vprašati, predvsem, če vemo, da ima moderna galerija letos za vse odkupe na razpolago le dober milijon dinarjev; s tem lahko odkupi, denimo, le dobro plastiko in morda še kako sliko. Za primerjavo: Beograjska galerija ima za odkupe v letošnjem letu 80 milijonov dinarjev, naš Narodni muzej pa bo letos lahko za odkupe dal največ 200 000 dinarjev, osrednji slovenski etnografski muzej pa le 100 000 dinarjev, čeprav bi rabil vsaj 3—4 milijone, če bi hotel odkupiti vsaj najvažnejše stvari s svojega področja.

Enako je tudi z izpopolnitvijo muzejskih knjižnic, z nakupom nove strokovne literature. Te knjižnice se ne morejo izpopolnjevati. Nekaj primerov: osrednja knjižnica v Narodnem muzeju ima letos za nakupe le 100 000 dinarjev,

rabila pa bi vsaj 3 milijone; Slovenski etnografski muzej, ki ima osrednjo etnografsko slovensko strokovno knjižnico, še ni prepričan, če ji bo lahko dal 100 000 dinarjev. Kot pa smo prej slišali iz poročila začasnega odbora, je bilo muzejem priporočeno, da morajo več storiti za svojo propagando. Toda, kako naj to opravi muzej, ki ima v letošnjem proračunu za ta namen le toliko sredstev, da lahko da v časopis en oglas: mnogi muzeji pa nimajo niti toliko. Kako naj potem muzeji napredujejo?

Še slabše je stanje v nekaterih pokrajinskih in v mnogih lokalnih muzejih, katerih ustanovitelji so občinske skupščine. Po podatkih, ki jih imamo doslej na razpolago, je večina teh muzejev dobila za leto 1965 le toliko sredstev, da imajo zagotovljene minimalne osebne dohodke; nekateri muzeji pa jih nimajo niti toliko.

Če bomo še naprej tako gledali na muzeje in jim tako mačehovsko delili sredstva, bodo še naprej ostali mrtve, vase zaprte ustanove, ki kljub vsem prizadevanjem in naporom muzejskih delavcev ne bodo mogle koristno služiti družbi v taki meri, kot bi lahko in kot bi v socialistični družbi tudi morale.

Zaradi takega stanja ima tudi družbeno samoupravljanje v muzejskih in galerijskih ustanovah vezane roke in se ne razvija. Zaradi letošnjih minimalnih sredstev je ogrožen tudi nov način delitve sredstev muzejskim ustanovam na podlagi pogodb za njihovo dejavnost z ustanovitelji.

Kot sem že navedel je najbolj kritično v muzejih, kjer so ustanovitelji občine. Navedem lahko vrsto muzejev, ki imajo za redno funkcioniranje le 100 000 do 200 000 dinarjev, nekaj jih pa sploh nima denarja za to. V večini občin mnogokrat radi pozabijo na muzeje, kot so, na primer, v Ribnici, kjer vsa leta muzej ni dobival nobenih sredstev; redno so plačevali le upravniku po 15 000 dinarjev; od tega pa je moral, čeprav upokojenec, sam plačevati še snazilko. Opozorila, da bodo morali ukiniti muzej, če zanj ne zagotovijo rednih sredstev, pa v Ribnici niso hoteli slišati.

Toda tudi do tega bomo morali priti, tudi takih načinov se bomo morali posluževati. Če velja verifikacija za šole, bo morala veljati tudi za muzeje, saj zakon o muzejih točno predvideva, da mora ustanovitelj zagotoviti zadostna in redna finančna sredstva za redno funkcioniranje. Muzej rabi ta stalna sredstva tako kot vsaka druga ustanova ali podjetje; na žalost pa vedno znova ugotavljamo, da občinske skupščine muzeju raje kaj vzamejo, kot pa dodelijo. Navajam spet primer: Ko je občina rabila denar za streho levu v živalskem vrtu, je vzela ljubljanskemu mestnemu muzeju 5 milijonov dinarjev.

Na koncu želim dati še kratko informacijo o predlogih za rešitev težkega problema glede muzejskih prostorov v Ljubljani. Kot ste lahko videli že v poročilu, je stanje ljubljanskih muzejev zares težko; več slovenskih nacionalnih muzejskih ustanov nima skoraj nobenih prostorov za svoje delo, ne za razstave, ne za depoje. Zadnja in edina stavba, ki je bila v Ljubljani zgrajena za muzej, je še iz prejšnjega stoletja; to je poslopje Narodnega muzeja, v katerem se stiskata danes še Slovenski etnografski in prirodoslovni muzej.

Ljubljanski muzeji vidijo edino in najboljšo rešitev svojega težkega problema v preselitvi v prostore, ki bodo zgrajeni ob ureditvi Trga revolucije. Posamezni muzeji in društvo muzealcev so že izdelali predloge in že delno tudi načrte za preselitev in ureditev novih prostorov. Po teh načrtih bi Narodni muzej svoje obsežne kulturno-zgodovinske zbirke uredil v kompleksu Uršulink. Tam naj bi dobili svoje prostore še slovenski gledališki muzej, slovenski šolski muzej in republiški zavod za zaščito kulturnih spomenikov. Slovenski etno-

grafski muzej bi svoje številne zbirke z vseh področij slovenske ljudske kulture preselil in uredil v sedanji stavbi Izvršnega sveta. Tu bi dobile prostore tudi obsežne zbirke Prirodoslovnega muzeja. Tako bi lahko v tem posloplju zares na sodoben in reprezentativen način uredila svoje zbirke dva naša osrednja muzeja.

Muzej revolucije ima že izdelan načrt za postavitev nove stavbe ob Tivoliju, kjer bi dostojno predstavili zgodovino naše revolucije. Slovenski tehniški muzej bo svoje zbirke uredil v prostorih Tobačne tovarne, mestni muzej pa bo na Gradu prikazal razvoj Ljubljane.

Ponovno želim naglasiti, da bo v Ljubljani z dograditvijo Trga revolucije in s preselitvijo Izvršnega sveta v nove prostore rešeno že desetletja izredno kritično vprašanje prostora za muzeje. Ljubljana bo s tem pridobila več muzejskih ustanov, ki bodo lahko v ponos mestu, saj bodo v novih prostorih res na sodoben, popoln in reprezentativen način prikazale našo kulturo, umetnost in zgodovino.

Tovariši poslanci! Omenil sem samo nekaj najvažnejših problemov naših muzejskih in galerijskih ustanov; prepričan sem, da bo tudi razprava v Skupščini pomagala, da bodo v bodoče muzejske ustanove enakovredno upoštevane in deležne večje materialne in moralne pomoči, tako v okviru republike, kot v občinah.

Predsednik Ivo Tavčar: Še kdo želi besedo? (Ne javi se nihče.) Če nihče, smo torej pri koncu tudi te žalostne točke, kakršne so bile večinoma vse, ki so bile na dnevnih redih naših sej in ki bi jim lahko tudi rekli: »Dober dan žalost«. Čeprav vemo, da jih z našimi »čudodelnimi« sklepi ne bomo rešili, ne danes in tudi še ne jutri, jih vendar dajemo na dnevni red zaradi tega, ker smatramo, da je v naših razmerah še zmeraj tako, da tistega, ki se ne oglašča, skorajda ni. Smatram, da je zato prav, da se oglašamo, da ne pozabljajo na nas in na posamezne dejavnosti takrat, ko so in ko nastajajo možnosti za njihovo izboljšanje. Pri nas je večkrat nastal kritičen položaj na posameznih področjih prav zaradi tega, ker se je na ta področja pozabljalo.

Že doslej smo dali na dnevni red vrsto dejavnosti s kulturnega področja; zdaj so tako prišli na vrsto tudi muzeji, deloma tudi v povezavi s tednom muzejev, ki bo prihodnji mesec. Zato je prav, da o njihovi dejavnosti govorimo tudi v našem zboru ter o tem opozorimo širšo javnost, ki bo, upam, dobro obveščena preko našega tiska in drugih sredstev javnega obveščanja.

Za nas je pomembno, da se pogovorimo o dveh vprašanjih:

Smatramo za potrebno, da se sprejme sklep o izdelavi republiškega načrta za prostorsko ureditev naših osrednjih muzejev. Predvidevamo, da bodo te možnosti nastale čez dve ali tri leta, in je zato prav, da že zdaj napravimo načrt za porazdelitev prostorov in, kjer je treba, že tudi finančne načrte. Tako ne bomo, kot se večkrat rado zgodi, izrinjeni, ko bodo prostori na razpolago. S tem, da se bomo že zdaj jasno dogovorili za določene rešitve in razporeditve, si bomo zastavili neko dolgoročno politiko na področju muzejske dejavnosti. Znosnejše je prenašati tak položaj, kakršen je, če vemo, da ga je v doglednem času mogoče rešiti.

V zvezi s takim dogovorom je prav, da zadolžimo pristojna republiška telesa za prostorske ureditve, razporeditve, pa tudi gradnje muzejev za prihodnje obdobje, ker se mi zdi, da je vprašanje prostorov osrednjih muzejskih ustanov najtežje, saj so vsa povojna leta ostale brez kakršnegakoli dodatnega prostora.

Drugo, kar je treba poudariti, je to, da ponovno povemo, kar smo že ob koncu leta, ko smo razpravljali o skladu za pospeševanje kulturnih dejavnosti, da so sredstva sklada v nesorazmerju ne samo s potrebami, ampak tudi z neko že dano možnostjo, v kakršni bi bil sklad, če bi še naprej imel enak vir sredstev, kakršnega je imel do nedavnega. Skrbeti moramo, da ne poslabšujemo položaja, ki je že tako slab. Gotovo je nek minimum, ki ga lahko upravičeno terjamo, namreč, da vzdržujemo neko dejavnost vsaj na ravni, na kakršni je bila doslej. Zato je prav, da opozorimo Izvršni svet, naj ob spremembah v proračunu upošteva najnujnejše tekoče potrebe muzejskih dejavnosti bodisi v proračunu, bodisi pri sredstvih, ki bi jih dodelil skladu. Pota so lahko različna, pomembna je dosega cilja; kajti opozorila, ki so bila že javno in tudi nejavno dana, kažejo na res kritičen položaj v nekaterih ustanovah glede njihove tekoče dejavnosti in kritja tekočih izdatkov.

Naj pri tem ne govorim o takih kritičnih vprašanjih, kot je denimo, že 50 let stara centralna kurjava v Narodni galeriji, pri čemer spet naglašam potrebo po sredstvih za vzdrževanje teh ustanov in za ureditev najnujnejših pogojev za delo. Ob razpravi o republiškem skladu za negospodarske investicije smo se že oglasili, da je kulturna dejavnost zapostavljena, sedaj pa ponovno poudarjam, naj ta sklad vendarle uvidi vsaj takšne potrebe, ki — kot sem dejal — resno ogrožajo Narodni muzej in Narodno galerijo, ki nimata zagotovljenega niti gretja. To pa je gotovo najbolj nujen pogoj za delo in za vzdrževanje muzealij.

Ob poročilu našega odbora je koristno poudariti potrebo po večji povezanosti muzejev s svojim okoljem, kajti nekateri podatki kažejo, da se obisk v muzejih zmanjšuje, ne pa povečuje. Od leta 1961 do 1964 — kot kažejo podatki — se je obisk zmanjšal za 2%. Najbrž je vzrok za to v tem, da je razstavljeni prostor omejen. Tudi razstavljenih predmetov je dosti manj, kot jih je bilo prej. To, da je razstavljenih predmetov za 12% manj, inventariziranih pa 30% več, kaže, v kakšni stiski žive muzeji; to seveda otežkoča tudi ustrezen obisk, zlasti še, če upoštevamo, kar je povedal predstavnik društva muzealcev, da muzeji nimajo niti potrebnih sredstev za propagando. Vendar se mi ob tem zdi, da bi v povezavi s turizmom in z drugimi organizacijami na svojem območju lahko razrešili tudi marsikateri tak problem, o katerem je bilo govora. Na vsak način pa je naša dolžnost, da poudarimo potrebo po še večji dostopnosti muzejev k občinstvu in njihovi povezavi tako z izobraževalnimi kot tudi s turističnimi in drugimi organizacijami, ki lahko prispevajo k izboljšanju položaja in tudi k večji funkcionalni vključitvi muzejev v splošno družbeno strukturo pri nas.

Ob koncu izražam mnenje, da naš zbor sprejema in odobrava poročilo odbora, zlasti še predloge, ki so na njegovi 2. strani. S tem zaključujem to točko dnevnega reda in odrejam pol ure odmora.

(Seja je bila prekinjena ob 11. uri in se je nadaljevala ob 11.40.)

Predsednik I v o T a v č a r : Na dnevnem redu imamo še razpravo in sklepanje o predlogih dveh odlokov.

Prehajamo najprej na 5. točko dnevnega reda, to je na obravnavo in sklepanje o predlogu odloka o Slovenskem narodnem gledališču v Ljubljani.

Predlog je predložil Izvršni svet in za predstavnika določil Radka Poliča, pomočnika republiškega sekretarja za kulturo in prosveto. Želi predstavnik Izvršnega sveta predlog še ustno obrazložiti? (Da.) Prosim.

Radko Polič: Tovarišice in tovariši poslanci! K razpravi o odloku o Slovenskem narodnem gledališču in o odloku o Slovenski filharmoniji v Ljubljani, po kateri naj bi poslej ustanoviteljske pravice do obeh zavodov opravljala namesto okrajne skupščine, ki je prenehala z delovanjem, Skupščina Socialistične republike Slovenije, mi dovolite nekaj misli o vlogi in pomenu obeh umetniških hiš, ki govorijo za takšno solucijo.

Obe instituciji, ki sta zrasli iz znanih tradicij, sta po obsegu dejavnosti, po kulturno-umetniškem in vzgojno-estetskem smotru ter po kvaliteti umetniških stvaritev že zdavnaj in daleč presegle provincialne in še celo mestne okvire. Svoje umetniško in kulturno-vzgojno poslanstvo opravljata v Ljubljani in v vseh drugih središčih v republiki, kjer so na voljo tehnični pogoji, hkrati pa predstavljata naše najvišje nacionalne dosežke v glasbeni in gledališki umetnosti tudi ostalemu jugoslovanskemu občinstvu in v tujini. Iz leta v leto izpopolnjujeta svoj delovni program, izhajajoč iz širše zasnovanega družbeno-političnega stališča, kar pomeni, da je nujno delovanje usmerjeno k uresničevanju treh osnovnih nalog:

— da z načrtno repertoarno politiko, to je z izbiro vrednih in značilnih del iz domače in svetovne literature ter z umetniško interpretacijo zadovoljujejo tovrstne kulturne potrebe slovenskega občinstva;

— da z izvedbo domačih novitet pospešujeta izvirno ustvarjanje; in končno,

— da seznanjata jugoslovanski in zamejski kulturni krog z dosežki slovenske glasbene in gledališke dejavnosti.

Vzporedno z rastjo Slovenskega narodnega gledališča in Slovenske filharmonije rastejo tudi potrebe obeh zavodov po najširši družbeno-politični podpori in takšnem načinu financiranja, ki bo izboljševal normalne delovne pogoje za kontinuirano umetniško rast ter pospeševal realizacijo zastavljenih ciljev.

Vprašanje ustreznega financiranja in s tem v zvezi vprašanje najprimernejšega nosilca ustanoviteljskih pravic se pri obeh zavodih javlja že več let, njune rastoče naloge in potrebe pa zahtevajo v tem pogledu najustreznejšo rešitev. Slovensko narodno gledališče in Slovenska filharmonija s svojimi dosežki docela opravičujeta naziv osrednjih slovenskih institucij nacionalnega pomena. V tem smislu sta torej oba predloga odlokov o prenosu ustanoviteljskih pravic pri obeh zavodih na republiko utemeljena in prosim, da ju sprejmete.

Predsednik Ivo Tavčar: Prosim še, da poročevalec stalnega odbora, poslanec Branko Babič prebere odborovo poročilo.

(Poročevalec stalnega odbora, poslanec Branko Babič, prebere odborovo poročilo — glej priloge!)

Po obrazložitvi predstavnika predlagatelja in poročilu stalnega odbora začnjam razpravo. Besedo ima poslanec Janez Švajncer.

Janez Švajncer: Tovarišice in tovariši! Predlog odloka o Slovenskem narodnem gledališču v Ljubljani sega na področje, ki je mnogo širše, kot pove sam naslov. Ker je omenjeno v obrazložitvi, da je ljubljansko narodno gledališče osrednja slovenska kulturna ustanova, se mi poraja dvom o pravilnosti

take trditve. Ali ni to težnja po novi centralizaciji in ali s tem ne omalovažujemo enakovrednost dela, na primer, Slovenskega ljudskega gledališča v Celju in Slovenskega narodnega gledališča v Mariboru?

Predlagatelji predloga odloka zatrjujejo, da je Slovensko narodno gledališče v Ljubljani naše osrednje gledališče. Ker v obrazložitvi navajajo, da je največ obiskovalcev ljubljanskega gledališča iz Ljubljane in iz njene okolice, torej obenem tudi potrjujejo, da ima to gledališče prav tako pokrajinski značaj kot gledališči v Celju in Mariboru. Če republika lahko sofinancira ljubljansko gledališče, bi morala isto storiti tudi za celjsko in mariborsko gledališče. To tembolj zato, ker je kultura samo ena, ne glede na to, kje oziroma v katerem mestu ima ta ali ona ustanova svoj sedež. Sicer se nam bo zgodilo, da bomo kulturne dobrine kopičili vedno bolj v sami Ljubljani, medtem ko bodo ljudje, ki ne prebivajo po svoji krivdi in tudi ne zmeraj po svojem hotenju v drugih krajih, vedno bolj prikrajšani za kulturne dobrine. Prepuščati financiranje izključno samo posameznim občinam nas lahko privede v slepo ulico. Sicer je slišati, da so bila dana neka zagotovila, da bo mariborsko gledališče deležno nekih sredstev od republike, a to iz odloka, ki je razgrnjen pred nami, nikakor ni razvidno.

Predlagam, da sedanji naslov odloka spremenimo v odlok o Slovenskih narodnih gledališčih Celje, Ljubljana in Maribor in da v posameznih členih upoštevamo vsa tri gledališča kot enakovredne partnerje pri oblikovanju naše gledališke kulture.

Predsednik Ivo Tavčar: Prosim za nadaljnjo razpravo. Besedo ima poslanec Stojan Požar.

Stojan Požar: Čeprav izgleda, da skušajo mariborski poslanci spraviti mariborsko gledališče pod republiški proračun, se mi vendarle zdi, da pri vsem ne gre za to, ampak da gre za koncept kulturne politike v Sloveniji. Čeprav se vsi strinjamo, da lahko v določeni meri Slovensko narodno gledališče v Ljubljani opravlja neko reprezentativno narodno funkcijo in da zato terja zase več sredstev, pa vendar ne moremo mimo tega, da se vsa ostala gledališka potrošnja, če se tako izrazim, prepušča bogastvu ali revščini vseh ostalih slovenskih krajev. Hočem reči, da so vsa ta gledališča, vsaj mariborsko, ki ga je doslej financiral samo okraj, svojo kulturno poslanstvo izvrševalo na širšem področju celotnega mariborskega okraja, da pa danes, ko postajajo ta gledališča več ali manj ustanove mestne občine, vse bolj zožujejo, tako mariborsko kakor celjsko svojo dejavnost samo na mesto.

Verjetno boste trdili, če ostale občine želijo gledališko dejavnost, naj sofinancirajo te ustanove; vendar so bremena za takšno sofinanciranje in za gostovanje gledališča iz Maribora ali iz Celja v krajih in v občinah izven Maribora tako velika, da jih verjetno te občine ne bi zmogle.

Če se zavzemam za izdatnejše financiranje tovrstne dejavnosti preko republiškega proračuna, se sočasno zavedam očitka, da je to neka centralizacija; vendar se mi zdi, da v situaciji, ko ne zmoremo najti tehničnega sistema, kako vključiti vse občine in kraje v tako sofinanciranje, ki bi posredovalo gledališko umetnost čim širšemu krogu Slovencev, le ne bi kazalo iti nazaj in zoževati to dejavnost spet samo na tiste kraje in na tiste ljudi, ki to zmorejo.

Smatram, da je danes verjetno treba sprejeti odlok o Slovenskem narodnem gledališču in odlok o Slovenski narodni filharmoniji; prav tako pa smatram,

da bi bilo nujno ponovno proučiti koncept slovenske kulturne politike, predvsem gledališke politike in temu konceptu prilagoditi tudi sistem ustanoviteljstva in financiranja.

Predsednik Ivo Tavčar: Hvala lepa. Besedo ima poslanec Branko Gombač.

Branko Gombač: Če se ne bom oglasil, ne vem, kaj bodo rekli Celjani, ki so me izvolili za svojega poslanca. Jaz mislim naslednje: prav je, da izglasujemo predlog odloka o Slovenski filharmoniji in o narodnem gledališču. Prav pa je, da v prihodnje mislimo tudi na obe gledališči, tako na celjsko kot na mariborsko, predvsem pa na celjsko, ker to gostuje po vsej Sloveniji, od koroške meje do Prekmurja, od Brežic do Novega mesta in drugod. Če bo tudi zanj urejeno, mislim, da bomo vsi zadovoljni.

Predsednik Ivo Tavčar: Besedo ima poslanec Ciril Cvetko.

Ciril Cvetko: Tovarišice in tovariši poslanci! Od nikogar nisem pooblaščen, da bi lahko govoril o stvareh, ki zadevajo druge forume, zato izrekam pred vami predvsem svoje mnenje in mnenje delovnih kolektivov, v katerih delam. Mislim, da se bo v tej zvezi oglasil še podpredsednik Izvršnega sveta tovariš Beno Zupančič, predvsem glede vprašanja kulturne politike na Slovenskem oziroma koncepta te kulturne politike. Že doslej je prišlo do izraza, da so se določene stvari začele prepletati med seboj prav po nepotrebnem; mislim tu predvsem na dva pojma, in sicer na ustanoviteljstvo v kulturnih institucijah in, drugič, na sistem financiranja kulturnih dejavnosti.

V pojasnilo uvodoma najprej tole: mislim, da je precejšnjemu številu naših poslancev znano, da je tako Slovenska filharmonija kot Slovensko narodno gledališče v Ljubljani spadalo prvotno pod kompetenco republike in da sta šele kasneje, leta 1956 in 1958 obe ustanovi prešli pod ljubljanski okraj.

Pred tednom dni sta pristojna odbora Republiškega in Prosvetno-kulturnega zbora razpravljala o predlogu Izvršnega sveta glede ustanoviteljstva Slovenskega narodnega gledališča in Slovenske filharmonije v Ljubljani. Odbora takrat nista mogla sprejeti predloga odloka, ker nista niti vedela za mišljenje obeh prizadetih delovnih kolektivov o predlogu odloka, niti se nista mogla zediniti o formulaciji 1. točke odloka, po kateri naj bi po eni varianti bilo ustanoviteljstvo prepuščeno zgolj republiki, po drugi pa republiki in mestnemu svetu. Hkrati pa je odlok sprožil še razpravo o financiranju gledališke dejavnosti v Sloveniji, o čemer so že govorili prejšnji govorniki.

Odbora sta se zedinila le o tem, da je najpametneje razpravo odložiti na kasnejši čas; tako sta se danes zjutraj, uro pred zasedanjem zbora, ponovno sestala in o problemu ponovno razpravljala.

Po posvetovanjih s predstavniki Slovenskega narodnega gledališča in Slovenske filharmonije v Ljubljani ter z drugimi kulturnimi delavci v zadnjih dneh sem v zvezi s predlogom obeh odlokov dolžan pojasniti oziroma predložiti naslednja stališča:

Prvič, tako Slovensko narodno gledališče v Ljubljani kot Slovenska filharmonija želita enega ustanovitelja, ki bi, ali sam ali ob pomoči drugih činiteljev, financiral njuno dejavnost. S tem bi se oba zavoda namreč ognila docela ne-

sprejemljivih dolžnosti, da se na večih nivojih borita za svoje pravice, vključujoč tudi svojo redno dejavnost.

Drugič, zahteve po enem samem ustanovitelju niso nove; pojavljajo se že nekaj let, v nobenem primeru pa niso vezane na odpravo okrajev oziroma na prenos kompetenc od odkrajev na občine, kot prvotno in v prvem hipu izgleda.

Tretjič, tako Slovensko narodno gledališče kot Slovenska filharmonija sta prepričana, da se je vprašanje financiranja gledališke in drugih kulturnih dejavnosti v Sloveniji sprožilo ob predlogu Izvršnega sveta glede prenosa ustanoviteljskih pravic le zaradi tega, ker kulturne institucije v splošnem nimajo zagotovljenih finančnih sredstev za svojo dejavnost. Njihov negotov gmotni položaj je narekoval, da so se ob primeru Slovenskega narodnega gledališča in Slovenske filharmonije v Ljubljani hotele pogovoriti o svojem položaju.

Četrtrič, Slovenska filharmonija in Slovensko narodno gledališče v Ljubljani sta bila popolnoma soglasna v tem, da podpirata težnje tistih kulturnih institucij, ki so zaradi kvalitete upravičene do udeležbe republike pri subvencioniranju njihove dejavnosti. Oba zavoda hkrati menita, da so njune zahteve po ustanoviteljstvu edino pravilne, saj sta s svojim dolgoletnim in kvalitetnim delom, in ne morda zaradi geografskega položaja ali nekih drugih izvenumetniških momentov, zaslužila naziv in status osrednjih kulturnih institucij, pomembnih za razvoj in predstavljanje naše kulture. Kdor dvomi o njihovi vlogi, ne pozna njune dejavnosti in njihovih dosežkov, zlasti še, ko vrednotimo njune vrhunske umetniške dosežke.

Petič, Slovenska filharmonija in Slovensko narodno gledališče vežeta vprašanje urejenih ustanoviteljskih pravic in dolžnosti na vprašanje njune eksistence. Res je namreč, da v pogojih, ko se je treba vedno znova vračati k izhodiščem in moledovati za sredstva potrebna za osnovno dejavnost oziroma osebne dohodke, ki so v primerjavi z drugimi dejavnostmi že tako odločno prenizki in docela neprimerni, ni mogoče več ustvarjalno delati.

To je nekaj misli, ki naj prispevajo k jasnosti stališč, ki globoko režejo v delovanje obeh kulturnih institucij v Ljubljani.

Predsednik Ivo Tavčar: Prosim, kdo želi še razpravljati? Besedo ima poslanka inž. Dora Jelenko.

Inž. Dora Jelenko: Ne morem se strinjati z obrazložitvijo predstavnika Izvršnega sveta in ga prosim tudi v imenu volivcev, da obširneje obrazloži, zakaj je gledališča delil v osrednja in provincialna. Mislim, da ravno gledališče v Mariboru igra precejšnjo politično vlogo, saj je čisto ob meji; zato ne vem, kako bi glasovala, če ne dobim obširnejše obrazložitve.

Predsednik Ivo Tavčar: Besedo ima poslanec Bojan Černjavič.

Bojan Černjavič: V predlogu odloka me moti predvsem to, kar je bilo danes že nekolikokrat poudarjeno, da se govori in poudarja vedno le osrednja institucija; ne poudarja pa se, kot je bilo že govora, osrednja dejavnost, ki je lahko, kot povesod na svetu, tudi dislocirana. Neko zelo znano kulturno ustanovo imamo lahko tudi v kakšnem drugem kraju.

Drugo, kar me moti, je želja imeti enega samega ustanovitelja, ker okraja ni več. V predlogu odloka mestni svet ni z ničemer zavezan, zato se lahko celotna odgovornost prevale samo na enega, na republiko. V obrazložitvi je ome-

njena le neka moralna obveznost z dopisom, ki pa bo mogoče lahko že v prihodnjem letu odpovedana.

Rad bi še omenil članek direktorja celjskega gledališča tovariša Hartmana v včerajšnjem »Večeru«, ki poudarja posebnosti v delu naših gledališč v letošnjem letu, ko prehajajo iz okrajnega financiranja na medobčinsko in občinsko. V tem članku ugotavlja, da amaterska dejavnost iz leta v leto pada, kar je pogojeno tudi z razvojem televizije ipd., da pa medobčinsko sodelovanje še ni našlo pravega načina pri podpiranju kulturne dejavnosti.

Po statističnih podatkih je imelo celjsko gledališče v preteklih letih dosti več gostovanj v drugih krajih, kot pa jih ima po planu za letošnje leto. Osnovni razlog za to je v tem, da oddaljene občine ne najdejo dovolj sredstev za financiranje gostovanj. Pisec zato ugotavlja, da bo morala republika, če šteje gledališko dejavnost kot osrednjo kulturno dejavnost in kot dejavnost splošnega nacionalnega pomena, skrbeti tudi zato, da bodo gledališke predstave pri istem številu gledališč kvalitetne in dostopne tudi najbolj oddaljenim krajem.

Ob tem se mi zato poraja vprašanje, ali so perspektive, da bi se takšna politika v prihodnje izvajala in ali bo ljubljansko gledališče kot naše osrednje gledališče prevzelo tudi obveznost, da bo prirejalo gledališke predstave na celotnem območju Slovenije?

Predsednik Ivo Tavčar: Kdo še želi besedo? Besedo ima poslanec Beno Zupančič.

Beno Zupančič: Tovarišice in tovariši! Predlog odloka, ki ga imamo na dnevnem redu, je povzročila pravzaprav odprava okrajev. Sicer bi ga ne bilo, saj nismo imeli namena, da sredi leta povzročimo posebno razpravo o ustanoviteljstvu Slovenskega narodnega gledališča in Slovenske filharmonije.

Ko smo odlok pripravljali, smo razpravljali o vseh vprašanjih, ki jih je že načela današnja razprava. Osnutek, ki je prišel na Izvršni svet, je bil celo drugačen in je vseboval tako imenovano dvojno ustanoviteljstvo. Praksa pa nam je pokazala, da bi morali v bodoče ločevati ustanoviteljstvo od financiranja.

Moram reči poslancu Černjaviču, da republika resnično prevzema s tem odlokom vso odgovornost za Slovensko narodno gledališče in Slovensko filharmonijo. To pomeni, če ni sposobna organizirati financiranja teh institucij na tak način, kot je predvideno, če ni sposobna pridobiti sredstev ljubljanskih občin oziroma mestnega sveta, je jasno, da je kot ustanovitelj odgovorna za obe instituciji v celoti. Mislim, da si moramo biti glede tega na jasnem in da moramo to načelo sprejeti ter ga uveljaviti vsepovsod ne glede na to, za kakšne kulturne institucije gre.

Pri tem pa moramo povedati tudi to, da ustanoviteljstvo samo po sebi ne more določati ali omejevati vsebinskega pomena neke institucije. Hočem povedati, da je občina lahko ustanovitelj institucije, katere vsebinski pomen presega meje ne samo občine ali okraja ali republike, ampak celo države.

V poročilu odbora, ki ga je dal poslanec Babič, je bilo rečeno, kar je bilo tudi na seji odbora danes zjutraj povedano, to namreč, da je treba do prihodnjega proračuna izdelati celovito koncepcijo financiranja kulturnih institucij v Sloveniji. Ta naloga ne bo preprosta in lahka, ker imamo institucij veliko. Danes ste lahko videli, koliko imamo samo muzejev. Zelo težko se bo odločiti za načelo, za dogovor, kako naj se iz republiških sredstev financira tisti del dejavnosti posameznih institucij, ki pomeni širši, denimo nacionalni interes.

Vendar to moramo storiti, sicer se nam bodo vprašanja, o katerih je govoril poslanec iz Maribora, upravičeno vrnila na dnevni red.

Na odboru je bilo republiškem sekretariatu za kulturo in prosveto naloženo, da pripravi tako koncepcijo, da jo bomo lahko obdelali in se dogovorili, kako bomo v bodoče financirali kulturne institucije in kako bomo postavili financiranje, da bo ustrezalo načelu, o katerem že dolgo debatiramo, da je namreč republika odgovorna za vse kulturne in druge dejavnosti v SR Sloveniji in da se zato lahko udeležuje financiranja tam, kjer nastopi določen nacionalni ali republiški interes. Pri tem seveda ne smemo pozabiti, da so vse kulturne institucije kot druge delovne organizacije samostojne, da jih ne delimo na republiške, občinske, okrajne in ne vem še kakšne, da pa seveda v konkretni strukturi financiranja lahko govorimo o sodelovanju več partnerjev.

Čemu poudarjam to obveznost glede na prihodnji proračun? Poudarjam jo zato, ker gre pri tem za zelo važno vprašanje, za delitev sredstev med občini in republiko. Velikokrat imamo opraviti z iluzijo, da lahko republika participira pri mnogih dejavnostih in institucijah, ne da bi za to morala nekomu ta sredstva odvzeti. Ta sredstva lahko pri konkretni delitvi vzame samo občini. To pomeni: večji delež republike pri financiranju takih institucij pomeni večjo koncentracijo sredstev, hkrati pa manj možnosti za občine, da vodijo svojo politiko in da skrbijo za življenjsko sposobnost tistih institucij, ki so jih ustanovile.

Danes smo obravnavali stanje in financiranje naših muzejev. Videli ste, da jih imamo toliko kot kakšna veliko večja dežela, da pa so vsi miniaturni, da vsi živijo v tesnih razmerah. Kljub temu so v dvajsetih letih vendarle nekaj naredili — povečali so obisk in podobno. Predstavniki društva muzealcev je govoril o tem in nas primerjal z drugimi evropskimi deželami. Pri tem pa je pozabil povedati, da je produktivnost dela v sosednji Italiji recimo šestkrat večja kot pri nas, drugje celo dvanajstkrat, kar pomeni, da je tam materialna osnova za vzdrževanje takih institucij nekoliko drugačna. S tem seveda ne trdim, da smo za naše muzeje naredili dovolj, trdim samo to, da jih imamo izredno veliko in da tudi zaradi takega števila nastajajo najrazličnejše težave.

Naj se vrnem k odloku. Še enkrat želim poudariti, da republika resnično prevzema odgovornost za Slovensko narodno gledališče in za Slovensko filharmonijo in da je njena stvar in seveda tudi njen materialni interes, da v čim večji oziroma najbolj smotni meri dobi sredstva od tistega interesenta, ki ga v konkretnem primeru imenujemo ljubljanski mestni svet, v resnici pa so to vse ljubljanske občine.

Naj omenim še to, da je letos pri odpravi okrajev nastalo več podobnih primerov, kot npr. pri gledališču v Mariboru. Vem, da so mariborske občine trenutno zagotovile temu gledališču lanskoletna sredstva in še 10 %, gledališče pa trdi, da potrebuje še približno 60 milijonov dinarjev, da bi lahko normalno živelo. Podobni problemi so nastali tudi pri nekaterih drugih institucijah in dejavnostih, kjer okrajni ali niso izpolnili ali pa niso mogli izpolniti svojih obveznosti. Seveda je težko reševati te probleme v okviru že razporejenih proračunskih sredstev, ker vemo, kolikšna so. Zato pri tem nastajajo najrazličnejše razprave in težnje, da bi računali tudi s sredstvi, ki jih ni. Tisti trenutek, ko hočemo kasneje nekaj financirati iz republiških sredstev, moramo seveda ta sredstva ali neki drugi dejavnosti vzeti ali pa spremeniti delitev med občini in republiko.

Še besedo, če dovolite, glede pojmov »nacionalna«, »osrednja«, »republiška« institucija itd. Mislim, da bi se veljalo posebej pogovoriti o tej terminologiji, ker je nejasna, ker povzroča veliko nesporazumov in ker pripravlja nekatere institucije do prepričanja, da so zaradi takih naslovov prizadete ali zapostavljene.

Danes smo že v odboru govorili o tem, da imamo nekatere institucije, ki jim z ustanovitvenim aktom naložimo nacionalne naloge. Navajam za primer Slovensko akademijo znanosti in umetnosti. Ob tej neposredno deklarirani nacionalni instituciji ni nevarnosti, da bi v občinah ustanavljali svoje akademije. Pri institucijah pa, ki jih imamo več, ti problemi nastajajo, in prav gotovo bi bilo dobro, da se o tem temeljito pogovorimo, ali pa, da študija, ki bi jo pripravili do jeseni o financiranju kulturnih institucij, te stvari natančneje opredeli.

Meni je popolnoma jasno, da imamo v sleherni deželi mesto, ki se imenuje glavno mesto, da imamo institucije, za katere niti ni treba reči, da so osrednje, nacionalne, da pa najbrž po svojem praktičnem položaju so, ker jim je težko konkurirati zaradi kadra, zaradi splošnih materialnih pogojev in končno tudi zaradi publike. No, o vseh tem se lahko pogovorimo in mislim, da bi ne bilo treba, da bi bil kdo v tej deželi prizadet, če se kdaj uporabi izraz »osrednja« institucija, četudi bi po drugi strani zelo težko uporabljali za kako drugo institucijo izraz »provincialna«. Smatram, da je po svoji vsebini, po svojem umetniškem in znanstvenem pomenu lahko sleherna institucija v tej deželi nacionalnega pomena, če to njena vsebina in njena dejavnost tudi dokazujeta. Pri tem je popolnoma vseeno, ali je ustanovitelj te institucije okraj ali občina ali republika ali UNESCO. To pripovedujem zato, da bi ob obravnavi obeh odlokov ne zašli v razpravo, ki je sicer potrebna in ki nas še čaka.

Delegacija slovenskega gledališča iz Maribora, ki je bila pri meni, mi je natančno razložila stanje, vendar moram reči, da sem tovarišem zelo jasno povedal, kakšna je materialna situacija v republiki in občinah. Hkrati pa sem od njih izvedel za sum, če smem tako reči, da bi radi ukiniteli mariborsko opero. Tovariši iz Maribora bodo verjetno bolje vedeli, koliko je to res, jaz vem samo to, da je razprava o mariborski operi približno toliko stara, kolikor časa sem jaz v skupščini, to se pravi od 1959. leta. Seveda je to vprašanje, ki bi mu bilo treba posvetiti posebno pozornost in ga obravnavati z vsemi faktorji mariborskega mesta in mariborskih občin, ki imajo o tem pravico prvi reči svojo besedo ne glede na to, da je pri nas kot v vsaki deželi zelo lahko kulturno institucijo ustanoviti, odpraviti jo pa pomeni, kot govori zgodovina, nacionalni problem.

Tovariši poslanci so omenjali še Celje. Jaz bi omenil še Gorico, Mestno gledališče ljubljansko in podobne institucije, ki jih je še veliko. Zato ob tem poudarjam, da bi vsakršen pre nagljen sklep in prehitra odločitev lahko pripeljala do zgleда, ki bi nas lahko spravil v nemogoč položaj. Po svoje nam to zelo razločno pripoveduje tudi današnje poročilo o muzejih — imamo jih 37, poleg tega pa še veliko muzejskih in drugih zbirk, glede katerih bi se bilo v krajši razpravi zelo težko odločiti, pri katerih naj republika neposredno sodeluje v financiranju, vzdrževanju in investiranju, pri katerih pa ne.

Predsednik Ivo Tavčar: Prosim, še kdo želi besedo? (Ne.) Poslanec Švajncer je predlagal spremembo predloga odloka, vendar predloga ni formuliral. Zato mislim, da je ta predlog bolj ali manj samo poseg v razpravo, ne pa predlog, o katerem naj sklepa naš zbor oziroma Skupščina.

Sicer pa ste slišali v razpravi številne pripombe in ugovore. Na vsak način je smotrno, da sprejmemo pobudo, da bi se na podlagi predloga, ki bi ga dal Izvršni svet oziroma izdelala republiška uprava, do podrobnosti pogovorili o financiranju kulturnih dejavnosti in še posebej o financiranju gledališke dejavnosti.

Ker nihče ne želi besede, dajem predlog odloka o Slovenskem narodnem gledališču na glasovanje. Kdor je zanj, skupaj s spreminjevalnimi predlogi, ki jih je sprejel tudi predlagatelj, naj prosim dvigne roko! (Večina poslancev dvigne roko.) Je kdo proti? (Deset poslancev dvigne roko.) Se je kdo vzdržal? (Dvanajst poslancev dvigne roko.)

Ugotavljam, da je predlog odloka o Slovenskem narodnem gledališču sprejet.

Prehajamo na 6. točko dnevnega reda, to je na obravnavo in sklepanje o predlogu odloka o Slovenski filharmoniji v Ljubljani.

Predstavnik predlagatelja je predlog že obrazložil hkrati z obrazložitvijo odloka o Slovenskem narodnem gledališču.

Prosim poročevalca stalnega odbora, poslanca Branka Babiča, da prebere odborovo poročilo. (Poročevalec odbora, poslanec Branko Babič, prebere odborovo poročilo. — Glej priloge.)

Kdo želi besedo? (Ne javi se nihče.) Če nihče, dajem predlog odloka o Slovenski filharmoniji na glasovanje, skupaj s spreminjevalnimi predlogi, ki jih je sprejel tudi predlagatelj. Kdor je zanj, naj prosim dvigne roko! (Večina poslancev dvigne roko.) Je kdo proti? (En poslanec dvigne roko.) Se je kdo vzdržal? (Deset poslancev dvigne roko.)

Ugotavljam, da je predlog odloka o Slovenski filharmoniji sprejet.

S tem je dnevni red 20. seje našega zbora izčrpan. Pred koncem menim, da je prav, da izrečem zahvalo poslancem, ki se jim izteka poslanska doba in ki so danes zadnjič tukaj. Izrekam jim zahvalo, ker menim, da je bilo res treba precej požrtvovalnosti in zavzetosti, da so lahko s tako vnemo in s tako odgovornostjo sodelovali pri delu našega zbora. Njihovo osnovno delovno mesto je bilo drugje; zato so si morali čas, ki so ga žrtvovali za delo našega zbora, res odtegniti, zlasti ker je bilo gradiva, ki so ga prebirali, ogromno.

O tem, kako so po svojih močeh prispevali k večjemu ali manjšemu uspehu zbora, seveda ni primerno, da bi sodil jaz, niti mi vsi skupaj, temveč predvsem naši volivci in vsa javnost. Vendar kljub vsemu najbrž ni treba, da bi imeli občutek, da so slabo opravili nalogo, ki jim je bila zaupana. Mislim, da nas lahko vsaj malo zadovoljstva le navdaja in da smo le nekaj prispevali h kulturnemu osveščanju naše javnosti. Tudi marsikateri problem smo za kakšen korak, ponekod pa tudi samo za malenkost, le premaknili k rešitvi.

Upam, da boste tam, kjer boste delali, še naprej zvesto spremljali naše delo in nam kdaj pa kdaj tudi kaj svetovali, bodisi ustno, bodisi po pošti.

Se enkrat, iskrena hvala!

(Seja je bila zaključena ob 12.30.)

SOCIALNO - ZDRAVSTVENI ZBOR

15. seja

(30. marca 1965)

Predsedovala: Dr. Ruža Šegedin, predsednik
Socialno-zdravstvenega zbora

Začetek seje ob 9.05.

Predsednik dr. Ruža Šegedin: Tovarišice in tovariši poslanci! Pričenjam 15. sejo Socialno-zdravstvenega zbora Skupščine SR Slovenije.

Za današnjo sejo zbora sta se opravičila poslanca Herman Bizjak in Andrej Strniša. Ugotavljam, da je zbor sklepčen.

Seji prisostvujejo kot gostje: Stane Šelih, republiški sekretar za zdravstvo, Nada Majcen, republiški sekretar za socialno varstvo, prof. dr. Marij Avčič, prodekan Medicinske fakultete, dr. Meta Skerget, predstavnik zavoda SR Slovenije za zdravstveno varstvo, dr. Jože Benigar, predsednik odbora za zdravstvo in socialno politiko Republiškega zbora in Ivan Lužovec, predstavnik komisije Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo.

Za današnjo sejo zbora predlagam naslednji dnevni red:

1. odobritev zapisnika 14. seje Socialno-zdravstvenega zbora;
2. razprava o problematiki zavodov za zdravstveno varstvo;
3. obravnava in sklepanje o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o zdravstvenem varstvu in organizaciji zdravstvene službe v SR Sloveniji;
4. obravnava in sklepanje o predlogu zakona o družbeni denarni pomoči žrtvam fašističnega nasilja in njihovim družinam;
5. obravnava in sklepanje o predlogu zakona o skladu SR Slovenije za socialne zavode in
6. razprava o predlogih glede šolanja in strokovnega izpopolnjevanja kadrov v zdravstvu in socialnem varstvu.

Se zbor strinja s predlaganim dnevnim redom? (Poslanci se strinjajo.) Ima morda kdo kakšen predlog za dopolnitve ali spremembe dnevnega reda? (Ne.) Če ne, menim, da je predlagani dnevni red sprejet.

Prehajamo na 1. točko dnevnega reda, to je na odobritev zapisnika 14. seje Socialno-zdravstvenega zbora.

Osnetek zapisnika ste prejeli. Ima kdo morebitne pripombe k zapisniku? (Ne javi se nihče.) Če ne, menim, da je zapisnik odobren in ga bom podpisala.

Prehajamo na 2. točko dnevnega reda, to je na razpravo o problematiki zavodov za zdravstveno varstvo.

K tej točki dnevnega reda ste prejeli kot gradivo elaborat Republiškega zavoda za zdravstveno varstvo, ter poročilo začasnega odbora za proučevanje preventivnega varstva.

Ker ste poročilo že prejeli, predlagam, da ga ne čitamo. Prešli bi takoj na razpravo. Prosim, kdo želi besedo? Besedo ima poslanec dr. Saša Cvahte.

Dr. Saša Cvahte: K današnjemu človekovemu spoznanju sodi tudi uporaba znanja o zdravju. Prevenција je torej stremljenje za ustvarjanje takšnih pogojev, ki naj bodo čim ugodnejši za človeka in čim manj škodljivi njegovemu zdravju. Te cilje zasledujejo organizirane strokovne sile. Nadalje želim opozoriti, da vse to ni dovolj, marveč mora družba vključiti preventivo v splošno uporabo bolj kot doslej in tudi pomagati strokovnim silam, da dosežejo boljše pogoje.

Preprečevanje in zatiranje nalezljivih bolezni, proučevanje povzročiteljev, njihovih življenjskih navad, širjenje in razprostranjenost vpliva na živalsko in človeško telo. Raziskovanje možnosti za preprečevanje njihove škodljivosti je že od srednjega veka sem, v skladu s sočasnim spoznanjem vede, zelo pomembna naloga prevencije. Sposobnost preprečevanja z odstranitvijo takšnega pojava je torej razumljiva — na tem področju največja. Spodbujala je in še spodbuja človeka k zaupanju v lastno sposobnost in smotno ukrepanje. Opozoriti velja na uspešnost našega dela po osvoboditvi. Ko smo iztrebili malteško bolezen bruculozo, davico, otroško ohromelost, koze, oslovski kašelj, znatno omejili epidemije črevesnih nalezljivih bolezni, obvladali spolne bolezni in morda še kaj. Kljub temu pa imamo še ostanke srednjeveškega trahoma.

Spoznanje seže tudi v soodvisnost mrtvega okolja s človekovim zdravjem. Sem sodijo zrak, voda in klor, hrana, vse njeno oblikovanje, preoblikovanje ter vrednosti, ki jih vsebuje z vsemi važnimi odnosi in ki nastajajo tako pri človekovi rasti kot tudi pri njegovi dejavnosti, njegovem uspehu in storilnosti.

Proučevanje in vplivanje na širše človekovo okolje je spričo velikih procesov, ki nastajajo z močnim učinkovanjem človekove prisotnosti v naravi, protiutež in brezpogojno dopolnilo, saj svet brez drugega življenja, to je brez pitne vode in brez uporabe atmosfere za reprodukcijo človeka ni ugoden. Ne bi bilo torej prav, da bi pustili vnamar vsa naša prizadevanja urejevati naše okolje tako, da bomo tudi v njem doživljali naše učlovečenje.

Prehrana odloča v bistvenih zadevah človeškega rodu. Zato sta še posebno pomembna proučevanje in nadzor nad tem, kar imenujemo hranila, da ne bi izgubila svojo lastnost, oziroma se spremenila v svoje protislovje. Hrana ni samo snov, marveč je tudi zdravilo ali strup. Pomniti je namreč treba, da je za človeka v komaj opazni količini kristalizirane delujoče substance botulinusa toliko strupa, da z njim lahko pomorimo vse prebivalstvo. Spomnimo se samo maroške tragedije. Opozoriti moram na dejstvo, da smo v zadnjem času na področju nadzora na kritični meji enega do dveh vzorcev na 1000 prebivalcev. To ne zadošča več, da bi si lahko ustvarili pregled nad stanjem in vrednotili živila oziroma artikle. S tem kritično pade tudi vrednost preventivne akcije, tako postaja brezpredmetna, če ne bomo našli ustrezne rešitve. To rešitev vidimo le v družbeni akciji. Strokovne sile so, lahko bi rekli, nasedle na posek družbene nepodpore. Posebna pozornost prevencije je usmerjena na mnoge odnose, ki se spletajo med delom in zdravjem. Naraščajoča organiziranost

strokovnih sil na tem področju vse tesneje prehaja v stik z zidom nemožnosti, pričinja torej dosežati tisto področje, kjer so — postavljene meje. Od tu dalje sama ne more več iti. Spremeniti moramo torej v osnovi naš odnos do prevecije na tem področju. Vrednost dela mora najti svojo polno vrednost šele s spoznanjem njene nujnosti. Naše delo ne moremo končati le pri nadzoru predpisanih ukrepov, če pustimo v nemar proizvod našega dela, ki mora vsebovati tudi ta novi element. Seveda, povsod tam, kjer je to mogoče. Varnost mora, vključiti tehnika dela in proizvodnje, strokovne medicinske vede ji bodo lahko v močno oporo.

Ko torej tako razsojamo o delu, moramo imeti pred očmi dejstvo, da imamo na tem področju opraviti s pojavi biološke narave. Ti pojavi imajo svoj ritem, svoje notranje življenje in svoje možnosti šele v daljših časovnih razdobjih v nasprotju od tistih pojavov, ki jih sprožimo sami in sami tudi nadziramo. Vedeti namreč moramo, da imamo prav tu takšne pojave, ki jih še ne poznamo. Zaenkrat vemo samo to, da obstajajo in da se kažejo njihove zunanje manifestacije. Zato morajo strokovne sile prevecije uspešno opravljati svoje naloge le ob vsestranski družbeni podpori. Vse bolj mora priti v zavest, da so instrumenti družbe, s katerimi le-ta varuje zdravje v neposrednem ali posrednem smislu. Tako bodo dobile te sile tudi zadostno moralno in materialno spodbudo za svoje delo in za nadaljnje razvijanje dejavnosti v skladu z realnimi potrebami. Take vrste dejavnosti se ne morejo razvijati samo iz lastne spodbude, saj se nenehno vsiljuje dilema družbene koristnosti. Taka atmosfera rojeva prej stagnacijo kot napredek. Da bi mogli uresničevati cilje prevecije v takem obsegu kot ga že terjaja razvoj družbenih in strokovnih sil, je potrebna za to družbena podpora. Prevecija mora torej postati še bolj kot doslej element družbenoekonomskega razvoja pri nas.

Predsednik dr. Ruža Šegedin: Kdo še želi besedo? Prosim.

Zdravko Gruden: Tovariši poslanci in poslanke. Zavode za zdravstveno varstvo uvrščamo v organizaciji zdravstvene službe v skupino higiensko-epidemioloških zdravstvenih zavodov. Zakon daje zavodu za zdravstveno varstvo na področju epidemiološke in higienske službe, socialne medicine in zdravstvene statistike predvsem te naloge: proučuje zdravstvo in higiensko stanje prebivalstva na svojem območju, proučuje in odkriva vzroke nalezljivih bolezni, jih preprečuje in zatira, skrbi in izvaja ukrepe za napredek splošne komunalne, industrijske, živilske in mentalne higijene, odkriva vzroke obolenj in predlaga ukrepe za preprečevanje in zatiranje obolenj ter za krepitev zdravstvenega stanja prebivalstva, predlaga in načrtuje sanacije naselij, vodotokov in ozračja, proučuje metode zdravstvene vzgoje, izdeluje programe in nazorna sredstva za zdravstveno-vzgojno delo ter pri tem delu sodeluje in nadzoruje izvajanje cepljenj, proučuje posebna zdravstvena vprašanja na svojem območju in predlaga ustrezne ukrepe s področja varstva družine, malih asanacij ipd., opravlja dezinfekcijo, dezinfekcijo in deratizacijo, opravlja laboratorijske preglede s področja svojih dejavnosti, predvsem laboratorijske preglede živil in kužnega materiala. Zavodi za zdravstveno varstvo opravljajo tudi naloge medobčinskega zdravstvenega centra. S tem izvlečkom iz zakona o organizaciji zdravstvene službe sem skušal osvežiti in prikazati pisano dejavnost in širino nalog zavoda za zdravstveno varstvo.

Zavodi za zdravstveno varstvo so nastali po vojni iz higiensko-epidemioloških postaj pri okrajnih zdravstvenih domovih, katerih uslužbenci so opravljali tudi naloge sanitarne inšpekcije. Higiensko-epidemiološke postaje so bile proračunske ustanove. Leta 1956 je sanitarna inšpekcija postala samostojen upravni organ pri občinskih ljudskih odborih. Okrajne higiensko-epidemiološke postaje so se postopoma razvijale glede na družbene potrebe in zahteve po zdravstveni preventivi v okrajne higienske zavode. Leta 1961 je določil splošni zakon o organizaciji zdravstvene službe novo ime za higiensko-epidemiološke zavode in sicer »zavodi za zdravstveno varstvo.«

Republiški zavod za zdravstveno varstvo je imel status centralnega higienskega zavoda že pred vojno. Vse do leta 1961 so bili zavodi za zdravstveno varstvo proračunske ustanove in so opravljali naloge, ki sem jih omenil v začetku diskusije v okviru kadrovskih in finančnih zmogljivosti ter družbenih potreb. Stroške za operativno delo in laboratorijske storitve so nosili utanovitelji, za nekatere akcije pa zavodi za socialno zavarovanje. Tudi tedaj so bili izdelani letni delovni programi, ki pogosto niso imeli nikakršne zveze s finančnimi načrti zavoda. Finančni načrt je kril sredstva za osebne dohodke, investicije za opremo so bile namenske. S prehodom na samostojno financiranje so se spremenili pogoji dela za opravljanje teh nalog. Delovni program zavoda je postal pogoj za sklenitev pogodbe. Čeprav so bili ti programi v začetku samo zaradi finančnih potreb, imajo danes že realno osnovo in izhajajo iz potreb območja, na katerem zavod dela. Od razpoložnja vodilnih uslužbencev občinskih skupščin in zavodov za socialno zavarovanje je pogosto odvisno, kako je tak program sprejet in kako je sklenjena pogodba. Posebno je problematično programiranje in sklepanje pogodb za protiepidemsko delo na mejah občin. V primeru epidemiološke situacije na terenu je zavod dolžan na osnovi etičnih in družbenih norm prevzeti riziko stroškov opravil, ne glede na to, če bodo stroški povrnjeni. Bolezen ne pozna meja. Nikdar niso bila zagotovljena finančna sredstva za kontinuirano delo. V nekaterih občinah niti ne čutijo potrebe po kakršnemkoli delu zavoda za zdravstveno varstvo. Vzrok temu je nepoučenost odbornikov, saj obstaja za takšno delo obveznost financiranja preventivne dejavnosti. Zato tudi stagnira delo nekaterih zavodov, ne glede na potrebe terena, oziroma se bolj usmerjajo v ponujanje uslug in sklepanje pogodb. Te pogodbe so včasih obvezne in interesantne za plačnika, saj je učinek takojšen kot npr. desinsekcija in deratizacija, ekološke meritve industrijskih podjetij, laboratorijski pregledi pitnih in odpadnih voda, laboratorijski pregledi živil, laboratorijske preiskave kalorične in biološke vrednosti hrane, bakteriološki bris in podobno.

Za tak način dela je za zavod torej prvi motiv finančni rezultat in s tem njegov obstoj in razvoj. Iz takšne dejavnosti se pogosto črpajo sredstva za tiste naloge, za katere bi se moralo zagotoviti iz skupnih preventivnih skladov. Zaradi take preusmeritve in iskanja komercialnih rutinskih storitev se oddaljuje dejavnost zavoda od svojih osnovnih nalog.

Vsi zavodi za zdravstveno varstvo se v tem času niso enako znašli. Zavodi, ki delajo na območju, kjer je razvita industrija — Kranj, Maribor, — so ob iniciativi strokovnih delavcev zavoda lahko obstali. Ne razvijajo se in stagnirajo v pasivnih industrijskih krajih, kjer bi bila osnovna dejavnost zavoda za zdravstveno varstvo še bolj potrebna kot npr. Novo mesto, Nova Gorica. Zavod za zdravstveno varstvo v Kranju dela na območju petih občin in opravlja tudi funkcijo zdravstvenega centra za te občine. Vse te občinske skupščine prispe-

vajo finančna sredstva za delo zdravstvenega centra in za delo zavoda na osnovi pogodb. Pogodbe sklepa tudi s Komunalnimi zavodi za socialno zavarovanje v Kranju in na Jesenicah. Zavod za zdravstveno varstvo v Kranju je prejemal za delo zdravstvenega centra in za osnovno dejavnost zavoda za zdravstveno varstvo naslednja sredstva:

V 1961. letu 66,54 % vsega dohodka, 1962. leta 43,46 %, 1963. leta 33,30 % in 1964. leta 20,79 % vsega dohodka. Na osnovi pogodb s komunalnimi zavodi za socialno zavarovanje in z delovnimi organizacijami je ustvaril zavod od 1961. do 1964. leta tale sredstva: 33,46 % od celotnega dohodka, 55,24 % 66,61 % in 79,21 % vsega dohodka. S temi podatki želim prikazati, da stagnirajo sredstva za delo zdravstvenega centra in za delo osnovnih nalog zavoda v absolutnem znesku, raste pa odstotek finančnih sredstev glede na ves dohodek zavoda, prejetih na osnovi pogodb. Izkušnje kažejo, da zavod ne bi smel ustvarjati nad 40 odstotkov finančnih sredstev za usluge in servisne rutinske storitve, saj s tem trpi osnovna dejavnost zavoda. Zaradi negotovega financiranja so vsi strokovni delavci zavestno usmerjeni v takšno delo, kjer je dana možnost — vsaj na videz — stalnega dohodka.

Naj omenim samo dve specifični nalogi zavoda, to je laboratorijska analiza živil za inšpekcijsko službo in laboratorijska preiskava kužnega materiala za kurativno zdravstveno službo ter za higiensko-epidemiološko službo zdravstvenih domov.

Preiskave živil v živilsko-kemičnem laboratoriju od leta 1961 do 1964. Skupaj preiskanih 1961. leta za sanitarno, veterinarsko in tržno inšpekcijo 490 torej 100 %. Leta 1962 skupaj preiskanih 500, za sanitarno, veterinarsko in tržno inšpekcijo 273 ali 54,6 odstotka. 1963. leta 595 za inšpekcijsko službo 448, ali 75,5 odstotka, 1964. leta 654, za inšpekcijsko službo 396 ali 60,6 odstotka.

Usluge in storitve po pogodbah: leta 1961 nič, 1962. leta 227 ali 45 %, leta 1963 147 ali 24,5 %, 1964. leta 258 ali 39,4 %. Skupaj neprimerni vzorci: 1961. leta 40 %, 1962. leta 53 %, 1963. leta 46,7 % in 1964. leta 40,9 %.

Neprimerni vzorci, ki jih je poslala inšpekcijska služba: 1961. leta 40 %, 1962. leta 68 %, 1963. leta 55,5 % in 1964. leta 58,3 %. V tem številnem prikazu niso zajeti vzorci mleka, vode in podobno, ki so še posebej problematični.

Preiskave živil v živilsko-bakteriološkem laboratoriju od leta 1961 do 1964. 1961. leta 437 za sanitarno inšpekcijo, ali 100 %, 1962. leta 562, ali 100 %, 1963. leta 1553, za inšpekcijsko službo 330 ali 21,2 %, 1964. leta 1819, za inšpekcijsko službo 356, ali 19,5 %. Usluge in storitve na osnovi pogodb: 1961. leta nič, 1962. leta nič, 1963. leta 1223 ali 78,8 %, 1964. leta 1463 ali 80,5 %. Skupaj neprimernih vzorcev v odstotkih od leta 1961 do 1964: leta 1961 1,9 %, za leto 1962 nimam podatkov, 1963. leta 15,6 % in 1964. leta 29 %. Neprimerni vzorci, ki jih je poslala inšpekcijska služba: 1961. leta 52 %, za 1962 nimam podatkov, 1963. leta 34,2 % in 1964. 39,8 %.

V teh številkah niso zajeti voda, mleko, brisi, ozračje itd. S temi podatki sem želel prikazati porast laboratorijskih storitev pri preiskavah osnovnih živil na račun opravljanja komercialno-pogodbenih storitev v primerjavi s storitvami za inšpekcijsko službo. Zanimiva je tudi primerjava neprimernih živil na podlagi poslanih vzorcev s strani inšpekcijske službe in industrije živil oziroma grosistov. Če bi vzeli samo neprimerne vzorce, ki jih pošilja inšpekcijska služba — ta kontrolira predvsem detajlistično mrežo — bi videli, da nad polovico živil ne ustreza pravilniku o kvaliteti živil. V resnici vzame inšpekcijska služba samo vzorce, ki že po subjektivni oceni ne ustrezajo kvaliteti. Preiskav glede

registracije skoraj ni in mnoga živila sploh ne kontrolirajo, kot npr. jogurt, čokolado, med, rastlinske maščobe, margarino, kavne nadomestke, čaj, pivo itd. Število vseh preiskanih živil na tisoč prebivalcev je znašalo 1964. leta 3,29, medtem ko se giblje republiško poprečje od 1,5 do 2,1. Na podlagi mednarodnih meril bi morali preiskati vsaj deset vzorcev na 1000 prebivalcev. To mednarodno normo bi morali doseči zato, ker v živilski industriji ni konkurence, ki bi silila delovne organizacije, da bi izdelovale, in trgovsko mrežo, da bi prodajale higiensko-neoporečna živila. Visok odstotek neprimernih vzorcev živil — ta zadnja leta nenehno raste — kaže, da je kontrola nad prometom živil vedno slabša. To lahko pripelje do hudih posledic.

Glede storitev po pogodbah, ki jih je sklenil zavod z delovnimi organizacijami, se poraja vprašanje, če je zavod dolžan obveščati inšpekcijsko službo in druge upravne organe o svojih ugotovitvah. Ne gre samo za laboratorijske analize živil, marveč tudi za druge usluge. Lahko namreč pri tem nastane nevarnost, da zavod izgubi stalno stranko in s tem dohodek, če bi o svojih ugotovitvah obveščal pristojne organe.

Na podoben način bi lahko številčno prikazal tudi delo serološko-bakteriološkega laboratorija, ki ima večje možnosti za svoje delo zaradi dobrega stika s komunalnimi zavodi za socialno zavarovanje in zaradi prizadevnosti strokovnih delavcev protiepidemiološke službe zavoda.

To je samo nekaj problemov, s katerimi se ukvarja zavod. Obstajajo tudi pozitivne strani, ki izhajajo iz samoupravljanja in samofinanciranja. V zvezi s financiranjem naj omenim, da obstaja velika razlika med zavodom za zdravstveno varstvo, ki opravlja družbeno službo in gospodarsko organizacijo. — Iz lista »Občan«: »Gospodarska organizacija ustvarja družbeni proizvod, dohodek gospodarske organizacije je odvisen od velikosti družbenega proizvoda, ki je bil v njej ustvarjen. Velikost ustvarjenega družbenega proizvoda pa pogojujejo predvsem situacija na tržišču, poslovni uspeh, iznajdljivost, prilagojenost tržišču in tako dalje. Zavod pa ne ustvarja družbenega proizvoda, razen redkih izjem. Višina dohodka zavoda ni odvisna od poslovnega uspeha na tržišču.« Obseg njegovih storitev je naprej določen s sredstvi, ki jih da družba zavodu in ne more večati svojih storitev, pri tem mislim na osnovne naloge zavoda preko teh sredstev, medtem ko gospodarska organizacija lahko širi svoje tržišče in spreminja svoj poslovni predmet, kar zavod ne more. Storitve družbene službe torej niso tržno blago. Zavod lahko veča svoje tržišče samo za komercialne storitve in še te so omejene, razen izjem, na območje, ki ga obsega. Dohodek zavoda je torej v bistvu odvisen od dveh činiteljev, na katera zavod ne more vplivati in sicer od potreb občanov na določenem območju po njegovih storitvah in od sredstev, ki jih da ustanovitelj oziroma družbena skupnost za kritje teh potreb.

Da bi zavodi za zdravstveno varstvo lahko opravljali svojo osnovno dejavnost, bi bilo treba z obveznim predpisom zagotoviti stalna sredstva za kontinuirano delo. Zato menim, da naj bi zakon o zdravstvenem varstvu in o organizaciji zdravstvene službe v SR Sloveniji vseboval pri vsebinskem spreminjanju tudi naslednje: za stalno, oziroma za kontinuirano delo preventivnega zdravstva je treba določiti obvezno izločanje finančnih sredstev iz družbenih skladov, kar bi bilo lahko določiti v odstotku narodnega dohodka ali na vse zavarovance ali na občane. Določiti bi bilo treba nositelja stroškov za vse preventivno zdravstvo. Nositelj združenih sredstev naj bi sklepal pogodbe na

osnovi programa zavoda in potreb občanov oziroma terena, kar predlaga tudi poročilo o delu zavoda za zdravstveno varstvo.

Zaradi zavarovanja prebivalcev pred zastrupitvami in okužbo z živili bi bilo treba določiti najmanjše število vzorcev živil, ki morajo biti preiskana v kemičnih oziroma v bakterioloških laboratorijih v razmerju na 1000 prebivalcev. Določiti bi bilo treba strokovne naloge sanitarne inšpekcije, ki bi jih lahko opravljali tudi zavodi za zdravstveno varstvo kot pomoč inšpekcijski službi kot npr. higiensko delo na področju pitnih in odpadnih voda, živil, ozračja, ekoloških meritev, gradbenih programov itd. To predlaga tudi začasni odbor za proučevanje preventivnega zdravstva.

Strinjam se s predlogi v poročilu in s poročilom začasnega odbora za proučevanje preventivnega zdravstvenega varstva.

Predsednik dr. Ruža Šegedin: Kdo želi še besedo? Prosim, dr. Milica Gajšek.

Dr. Milica Gajšek: Dovolite, da na kratko orišem današnje stanje zavoda za zdravstveno varstvo v Celju.

Zavod za zdravstveno varstvo v Celju je bil do jeseni 1963. leta priključen zdravstvenemu domu Celje. V glavnem je deloval za potrebe občinske skupščine Celje, ker pa je potreba narekovala njegovo širše delovanje za ves okraj, se je odcepil od zdravstvenega doma in postal samostojen zavod. Od tega časa dalje zaznamujemo njegov vzpon, sicer ne bliskovit, vendar takšen, kakršnega je mogoče doseči v enoletnem obdobju. Zavod je svojo dejavnost razširil in se začel kadrovsko in strokovno krepiti, saj naj bi v tem letu naraslo število zdravnikov od dosedanjih 3 na 7, in prav tako naj bi naraslo število drugega strokovnega kadra. To je nedvomno velik napredek. O pomembnosti zavoda se je prepričala velika večina občinskih skupščin, ki se je posluževala njegovih storitev. Tako je zavod opravičil svoj obstoj. Res je, da je zavod za zdravstveno varstvo kot specializirana preventivna ustanova nima tradicije. Zato je bilo pionirsko delo tembolj težavno in uspehi ne vsakomur vidni. Dejavnost zavoda ne more biti ukleščena v ozke teritorialne meje, marveč mora razširiti svoje delovanje na družbeno-politične skupnosti širšega območja. Seveda je odvisno njegovo delo od programa preventivnih akcij občinskih skupščin, ta pa navadno od opravljenih akcij v minulem letu. Doslej namreč zavod ni sodeloval pri sestavljanju programov za zdravstveno varstvo v občinah.

Z ukinitvijo okraja je zašel zavod za zdravstveno varstvo v Celju v težak položaj in medobčinsko sodelovanje še ni moglo zaživeti v polni meri. Zavodu je uspelo dogovoriti se z mnogimi občinami o preventivnih akcijah, ki naj bi jih izvedel, kolikor so seveda predvidele občinske skupščine te akcije v skladu s finančno zmogljivostjo. Zavod za zdravstveno varstvo se zaveda, da je le on glede na kadrovski sestav in specialistično preventivno delo, sposoben uspešno opravljati te naloge. Občinski zdravstveni domovi se namreč še niso razvili v tolikšni meri, da bi lahko uspešno opravljali takšne naloge, ki imajo širši pomen kot samo zadovoljiti potrebe na območju določene družbeno-politične skupnosti. Z ukinitvijo okraja je izgubil zavod za zdravstveno varstvo v Celju svojega ustanovitelja. Zato je bilo danih več pobud občinski skupščini Celje, da prevzame ustanoviteljske pravice in dolžnosti, ker je pač zavod teritorialno vezan na to občinsko skupščino. Po vsestranskih razgovorih je občinska skupščina v Celju izjavila, da je »zaupala vso zdravstveno preventivno službo zdrav-

stvenemu domu Celje in da se naj zavod za zdravstveno varstvo dogovarja z zdravstvenim domom v Celju in z njim uredi pogodbene odnose, kajti pri ustanavljanju vašega zavoda so bile usluge, ki jih opravljate, namenjene v glavnem drugim občinam celjskega okraja,« je rečeno v pismu občinske skupščine zavodu za zdravstveno varstvo. V zavodu za zdravstveno varstvo v Celju vlada nerazpoloženje. Kadri, ki so štipendirani in ki smo jih dobili s težavo, bodo kmalu tu. Okrajna skupščina je lani obljubila stanovanja, sedaj stanovanj ni. Občinska skupščina se namerava pogovarjati z zavodom samo preko zdravstvenega doma. Uradni list SRS št. 10 z dne 18. t. m. navaja v splošnih določbah o prenosu pravic in dolžnosti okrajev nasproti zavodom tole: »Pravice in dolžnosti, ki so jih nasproti samostojnim zavodom izvrševali doslej organi okrajev, se prenesejo na organe občine, v katerih ima posamezen zavod svoj sedež, kolikor ne bo glede posameznega zavoda s posebnim aktom Skupščine SRS drugače določeno. Če opravlja zavod naloge za potrebe več občin v okraju, uredijo te občine s sporazumom medsebojna razmerja glede izvrševanja pravic in dolžnosti do takega zavoda.« Tako piše v prvem odstavku tega člena. Mislim, da je občinska skupščina, na katero je teritorialno vezan tak zavod, ki opravlja naloge za potrebe več občin, prvenstveno dolžna skrbeti vsaj začasno za ustanoviteljske pravice in dolžnosti. Kolikor to ne bo dosegljivo, ne bo mogel opravljati Zavod za zdravstveno varstvo v Celju svojega programskega dela, kaj šele, da bi prevzel nove naloge. Predloženi predlogi v gradivu, ki smo ga prejeli, bodo vsekakor omogočili Zavodu za zdravstveno varstvo njegov razmah, kolikor bo seveda lahko obdržal dosedanji status.

Predsednik dr. Ruža Šegedin: Prosim, kdo še želi besedo? Besedo ima tovariš Vinko Kastelic.

Vinko Kastelic: Tovarišice in tovariši! Gradivo, poročilo in tudi razprave posameznih diskutantov omenjajo, da obstaja problem financiranja tovrstne dejavnosti ne samo z gledišča količine sredstev, ki so na razpolago za dejavnost zavodov za zdravstveno varstvo, marveč še bolj z gledišča stabilnosti teh sredstev in dolgoročneje materialne zagotovitve zavodovih dejavnosti. Menim, da je osnovni vzrok za nepravilno pojmovanje te dejavnosti prav njeno vrednotenje in seveda tudi ostanki proračunskega financiranja. Če govorim o financiranju, vemo, da smo v preteklem sistemu iz leta v leto financirali to dejavnost iz proračunov. To je pomenilo, da smo vsako leto na novo določali proračune teh zavodov v okviru proračunov socialnega zavarovanja in občinskih skupščin. S tem, ko smo postavili te zavode v sistem samofinanciranja, smo ohranili staro prakso vsakoletnega sklepanja pogodb in vsakoletnega dogovarjanja o količini sredstev. Ta so bila prvenstveno odvisna od možnosti financierjev in ne od obsega dejavnosti. Menim, da bi morali glede tega ukrepati bolj odločno, in sicer tako, da s predpisi določimo tak sistem financiranja, da bomo lahko z enoletno metodologijo pripravljali in izdelali programe, ki naj bodo sestavni del zdravstvenega varstva določenega območja. Potrebno je torej, da imamo predpisane osnovne kriterije tako za sestavo programa kot tudi za njegove posamezne elemente. Imamo točno določene interesne skupnosti, za katere opravljajo ti zavodi svojo dejavnost. Te skupnosti so dolžne, da dokončno oblikujejo širino in kvaliteto programov tovrstnih dejavnosti, s čimer so tudi že povedale, na osnovi kakšnih meril in kako jih bodo enotno financirale. Zato je nujno potrebno, da se izdelajo tovrstni predpisi in strokovna navodila, da bi

lahko dejansko prešli na urejen sistem financiranja. Naloga družbene skupnosti je namreč ta, da uravnava obseg dejavnosti družbenih služb na podlagi lastnega interesa. Vendar moramo uravnovati ta obseg sistematično in trajno in ne, da ga prepuščamo slučajnostim. Te namreč obstajajo, saj je npr. obseg dejavnosti odvisen od vsakokratnih proračunskih možnosti, pri čemer se vsako leto različno obravnavajo posamezne družbene dejavnosti. Če upoštevamo še to, da se v sistemu rotacije menjajo odgovorni ljudje v družbenih organih, si lahko predstavljamo, do kako različnih obravnavanj istih problemov lahko pride v različnih časovnih obdobjih.

Če bi bili torej ti programi dolgoročni, usklajeni, sestavljeni po enotni metodologiji in sprejeti od tistih, ki predstavljajo te interesne skupnosti kot socialno zavarovanje, občinske skupščine in delovne organizacije, bi verjetno teh problemov ne bilo. Tako bi lahko posvetili zavodi za zdravstveno varstvo vse sile za uresničitev svojih programov in za nadaljnji razvoj.

Zato menim, da je nujno, da zbor sprejme stališča, ki jih vsebuje gradivo in poročilo začasnega odbora. Pristojni strokovni in upravni organi naj ta stališča podrobneje strokovno obdelajo, da bomo tako lahko enotno reševali ta vprašanja. Predlagal bi še, da priporoči naš zbor vsem pristojnim, da se ne zmanjša ob ukinitvi okrajev tovrstna dejavnost, ki se mora razvijati tudi vnaprej. Menim, da prav na področju preventive ne bomo mogli napredovati brez utrnega programa, brez stabilnosti in brez jasne delovne perspektive delavcev, ki delajo v teh zavodih. Ponovno priporočam, da sprejmemo takšno stališče, ki naj omogoči rešitev vprašanja vsakoletnega pogajanja v tem smislu, da bi to dejavnost programirali dolgoročno. Na tem področju namreč ne smemo gledati samo na rentabilnost, namreč tudi na racionalnost glede izvrševanja programov, s katerimi je družba zadolžila te delovne organizacije, se pravi zavode za zdravstveno varstvo.

Predsednik dr. Ruža Šegedin: Kdo še želi besedo? Besedo ima tovarišica Fanika Šuc.

Fanika Šuc: Tovarišice poslanke, tovariši poslanci! Družbena podpora tem zavodom naj bo v tem, da jim priznavamo prav tak status kot ga imajo drugi zdravstveni zavodi in ne da jih pogosto tako mačehovsko obravnavamo.

Večkrat nastopa v tej zvezi tudi podcenjevanje, saj je delo zdravstvenih in drugih delavcev, ki delajo v zavodih za zdravstveno varstvo, čestokrat napačno vrednoteno prav zato, ker ne daje takojšnjih uspehov. Zavodi za zdravstveno varstvo imajo namreč opravljena določena dela, ki pa ne dajejo takojšnjih uspehov, kot npr. druge družbene službe.

Mreža zdravstvenih zavodov je dobro razvita in pokriva vse območje republike. Vendar gre za nekaj drugega. Zavodi za zdravstveno varstvo se ukvarjajo poleg socialno-medicinskega dela tudi z medicino dela. Zavod za socialno zavarovanje, ki neposredno organizira določene oblike dela, mora upoštevati mnenje zdravstvene službe in ljudi na splošno, skratka upoštevati mora družbeno korist. Zato naj zavodi za zdravstveno varstvo sodelujejo še tam, kjer doslej takšnega sodelovanja ni bilo.

Strokovne zdravstvene komisije bi lahko obstajale pri zavodu za zdravstveno varstvo, saj le-ta, preden izreče svoje mnenje, zasliši izvedence. V prihodnosti bi lahko naloge teh komisij zaupali zavodom za zdravstveno varstvo,

za enkrat pa naj še ostanejo — zaradi pomanjkanja kadrov — pri zavodih za socialno zavarovanje.

Komunalni zavodi za socialno zavarovanje zbirajo prijave poškodb in poklicnih obolenj. Te podatke statistično obdeluje splošna zdravstvena služba ker zavod za socialno zavarovanje nima kadra za to delo. Zato menim, da bi bilo prav, da bi v bodoče to delo opravljali zavodi za zdravstveno varstvo, kar naj se uredi z medsebojnim dogovorom.

Republiški zavod za zdravstveno varstvo naj bi postal fakultetna učna baza, v okviru katerega naj bi se ustanovile katedre za higieno, za epidemiologijo, za socialno medicino in za organizacijo zdravstvenega varstva, kar bi bilo zelo pomembno.

Zavodi za zdravstveno varstvo še niso sklenili pogodb z občinskimi skupščinami, čeprav vsi že delajo. Nastajajo težave zaradi prenosa ustanoviteljskih pravic. Občinske skupščine šestokrat nimajo razumevanja in zato postajajo direktorji teh zavodov malodušni. Glede financiranja zavoda za zdravstveno varstvo želimo, da bi se sklepale pogodbe za njegovo dejavnost samo z enim plačnikom, in sicer s komunalnim zavodom za socialno zavarovanje in ne z občini, saj so sredstva tako ali tako združena. Občinska skupščina bi morala nadzorovati trošenje sredstev skupaj s komunalnim zavodom za socialno zavarovanje in ne po upravni poti. Izdelal naj bi se program dela, ki ga sprejme in financira zavod za socialno zavarovanje. Vse je mogoče, da bi plačevali po storitvah kot primer vodenje evidence in podobno.

Predlogi glede statistike so dovolj jasni. Okoliši naj bi zajemali približno 200 do 250 tisoč prebivalcev. Ti okoliši naj bi bili vezani na zavode za zdravstveno varstvo, ki bi obdelali probleme in jih posredovali republikli z namenom proučevanja razmer na določenem območju.

Naš teritorij, to je bivši okraj Celje z osmimi občini, predstavlja intermedialni center, ki gravitira začasno na Celje. Neurejena je še politika teritorialnih meja, kar ima za posledico tudi neurejenost statističnih podatkov, ki jih ni mogoče primerjati prav zaradi tega. Kadri, ki delajo v teh zavodih, so nezadostni in slabo stimulirani. Materialne stimulacije za terensko delo ni in zato naj zavod za socialno zavarovanje sklepa pogodbe tudi za takšno delo. Občinske skupščine naj v proračunih predvidevajo večja sredstva za to dejavnost, saj opažamo, da je višina teh sredstev iz leta v leto manjša.

Družbeno-politične skupnosti naj ta sredstva zbirajo in naj jih zaupajo komunalnim zavodom za socialno zavarovanje, ki sklepajo pogodbe z zdravstvenimi zavodi. Sedaj večkrat ne najdemo skupnega jezika in direktor zdravstvenega zavoda mora šestokrat prepričevati tako predsednika kot tajnika in celo referenta za zdravstvo, da je to delo res potrebno. Morali bi obstajati neki avtomatizmi, ki naj bi omogočili večjo strokovnost in manj izgubljenega časa pri zbiranju finančnih sredstev.

Zelo pomembno je delo sanitarne inšpekcije, ki še ni povsem uspešno. Pomanjkljiva je še njena organizacija in tudi kader povsem še ne ustreza: Sanitarna inšpekcija je vezana na upravni organ, ki ji glede strokovnosti ne more nuditi pomoči. Zato menim, da bi morali pooblastiti zavode za zdravstveno varstvo tudi s področja dela sanitarne inšpekcije kot je npr. zdravstveni nadzor nad prehrano in prehrabnenimi artikli, nadzor vode, oplak in komunalnih razmer sploh. Zavodi bi seveda morali imeti tudi možnost, da lahko ustrezno ukrepajo, kar sedaj ni v praksi.

Tudi kontinuiran razvoj neoporečnih živil je prav tako potreben, vendar ni sredstev za takšno delo. Vemo, da tudi takrat, ko bi bilo treba ukrepati, se ne ukrepa, saj se mnogokrat podreja strokovni interes ekonomskemu interesu občine. To pomeni lahko veliko škodo za zdravje občanov.

Predsednik dr. Ruža Šegedin: Prosim, kdo še želi razpravljati? (Ne javi se nihče.) Če nihče, zaključujem razpravo.

Menim, da lahko poudarim to, da je večina diskutantov podprla predloge in stališča, ki jih vsebujeta osnovno gradivo in poročilo začasnega odbora. Razprava dr. Gajškove je pokazala, da je družbeno vrednotenje zavodov za zdravstveno varstvo še nepravilno, kar je prišlo do izraza prav v Celju, čeprav je ta zavod za zdravstveno varstvo že v kratki dobi pokazal s svojim obsežnim in strokovno kvalitetnim delom pomembnost svojega obstoja. Mislim, da je prav ta primer dokaz, kako lahko nepravilno vrednotenje negativno vpliva na ocenjevanje dela posameznih institucij na področju družbenih služb sploh. To tudi konkretno vidimo zdaj na področju zdravstva v Celju in ni dolgo tega, ko smo imeli isto stanje tudi v Novem mestu. Lahko pričakujemo še kje podobno stanje morda tudi v bodoče. Zato je zelo pomembno, da si ustvarimo jasen koncept razvoja mreže zdravstvenih zavodov tudi glede na naloge, ki jih opravljajo. Mislim, da bi to nalogo lahko opravil Socialno-zdravstveni zbor še v tem sestavu, se pravi, da nas čaka še ena naloga — obravnavanje problematike razvoja mreže zdravstvenih zavodov. Tudi današnja razprava o kadrih in o kadrovski politiki sploh je pogojena s konceptom razvoja mreže zdravstvenih zavodov v Sloveniji.

Mislim, da za izpolnitev te naloge ni poklican samo Socialno-zdravstveni zbor, marveč zahteva ta naloga zaradi mnogih še nerešenih problemov tudi pomoč republiških upravnih organov in predvsem republiških zdravstvenih institucij. Pri tem mislim na pomembne naloge, ki jih imata Republiški zavod za zdravstveno varstvo in Republiški zdravstveni center. Ta bi moral v vedno večji meri prevzemati poleg nalog, ki jih omenja gradivo, še funkcijo usklajevalca in organizatorja vsega tistega dela, ki je pomembno za uspešen razvoj zdravstvene službe v Sloveniji, to je za razvoj posameznih zdravstvenih institucij.

Zaključujem razpravo o tej točki dnevnega reda in prehajamo na 3. točko dnevnega reda, to je na obravnavo in sklepanje o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o zdravstvenem varstvu in o organizaciji zdravstvene službe v Socialistični republiki Sloveniji, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložila komisija za usklajevanje republiških predpisov z ustavo.

K tej točki dnevnega reda ste prejeli predlog omenjenega zakona, poročilo odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov, poročilo zakonodajno-pravne komisije Skupščine SR Slovenije in še dodatno poročilo zakonodajno-pravne komisije o obravnavi amandmajev, ki jih je sprejel odbor našega zbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov.

Želi morda predstavnik komisije Socialistične republike Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo dati še ustno obrazložitev? Prosim, tovariš Ivan Lužovec.

Ivan Lužovec: Tovarišice in tovariši poslanci! Dovolite, da ob tem zakonu, ki je prvi uskladitveni zakon na programu današnjega zasedanja va-

škega zbora, kratko obrazložim vse zakonske predloge, ki jih boste danes obravnavali, sklicujoč se na obširnejšo pismeno obrazložitev, ki je priložena vsakemu zakonskemu predlogu posebej.

Z devetim aprilom letošnjega leta poteče dveletni rok, do katerega je treba uskladiti republiške zakone z novo ustavno ureditvijo. Za pripravo tega dela je imenovala Skupščina SR Slovenije posebno komisijo. Ta je pregledala vse republiške zakone z gledišča njihove skladnosti z ustavo ter pripravila 49 predlogov za spremembe oziroma za dopolnitve republiških zakonov. Komisija ni zajela samo tako imenovane historične zakone, marveč tudi tiste, pri katerih so bile potrebne le terminološke spremembe. Glede slednjih je bila komisija mnenja, naj se opravijo te spremembe, ko bodo potrebne vsebinske spremembe teh zakonov. Pri večjem številu obstoječih zakonov, ki jih je bilo treba uskladiti z novo ustavo, je komisija ugotovila, da ne obsegajo samo določb, ki niso v skladu z novo ustavo, marveč, da so mnogi že tudi zastareli. Zato je potrebna v celoti ali vsaj v večji meri vsebinska revizija, skratka, potrebna je nova zakonska ureditev. Ker se je v večini teh primerov izkazalo, da je za pripravo vsebinsko nove zakonske ureditve uvodoma omenjeni uskladitveni rok prekratek, se je komisija omejila na to, da je v svojih predlogih za spremembo obstoječega zakona odpravila, oziroma spremenila le tiste njegove določbe, ki so v nasprotju z novo ustavno ureditvijo. To velja tudi za zakonske predloge, ki jih boste obravnavali danes.

V zakonskih predlogih so bile sprejete le posamične dopolnitve, ki niso bile sporne. Glede vseh drugih predlogov za dopolnitev oziroma za spremembo obstoječe ureditve je bila komisija mnenja, da naj se odložijo, dokler ne bo temeljito proučena vsa zakonska materija in nato na novo urejena. Pri tem bi bilo treba upoštevati še eno pomembno okoliščino. V istem roku, v katerem je treba uskladiti republiške zakone z ustavo, je treba uskladiti tudi zvezne zakone z novo ustavno ureditvijo. Precejšen del zveznih zakonov, ki jih usklajujejo z zvezno ustavo, je prav sedaj predmet obravnave v Zvezni skupščini, oziroma jih je le-ta te dni sprejela. Zato moramo računati s tem, da bomo morali marsikateri republiški zakon, ki smo ga sicer uskladili z ustavo in z obstoječim zveznim zakonom, ki obsega tudi nekatere druge spremembe oziroma dopolnitve, uskladiti v bližnji prihodnosti z novim zveznim zakonom. To je bil tudi eden od razlogov, da smo se v naših predlogih često omejili res samo na čisto pravno uskladitev republiškega zakona z ustavo.

Pri zakonih, ki urejajo področje družbenih služb oziroma regulirajo režim zavodov, ki te službe opravljajo, je bilo delo komisije usmerjeno predvsem v to, da se realizira ustavno načelo o samoupravljanju na teh področjih. Zato je bilo treba izpustiti iz obstoječih republiških zakonov vse tiste določbe, ki v bodoče ne predstavljajo več domeno zakonske intervencije, marveč sodijo na področje avtonomnega urejanja ustrezne družbene službe oziroma zavoda. Na drugi strani je bilo treba v zakonu vzpostaviti osnovno strukturo sistema samoupravljanja na ustreznem področju, in sicer v smislu načel določb nove ustave. Po teh načelih urejajo — kot v delovnih organizacijah v gospodarstvu — notranje družbene odnose v zavodih družbenih služb delovni ljudje, ki delajo v teh zavodih in sicer neposredno ali posredno po organih upravljanja. Samo v zadevah, ki so posebnega družbenega pomena, soodločajo tudi predstavniki družbene skupnosti. Upoštevali smo tudi pred kratkim sprejeti zvezni temeljni zakon o zavodih. Njegove določbe se neposredno uporabljajo in je možno spreminjati samo nekatere njegove določbe z republiškim zakonom.

Z uskladitvijo obstoječih zakonov tako na zveznem kot tudi na republiškem nivoju bo opravljeno obsežno in odgovorno delo na področju prilagajanja dose- danjega pravnega sistema novi ustavni ureditvi in ocenjevanja ovir v posamez- nih predpisih, ki so onemogočale realizacijo načel nove ustave, predvsem samo- upravljanja na vseh področjih družbenega življenja. V tem procesu usklajevanja je bila hkrati ugotovljena mnoga problematika, ki jo bo treba šele urediti v smislu načel nove ustave, oziroma revidirati obstoječo zakonsko ureditev v celoti ali deloma. Za to delo je že pripravljeno gradivo. To delo ni nič manj pomembno in zahteva več časa in več proučevanja ter sistematike.

Predsednik dr. Ruža Šegedin: Želi poročevalec odbora za prouče- vanje zakonskih in drugih predlogov dr. Polde Hladnik še ustno dopolniti poročilo? (Da.) Prosim, dr. Polde Hladnik.

Dr. Polde Hladnik: Kot poročevalec odbora za proučevanje zakon- skih in drugih predlogov umikam amandma k 13. členu, na osnovi katerega naj bi se v 69. členu zakona o zdravstvenem varstvu in organizaciji zdravstvene službe v SR Sloveniji v drugem odstavku v tretji vrsti za besedo »delavcev« postavila pika, črtalo pa naj bi se besedilo »(prvi odstavek)«. To redakcijsko spremembo, ki jo je predlagal naš odbor, zakonodajno-pravna komisija Skup- ščine SR Slovenije ni sprejela, ker je menila, da taka sprememba ni umestna.

V imenu odbora izjavljam, da se strinjam z dopolnitvijo zakonskega pred- loga, da se vstavi nov 17. a člen z besedilom: »Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije je pooblaščen, da določi in izda prečiščeno besedilo zakona o zdravstvenem varstvu in o zdravstveni službi v Socialistični republiki Sloveniji.«

Vsi drugi amandmaji, ki jih je sprejel naš odbor, so usklajeni z amandmaji zakonodajno-pravne komisije. Te je predlagatelj zakonskega predloga tudi sprejel in so tako postali sestavni del zakonskega predloga.

Predsednik dr. Ruža Šegedin: Začenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Ne javi se nihče.) Če se nihče ne javlja k razpravi, zaključujem razpravo in dajem predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o zdravstvenem varstvu in o organizaciji zdravstvene službe v Socialistični republiki Sloveniji, upoštevajoč vse sprejete amandmaje, na glasovanje. Kdor se strinja z zakonskim predlogom, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Hvala. Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Socialno-zdravstveni zbor soglasno sprejel predlog ime- novanega zakona. O tem zakonskem predlogu bo razpravljala in sklepal še Re- publiški zbor Skupščine Socialistične republike Slovenije.

Prehajamo na 4. točko dnevnega reda, to je na obravnavo in sklepanje o predlogu zakona o družbeni denarni pomoči žrtvam fašističnega nasilja in njihovim družinam, ki ga je Skupščini predložila komisija Skupščine Socialistične republike Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo.

K tej točki dnevnega reda ste prejeli predlog omenjenega zakona, poročilo odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov ter poročilo zakonodajno- pravne komisije Skupščine Socialistične republike Slovenije. Želi morda pred- stavnik komisije še ustno obrazložiti zakonski predlog? (Ne.) Predlagam, da se poročilo našega odbora ne čita, ker ste ga pravočasno prejeli.

Preden bi prešli na razpravo, bi poudarila, da se tudi s tem zakonom samo usklajuje uredba Izvršnega sveta Ljudske republike Slovenije. Gre torej samo za usklajevanje z ustavo brez vsebinskih sprememb, treba pa bi bilo proučiti tudi možnosti za vsebinske spremembe glede na določene kategorije prebivalcev, ki jih ta zakon sicer ne zajema, so pa postali žrtve vojnega materiala. Zato bi prosila, da ne bi v razpravi želeli poslanci kakršnih koli vsebinskih sprememb zakonskega predloga, ker gre pač samo za formalno usklajevanje z ustavo.

Začenjam razpravo. Želi kdo razpravljati o tem zakonskem predlogu? (Ne javi se nihče.) Če nihče, zaključujem razpravo in dajem zakonski predlog na glasovanje. Kdor se strinja z zakonskim predlogom, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Hvala. Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Socialno-zdravstveni zbor soglasno sprejel predlagani zakon o družbeni denarni pomoči žrtvam fašističnega nasilja in njihovim družinam. Tudi o tem zakonskem predlogu bo še razpravljal in sklepal Republiški zbor Skupščine Socialistične republike Slovenije.

Prehajamo na 5. točko dnevnega reda, to je na obravnavo in sklepanje o predlogu zakona o skladu Socialistične republike Slovenije za socialne zavode.

Za to točko dnevnega reda ste prejeli predlog omenjenega zakona, ki ga je Skupščini predložila komisija Skupščine Socialistične republike Slovenije za uskladitev republiških predpisov z ustavo. Prejeli ste tudi poročilo odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov ter poročilo zakonodajno-pravne komisije Skupščine Socialistične republike Slovenije. Želi dati predstavnik komisije za usklajevanje še ustno poročilo? (Ne.) Predlagam, da se poročilo našega odbora ne čita, ker ste ga pravočasno prejeli in začenjam razpravo. Kdo želi besedo? Besedo ima tovariš Miro Vesel.

Miro Vesel: Imam predlog za dopolnitev zakona o skladu SRS za socialne zavode. Predlagam, čeprav se povsem strinjam s 5. členom, da se ta člen dopolni tako, da se pri izbiri članov za upravni odbor upošteva tudi Stalna konferenca za rehabilitacijo invalidnih oseb. Predlog utemeljujem s tem, da Stalna konferenca za rehabilitacijo invalidnih oseb kot družbeno-koordinativni organ programira, usmerja in povezuje vse dejavnosti na področju rehabilitacije invalidnih oseb v Sloveniji. Ta problematika je hkrati tudi neločljivo povezana z delom in razvojem posameznih socialnih zavodov. To bi bil moj amandma k predlogu zakona.

Predsednik dr. Ruža Šegedin: Želi še kdo razpravljati? (Ne.) Prosim predstavnika komisije, da se izjavi, če se strinja s predlaganim amandmajem, ali morda želi prekinitvev seje zaradi konzultacije.

Ivan Lužovec: Z amandmajem se strinjam.

Predsednik dr. Ruža Šegedin: Prosim poročevalca odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov Socialno-zdravstvenega zbora, tovarišico Šalijevo za mnenje o predlaganem amandmaju.

Milica Šali: Glede predloženega amandmaja poslanca Mira Vesela predlagam, da bi se odbor o tem amandmaju izjavil. Zato predlagam, naj se odredi kratka prekinitev seje zbora. Odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov vabim na kratko sejo.

Predsednik dr. Ruža Šegedin: Odrejam 20 minut odmora in prosim člane tega odbora, da se sestanejo v sobi 84 v pritličju.

(Seja je bila prekinjena ob 10.20 in se je nadaljevala ob 10.55.)

Predsednik dr. Ruža Šegedin: Nadaljujemo sejo. Prosim poročevalca odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov, tovarišico Milico Šali za poročilo.

Milica Šali: Odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov je na današnji seji obravnaval amandma poslanca Mira Vesela, na osnovi katerega naj se dopolni predlog zakona o skladu Socialistične republike Slovenije za socialne zavede v 5. členu tako, da bi se v upravni odbor sklada imenoval en član tudi na predlog Stalne konference za rehabilitacijo invalidnih oseb. Odbor se je s tem amandmajem strinjal.

Odbor zato predlaga, da se 5. člen predloga zakona o skladu SRS za socialne zavode dopolni tako, da se v 4. vrsti drugega odstavka za besedami »za notranje zadeve« vstavi besedilo »Stalne konference za rekabilitacijo invalidnih oseb Socialistične republike Slovenije«, v 7 vrsti drugega odstavka pa se besedilo »druge člane« nadomesti z besedilom »dva člana«.

Predsednik dr. Ruža Šegedin: Se predstavnik komisije Skupščine SR Slovenije za usklajevanje zakonskih predpisov z ustavo, strinja s predlagano dopolnitvijo tega člena? (Predstavnik komisije, poslanec Ivan Lužovec se strinja.)

Želi še kdo sodelovati v razpravi? (Ne javi se nihče.) Če nihče več, dajem predlog zakona o skladu Socialistične republike Slovenije za socialne ustanove, na glasovanje. Kdor je za predloženi predlog z amandmajem, naj prosim dvigne roko! (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Socialno-zdravstveni zbor sprejel predlog zakona. O tem predlogu zakona bo razpravljal in sklepal še tudi Republiški zbor Skupščine SR Slovenije.

Prehajamo na 6. točko dnevnega reda, to je na razpravo o predlogih glede šolanja in strokovnega izpopolnjevanja kadrov v zdravstvu in socialnem varstvu.

O tej problematiki je Socialno-zdravstveni zbor razpravljal na seji, dne 25. decembra 1964. Glede na to, da so na tej seji prišla do izraza različna stališča, je bil odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov zadolžen s strani zbora, da pripravi osnutek stališč. Odbor je ta osnutek pripravil in ste ga prejeli danes. Poleg tega ste za to točko dnevnega reda prejeli še povzetek iz razprave seje zbora z dne 25. decembra 1964.

Začenjam razpravo o predloženih ugotovitvah, stališcih in predlogih glede kadrov v zdravstvu in v socialnem varstvu. — Kdo želi besedo? — Besedo ima tovarišica Karmen Langus.

Karmen Langus: Dovolite mi, da v prispevku k današnji razpravi podčrtam nekatere stvari, ki so bile že delno nakazane v prvi razpravo o kadrih v socialnem varstvu v našem zboru in jih še dopolnim z dejstvi in ugotovitvami, ki izhajajo iz sedanjega stanja na področju dela in šolanja socialnih delavcev.

Zdi se mi nujno potrebno, da se končno že določi, kdo ima lahko naziv »socialni delavec«. Ta naziv sedaj namreč uporabljajo vsi tisti, ki delajo na področju socialne dejavnosti, četudi nimajo ustrezne izobrazbe. To prav gotovo ne prispeva k afirmaciji poklica in tudi ne sili te delavce k nadaljnjemu ustreznemu strokovnemu izobraževanju. Sam naziv naj bi jamčil posamezniku ali skupini občanov, ki so potrebni pomoči, da jih obravnava strokovno usposobljeni delavec, ki jim bo na osnovi znanja in izkušenj pravilno in uspešno pomagal in svetoval. V nobenem drugem, tudi manj delikatnem in lažjem poklicu ne smejo uporabljati enakega naziva nešolani kadri, četudi morda vsaj delno opravljajo enako delo kot šolani. Naziv »socialni delavec« smo doslej tako širokogrudno poklanjali, da sploh ni več privlačen in ne predstavlja več nobene strokovne kvalitete. Še več, v nekaterih občinskih socialnih službah in tudi v socialno-kadrovskih službah v gospodarskih organizacijah so šolani socialni delavci podrejeni docela nekvalificiranim ljudem. Seveda je temu primerno urejena tudi stimulacija. Še enkrat poudarjam, da takšna kadrovska politika ne vodi k resničnemu družbenemu priznanju socialnih služb oziroma dela socialnih delavcev.

V kratkem času, od prve razprave o kadrih v našem zboru do danes ni moglo biti storjenega kaj več glede večanja števila strokovnih socialnih delavcev. Začeli pa smo, poleg postdiplomskega izobraževanja, ki je vedno kratkotrajno in ga organizira Višja šola za socialne delavce ali Republiški sekretariat za socialno varstvo, malo več razmišljati o potrebnih spremembah glede šolanja in usposabljanja strokovnih socialnih delavcev. Vsi, ki smo končali šolanje na Višji šoli za socialne delavce, priznamo, da nam je to šolanje dalo mnogo osnovnega znanja za delo na vseh področjih socialnih služb. Pridobljeno znanje uporabljamo bolj koristno in bolj uspešno vsi tisti, ki smo prišli na šolanje že iz prakse in vsakodnevnega življenja in dela. Zato menim, da bi morale občinske skupščine posvetiti več pozornosti sistematičnemu kadrovanju za vpis na Višjo šolo za socialne delavce predvsem iz vrst ljudi, ki že opravljajo ta poklic in so priznani družbeni delavci. Njim bi morale nuditi večje ugodnosti za študij kot doslej. S temi ljudmi bi hitreje dobili kvalitetne in izkušene socialne delavce, hkrati bi jim bilo priznано njihovo dosedanje delo. Če se odločijo za šolanje na Višji šoli za socialne delavce mladi ljudje, ki prihajajo v vedno večjem številu iz srednjih šol, se mi zdi nujno potrebno podaljšati njihov študij še za leto dni. V tem letu naj bi praktično delali pod strokovnim vodstvom, saj mladi ljudje še nimajo življenjskih in delovnih izkušenj ter se težko znajdejo po študiju na samostojnih delovnih mestih, kjer od njih ravno toliko pričakujejo in zahtevajo. Potrebno bi bilo razmisliti, ali bi naj podaljšali študij za leto dni tudi vsem tistim, ki pridejo v šolo iz prakse in ali bi naj to leto tretirali kot študij ali neke vrste stažiranje. Enostavneje bi bilo poenotiti način študija za vse, kar pa ne bi bilo stimulatívno za prítok delavcev na področje socialnih služb iz prakse.

Gradivo tudi omenja potrebo po drugostopenjskem študiju socialnih delavcev. Menim, da bi bilo nujno potrebno omogočiti tak študij ne samo vodilnim socialnim delavcem, marveč vsem tistim, ki delajo na bolj zahtevnih področjih socialnega varstva v občini kot so mladinska, kazenska, družinska zakonodaja, ali delajo kot analitiki in strokovni sodelavci drugih visoko izobraženih strokovnjakov kot so psihologi, pedagogi, zdravniki in pravniki. Predpogoj za študij na II. stopnji bi moral biti poleg diplome za prvo stopnjo, tudi nekajletno uspešno praktično delo in zahtevnejše delovno mesto ali predvidevanje, da bo tako mesto socialni delavec zasedel po opravljenem drugostopenjskem študiju. Verjetno bi se študij na drugi stopnji hitreje in kvalitetneje uresničil z medrepubliškim sodelovanjem. Če želimo, da bi se odločili za študij na drugi stopnji v čim večjem številu tisti socialni delavci, ki delajo na bolj zahtevnih delovnih mestih, bi jim bilo treba urediti dovolj sprejemljive pogoje. To bo mogoče le, če pri programiranju kadrov v občinah, zavodih in gospodarskih organizacijah razmislimo o tem, katera delovna mesta potrebujejo visoko usposobljene socialne delavce in če te potrebe tehtno utemeljimo in poiščemo primerne ljudi, ki bi se res intenzivno vključili v študij. Potrebe po kvalitetno organiziranih socialnih službah še niso prodrle v zavest vseh tistih, ki odločajo o kadrovanju. Zato bi bilo nujno, da posreduje naš zbor na osnovi današnje razprave svoja stališča občinskim skupščinam, ki naj bi s svojimi strokovnimi službami tudi skrbele, da bi se upoštevala ta stališča še na drugih področjih socialnih služb.

Republiški sekretariat za socialno varstvo naj v prihodnje še bolj intenzivno vpliva na strokovno izpopolnjevanje vseh, ki delajo v socialnem varstvu in naj sodeluje pri uresničevanju predlaganih sprememb glede izobraževanja socialnih delavcev.

Predsednik dr. Ruža Šegedin: Kdo želi razpravljati. Prosim, dr. Marij Avčin, prodekan medicinske fakultete.

Dr. Marij Avčin: Tovarišica predsednik, tovarišice in tovariši poslanci. Zahvaljujem se v imenu Medicinske fakultete, da sta nam izkazana čast in zaupanje, da smemo pojasniti temu zboru nekatera naša stališča in deloma pojasniti in opravičiti današnje stanje v procesu oblikovanja našega mladega zdravnika.

Če se najprej vprašamo, kdo izmed mladih ljudi se odloči za medicino, potem ne moremo odgovoriti splošno veljavno. Sami veste, da ste se, ko ste bili otroci, nekateri že zgodaj odločili za ta ali drugi poklic in tako se odločajo tudi naši in drugi otroci. Poznamo deklice in mladenke, ki dobro vedo, da bodo medicinske sestre, socialne delavke in zdravnice. Poznamo deklice in dečke, ki dobro vedo, da bodo inženirji ali tehniki. Mladi ljudje to ponavadi tudi dosežejo, kljub vsem zaprekam, ki jih srečujejo na poti. Morda je manjša skupina tistih, ki so še v tretjem ali četrtem razredu gimnazije glede tega še do neke meje dezeorientirani. Ne vedo še, ali bodo študirali slavistiko, morda germanistiko, eno izmed tehničnih ali eno izmed socialnih ali humanističnih strok — medicino ali socialno stran prava. Takšnih bodočih študentov na univerzi sicer ne srečujemo veliko, vendar vidimo, da se mnogo teh mladih ljudi prijavi v zadnjih rokih na medicinsko fakulteto. Mi smo z vami vred obsodili »numerus clausus« in z veseljem pozdravili članek, ki pravi, da je »numerus clausus« nevzdržljiv in upamo, da bo — ko bodo dani objektivni pogoji — tudi

odpadel. Zamislite si nas nekaj pedagogov medicinske fakultete, pred kakšno veliko odgovornostjo smo, ko je pred nami 300 do 340 mladih ljudi, sprejeti pa jih smemo samo 150, to je 80 na medicinski in 70 na stomatološki oddelek. Kdo je sposoben, kdo bo boljši zdravnik, kdo dober zdravnik, kdo bo tisti, ki bo zadovoljil ne samo strokovnosti, marveč tudi človeški kvaliteti mladega zdravnika? Imamo določene teste, določena vprašanja, razne vprašalne pole, imamo razgovor s študentom in poznamo njegovo telesno in psihično perlustracijo. Običajno pride 80 mladih ljudi v ožji izbor, da se lahko vpiše bodisi na medicinski ali stomatološki oddelek, nekako v razmerju 80 na medicinski in preostanek od 140 do 150 na stomatološki oddelek. Potem se začnejo hude preizkušnje za te mlade ljudi, ki niso samo duševne, marveč tudi telesne. Kdo med njimi bo vzdržal 12-urni delavnik, kdo fizične napore, kdo bo vzdržal zaradi slabega materialnega stanja, pičle hrane, nezakurjene sobe in drugih neurejenih razmer? Kdo bo vse to vzdržal, upošteva pri tem še čustvene potrebe mladega človeka in njegove potrebe po oblikovanju človeka v umetnosti, v športu in v vsem tem, kar mora mlademu zdravniku nuditi mladost, da postane pozneje človek s popolno osebnostjo, z osebnostjo, ki bo bolniku vlivala upanje in vero v življenje. Kruti smo, saj skrbimo nekako za to, da se osipa določen del teh »krivovernih« študentov. To je lep izraz, ki ga poznamo za osipanje cvetja v prirodi. Nujnost tega procesa je, da napravimo iz velikega števila manjše število strokovnjakov, toda ne zato, ker ne želimo imeti mladih zdravnikov, marveč zato, ker nas v to silijo določeni objektivni pogoji, saj je morda bolje, da promovira 60 do 70 mladih zdravnikov, ki so dobili vso tisto osnovno in nujno znanje in tisto najosnovnejšo rutino, ki jo mlad zdravnik potrebuje kot stažist in kasneje kot praktičen zdravnik.

Vprašamo se, tovarišice in tovariši poslanci, kakšno je danes — skoraj po 20 letih ustanovitve Medicinske fakultete v Ljubljani — okolje, ki oblikuje mladega zdravnika. Sramujemo se okolja pataloško-anatomskega zavoda in tesno nam je, če gledamo okolje inštituta za fiziologijo, za patofiziologijo itd. Morda se najmanj sramujemo inštituta za patofiziologijo, ki blesti po svojih znanstvenih dosežkih, vendar je glede na zahteve študentov na tej stopnji še vendar nekoliko pretesen. Ne morete zahtevati od študenta, ki pride k truplu, kjer ni dana niti najmanjša možnost za pieteto do mrtvega človeka, da bi lahko v takem okolju razvijal svoj osebnostni odnos do nečesa boljšega, ko pa ga takšno okolje preveč ponižuje in zbližuje z nehanjem prav takrat, ko bi najbolj moral občudovati prednost biološkega procesa, lepoto rasti, lepoto razvoja in ko bi moral zreti v tiste perspektive, kakršne bi moral ponesti kot mlad diplomant na pot med ljudi, ki ga potrebujejo in to ne samo njegovo znanje in rutino, marveč tudi človečnost.

Zaradi tega se toliko bolj zavedamo, da moramo končno po 20 letih tega procesa vendarle priti do novih inštitutov Medicinske fakultete. Dobiti moramo najosnovnejše inštitute, kot so anatomski, patoanatomski in sodnomedicinski inštitut, inštitut za fiziologijo, za histologijo in drugi vse do tistih, ki jih sicer navajamo kot zadnje, čeprav bi morali biti prvi. To so inštitut za socialno medicino in higieno, za medicino dela in inštitut, ki bi vseboval in integriral vse preventivne stroke. To bi bil nekakšen socialno-medicinski-higienski inštitut. Kolikor ta inštitut ne bi zaživel že sedaj, naj bi se interpoliral takoj pod okrilje Republiškega zavoda za zdravstveno varstvo in zavoda za tehnično in zdravstveno varnost.

Z veseljem lahko ugotovim in poročam temu zboru, da je vendarle uspelo premakniti vprašanje inštitutov Medicinske fakultete z mrtve točke v toliko, da zahteva sklad za šolstvo na Univerzi v Ljubljani do 20. aprila podrobno obrazložitev potreb in popolni investicijski program za te inštitute. Če uspemo dokazati, in upam da bomo uspeli, priti v prvo prioriteto, potem lahko razpišemo idejni program in naslednje leto gradbeni program in gradbeni načrt. Ni to idealizem, marveč obstajajo za to materialne osnove. Republiški sekretariat za šolstvo je namreč po planu univerze pripravljen dati za letošnje leto 20 milijonov, za prihodnje leto pa 60 milijonov in za naslednja leta po vrstnem redu: 300, 600, 700 milijonov itd. tako, da bi dal do konca leta 1970 za inštitute 1 milijardo 740 tisoč dinarjev — ekvivalent cen, kakršne so bile v letu 1964. Tako bi lahko zgradili vsaj prvo etapo inštitutov. Imamo zemljišče in lokacija je že odobrena. Če bo malo sreče, bomo lahko razpisali idejni načrt in ga tudi zaključili s koncem letošnjega leta.

Vzporedno s takšnimi nameni je tekla tudi reforma študija. Slišali ste marsikaj dobrega in marsikaj slabega o tej reformi in o tem, kako je potekala, koliko je bilo izrečenega, koliko se je vsulo in kaj je iz vsega tega nastalo. Reforma našega študija je tu. Reformirani programi so pripravljene natiskani in bodo v razpravi na eni prihodnjih sej, verjetno že v prvi polovici prihodnjega meseca. Prepričan sem, da bodo vsestransko odobreni in da ne bo težav pričeti z reformiranim študijem. Njegove naloge so predvsem te: kot sem že prej dejal, se je medicinec najprej srečal s truplom. Sedaj bo najprej zvedel, zakaj študira medicino. Zvedel bo, da ne študira samo zato, da bi kopicil znanje in polagal izpite ter se končno znašel kot diplomant, ki ne bo vedel, kam z vsem tem znanjem. Poskrbeli smo, da se študenti srečajo deloma po notranji usmeritvi, vendar po nekem organizacijskem redu, že prve dni, ko stopijo na medicinsko fakulteto, z živim človekom. Srečajo se s človekom kot negovalci ali kot bolničarji. Na klinični bolnišnici za otroške bolezni, na interni kliniki in na kirurgiji sprejememo vsako jesen 15 do 20 mladih ljudi. Preoblečemo jih v belo in nataknejo si maske na obraz, ker nekoliko težje dihajo bolniški zrak. Ti ljudje vidijo bolnega človeka, se seznanijo z njegovimi problemi, govorijo z njim, in vidijo, kako zelo se bori za svojo največjo dobro, za pridobitev zdravja. Mislim, da je zelo pomembno, da se srečajo namesto s truplom najprej z živim človekom. To je povsem pravilno, da vidi študent medicine najprej človeka in njegove probleme in šele kasneje se seznanja z njegovo patologijo in z vsem tem, kar je nekoč predstavljalo človeka. Seznanja se najprej s tem, kako se človek ponovno vživlja v življenje po mučni bolezni in kakšni so njegovi življenjski načrti, kako se bo vživel v družbo, kako bo živel v družini itd.

Tega načela se mora držati mlad študent in zato smo poskrbeli, da pride konec naslednjega leta ponovno v ustanovo, kjer v propedevtičnem pouku izve osnove v boleznih in tiste prvine, ki mu pomagajo, da naslednje leto, to je v 3. letu, že dela ob bolniku. Kot nekakšen »dodeljenec« k zdravniku, skrbi za prve zapise o boleznih otrok in o boleznih odraslega, za prve izsledke laboratorija, za zaključke konzilijev itd. V glavnem se šele v četrtem letu seznanja s kliniko in izve vse to, kar mora vedeti in kar bo potreboval pozneje kot stazist in kot zdravnik splošne medicine. Ta inverzija je ohranjena in dobrodošla, čeprav smo jo nekoč nepravilno pojmovali in nepravilno vključevali v študijske programe.

Pri programih nas skrbi to, da so morda glede medicine le preveč skopi glede socialne medicine in higijene. Zato bo nujno treba, še pred sprejemom programov, revidirati socialno medicino in higieno ter določiti poseben program za medicino dela. Verjemite mi, da smo na najboljši poti, da izvedemo ta program, o katerem bomo razpravljali na prvi seji fakultetne uprave. Upajmo, da bo tudi sprejet in da bo dobil svojo operativno moč.

Ce sem bil optimist glede inštitutov, nas vendarle nekoliko skrbijo klinike. Veste, da fakulteta nima svojih delovnih enot in da je odrezana od svojih materialnih osnov. Sprva je izgledalo, da to ne bo imelo zlih posledic. Peščica fakultetnih ljudi je še v fakultetni skupini, drugi so se odločili za bolnišnico. Bolnišnice običajno opravljajo plemenito in veliko delo, ki ga imenujemo rutinsko delo. To rutinsko delo je tako zgoščeno in tako obremenjuje ljudi, med njimi so tudi fakultetni, da skoraj nimajo časa za študij in za znanstveno-raziskovalno delo. Nimajo niti časa za tisto, kar nas varuje pred zastarelostjo, in sili k nadaljnemu razvoju stroke. Na drugi strani ni jasnih pojmov o tem, kaj pomeni takšno delo za pedagoške delavce, se pravi za člane medicinske fakultete. Novi statut nas namreč zavezuje, da opravljamo več nalog, in sicer pedagoško delo, znanstveno-raziskovalno delo in delo na področju razvijanja strok, kar se vse nagrajuje po določenem odstotku in ključu.

Med tako pojmovanim delom, pedagoškim, zdravstveno-raziskovalnim in razvijanjem stroke ni ostrih meja. Ni možno delati pedagoško, če človek nima lastnih rutinskih izkušenj in ni mogoče znanstveno raziskovati, če ne raziskujemo v smeri nacionalne patologije. Lahko je tolmačiti in pisati zborne referate iz tuje stroke in iz tuje strokovne literature, težko pa je doma ustvarjati, najti in pobirati zrnja in jih povezovati v zbir domačih dognanj ter ustvariti temelje našemu znanstveno raziskovalnemu delu, ki je v naši medicini še mlado. Še težje je s skromnimi sredstvi razvijati stroke. Delo v fakultetnem in bolnišničnem smislu ne pozna meja. Vsak profesor, vsak docent, vsak asistent je prav tako dobrodošel bolnišnični delavec kot je vsak primarij, vsak sekundarij in vsak drug član bolnišnice. Dobrodošel je tudi pedagoški, znanstveno-raziskovalni delavec in delavec na področju razvijanja raznih medicinskih vej.

Mislim, da ni daleč čas, ko se bodo spet strnile medicinska fakulteta in njene temeljne učne baze, to je klinike. To ni nujno samo zaradi znanosti in njenega napredka, marveč tudi zaradi študentov — bodočih zdravnikov.

Zelo neljubo je, če pridejo študenti medicine v zdravstveni zavod in niso dobrodošli. Ne bi mogel trditi, da so dobrodošli tedaj, če pridejo ob nepravem dnevnem času v kolesje rutinskega dela, ko so kadri obremenjeni z nadurnim delom, ko so utesnjeni v svoji prostosti in, ko nenehno teče delovni proces. Če je študent lepo sprejet in vključen med negovalke, medicinske sestre, tehnike, med laborante in med člane uprave, potem bo od njih nekaj pridobil. Če pa tega odklanjajo in jemljejo kot obvezno zlo, potem je seveda oblikovanje takega študenta nepravilno, saj ne pridobi v učnih bazah vsega tega, kar bi moral dobiti. Upajmo, da bo uspelo sprva omiliti in kasneje odstraniti takšne in podobne razmere, ki niso v korist študentu in tudi ne oblikovanju bodočega zdravnika. Skupina mlajših sodelavcev medicinske fakultete je sprejela častno nalogo, da v prihodnjih dveh, treh letih te zadeve uredi. Ta skupina meni, da je treba začeti oblikovati drugačnega zdravnika, za naše razmere novega zdravnika. Ne takšnega, ki bi prišel z medicinske fakultete samo z briljantnim zakladom znanja s področja vseh vej medicine, marveč takšnega, ki se bo kot človek in občan z vsemi kvalitetami vključil v družbo in v njej opravljal vse

tiste plemenite naloge, ki jih od njega zahteva Hipokratova prisega. Zaradi tega sta med seboj povezana lik zdravnika in lik učitelja tako močno, da se ne dasta ločiti. Ko srečujemo mlade kolege, ki so šli za tri leta na teren in tiste, ki so tam ostali pet, šest in deset let, se tovariško in prijateljsko pogovorimo o vsem njihovem delu. Mnogi zelo lepo in prepričano povedo, da so dosegli vse to, kar so jim narekovala njihova vest, humanizem in idealizem, da so se odločili za ta odgovorni poklic. Mnogim je tudi hudo, da ne morejo docela razviti svojih mladih sil, saj so na manjšem območju bolj obremenjeni z mnogimi problemi in s pisanjem dolgih administrativnih poročil. Preobremenjeni so z ambulantnim delom in z obiski bolnikov na težko dostopnih terenih. Iz takšnih in podobnih razgovorov z našimi nekdanjimi učenci vidimo, da bi bilo treba marsikaj popraviti in dati marsikaj več študentu tudi s človeške, družbene in socialne strani že za časa njegovega študija. Tako bi šel bolj pripravljen v tisto stvarnost, ki je zanj mnogokrat precej negotova.

Pri nas morda pogrešamo lik velikih učiteljev, ki bi bili hkrati filozofi. Pogrešamo lik takih učiteljev kot je bil pokojni profesor Janez Plečnik, ki je dejal: »Fakultetni in akademski učitelj ne sme biti učitelj, marveč mora biti učenik«, pri čemer ni mislil ničesar mračnjaškega. S tem je hotel reči, da naj učitelj na podlagi svojih izkušenj in znanja uči, bodri in deli toploto, humanizem in vrednost ter utrjuje zaupanje mladega študenta v življenjski uspeh. Če bi uspeli pritegniti na fakulteto mlade, sveže in sposobne moči, potem bi morda vnesli v našo akademsko sredino tisto, česar danes med nami še ni. Dobro veste, koliko je bilo treba delati in koliko ustvariti v težkih razmerah in zato se ne čudite, če so nekateri naši kolegi že utrujeni in morda tudi opravičeno nekoliko plašni ali zagrenjeni. Pričakujemo mlade ljudi in radi bi, da jih čimprej vključimo medse, da jih oblikujemo in da jim damo tak piedestal, s katerega bi lahko učili in širili vse tisto, kar bo moral obvladati njihov bodoči učenec.

Skupina, ki je zadolžena za to nalogo, pričakuje razumevanje. Mislim, da bo dosegla kmalu to, kar zadeva nove inštitute, ki naj omogočijo dostojno oblikovanje mladega človeka v vsem blesku bodočega zdravnika in njegovega lika. Upamo, da bo kmalu prišlo do sporazumov med kliničnimi bolnišnicami in fakulteto, da se ustvari takšno sožitje, ki je danes sicer že znosno, v katerem naj ne bi študent medicine nikdar občutil razlik, zla in ne predvsem tega, da ni dobrodošel.

Ko čitate poročila in predvsem razpravo, ki jo je imel pred tem zborom prejšnji dekan prof. Janez Milčinski in ko poznate tudi misli sedanjega dekana prof. Marjana Borštnarja, vas prosim, da k vsemu temu priključite tudi mojo današnjo razpravo in da jo pravilno presodite ter da ste naklonjeni vsem našim prizadevanjem tudi v prihodnje.

Predsednik dr. Ruža Šegedin: Kdo še želi razpravljati? (Ne javi se nihče.) Če ne želi nihče več sodelovati v razpravi, vprašam poslance zbora, če se strinjajo s predlogi, ugotovitvami in stališči glede kadrov v zdravstvu in socialnem varstvu kot jih vsebuje priloženo gradivo? (Poslanci se strinjajo.)

Ugotavljam, da se Socialno-zdravstveni zbor strinja s predlogom, ki ga je dal odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov.

S tem je dnevni red današnje seje izčrpan in zaključujem 15. sejo Socialno-zdravstvenega zbora.

(Seja je bila zaključena ob 12.35.)

SOCIALNO-ZDRAVSTVENI ZBOR

16. seja

(15. aprila 1965)

Predsedovala: Dr. Ruža Šegedin,
predsednik Socialno-zdravstvenega zbora

Začetek seje ob 9.05.

Predsednik dr. Ruža Šegedin: Tovarišice in tovariši poslanci. Pričenjam 16. sejo Socialno-zdravstvenega zbora Skupščine SR Slovenije.

Za današnjo sejo so opravičili svojo odsotnost poslanci: Miro Vesel, Vlado Planinc, Andrej Strniša in Branko Grahek. Ugotavljam, da je zbor sklepčen.

Seji prisostvujejo predstavnik Izvršnega sveta Boris Kocijančič in vabljeni gostje Stane Šelih, republiški sekretar za zdravstvo, Nada Majcen, republiški sekretar za socialno varstvo, dr. Jože Benigar, predsednik odbora za zdravstvo in socialno politiko Republiškega zbora, Dolfka Boštjančič, predsednica Skupščine republiške skupnosti socialnega zavarovanja Slovenije, dr. Bojan Špicar, direktor Republiškega zavoda za socialno zavarovanje in dr. Tone Ravnikar, predsednik strokovnega sveta Republiškega zdravstvenega centra.

Za današnjo sejo zbora predlagam naslednji dnevni red:

1. odobritev zapisnika 15. seje Socialno-zdravstvenega zbora;
2. obravnava in sklepanje o poročilu Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije za leto 1964;
3. razprava o mreži zdravstvenih zavodov v SR Sloveniji in njenem orientacijskim razvoju do leta 1970.

Se zbor strinja s predlaganim dnevnim redom? (Poslanci se strinjajo.) Ima kdo kakšen predlog za spremembo ali dopolnitev dnevnega reda? (Javi se poslanec Janez Varl.) Prosim!

Janez Varl: Tovarišica predsednik, tovarišice in tovariši poslanci. Zaradi nujnosti problema glede oskrbe z zdravili in zdravstvenimi pripomočki predlagam razširitev dnevnega reda in sicer z razpravo o problematiki oskrbe z zdravili v naši republiki. Prosim, da sprejmete ta predlog.

Predsednik dr. Ruža Šegedin: Slišali ste predlog za dopolnitev dnevnega reda s poslanskim vprašanjem poslanca Janeza Varla. Menim, da je ta tematika zelo aktualna in zato dajem njegov predlog na glasovanje.

Se zbor strinja s tako dopolnitvijo dnevnega reda? (Poslanci se strinjajo.) Hvala. Je kdo proti? (Nihče.) Dnevni red se torej dopolni s 4. točko, to je: »poslansko vprašanje.«

Prehajamo na 1. točko dnevnega reda na odobritev zapisnika 15. seje Socialno-zdravstvenega zbora. Osnutek zapisnika ste prejeli. Ima kdo kakšne pripombe oziroma predloge za njegovo dopolnitev? (Ne javi se nihče.) Če ne, ugotavljam, da je Socialno-zdravstveni zbor zapisnik sprejel in ga bom podpisala.

Prehajamo na 2. točko dnevnega reda, to je na obravnavo poročila Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije za leto 1964.

K tej točki dnevnega reda ste prejeli kot gradivo poročilo Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije za leto 1964 in danes še poročilo našega stalnega odbora. Prosim poročevalca odbora, dr. Hladnika, da seznaní zbor z vsebino odborovega poročila. (Poročevalec odbora, poslanec dr. Polde Hladnik prebere odborovo poročilo. — Glej priloge.)

Začnjam razpravo. Kdo želi besedo? (K besedi se prijavi Stane Šelih, republiški sekretar za zdravstvo.)

Stane Šelih: Tovarišice in tovariši poslanci. Dovolite, da sedaj, ko ocenjujemo uspehe in neuspehe na področju zdravstva v minulem letu, povem nekaj svojih misli. Menim, da je pravilna ugotovitev, da smo dosegli v preteklem letu nedvomne uspehe glede izboljšanja zdravstvenega varstva občanov. Ta ugotovitev se kaže predvsem v tem, da smo hitreje kot v minulih letih razvijali materialno osnovo in namenili njenemu razvoju tudi večji odstotek nacionalnega dohodka v primerjavi z obdobjem zadnjih dveh, treh let. Podatki kažejo, da smo v minulih letih namenil 0,80 % narodnega dohodka za razvoj materialne osnove, medtem ko smo dali lani za te namene že 0,94 %. To nedvomno kaže — ne glede na podražitev, — da smo dali lani večja sredstva za razvoj materialne osnove na področju zdravstva.

Ta sredstva smo usmerjali predvsem za dograditev določenih objektov. Zato je tudi uspeh na področju investicijske politike nedvomno večji kot je bil v prejšnjih letih. V minulem letu smo se tudi močno prizadevali za razčiščenje in oblikovanje ustrezne kadrovske politike. Zavedali smo se, da razvoj materialne osnove ni mogoč brez takšne kadrovske politike, ki naj omogoči tudi večje število zdravstvenih delavcev. Končno smo precej izboljšali še organizacijo zdravstvene službe, pri čemer smo posvetili še posebno skrb delu zdravstvenega centra.

Slika vsekakor ne bi bila popolna, če ne bi govoriti tudi o določenih slabostih, ki jih ne moremo povsem opravičiti s premajhnimi zdravstvenimi kapacitetami. Te slabosti so predvsem subjektivne narave. Skupščine skupnosti socialnega zavarovanja pogosto razpravljajo in kritizirajo delo zdravstvenih zavodov in tudi sami zdravstveni delavci dajejo na to delo kritične pripombe. Ta kritika ne zadeva v tolikšni meri strokovnost, marveč predvsem slabo organizacijo dela, kar velja predvsem za bolnišnice, za zdravstvene domove in postaje ter za njihove organizacijske enote kot so ambulante, dispánzerji in podobno.

Dovolite, da na kratko omenim nekaj stalnih pripomb in očitkov na račun zdravstvene službe. Očitki in pripombe k delu ambulantno-polikliničnih zavodov so naslednje: predolgo čakanje na sprejem v ambulantni, odsotnost zdravnika med ordinacijskim časom, neurejeno naročanje bolnikov ni kontrolne preglede, predolgo čakanje na obisk zdravnika na domu, če gre za bolnega otroka ali ženo, zamude v prevozu z reševalnim vozilom, premalo učinkovito in nena-

črtno uporablanje patronažne službe, neenak postopek z bolnikom ob enakih pogojih, premajna individualna pozornost bolnikom s strani zdravnikov in medicinskih sester, nepotrebno naročanje bolnikov na kontrolne preglede oziroma pošiljanje in čakanje na laboratorijske preglede itd. V bolnišnicah se predvsem kritizirajo zamude in dolgotrajen postopek pri sprejemu v bolnišnico ter hladen sprejem, pošiljanje bolnikov pred sprejemom in med zdravljenjem v razne ambulante in laboratorije, kjer morajo dolgo čakati, neurejeno sprejemanje notranjih in zunanjih bolnikov v specialističnih ambulantah, delovni čas teh ambulant, odsotnost ambulantnega zdravnika in podobno, odsotnost zdravnika med delovnim časom, premajhna individualna skrb za bolnika, neurejena dežurna služba, neurejena obremenitev zdravnikov z delom in podobno. Vemo, da čestokrat sami zdravniki kritizirajo svoje kolege, češ da so nepravilno obremenjeni z delom ob istočasni ugotovitvi, da so čestokrat polne ordinacije v Ljubljani, kar verjetno pri boljši organizaciji dela ne bi bilo potrebno. Dalje se te pomanjkljivosti kažejo v slabi zdravstveni oskrbi bolnikov od sobote do ponedeljka zjutraj, v hladni ali pogreti hrani itd.

Navedel sem le nekaj primerov in pripomb, ki so najbolj tipične. Menim, da bi se vse to dalo odpraviti, če bi izboljšali organizacijo dela v zdravstvenih zavodih. Splošna ugotovitev je, da se s temi vprašanji premalo ali nič ukvarjajo strokovni kolegiji in organi samoupravljanja. Po letu 1961, ko se je uveljavilo samofinanciranje in samoupravljanje na področju zdravstva, je bilo nujno, da so se takrat angažirali zdravstveni delavci v polni meri. Tako so lahko v kratkem času opravili vse te naloge, ki so jim bile dane v tej zvezi. Danes pa se že poraja vprašanje, če je taka angažiranost predvsem v tej smeri še v redu ali ne. Menim, da je velik uspeh, če so se zdravstveni delavci zainteresirali tudi za gospodarjenje, vendar mislim, da morajo biti tudi določeni proporcji, da ne bo v ospredju samo dinar, marveč, da so še druge naloge. Zato menim, da bo treba nujno priporočiti, naj bi strokovni kolegiji in organi samoupravljanja zdravstvenih zavodov pogosteje razpravljali tudi o slabostih in napakah oziroma o izboljšanju organizacije strokovnega dela ter sprejeli ustrezne sklepe. Zdravstveni centri naj bi — ne da bi čakali formalnih prijav o morebitnih nepravilnostih, samoiniciativno opravljali strokovne preglede v zdravstvenih zavodih, oziroma v njihovih organizacijskih enotah. Pri tem naj bi posvečali posebno pozornost organizaciji strokovnega dela. Od pravilne organizacije dela je namreč v veliki meri odvisna kvaliteta dela. Strokovni nadzor nad delom zdravstvenih zavodov je predvsem v tem, da višje organiziran zdravstveni dom nudi strokovno pomoč nižje organiziranim zdravstvenim zavodom. Vendar izgleda, da smo glede tega na začetku in da zaradi premajhne funkcionalne povezanosti zdravstvene službe te stvari ne gredo tako kot smo pričakovali. Zato so bili primorani začeti opravljati strokovne nadzore pri tistih zdravstvenih institucijah, glede katerih so nenehne pritožbe. Mislim na nekatere bolnišnice in tudi na nekatere klinike v Ljubljani, kjer bomo morali opraviti strokovni nadzor glede pomanjkljivosti, o katerih sem govoril. Končno bi bilo prav, da bi zdravstveni delavci v okviru svojih strokovnih društev ponovno proučili kodeks etike zdravstvenih delavcev. Prepričan sem, da za zdravstvenega delavca ni dovolj samo nagrajevanje po delu, marveč je njegovo poslanstvo predvsem v tem, da nudi občanu pomoč v primeru bolezni in da ga varuje pred obolenji tako kot je to dostojno v družbi, ki ustvarja nove odnose med ljudmi.

Predsednik dr. Ruža Šegedin: Prosim, kdo še želi razpravljati? (K besedi se prijavi dr. Jože Benigar, predsednik odbora za zdravstvo in socialno politiko Republiškega zbora.)

Dr. Jože Benigar: Tovarišice in tovariši poslanci. Razprava republiškega sekretarja me je spodbudila, da omenim nekaj konkretnih primerov, ki potrjujejo, da je res treba posvetiti odnosom, načinu in predvsem organizaciji dela zdravstvenih zavodov v prihodnje več pozornosti kot doslej.

Vsak dan se obračajo občani na naš zbor z raznimi prošnjami in pritožbami, predvsem s prošnjami za intervencijo glede varstva njihovega zdravja. Vprašujemo se, kako je mogoče razlagati tale primer: pacientka, ki je za delo nezmožna, napoti specialist na invalidsko komisijo z zelo pomanjkljivo dokumentacijo. Invalidska komisija pošlje pacientko na specialistični pregled in nihče se v tem času ne vpraša, če pacientka dela ali ne. Zdravnik, ki jo preiskuje, ji reče: »ne delati«, zdravnik, ki odloča o staležu misli, da dela. Tako nastane vprašanje 14-dnevnega roka, ko je pacientka »de facto« izven dela in »de iure« na delu. Nastane torej vprašanje, če ni prekinjeno njeno delovno razmerje.

Ali drug primer: mater treh majhnih otrok iz oddaljenega kraja, 70 km od Ljubljane in 6 km od avtobusne postaje, so poslali v Ljubljano na specialistični pregled. Ko pride v Ljubljano — doma je pustila 3 majhne otroke in izgubila ves dan — ji povedo, da ne more priti ta dan na vrsto in da naj se zgłosi čez 18 dni. Ker vem, da je dobra telefonska zveza med tema dvema krajema, konkretno med Ljubljano in Kočevjem, bi se lahko zdravnik splošne prakse pogovoril s specialistom na polikliniki in ga vprašal, če bodo lahko to mater sprejeli določenega dne. Ko mati ponovno pride na pregled, ugotovijo, da nimajo filmov, čeprav so za to vedeli že nekaj dni prej.

Povedal sem dva primera, ki precej jasno kažeta na določene slabosti v naši zdravstveni službi. Občani visoko cenijo strokovno delo zdravstvenih zavodov, močno pa negodujejo nad organizacijo in odnosi. Poznam primer, ko je čakal pacient z zlomljeno nogo 2 uri in pol zdravnika ali sestro iz ambulantne, se pravi iz postaje prve pomoči, da bi ga pregledal. Po dveh urah in pol, ko ni šel nihče v ordinacijo in nihče ni prišel iz nje, se je ugotovilo, da so imeli v ordinaciji »privaten« razgovor. Ne mislim reči, da so takšni pojavi splošni, vendar tudi posamezni primeri zelo škodijo prizadevanju in ugledu zdravstvenih delavcev in zdravstvenih zavodov. Zato menim, da je dolžnost nas poslancev, posebej še poslancev Socialno-zdravstvenega zbora, da pomagamo odpravljati takšne in podobne pomanjkljivosti. Kulturnih odnosov v naših zdravstvenih zavodih, predvsem v hospitalih, pravzaprav ni in se vprašamo, če je to sploh mogoče. Pred kratkim sem bil priča, ko je brez trkanja vstopila bolničarka v sobo, kjer so imeli zdravniki sestanek in je dejala: »Eden naj gre k telefonu.« Če ne bi sam doživel tega, bi dejal, da je to nemogoče. Če ima bolničarka do predstojnika in do zdravnikov take odnose, potem si lahko predstavljamo, kakšen odnos ima do bolnika. Potem je tudi razumljivo, da zapusti bolnik bolnišnico brez pravih navodil in nasvetov in šele ko je doma, se vprašuje, kaj je z njim in kam naj se obrne.

Navedel bom nov primer, ki naj še bolj potrdi te ugotovitve. Pacientka, ki jo je pregledal ginekolog, je dobila napotnico za bolnišnico. Pri tem pa ji ginekolog ni povedal, kaj ji je in koliko časa bo v bolnišnici, ni ji povedal zakaj bo operirana, skratka ni ji dal nobenih pojasnil. Žena je čez pol ure prišla nazaj v ambulanto in vprašala sestro, če lahko zve od zdravnika, zakaj mora v bol-

nišnico. Ker je imel zdravnik delo, in ni dobila odgovora, je pacientka odšla v drugo ginekološko ambulanto, se pravi za eno in isto preiskavo, ter je tako morala skupnost plačati dve ordinaciji. Menim, da je kopica takšnih, morda na videz drobnih, v bistvu pa zelo važnih stvari, ki kažejo, da bi bilo treba nujno zboljšati organizacijo dela in tudi odnose.

Menim, da ni treba za kulturen odnos in za večjo skrb do bolnika samo denarja. Družba posveča prav zdravstvu, kot družbeni službi, največ pozornosti. Materialno so delitveni instrumenti že tako urejeni, da prejema zdravstvena služba še dokaj sredstev, saj vidimo, da nenehno raste njena materialna osnova in tudi investicije. Morda smo prepočasni glede rasti in števila kadrov; osebni dohodek gre vzporedno z drugimi službami in sektorji dela. Le glede odnosov ne pridemo naprej in smo glede tega še vse premalo samokritični. Prav je sicer, da smo publicirali problem pomanjkanja filmov, vendar sem pogrešal človeka, ki bi javno vprašal, koliko filmov smo brez potrebe porabili in 2-krat, 3-krat slikali isti primer, s čimer smo nepravilno koristili tako drag material. Menim, da ni doseglo samoupravljanje, o katerem ugotavlja poročilo Izvršnega sveta in tudi poročilo Republiškega sekretariata za zdravstvo, da se je poglobilo v kvaliteti bistvenega napredka. Zapisniki in razna dokumetacija dokazujejo, da je šlo približno 99 % porabljenega časa na sejah samoupravnih organov za razprave o formiranju dohodka, delitvi dohodka, za iskanje raznih oblik materialnega poslovanja v zdravstvenih zavodih in komaj 1 % za razprave o delu, sistemu in o zboljšanju dela. Zdi se mi, da smo pred problemom, o katerem bo treba še precej razpravljati, če hočemo, da bodo naši občani res zadovoljni in da bomo opravičili hitro in res kvalitetno strokovno rast. Zato menim, da je dolžnost nas poslancev, predvsem pa poslancev vašega zbora, da pomagata odpravljati te pomanjkljivosti in da pomagamo zdravstvenim zavodom z nasveti pri samoupravljanju, predvsem kar zadeva organizacijo dela. Začnimo tudi mi skrbeti za strokovno pomoč ali kot jo nekateri imenujejo »strokovni nazor«, ki se dejansko še nikjer ne izvaja.

Povedal bom še dogodek, ki me je prizadel. Ko sem obiskal neko občinsko skupščino, sem se zanimal za delo medobčinskega zdravstvenega centra. V tej občini nimajo namreč lastnega zdravstvenega centra, kar se mi zdi, da je glede na situacijo kar v redu. Ko sem vprašal predsednika občinske skupščine, kakšne koristi imajo od tega centra in kako so zadovoljni z njegovim delom, mi je dejal: »Samo plačujemo, od njega ne dobimo nič!« Vprašal sem isto v zdravstvenem domu in so mi spet dejali: »Od njega nimamo nič,« se pravi od zdravstvenega centra. Poklical sem direktorja tega zavoda in mu povedal, kakšna poročila sem dobil. Prinesel mi je kup poročil in analiz za 4 leta nazaj. Ko sem vse to prečital, se mi je zdelo, da so vse te analize tako dobre, da bi lahko na njihovi osnovi idealno rešili tako prevetivno kot tudi kurativno službo in kadrovske probleme v vseh teh občinah. To pomeni, da ta medobčinski zdravstveni center, ki si toliko prizadeva za razne strokovne analize in ki je izgubil toliko dragocenih strokovnih ur, ni zaslužil niti tolikšne pozornosti, da bi tisti, ki so dolžni, vsaj prečitali njegove elaborate.

Pogosto razpravljamo o vlogi in delu zdravstvenih centrov in ugotavljamo, da ti še niso zaživeli. Mislim, da bo treba bolj kritično pogledati, če morda niso »zaživeli« tisti, ki naj bi prečitali in koristili njihove analize in delo. Menim, da moramo biti do vseh izjav na terenu bolj kritični in prav bi bilo, da bi na terenu ugotovili, če koristijo zdravstveni delavci in zdravstveni zavodi res vse

tisto, kar so pripravili in izdelali zdravstveni centri in če dajejo na to delo utemeljene in strokovno obdelane pripombe in predloge.

Predsednik dr. Ruža Šegedin: Kdo želi še razpravljati? (Ne javi se nihče.) Če nihče, zaključujem razpravo.

Ker ni bilo konkretne razprave glede poročila Izvršnega sveta, smatram, da se zbor strinja s predložitvenim poročilom, da ga sprejema in odobrava. Obe razpravi sta med drugim opozorili na mnoge pomanjkljivosti in slabosti v delu zdravstvenih zavodov. Te slabosti lahko povežemo s pomanjkljivo in neizdelano organizacijo dela, na drugi strani pa kažejo na pojave, ki niso v ugled zdravstvenim delavcem in ki jih lahko ocenjujemo vse prej kot takšne lastnosti, ki bi jih morali imeti zdravstveni delavci v tako pomembni humani dejavnosti kot je zdravstvena služba. Dejstvo je tudi, da niso primeri, ki so bili danes navedeni in ki jih poznamo, postali že splošni v delu in odnosih zdravstvenih delavcev do bolnikov. Vendar opozarjalo, da je treba posvetiti prav tem vprašanjem veliko večjo pozornost ne samo s strani zdravstvenih delavcev, marveč tudi s strani samoupravnih organov v zdravstvenih zavodih. Ti bi morali v večji meri kot doslej posvečati razprave in sklepe prav tem vprašanjem, saj njihovo reševanje v veliki meri zagotavlja izboljšanje zdravstvene službe, njeno strokovno rast in seveda tudi onemogoča vsakršne slabosti v odnosih zdravstvenih delavcev do pacientov. Mislim, da bo moral tudi Socialno-zdravstveni zbor v prihodnjih razpravah nameniti temu vprašanju več pozornosti kot jih je namenil v dosedanji mandatni dobi.

Se torej Socialno-zdravstveni zbor strinja s poročilom Izvršnega sveta in ga sprejema ter odobrava? Ker ni pripomb, smatram, da se z njim strinjate.

Prehajamo na 3. točko dnevnega reda, to je na razpravo o mreži zdravstvenih zavodov Socialistične republike Slovenije in njenem orientacijskem razvoju do leta 1970.

K tej točki dnevnega reda ste prejeli elaborat Republiškega sekretariata za zdravstvo z naslovom: »Mreža zdravstvenih zavodov v Socialistični republiki Sloveniji in njen orientacijski program do leta 1970« ter poročilo našega stalnega odbora.

Ker ste poročilo pravočasno prejeli, predlagam, da ga ne čitamo. Začenjam razpravo k tej točki dnevnega reda. — Prosim, kdo želi besedo? Besedo ima tovariš dr. Polde Hladnik.

Dr. Polde Hladnik: Tovarišice in tovariši poslanci! V gradivu, ki ste ga prejeli in predvsem v zaključkih našega odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov, je obrazložena prioriteta izgradnje bolnišnične mreže v naši republiki. V prioriteti je tudi nova koprška bolnišnica in prav o njeni nujnosti želim spregovoriti nekaj besed.

Po končani drugi svetovni vojni je ostalo sedanje koprsko območje brez splošne bolnišnice, saj je ostal Trst izven naših meja. Do leta 1949 so se skoraj vsi tamkajšnji bolniki zdravili v tržaški bolnišnici. Od takrat dalje smo začeli preurejati nekatere stavbe v provizorične bolnišnične oddelke, po vsem obalnem pasu, zavedajoč se, da je taka rešitev lahko samo začasna, saj na izgradnjo nove bolnišnice takrat še, zaradi negotove usode bivše cone B, ni bilo mogoče misliti. S priključitvijo te cone B Jugoslaviji pa smo že začeli razmišljati o prepotrebni novi bolnišnici, za katero smo dobili lokacijo v neposredni bližini

Kopra. Že dalj časa imamo potrjene načrte in v zadnjem času tudi že urejeno strukturo financiranja; prejšnja njena neurejenost je bila vzrok, da z gradnjo nismo pričeli že v minulem letu. Sedanja raztresenost in zastarelost stavb, v katerih so posamezni bolnišnični objekti, imata že mnoge kvarne posledice. Tudi strokovna raven ne more biti ob takšnih pogojih najboljša in je zato tudi bolnišnično zdravljenje občutno dražje.

Bolnišnični oddelki v Ankaranu, Kopru, Izoli in Piranu zahtevajo veliko več kadra, laboratorijev in pomožnih prostorov, kot bi jih sicer imeli v eni stavbi. Vsi sedanji pomožni prostori so zastareli in nezadostni. Osem kotlaren, štiri kuhinje, tri pralnice in šivalnice, štiri uprave, štiri lekarne, štiri laboratoriji itd., so za to trditev zgovoren dokaz. Ogrevanje je zelo slabo, sanitarni prostori ne ustrezajo bolnišničnim kriterijem, skladišč ni, električne, vodovodne in kanalizacijske naprave so popolnoma zastarele, oziroma nekaterih sploh ni. Finančniki so izračunali, da stane samo vzdrževanje takšnega stanja na leto nad 100 milijonov dinarjev. Če pa bi hoteli obstoječe oddelke ustrezno modernizirati, bi to veljalo mnogo več, kot izgradnja nove bolnišnice.

Da bi torej napravili temu nevzdržnemu stanju konec, stojimo pred prvo etapo novogradnje. V tej etapi naj bi se najprej preselili oddelki iz Izole in Pirana, razen infekcijskega, v novo bolnišnico, ki bo imela v tej etapi 278 postelj, namesto dosedanjih 211. Od tega števila postelj bo kirurški oddelek dobil 124 postelj, otroški 31 in okulistični 29 postelj. Ostale postelje bodo namenjene otrokom-bolnikom na teh oddelkih, 6 postelj je namenjenih za bolnike, ki so na opazovanju (ekspektanci), 21 postelj bo v šok sobi. Za takšno koriščenje oziroma razporeditev prve etape smo dobili popolno soglasje Republiškega zdravstvenega centra. Gradnja prve etape bi po sedanjih izračunih veljala nekaj nad 2 milijardi dinarjev. V drugi etapi bi preselili v novo stavbo še vse ostale objekte, ki so sedaj v Ankaranu in v stari stavbi v Kopru.

Z novo bolnišnico bodo dobili prebivalci kopske, izolske, piranske, večine sežanske in ilirsko-bistriške, manjši del postojnske in tudi buzske, bujske, umaške in novograjske občine svoj naravni bolnišnični center, ki zajema zdaj približno 100 000 prebivalcev. Menimo, da je takšno območje najidealnejše za bolnišnico srednjih kapacitet, ki bo imela v končni fazi 569 postelj, poleg 83 infekcijskih postelj.

Smatram torej, da je uvrstitev izgradnje kopske bolnišnice v prvo prioriteto več kot nujna in apeliram na zbor, da da tej prioriteti tudi svoje soglasje.

Predsednik dr. Ruža Šegedin: Tovariš dr. Adolf Drolc.

Dr. Adolf Drolc: Za izhodišče svoje razprave bi uporabil ugotovitev poročila odbora in elaborat republiškega sekretariata za zdravstvo o mreži zdravstvenih zavodov. Ta ugotovitev, ki jo navaja tudi monografija, pravi, da so bila sredstva v obdobju po letu 1965 usmerjena v precejšnji meri v izgradnjo objektov osnovne zdravstvene službe. Na račun tega je zaostala izgradnja bolnišničnih kapacitet, kar je omogočilo, da je danes mreža zavodov osnovne zdravstvene službe zadovoljiva.

Menim, da je taka ugotovitev glede na stanje, v katerem se je znašla osnovna zdravstvena služba v povojnem obdobju in glede na številne naloge, ki naj jih opravlja, preveč posplošena. Ugotovitev namreč upošteva le število zavodov osnovne zdravstvene službe, za katere nihče ne trdi, da jih je premalo. Prej bi lahko rekli, da je teh zavodov celo preveč. Vemo za primer, konkretno na

mariborskem območju, kjer je v eni občini, ki ni preveč bogata in prevelika, kar 11 samostojnih zdravstvenih zavodov in od tega števila 4 zdravstveni domovi. Kljub temu do integracije ne pride, čeprav bi to bilo koristno z ekonomske in strokovne strani. Zato ni prikaz o višini sredstev, danih za investicije v objekte osnovne zdravstvene službe in o številu zavodov sploh, dovolj prepričljiv, da bi mogli govoriti o izpopolnjenosti osnovne zdravstvene mreže. Ta prikaz bolj zavaja kot dokazuje, saj se ob njem uspava marsikatera občina, ki se svojih obveznosti ne zaveda. Nelogično je govoriti tudi o zadovoljivi mreži v osnovni zdravstveni službi, saj bi potem morala biti manjša potreba po bolnišničnih kapacitetah. Če pa obstajajo takšne potrebe, potem ni v osnovni zdravstveni službi nekaj v redu.

Menim, da je pravilna le ena ugotovitev, in sicer ta, da nismo dajali niti za investicije v osnovno zdravstveno službo in niti za rast bolnišničnih kapacitet v vsem povojnem obdobju dovolj sredstev. To dokazuje dejstvo, da smo v minulih letih investirali v zdravstvene objekte le nekaj več kot pol odstotka narodnega dohodka in letos nekaj nad 1 %. Marsikje drugod, kjer je zdravstvena služba neprimerno bolj razvita, dajejo tudi do 5 % narodnega dohodka v te namene.

Zato mislim, da bi bilo prav, če bi republiški zdravstveni center izdelal bolj konkreten prikaz mreže osnovne zdravstvene službe. Šele tedaj bo mogoče ugotavljati bolj določeno in bo mogoče tudi bolj sistematično načrtovati. Res je, da so zrasli v zadnjih letih marsikje v Sloveniji novi zdravstveni domovi, dovolj veliki in funkcionalno urejeni, res pa je tudi, da je še precej občin, kjer dela osnovna zdravstvena služba v najtežjih pogojih.

Zaradi še ne povsem razvite osnovne zdravstvene mreže šestokrat torej še po nepotrebnem bremenimo bolnišnice. Tak primer je zelo očiten predvsem v Mariboru in še v večini občin bivšega mariborskega okraja. Naloge zdravstvene službe so se glede na pridobitve medicine, obstoječe zdravstveno stanje prebivalstva. Večina bolezni in vzrokov smrti, ki so za nas najtežji problem, zdravje, v zadnjih letih bistveno spremenile. Zdravstvena služba na osnovi današnjih konceptov ni več zadolžena samo za zdravljenje poedinca in za preprečevanje obolenj, marveč tudi za ohranitev in izboljšanje zdravstvenega stanja prebivalstva. Večina bolezni in vzrokov smrti, ki so za nas najtežji problem, je družbeno pogojenih. Vzroki za njihov nastanek so v družbi in zato je tudi družba dolžna, da jih odpravi s svojo osnovno zdravstveno službo.

Razvoj organizacije zdravstvenega varstva oziroma mreže zdravstvenih zavodov kaže posamezna obdobja in njihovo specifičnost. Bolnišnice so se kot osrednje ustanove med zdravstvenimi zavodi z najdaljšo tradicijo več ali manj zadovoljivo širile. Kolikor so med vojno pretrpele škodo, smo jih obnavljali in večali njihov posteljni fond. Osnovna zdravstvena služba je imela pred vojno skromno materialno osnovo, saj se je v glavnem odvijala v privatnih ordinacijah. Tudi prva leto po vojni se stanje ni bistveno spremenilo. Z namenom, da bi omogočili ustrezno osnovno zdravstveno varstvo, smo sicer ustanavljali mnoge samostojne zdravstvene zavode, vendar nismo izdelali za njihovo ustanavljanje nekega perspektivnega načrta niti nismo predvidevali njihove smotrne izgradnje. V glavnem so dobili ti zavodi svoje prostore v adaptiranih stanovanjih, ki največkrat funkcionalno niso ustrezali. Mnogi zavodi so v teh prostorih še sedaj, kar v celoti velja za Maribor. Za nekaj manjših zavodov je zgradila bolniška blagajna tipizirane in nepraktične cenene objekte. Boljšo osnovo za razvoj so dobili zdravstveni domovi šele z uveljavitvijo zakona o zdravstvenih

domovih leta 1955. V enakem položaju so bile tudi bolnišnice. Že takrat se je čutila deficitarnost tako bolnišničnih kot tudi izvenbolnišničnih kapacitet. Posebno občuten pritisk na izvenbolnišnične zavode se je pokazal po 1957. letu, ko je bila odpravljena privatna zdravniška praksa. Šele tedaj smo začeli več investirati v objekte osnovne zdravstvene službe, vendar še ne enakomerno in sistematično ter skladno s povečanjem števila zavarovancev in razširitvijo zdravstvenega varstva.

Preventivno delo, ki naj ga opravlja osnovna zdravstvena služba, je sorazmerno mlado in kljub doseženim uspehom še vedno ni deležno dovolj pozornosti, predvsem ne s strani občin. Še vedno prevladuje v skrbi za človekovo zdravje kurativa in tudi izdatki zanjo so neprimerno višji kot za preventivo. Nedvomno so se naše bolnice v povojnem obdobju zelo razvile predvsem glede načina neposrednega zdravljenja, vendar se njihova naloga — razen zdravljenja — ni bistveno spremenila. Večji del preventivnega dela je ostal osnovni zdravstveni službi, poleg tega pa tudi ta služba vse bolj prevzema zdravljenje in nego bolnikov na domu. Ta dejavnost ima velik pomen, saj bomo z njo lahko v prihodnosti zmanjšali potrebe po bolnišničnih kapacitetah. Zato je nujno, da krepimo osnovno zdravstveno službo in da ji omogočimo sredstva za razvoj njene materialne osnove tako, da bo ta služba lahko nemoteno delala.

Kolikor bodo naša priporočila zalegla in če bodo imele občine sredstva, bo stvar v redu. Vendar izgleda, da se stanje v bližnji prihodnosti ne bo bistveno spremenilo glede na sedanje finančno-materialno stanje občin. O zdravstvenih delavcih osnovne zdravstvene službe občinske skupščine čestokrat mislijo — kljub jasnemu prikazovanju potreb — da si hočemo z novimi objekti postavljati le spomenike in ne zboljšati zdravstveno varstvo občanov. Če želimo uresničiti naše načrte, bo treba nekaj več kot priporočilo. Osnovno je, da prikaže republiški zdravstveni center nujnost investicij na osnovi temeljite analize stanja, v kakršnem delajo zdravstveni domovi. Te potrebe naj prikaže posameznim občinam, saj glede tega doslej občinski zdravstveni centri in zdravstveni domovi niso uspeli. S tem seveda nikakor ne zanikam povsem upravičene gradnje bolnišničnih objektov, kot jih navaja poročilo, sem pa proti investicijam v manjših bolnišnicah in predvsem tam, kjer osnovna zdravstvena služba še nima pogojev za normalno delo. Pri vsej tej prioriteti gradnje bolnišnic se bojim, da bo izgradnja teh bolnišničnih objektov še poslabšala že tako težko kadrovsko stanje v osnovni zdravstveni službi. Nove posteljne kapacitete bodo zahtevale namreč še več usposobljenih kadrov, ki bodo kot vemo iz prakse, prišli v glavnem iz osnovne zdravstvene službe. To bo našo službo občutno prizadelo in kadrovskega problema kljub obširnimi razpravami in sprejetim sklepom v doglednem času ne bomo mogli rešiti. Tako bomo z morebitno rešitvijo enega problema še bolj zaostriili drug problem. Kako pa bo s financiranjem teh novih objektov, je seveda drugo vprašanje. Če upoštevamo dosedanje stanje, lahko rečemo, da nismo nikoli popolnoma uresničili načrtov za razvoj zdravstvene službe. Želje so bile namreč večje kot objektivne možnosti. Pri investicijah smo se zanašali na rezerve socialnega zavarovanja, saj so bila proračunska sredstva največkrat enaka ničli.

Zakon o organizaciji in financiranju zdravstvene službe iz leta 1961 ni rešil vprašanja odplačevanja anuitet. Zdravstvene zavode je izključil kot nosilce kreditov, socialno zavarovanje pa se je strogo držalo stališča, da se razširjena reprodukcija ne vračuna v ceno zdravstvenih storitev. To je zavrla razvoj izgradnje zdravstvenih zavodov, saj občine niso imele v investicijskih skladih

dovolj sredstev, oziroma so ta sredstva prvenstveno namenila gospodarskim investicijam. Prejšnji zakon o organizaciji in financiranju socialnega zavarovanja je ukini tudi preventivni zdravstveni sklad, ki je v marsičem zboljšal materialno osnovo zdravstvenih zavodov. Novi zakon sicer dopušča, da nastopajo kot nosilci kreditov tudi zdravstveni zavodi, kar pomeni, da bi bilo možno vračunati v cene zdravstvenih storitev tudi anuitete za investicijska posojila. S tem bi se izboljšalo stanje zdravstvenega varstva glede investicijske izgradnje. Ta zakon daje možnost, da se lahko dajo rezerve zdravstvenega zavarovanja po nizki obrestni meri. Še več, dopušča celo možnost, da se dajo za določene preventivne akcije brezplačno.

Mislim, da bi morali o vseh investicijah sklepati zdravstveni centri in tudi skupščine socialnega zavarovanja. Tako proučene predloge naj bi potem obravnavale in sprejele občinske skupščine. V perspektivnih dolgoročnih načrtih bi moral biti določen red, da ne bi vsi investitorji hkrati zahtevali sredstva. Vemo, da bomo morali poiskati sredstva za gradnjo objektov osnovnega zdravstvenega varstva iz lokalnih virov, iz rezerv skladov zdravstvenega zavarovanja oziroma iz občinskih proračunov. Jasno je, da skladi zdravstvenega zavarovanja ne bodo prenesli kratkoročnih kreditov in je zato nujno, da bodo morale prispevati za izgradnjo teh objektov svoj delež tudi družbeno-politične skupnosti.

Kreditiranje izgradnje zdravstvenih objektov in skladov zavodov za socialno zavarovanje bi bilo mogoče izvesti na tri načine. Prvič — v neposrednem kreditiranju zdravstvenih zavodov. V tem primeru bi odobraval zavodi za socialno zavarovanje kot upravljalci skladov socialnega zavarovanja kredite neposredno investitorjem zdravstvenih objektov, pri čemer bi izločili banke kot nepotreben vmesni člen. Banke bi lahko opravljale le tehnično službo kreditiranja. Sredstva kratkoročnega zavarovanja so namreč predvsem takega značaja, da bi zavodi za socialno zavarovanje z njimi lahko neposredno kreditirali investitorje. Odplačilna doba za dane kredite bi lahko bila dolgoročna in obrestna mera nizka in celo simbolična, če že ne bi mogli biti krediti brezobrestni. Vsekakor bi bila ta oblika kreditiranja najbolj ustrezna in najcenejša in prav zaradi tega tudi za zdravstvene zavode najbolj sprejemljiva.

Drug možen način je kreditiranje iz proračunskih sredstev. V tem primeru bi potekalo kreditiranje iz proračunov in bi kratkoročni depoziti zavodov za socialno zavarovanje služili za premostitev, da bi se porazdelila obremenitev proračunov z investicijami v zdravstvo na več let. To seveda ni mogoče zaradi premajhnega obsega proračunskih sredstev, čeprav bi bil ta način za zdravstvene zavode skoraj edino sprejemljiv. V tem primeru bi bili le-ti namreč obremenjeni samo z normalno amortizacijo in ne tudi z odplačilom kreditov in visokih obresti.

Tretji možen način je kreditiranje oročenih depozitov, kakršen je sedaj. V tem primeru dajejo zavodi za socialno zavarovanje bankam oročene depozite od enega do največ petih let. Naloga bank je, da te kratkoročne depozite transformirajo v dolgoročne 30-letne kredite, ki jih zdravstveni zavodi zaradi svojega pomena in nizke akumulacijske sposobnosti edino lahko prenesejo. S tem načinom se prevali vsa skrb za dolgoročna sredstva za zdravstvene investicije na banko z ramen tistih, ki imajo za to namenska sredstva, in ki bi jih bili dolžni oskrbeti. Znotraj tega uveljavljenega sistema so postopki, ki postavljajo banko kot končnega kreditorja v povsem neenakopraven položaj.

Primer: komunalni zavod za socialno zavarovanje v Mariboru je oročil pri Komunalni banki depozit 523 milijonov na 6 let in 350 milijonov na 1 leto ter

noče dati nobenega zagotovila, da bo podaljšal odplačilni rok ob zapadlosti depozita. Od banke pričakujejo, da bo spremenila tudi enoletna sredstva v 30-letni kredit.

Drug primer: Splošna gospodarska banka je dobila od republiškega zavoda oročen depozit za 5 let z obveznostjo, da nameni ta sredstva za zdravstvo. Splošna gospodarska banka to tudi stori. Vendar je razlika v tem, da ima Splošna gospodarska banka na razpolago ves depozit za vseh 5 let in ga posreduje lokalni banki kot 5-letni kredit. Ta ga mora začeti vračati že po preteku enega leta in ga v celoti poravnati v 5-letnih obrokih. To praktično pomeni, da ima lokalna banka na razpolago vsa sredstva le eno leto in vsako nadaljnje leto 1/5 manj. Odplačana sredstva so na razpolago do roka vrnitve depozita Splošni gospodarski banki za morebitne druge namene. Povsem neutemeljeno je, da republiški zavod oroča svoja sredstva izključno pri Splošni gospodarski banki. Tako jo vključuje v poseben nepotreben člen likvidiranja, ker ta noče transformirati kratkoročnih depozitov v dolgoročne kredite, niti ne kreditira investitorjev. Nasprotno, s kreditom, ki ga je treba začeti odplačevati že po prvem letu, spreminja 5-leten depozit v še kratkoročnejša sredstva. V nasprotnem primeru prevzamejo breme transformacije kratkoročnih depozitov lokalne banke. Zato bi bilo pravično in nujno, da daje republiški zavod depozite neposredno tem bankam, da bodo vsaj te imele za dobo oročitve na razpolago celotna sredstva. Resno se postavlja vprašanje, če bodo lokalne banke še hotele najemati tako neugodne kredite in jih transformirati v 30-letno odplačilno dobo. So to sposobne storiti v današnji situaciji? Prav tako se postavlja vprašanje, če so res samo lokalne banke dolžne skrbeti za dolgoročna sredstva za investicije v zdravstvu, če se za to ne zanimajo niti zavodi za socialno zavarovanje niti gospodarske banke. Še bolj pereč je problem obrestne mere. Ali načelo dobrega gospodarjenja res opravičuje 6% obrestno mero, kot jo zahtevajo zavodi za socialno zavarovanje za svoje depozite? Tako stališče pomeni, da bodo plačevali zdravstveni zavodi 7% obrestno mero in v 30-letni dobi plačali več kot dvokratno glavnico. Ali ne bi šlo to v breme tistih, ki s svojimi prispevki ustvarjajo sklade zavarovanja?

Predsednik dr. Ruža Šegedin: Besedo ima Jože Koritnik.

Jože Koritnik: Tovarišice in tovariši! V razpravi bi želel govoriti o tistem gradivu, ki se nanaša na razvoj zdravstvenih zavodov do leta 1970, s posebnim poudarkom na razvoj bolnišničnih kapacitet.

Ob skrbnem čitanju zgodovine Trbovelj, Hrastnika in Zagorja je kaj lahko zaslediti, da so zgradili prvo bolnišnico v Trbovljah že leta 1877. Ta je imela 42 bolniških postelj. Po 33 letih njenega obstoja je uprava Bratovske skladnice ugotovila, da je njen posteljni fond premajhen. Zato je leta 1911 odkupila zemljišča za lokacijo nove bolnišnice. Na žalost je že prva svetovna vojna zavlekla njeno realizacijo do novembra 1925. leta, ko so zgradili novo bolnišnico bratovske skladnice z namenom zdraviti izključno le zaposlene trboveljske rudarje in njihove svojce. Njena kapaciteta je bila 68 standardnih postelj z enim splošnim oddelkom. Status bolnišnice je bil zaprtega tipa. Zato njen investitor ni čutil nikakršnih potreb, da bi bolnišnici zagotovil potrebne upravno-tehnične, skladiščne in druge prostore. Vse do okupacije je bolnišnico upravljala in oskrbovala direktno krajevna bratovska skladnica. Leta 1941 je okupator spremenil njen status in jo razglasil za pokrajinsko bolnišnico. V tej isti stavbi, ki se

od otvoritve do danes ni prav nič spremenila ali povečala, je zdaj 130 bolniških postelj v 19 bolniških sobah z internim, kirurgičnim, ginekološko-porodniškim oddelkom ter skoraj vse diagnostično-terapevtske in tehnične enote, ki jih potrebuje sleherna bolnišnica.

Njeno gravitacijsko območje obsega ves zasavsko-rudarsko industrijski bazen, ki ga sestavljajo občine Hrastnik, Trbovlje in Zagorje. Te občine predstavljajo zelo zgoščeno, skoraj izključno delavsko-proletarsko naselje na razmeroma zelo majhnem prostoru. Na njem živi skoraj 50 000 prebivalcev na 330 km² površine z gostoto 165 prebivalcev na 1 km² in s 43 780 zavarovancev, od tega 16 500 aktivnih. Leta 1964 se je v tej bolnici zdravilo 3915 oskrbovancev s povprečno ležalno dobo 12,4 dni. V bolnišnico napotenih in hospitalizacije potrebnih, vendar zaradi pomanjkanja prostorov, je bilo odklonjenih 613 bolnikov, v stacioniranju zdravstvenega doma Zagorje pa je bilo odklonjenih 46 bolnikov. Skupaj torej 659 odklonjenih bolnikov, pri čemer niso upoštevani tisti, ki so jih poslali iz splošnih ambulant direktno na zdravljenje v bolnišnico v Celje in Ljubljano zaradi pomanjkanja bolniških postelj.

Že leta 1960 je bil predložen delni program investicij za splošno bolnišnico. Ta načrt predvideva 270 bolniških postelj, razdeljenih po oddelkih, in sicer: 80 internih, 70 kirurgičnih, 60 ginekološko-porodniških, 40 otroških in 20 za otorino. Prva faza izgradnje je bila zgraditev otroškega oddelka s 40 posteljami. Ta je pričel redno delati leta 1964, dočim se gradnja druge in tretje faze še ni pričela. Zaradi vedno večjega navala bolnikov v splošno bolnišnico in pomanjkanja prostora so se sporazumeli samoupravni organi bolnišnice in zdravstvenega doma Zagorje, da se posteljni fond tega stacioniranja priključi k posteljnemu fondu splošne bolnišnice Trbovlje. Tako bi se rešili velike stiske s prostori v trboveljski bolnišnici. Tako je prevzela splošna bolnišnica Trbovlje strokovno vodstvo in organizacijo hospitalnega dela stacionarija v Zagorju. V njem zdravijo predvsem ginekološke, kirurgične in internistične primere. V tem stacionariju je 48 bolniških postelj. Lani se je zdravilo v njem 1811 pacientov. O takšni preobremenjenosti oziroma zasedenosti posteljnega fonda so zadnje čase resno razpravljali na mnogih sestankih občanov, občinskih skupščin in političnih forumov. Pri tem ne smemo prezreti peticije, ki so jo sestavili zavarovanci v Trbovljah in okolici in s katero zahtevajo rešitev sedanje situacije. Z njo so seznanili tudi pristojne republiške organe.

Prav tako se čedalje ostreje postavlja tudi vprašanje pogodbenih odnosov v zvezi s sofinanciranjem ljubljanske bolnišnice. Po razvezu, objavljenem v »Delu« 18. 12. 1964, so dolžne vplačati do leta 1970 občine Hrastnik, Trbovlje in Zagorje delež v višini 445 milijonov. Ta vsota pomeni skoraj polovico vseh investicijskih sredstev v predloženem idejnem investicijskem programu izgradnje bolnišnice v Trbovljah. To breme je za te občine občutno preveliko, saj na drugi strani še ni rešeno niti osnovno zdravstveno varstvo v Hrastniku in v Trbovljah. Zato menim, da je treba ponovno proučiti vse možnosti in vire financiranja izgradnje zdravstvenih kapacitet tako osnovne zdravstvene službe kot tudi bolnišnične do leta 1970. Pri tem nikakor ne smemo pozabiti na manjše zdravstvene zavode, ki so in bodo tudi v prihodnje razbremenjevali te regionalne, po predloženem načrtu razvoja zdravstvene mreže, prioritete zavode.

Predsednik dr. Ruža Šegedin: Besedo ima tovarišica Polonca Senčur.

Polonca Senčur: Program razvoja zdravstvenih zavodov v Sloveniji je potreben. Prvič zato, da organiziramo mrežo zdravstvenih zavodov in zdrav-

stveno službo tako, da bo kar najbolj služila potrebam prebivalstva, drugič, da pravilno porazdelimo sredstva, ki so namenjena za razvoj zdravstvene službe oziroma mreže zdravstvenih zavodov in da investicije programsko vlagamo tja, kjer so največje potrebe, in tretjič, da zajame program razvoja zdravstvenih zavodov tudi tista območja, kjer je zdravstvena služba slabo razvita.

Nesporno je, da je slabo razvita zdravstvena služba zelo draga, slabo učinkovita in povrh tega poraja še druge probleme. Ti so vezani na slabo učinkovitost zdravstvene službe, ki se kaže zlasti v številnih izostankih z dela zaradi potovanja na preglede v druge bolj organizirane zdravstvene zavode, kar ima za posledico izpad v produkciji, nižjo produktivnost, nižje osebne dohodke in visoke stroške in dnevnice za paciente itd.

Zdravstveni dom Logatec sodi med tiste zdravstvene zavode v Sloveniji, ki zaradi neustreznih in premajhnih prostorov ne more razviti zdravstvene službe in zadovoljiti vsem potrebam občanov. Prostori, v katerih dela splošna ambulanta in preventivna služba, merijo s hodnikom in čakalnico nekaj nad 60 m². Te prostore je dobila že leta 1925 takratna higienska postaja in prav v njih dela še danes sedanji zdravstveni dom.

Občina Logatec je bila v okviru komunalnega zavoda Ljubljana leta 1964 na prvem mestu glede izostankov z dela zaradi bolezní. Odstotek izostankov z dela je znašal 5,8 %. V okviru podružnice komunalnega zavoda za socialno zavarovanje Vrhnika, ki zajema občino Cerknico, Logatec in Vrhniko, je razmerje naslednje: Vrhnika 5 % izostankov, Cerknica 4 %, Logatec 5,8 %. Prevozní stroški pacientov so narasli leta 1964 nasproti letu 1963 v posameznih občinah takole: v Cerknici za 16 %, na Vrhniki za 31 % in v Logatcu za 42 %. V dveh mesecih letošnjega leta smo porabili za prevoz pacientov v druge zdravstvene zavode naslednje zneske: v Cerknici 885 tisoč dinarjev, na Vrhniki 433 tisoč in v Logatcu 1240 tisoč din, kljub temu, da je v občini Logatec najmanjše število zaposlenih. Leta 1964 je imela občina Logatec v skladu zdravstvenega zavarovanja 22 milijonov dinarjev deficita, medtem ko sta imeli drugi dve občini 26 milijonov suficita.

S temi podatki sem želela prikazati vzroke za slabšo učinkovitost zdravstvene službe, pri čemer moramo upoštevati tudi slabe in funkcionalno neustrezne prostore. Zato predlagam, da se vnese v plan orientacijskega razvoja gradenj zdravstvenih zavodov tudi gradnja zdravstvenega doma Logatec, čeprav trenutno še ne vemo za vire sredstev za to investicijo. Rekonstrukcija, ki jo predvideva plan orientacijskega razvoja mreže zdravstvene službe, ne more iskati svoje izhodišče v sedanjih prostorih, saj le-ti ne ustrezajo niti prostorninsko niti funkcionalno. Gradnja novega zdravstvenega doma v Logatcu je že četrto leto zajeta v družbenem planu občine, vendar smo šele letos uspeli zagotoviti sredstva za izdelavo načrtov. Skupščina okraja Ljubljana je sicer sporočila, da zajema družbeni plan okraja tudi gradnjo zdravstvenega doma, vendar je izpadla v orientacijskem republiškem planu. Glede na to, da ima zdravstvena služba v Logatcu že 40 let ene in iste prostore, lahko zaključimo, da je njen razvoj močno zaostal in da v sedanjih pogojih tudi nima nikakršnih perspektiv. Zato gradnja novega zdravstvenega doma ni le želja občanov, marveč je nujnost glede na velike potrebe.

Predsednik dr. Ruža Šegedin: Besedo ima tovariš Franc Bradač.

Franc Bradač: Tovarišice in tovariši poslanci! Želel bi prikazati nujnost izgradnje bolnišnice v Brežicah. Potreba po bolnišnici v Brežicah, ki je

središče prostranega gravitacijskega območja, se javlja že v 19. stoletju predvsem ob pojavih pogostih epidemij, ki jih je bilo mogoče zajezi le s hospitalizacijo. Naravna gravitacija bolnišnice je odvisna predvsem od razdalj in prometnih zvez, pomembno vlogo pa igra tudi strokovna raven zavoda in navade prizadetih prebivalcev.

Lega bolnišnice v Brežicah je zelo ugodna, saj prebivalstvo, ki živi v dolini Save, Spodnje Krke in Sotle, gravitira k temu zdravstvenemu zavodu. Tako gravitira na to bolnišnico občina Brežice s 25 360 prebivalci, občina Krško s 26 486, občina Sevnica z 18 259 in obrobni deli Hrvaške od Kumrovcia preko Klanjca, Dubrovica in Samobora do Kalinovice z 22 500 prebivalci. Skupno torej gravitira na brežiško območje, na katerem živi 92 600 prebivalcev. Prebivalci obrobni delov predvsem iz občine Sevnica, so bolj vezani na bolnišnico v Celju in Novem mestu. Zato lahko odštejemo od skupnega števila prebivalcev gravitacijskega območja 20 %, to je 19 042 prebivalcev. Tako ostane še 76 169 prebivalcev, ki so vezani na brežiško bolnišnico. Ugotavljamo, da se bo v njej zdravilo 80 % prebivalcev, medtem ko se jih bo 20 % zdravilo v popolnejših zdravstvenih zavodih, predvsem na klinikah v Ljubljani in Zagrebu. Po tem izračunu torej gravitira na bolnišnico v Brežicah 61 000 prebivalcev.

Iz tega gravitacijskega območja je bil leta 1953 v brežiški bolnišnici vsak 13. prebivalec in leta 1963 že vsak deseti. Na enega prebivalca je naraslo število oskrbnih dni od leta 1946 do leta 1963 od 0,79 na 1,39 dneva. Hospitalizacija bolnikov je v istem obdobju narasla od 65 na 95,86 na 1000 prebivalcev. Leta 1953 je bilo 54 825 in leta 1964 že 96 731 oskrbnih dni, torej indeks 176,44. Povprečna ležalna doba, upoštevajoč pljučni oddelek, znaša 14,38 dneva, od tega na ginekološko-porodniškem oddelku samo 5,83 dni, kar jasno dokazuje, da se pacientke s tega oddelka prehitro odpuščajo.

Sedanji pogoji v bolnišnici ne omogočajo zadovoljivega zdravstvenega dela. Zaradi prenatrpanosti bolniških sob in nemogoče funkcionalne ureditve, posebej še sanitarij, kopalnic, skoraj ni in za 80 bolnikov kirurškega in ginekološko-porodniškega oddelka je samo dvoje stranišč — je že zelo težko vzdrževati potrebno higieno.

35 postelj internega oddelka je v provizoriju bivšega infekcijskega oddelka, ki je brez kletnih prostorov in centralne kurjave. Adaptacija tega provizorija ni rentabilna in je tudi nemogoča. Ta provizorij razpada in nastaja vprašanje, kam z bolniki. Potrebe po novih posteljah naraščajo zaradi sprememb v socialni in starostni strukturi prebivalstva, zaradi intenzivnega uporabljanja zdravstvenega zavarovanja kmetijskih prebivalcev, povečanje mehanizacije prometa in zaradi strokovnega napredka medicine. O nevzdržnem stanju bolnišnice, predvsem ginekološko-porodniškega, kirurškega in delno internega oddelka ter pralnice in kuhinje je bilo že več razprav. Kompleksno izgradnjo bolnišnice je nakazal že bivši Svet za zdravstvo Ljudske republike Slovenije; ta program smo predložili v revizijo. Druga varianta investicijskega programa je bila potrjena leta 1958. V skladu s potrjenim programom je bil leta 1962 dograjen ambulantno-poliklinični trakt z operacijskimi prostori, s kirurško-ginekološko in internistično ambulantno, rentgenom, lekarno in tako dalje.

Število postelj je naraslo od 170 v letu 1918 samo na 238 v letu 1964, ali za 29 %, medtem ko je naraslo število bolnikov od 1550 v letu 1918 na 6 727 v letu 1964 ali za 434 %. S tako visokim številom je bolnišnica dosegla prekomerno zasedbo sedanjih standardnih in pomožnih postelj, kar je seveda v škodo bolnikov.

Operativnih posegov je bilo 1920, leta 225, leta 1964 pa že 3853 ali 1276 % več. Sobna površina na eno posteljo znaša sedaj 4,2 do 5,3 m² in je za 30 do 40 % pod predpisano normo, ki znaša 7,5 m² na bolniško posteljo. V programu 7-letnega razvoja zdravstvenega varstva v SR Sloveniji je predvidena takšna izgradnja bolnišničnih kapacitet, da bi imeli na 1000 prebivalcev 9 bolniških postelj. V tem primeru bi bolnišnica v Brežicah še toliko bolj zaostala za standardom drugih slovenskih bolnišnic. Zato je rešitev bolnišnice v Brežicah kot bazenskega zdravstvenega središča več kot potrebna in utemeljena. 7-letni program razvoja bolnišnic predvideva za bolnišnico v Brežicah rekonstrukcijo in dograditev, kar naj bi bila dokončna rešitev. Pri tem seveda ni predvidena ustanovitev novih oddelkov, marveč gre predvsem za to, da se zagotovi bolnišnici potreben standard. To pa pomeni doseči predpisano kvadraturu na posteljo, zagotovi ustrezne sanitarne in higienske razmere in opremiti bolnišnico s sodobnimi medicinskimi pripomočki.

Povprečna zasedba leta 1964 je bila 265 bolnikov, se pravi, da so dnevno uporabljali 27 zasilnih ležišč. Ta ležišča so bila razvrščena po hodnikih, saj so bile vse bolniške sobe prepolne. Bili so tudi primeri v prvih treh mesecih letošnjega leta, ko je bila dnevna zasedba 300 bolnikov; tedaj je ležalo na zasilnih ležiščih po hodnikih 62 bolnikov. Dejstvo, da ima bolnišnica v Brežicah širši regionalni značaj, dokazujejo tudi naslednji podatki iz leta 1964: od 6727 bolnikov se je zdravilo z območja občine Brežice 2836 bolnikov, iz občine Krško 1869, iz občine Sevnica 585, iz sosednjih hrvatskih občin 1185 in iz drugih občin Socialistične republike Slovenije 228 bolnikov. Če bi hoteli zboljšati sedanje razmere v bolnišnici Brežice, bi morali investirati milijardo 20 milijonov din, medtem ko predvideva program samo 706 milijonov dinarjev. Torej bi bilo dokončati to investicijo do leta 1968 in sicer v 4 etapah: v prvi etapi bi potrebovali 217 milijonov, v drugi 246, v tretji 444 in v četrti 113 milijonov dinarjev. Pripomniti moram, da v občini zbirajo vse delovne organizacije v zdravstveni investicijski sklad 1 % od osebnih prejemkov, ker se zavedajo, da bodo tako lahko vsaj delno pripomogle k rešitvi tega problema. Iz te investicijske vsote je razvidno, da bo treba omogočiti kolektivu bolnišnice najetjše dolgoročnih kreditov, saj bo samo tako lahko mogoče normalizirati stanje v brežiški bolnišnici.

Predsednik dr. Ruža Šegedin: Besedo ima tovarišica Jožica Suhadolnik.

Jožica Suhadolnik: Tovarišica predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Iz gradiva Republiškega sekretariata za zdravstvo je razviden potek izgradnje zdravstvene mreže, predvsem bolnišnične.

Za obdobje do leta 1970 poudarja gradivo za ptujsko območje izgradnjo osnovne zdravstvene mreže. Zato o njej ne želim razpravljati, vendar bi rada vsaj delno pojasnila tisto zelo vprašljivo investicijo 4 milijard, ki je navedena v gradivu. Ta investicija zajema popolno ureditev vse zdravstvene službe na tem območju, se pravi dispanzersko-poliklinično službo v celoti, ureditev in adaptacijo vseh hospitalnih oddelkov, reševalne postaje in zobne poliklinike. Vsota je vsekakor velika, vendar je treba upoštevati, da gre za ureditev vse zdravstvene službe na tem območju. Zaradi velike vsote je ta finančni program v reviziji. Razumljivo je, da je tako visoka investicija do leta 1970 za naše območje skoraj nevzdržna, vendar bi rada poudarila, da obstaja poleg gradnje

zdravstvenega doma še nujnost adaptacije in funkcionalne ureditve oddelka kirurškega oddelka ptujske bolnišnice.

Kakšne so razmere, pogoji za delo in zdravljenje na tem oddelku, razume lahko samo tisti, ki si oddelek ogleda. Predolgo bi trajalo, če bi opisovala vse nemogoče in nevzdržne razmere na tem oddelku — gradivo imam in če koga zanima, ga lahko dobi. Želim samo, da bi se komisijsko ugotovilo stanje in na podlagi tega potrdila tudi opravičenost zahteve za prioriteto gradnjo oziroma za funkcionalno usposobljenost tega oddelka. Marsikoga moti, ker je Maribor oddaljen od Ptuja samo 26 km, vendar je kirurški oddelek ptujske bolnišnice dopolnilo mariborskega kirurškega oddelka. Tudi sam okoliš ptujske bolnišnice predstavlja zaledje s 100 000 prebivalci. Po podatkih zadnjih petih let nenehno raste število bolnikov, ki se zdravijo v tej bolnišnici. 45 % vseh hospitaliziranih je na travmatološkem oddelku in še tako popolna dispanzersko-poliklinična služba ne more omejiti dotoka na ta oddelek. Upoštevajoč stalen dotok bolnikov, dalje dejstvo, da je onemogočeno pošiljati te bolnike v Maribor in da je zasedenost na oddelku v stalnem povprečju 110,6 %, predlagam, da uvrstimo tudi ta oddelek v prioriteto glede adaptacije in funkcionalne ureditve.

Predsednica dr. Ruža Šegedin: Besedo ima tovariš Stane Šelih, republiški sekretar za zdravstvo.

Stane Šelih: Tovarišice in tovariši poslanci! Iz predloženega materila o orientacijskem razvoju mreže v SR Sloveniji izhaja, da so potrebe po zdravstvenih kapacitetah velike. To izhaja tudi iz današnje razprave poslancev. Kje so vzroki za tako stanje? Dejstvo je, da smo v letih po osvoboditvi, zlasti pa v zadnjem času, hitreje omogočali brezplačno zdravstveno službo vsem, kakor pa investirali v kadre in v zdravstvene objekte. Zato je prišlo do določenega nesorazmerja.

Strinjam se, da imajo nekateri zdravstveni objekti v prihodnjem 7-letnem obdobju prednost pri izgradnji in sicer objekti, ki so navedeni v gradivu republiškega sekretariata za zdravstvo oziroma v poročilu stalnega odbora. Morda bo kdo dejal, da je lahko zavzeti tako stališče, če hkrati zapreš oči pred ostalimi potrebami — izgradnja številnih zdravstvenih domov, številnih razširitev, adaptacije ali funkcionalne ureditve številnih drugih bolnišnic v Sloveniji, razen teh, ki naj imajo prednost pri izgradnji. Vendar menim, da je treba dati določenim objektom prednost pri izgradnji, kajti le tako bomo postopoma realizirali politiko, ki jo je glede razvoja zdravstvenega varstva za obdobje 1964-1970 sprejela Skupščina SR Slovenije.

Preden bi utemeljil svoje stališče, bi opozoril še na nekaj načel, ki bi morala veljati pri naših nadaljnjih prizadevanjih na področju investicij v zdravstvu. Menim, da bo potreba v obdobju do leta 1970 investicije usklajevati tudi z rastjo števila potrebnih zdravstvenih delavcev. Pri tem naj vas spomnim na zadevno izvajanje poslanca dr. Adolfa Drolca. Skrbno moramo tudi oceniti, ali smo sposobni izšolati toliko kadrov, kot jih bomo potrebovali za normalno poslovanje novozgrajenih zdravstvenih objektov. Nadalje menim, da je pri oblikovanju projektov in konkretnih načrtov za izgradnjo novih zdravstvenih objektov treba dati poudarek predvsem ustrezni opremljenosti in funkcionalnosti objektov, ne pa toliko izgledu stavbe.

Skupnost zdravstvenih zavodov bo morala v bodoče posvetiti večjo pozornost tipizaciji opreme in navajati zdravstvene zavode, da se poslužujejo pomoči

ekonomsko-finančnih in strokovno-medicinskih strokovnjakov ter s področja arhitekture, ki se usposabljujejo za to delo pri skladu za gradnjo bolnišnic. Program mreže zdravstvenih zavodov, ki vam je bil predložen, ne smemo smatrati kot nekaj dokončanega, temveč kot prispevek za današnjo razpravo in kot prispevek za določitev zdravstvenih objektov, ki naj imajo v prihodnjem obdobju prednost pri izgradnji. Menim, da je treba ta program strokovno še proučiti, pa čeprav je bil glede razvoja bolnišnične mreže izdelan na osnovi temeljitih analiz, ki jih je izdelal republiški zavod za zdravstveno varstvo. Izdelava programa mreže zdravstvenih zavodov zahteva več let temeljitega strokovnega dela. Mrežo zdravstvenih zavodov je treba namreč prilagoditi konkretni obolevnosti.

Na podlagi monografije o 7-letnem razvoju zdravstvene službe v naši republiki so družbeno-politične skupnosti v sodelovanju z zdravstvenimi zavodi izdelale konkreten plan izgradnje zdravstvenih objektov. Na osnovi teh planov so pripravile tudi sistem financiranja in sicer za bolnišnične objekte, po letnih tranšah do leta 1970, za ostale objekte pa le za leto 1965, medtem ko so za naslednja leta predvideli samo skupne potrebe. Celotna predračunska vsota programiranih investicij znaša po cenah iz 1963. leta 63 milijard in še nekaj, če izločimo že realizirane programe za leto 1964.

Seznanil vas bom z dinamiko investiranja do leta 1970, da bi lažje razumeli, zakaj se zavzemam, da bi imeli nekateri zdravstveni objekti prednost pri izgradnji. Po predvidevanjih družbeno-političnih skupnosti bi leta 1965 investirali v zdravstvene objekte nekaj nad 1—4 milijard din, leta 1966 nekaj nad 12 milijard, leta 1967 nekaj nad 12 milijard, leta 1968 nekaj nad 11 milijard, leta 1969 nekaj nad 8 milijard in leta 1970 nekaj nad 4 milijarde. Iz tega je razvidno, da se predvideva močno investiranje predvsem v prvih letih. To dejstvo zahteva, da določimo zdravstvene objekte, ki naj imajo v prihodnjem obdobju prednost pri izgradnji.

Primerjava predvidenih z realiziranimi investicijami do leta 1964 nam kaže občutno odstopanje od realnih možnosti. Leta 1961 smo investirali v zdravstveno mrežo nekaj nad 4 milijarde din, ali 0,80 % nacionalnega dohodka. Leta 1962 prav tako nekaj nad 4 milijarde ali 0,80 % narodnega dohodka. Leta 1963 5 milijard in pol, ali 0,85 % nacionalnega dohodka. Leta 1964 nekaj nad 8 milijard ali 0,94 % nacionalnega dohodka. Leta 1965 pa želimo investirati nekaj nad 14 milijard ali 1,52 % nacionalnega dohodka. To pomeni, da tu ni sorazmerja in da je treba določiti zdravstvene objekte, ki naj imajo v prihodnjem obdobju prednost pri izgradnji.

Ta primerjava, še bolj pa predvideni sistem financiranja kažejo na to, da je od celotnih investicij za leto 1965 zagotovljenih le okoli 4 milijarde 400 milijonov likvidnih sredstev, medtem ko se glede preostalih sredstev, to je okoli 10 milijard računa na sredstva iz rezerv dolgoročnega zavarovanja. Približno enako razmerje nam kaže tudi sistem financiranja za naslednja leta, še posebno do leta 1969, ko naj bi bil 7-letni program v glavnem realiziran po dinamiki, ki sem jo prikazal. Programiran obseg investicij do leta 1970 ni v skladu z rednimi možnostmi financiranja, zato je nujno potrebno izoblikovati prioriteto, ki naj v skladu z začrtano politiko razvoja zdravstvene mreže zagotovi predvsem izgradnjo bolnišničnih kapacitet. To pa ne izključuje možnosti, da se ne bi v mejah finančnih zmogljivosti gradili tudi ostali objekti. Zdravstveni centri, občinski oziroma medobčinski kot tudi republiški pa si morajo prizadevati, da se bodo v mejah finančnih možnosti gradili tudi tisti objekti, ki so najbolj

potrebni. Predračunska vsota izgradnje prioritetnih objektov znaša do leta 1970 nekaj nad 37 milijard. Za celotne investicije primanjkuje okoli 32 milijard ali 87% sredstev. Leta 1965 bi potrebovali 5 milijard 800 milijonov din, da bi pokrili celotne potrebe prioritetnih investicij. Od oročenih sredstev Republiškega zavoda za socialno zavarovanje je nerazporejenih okoli 4 milijarde 935 milijonov, kar nam bi ob upoštevanju dospelih anuitet iz kreditov iz prejšnjih let zadostovalo za realizacijo gradenj po programu v letu 1965. Pri tem pa ostanejo odprti vsi tisti problemi, ki so jih navajali poslanci, predvsem dr. Drošč.

Na koncu bi rad še omenil, da so po ustavi družbeno-politične skupnosti, se pravi občine dolžne skrbeti za zdravstveno varstvo občanov in s tem za razvoj zdravstvene službe. Glede na predviden sistem financiranja občinskih programov o razvoju zdravstvenih objektov, menim, da bo treba nekatere programe še proučiti.

Gravitacijska območja nekaterih naših bolnišnic segajo preko meja naše republike. Po naših programih so dolžne financirati take objekte samo pristojne občine naše republike, pa čeprav naj bi taki objekti služili nekemu širšemu območju. Menim, da bo treba v sedanji težavni investicijski situaciji, ki je ne moremo zanikati predvsem v prvi vrsti zgraditi predvsem tiste zdravstvene objekte, ki so za naše občane nujno potrebni. To pa ne pomeni, da ostali Jugoslovani nimajo pravice do zdravljenja v slovenskih bolnišnicah. Glede financiranja gradenj takih zdravstvenih objektov bi bilo treba doseči sporazum s tistimi ožjimi družbeno-političnimi skupnostmi, katerih občani koristijo te naše objekte.

Predlagam, da zbor odobri, da imajo pri izgradnji prednost zdravstveni objekti, navedeni v gradivu oziroma v poročilu stalnega odbora. To ne pomeni, da naj se do 1970. leta zgradijo samo ti objekti, ampak da je treba v tem obdobju vsa razpoložljiva sredstva prvenstveno nameniti za izgradnjo teh objektov. V naslednjih letih pa bomo investirali v tiste objekte, ki so tudi potrebni. Menim, da predvidene investicije za obdobje do leta 1970 niso pretirane, zato bi bilo potrebno za njihovo realizacijo zagotoviti potrebna sredstva v celoti. Nemogoče pa je sprejeti predvideno dinamično investiranje po posameznih letih.

Predsednik dr. Ruža Šegedin: Lista prijavljenih je izčrpana. Želi kdo še razpravljati? Besedo ima poslanec dr. Saša Cvahte.

Dr. Saša Cvahte: Tovarišice in tovariši poslanci! Tudi jaz bi želel podpreti stališče, da imajo v prihodnjem obdobju pri izgradnji prednost tisti zdravstveni objekti, ki so navedeni v poročilu stalnega odbora. Menim, da je treba razpravljati o tem, kaj je v določenem časovnem obdobju bolj oziroma manj potrebno, da bodo lahko tisti, katerih naloga je konkretizirati naša stališča v posameznih primerih, pravilno ukrepali. O tem, kaj je vse potrebno pri nas zgraditi, je bilo v času pripravljanja 7-letnega načrta razvoja zdravstva SR Slovenije dosti govorenega. Pregledali smo vse, kar je bilo po osvoboditvi storjeno. Marsikdaj smo kritično ocenjevali delo naših prednikov. Zato moramo o pomembnih zadevah resno in temeljito razpravljati, da ne bi ponovili nekaterih napak, ki se ponavljajo že več kot 40 let.

Za predlog, da naj imajo nekateri zdravstveni objekti pri izgradnji prednost in to predvsem bolnišnični objekti, imamo zelo tehtne razloge. Ne gre samo za to, da pridemo do ustreznega števila postelj, temveč tudi za to, da izboljšamo delovne pogoje za strokovno medicinsko delo in s tem tudi omogočimo nadaljnji

strokovni razvoj te službe. Razumljivo je, da damo pri izgradnji prednost ljubljanskemu medicinskemu centru, saj o tem razpravljamo že od leta 1930 dalje in tako uresničimo samo to, o čemer je bilo že toliko razprav. Če želimo, da bo medicinska stroka napredovala in da se bo napredek odrazil pri vzgoji naših zdravnikov oziroma zdravstvenega osebja, moramo instituciji, ki je odgovorna za napredek medicinske stroke, zagotoviti ustrezne delovne pogoje. Žal to ni mogoče narediti v kratkem času, ker so za to potrebna ogromna denarna sredstva, ki jih lahko družba da za te namene v razdobju več let. Vendar ne smemo dati sredstev samo za to, da bi objekt zgradili, marveč moramo te gradnje gledati kompleksno. To se pravi, da je treba dati delavcem, ki bodo delali v novih zdravstvenih objektih, vse možne pogoje, ki so nujni za nemoten potek dela. Zato niso potrebni samo zidovi, marveč tudi komunikacije, opreme, ustrezni delovni prostori itd. Naša veda je tudi na tem področju, se pravi funkcionalne ureditve, dobila mnogo izkušenj in prav je, da jih upoštevamo. Gre namreč za to, da pri možnih načinih komuniciranja pride do intenzifikacije dela, zlasti kar zadeva nege bolnika in možnosti za sodelovanje med posameznimi strokovnimi delavci, glede česar so možne seveda zelo različne realizacije. Med njimi so tudi take, pri katerih se mora zdravstveno osebje do dve tretjini svojega delovnega časa samo sprehajati in vendar tudi za ta čas prejema plačo. Za to trditev obstajajo določeni izračuni. Možne so tudi drugačne rešitve, ki so pa dražje. Treba je oceniti, ali je bolj ekonomično, da investiramo v zdravstvene objekte nekaj več sredstev in s tem zagotovimo take delovne pogoje, da bodo zdravniki in medicinske sestre dve tretjini delovnega časa porabili za strokovno delo, le eno tretjino pa za hojo, ali pa se odločimo za cenejšo rešitev, kjer delovni čas ne bi bil tako smotrno izkoriščen.

Nadalje moramo pri našem univerzitetnem kliničnem centru ustvariti osnovne pogoje za to, da se bo pričel ukvarjati tudi s problemom geriatrije in gerantologije, t.j. s problemom starih ljudi, ki postaja pri nas vedno bolj pereč in ki zahteva, da se za te namene najdejo potrebna sredstva, ki bodo zadoščala tako za izvrševanje sedanjih kot tudi bodočih nalog na tem področju.

Predlog, naj ima v prihodnjem obdobju prednost tudi izgradnja bolnice v Kopru, je utemeljen, saj s tem realiziramo načrt, v katerem je bilo že nešteto razprav in tako zagotovimo zdravstvenemu osebju tudi na območju Kopra normalne delovne pogoje. Obstaja več objektivnih vzrokov, da se z izgradnjo te bolnice ni začelo že prej. V tem je obširno govoril poslanec dr. Polde Hladnik, ki je med drugim dejal, da z izgradnjo nove bolnice ne bomo pridobili veliko novih postelj. To pa nas ne sme motiti, kajti če bomo še nadalje odlagali to gradnjo, bo postala situacija kasneje že težja in se bomo znašli pred problemom, ki ne bo več rešljiv. V primeru, da bi zdravstveni delavci začeli zapuščati to območje, če bodo ugotovili, da kljub izredni pripravljenosti za improvizacijo ni več mogoče normalno strokovno delati in tudi odgovarjati za svoje delo, potem bo potrebno vse delo, ki je bilo od 1948. leta dalje opravljeno, ponoviti, kar pa bo znatno težje.

Razširitev bolnišnice v Mariboru je utemeljena, saj nujno potrebujemo nekaj postelj za ekscentrične paciente. Prav tako je utemeljena tudi razširitev bolnišnice v Celju.

Tako smo našo prioriteto listo več ali manj že izčrpali: Omeniti moram le še bolnišnico v Novi Gorici, ki obsega območje daljše od 200 km. Menim, da bomo s takim programom v mejah finančnih možnosti nedvomno dosegli v razvoju in izgradnji zdravstvene službe maksimalne dosežke. Republiški

sekretar za zdravstvo pa nam je jasno predočil, kakšna sredstva lahko družba nameni za nadaljnji razvoj mreže zdravstvenih domov.

Druga pot se nam zdi manj ustrezna. Prvič zato, ker bi se lahko pripetilo, da zaradi številnih programov in želja občine ne bi bile sposobne izdelati prioriteto graditve. Drugič pa zato, ker ne bi vedeli, komu naj damo sredstva, namenjena za investicije v zdravstvu. Ker pa druga področja ta sredstva željno pričakujejo in jih že dolgo tudi črpajo, je razumljivo, da bodo hitro porabljena.

Predvsem zato, ker se moramo zavedati, da je v teh sredstvih veliko sredstev, ki zvišujejo zdravstveni standard, to je standard naše zdravstvene nege in zdravstvenega dela. V nasprotnem primeru se vsiljuje vprašanje upravičenosti našega dela kot na primer v porodnišnici v Postojni in tudi drugod. Naša naloga je izboljševati tudi vse naše medsebojne odnose, predvsem pa odnose med zdravstvenimi delavci in pacienti, ki so, kot ste danes imeli priložnost ponovno slišati, pogosto še neprimerni in za nas neprijetni. Smo še daleč od tega, da bi odnosi odražali globlje razumevanje, v čem je bistvo zdravstvenega poklica in odnosov, ki jih ta poklic mora vsebovati in neprestano razvijati.

S tem pa nisem želel reči, da je treba ostale programe zayreči. Pred nami bo še marsikatero obdobje programiranja. Osebnostno sem trdno prepričan, da bomo še vsi prišli na vrsto z izgradnjo. Ker ste že vsi govorili o svojih načrtih, potem je nujno, da vas opozorim, da se tudi mi, zavodi za zdravstveno varstvo, nismo in ne bomo odpovedali temu, da bi dobili ustrežnejše prostore za svoje delo. Kot vidite, pa nismo v nobeni prioriteti, ker menimo, da je treba najprej realizirati to, kar je v sedanjem času najbolj potrebno.

Predsednik dr. Ruža Šegedin: Besedo ima poslanec Vinko Kastelic.

Vinko Kastelic: Strinjam se s predloženo prioriteto v monografiji. Prav tako se strinjam z izvajanjem republiškega sekretarja za zdravstvo. Poudariti pa bi želel samo še nekaj. Menim, da naš zbor ne bi smel razpravljati samo o naših potrebah. Strinjam se s tem, da so potrebe na tem področju velike. Prav pa bi bilo, če bi naši občani imeli tako zdravstveno varstvo, ki bi jim ga omogočale tudi tovrstne kapacitete. Vendar upoštevajmo naše možnosti. Možnosti bodo dane šele takrat, ko bo naša družba namenila za družbene službe, med njimi tudi za zdravstvo, določen delež narodnega dohodka.

Če hočemo biti objektivni, moramo priznati, da je bil za potrebe zdravstva porabljen precejšen delež narodnega dohodka in to sorazmerno največji delež, ki je bil namenjen družbenim službam. V 20 letih po osvoboditvi je bila v zdravstvu ustvarjena močna materialna baza, kar je razvidno iz števila zdravstvenih kadrov, zdravstvenih kapacitet in tako dalje. Zaradi primerjave bi omenil, da smo na področju šolstva bolj zaostali kot na področju zdravstva, kar je razvidno iz podatka, da imamo v Sloveniji 700 000 ljudi brez popolne osnovne šole. V primeru, da bi v neki komuni razpravljali o tem, ali naj se zgradi zdravstveni dom, glede na to, da sedanji ni niti funkcionalen niti moderen, ali pa nova šola, ker je sedanja stara 120 let in dela v dveh izmenah, je povsem jasno, za katero gradnjo se bodo odločili. Če upoštevamo še naš težak gospodarski položaj, ki zmanjšuje možnosti investiranja, potem lahko ugotovimo, kakšne so naše želje in kakšne so možnosti za njihovo realizacijo.

Mnenja sem, da bi o investicijah v zdravstvu le morali nekaj odločiti in zato predlagam, da o tem razpravlja tudi Republiški zbor, ter da vsi skupaj koordiniramo naše delo in usklajujemo potrebe in možnosti v zdravstvu. Le na ta način bomo lahko prišli do določenih rezultatov. Nadalje menim, da ni

pravilno prevladujoče mišljenje, da lahko zboljšamo zdravstveno varstvo predvsem in samo z investicijami, medtem ko zelo malo razpravljamo o intenzifikaciji zdravstvenega varstva v racionalnih investicijah, o dobri organizaciji dela itd. V prejšnji točki dnevnega reda so nekateri tovariši govorili o določenih pomanjkljivostih. Menim, da je tudi na tem področju potrebno več storiti. Iz leta v leto opažamo, da so precejšnja sredstva šla za zdravstvo, da pa na drugi strani ugotavljamo, da je materialni položaj zdravstvenih delavcev sorazmerno nizek. To verjetno pomeni, da v organizaciji zdravstva nekaj ni v redu. Dejansko nimamo utrjenega sistema planiranja zdravstvene mreže, sistema programiranja, organizacije v različnih zdravstvenih službah in organizacije v samih zdravstvenih ustanovah. Zato je temu treba posvetiti več pozornosti, Nismo si niti na jasnem o konceptu nadaljnjega razvoja zdravstvene službe, to je ali razvijati bolj bolnišnično službo ali osnovno zdravstveno službo in kakšno naj bo sodelovanje med tema dvema službama. Teh nekaj problemov sem omenil zato, ker je potrebno temu področju dati več poudarka, da bi zdravstvo tudi samo hitreje prispevalo k večanju narodnega dohodka s čim hitrejšimi zdravstvenimi rezultati, ne pa samo z investicijami, tj. samo z ekstenzivnim gospodarjenjem. Poudariti moram, da smo v zdravstvu dosegli visoke znanstvene in podobne dosežke, da pa smo pacienta večkrat obravnavali le kot zdravstven primer, kar pa ni pravilno. Številke kažejo, da imamo vedno več nesreč pri delu, izgube delovnih dni dosegajo milijardne vsote, ni pa hitrih in adekvatnih ukrepov zdravstvene službe.

Zato menim, da bi morali razpravljati kompleksno in pri slehernem predlogu za novogradnje predvideti tudi vir sredstev, sicer visimo v zraku in smo nerealni.

Predsednik dr. Ruža Šegedin: Besedo ima poslanec dr. Bojan Pirc.

Dr. Bojan Pirc: Osnova za mojo razpravo je ugotovitev, da je mreža ambulantno-polikliničnih ustanov precej razvita in da je zato treba dati prioriteto razvoju bolnišničnih ustanov. Znano nam je dejstvo, da so bolnišnice stalno 100 % zasedene. Vprašanje je, kako se to odraža na delovanje ambulantno-polikliničnih ustanov. Spomnimo se doktrine o zdravljenju bolnika na domu, o izvrševanju manjših intervencij v ambulantah, o prevzemanju večje odgovornosti zdravstvenih delavcev za samostojno zdravljenje bolnika izven bolnišnice itd. Ob ugotovitvi, da je mreža ambulantno-polikliničnih ustanov relativno dobro razvita, nastane vprašanje, zakaj te niso v večji meri razbremenile bolnišnic. Znano nam je, da nekateri zdravstveni domovi, ki delajo v izboljšanih delovnih pogojih, niso povečali obsega svojega dela. Znano nam je tudi, da bolnišnične postelje pri nekaterih ambulantno-polikliničnih ustanovah niso ustrezno strokovno in po potrebah zasedene. Nastaja vprašanje, ali je omenjeno stanje posledica strokovne neusposobljenosti zdravstvenih delavcev ali nezadostne zasedbe kadrov ali pa premajhne podpore javnega mnenja, npr. preko sredstev za javne informacije. Znani so nam primeri, ko se pri izvenbolnišničnem zdravljenju spontano poslabša zdravje bolnika, kar se čisto razlaga kot nujna posledica izvenbolnišničnega zdravljenja. Vemo pa, da je pred ukinitvijo privatne prakse tega bilo relativno manj, zato smo tem bolj dolžni po načelih socialističnega humanizma paziti na pojave negativne kritike, ki lahko tudi vpliva na samostojnost dela ambulantno-polikliničnih ustanov.

Nadalje je treba pri razvoju mreže bolnišničnih kapacitet misliti na to, da se z boljšim kadrovskim razporedom in pravilno kurativno-preventivno usme-

ritvijo zdravnikov in ambulantno-polikliničnih ustanovah in novo diplomiranih zdravnikov ter z boljšim izkoriščanjem dela specialistov dodatno razbremenijo bolnice. Če je mreža osnovne zdravstvene službe v ambulantah in poliklinikah zadosti materialno razvita, bi bilo treba revidirati obseg teh ustanov oziroma poskrbeti, da opis dela ustreza materialnim sredstvom, ki so v te ustanove vložena. V tem se ravno strinjam z mnenjem tovariša Kastelica, ki je govoril o intenzifikaciji dela zdravstvene službe.

Na razbremenitev posteljnega fonda bolnišnic lahko v veliki meri vpliva tudi razširitev posteljnega fonda v ustreznih naravnih zdraviliščih. Omenjeno razbremenitev je mogoče doseči z večjo strokovno obravnavo v naravnih zdraviliščih ter z intenzivnejšim sodelovanjem med bolnišnicami in zdravilišči, kot je bil to primer doslej. Zdraviliški turizem nas ne sme zapeljati v mnenje, da bi v zdraviliščih obstajal samo turizem, temveč je vedno del postelj namenjen stacionarnemu zdravljenju, katerega se poslužujejo skoraj izključno naši zavarovanci. S tega stališča bi bilo treba določiti tudi prioriteto razvoja mreže zdravstvenih zavodov, pri tem pa upoštevati, da je problem posteljnega fonda bolnišnic pereč in da zahteva ravno zaradi navedenih ugotovitev prioriteto.

Predsednik dr. Ruža Šegedin: Želi še kdo razpravljati? (Ne javi se nihče.) Če ne, mi dovolite, da na kraju v kratkem povzetku sumiram razpravo posameznih diskutantov.

Menim, da je potrebno že na začetku poudariti, da so bila stališča, ki jih je Skupščina sprejela v lanskem letu, ko sta Republiški in Socialno-zdravstveni zbor razpravljala o politiki na področju zdravstva v prihodnjem 7-letnem obdobju v današnji razpravi o orientacijskem razvoju mreže zdravstvenih zavodov konkretno obravnavana in sicer z družbeno-ekonomskih kot zdravstveno-strokovnih in organizacijskih vidikov. Razprava se je upravičeno usmerila predvsem na nujnost izgradnje bolnišničnih kapacitet, upoštevajoč pri tem že obstoječo razvrstitev naših bolnišnic. To ne velja edino za kopsko območje, kjer razdrobljenost bolnišničnih kapacitet prav gotov otežkoča, če ne celo onemogoča strokovno sodelovanje raznih medicinskih strok in s tem seveda tudi kvalitetnejše in učinkovitejše medicinsko delo ter ne nazadnje tudi racionalnejše trošenje družbenih sredstev za hospitalno dejavnost tega območja. Zato menim, da je današnja razprava pravilno podprla utemeljenost gradnje nove kopske bolnice v smislu etapne gradnje, tako kot jo družbeno-politične skupnosti na tem področju predvidevajo.

Glede na hotenja in planiranja razvoja obstoječih bolnišničnih kapacitet menim, da je res potrebno, kar je razprava pokazala, da mora biti ta razvoj odvisen od razvitosti osnovne zdravstvene službe, ker samo tako bodo lahko investicije za bolnišnične kapacitete utemeljene in racionalne. Nadalje menim, da je nujno, da končno prevlada spoznanje tudi pri zdravstvenih delavcih o tem, da imajo le močnejši hospitalni centri, ki združujejo dejavnost čimvečjega števila medicinskih vej in razpolagajo z ustrežno materialno in kadrovsko osnovo, pogoje za zagotovitev strokovno kvalitetnega dela in možnost za aplikacijo silno hitro se razvijajočih medicinskih in tudi tehničnih znanosti ter pogoje za raziskovalno delo. Zato menim, da so predlogi v tem orientacijskem načrtu razvoja mreže zdravstvenih zavodov v Sloveniji pravilni in utemeljeni. V glavnem jih je potrdila tudi današnja razprava, zato morajo postati osnova naše politike razvoja zdravstvene službe v Sloveniji.

Ta politika je v skladu s stališči, ki jih je naša Skupščina sprejela že v lanskem letu. V tistih komunah naše republike, kjer je osnovna zdravstvena služba slabo razvita, strokovno ter organizacijsko neurejena in neučinkovita zaradi neustreznih kapacitet osnovnega zdravstvenega varstva, morajo imeti prioriteto predvsem objekti osnovne zdravstvene službe ob sočasni zagotovitvi ustreznih kadrov.

Razprava je prav tako pokazala, da na tistih območjih, kjer ima osnovna zdravstvena služba v večji ali manjši meri zagotovljene tudi ustrezne kapacitete, kljub temu ne opažamo manjšega pritiska na hospitalne institucije in da so torej tudi drugi razlogi za neučinkovitost osnovne zdravstvene službe. Menim, da jih je tudi današnja razprava jasno pokazala. Ne gre samo za kvantiteto, ampak tudi za kvaliteto strokovnega kadra in za vse organizacijske slabosti, o katerih je bilo danes že govora ob razpravi o poročilu Izvršnega sveta kot tudi ob tej razpravi.

Menim, da bi bilo neučinkovito v občinah, kjer nimamo ustreznih kapacitet osnovne zdravstvene službe, osredotočiti sredstva prvenstveno v izgradnjo bolnišnic, zaradi česar bi bilo treba v teh občinah dobro pretehtati upravičenost sedanjih teženj za gradnjo novih bolnišničnih kapacitet. V razpravi je bila še posebej poudarjena prioriteta gradnje republiškega klinično-inštitutskega centra, ki naj bi v tej etapi zajel, kar zadeva zdravstvene objekte, onkološki inštitut, klinične bolnišnice in geriatrično-gerontološki center, in to kot zavode, ki morajo poleg zdravstvene opravljati tudi pomembno pedagoško in znanstveno-raziskovalno dejavnost.

Ob taki, tudi po mnenju zbora, pravilno izoblikovani politiki razvoja zdravstvene mreže, z določeno prioriteto, ki izhaja iz gradiva in iz današnje razprave, menim, da postane jasnejša tudi politika usmerjanja finančnih sredstev za investicije v zdravstvu. Podrobnejše analize, ki jih namreč posreduje predloženo gradivo o potrebah finančnih sredstev za investicije, kažejo na ne dovolj proučene in ne dovolj utemeljene zahteve družbeno-političnih skupnosti in zdravstvenih zavodov samih za določene investicije. Zato menim, da bi bilo nujno, da bi tako občinske skupščine, oziroma njihovi organi kot tudi zdravstveni zavodi oziroma njihovi strokovni in samoupravni organi ponovno proučili svoje investicijske programe, in z vso odgovornostjo pristopili k programiranju razvoja zdravstvenih objektov na določenih območjih oziroma v celotni republiki Sloveniji. Pri tem imajo izredno pomembno nalogo medobčinski zdravstveni centri, ki bi morali na osnovi analiz določenih pokazateljev, ki zadevajo demografske momente, spremembo socialne strukture pri nas, določeno patologijo itd. utemeljevati pred družbeno-političnimi in samoupravnimi organi nujnost ene ali druge investicije na področju zdravstva. V tem smislu mora odigrati svojo vlogo tudi republiški zdravstveni center, kar je pravilno poudaril že poslanec dr. Drolc.

Neutemeljene in zgrešene investicije v zdravstvu, ki so bile realizirane na posameznih območjih Slovenije, kažejo na to, da so čeprav ne povsod, v veliki meri odraz še slabega dela medobčinskih zdravstvenih centrov, pri čemer so prevladale težnje in želje posameznih občinskih skupščin oziroma posameznih zdravstvenih zavodov, ki niso upoštevali skladnosti, ki jo je treba zagotoviti v razvoju tako osnovne kot hospitalne zdravstvene službe. Prehitevanje ene pred drugo namreč ne more prinesiti učinkovitega in racionalnega koriščenja potrebnih investicijskih sredstev.

Razprava je tudi pravilno poudarila, da je za učinkovitejšo in strokovno hitrejšo rast zdravstvene službe treba posvetiti skrb ne samo zdravstvenim kapacitetam, temveč tudi metodam dela in organizacijskim pomanjkljivostim, ki obstajajo v naši zdravstveni službi.

Razprava je še posebej opozorila na vprašanje financiranja investicij v zdravstvu. Sedanji sistem financiranja, ki temelji skoraj v celoti na nestalnih virih, ki jih predstavljajo presežki socialnega zavarovanja, je nemogoč, ker ne zagotavlja stabilnega vira sredstev, ki bi omogočil jasno programiranje zdravstvenih investicij. Strinjam se z mnenjem tovariša Kastelica, da je treba z ustrezno razdelitvijo narodnega dohodka zagotoviti stalne vire za investicije v zdravstvu, kar naj bi bila v letošnjem letu tudi posebna naloga našega Socialno-zdravstvenega zbora, za prihodnja obdobja pa naloga družbenih planov. Hkrati je nevzdržno investirati in graditi v zdravstvu ob kreditnih pogojih, ki obstajajo danes. Menda ni na svetu države, ki bi gradila bolnišnice na kredite s petletnim vračilnim rokom. Tako bo treba tudi na področju celotnega bančnega mehanizma in sistema kreditiranja zagotoviti take kreditne pogoje, ki bodo omogočili zdravstveni službi vršiti razširjeno reprodukcijo, ki bi tako v sodelovanju z družbeno-političnimi skupnostmi postala nosilec razvoja zdravstvene službe v Sloveniji.

Upam, da mi je uspelo izluščiti iz današnje razprave bistvena dejstva, ki so jih diskutanti poudarili in ki v bistvu potrjujejo pravilnost razvoja zdravstvene službe v Sloveniji in v zvezi z njim prioriteten gradenj, za katere je prvenstveno treba usmeriti sredstva. Na ta način bomo hitreje zagotovili ne samo učinkovitejše delo zdravstvenih zavodov, ampak hkrati tudi njihovo hitrejšo strokovno rast, ki je eden izmed osnovnih pogojev, da zdravstveno varstvo uspešno in učinkovito doseže svoj namen.

Ali bi morda kdo od poslancev želel k temu kratkemu povzetku dati še kake bistvene pripombe? (Ne javi se nihče.) Če ne, zaključujem to točko dnevnega reda.

Prehajamo na 4. točko dnevnega reda, to je na poslansko vprašanje. Besedo ima poslanec Janez Varl.

Janez Varl: Težavno stanje na področju preskrbe z zdravili, s sanitetnim materialom in z medicinskimi pripomočki, ki traja že celo četrletje letošnjega leta, se je posebno v zadnjem času še precej poslabšalo. Če analiziramo dobavo zdravil domače farmacevtske industrije, lahko ugotovimo, da so skoraj vse farmacevtske tovarne v svojem asortimaju v veliki meri deficitarne. Mnogih artiklov, ki jih imajo tovarne v svojem proizvodnem programu, že dalj časa ne morejo dobiti, ali pa jih dobimo v zelo majhnih količinah, ki nikakor ne zadostujejo za redno preskrbo. Med njimi so važni preparati, ki jih naša zdravstvena mreža nujno rabi kot na primer antibiotiki za oralno uporabo, multivitamini, adrenalin, antibiotiki širokega spektra za parenteralno uporabo, kortikosteroidi, dietetski preparati, posebno za prehrano dojenčkov spazmolitiki, antimatiki, sirupi proti kašlju, oralni antidiabetiki itd. Zelo kritično je stanje glede zavojnega materiala. Močno primanjkuje celulozne vate. Edini domači proizvajalec letno lahko dobavi komaj 40 % potrebnih količin za zdravstvo v naši republiki. Potreben bo torej uvoz skoraj 60 % manjkajoče količine. Prav tako primanjkuje tudi sanitetne vate, posebno za bolniška pakiranja in temu podobno. Občutno primanjkuje farmacevtskih kemikalij, tako domače

proizvedenih kot uvoženih. Manjka kinonovih soli, borove kisline, živosrebrnih soli, lanolina, eteričnih olj itd. Stanje zalog in asortimenta uvoženih gotovih zdravil je od dneva do dneva slabše, čeprav je bilo v januarju in februarju uvoženo nekaj zdravil. Ta so namreč v pretežni meri potrošena pa tudi asortiment je zelo pomanjkljiv. Primanjkuje antibiotikov širokega spektra, kontracepcijskih sredstev, sredstev za ustno narkozo, kardijakov itd. Za primer navajam, da smo v normalnih okoliščinah imeli na zalogi okoli 350 do 400 vrst najrazličnejših uvoznih specialitet, ki so naši zdravstveni službi nujno potrebne in ki so bile uvožene v soglasju s komisijo za uvoz. Sedaj pa je takih artiklov na zalogi le še 50 do 60 vrst.

Že tako kritično stanje glede oskrbe z zdravili so predpisi glede kontrole cen še bolj poslabšali. Z uredbo z dne 25. 6. 1964 so bile ukinjene plafonirane cene za zdravila, kemikalije ter droge. Uveden je bil sistem tako imenovanih kontroliranih, vendar prosto formiranih cen. Znano je, da zdravstvene ustanove potrebujejo vrsto raznih materialov, ki niso proizvod samo farmacevtske industrije, pač pa tudi ostale kemične industrije. Zdravstvo je samo majhen potrošnik teh proizvodov, vendar glede njihove kvalitete zelo zahteven. Cene tem proizvodom so bile skoraj vse proste in jih je industrija zaradi tega tudi prosto formirala. Za te proizvode pa je v prometu blaga preko specializiranih podjetij — konkretno v Sloveniji Kemofarmacija — za oskrbo zdravstvenih ustanov še nadalje veljala cena iz bivše takse medikamentorum. Z namenom, da se uredi ta očitna anomalija — na eni strani dovolj blaga na prostem tržišču, na drugi strani pa pomanjkanje v specializiranih trgovinah — je bilo večkrat intervenirano pri zveznem uradu za cene. Ta je izjavljal, da čakajo samo še na podpis odgovorne osebe in je popolnoma jasno, da zdravstvena služba ne sme ostati brez tega nujno potrebnega blaga samo zaradi anomalij v cenah in zastarele takse medikamentorum, ki še vedno velja. Čas pa je tekel in ker specializirana podjetja za oskrbo zdravstvenih ustanov niso mogla nabavljati blaga, ki ga je domača industrija sicer proizvajala, so bile zdravstvene ustanove prisiljene kupovati to blago v nespecializiranih trgovinah po prosto formiranih cenah. Najbolj zaskrbljujoče pri tej stvari pa je to, da ni bila kontrolirana kvaliteta, katero morajo jamčiti specializirana podjetja za blago, ki se uporablja v zdravstvene namene.

S takim načinom preskrbe zdravstvenih ustanov je bilo zadoščeno formalnim predpisom glede cen, čeprav so bile te v splošni trgovski mreži prosto formirane. Glavno je bilo le, da po teh cenah niso zaračunavala specializirana podjetja. Med tako blago spadajo npr. citronova kislina, vinska kislina, terpentinsko olje, srebrni nitrat, medicinski bencin, medicinski mavec, glicerini, jod, lizol, špirit, grenka sol, vse vrste sode, ricinovo olje, vodikov peroksid, cinkov oksid, žveplove soli vseh vrst itd. To blago ste lahko kupili v splošnih trgovinah, medtem ko ga v lekarnah oziroma v zdravstvenih zavodih zaradi prej navedenih anomalij v cenah ni bilo.

Omenim naj še, da spadajo v to kategorijo vsa zdravilna zelišča, ki so za to skoraj v celoti izginila iz lekarn, oziroma iz lekarniške recepture. Poudaril bi še, da je takih proizvodov okoli 100. Neposredno pred rešitvijo navedenega problema pa je bil sprejet še odlok o zamrznjenju cen z veljavnostjo z dne 22. 3. 1965. Pri že tako okrnjenih zalogah in pomanjkanju kemikalij in zdravil pa zgoraj omenjeni odlok dokončno onemogoča nabavo vrste zdravilnih kemikalij, zaradi česar ostaja naša zdravstvena mreža brez mnogih prepotrebnih preparatov in kemikalij ter čajev, katere pacienti ne kupujejo več v lekarnah,

temveč v raznih trgovinah in na živilskem trgu. To blago pa ni prekontrolirano in ne ustreza predpisom jugoslovanske farmakopeje in je lahko za zdravje škodljivo.

Do kraja nevzdržno stanje pa je ustvarjeno z dejstvom, da je zvezni urad za cene že po 22. 3. 1965, torej po odloku o zamrznjenju cen, odobril nekaterim farmacevtskim tovarnam bistveno zvišanje cen nekaterim zelo pomembnim in iskanim preparatom. Veledrogerije oziroma lekarne naj bi torej te preparate nakupovale dražje, prodajale pa ceneje. Ti preparati so naslednji: phenalgot, bizmutove soli, venokuran tablete, venokuran ampule, pirazinomid tablete, plibdeks itd. Zaradi navedenega ukrepa zveznega urada za cene lekarne in veledrogerije ne naročajo več omenjenih preparatov. To bo imelo za posledico, da bodo zdravstvene ustanove ostale brez njih, kakor hitro bodo potrošila obstoječe zaloge, ki pa so minimalne.

Kot že omenjeno se stanje glede uvoženih zdravil tako po količini kot po asortimentu slabša iz dneva v dan. Primanjkuje vse več preparatov in kemikalij, brez katerih zdravstvena služba ne more normalno poslovati. Do danes Jugobanka, filiala za Socialistično republiko Slovenijo ni izvedla 58 zaključkov, v vrednosti nekaj čez 88 milijonov deviznih dinarjev, računano po obračunskem tečaju in to iz deviz, namenjenih in odobrenih za uvoz zdravil v letu 1964. V začetku letošnjega leta so bila dodeljena minimalna devizna sredstva za uvoz zdravil in potrošnega materiala z izrecnim naročilom, da s temi sredstvi ni dovoljeno likvidirati starih dolgov. Podjetja so torej lahko ta sredstva koristila samo za nabavo novega blaga, ne pa za poravnavo dolgov. Zaradi tega stanja grozijo tožbe z dodatnimi deviznimi stroški in ostalimi posledicami. Tehnika uvoza pa je kljub vsemu še vedno tako zapletena, da traja v najboljšem primeru mesec dni od časa formalne dodelitve deviz do dejanskega plačila blaga preko Jugobanke. Minimalna količina nekaterih preparatov in kemikalij, ki se še pričakuje iz uvoza, bo ob popolni desortiranosti zadostovala le za kak mesec dni, medtem ko je nadaljnja preskrba v celoti nezagotovljena. Zaradi navedenega stanja in, da se ne bi že v kratkem času znašli v podobnem položaju kot smo se glede rentgenskih filmov, prosim predstavnika Izvršnega sveta, da mi odgovori na naslednja vprašanja, ki naj jih Izvršni svet, kolikor so v njegovi pristojnosti, čimprej reši oziroma z njimi seznanji pristojne zvezne organe:

Prvič, kakšni ukrepi bodo podvzeti, da se bodo zdravstvene ustanove lahko oskrbovale s kvalitetnim blagom pri specializiranih podjetjih, ki prodajajo prekontrolirano in zato kvalitetno blago ter da ne bodo prisiljene kot doslej iskati tovrstno blago pri najrazličnejših drugih podjetjih, katerih blago ne ustreza po kvaliteti predpisom farmakopeje in drugim normam, veljavnim za zdravila.

Drugič, kakšni ukrepi bodo podvzeti, da zaradi odloka o zamrznjenju cen z dne 22. 3. 1965 zdravstveni zavodi ne bodo ostali brez nujno potrebnih zdravil, za katera imajo sicer domače tovarne na razpolago reprodukcijski material, vendar po znatno višji ceni?

Tretjič, kdaj bo Jugobanka, Centrala za Socialistično republiko Slovenijo vidirala naloge za plačila iz obveznosti, ki izhajajo iz namensko dodeljenih deviznih sredstev v letu 1964 in kakšni ukrepi se predvidevajo za trenutno in perspektivno rešitev preskrbe zdravstvenih ustanov z nujno potrebnimi zdravili, kemikalijami in potrošnim materialom iz uvoza?

Predsednik dr. Ruža Šegedin: 104. člen začasnega poslovnika Socialno-zdravstvenega zbora odloča, da mora dati Izvršni svet oziroma republiški funkcionar odgovor na poslansko vprašanje na prvi prihodnji seji zbora, če mu je bilo dostavljeno vprašanje vsaj 5 dni pred sejo zbora. Glede na to prosim sekretarja Šeliha, da se izjavi ali lahko na tej seji zbora da odgovor na vprašanje poslanca Janeza Varla.

Stane Šelih: Na vprašanje je zelo težko odgovoriti glede na to, da je vse to, kar je poslanec Varl povedal, resnično. Republiški sekretariat za zdravstvo je izdelal informacijo o problematiki oskrbe z zdravili v SR Sloveniji, ki še bolj konkretizira problem, s katerim vas je seznanil magister Varl. Iz informacije je razvidno stanje posameznih podjetij glede izdelave in nabave zdravil. Na primer potrebe po rentgenskih filmih so krite v zveznem merilu komaj 17%. Glede na ključ razdelitve rentgenskih filmov bi v Sloveniji danes že zopet zmanjkalo teh filmov, če jih ne bi uvozili iz republiških sredstev.

Moram pa poudariti, da so za rešitev navedenega problema pristojni zvezni, ne pa republiški organi. O navedenem problemu smo pristojne zvezne organe že obvestili, seznanili pa jih bomo tudi z zgoraj citirano informacijo. Pristojni zvezni organi obljublajo, da bodo problem rešili. Ali ga bodo zadovoljivo, pa ne vem. Republiški sekretariat za zdravstvo si prizadeva v okviru svojih pristojnosti ublažiti ta problem, zato je v stikih z ustreznimi podjetji, ki naj bi te minimalne zaloge zdravil, ki jih imajo, porazdelila tako, da bi jih skladno s potrebami dobili vsi zdravstveni zavodi. Glede najbolj kritičnih zdravil bom skušal posredovati z deviznimi sredstvi, ki jih ima republika na razpolago za zdravstvo. Ta devizna sredstva pa znašajo okoli 2% tistih sredstev, ki bi jih republika morala dobiti od zveze za nabavo zdravil. Izvršni svet resno o tem razpravlja, kako uskladiti manjkajoča sredstva Jugobanke v Sloveniji, medtem ko zvezne kvote, ki je bila dana, Jugobanka v Sloveniji ni mogla realizirati.

Konkretnější odgovor bi lahko dal samo na prihodnji seji zbora.

Predsednik dr. Ruža Šegedin! Ali se poslanec Varl zadovoljuje z odgovorom?

Janez Varl: Tovarišice in tovariši poslanci! Poslansko vprašanje sem postavil z namenom, da kot poslanec tega zbora pravočasno opozorim na pereč problem tako vas poslance kakor tudi Izvršni svet, da ukrene vse potrebno, da ne bomo zopet zašli v kritično stanje glede na to, da vse dosedanje intervencije, tako pismene kakor tudi ustne pri pristojnih zveznih organih niso dale pozitivnih rezultatov. Zato se z odgovorom tovariša sekretarja, da Republiški sekretariat za zdravstvo kakor tudi Izvršni svet navedene probleme proučujeta in da predvidevata ustrezne ukrepe za njihovo rešitev, zadovoljujem.

Predsednik dr. Ruža Šegedin: S tem je dnevni red naše 16. seje Socialno-zdravstvenega zbora izčrpan.

Preden zaključim današnjo sejo, ki je zadnja v tem sestavu zbora, čutim dolžnost, da se poslancem, ki jim te dni poteka mandatna doba, iskreno zahvalim za njihovo uspešno sodelovanje pri delu Socialno-zdravstvenega zbora kot najvišjega zakonodajnega in tudi samoupravnega organa na področju zdravstva in socialnega varstva v naši republiki. Brez dvoma lahko delo na-

šega zbora v preteklem obdobju pozitivno ocenimo. Menim, da so tudi poslanci s svojim delom v raznih organih Skupščine oziroma Socialno-zdravstvenega zbora, kot tudi z delom, ki so ga za uspešno razpravo morali opraviti v delovnih organizacijah, kjer so bili voljeni, mnogo pridobili za širše obravnavanje in reševanje vseh problemov, ki jih je v tej dveletni dobi obravnaval Socialno-zdravstveni zbor. To znanje in izkušnje bodo lahko s pridom izkoristili pri svojem nadaljnjem delu v delovnih organizacijah, oziroma pri njihovem vključevanju v celotno družbeno in politično življenje komun, kjer delujejo oziroma prebivajo.

Še enkrat se vam vsem zahvaljujem za sodelovanje in vam želim obilo uspehov pri nadaljnjem delu, hkrati pa vas ob tem slovesu vabim na skromen prigrizek v prostorih skupščinske restavracije.

(Seja je bila zaključena ob 11.55.)

ORGANIZACIJSKO - POLITIČNI ZBOR

22. seja

(31. marca 1965)

Predsedoval: **Janez Hočevar**,
predsednik Organizacijsko-političnega zbora

Začetek seje ob 9. uri.

Predsednik **Janez Hočevar**: Tovarišice in tovariši poslanci! Pričejam 22. sejo Organizacijsko-političnega zbora Skupščine SR Slovenije.

Svojo odsotnost sta opravičila poslanca: Franc Volčanšek in Franc Tomažič. Ugotavljam, da je zbor sklepčen.

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije je za svoje predstavnike določil: Vladimira Kadunca in Borisa Kocijančiča, člana Izvršnega sveta, Rika Kolenca, republiškega sekretarja za notranje zadeve, dr. Vladimira Rupnika, pomočnika republiškega sekretarja za zakonodajo in organizacijo, Janka Deklevo, pomočnika republiškega sekretarja za finance ter inž. Marjana Prezlja, pomočnika republiškega sekretarja za urbanizem, stanovanjsko izgradnjo in komunalne zadeve.

Za današnjo sejo zbora predlagam tale dnevni red:

1. odobritev zapisnika 21. seje Organizacijsko-političnega zbora;
2. razprava o nekaterih družbeno-negativnih pojavih;
3. obravnava in sklepanje o predlogu zakona o volitvah delavskih svetov in drugih organov upravljanja v delovnih organizacijah;
4. obravnava in sklepanje o predlogu zakona o prisilni izterjavi prispevkov in davkov občanov;
5. obravnava in sklepanje o predlogu zakona o državljanstvu Socialistične republike Slovenije;
6. obravnava in sklepanje o predlogu zakona o spremembah o gasilskih društvih;
7. obravnava in sklepanje o predlogu zakona o urejanju in vzdrževanju zelenih površin v naseljih;
8. obravnava in sklepanje o soglasju k finančnemu načrtu sklada Socialistične republike Slovenije za negospodarske investicije za leto 1965 in obravnava zaključnega računa za leto 1964.

Ali ima kdo kakšen drug predlog? Ali ima morda kdo spreminjevalni ali dopolnilni predlog? (Nihče.) Ugotavljam, da se s predlaganim dnevnim redom strinjate in da je ta sprejet.

Prehajamo na 1. točko dnevnega reda. Zapisnik 21. seje našega zbora ste prejeli skupaj z gradivom za to sejo. Ali ima morda kdo kakšno pripombo k zapisniku? (Nihče.) Ker ni pripomb, ugotavljam, da je zapisnik sprejet.

V smislu 159. člena ustave SR Slovenije in 27. člena začasnega poslovnika našega zbora predlagam, da bi v zvezi z 2. točko dnevnega reda, o nekaterih družbeno-negativnih pojavih, razpravljali skupaj z Republiškim zborom Skupščine SR Slovenije. Ali se strinjate s tem predlogom? (Poslanci se strinjajo.)

Ugotavljam, da je zbor sklenil, da razpravlja o nekaterih družbeno-negativnih pojavih na skupni seji z Republiškim zborom. Prosim poslance, da se napotijo v veliko dvorano, kjer se bo začela skupna seja.

(Seja je bila prekinjena ob 9.05 in se je nadaljevala ob 12.20.)

Predsednik Janez Hočev ar: Prehajamo na 3. točko dnevnega reda, to je na obravnavanje in sklepanje o predlogu zakona o volitvah delavskih svetov in drugih organov upravljanja v delovnih organizacijah, ki ga je Skupščini predložil Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

Ali želi predstavnik Izvršnega sveta dr. Vladimir Rupnik, pomočnik republiškega sekretarja za zakonodajo in organizacijo, dati še ustno obrazložitev. (Želi.) Prosim!

Dr. Vladimir Rupnik: Tovarišice in tovariši poslanci! Ustava zagotavlja delovnim ljudem v delovnih organizacijah med drugim tudi to, da volijo in so voljeni v delavski svet in druge organe upravljanja delovne organizacije. Ustava, ki določa osnove volilnega sistema za volitve organov upravljanja v delovnih organizacijah. V ustavi je postavljeno načelo neposrednih volitev in rotacije članov delavskega sveta. Volijo jih delovni ljudje izmed sebe neposredno za dobo dveh let, s tem da se vsako drugo leto na novo voli polovica članov delavskega sveta in ne da more biti nihče dvakrat zaporedoma izvoljen za člana delavskega sveta.

Leta 1964 je sprejela zvezna skupščina temeljni zakon o volitvah delavskih svetov in drugih organov upravljanja v delovnih organizacijah, ki v celoti ureja vprašanje volilne pravice in njenega varstva ter razčlenjuje načela sistema volitev delavskega sveta in drugih organov upravljanja v delovnih organizacijah.

Ustavna načela o volilni pravici in njenem varstvu ter načela volilnega sistema so v temeljnem zakonu urejena enotno za volitve organov upravljanja vseh delovnih organizacij. Ta enotnost je potrebna za uresničenje ustavnega načela o enakem družbenoekonomskem položaju delovnih ljudi, ki delajo v gospodarskih in drugih delovnih organizacijah. Posamezna vprašanja s področja volilnega sistema pa so za nekatere vrste delovnih organizacij, na primer za zadrage, urejena na poseben način, ker bi se zaradi posebnosti takih organizacij glede na specifičnosti narave njihovega dela ne mogla zanje v celoti uporabljati vsa načela enotnega volilnega sistema. Temeljni zakon ureja vprašanja volilne pravice, volilnega telesa, kandidiranja, glasovanja, ugotavljanja izida volitev in nadomestnih volitev članov delavskega sveta, vprašanja volitev upravnega odbora, vprašanja volitev organov upravljanja delovnih enot, odpoklica organov upravljanja, vprašanje imenovanja in razrešitve direktorja delovne organizacije. Ta vprašanja so, kolikor spadajo v področje popolne zvezne zakonodaje, izčrpno urejena, medtem ko so nekatera vprašanja s pod-

ročja temeljne zvezne zakonodaje urejena le deloma in manj izčrpno, nekatera vprašanja s področja volilnega postopka pa v temeljnem zakonu sploh niso urejena. Za ureditev posameznih vprašanj zakon izrecno pooblašča republiško zakonodajo.

Po zvezni ustavi ima republika pravico, da samostojno ureja vprašanja, ki v temeljnem zakonu niso urejena. Tako ima republika možnost, da v svojem zakonu uredi s področja volitev organov upravljanja v delovnih organizacijah vprašanja, ki v temeljnem zakonu niso urejena, ali so nepopolno urejena, ter vprašanja, za katerih ureditev je po temeljnem zakonu izrecno pooblaščen.

Prve volitve na podlagi določb temeljnega zakona so bile opravljene že v letu 1964 v vseh delovnih organizacijah, razen v visokošolskih zavodih. Temeljni zakon je pooblastil republiške izvršne svete, da za prve volitve uredijo s svojimi predpisi vprašanja volilnega postopka, ki niso urejena s temeljnim zakonom, da bi mogle biti prve volitve nemoteno opravljene. Zaradi časovne stiske sta glede vseh teh vprašanj Republiški sekretariat za delo in Republiški sekretariat za zakonodajo in organizacijo izdala v letu 1964 posebno strokovno navodilo.

Zakonski predlog se omejuje le na tista vprašanja volilnega postopka, ki jih je treba zakonsko urediti zaradi uresničitve načel, izraženih v zveznem temeljnem zakonu. V številna drobna vprašanja volilne tehnike v zvezi s postopkom glasovanja in ugotavljanja izida volitev, določitev internih rokov za posamezna volilna opravila in podobno se predlog ne spušča, kajti takšno podrobno urejanje bi lahko pomenilo oviro, zlasti za manjše delovne organizacije, kjer se dajo posamezna volilna opravila zaradi majhnega števila članov delovne skupnosti izvesti bolj enostavno.

Predlog torej predvideva široko iniciativo organov upravljanja v delovnih organizacijah, ki naj s svojimi splošnimi akti v skladu s konkretnimi razmerami in potrebami uredijo posamezna drobna vprašanja volilne tehnike. Takšno stališče je jasno izraženo v 1. členu zakonskega predloga, ki določa, da se opravljajo volitve in odpoklic organov upravljanja po določbah zveznega in republiškega zakona ter na podlagi statutov in drugih splošnih aktov delovne organizacije, izdanih na podlagi zakona.

Pri urejanju posameznih vprašanj v zakonskem predlogu so bile upoštevane izkušnje iz dosedanje prakse pri volitvah delavskih svetov ter načela volilnega sistema za volitve članov predstavniških teles družbeno-političnih skupnosti, ki pa so bila ustrezno prilagojena specifičnostim volitev organov upravljanja v delovnih organizacijah. Zakonski predlog skuša biti čim krajši tako glede števila vprašanj, ki jih ureja, kot tudi glede samih formulacij. Njegov glavni namen je, da praktično omogoči vsem delovnim ljudem, da se udeležijo volitev in glasujejo, četudi na dan glasovanja niso na sedežu delovne organizacije. Zato dopušča možnost, da glasujejo volivci po pošti ali pred dnevom, ki je določen za glasovanje. To velja za dislocirane delovne skupine, za delavce, ki na dan glasovanja zaradi uradnega potovanja ne bi bili v organizaciji, in za posadke morskih ladij, ki na dan glasovanja niso na sedežu delovne organizacije.

Zakonski predlog ureja nadalje vprašanja, ki s temeljnim zakonom niso urejena oziroma za katerih ureditev je republika pooblaščen s temeljnim zakonom.

Kot redni rok volitev je določen konec aprila, kot skrajni posebni rok volitev pa konec koledarskega leta, in sicer za volitve organov upravljanja v šolskih in izobraževalnih zavodih ter za gledališča in koncertne zavode z lastnim ansamblom. Za te organizacije je poseben rok potreben zato, ker so v začetku

šolskega leta oziroma umetniške sezone običajno večje spremembe v sestavi učnega oziroma umetniškega osebja, v visokošolskih zavodih pa tudi v sestavi študentov.

Zakonski predlog daje možnost, da se članom volilnih komisij in volilnih odborov določijo namestniki in določa sestavo volilnih odborov. Zakonski predlog tudi dopolnjuje določbe temeljnega zakona glede sestave kandidatnih list in določa rok za določitev volišč, ker je od tega odvisna pravočasna sestava volilnih imenikov, ki se izdelajo za vsako volišče posebej, predpisuje določbe glede ponovnih volitev, določa rok za izvolitev upravnega odbora v delovnih organizacijah, ki ne volijo delavskega sveta, ter rok za imenovanje predstavnikov družbene skupnosti.

V imenu Izvršnega sveta predlagam, da Skupščina predlagani zakon sprejme.

Predsednik Janez Hočevar: Hvala! Poročilo odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov ste prejeli. Ali želi poročevalec odbora Marija Aljančičeva dati še ustno poročilo? (Ne.) Hvala!

Zakonski predlog je obravnavala tudi zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije in ste njeno poročilo prejeli danes. Ali želi predstavnik komisije dati še ustno obrazložitev? (Ne.) Hvala!

Pričenjam razpravo. Ali želi kdo razpravljati o predlogu zakona? (Ne.)

Prehajamo na glasovanje o predlogu zakona o volitvah delavskih svetov in drugih organov upravljanja v delovnih organizacijah z amandmaji k 6., 12. in 45. členu, ki jih je sprejel odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov ter se je predlagatelj zakonskega predloga z njimi tudi strinjal.

Kdor je za predlog zakona, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Organizacijsko-politični zbor soglasno sprejel predlog zakona o volitvah delavskih svetov in drugih organov upravljanja v delovnih organizacijah.

Zakon bo sprejet, če bo v enakem besedilu izglasovan tudi v Republiškem zboru.

Prehajamo na 4. točko dnevnega reda, to je na obravnavo in sklepanje o predlogu zakona o prisilni izterjatvi prispevkov in davkov občanov, ki ga je Skupščini Socialistične republike Slovenije predložil Izvršni svet.

Ali želi predstavnik Izvršnega sveta tovariš Janko Dekleva, pomočnik republiškega sekretarja za finance, dati še ustno obrazložitev? (Da.) Prosim!

Janko Dekleva: Tovarišice in tovariši poslanci! Že lani, ko je naša Skupščina sprejemala zakon o prispevkih in davkih občanov, so bile poudarjene razlike med prejšnjim in novim načinom prisilne izterjave obveznosti do družbe, ki jih izpolnjujejo občani. Že takrat so bila izražena in postavljena načela, po katerih naj se močneje zavarujejo pravice občana pri prisilni izterjatvi.

V čim večji meri bi bilo treba zavarovati pravice in interese občanov tudi s predloženim zakonom, ki navedena načela dopolnjuje. Prisilna izterjava predvsem ne gre tako daleč, da bi z njo ogrozili potrebno preživljanje davčnih zavezancev in njihovih družinskih članov. V tem smislu že lani sprejeti zakon določa, kateri predmeti so izvzeti iz prisilne izterjave, dalje pogoje za odpis izterjanih dolgov, vrstni red rubeža, ter druga določila v zvezi s prisilno izter-

javo. Danes predloženi zakon o prisilni izterjavi prispevkov in davkov občanov pa določa še postopek, po katerem se je treba ravnati pri prisilni izterjavi.

Naglasim naj, da varuje v zakonu predlagani postopek občana tudi pred večkrat grajano samovoljo izterjevalcev in pred neinformiranostjo dolžnika. Zato se uvaja nova vrsta posebnega opomina, ki naj davčnemu zavezancu da jasno sliko o višini in izvoru blaga. Doslej je namreč veljala položnica že za opomin in se je dogajalo, da občan večkrat ni vedel, iz kakšnega naslova izvira dolg, ki se je prisilno izterjeval. Zavezancu se pušča daljši čas, da se pripravi na poravnavo dolga. Sodim, da so pri tem postopku pomembna določila, po katerih ne sme izvrševalec pri svojem opraviilu ukreniti ničesar, kar ne bi bilo v skladu s predpisi ter mora opraviti rubež v navzočnosti zavezanca oziroma navzočnosti prič. Predmeti se prodajo praviloma na dražbi. Predvidena pa je tudi možnost, da jih sme dolžnik prodati sam v primerih, če je taka prodaja za zavezanca ugodnejša.

Da bi se zaščitili interesi občana davčnega zavezanca, so v predlogu predvideni tudi pogoji, v katerih se izvede javna dražba. Zlasti so pomembna določila, da se zarubljeni predmeti ne smejo prodati na javni dražbi, če se ne bi dosegla niti polovica vrednosti zarubljenega predmeta. Taka prodaja se izvrši šele po ponovni dražbi.

Predlog zakona prav zaradi zaščite zavezancev dopušča še drugačne prodaje, če so za dolžnika ugodnejše. Stroški prisilne izterjatve so nasproti dosedanjim nekoliko znižani.

Predlog zakona varuje torej interese občana kolikor je le mogoče, predvideva pa vendarle ukrepe, ki bodo dovolj učinkoviti, da se bodo prispevki in davki tudi izterjevali in da bodo občani izpolnjevali svoje obveznosti. Za nemarne dolžnike predstavlja predlog zakona predpis, ki naj pri plačevanju prispevkov in davkov vzdržuje red in varuje davčno moralo.

V ilustracijo naj še navedem, da se je na osnovi davčne politike, kakršno je priporočala in uzakonila naša skupščina v zadnjih letih, število rubežen premičnin od leta 1962 do leta 1964 zmanjšalo za 13 odstotkov, število prodaj premičnin pa za 37 odstotkov. Še močneje se je zmanjšalo število rubežev nepremičnin, ki se je znižalo za 58 odstotkov, prodaj pa za 43 odstotkov. Iz podatkov sledi, da je davčna politika, kakršno je postavila Skupščina in kakršna se izvaja, tudi na tem področju uveljavila ekonomske elemente; to pa se na ustreznih mestih odraža tudi v določilih o prisilni izterjavi.

Tovarišice in tovariši poslanci! V imenu Izvršnega sveta predlagam, da zakonski predlog po obravnavi sprejmete.

Predsednik Janez Hočevnar: Poročilo odbora za proračunski sistem ste prejeli. Želi poročevalec odbora, tovarišica Silva Cerjak, dati še ustno obrazložitev? (Ne.)

Pričenjam razpravo. Želi kdo razpravljati o predlogu zakona? (Nihče.)

Prehajamo na glasovanje o predlogu zakona o prisilni izterjavi prispevkov in davkov občanov z amandmajem k 26. členu, ki ga je predlagal predlagatelj sam in sta se odbor za proračunski sistem ter zakonodajno-pravna komisija z njim strinjala.

Kdor je za predlog zakona, naj prosim dvigne roko? (Vsi poslanci dvignejo roko.) Hvala! Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Organizacijsko-politični zbor soglasno sprejel predlog zakona o prisilni izterjavi prispevkov in davkov občanov. Zakon bo sprejet, če bo v enakem besedilu izglasovan tudi v Republiškem zboru.

Prehajamo na 5. točko dnevnega reda, to je na obravnavo in sklepanje o predlogu zakona o državljanstvu Socialistične republike Slovenije, ki ga je Skupščini predložila komisija Skupščine Socialistične republike Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo.

Ali želi predstavnik komisije Savo Šifrer dati še ustno obrazložitev? (Ne.) Ali želi predstavnik Izvršnega sveta Riko Kolenc, republiški sekretar za notranje zadeve dati ustno obrazložitev? (Ne.)

Odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov našega zbora je prav tako obravnaval predlog zakona o državljanstvu Socialistične republike Slovenije in vam dostavil pismeno poročilo. Ali želi poročevalec odbora Vera Maselj dati še ustno obrazložitev? (Ne.)

Zakonski predlog je obravnavala tudi zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije in ste njeno poročilo prav tako prejeli.

Pričenjam razpravo. Želi kdo razpravljati o predlogu zakona? (Nihče.)

Prehajamo na glasovanje. Kdor je za predlog zakona, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Hvala! Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor prav tako soglasno sprejel zakon o državljanstvu Socialistične republike Slovenije. Zakon bo sprejet, če bo v enakem besedilu izglasovan tudi v Republiškem zboru.

Prehajamo na 6. točko dnevnega reda, to je na obravnavo in sklepanje o predlogu zakona o spremembah zakona o gasilskih društvih, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložila komisija Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo.

Ali želi predstavnik te komisije Savo Šifrer dati še ustno obrazložitev? (Ne.) Ali želi besedo predstavnik Izvršnega sveta Riko Kolenc? (Ne.)

Odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov vam je o tem predlogu zakona dostavil pismeno poročilo. Želi poročevalec odbora Joško Saksida dati še ustno obrazložitev? (Ne.) Zakonski predlog je obravnavala tudi zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije in ste njeno poročilo prejeli.

Pričenjam razpravo. Želi kdo razpravljati? (Nihče.)

Prehajamo na glasovanje o predlogu zakona o spremembah zakona o gasilskih društvih v celoti, to je z amandmaji, ki jih predlaga zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije, s katerimi pa se je strinjal tudi naš odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov ter predlagatelj zakona.

Kdor je za predlog zakona, naj prosim dvigne roko? (Vsi poslanci dvignejo roko.) Hvala! Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Organizacijsko-politični zbor soglasno sprejel predlog zakona o spremembah zakona o gasilskih društvih.

Prehajamo na 7. točko dnevnega reda, to je na obravnavo in sklepanje o predlogu zakona o urejanju in vzdrževanju zelenih površin v naseljih, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil Izvršni svet.

Ali želi predstavnik Izvršnega sveta inž. Marjan Prezelj, pomočnik republiškega sekretarja za urbanizem, stanovanjsko izgradnjo in komunalne zadeve, dati še ustno poročilo? (Da.) Prosim!

Inž. Marjan Prezelj: Tovarišice in tovariši poslanci! Odkar se je mesto prelilo čez mejo nekdanjega obzidja in se začelo razvijati v pokrajino, traja oziroma narašča konflikt med mestom in pokrajino. Mesto se je ob stopnjevanem tempu ekspanzije gospodarstva in družbeno-gospodarskih sprememb nezadržno širilo na račun pokrajine. Pri tem se pojavljajo posebno ostro naslednji problemi: Kako ustvariti skladno in zdravo življenjsko okolje v mestu s formiranjem in vključevanjem zelenja v mestni organizem, kako urediti ustrezno stanje in prehod na meji, kjer se stikata pokrajina in mesto ter kako obvarovati pokrajino pred stihijsko urbanizacijo.

Prvi problem skušamo urejevati z zakonom o urejevanju in vzdrževanju površin v naseljih, ki je predložen temu zboru v obravnavo in sprejem. Drugi problem pa je treba reševati v okviru regionalnega planiranja in urbanističnih projektov, ki jih pripravljajo in sprejemajo skupščine občin za svoja mesta in naselja. Tretji problem pa bomo morali reševati v okviru regionalnega plana ter zakona o varstvu prirode.

Spremljevalci burne in zato težko kontrolirane urbanizacije naše dežele, kakor jo doživljamo pri nas, se kažejo zlasti v odtujitvi človeka naravi in pokrajini, v uničevanju naravnih značilnosti in v zazidavi vrednih pejsažev, v veliki gostoti prebivalstva in prekomernem izkoriščanju zemljišč v mestih in naseljih ter devastaciji zelenja kot naravnega fenomena. Nasprotno pa so se že kmalu pojavili med načrtovalci mest ljudje, ki so spoznali visoko vrednost zelenja za življenje prebivalcev v mestih in naseljih ter so skušali na različne načine dati zeleni površini ustrezajoče mesto v osnovi izgradnje mesta in namenski uporabi površin. Pri tem moramo poudariti, da ne gre zgolj za neko nadomestilo zelenja, temveč za sestavljeno in mnogostransko vlogo zelenja v življenju in zgradbi mesta.

Danes nihče več ne dvomi o tem, da je zelenje nepogrešljiv vir zdravega ozračja, filter za mestni prah, pomemben regulator klime in nenadomestljivo področje za rekreacijo delovnega človeka. Površinski delež zelenja v celotni površini mesta, izražen na primer v kvadratnih metrih na prebivalca, je lahko pomemben kazalnik, vendar ne daje zadostne predstave o pomenu zelenja. Za podobo mesta in zadovoljitev potreb prebivalcev je mnogokrat odločilnejša struktura zelenja, razširjenost in porazdelitev vegetacijskih mas in zelenih površin med objekti ter v odnosu do njihove arhitekture, kot še tako velika površina na prebivalca.

Težka napaka, ki se pogosto pojavlja v urbanističnih projektih naših mest, je preveliko upoštevanje zelenih površin izven mest, ki jih je zaradi oddaljenosti zelo težko vključiti v normalen tok dnevnega življenja. Zato moramo čimbolj dosledno ohranjevati in gojiti zatečene osnove naravnega zelenja na površinah, ki jih nameravamo urbanizirati. Tako zelenje ni samo cenejše kot na novo posejano ali zasajeno, ampak tudi trajnejše in bolj naravno.

Posebej je treba opozoriti na enostransko in časovno neuskkljeno projektiranje ureditve zelenih površin in njih urejevanje. Za urejanje manjših in večjih mest izdelujemo vedno bolj kompleksno dokumentacijo, zanemarjamo pa tako imenovano zunanjo ureditev, ker se zadovoljujemo le z mrežo cest in poti, parkirnih prostorov in otroških igrišč. Zanemarimo pa urejanje ambienta

z dobro izbranimi vrstami rastlinja ter ustrezno razporeditvijo zelenih površin. Pri sami gradnji objektov pa ponavadi uničimo humozno zemljo in rastle, kar je neprecenljiva škoda. Zavedati se moramo, da potrebuje drevo tudi 30 in več let, da zraste do velikosti, ki zadovoljuje vse potrebe. Prav tako je za ustvaritev dovolj debele humusne plasti potrebna cela vrsta let in precejšnja sredstva. Znani so primeri, da smo v nekaj letih uničili prizadevanje cele generacije, ko smo posekali drevje. Navajam samo primer Bleda, Barja, Resljeve ceste, ter parkov v Murski Soboti in v Mariboru, kjer so bila posekana eksotična drevesa. Po drugi strani pa smo uredili že vrsto zelenih površin v naših stanovanjskih naseljih ter vložili v ta namen znatna sredstva. Ker pa v mnogih primerih ni bilo urejeno vprašanje tekočega vzdrževanja zelenih površin, so le-te sčasoma propadle, kar pomeni za družbo občutno škodo.

Navedeni problemi in dejstva nujno zahtevajo določene regulativne norme, ki so potrebne, da se urejajo in vzdržujejo zelene površine v mestih in naseljih racionalno in v skladu s potrebami naše družbe. Pomanjkanje ustreznih predpisov je vodilo že sedaj nekatere skupščine občin, da so na lastno pobudo, na pobudo hortikulturnih društev in posameznih občanov pripravljale in sprejele odloke o urejevanju in vzdrževanju zelenih površin. Di bi se to vprašanje obravnavalo čimbolj enotno, smo pripravili predlog zakona o urejanju in vzdrževanju zelenih površin v naseljih, ki naj bi rešil pglavitna vprašanja in dal načela, po katerih naj skupščine občin sprejmejo svoje odloke.

Pri pripravi predloga so sodelovali prizadeti republiški sekretariati, skupščine občin, Zveza hortikulturnih društev Slovenije, Društvo urbanistov Slovenije ter vrsta drugih organizacij, ki so dale svoje pripombe k tezam zakona in sugestije za njihovo dopolnitev. Z dopolnitvami, ki so bile dane v ustreznih odborih Skupščine Socialistične republike Slovenije, se strinjamo ter prosim v imenu Izvršnega sveta, da predlog zakona obravnavate in sprejmete.

Predsednik Janez Hočev ar: Želi poročevalec odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov Mirko Čepič dati še ustno obrazložitev k poročilu? (Ne.)

Zakonski predlog je obravnavala tudi komisija Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo, ki vam je dostavila svoje poročilo.

Predlog zakona je obravnavala tudi zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije, ki vam je prav tako dostavila svoje poročilo.

Odbor za urbanizem, stanovanjsko izgradnjo in komunalne zadeve Republiškega zbora je sprejel amandmaje k 3. in 7. členu zakonskega predloga. O teh amandmajih sta razpravljala komisija za usklajevanje republiških predpisov z ustavo in zakonodajno-pravna komisija. Komisiji sta se z amandmaji strinjali in predlagali dopolnitev amandmaja k 7. členu. Pismeno poročilo obeh komisij ste prejeli danes. Naš odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov se z amandmaji strinja.

Pričenjam razpravo. Želi kdo razpravljati? Besedo ima inž. Marjan Tepina.

Inž. Marjan Tepina: Tovarišice in tovariši poslanci! Razpravljaj bom zelo na kratko predvsem zato, ker nimam prav nobenega pomisleka proti zakonu, o katerem menim, da je izredno koristen in da brani najboljše smotre. Seveda bom zato glasoval za zakon. Vendar pa želim ob tej priliki opozoriti na škodljivo številnost in neurejenost predpisov na področju urbanizma in gradenj.

Imamo celo vrsto posameznih predpisov in zakonov, kot je ta, ki ga sprejemamo danes in si seveda domišljamo, da s tem materijo urejamo in tako ustanovljamo pravno stanje, ki bo zagotovilo na področju urbanizma in gradenj tak red, ki si ga vsi želimo. Resnica pa je seveda nasprotna. Ker mnogi predpisi med seboj niso skladni in se posamezna vprašanja različno tretirajo, seveda interesenti, pravne službe, investitorji in drugi izbirajo in se sklicujejo na tisti predpis, ki jim trenutno najbolj ustreza. Na ta način dosegamo ravno nasprotno. Namreč teh posameznih predpisov je danes toliko in so nekateri tako komplicirani, da se tudi pravne in inšpekcijske službe nanje več ne spoznajo in da materije teh predpisov sploh ne morejo več obvladati. Na drugi strani pa nimamo osnovnega predpisa za urejevanje urbanizma in gradenj.

Zato predlagam, da hkrati s sprejemanjem tega zakona sprejmemo tudi priporočilo Izvršnemu svetu, da čimprej predloži zakon o urbanističnem planiranju in gradbeni zakon, ki ga Socialistična republika Slovenija še nima. Samo kot primer navajam, da predpisi oziroma določila o generalnem urbanističnem planu še vedno praktično veljajo ali pa ne veljajo, kakor si pač tolmačimo zvezno uredbo iz leta 1947. Zato je kljub številnosti predpisov materija urbanizma in gradenj dobro urejena le navidez, glede na to predlagam, da ob sprejemanju zakona sprejmemo tudi tako priporočilo Izvršnemu svetu.

Predsednik Janez Hočevar: Želi še kdo razpravljati? (Ne javi se nihče.)

Prehajamo na glasovanje o predlogu zakona o urejanju in vzdrževanju zelenih površin v naseljih z amandmaji, s katerimi se je predlagatelj strinjal in so postali sestavni del zakona.

Kdor je za predlog zakona, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Organizacijsko-politični zbor sprejel predlog zakona o urejanju in vzdrževanju zelenih površin v naseljih.

Menim, da lahko sprejmemo predlog inž. Tepine, naj bi Izvršni svet čimprej predložil zakon o urbanističnem planiranju in gradbeni zakon. Ali se s predlogom tovariša inž. Tepine zbor strinja? (Poslanci se strinjajo.)

Prehajamo na 8. točko dnevnega reda, to je na obravnavo in sklepanje o soglasju k finančnemu načrtu sklada Socialistične republike Slovenije za negospodarske investicije za leto 1965 in na obravnavo zaključnega računa za leto 1964.

Finančni načrt sklada Socialistične republike Slovenije za negospodarske investicije za leto 1965 in zaključni račun za leto 1964 je predložil upravni odbor sklada Socialistične republike Slovenije za negospodarske investicije. Ali želi predstavnik sklada dati še ustno obrazložitev? (Ne želi.)

Finančni načrt sklada za leto 1965 in zaključni račun za leto 1964 je obravnaval začasni odbor za proračunski sistem našega zbora. Pismeno poročilo ste prejeli danes. Ali želi poročevalec odbora dati še ustno obrazložitev? (Da.) Besedo ima tovarišica Silva Cerjak.

Silva Cerjak: Začasni odbor za proračunski sistem našega zbora je obravnaval zaključni račun sklada Socialistične republike Slovenije za negospodarske investicije za leto 1964 in finančni načrt za leto 1965 na dveh sejah.

K zaključnemu računu sklada za negospodarske investicije za leto 1964 je bila dana le pripomba, da je ostalo precej sredstev neizkoriščenih, kar je v glavnem povzročil neugoden finančni položaj sklada konec leta 1964.

Dlje se je zbor zadržal pri obravnavi finančnega načrta za leto 1965. h kateremu ima predvsem naslednje pripombe:

Iz finančnega načrta za leto 1965 je razvidno, da sklad v celoti ali delno financira veliko število objektov, kar kaže, da so sredstva sklada precej razdrobljena, saj v celoti znašajo investicijska sredstva za leto 1965 le 6200 milijonov, skupno pa se iz teh sredstev financira kar 57 objektov. Finančni načrt v predloženi obliki ne daje posebnega pregleda o tem, katere investicije bodo letos zaključene in se kasneje ne bodo več pojavile, pri katerih gre samo za nadaljevanje financiranja in katere se letos pričenjajo. Prav tako ni prikazano, katera sredstva se dajejo kot krediti in katera kot dotacije. Zato je odbor zahteval, da upravni odbor sklada na drugi seji predloži podrobnejšo dokumentacijo v tem smislu. Po predložitvi teh osnovnih podatkov je odbor ugotovil, da tako delitev sredstev povzroča predvsem izredno močan pritisk interesentov na upravni odbor sklada. Odbor meni, da bi v bodoče moral sklad financirati objekte po dolgoročnem, vnaprej določenem programu, medtem ko bi se sredstva za manjše objekte dodeljevala institucijam, ki jih financira proračun, neposredno iz proračuna.

K finančnemu načrtu sklada za negospodarske investicije niso priloženi finančni programi za vse dolgoročne investicije, iz katerih so bile vidne obveznosti republike v prihodnjih letih, kot to zahteva zakon o proračunu SR Slovenije za leto 1965 in zakon o financiranju družbeno-političnih skupnosti. Med temi objekti so predvsem gradnje, ki se financirajo iz sklada že daljše obdobje, kot je Trg revolucije ter drugi objekti, za katere so bila dodeljena sredstva z rebalansom v letu 1964. To so Slovensko narodno gledališče, knjižnica Slovenske akademije znanosti in umetnosti, arboretum Volčji potok, poleg tega pa še nekateri zdravstveni objekti, kot nova bolnica v Ljubljani, Onkološki inštitut in mladinski varstveni dom na Igu, ki pa v celoti angažirajo skupno 60 % investicijskih sredstev sklada za leto 1965.

Posebno vprašanje je financiranje objektov, ki so se iz sklada le delno financirali, delno pa so jih financirali okraji. Tak objekt je Slovensko narodno gledališče v Ljubljani, Arboretum Volčji potok in Slovenska filharmonija. Tem institucijam daje sklad le 50 % vseh potrebnih sredstev za investicije, medtem ko je vprašanje letošnje participacije okraja ostalo nerešeno.

Finančni načrt sklada je bil sestavljen še pred zadnjimi ukrepi Zveznega Izvršnega sveta za stabilizacijo cen. Ti ukrepi bodo vplivali tudi na sredstva sklada, ter bo glede na to treba ponovno proučiti načrt razdelitve.

V zvezi z izgradnjo Trga revolucije je po mnenju odbora treba dostaviti Skupščini poročilo in analizo o tem, kako je gradnja potekala dosedaj, kakšni so bili viri financiranja in kako bo z nadaljevanjem gradnje. Predvsem pa naj se pojasni, komu se bodo dodelili in kakšnemu namenu naj služijo objekti, ki se bodo po dograditvi stolpnic za republiško upravo izpraznili, ker bodo tudi s tem lahko pokrite nekatere potrebe republiških kulturnih institucij.

Ne glede na te pripombe pa predlagam zboru, da da soglasje k finančnemu načrtu Sklada SRS za negospodarske investicije za leto 1965.

Poleg tega predlagam v imenu začasnega odbora za proračunski sistem, da zbor sprejme naslednja stališča, glede katerih meni odbor, da je njih izvajanje nujno za urejeno bodoče poslovanje sklada:

— za vse dolgoročne investicije naj upravni odbor Sklada SR Slovenije za negospodarske investicije predloži Skupščini SR Slovenije finančne programe z dokumentacijo do 1. junija 1965. Do tega roka naj investitor Trga revolucije predloži Skupščini SR Slovenije tudi poročilo o dosedanji in bodoči izgradnji Trga revolucije;

— upravni odbor naj reši vprašanje sofinanciranja investicij, ki so začete s pogodbeno soudeležbo okraja, ki je po ukinitvi kot sofinancer odpadel;

— kolikor bi bil zaradi novih obveznosti potreben rebalans tega finančnega načrta, naj upravni odbor sklada zagotovi sredstva predvsem za objekte, ki se v letošnjem letu nadaljujejo in ki imajo za izgradnjo zagotovljeno vso potrebno tehnično dokumentacijo.

Predsednik Janez Hočevvar: Hvala lepa! Pričenjam razpravo. Besedo ima Marija Aljančič.

Marija Aljančič: Ne nameravam razpravljati, vendar s pojasnilom odbora glede neizkoriščenih sredstev iz preteklega leta nisem zadovoljna. Zato želim, da o tem da ustrezno pojasnilo še predstavnik upravnega odbora sklada. Iz zaključnega računa izhaja, da je ostalo neizkoriščenih sredstev za investicije v letu 1964 za 723 milijonov dinarjev, skupaj z neizkoriščenimi sredstvi iz preteklega leta pa 811 milijonov. Tovarišica Cerjakova je rekla, da je po mnenju odbora do tega prišlo zaradi neugodnega finančnega položaja sklada konec leta 1964. Morda drugi poslanci ta položaj poznajo in pojasnilo razumejo, medtem ko pa meni ni dovolj jasno. Zato želim pojasnilo o finančnem položaju sklada ob koncu lanskega leta. Iz poročila izhaja, da je bila uporaba sredstev odobrena, vendar kljub temu niso bila porabljena.

To vprašanje postavljam zaradi tega, ker izhaja iz poročila, da je bil sklad ob taki količini neporabljenih sredstev prisiljen najeti visok znesek posojila in sicer 1600 milijonov dinarjev pri Republiškem zavodu za socialno zavarovanje po zelo visoki obrestni meri 7 9/10%. Morda so sredstva ostala neuporabljena tudi zato, ker se upravni odbor sklada pred odobritvijo sredstev za investicije ni prepričal, če imajo ustanove, ki so za ta sredstva oziroma kredite prosile, pripravljeno vso potrebno tehnično in drugo dokumentacijo, po kateri bi lahko odobrena sredstva čimprej uporabile.

Predsednik Janez Hočevvar: Želi predstavnik upravnega odbora sklada dati ustrezno pojasnilo? (Da.)

Besedo ima inž. Danilo Gostiša, predstavnik upravnega odbora sklada.

Inž. Danilo Gostiša: Tovariši poslanci! Želim odgovoriti na vprašanje tovarišice Aljančičeve glede neizkoriščenih sredstev sklada iz lanskega leta.

Lansko leto nam je res ostalo v skladu razmeroma dosti sredstev, več kot v kateremkoli letu prej. Zato sta bila predvsem dva vzroka. Lansko leto smo v sredini leta sprejeli rebalans proračuna, pri čemer je sklad dobil 421 milijonov dodatnih sredstev za osnovno šolstvo in za kulturne ustanove. Glede na potrebe, ki so se na teh področjih naknadno pojavile. Ker smo šele sredi leta dobili ta sredstva, tisti investitorji, katerim so bila ta sredstva dodeljena, niso mogli v tako kratkem času pripraviti vso potrebno dokumentacijo, namreč vso tisto, ki jo danes finančni predpisi zahtevajo. Zato so predvsem na kulturnem

področju ostala neuporabljena vsa sredstva, ki so bila temu področju lansko leto dodeljena. Tako smo ljubljanski Drami dodelili takrat 50 milijonov, od katerih je uporabila samo 6 milijonov, medtem ko je 44 milijonov ostalo neuporabljenih. Enaka bojazen je bila izražena v skupščinski razpravi pred koncem lanskega leta glede sredstev, ki so bila dana kot pomoč osnovnim šolam. Na tem področju smo le z velikim pritiskom dosegli, da so bila ta sredstva še razmeroma dovolj dobro uporabljena.

Nadaljnji vzrok pa je bil v tem, da ni bila izpolnjena pogodba s Splošno gospodarsko banko, po kateri bi sklad dobil 1 milijardo dinarjev posojila iz usmerjenih sredstev republike. Zaradi kasnejših ukrepov v zvezi z omejitvijo investicijske potrošnje, po katerih je morala banka odvesti 10 % svojih kreditnih sredstev v rezervo, banka ni mogla izpolniti pogodbe in nam je dala samo 500 milijonov dinarjev. Zaradi tega nekaterih investicijskih del nismo mogli plačati.

Tako smo imeli lani na eni strani neizkoriščena sredstva na kulturnem področju, na drugi strani pa težko finančno stanje, o katerem govori tudi poročilo odbora.

Predsednik Janez Hočevar: Tovarišica Aljancičeva, ali se zadovoljujete s tem pojasnilom? (Da.)

Želi še kdo razpravljati? (Nihče.)

Zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje o predlogu odloka, s katerim Skupščina Socialistične republike Slovenije daje soglasje k finančnemu načrtu sklada SR Slovenije za negospodarske investicije za leto 1965.

Kdor je za predlog odloka, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Hvala! Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je naš zbor predlog odloka soglasno sprejel. Hkrati dajem na glasovanje predlog stališč, ki jih je predložil v svojem pismenem poročilu začasni odbor za proračunski sistem našega zbora. To poročilo imate pred seboj na klopeh. Ali naj stališča prečitam? (Ne.)

Kdor je za ta stališča, naj prosim dvigne roko! (Vsi poslanci dvignejo roko.) Hvala! Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Organizacijsko-politični zbor tudi ta stališča sprejel skupaj z odlokom. Enaka stališča so bila predložena tudi Republiškem zboru.

S tem je dnevni red današnje seje izčrpan. Prihodnja seja in verjetno zadnja v tem sestavu bo okrog 15. aprila. Na njej bomo razpravljali o dveh zakonskih predlogih, o predlogu zakona o republiški upravi in o predlogu zakona o organizaciji republiške uprave. O točnem datumu seje boste seveda pravočasno obveščeni. Hvala lepa!

(Seja je bila zaključena od 13. uri.)

ORGANIZACIJSKO - POLITIČNI ZBOR

23. seja

(16. aprila 1965)

Predsedoval: Janez Hočevar, predsednik
Organizacijsko-političnega zbora

Začetek seje ob 9. uri.

Predsednik Janez Hočevar: Tovarišice in tovariši poslanci! Pričemanj 23. sejo Organizacijsko-političnega zbora Skupščine SR Slovenije.

Svojo odsotnost sta opravičila poslanca Tončka Djurič in Franjo Turk. Ugotavljam, da je zbor sklepčen.

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije bo na današnji skupni seji zastopal njegov predsednik Viktor Avbelj. Za svoje predstavnike pa je Izvršni svet imenoval še: dr. Branka Premroua, republiškega sekretarja za zakonodajo in organizacijo, inž. Janeza Perovška, republiškega sekretarja za kmetijstvo in gozdarstvo in Milana Kristana, republiškega sekretarja za splošne gospodarske zadeve.

Za današnjo sejo odbora predlagam tale dnevni red:

1. odobritev zapisnika 22. seje Organizacijsko-političnega zbora;
2. obravnava in sklepanje o poročilu Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije za leto 1964;
3. obravnava in sklepanje o predlogu zakona o republiški upravi SR Slovenije;
4. obravnava in sklepanje o predlogu zakona o organizaciji republiške uprave SR Slovenije;
5. obravnava in sklepanje o predlogu odloka o dodelitvi sredstev za zatiranje slinavke in parkljevke iz rezervnega sklada SR Slovenije;
6. obravnava in sklepanje o predlogu sklepa Socialistične republike Slovenije o prevzemu poročstva za odplačevanje dolgoročnega posojila v višini 85 milijonov, ki ga je najel Zavod SR Slovenije za rezerve v Ljubljani za izgradnjo skladišča za krompir v sklopu kombiniranega skladišča v Zalogu iz sredstev Direkcije za prehrano pri Jugoslovanski kmetijski banki.

Ali ima kdo kakšen drug predlog? (Ne javi se nihče.) Ugotavljam, da se s predlaganim dnevnim redom strinjate in da je ta sprejet.

Prehajamo na 1. točko dnevnega reda. Zapisnik 22. seje zbora ste prejeli. Ali ima kdo kakšno pripombo k zapisniku? (Ne javi se nihče.) Ugotavljam, da je zapisnik odobren.

V smislu določb 159. člena ustave Socialistične republike Slovenije in 137. člena začasnega poslovnika Organizacijsko-političnega zbora Skupščine Socialistične republike Slovenije predlagam, da poslušamo obrazložitev poročila Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije za leto 1964 skupaj z Republiškim zborom. Ali se strinjate s tem predlogom? (Poslanci se strinjajo.)

Poslance prosim, da gredo takoj v veliko dvorano, kjer se bo pričela skupna seja.

(Seja je bila prekinjena ob 9.05 in se je nadaljevala ob 10.10.)

Predsednik Janez Hočevnar: Slišali ste ekspozice predsednika Izvršnega sveta k poročilu Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije za leto 1964. O poročilu je razpravljal tudi odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov našega zbora in dal pismeno poročilo, katerega ste prejeli danes. Ali želi poročevalec odbora dati še ustno poročilo? (Da.) Besedo ima Vlado Černe, predsednik odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov.

Vlado Černe: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Poročilo odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov našega zbora obravnava le nekatera vprašanja, s katerimi se je v preteklem letu ukvarjal Izvršni svet. Tako smo v odboru obravnavali predvsem vprašanja, ki spadajo v delovno področje našega zbora.

Naš zbor je v preteklem letu obravnaval problematiko inšpekcijskih služb v Socialistični republiki Sloveniji, problematiko služb pravne pomoči, aktualne probleme poravnalnih svetov, samoupravljanje in formiranje ter delitev dohodka v državnih organih, problematiko medobčinskega sodelovanja, obveščanje občanov o delu predstavniških teles, njihovih organov in organov družbenega samoupravljanja, problematiko obrtne in servisne dejavnosti ter problematiko v zvezi z oblikovanjem krajevnih skupnosti na območju Socialistične republike Slovenije. Vsa ta vprašanja, ki so bila delno pripravljena v Izvršnem svetu oziroma je o njih Izvršni svet razpravljajal, zahtevajo poleg občasnega razpravljanja tudi kontinuirana prizadevanja in skrb oziroma ustvarjanje pogojev, da se lahko dosežejo zaželeni uspehi.

Naš zbor je sprejel stališča, naj Izvršni svet organizira in aktivno spremlja urejanje celotne problematike inšpekcijskih služb. Ta naloga zahteva uskladitev obstoječih predpisov ter ustrezne organizacijske spremembe, ki bodo omogočile inšpekcijskim službam ustrezno vlogo pri varovanju pravic občanov in interesov družbeno-političnih skupnosti.

V razpravi o problematiki služb pravne pomoči smo ugotovili premajhno skrb družbeno-političnih skupnosti za te službe, ki niso zadoščale niti za kritje najosnovnejših potreb učinkovitega varstva pravic občanov in delovnih ter drugih organizacij. Ugotavljali smo, da ta služba stagnira. Razprava je pokazala na številne vzroke za tako stanje, med drugim tudi na neenak družbenoekonomski položaj odvetnikov ter na neustrezno ureditev družbenih dajatev in socialnega zavarovanja odvetnikov. Izvršni svet naj bi zato proučil potrebe po spremembah obstoječe ureditve sistema služb pravne pomoči, družbenih dajatev odvetnikov in njihovega socialnega zavarovanja. V pismenem poročilu našega odbora je ugotovljeno, da je Izvršni svet ustvaril pogoje za izboljšanje stanja na tem področju.

Poravnalni sveti kot družbeni organi opravljajo pomembno vlogo pri poravnavanju sporov med občinami in organizacijami ter lahko kot družbena institucija prevzamejo v obravnavanje tudi nekatere zadeve, za katere so pristojni državni organi. Zaradi take vloge poravnalnih svetov pa je treba stalno spremljati njihovo delo.

V naših razpravah smo se neštetokrat dotaknili samoupravljanja v državnih organih in formiranja ter delitve dohodka v teh organih. Tem vprašanjem je bila posvečena tudi posebna seja zбора. Ugotovimo lahko, da je samoupravljanje uvedeno v skoraj vseh državnih organih in da sami delovni kolektivi skrbe za nenehno izpopolnjevanje kriterijev za delitev osebnega dohodka ter iščejo rešitve, ki bi najbolj ustrezale delitvi dohodka po opravljenem delu. Številna vprašanja s tega področja zahtevajo poleg spremljanja tudi aktivno sodelovanje, na primer programiranje dela, zlasti tistega, ki je vezano na delo širših družbeno-političnih skupnosti, vprašanje razmejitve pristojnosti med starešino in delovnim kolektivom, nekatera vprašanja medsebojnih delovnih razmerij itd. O teh vprašanjih bomo morali razmišljati tudi poslanci, saj bo na eni izmed prihodnjih sej razprava o predlogu zakona o samoupravljanju delovnih ljudi v upravnih organih.

V prizadevanjih za utrditev občin kot temeljnih družbeno-političnih skupnosti je bila posebno pomembna razprava o medobčinskem sodelovanju. Res je, da se je to sodelovanje razvilo na najrazličnejših področjih in v najrazličnejših oblikah, vendar je zaradi dinamike našega razvoja in protislovij, ki se pri tem pojavljajo, treba nenehno spremljati problematiko tega sodelovanja in hkrati nuditi vso potrebno strokovno pomoč.

Načelo javnosti dela državnih in družbenih organov se počasi uresničuje. Kljub širjenju informacijskih sredstev stanje na tem področju ni zadovoljivo. Uresničitev tega načela pa je nujna zaradi usposobitve občana za opravljanje družbenih zadev.

Položaj servisov stanovanjskih skupnosti je terjal posebno razpravo, v kateri smo ugotovili, da je treba dejavnost servisov posebej proučiti in sprejeti ustrezna stališča glede nadaljnjega razvoja servisne dejavnosti, ki naj temelji na ekonomskih kriterijih obenem pa zadovoljuje potrebo občanov.

Krajevne skupnosti so bile že ustanovljene. Dosedanje razprave so iniciativnim odborom, občanom in organizacijam pomagale prebroditi prve težave pri ustanavljanju krajevnih skupnosti. Toda naš samoupravni sistem zahteva aktivno krajevno skupnost, v kateri bodo občani lahko na najbolj neposreden način urejali svoje skupne probleme.

Tovarišice in tovariši poslanci! Naštel sem samo nekaj vprašanj, ki bodo tako kot doslej tudi v letu 1965 terjala od Izvršnega sveta ustrezno skrb in prizadevanje.

Zboru predlagam, da poročilo Izvršnega sveta odobri.

Predsednik Janez Hočev ar: Pričenjam razpravo. Poslance prosim, da se k razpravi prijavijo z listkom, lahko pa razpravljajo tudi brez prijavnice. Besedo ima poslanec Martin Košir.

Martin Košir: Tovarišice in tovariši poslanci! V poročilu Izvršnega sveta o delu v letu 1964 sem zasledil tudi nekaj problemov, ki se nanašajo na odnose med Izvršnim svetom in občinami. Prav na kratko nameravam spregovoriti o teh problemih.

Mislim, da je bila politika Izvršnega sveta v preteklem letu vsekakor pozitivna. Menim, da je tudi delovanje novega skupščinskega sistema vsekakor zahtevalo od Izvršnega sveta in njegovih organov veliko več naporov kot v preteklosti. Iz podatkov, s katerimi razpolagamo, je razvidno, da je pred Skupščino, še posebej pa pred naš zbor, prišlo razmeroma veliko gradiva, ki ni služilo samo za usklajevanje odnosov in razreševanje nekaterih za republiko pomembnih problemov, o katerih smo razpravljali, temveč je koristno služilo tudi občinam pri oblikovanju njihove politike na posameznih področjih.

Kot je v poročilu navedeno, je Izvršni svet, ne glede na to, da so okrajši kot skupnosti komun takrat še obstajali, aktivno sodeloval z občinskimi skupščinami. Glede nekaterih problemov, ki so bili pomembni za celotno Slovenijo še posebej pa za posamezne in tudi vse občine, je skliceval posebne razgovore oziroma sestanke s predsedniki občinskih skupščin in nekaterimi drugimi organi, na katerih so se dogovarjali o reševanju nekaterih principialnih vprašanj pri utrjevanju komunalnega sistema. Na ta način je Izvršni svet nudil občinam tudi politično in strokovno pomoč pri nadaljnjem razvijanju komunalnega sistema in delovanju občinskih skupščin.

Menim, da bi se moralo to sodelovanje Izvršnega sveta z občinami v bodoče še bolj razviti, posebno pa še zato, ker v občinah obstaja vrsta vprašanj in tudi problemov, ki bi jih morali usklajevati na nivoju republike. Prav tako bi se morali na republiškem nivoju dogovarjati o nekaterih osnovnih načelnih vprašanjih nadaljnje razvoja komunalnega sistema. Obojestransko sodelovanje bi koristilo tudi Izvršnemu svetu in njegovim organom, ki bi tako konkretnije in поблиže spoznavali problematiko na terenu. Slednje navajam tudi zato, ker smo na preteklih sejah našega zbora slišali nekaj pripomb, da Izvršni svet ni bil tekoče seznanjen s problematiko, ki se pojavlja v občinah.

Zato menim, da bi bilo treba pogosteje organizirati te razgovore, vendar ne samo s predsedniki občinskih skupščin, temveč tudi s posameznimi sveti in komisijami občinskih skupščin, pri čemer bi seveda sodelovali ustrezni republiški organi. Pri tem ne mislim, da bi republiški organi nastopali kot nadrejeni organi v odnosu do svetov in komisij občinskih skupščin, temveč naj bi sodelovanje potekalo v konkretnem dogovarjanju in oblikovanju ustrezne skupne politike na posameznih področjih.

Prav tako bi bilo koristno, če bi se taki sestanki in razgovori o posameznih problemih organizirali v posameznih bazenih za več sedanjih občin skupaj. Na takih sestankih in razgovorih bi lahko uspešneje proučili posamezne probleme, ki so za določeno območje značilni, medtem ko se morda drugod niti ne javljajo ali pa so znatno manj pomembni.

Če bo Izvršni svet s svojimi organi tudi v letu 1965 nadalje razvijal sodelovanje z občinami, bodo občine lažje in uspešneje izpolnjevale svoje naloge, ki so določene z ustavo, hkrati pa bodo tudi strokovne službe in drugi organi občinskih skupščin lahko hitreje in lažje premostile posamezne težave, na katere naletijo pri svojem delu. Hvala lepa!

Predsednik Janez Hočevvar: Naslednji govornik je Stane Divjak.

Stane Divjak: Tovarišice in tovariši poslanci! Pri prebiranju poročila Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in zaključkov skupščinskih odborov s področja proračuna lahko ugotovimo, da je v poročilu Izvršnega sveta nazorno prikazana potrošnja proračunskih sredstev v letu 1964. Pri tem je razvidno, da je

Izvršni svet upošteval razne predloge in sugestije odborov in začasnih odborov Skupščine SR Slovenije, predvsem ob rebalansu proračuna za leto 1964. Menim pa, da bi moral v svojem poročilu Izvršni svet konkretnije prikazati in posebej pojasniti, zakaj in s kakšnim namenom sta bila izvršena oba rebalansa republiškega proračuna, zlasti še v tistem delu, v katerem so bile obsežene družbene službe, med njimi šolstvo in vprašanje borcev, ker vemo, da naj bi se z rebalansom proračuna znatno okrepila materialna osnova teh dejavnosti. Morda so v poročilu Izvršnega sveta premalo konkretno prikazani določeni problemi, ki so se pojavljali v letu 1964, predvsem ob rebalansu proračuna in pripravah proračuna za leto 1965. Tu mislim predvsem na tendence nekaterih občin, ki so hotele znatno povečati proračunsko potrošnjo. Ob rebalansu proračuna za leto 1964 sta oba odbora opozorila na pogodbene odnose s posameznimi zavodi za opravljanje njihovih storitev. Izvršni svet je skušal to opozorilo upoštevati v predlogu proračuna za leto 1965, premalo pa je to poudarjeno in obrazloženo v poročilu za leto 1964, predvsem v zvezi z ustreznimi predlogi in sugestijami, ki jih je v letu 1964 sprejela Skupščina.

Strinjam se s politiko Izvršnega sveta glede zmanjševanja proračunske potrošnje tako v republiškem merilu, kot tudi v odnosu do občin. Taka politika je nujna glede na številne zahtevke po dodatnih sredstvih, po sredstvih iz proračunske rezerve in podobno, pri čemer je za mnoge od teh zahtevkov ugotovljeno, da so bile potrebe, na katere se nanašajo, znane že ob sestavljanju proračuna.

Mislim, da bi moral Izvršni svet v svojem poročilu opozoriti na številna društva, zavode in organizacije, ki se financirajo pretežno iz republiškega proračuna. V zadnjih letih se je število teh zavodov, organizacij in društev znatno povečalo ter se je dostikrat postavilo vprašanje, ali je potrebno, da se vsi ti zavodi, organizacije in društva financirajo iz republiškega proračuna oziroma ali so vse te institucije res potrebne. V preteklem letu niso bile proučene možnosti drugačnega financiranja. Možno bi bilo, da bi se določena društva financirala iz lastnih sredstev, to je iz povečane članarine, raznih pristojbin za uporabo njihovih osnovnih sredstev in podobno. Glede na to menim, da je treba temu vprašanju predvsem v letošnjem letu posvetiti veliko več pozornosti.

Dovolite mi, da ob koncu dam tudi nekaj pripomb k poročilu predsednika Izvršnega sveta in h gospodarskim ukrepom, ki so izraz politike Izvršnega sveta v zadnji dobi. Glede na razvoj demokratizacije odnosov v delovnih organizacijah in na nadaljnjo demokratizacijo delavskega upravljanja, menim, da bi moral Izvršni svet temu primerno prilagoditi tudi svoje metode obravnavanja nadaljnjega razvoja prometne dejavnosti v zvezi z vsemi gospodarskimi ukrepi in v zvezi z ugotovljenim stanjem v našem gospodarstvu. Skupščinski odbori pa so pri obravnavanju nekaterih problemov ugotavljali, da se je Izvršni svet včasih posluževal enostranskih analiz in enostranskih ugotovitev posameznih skladov oziroma njihovih predstavnikov. Iz časopisov sem med drugim razbral, da je odbor za gospodarstvo 9. aprila obravnaval zaključni račun sklada za ceste SR Slovenije. Glede na razprave ob predlogu republiškega proračuna v našem zboru pa v zvezi s tem menim, da bi moral Izvršni svet problematiko cest zajeti mnogo širše, kajti prav cestni promet lahko v kratkem času postane ozko grlo. Pravilno bi bilo, da se pri posameznih analizah ter informacijah ne upoštevajo le mnenja posameznikov, temveč bi te morale sloneti na najširših pripravah.

Pri obravnavi uporabe sredstev cestnega sklada v letu 1964 so poslanci v skupščinskih odborih ugotavljali, da so sredstva bila dostikrat nenamensko

uporabljena oziroma, da se niso vedno uporabljala za družbeno najpomembnejše potrebe. Menim, da je predsednik upravnega odbora republiškega cestnega sklada glede na pripombe poslancev povsem neumestno prevrgel vso krivdo na cestna podjetja, ter tako neupravičeno obsodil šest tisoč ljudi, ki v teh podjetjih delajo. Pred prihodnjo tako obravnavo bo, po mojem mnenju moral Izvršni svet zahtevati bolj temeljito in konkretno analizo o uporabi sredstev sklada.

Predsednik Janez Hočevar: Želi še kdo razpravljati? (Ne javi se nihče.) Zaključujem razpravo.

Na osnovi poročila Izvršnega sveta, ekspezeja predsednika Izvršnega sveta tovariša Viktorja Avblja, poročila našega odbora in razprave lahko ugotovimo, da je Izvršni svet opravil v letu 1964 pomembne naloge. Kar zadeva kritiko, da poročilo ne omenja nekaterih vprašanj, opozarjam poslance, da smo danes zjutraj dobili poročilo o družbenoekonomskem razvoju Socialistične republike Slovenije v letu 1965, v katerem bomo lahko dobili dodatne informacije.

Kar pa zadeva urejanja vprašanj, ki spadajo v delovno področje Organizacijsko-političnega zbora, lahko prav tako ugotovimo, da jim je Izvršni svet v lanskem letu posvetil več pozornosti kot v prejšnjem obdobju.

Poročilo o delu Izvršnega sveta na tem področju je sicer zelo zgoščeno, kot je dejal tovariš predsednik Viktor Avbelj v svojem ekspezeju, vendar poslanci našega zbora vemo, da so nekatera vprašanja zahtevala veliko angažiranost tako Izvršnega sveta in njegovih odborov kot tudi ustreznih republiških upravnih organov.

Ne bi ponavljal ugotovitev iz poročila odbora niti iz razprave, ki je opozorila še na nekatera vprašanja. Mislim, da se s temi ugotovitvami in sugestijami lahko v celoti strinjamo. Vsa ta vprašanja pa bi morala najti mesto v programu dela Izvršnega sveta in Organizacijsko-političnega zbora za prihodnje obdobje.

Predvsem pa se mi zdi pomembno poudariti, da so potrebni v bodoče večji napor za realizacijo politike, ki se formira v Skupščini. Znano je, da je Skupščina na sejah svojih zborov sprejela nekatere pomembne sklepe, vendar brez pričakovanega učinka, ker je bilo spremljanje izvajanja sprejete politike pomanjkljivo. Brez dvoma so temu krivi objektivni, pa tudi drugi vzroki, zaradi česar moramo prav temu vprašanju v bodoče posvetiti večjo pozornost.

Povzemam predlog odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov našega zbora, da se poročilo Izvršnega sveta za leto 1964 odobri, kakor tudi, da se odobrijo ukrepi, ki jih podvzema Izvršni svet za stabilizacijo gospodarstva. Ali se strinjate s predlogom, da zbor odobri poročilo Izvršnega sveta? (Poslanci se strinjajo.) Je kdo proti? (Nihče.) Hvala!

Ugotavljam, da je naš zbor poročilo Izvršnega sveta za leto 1964 odobril. Odrejam polurni odmor.

(Seja je bila prekinjena ob 10.35 in se je nadaljevala ob 10.50.)

Predsednik Janez Hočevar: Prehajamo na 3. točko dnevnega reda, to je na obravnavo in sklepanje o predlogu zakona o republiški upravi SR Slovenije, ki ga je Skupščini predložil Izvršni svet.

Ali želi predstavnik Izvršnega sveta, dr. Branko Premrou, zakonski predlog še ustno obrazložiti? (Da.) Prosim!

Dr. Branko Premrou: Tovarišice in tovariši poslanci! Funkcija uprave in upravnih organov je v teoriji upravnega prava precej sporna. Količnik je profesorjev upravnega prava, toliko je teorij o upravi, o tem, kakšna je njena vloga, kakšne ima naloge in kakšen je njen položaj v državnem in družbenem sistemu.

Ta pestrost teorij nas ne sme presenečati. Razumljiva je, če pomislimo, da družbena funkcija uprave, ali kakor pravijo na zahodu, državne administracije, ne more biti nek splošno veljaven teorem, marveč je lahko samo rezultat družbenih razmerij, družbene in državne ureditve in tehnične organizacije družbe v določenem času in na določenem prostoru. Vse teorije o upravi so zato hkrati pravilne in nepravilne, veljavne in neveljavne, ker so vse zgolj teoretične posplošitve funkcij, kakršne ima lahko uprava v določenem času in na določenem prostoru, veljavne za ta čas in prostor in neuporabne za drug prostor ali drug čas.

Tudi pri nas so se naloge uprave in hkrati z njimi tudi upravna organizacija vse od leta 1945 stalno spreminjale in stalno prilagojevale družbenemu in ekonomskemu razvoju.

V prvih povojnih letih je bila uprava izrazit državni oblastveni organizem, s širokimi pristojnostmi in pooblastili in z nalogo, da v skladu z odločitvami skupščin in politično-izvršilnih organov zagotovi pridobitve narodnoosvobodilne borbe, uredi posamezna družbena področja v smislu teh pridobitev in omogoči postopno prehajanje v socializem. V času centralnega planskega usmerjanja gospodarstva je uprava na številnih družbenih področjih postala operativno-upravni voditelj in usmerjevalec gospodarstva, neposreden nosilec gospodarskih akcij in razširjene reprodukcije ter neposreden izvrševalec družbenih služb. Razvoj samoupravljanja v gospodarstvu in družbenega upravljanja na področjih družbenih služb je terjal spet novo določitev vloge, funkcij in organizacije uprave, kar je bilo deloma storjeno že z ustavnim zakonom iz leta 1953 ter dokončno izoblikovano z zakonom o državni upravi iz leta 1956. Uprava je prenehala biti neposreden upravno-operativni voditelj in neposreden izvrševalec družbenih služb. Njena vloga se je omejila v okviru neposrednega izvrševalca zakonov; naložena ji je bila skrb za družbeno disciplino in zakonitost, ter opravljanje določenih strokovnih služb za skupščine in politično izvršilne organe.

Nova ustava, vsaj v svojem normativnem delu, upravi ne daje bistveno novih funkcij. V bistvu ima uprava tudi po novi ustavi tiste naloge, ki jih je določil že ustavni zakon iz leta 1953 in zakon o državni upravi iz 1956. Kot prej, tako so tudi poslej po 80. členu zvezne ustave oziroma po 63. členu republiške ustave, najvažnejše naloge upravnih organov: izvrševanje zakonov, družbenih planov in drugih aktov skupščin, skrb za zakonitost in nadzorstvo nad zakonitostjo poslovanja delovnih in drugih organizacij, odločanje v upravnem postopku, organizacija in izvrševanje določenih strokovnih nalog, spremljanje stanja in razvoja družbenega življenja na določenih področjih, priprava predlogov o ukrepih za usmerjanje in spreminjanje tega stanja, v okviru zakonskih pooblastil in pravic pa tudi neposredno ukrepanje.

Ne glede na to, da nova ustava ne daje upravi nekih bistveno novih nalog, pa se glede na spremenjeno vlogo družbeno-političnih skupnosti močno spreminja vloga in položaj uprave v sistemu, ker je uprava strokovna izvajalka politike družbeno-političnih skupnosti. To terja tudi organizacijske spremembe, spremembe delovnih metod, sestave in strokovnosti kadrov itd. Spremembo vloge in položaja uprave zahteva predvsem dosežena stopnja v razvoju druž-

benoekonomskih razmerij, ki so osnova, na kateri temelji naš družbenoekonomski in politični sistem. Ta razvoj zahteva, da se dosledno izvedejo načela samoupravljanja in načela delitve dohodka v vseh družbenih organizmih, pa naj gre za gospodarske organizacije, organizacije s področja družbenih služb ali druge samoupravne organizacije. Spremembo terja nadalje tudi spremenjena vloga skupščin, katerim daje ustava, kot samoupravnim družbenim organizmom, poseben poudarek, spremenjena razmerja skupščin do delovnih in drugih organizacij, spremembe v javnih oblikah, intervencijah in nastopih državne oblasti proti občanom in organizacijam.

Končno terja spremembo položaja v upravi tudi nov položaj in nova vloga, ki jo daje ustava delovnemu človeku kot državljanu in občanu, zahteva po sprostitvi njegove osebnosti in zahteva po postopnem uresničevanju načela o osvoboditvi dela.

Če je bila uprava doslej predvsem organizem državne oblasti, če so bile doslej njene najvažnejše naloge na področju tako imenovane klasične uprave; to je naloge v zvezi z izvrševanjem zakonov, pravnim odločanjem in nadzorstvom nad zakonitostjo poslovanja; postaja za v bodoče najvažnejša naloga uprave, zlasti pa še republiške uprave, skrb za samoupravljanje in za človeka, spremljanje družbenega življenja na določenih področjih, analiziranje pojavov, priprava predlogov za usmerjanje in dajanje predlogov za formiranje družbene politike. Če je stala uprava doslej kot državni organ nad družbenimi gibanji, če je bila usmerjena izključno nasproti skupščinam in politično-izvršnim telesom, se bo morala v bodoče usmeriti neposredno v družbena dogajanja, obrniti neposredno do delovnih organizacij in občanov, ker je sicer vsako samostojno spremljanje stanja, vsaka neposredna skrb za družbeni razvoj, za izvrševanje družbenih planov in zakonov, nemogoča.

Ta usmeritev v neposredna družbena dogajanja, v delovne organizacije in do človeka, seveda ne more biti izraz oblasti, pristopa z viška, pristopa organa imperija, marveč pristop enakega k enakemu, izraz sodelovanja, skupnega obravnavanja vprašanj in medsebojne pomoči. To lepo izraža 63. člen republiške ustave, ko določa, da upravni organi sodelujejo med seboj ter z delovnimi in drugimi organizacijami pri obravnavanju vprašanj, ki so skupnega pomena, se medsebojno obveščajo o delu in s svojim delom omogočajo učinkovito uresničevanje pravic in interesov občanov in organizacij.

Upravni organi tudi v bodoče ne bodo več mogli biti institucije, ki predstavljajo nekak jez med občanom in skupščino, marveč nasprotno, uprava mora postati učinkovit posrednik med občanom in skupščino, organ, ki je hkrati organ skupščine in izvrševalec njene politike ter organ javnosti, ki posreduje potrebe in zahteve občanov, ki analizira družbene pojave in ki, kot tak posrednik, tudi sam vpliva na formiranje skupščinske politike in realnost te politike ter s tem pomaga, da skupščina ne deluje samo kot organ oblasti, marveč kot resničen organ družbenega samoupravljanja.

Imperij, oblastvene funkcije uprave, upravno nadzorstvo in podobne naloge uprave stopajo v vlogi uprave s prvega na drugo ali še kasnejše mesto. Zahteve, ki se postavljajo upravi, da spremeni vlogo in novi položaj, ki naj bi ga uprava v bodoče imela v družbeno-političnem sistemu, terjajo seveda tudi drugačno fiziognomijo uprave, drugačno orientacijo, drugačno sestavo kadrov, drugačne metode dela in drugačno organizacijo, predvsem pa dosti večjo samostojnost, kot jo je imela uprava doslej.

Tem zahtevam po drugačni fiziognomiji, organizaciji in orientaciji delovanja uprave dajeta ustrezno obliko oba predložena zakona. Obliko seveda, ki ustreza specifični vlogi republiške uprave in ne uprave na splošno. Še neprimerno bolj kot pri občinski upravi prihaja namreč pri republiški upravi do izraza dejstvo, da postaja uprava vse manj organ oblasti in vse bolj organ, ki spremlja družbeno življenje, ga analizira, posreduje svoje analize skupščini in vsem drugim, ki imajo za to interes. Tako postaja uprava izrazit strokovni organ in se klasične funkcije v republiški upravi omejujejo praktično samo na izvrševanje inšpekcijskih služb, na reševanje upravnih odločb na drugi stopnji in na nadzorstvo zakonitosti dela občinske uprave, kolikor je potrebno, da se zagotovi izvrševanje zakonov in enotnost pravnega reda ter zavarujejo splošni družbeni interesi.

Razumljivo je, da glede največjega števila vprašanj s področja republiške uprave ne more biti bistvenih razlik nasproti zvezni upravi. V obeh primerih gre za upravo centralnih družbeno-političnih skupnosti. Kakor zvezna, tako tudi republiška uprava ni neposredna, operativna uprava, ne izvršuje zakonov neposredno, ne odloča neposredno o pravicah in interesih občanov ter samostojnih organizacij in končno tudi ne sodeluje neposredno z delovnimi in drugimi organizacijami pri reševanju dnevne problematike teh organizacij, marveč zajema to problematiko kompleksneje, spremlja temeljne pojave in tokove.

Bistvene razlike nasproti zvezni upravi pa so v tem, da mora republiška uprava bolj neposredno sodelovati z občinsko upravo, da ji mora neposredno dajati pomoč, da ji je poverjena tudi neposredna skrb za funkcioniranje občinske uprave, kolikor zadeva to splošne in družbene interese, zaradi česar mora imeti tudi določena pooblastila in pravice, da lahko poseže v občinsko upravo, kadar je to potrebno za zagotovitev zakonitosti, izvrševanja družbenih planov in interesov publike.

To, kar velja za vsako upravo, bodisi za upravo družbeno-političnih skupnosti, bodisi za poslovno upravo gospodarske organizacije, velja tudi za republiško upravo, namreč da je neobhodna strokovna spremljevalka organov družbenega samoupravljanja. Čim obsežnejša je družbeno-politična skupnost oziroma čim večja je posamezna organizacija, tem pomembnejša je strokovna funkcija uprave kot specializiranega strokovnega aparata, ki naj bo sposoben reševati vsa čedalje bolj številna in čedalje bolj strokovno-zahtevna vprašanja, ki jih postavlja sodobno življenje in sodobni družbeni razvoj in s katerimi se neprestano srečujejo organi družbeno-političnih skupnosti in organi družbenega samoupravljanja naših delovnih in drugih organizacij.

Uprava ni namenjena sama sebi, svojo nalogo odigrava samo, če in kolikor je adekvatna družbeno-politični ali drugi organizaciji, katere strokovni organizem predstavlja. To je okvir in merilo za njeno organizacijo, za njen obseg in za njeno družbeno upravičenost sploh. Zato uprava ne more sama sebi krogiti usode. O vseh bistvenih vprašanjih, ki se tičejo njenega obstoja, njene organizacije, sredstev in podobno, odločajo predstavniški oziroma drugi družbeni organi. Oni so upravičeni organizirati svojo upravo v skladu s svojimi potrebami, to je v skladu z obsežnostjo in težavnostjo nalog posamezne družbeno-politične skupnosti oziroma posamezne druge organizacije.

Zato se republiški upravni organi lahko ustanavljajo samo z zakonom, kolikor ni dana pravica ustanavljanja posameznih organov Izvršnemu svetu, in samo zakon lahko določi njihovo delovno področje.

V teh okvirih pa velja za državno upravo načelo funkcionalne samostojnosti pri njenem strokovnem delu. Upravni organ odgovarja pred predstav-

niškim in politično izvršilnim organom, v tem primeru pred Skupščino in Izvršnim svetom, za strokovnost, pravilnost, za zakonitost in za pravočasno izvrševanje svojih nalog. Čeprav je delo upravnih organov neposredno povezano s predstavniškimi in politično-izvršilnimi organi, pa je njihova funkcionalna samostojnost temeljni pogoj za to, da lahko prihaja v njihovem delu do izraza načelo delitve po delu, zaradi katerega uprava sploh obstoji kot posebna politična funkcija.

Striktno spoštovanje tega načela, tudi od strani predstavniških in politično-izvršilnih organov, lahko zagotovi kvalitetno opravljanje strokovnih družbenih nalog, ki jih ima vsaka družbeno-politična skupnost v okviru svojih pristojnosti. Vsak drugačen odnos do uprave potiska upravo na nivo mehničnega, neodgovornega, družbeno neprizadetega in okorelega birokratskega aparata, kar pa mora nujno vplivati tako na delo samih predstavniških, oziroma politično izvršilnih organov, kakor tudi na opravljanje družbenih zadev in družbeni razvoj.

To so bistvene poteze, ki opredeljujejo vlogo in položaj vsake uprave, tudi republiške.

Predloženi zakonski predlog uveljavlja táko družbeno vlogo in položaj republiške uprave v konkretnih zakonskih normah in ga precizira za republiško upravo v skladu z njenimi specifičnimi nalogami, ki izvirajo iz specifičnega položaja republike. Zakon o republiški upravi je osnovni, sistemski zakon, ki ureja po načelih nove ustave specifična vprašanja funkcioniranja republiške uprave, vprašanja organizacijskih oblik republiških upravnih organov, naloge, pravice in dolžnosti teh organov, njihova razmerja do Skupščine, do Izvršnega sveta, do občinskih upravnih organov in do drugih organizacij, vprašanja funkcionarjev v republiških organih in pooblastil, ki jih imajo ti funkcionarji.

Drugi zakon, ki se danes hkrati obravnava, je zakon o konkretni organizaciji republiške uprave. Preostaja še materija za tretji zakon, ki je bil vsaj delno in v obliki tez v Skupščini že obravnavan, to je materija o samoupravljanju delovnih skupnosti v državnih organih in o delovnih razmerjih v teh skupnostih. In končno, ko bodo na razpolago potrebne izkušnje in ko se bodo izkristalizirala neposredna razmerja med republiško in občinsko upravo, bo verjetno potreben še četrty zakon, zakon o načelih za organizacijo in funkcioniranje občinske uprave.

Vprašanja, ki jih ureja zakon o republiški upravi in zakoni, ki bodo še sledili, so bila doslej urejena s popolnimi zveznimi zakoni, ki so neposredno veljali in so se neposredno uporabljali. Republike doslej niso imele lastne ureditve teh vprašanj, razen predpisov o konkretni organizaciji uprave. To pa ni več v skladu z načeli nove ustave, po kateri si vsaka družbeno-politična skupnost sama organizira svojo upravo. Zato predložena zakona ne predstavljata samo uskladitve obstoječega stanja z ustavo, marveč docela novo ureditev na nivoju republike, ki je doslej nismo imeli in s tem tudi afirmacijo republike kot posebne državne in družbene skupnosti v okviru Socialistične federativne republike Jugoslavije.

Tovarišice in tovariši poslanci! Predlagam, da zakon sprejmete z amandmaji, ki so bili dani v razpravi v odborih in ki jih je Izvršni svet sprejel.

Predsednik Janez Hočev ar: Hvala! Pismeno poročilo odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov ste prejeli. Želi poročevalec odbora dati še ustno obrazložitev? (Da.) Besedo ima Vlado Černe.

V l a d o Č e r n e : Tovarišice in tovariši poslanci! Poleg poročila odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov ter poročila zakonodajno-pravne komisije Skupščine SR Slovenije k predlogu zakona o republiški upravi, ste danes prejeli še poročilo zakonodajno-pravne komisije k amandmajem k predlogu zakona.

Zakonodajno-pravna komisija je sprejela še dodatni amandma k 1. členu zakonskega predloga, po katerem se med besedi »zakonov« in »se« v prvi vrsti četrtega odstavka vstavi besedilo »ali s predpisom izdanim na podlagi zakona« tako, da se celotni odstavek po tej spremembi glasi: »Samo z zakonom ali s predpisom izdanim na podlagi zakona se smejo posamezne upravne zadeve iz pristojnosti LR Slovenije dati v pristojnost samostojnih zavodov ali drugih samostojnih organizacij, ki opravljajo družbeno službo«. Predstavnik Izvršnega sveta se je s predlaganim amandmajem strinjal in je tako postal sestavni del zakonskega predloga.

Predsednik J a n e z H o č e v a r : Hvala! Pismeno poročilo zakonodajno-pravne komisije Skupščine ste tudi prejeli. Želi predstavnik te komisije dati še ustni komentar? (Ne želi.) Hvala!

Pričenjam razpravo. Želi kdo razpravljati? (Ne javi se nihče.)

K zakonskemu predlogu o republiški upravi je poslanka Kristina Plut poslala pismeni amandma k 71. in 74. členu. Prvi amandma se glasi: »71. člen, ki govori o nadzorstvu republiških sekretariatov nasproti občinskim upravnim organom in svetom, bi se moral spremeniti oziroma dopolniti tako, da nasproti svetom ne opravljajo nadzorstva republiški sekretariati kot upravni organi. Sveti občinskih skupščin niso upravni organi, pač pa politično izvršilni organi. Tak položaj jim daje ustava, pa tudi občinski statuti, zato je nevdržno, da upravni organi nadzorujejo delo politično-izvršilnih organov. Menim, da bi morali nadzorovati delo svetov v smislu 71. člena posebni kolegijski skupščinski organi.«

Drugi amandma se nanaša na 74. člen in se glasi takole: »V primeru, da ostane predlagano besedilo, naj se mu doda, da mora v primeru, če republika naloži občini, da ustanovi upravne organe, republika tudi zagotoviti za to potrebna sredstva ali pa naj se člen spremeni tako, da se na koncu drugega stavka za besedo republika namesto vejice postavi pika.«

Prosim predstavnika Izvršnega sveta, da se izjavi o amandmajih.

Dr. B r a n k o P r e m r o u : Tovarišice in tovariši poslanci! V imenu Izvršnega sveta moram izjaviti, da se Izvršni svet ne more strinjati s temi amandmaji, ker bi pomenili spremembo ustavnega sistema.

Sveti občinskih skupščin niso samo politično izvršilni organi, temveč imajo trojno funkcijo. So hkrati politično izvršilni organi, izvršujejo določene upravne zadeve in so hkrati družbeni organi. Ker izvršujejo določene upravne funkcije, se pravi, da izdajajo v določenih primerih tudi odločbe v upravnem postopku, ureja v določenem smislu nadzorstvo republiških upravnih organov že sam zakon o upravnem postopku, saj gredo pritožbe na republiški upravni organ. Drugače je z odredbami, to je z izvršilnimi predpisi, ki jih izdajajo sveti. Izvršilne predpise izdajajo sveti na podlagi zakona, če je v njem neposredno pooblastilo, ni pa izključeno, da se odredba izda na podlagi pooblastila v izvršilnem predpisu republiškega upravnega organa. Zato se je že ob sprejemanju ustavnega zakona o odpravi okrajev čutila določena pomanjkljivost v tem

smislu. Postavilo se je vprašanje, kdo bo opravljal nadzorstvo zakonitosti pri izdajanju izvršilnih odredb, ko bodo okraji odpravljeni. To vprašanje je rešil 4. člen zakona o odpravi okrajev, ki je spremenil 220. člen ustave in določil tole: »Izvršni svet lahko do odločitve ustavnega sodišča zadrži izvršitev protiustavnega ali nezakonitega predpisa ali splošnega akta občinske skupščine.

Pristojni republiški sekretariat lahko na svojem delovnem področju do odločitve ustavnega sodišča zadrži izvršitev protiustavnega ali nezakonitega predpisa ali splošnega akta sveta občinske skupščine ali občinskega organa.«

To, kar navaja 71. člen zakonskega predloga, je samo konkretizacija teh ustavnih norm. Če bi 71. člen spremenili ali pa izpustili, bi nastala določena praznina in napaka, ker bi se odločili za drugačen režim, kakor ga uveljavlja ustavni zakon in ustava.

Glede drugega amandmaja, po katerem naj bi se povsod tam, kjer se naloži občini, da ustanovi določene upravne organe, reklo, da je treba zagotoviti potrebna sredstva, menim, da je v nasprotju z ustavo in tudi nepotreben. Ustava Socialistične republike Slovenije v 131. členu pravi takole: »Z zakonom se lahko predpiše, da so občine dolžne ustanoviti organe uprave za opravljanje določenih zadev, ki so splošnega pomena za republiko«. Adekvatno normo ima tudi zvezna ustava. Kaj to pomeni? To pomeni, da gre za občinske zadeve, za zadeve, ki jih občina izvršuje, ne pa za neke republiške zadeve. Na podlagi zveznega zakona, na primer, zakona o notranji upravi, mora občina imeti določen organ notranje uprave. Nekaj podobnega pa je tudi možno določiti z republiškim zakonom. Mi smo predpisali, da mora imeti občina določeno inšpekcijo, ki pa je občinska zadeva, ne pa republiška. Ta obveznost ureditve organa je obveznost zaradi izvrševanja zakona. Ta seveda lahko povzroči nove obveznosti za občino. To vprašanje pa se ne rešuje s tem konkretnim predpisom, temveč ga rešuje splošen ustavni sistem, ki določa, da je republika dolžna zagotoviti občini sredstva, če ta ne more svojih nalog opravljati z lastnimi sredstvi. V tem smislu je torej obveznost republike določena že z ustavo.

Zato mislim, da teh dveh amandmajev ne bi bilo treba sprejeti.

Predsednik Janez Hočev ar: Prosim še poročevalca odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov našega zbora, da se izjavi o amandmajih.

Vlado Černe: Tovarišice in tovariši poslanci! Mislim, da je izjava predstavnika Izvršnega sveta o amandmajih poslanke Kristine Plut dovolj utemeljena. Amandmajev ni mogoče sprejeti in naj zbor sprejme 17. in 74. člen zakonskega predloga brez sprememb.

Predsednik Janez Hočev ar: Prosim še predstavnika zakonodajno-pravne komisije Skupščine SR Slovenije, da da svoje mnenje.

Borut Bohte: Tovarišice in tovariši poslanci! Tudi v imenu zakonodajno-pravne komisije moram izjaviti, da predlagana amandmaja nista v skladu z ustavo in s pravnim sistemom. Glede predloga za spremembo 71. člena opozarjam na 4. člen ustavnega zakona o odpravi okrajev, ki ga je citiral tovariš sekretar; glede predloga za spremembo 74. člena pa na drugi odstavek 131. člena republiške ustave.

Predsednik Janez Hočev ar : Vprašujem poslanko Plutovo, ali vztraja pri amandmajih?

Kristina Plut (govori iz klopi): Ne vztrajam.

Predsednik Janez Hočev ar : Hvala. Prehajamo na glasovanje o predlogu zakona o republiški upravi SR Slovenije v celoti, to je z amandmaji, ki jih je sprejel odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov in s katerimi se je predlagatelj zakonskega predloga strinjal ter so tako postali sestavni del zakonskega predloga. Kdor je za predlog zakona, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Hvala! Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Organizacijsko-politični zbor soglasno sprejel predlog zakona o republiški upravi SR Slovenije. Zakon bo dokončno sprejet, če ga bo sprejel v enakem besedilu tudi Republiški zbor.

Prehajamo na 4. točko dnevnega reda, to je na obravnavo in sklepanje o predlogu zakona o organizaciji republiške uprave SR Slovenije, ki ga je Skupščini predložil Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

Predstavnik Izvršnega sveta dr. Branko Premrou želi predlog zakona še ustno obrazložiti.

Dr. Branko Premrou : Tovarišice in tovariši poslanci! S predlogom zakona o organizaciji republiške uprave se uresničujejo načela in norme, ki jih o funkcijah in vlogi republiške uprave dajeta nova republiška ustava in pravkar obravnavani zakon o republiški upravi. Idejna zamisel organizacije temelji na naslednjih dejstvih ali razmišljanjih:

Prvič, v republiški upravi praktično ni skoraj nobenih neposrednih operativnih nalog. V razvitem samoupravljanju v gospodarstvu so take naloge na področju gospodarstva že doslej skoraj v celoti prešle na gospodarske organizacije same oziroma na njihove samoupravne službe, to je na zbornice in poslovna združenja. Integracijski procesi, ki se v gospodarstvu vse bolj razraščajo in ki jih bodo nova decentralizacija sredstev, spremembe v gospodarskem sistemu, novi bančni in kreditni sistem, še bolj pospeševali, bodo operativne naloge uprave še bolj omejili. Pri tem ne gre prezreti okoliščine, da se integracijski procesi razvijajo ne glede na upravno klasifikacijo gospodarskih področij in panog in ne glede na resorno delitev uprave. Kmetijstvo se neposredno povezuje s trgovino, prometom in industrijo, elektrogospodarstvo s premogovniki, turistične organizacije s prometom itd. Ustava daje tudi zavodom družbenih služb v bistvu enak položaj kakor so ga že dosegle gospodarske organizacije. Zato se je tudi na področju družbenih služb začel enak proces odmiranja operativnih posegov uprave in enak proces neposrednega samoupravnega povezovanja, s podobnimi integracijskimi procesi, kot v gospodarstvu. Lahko trdimo še več, namreč da na tem področju ne gre samo za povezovanje enakovrstnih zavodov med seboj. Tudi raznovrstni zavodi se bodo morali samoupravno povezovati, do vezi bo moralo priti tudi neposredno med gospodarskimi organizacijami in zavodi, ker bo sicer razvoj družbenih služb družbeno otežkočen, hkrati pa bodo prizadete tudi gospodarske organizacije same.

Tu ne mislim samo na povezovanje znanstvenih zavodov z zainteresiranimi gospodarskimi organizacijami, tudi na področju šolstva, zdravstva, socialnega varstva in komunalnih služb bo moralo slej ali prej priti do vezi med

zavodi in gospodarskimi organizacijami, grajenimi na osnovah prostovoljnosti, samoupravnosti in vzajemnih interesov. Operativne zadeve prehajajo tudi na področju družbenih služb neposredno na delovne organizacije, njihove združbe in društva.

Drugič, hkrati z operativnimi nalogami so samoupravne organizacije, zbornice, strokovna in druga združenja delovnih organizacij prevzela od upravnih organov tudi številne strokovne naloge. Danes obstaja tudi že cela vrsta specializiranih zavodov in inštitutov, ki so sposobni opraviti določene strokovne naloge, ki so doslej spadale v delovno področje uprave.

Tretjič, klasična uprava, to je neposredno določanje v upravnem postopku, neposredno izvrševanje zakonov in družbenih planov ter neposredna skrb, da izvršujejo zakone tudi občani, delovne in druge organizacije, je skoraj v celoti prenesena na občine.

Četrtič, skoraj izključno v občini, kot temeljni organizaciji občanov, se bo morala neposredno opravljati tudi ena od najvažnejši nalog, ki jih nova ustava nalaga upravi, da namreč s svojim delom omogoči učinkovito uresničevanje pravic ter interesov občanov in delovnih organizacij in da zato opravlja določene službe.

Ob upoštevanju doslej naštetih dejstev se za organizacijo republiške uprave postavljajo naslednje zahteve:

Organizacija mora biti taka, da bo omogočila smotrno, ceneno, sistematično in uspešno opravljanje najrazličnejših nalog republiške uprave.

Najvažnejše naloge republiške uprave so: spremljanje razvoja družbenega življenja v republiki kot celoti, opazovanje in analiziranje pojavov, pripravljanje ustreznih poročil, predlogov in ukrepov ter izvrševanje družbenih planov, zakonov in družbene politike, ki jo je začrtala Skupščina. To izvrševanje je seveda le v zelo omejenem obsegu neposredno. Kaže se predvsem v spremljanju tistih, ki zakone neposredno izvršujejo, to je občinskih organov, delovnih in drugih organizacij. Opravlja se tudi precej z instrukcijami, s pomočjo, ki jo mora republiška uprava dajati občinskim organom, sodelovanjem z občinskimi organi in drugimi organizacijami, z nadzorstvom nad zakonitostjo dela in poslovanja v obliki inšpekcij in drugih podobnih oblikah.

Organizacija mora nadalje upoštevati spremembe v gospodarskem sistemu in novih odnosih in razmerjih, ki rastejo iz nove ustave, mora upoštevati in pospeševati integracijske procese, ki se razvijajo. Stara resorna delitev, ki je bila osnovana na upravni klasifikaciji gospodarskih in drugih družbenih področij, zato ni več uporabna. Umakniti se mora novim zahtevam in novemu času.

Organizacija mora nadalje upoštevati dejstvo, da v Sloveniji ni več okrajev in da mora priti do novih razmerij med občinskimi in republiškimi upravnimi organi.

Vse te zahteve in nadaljnjo zahtevo po širši kompleksnosti obravnavanja zadev, poglobljeni strokovnosti, večji racionalnosti, učinkovitosti in ekonomičnosti poslovanja, je mogoče realizirati le na ta način, da se sedanje število republiških organov zmanjša, da se sorodni organi združijo in sorodna upravna področja koncentrirajo.

Koncentracija ne bo omogočila samo bolj sistematično in logično opravljanje nalog, omogočila bo tudi učinkovitejšo notranjo organizacijo, bolj smotrno delitev dela, uporabo sodobnejših delovnih metod, teamsko delo in pravilnejšo zaposlitev delavcev. Predlog zakona zato predvideva obsežnejše zmanjševanje

števila republiških organov oziroma njih združitve, saj se število republiških sekretariatov zmanjša od 20 na 9.

Mislim, da ni potrebe, da bi podrobno obrazlagal vsak posamezni predlagani republiški upravni organi, ker je delo na področju organov jasno vidno iz zakonskega besedila, razlogi za posamezne spremembe pa iz pismene obrazložitve. Potrebno pa se mi zdi opozoriti na nekatere organe, ki so bodisi povsem novi, ki dobivajo docela novo delovno področje oziroma pri katerih se republiška rešitev bistveno razlikuje od zvezne. Taki novi organi so zlasti: republiški sekretariat za gospodarstvo, republiški sekretariat za finance in republiški sekretariat za urbanizem.

Republiški sekretariat za gospodarstvo nastaja z združitvijo sedanjih republiških sekretariatov za industrijo in obrt, za trgovino, za kmetijstvo in gozdarstvo, za turizem in za promet. Na sekretariat se prenašajo tudi določene naloge sedanjega Republiškega sekretariata za splošne gospodarske zadeve. Dejstva, da nastaja nov republiški sekretariat z združitvijo petih prejšnjih sekretariatov, pa ne smemo razumeti tako, kot da gre zgolj za neko personalno unijo, za organizacijsko povezavo petih ločenih gospodarskih področij, za določeno upravno tehnično koncentracijo. To gledanje bi bilo zgrešeno. Združitve gospodarskih sekretariatov ne narekujejo razlogi tehnične in organizacijske koncentracije, marveč jo narekujejo predvsem že omenjene spremembe v gospodarskem sistemu. Razvijajoči se integracijski procesi zahtevajo, da se obravnava gospodarsko kompleksno in enotno, ne glede na proizvodno področje. Sekretariat za gospodarstvo zato ne predstavlja združitve sedanjih sekretariatov s področja gospodarstva. Gre za docela nov republiški organ, ki bo svojo organizacijo moral prilagoditi razmeram, kakršne so danes v gospodarstvu, zahtevam po kompleksnem obravnavanju gospodarskih procesov in gibanj, ter bo moral omogočiti tako obravnavanje celote kot tudi posameznih področij.

Podobno je tudi z republiškim sekretariatom za finance in za urbanizem. Tudi tu gre glede na delovno področje za dvoje docela novih republiških upravnih organov. Sekretariat za finance ohranja staro ime, njegovo delovno področje pa je v bistvu spremenjeno. Temeljna področja dela so res finance, vendar ne samo finance v klasičnem smislu državnih financ ter področja davkov in republiškega proračuna, marveč finance v splošnem družbenem smislu, torej poleg republiških financ, davkov, proračuna in skladov, tudi problematika denarja na sploh, deviz, kredita, bančništva in zavarovalstva.

Naziv sekretariata za urbanizem morda najbolj ne ustreza, ker ne izraža celotnega delovnega področja. Prednost tega naziva je samo ta, da je kratek. Delovno področje sekretariata pa se bistveno spreminja. Naloge sekretariata se ob nalogah, ki jih je imel že dosedanji sekretariat za urbanizem, stanovanjsko izgradnjo in komunalne zadeve, razširjajo na celotno področje prostorskega urejanja Slovenije, regionalnega planiranja, varstva značilnosti pokrajine in urbanizacije. Zato so v delovno področje sekretariata prenesene tudi zadeve v zvezi z državno izmero in katastrofom. Tudi za ta sekretariat se zato lahko reče, da predstavlja docela nov republiški upravni organ, z novimi in razširjenimi nalogami, ki se nanašajo na celoten kompleks prostora, prostorskega urejanja in uporabe prostora.

V imenu Izvršnega sveta predlagam, da zakon sprejmete obenem z amandmaji, ki so bili dani v odborih in jih je Izvršni svet sprejel.

Predsednik Janez Hočevar: Prosim še poročevalca odbora Vlada Černeta, da da ustno obrazložitev.

Vlado Černe: Tovarišice in tovariši poslanci! Tako kot k zakonu, ki smo ga pravkar sprejeli, je zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije na včerajšnji seji tudi k predlogu zakona o organizaciji republiške uprave SR Slovenije predlagala dve spremembi oziroma dopolnitvi, ki sta navedeni v poročilu te komisije k amandmajem k predlogu zakona.

Sprememba, ki se nanaša na 16. člen zakonskega predloga, je zgolj terminološkega značaja. Gre za spremembo besedila v 12. in 13. vrsti 16. člena, kjer naj se besede »s politično-teritorialno razdelitvijo Socialistične republike Slovenije« nadomestijo z besedami »z določanjem območij občin ter v zvezi z izvajanjem predpisov o naseljih.« Predlagano spremembo je predstavnik Izvršnega sveta sprejel in tako je postala sestavni del zakonskega predloga.

Poleg tega je predstavnik Izvršnega sveta na seji zakonodajno-pravne komisije še predlagal, da se za sedanjim 33. členom zakonskega predloga vnese nov 34. člen, ki se glasi: »Dokler ne bo izdan zakon o organih za kaznovanje prekrškov, odloča senat za prekrške pri Republiškem sekretariatu za notranje zadeve tudi o pritožbah zoper odločbe občinskih sodnikov za prekrške, izdane po uveljavitvi zakona o spremembah in dopolnitvah temeljnega zakona o prekrških (Ur. l. SFRJ, št. 13/65) ter o zadevah iz 68. člena navedenega zakona.« Dosedanji 34., 35. in 36. člen se ustrezno prenumerirajo, ter postanejo 35., 36. in 37. člen zakonskega predloga.

Dopolnitev, ki jo je predlagal predstavnik Izvršnega sveta, je utemeljena v določbah zveznega zakona o spremembah in dopolnitvah temeljnega zakona o prekrških. Ta določa, da se republiški senat za prekrške, kot pritožbeni organ, organizira kot samostojni republiški organ. Dokler pa ta določba še ni izvedena, je treba rešiti vprašanje organa, pristojnega za reševanje pritožb zoper odločbe občinskih sodnikov za prekrške začasno tako, da to nalogo opravlja sedanji senat za prekrške pri Republiškem sekretariatu za notranje zadeve. Ta začasna odločba bo veljala do izdaje ustreznega republiškega zakona.

Zakonodajno-pravna komisija se je s to dopolnitvijo zakonskega predloga strinjala in v imenu odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov predlagam zboru, da predloženi zakon sprejme obenem s predlaganimi amandmaji.

Predsednik Janez Hočevar: Želi predstavnik zakonodajno-pravne komisije dati še ustno poročilo? (Ne želi.) Hvala!

Pričenjam razpravo. Besedo ima inž. Marjan Tepina.

Inž. Marjan Tepina: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Če se bo moja razprava končala s predlogom amandmaja k zakonskemu predlogu, ki ga danes sprejemamo, se ne omejujem le na utemeljitev amandmaja. Predvsem želim izkoristiti to priložnost za to, da opozorim republiško upravo na nekatere neizkoriščene možnosti za stabilizacijo našega gospodarstva, posebno za stabilizacijo investicijskega gospodarstva, in na dejavnosti ter naloge, glede katerih domnevam, da smo jih v preteklosti nekoliko zapostavljali.

32. člen predloga zakona o republiški upravi govori o komitejih, kot upravnih organih, ki naj bi se ustanovljali zato, da se doseže sodelovanje med repu-

bliškimi upravnimi organi in skupno reševanje zadev, kakor tudi za opravljanje posameznih strokovnih, upravnih in drugih zadev v posamezni panogi republiške uprave. Podoben kolegijski značaj imajo tudi komisije in sveti, kadar so republiški upravni organi. Vendar predlog zakona o organizaciji republiške uprave ne ustvarja nobenega komiteja, postavlja le en svet, edino dosedanjo komisijo pa ukinja. Predlagano organizacijo republiške uprave bi lahko razlagali tako, da v republiški upravi ni nalog, ki imajo pomen za dva ali več republiških upravnih organov in ki terjajo skupno reševanje.

Težko se je zadovoljiti z mnenjem, naj bi bilo na vseh delovnih področjih republiške uprave medsebojno sodelovanje le metoda dela. Poglejmo na primer 10. člen zakona o republiški upravi! Ta pravi, da Republiški sekretariat za urbanizem opravlja upravne zadeve za republiške pristojnosti na področju regionalnega planiranja, urbanizacije, varovanja značilnosti pokrajine, urejanja, uporabe in varstva voda ter stanovanjskega in komunalnega gospodarstva. Dovoljujem si trditi, da je regionalno planiranje naloga, ki se sme in more opravljati le na kolegijski način, medtem ko na področju urbanizacije v našem sistemu ne more biti upravnih zadev. Regionalno planiranje je poseben aspekt planiranja in mora biti v smislu ustave usklajeno z družbenim planiranjem.

Naj vas ob tem opozorim na nekatera določila ustave.

36. člen republiške ustave pravi, da se mesta, industrijska naselja, vasi in drugi naseljeni kraji ter območja s posebnim namenom in širša območja ureja in izgrajuje na podlagi urbanističnih in regionalnih planov, ki morajo biti v skladu s plani gospodarskega in družbenega razvoja. Očitno gre tu za področje medobčinskega sodelovanja, o katerem so v preteklosti že večkrat govorili.

149. člen republiške ustave pravi: »Za opravljanje zadev državne uprave iz republiške pristojnosti se ustanovijo republiški sekretariat in drugi republiški upravni organi.

Za opravljanje določenih strokovnih, upravnih in drugih zadev iz republiške pristojnosti se lahko ustanovijo sveti in zavodi.«

Ko ustava govori o pravicah in dolžnostih republike, ne govori o regionalnem planiranju, ampak govori samo o urbanističnem urejanju. Regionalno planiranje je poseben aspekt planiranja in mora biti, kot sem rekel, v skladu z ustavo in z družbenim planiranjem. Regionalno ali prostorsko planiranje, to je planiranje družbeno gospodarskega razvoja z aspekta demografskih gibanj, prostorskih in naturalnih razmerij družbenega razvoja, iz aspekta razvoja določenih enorodnih ali gravitacijskih območij, je slej ko prej le in samo planiranje. Zato zanj veljajo ista načela kot jih za planiranje sicer narekuje naš družbeno-politični sistem.

V materialih V. kongresa Zveze komunistov čitamo, da je plan predvsem orodje človeka v boju z naravno stihijo, da je bistvo planiranja v znanstveni analizi objektivnih gibanj in zakonitosti, predvsem pa, da je planiranje neločljivo od sistema samoupravljanja. Zato je dvomljivo, če so spričo razvoja našega samoupravnega sistema pri nas še dopustne upravne metode kot metode planiranja. In res poleg omenjene izjeme obravnava predlog zakona o republiški upravi planiranje povsem drugače. Predvsem ga obravnava v prej navedenem smislu in ga poverja zavodu, ki ima v bistvu strokovni in znanstveni, ne pa upravni značaj. Zadeve iz pristojnosti Republiškega sekretariata za splošne gospodarske zadeve, ki se ukinja, se poverjajo le takemu zavodu. Med vsemi sekretariati pa poverja zakon le sekretariatu za finance, kar je posebno v današnjem času razumljivo, upravne zadeve iz republiške pristojnosti, ki se

nanašajo na finančno izvrševanje republiškega plana. Nasprotno pa regionalno planiranje poverjamo sekretariatu. Ker obrazložitev predloga zakona poudarja, da republiška uprava opušča operativne funkcije, in to poudarjajo tudi vse današnje razprave, in ker regionalno planiranje ne operira s proporcijami, marveč z naturalnimi razmerji, ki se ne morejo znebiti operativnega značaja, je toliko manj upravičeno, da bi se zadeve regionalnega planiranja poverile upravnemu organu resornega značaja.

Naj se sklicujem samo na en primer, na nalogo zavarovanja prirodnih znamenitosti. Že sam zakon govori o tem, da je ta naloga v pristojnosti dveh sekretariatov, sekretariata za kulturo in prosveto ter sekretariata za urbanizem. Jasno je, da je vsak tak ukrep za zavarovanje, se pravi odrejanje zemljišča za določene namene, operativen ukrep, ali ima vsaj operativne posledice. V komunah in v medobčinskem sodelovanju je vsak tak ukrep plod široke strokovne razprave, če ne celo javne razprave, na republiški ravni pa naj bi bil tak ukrep odredba resorskega sekretariata?

S tem seveda ne mislim odrekati aktualnosti regionalnemu planiranju, nasprotno menim, da je skrajni čas, da se lotimo materije regionalnega prostorskega planiranja; to pogrēšam tudi v poročilu Izvršnega sveta; kajti neštetokrat poudarjamo, da je naša prvenstvena gospodarska naloga intenzifikacija gospodarstva. V ta pojem sodita brez dvoma tudi intenzivno izkoriščanje zemljiškega fonda, posebno kmetijskega in gozdnega fonda ter zemljiškega fonda, ki pomeni ugoden prostor za razvoj rekreacije in turizma. Prav tako sodi v ta pojem prostorska integracija, ki je precej pomembna za intenzifikacijo našega gospodarstva.

Zdi se mi, da premalo upoštevamo, da je Slovenija majhna dežela, ki brez uporabe metod planiranja prostorskih in naturalnih razmerjih ne bo mogla doseči prave intenzifikacije gospodarstva, pa čeprav bi ji bilo to skoraj prirojeno. Potemtakem je jasno, da sekretariat, kot upravni organ resorskega značaja, niti kolegijski upravni organ, ni primerna organizacijska oblika za usmerjanje prostorskega regionalnega razvoja. Kakor družbene plane pripravljajo strokovni zavodi in jih sprejema skupščina, izvršuje pa uprava v celoti, tako je edino primerno poveriti posle regionalnega planiranja kolegijskemu organu kolikor zanj že v celoti ne uporabljamo analogije osnovnega planiranja.

V poročilu Izvršnega sveta, kot sem rekel, pogrēšam podatke o prizadevanjih republiške uprave na tem področju in v omenjeni smeri, to toliko bolj, ker se v strokovnih zavodih republiške uprave ukvarja s to problematiko okrog 900 ljudi.

Imam še druge pripombe k 11. členu zakonskega predloga. Le-ta tudi pravi, da Republiški sekretariat za urbanizem opravlja upravne zadeve na področju urbanizacije. Taka formulacija kaže na slabo poznavanje obravnavane materije in mislim da bi bil predpis prizadet v svoji kvaliteti, če mu ne bi odstranili te slabosti. Urbanizacija ne more biti delovno področje uprave, še manj pa enega upravnega organa. Urbanizacija je proces, kot so procesi industrializacija, deagrariizacija, migracija prebivalstva, populacijska gibanja in podobno. Taki procesi so lahko stihijski ali pa jih družba usmerja s svojo družbenoekonomsko politiko in ne z upravnimi ukrepi, v nobenem primeru pa ne z ukrepi resorskega značaja, ki bi morali, kolikor so sploh možni, kmalu dobiti izrazito birokratski značaj.

Urbanizacija je proces, ki ga povzroča industrializacija in ki retroaktivno vpliva na družbeni in gospodarski razvoj. Mi ga lahko proučujemo, ga lahko

usmerjamo z investicijsko ali stanovanjsko politiko, medtem ko upravne metode nimajo tu kaj opraviti.

Menim, da v okviru današnje razprave ni prostora niti časa za razprave o metodah prostorskega regionalnega planiranja, ponavljam le, da zanj ne morejo veljati druga osnovna načela kot za planiranje na splošno. Tudi ni prostora niti časa za to, da bi razpravljali o tem, ali sodijo naloge regionalnega prostorskega planiranja v komite, svet ali zavod, zaradi česar prepustimo to poznejšim razpravam in poznejšemu razvoju. Kljub temu pa le predlagam amandma, in sicer, naj se v 2. in 3. vrsti 11. člena predloga zakona o organizaciji republiške uprave črtajo besede: »regionalnega planiranja, urbanizacije«, namesto teh pa vstavi beseda »urbanizma«. Prvotno navedenih nalog ni mogoče obravnavati kot naloge upravnega organa resorskega tipa, saj bi to nasprotovalo osnovnim načelom družbeno-gospodarskega razvoja v pogojih družbenega in delavskega samoupravljanja.

Svojo razpravo končujem z mislijo, da bi bilo neprimerno razlagati moj amandma kot nezaupnico Republiškem sekretariatu za urbanizem, ravno nasprotno, mislim, da je tak amandma le v pomoč njegovim trajnim prizadevanjem, da postanejo vprašanja regionalnega razvoja predmet bistveno večje pozornosti vse republiške uprave, ne pa samo enega sekretariata.

Predsednik Janez Hočevnar: Naslednji govornik je inž. Branko Korber.

Inž. Branko Korber: Tovarišice in tovariši poslanci! V današnji razpravi obravnavamo poleg predloga zakona o republiški upravi tudi predlog zakona o konkretni organizaciji republiške uprave v naši republici. K slednjemu zakonskemu predlogu nameravam, kljub prepričljivi obrazložitvi, dodati še nekaj svojih misli.

Predvsem se mi zdi pomembno poudariti, da razpravljamo o reorganizaciji republiške uprave v obdobju, ki neposredno sledi ukinitvi okrajev in okrajnih zbornic v naši republici, poleg tega pa v istem času bančni zavodi prilagajajo svoje poslovanje novemu zakonu o bankah. Takšno časovno soupadanje sprememb organizacijske strukture v vseh naštetih področjih resno upozorja na to, da se mora reorganizacija republiške uprave izvršiti organizirano, v čimkrajšem obdobju in da bo republiška uprava morala takoj po svoji reorganizaciji najti tesne stike in sodelovanje z občinskimi upravami, ki so zlasti po ukinitvi okrajev in okrajnih zbornic osamljene v svojem delovanju.

Nedavne razprave o občinskih upravnih organih in o inšpekcijskih službah so pokazale, da strokovna raven in samostojnost dela v občinah ni zadovoljiva in obstoječega stanja zaenkrat še ne kaže idealizirati. Po odpravi okrajev lahko občinska uprava pričakuje pomoč samo še od republiških upravnih organov. Menim, da je dovolj utemeljena zahteva, da reorganizacija republiške uprave ne sme oslabiti naporov v tej smeri, da se izdatneje kot doslej uveljavi tesnejše sodelovanje z občinsko upravo. Za enkrat takšnih prizadevanj ni čutiti in ne izključujem možnosti, da je tega kriva med drugim tudi predvidena reorganizacija republiške uprave. Ob splošnih naporih za znižanje stroškov za delo državnih organov je verjetno tudi to narekovalo reorganizacijo republiške uprave in znatno krčenje števila sekretariatov, vendar pa obrazložitev zakonskega predloga žal ne daje konkretnjšega odgovora na vprašanje, kako bo reorganizacija vplivala na število uslužbencev republiških organov.

Interesantno bi bilo slišati podatek, kolikšno bo število zaposlenih v republiških organih po reorganizaciji, če upoštevamo, da so v dosedanji organizaciji delale v republiških organih 6003 osebe oziroma brez uslužbencev organov za notranje zadeve 2154 osebe.

Iz predloga zakona zlasti pa iz njegove obrazložitve sledi, da je bila republiška uprava bolj razdrobljena na področju gospodarstva, kjer se dosedanjih šest republiških sekretariatov združuje v enoten republiški sekretariat za gospodarstvo. Utemeljitev navaja kot vzrok za ta ukrep zlasti dosedanje nekoordinirano delo, nejasno razmejitev delovnih področij, dvotirnost z delom zbornic, bank itd. Menim, da so ti argumenti točni; še več: kljub konstruktivnim naporom nekaterih sekretariatov opazamo, da materialni položaj in tempo izgradnje nekaterih gospodarskih panog občutno zaostaja za drugimi. V mislih imam turistično gospodarstvo, ki po podatkih pristojnega sekretariata ustvarja veliko večji delež deviznih sredstev, kot pa je delež kreditnih sredstev, katere ta dejavnost dobiva za svoj razvoj. Letos je delež kreditnih sredstev za razvoj turizma še manjši kot poprej in znaša v naši republiki komaj 1 do 2%. Prav tako je značilna neurejenost financiranja modernizacije cestnega omrežja v republiki. Pristojni sekretariat je usmeril svoja prizadevanja v izdelavo sistema financiranja izgradnje in vzdrževanja cest v republiki, opozarjal je na neurejenost tega vprašanja in izdeloval analize o pravičnejši razdelitvi taks od bencina v federaciji. V bodočem združenem sekretariatu bi lahko deficitne panoge prišle v še slabši in še bolj podrejen položaj, vendar pa upamo, da bo dobila vsaka gospodarska panoga oziroma področje svoji pomembnosti primerno mesto, ker bo v združenem sekretariatu lažje zagotoviti kompleksno spremljanje in analiziranje gospodarstva kot celote.

Predsednik Janez Hočevnar: Hvala lepa! Želi še kdo razpravljati? (Ne javi se nihče.)

K zakonskemu predlogu je bil dan amandman poslanca inž. Marjana Tepine, in sicer, da se v 11. členu črtajo besede »regionalnega planiranja, urbanizacije« in namesto njih vstavi beseda »urbanizma«. Prosim predstavnika Izvršnega sveta za izjavo o amandmaju.

Dr. Branko Premrou: Tovarišice in tovariši poslanci! Če sem prav razumel tovariša Tepino, predlaga spremembo besedila s črtanjem besedila »regionalnega planiranja, urbanizacije« zato, ker meni, da to ni področje uprave, temveč zavodov, ki bi na tem področju strokovno delovali. Mislim, da je tovariš Tepina pri tem prezrlo izmed osnovnih funkcij uprave, ki sem jih poprej navajal pri prvem zakonu. Osnovna funkcija uprave, zlasti republiške uprave, se prenaša iz neposredne operative, iz neposrednih, da tako rečem, oblastvenih funkcij, na spremljanje pojavov, na spremljanje družbenega življenja, na analiziranje pojavov, na dajanje predlogov skupščini in na sodelovanje z različnimi organizacijami. Mislim, da so take narave tudi upravne zadeve na področju urbanističnega planiranja, ki jih nekdo mora opravljati za skupščino, v imenu skupščine, za občane, za urbanistične zavode in za druge organizacije. To ni dekretiranje in izdelovanje urbanističnih planov, temveč spremljanje tega planiranja in njegovo organizacijsko urejanje, nikakor pa ne upravno vmešavanje v zavode in nadomestitev zavodov z nekim strokovnim delom. Prav amandma tovariša Tepine me je prepričal, da mora biti ta funkcija uprave v zakonu in da je ni mogoče črtati. Morda bi bolj strokovno to vprašanje

lahko pojasnil tovariš Kržičnik. Jaz sem poprej nekoliko drugače razumel ta amandma, namreč, da gre samo za terminološko spremembo. Vendar mislim, da pojem »urbanizem«, ki je zelo širok in lahko zajame vse ali pa le malo, ne nadomesti adekvatno sedanjega besedila.

Glede drugega vprašanja želim pojasniti, da danes še ni zaključena kompleksna organizacija. Predvidene imajo različne organe: komisije in strokovne svete, ki bodo nekako povezovali posamezna področja. Ti organi se bodo lahko ustanavljali kasneje, ker danes še ni mogoče predvideti vseh teh povezovanj glede na novo organizacijo. Ne izključujem možnosti, da bo kasneje prišlo do nekega sveta ali komisije za turizem ali česa drugega. Podobno velja tudi za področje regionalnega planiranja, kjer se čisto prostorsko planiranje povezuje z družbenim planiranjem, se pravi z ekonomskimi proporci. Verjetno bo prišlo do takih povezav, vendar danes teh še ne moremo predvideti, kakor tudi ni mogoče predvideti, kakšno bo število uslužbencev po izvedeni reorganizaciji. Novo organizacijo morajo postaviti novi sekretariati po svoji zamisli. Združitve posameznih upravnih organov ne pomenijo samo zamenjavo sekretarja in avtomatično spajanje dosedanjih področij dela. Nasprotno, gre za novo organizacijo, pri kateri se bo število zaposlenih nekoliko zmanjšalo. Nisem pa prepričan, da bo to veljalo povsod, kajti potreba po tesnejšem sodelovanju z občani bo marsikje narekovala celo povečanje števila zaposlenih.

Predsednik Janez Hočev ar: Prosim poročevalca odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov, da se izjavi o amandmaju.

Vlado Černe: Tovariš predsednik, prosim za deset minut odmora, da bi se odbor lahko sestal.

Predsednik Janez Hočev ar: Odrejam deset minut odmora.

(Seja je bila prekinjena ob 11.50 in se je nadaljevala ob 12.35.)

Predsednik Janez Hočev ar: Nadaljujemo sejo. Predsednika odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov prosim za izjavo o amandmaju.

Vlado Černe: Tovarišice in tovariši poslanci! Odbor je na svoji seji skupno s predlagateljem sprejel nekoliko preurejen predlog za spremembo 11. člena in predlaga zboru, da sprejme naslednje besedilo prvega odstavka 11. člena: »Republiški sekretariat za urbanizem spremlja regionalni razvoj, regionalno planiranje in urbanizacijo, predlaga ustrezne ukrepe ter opravlja na teh področjih upravne zadeve iz republiške pristojnosti; opravlja upravne zadeve iz republiške pristojnosti na področju urbanizma, varovanja značilnosti pokrajine, urejanja, uporabe in varstva voda ter stanovanjskega in komunalnega gospodarstva.«

Predsednik Janez Hočev ar: Besedo ima predstavnik zakonodajno-pravne komisije Skupščine SR Slovenije.

Borut Bohte: V imenu zakonodajno-pravne komisije izjavljam, da predlog ni v nasprotju z ustavo in s pravnim sistemom.

Predsednik Janez Hočevar: Prosim še za izjavo predstavnika Izvršnega sveta.

Dr. Branko Premrou: Izvršni svet se z amandmajem v tej obliki strinja.

Predsednik Janez Hočevar: Ker je predstavnik Izvršnega sveta predlagano spremembo sprejel, je ta postala sestavni del zakonskega predloga.

Prehajamo na glasovanje o predlogu zakona o organizaciji republiške uprave Socialistične republike Slovenije v celoti, to je z amandmaji, ki jih je že sprejel odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov ter z amandmajem k 11. členu, s katerim se je strinjal tudi Izvršni svet in ki je tako postal sestavni del zakonskega predloga.

Kdor je za predlog zakona, naj prosim, dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Organizacijsko-politični zbor soglasno sprejel predlog zakona o organizaciji republiške uprave Socialistične republike Slovenije.

Prehajamo na 5. točko dnevnega reda, to je na obravnavo in sklepanje o predlogu odloka o dodelitvi sredstev za zatiranje slinavke in parkljevke iz rezervnega sklada SR Slovenije, ki ga je Skupščini predložil Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

Ali želi predstavnik Izvršnega sveta inž. Janez Perovšek, republiški sekretar za kmetijstvo in gozdarstvo, dati še ustno obrazložitev? (Ne želi.)

Želi poročevalec odbora Joško Lojen dati ustno poročilo? (Ne želi.)

Predlog odloka je obravnavala tudi zakonodajno-pravna komisija in smo njeno poročilo prejeli. Želi kdo razpravljati? (Nihče.)

Prehajamo na glasovanje o predlogu odloka o delitvi sredstev za zatiranje slinavke in parkljevke iz rezervnega sklada SR Slovenije. Kdor je za predlog sklada, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog odloka soglasno sprejet.

Prehajamo na 6. točko dnevnega reda, to je na obravnavo in sklepanje o predlogu sklepa Socialistične republike Slovenije o prevzemu poročstva za odplačevanje dolgoročnega posojila v višini 85 milijonov dinarjev, ki ga je najel Zavod SR Slovenije za rezerve v Ljubljani za izgradnjo skladišča za krompir v sklopu kombiniranega skladišča v Zalogu iz sredstev Direkcije za prehrano v Jugoslovanski kmetijski banki. Predlog sklepa je Skupščini SR Slovenije predložil Izvršni svet.

Ali želi predsednik Izvršnega sveta tovariš Milan Kristan, republiški sekretar za splošne gospodarske zadeve, dati še ustno obrazložitev? (Ne želi.)

Predlog sklepa je obravnaval tudi začasni odbor za proračunski sistem našega zbora. Ali želi tovarišica Silva Cerjak dati še ustno obrazložitev? (Ne želi.)

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije je prav tako razpravljala o predlogu sklepa. Njeno pismeno poročilo ste prejeli. Želi kdo razpravljati? (Nihče.)

Prehajamo na glasovanje o predlogu sklepa o prevzemu poročstva za posojilo. Kdor je za predlog sklepa, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Hvala! Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Organizacijsko-politični zbor soglasno sprejel predlog sklepa Socialistične republike Slovenije o prevzemu poročstva za odplačevanje posojila v višini 85 milijonov, ki ga je najel Zavod SR Slovenije za rezerve v Ljubljani. Sklep bo dokončno sprejet, če ga bo v enakem besedilu sprejel tudi Republiški zbor.

Ob zaključku seje naj mi poslanci s štiriletnim mandatom dovolijo, da se v njihovem in tudi v svojem imenu najtopleje zahvalim tistim poslankam in poslancem, katerim je potekel dveletni mandat, za njihovo aktivnost v delu zbora. V tem kratkem času našega skupnega dela smo morali premagovati razne težave na poti k uveljavljanju nove skupščine, zlasti pa velja to za naš zbor, ki je povsem nov element v strukturi skupščinskega mehanizma. Danes ne nameravamo kritično ocenjevati našega dela, saj bi to zahtevalo temeljitejšo proučitev, vendar lahko ugotovimo, da so si poslanci prizadevali svojo poslansko dolžnost opraviti kar najbolj uspešno in se afirmirati kot aktiven, ustvarjalen činitelj, vreden zaupanja občinskih skupščin in širše družbeno-politične skupnosti pri upravljanju družbenih zadev.

Ne da bi pripisoval podatkom večji pomen, kot je to potrebno, naj omenim, da je imel zbor v dveletnem delu 23 sej, stalni in začasni odbori pa 90 sej. V tem času smo obravnavali 16 širših tem, na sejah zbora je razpravljalo 266 poslancev, sprejeli smo 45 predlogov zakonov, sklepov in odlokov. Člani odborov in drugi poslanci so pri pripravljanju gradiva za seje zbora obiskali večino občin v Sloveniji in imeli 105 sestankov o najrazličnejših vprašanjih s predstavniki občinskih skupščin ter organov upravljanja delovnih in drugih organizacij.

Kljub nekaterim slabostim v našem delu menim, da bodo pridobljene izkušnje koristne za nadaljnje delo zbora, ki bo tako lažje uspešno opravljal svojo nalogo v enotnem skupščinskem mehanizmu. Hkrati pa bodo poslanci lahko s pridom uporabili izkušnje iz dveletnega skupščinskega življenja na svojih delovnih mestih, zlasti pa v občinskih skupščinah, organih delavskega in družbenega samoupravljanja in družbeno-političnih organizacijah. Prepričan sem, da bodo vsi tisti tovariši in tovarišice, ki odhajajo, tudi vnaprej spremljali delo zbora in mu na osnovi lastne družbene prakse po potrebi posredovali tudi svoja mnenja in kritike.

Še enkrat se jim v imenu ostalih najlepše zahvalim, vse poslance pa vabim na kratko zakusko v skupščinski restavraciji.

(Seja je bila zaključena ob 12.50.)

PRILOGE

PISMENA VPRAŠANJA POSLANCEV

Dušan Šinigoj,

poslanec Prosvetno-kulturnega zbora
Skupščine SR Slovenije

Glede na vesti v dnevniku »DELO« in mesečniku »NAŠA STRUČNA PRAKSA« (št. 1, januar 1965) o predlogu izobraževalnega sistema na II. stopnji, prosim pristojni sekretariat za odgovor na naslednje vprašanje:

Kaj je z zakonom o gimnazijah in z zakonom o strokovnih šolah ter ali bo o njih v letošnjem letu razpravljala Skupščina SR Slovenije?

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
REPUBLIŠKI ZBOR

Odbor za organizacijsko-politična
vprašanja

ORGANIZACIJSKO-POLITIČNI ZBOR

Začasni odbor za proučitev vprašanj
sodstva, pravne pomoči in odvetništva

POROČILO

o nekaterih vprašanjih s področja kriminalitete in drugih družbeno negativnih pojavov

Odbor za organizacijsko-politična vprašanja Republiškega zbora in začasni odbor za proučitev vprašanj sodstva, pravne pomoči in odvetništva Organizacijsko-političnega zbora sta obravnavala nekatera vprašanja v zvezi s kriminaliteto in drugimi družbeno negativnimi pojavi v SR Sloveniji. Osnova za razpravo je bilo odboroma poročilo o kriminaliteti in nekaterih družbeno negativnih pojavih, ki ga je predložil Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.*

Pri obravnavanju omenjene problematike pa so se pojavila nekatera vprašanja, ki presegajo okvir predloženega poročila Izvršnega sveta, za katera sta

* Poročilo je registrirano v dokumentaciji Skupščine SRS pod št. 24-3/65.

bila odbora mnenja, da bi jih bilo treba prav tako proučiti. Zlasti se je pokazala potreba, da se osvetlijo družbene korenine in vzroki kaznivih dejanj in drugih negativnih pojavov ter vloga vse družbe za njihovo preprečevanje in odpravljanje. Zato so bile sestavljene posebne skupine poslancev, katerih naloga je bila proučiti posamezne probleme s področja kriminalitete in drugih za družbo negativnih pojavov.

Posamezne skupine so v okviru proučevanja teh vprašanj obiskale:

- nekatere okrajne in občinske skupščine,
- okrožna sodišča in javna tožilstva, ter nekatera občinska sodišča ter okrajna javna tožilstva,
- kazensko-poboljševalne zavode in zapore, v katerih se izvršuje kazni,
- nekatere disciplinske centre in vzgojne zavode ter poboljševalne domove za mladoletnike,
- nekatere zavode za prevziganje in zdravljenje duševno defektnih storilcev kaznivih dejanj in alkoholomanov ter
- nekatere gospodarske organizacije.

S kriminaliteto in z družbeno negativnimi pojavi se ukvarjajo sodišča, javna tožilstva in organi za notranje zadeve, kakor tudi sveti za notranje zadeve, tako okrajni kot občinski. Posebno pomembno je delo sodišč, ki so dobila s priporočilom Zvezne skupščine o nadaljnjem zatiranju kriminalitete in nekaterih drugih za družbo škodljivih pojavov širše naloge, ki presegajo okvir samega sojenja. Isto velja tudi za javna tožilstva, ki morajo kot organi kazenskega pregona storilcev kaznivih dejanj kritično spremljati kriminaliteto in druge družbeno negativne pojave.

Sveti za notranje zadeve so se v zadnjem letu razmeroma aktivno ukvarjali s to problematiko, kar velja še posebno za okrajne svete, ki so bili neposredno povezani z okrajnimi organi za notranje zadeve, okrožnimi sodišči in tožilstvi. Dejavnost občinskih svetov za notranje zadeve je bila nekoliko manjša, ker so bile službe, ki se v glavnem ukvarjajo s kriminaliteto, do sedaj v okraju. Delo občinskih svetov je morda nekoliko ovirano tudi zaradi tega, ker v občinah nikjer ne obstajajo sveti za notranje zadeve, temveč so povsod združeni s področjem občne uprave.

Pri pogledu na intenziteto kriminalitete vzbujajo pozornost podatki o naraščanju prestopništva mladoletnikov, posebno na obalnem območju, kjer ga pogojujejo sezonski turizem, luka in bližina močno odprte meje. V zadnjem času je pogostejši pojav mladoletniških združb, ki organizirano izvršujejo predvsem tatvine. V mariborskem in celjskem okraju ugotavljajo porast kaznivih dejanj zlorab uradnega položaja, ponarejanja listin in podkupovanja vseh vrst, zlasti še v lesni industriji in trgovini z lesom. Slabo stanje v kmetijskih zadrugah in kombinatih je prav tako vir vrste kaznivih dejanj, posebno še, ko po ukinitvi zadružnih revizijskih služb ni več kontrolnega organa, ki bi nadziral poslovanje.

Razmeroma številne pa nevarne so negativne pojavne oblike, ki so na meji kriminala, ko gre za okoriščanje, ki ga je težko podrediti pod določbe kazenskega zakonika. Te nove oblike okoriščanja zavzemajo vedno večji obseg in so pogosto postale sredstvo za neopravičeno bogatenje posameznikov. Taki pojavi imajo zelo ugodno podlago v brezbriznosti ali toleriranju gospodarskih organizacij, ki na razne nedovoljene načine rešujejo svoj položaj na trgu. Dostikrat pa pogojujejo izvrševanje takih kaznivih dejanj tudi resnično neživiljenjski predpisi.

Ugotovitve na terenu kažejo, da je ostalo v preteklem letu na področju SR Slovenije precej kaznivih dejanj neodkritih in se je njihovo število nasproti letu 1963 povečalo. Vzroke za tako stanje je treba iskati deloma v pomanjkljivi kadrovski zasedbi organov za notranje zadeve in njihovi nezadostni tehnični opremljenosti ter v pomanjkanju strokovne pomoči in izvedencev, zlasti za področje knjigovodstva, deloma pa v neučinkovitosti inšpekcijskih služb in v pomanjkanju učinkovitejše notranje kontrole pri nekaterih gospodarskih organizacijah.

Najčesteje ostanejo neodkriti storilci vlomnih tatvin in tatvin, predvsem na škodo zasebnega premoženja. Delovanje organov za notranje zadeve je pretežno usmerjeno na odkrivanje kaznivih dejanj zoper življenje in telo, zoper družbeno premoženje ter zoper varnost ljudi in premoženja, medtem ko ostalim kazensko-pravno zaščitenim dobrinam zaradi različnih objektivnih vzrokov posvečajo manj pozornosti. Iz tega je moč sklepati, da je ravno pri teh kategorijah mnogo kaznivih dejanj neodkritih in niso nikjer evidentirana. To izhaja tudi iz statističnih podatkov, ki kažejo, da so gospodarske organizacije in inšpekcijske službe pri odkrivanju kaznivih dejanj zoper narodno gospodarstvo, uradno dolžnost in delovno razmerje sodelovale v neznatnem odstotku vseh vloženih prijav.

Kaznovalna politika je v soglasju z načeli humanizma v naši družbi in ji tudi ni mogoče očitati, da je kampanjska. Doslednejšo individualizacijo kazni pa mnogokrat otežkočajo obstoječi predpisi, posebno na področju prometnih deliktov. Dejstvo, da okrožna sodišča za te delikte ne morejo izrekat denarnih kazni, močno povišuje število pogojnih obsodb. To število je dejansko precej visoko, vendar tako kazensko politiko narekuje načelo dosledne individualizacije kazni ob upoštevanju načela generalne prevencije, poleg tega pa tudi dejstvo, da je odstotek preklicanih pogojnih obsodb nepomembno majhen.

Nezadovoljiva pa je hitrost oziroma trajanje predhodnega postopka. Podatki za vsa sodišča kažejo, da povprečno več kot ena tretjina vseh zadev traja v predhodnem postopku več kot tri mesece. Vzroke za to je iskati predvsem v preobremenjenosti sodišč in preiskovalnih organov, deloma pa tudi v neustreznih kadrih, kar velja še posebej za službe notranjih zadev. Močno zavira hitrejše reševanje zadev v predhodnem postopku tudi pomanjkanje izvedencev in delo nekaterih izvedencev, ki izdelujejo svoja izvedeniška mnenja tudi po več mesecev. V bodoče bo treba trajanju predhodnega postopka posvetiti več pozornosti, posebno kadar gre za primere, ko so obdolženci v priporu ali preiskovalnem zaporu.

Ugotovljeno je tudi, da v predhodnem postopku odvetniki oziroma zagovorniki praktično ne sodelujejo. Vzrok za to je predvsem v določbah zakonika o kazenskem postopku, ki le fakultativno dopušča sodelovanje odvetnikov v predhodnem postopku, organ, ki postopek vodi, pa odvetniku sodelovanje praktično onemogoči bodisi s tem, da mu ne dovoli stika z obdolžencem, bodisi s tem, da mu ne dovoli vpogleda v spis.

Pereče je vprašanje zaposlitve obsojencev po prestani kazni. Delovne organizacije dajejo prednost nekaznovanim prosilcem, bivših kaznjencev pa se izogibajo. Pri reševanju tega problema so v znatno pomoč zavodi za zaposlovanje, medtem ko odbori za pomoč obsojencem po prestani kazni ne opravljajo zadovoljivo svojih nalog. Prav zaradi tega se v praksi dogaja, da kljub pomanjkanju ustreznih kadrov v kazensko-poboljševalnih domovih le-ti sami skrbe za zaposlitev odpuščenih obsojencev. Vsekakor bi bilo potrebno izboljšati delo odborov za pomoč odpuščenim obsojencem in poživiti stik med temi odbori in

upravami KPD ali pa najti ustrežnejši način za reševanje teh vprašanj. S tem bi odpadel eden izmed najpogostejših vzrokov povratništva.

Z namenom, da se ugotovi, v kolikšni meri pomeni prestajanje kazni v resnici instrument prevzgoje, so poslanci obiskali kazensko-poboljševalna doma na Igu pri Ljubljani (za ženske) in v Dobu pri Mirni (za moške), poleg tega pa še okrajne zapore v Celju in kazensko-poboljševalni dom odprtega tipa v Rogozi pri Mariboru. Vsi ti zavodi so v glavnem primerno urejeni, razen KPD Ig, ki nima primernih prostorov za bivanje, niti neustreznih pogojev za delovno terapijo in za prevzgojo obsojenk v popoldanskem času. Prav to predstavlja pereč problem, zlasti še zato, ker je to edini dom v Sloveniji, kjer prestajajo ženske obsojenke daljše zaporne kazni. Problem predstavljajo v vseh KPD ambulante, še v večji meri pa bolniške sobe, zlasti za hujše bolnike. V vseh domovih je razmeroma precej obsojencev, ki trpe zaradi duševnih motenj, vendar zaradi pomanjkanja prostorov njihova izolacija ni mogoča. Taki duševno moteni obsojenci pa občutno otežkočajo prevzgojo ostalih obsojencev.

Prevzgoja obsojencev predstavlja poseben problem. V prevzgojo se šteje ves čas od dneva nastopa prestajanja kazni do takrat, ko obsojenec zapusti KPD. V naših KPD ravno na tem področju niso bili doseženi najboljši uspehi, predvsem zaradi pomanjkanja kadrov in zaradi pomanjkanja ustreznih prostorov. Neposredno po prihodu v KPD je treba obdelati obsojenčev osebno v sprejemnem centru in na podlagi tega določiti nadaljnji način njegove prevzgoje. V vseh obiskanih domovih je ta primarni postopek dokaj uveden. Pereče pa je vprašanje kadrov. Nekateri domovi nimajo v sprejemnih centrih niti stalnih uslužbencev. Za vse kazensko-poboljševalne domove v Sloveniji sta samo en psiholog in samo en psihiater. Podobno pomanjkanje pa je tudi glede socialnih delavcev, splošnih zdravnikov in vzgojiteljev. Razumljivo je, da ob taki zasedbi delovnih mest ne more biti zagotovljena zadovoljiva stopnja poglobljenosti tega dela.

Glavne težave pa se začno šele pri izvrševanju nadaljnje prevzgoje, kakršno v sprejemnem centru predvidijo za posameznega obsojenca. Zaradi pomanjkanja kadrov vzgoje mnogokrat ni mogoče individualizirati, temveč je možna le groba klasifikacija in vzgoja v večjih skupinah. Vzgoja v manjših skupinah bi bila olajšana z dokončno izgradnjo KPD Dob. Kako pereč je ta problem, nam kaže dejstvo, da opravljajo v KPD Dob vzgojno delo za vseh 600 obsojencev le trije vzgojitelji. Maksimalna norma pa je 1 vzgojitelj na 80 obsojencev.

Posebej je treba omeniti dom odprtega tipa za moške v Rogozi pri Mariboru, ki je doslej že pokazal dobre uspehe. V tej smeri bi bilo treba še temeljito delati in omogočiti čimveč prestajanja kazni v takih domovih. Analiza je pokazala, da bi lahko približno 40 % vseh obsojencev prestajalo kazen v takih domovih. Posebej pa je treba opozoriti na potrebo po podobnem domu odprtega tipa za ženske obsojenke, ki sedaj prestajajo kazni v edinem kazensko-poboljševalnem domu zaprtega tipa na Igu.

Preprečevanje mladinske kriminalitete in prevzgoja mladoletnih storilcev kaznivih dejanj sodita nedvomno med najpomembnejše naloge vse naše družbe. Poglavitni činitelji v preveciji mladinske kriminalitete so predvsem urejene družinske razmere, otroško varstvo, šolstvo, pozitivno mladinsko uveljavljanje in podobno. Zaradi tega je treba v občinah odločneje in hitreje usposablјati mrežo centrov za socialno delo, ki so doslej že pokazali pozitivne rezultate.

Mreža vzgojnih zavodov ne zadostuje, pa tudi ne njihov notranji ustroj. Obstoječi zavodi so sicer formalno diferencirani, vendar se zamisli o različnih

kategorijah prevzgojnih zavodov z različnimi režimi v praksi niso uresničile. Poseben problem predstavlja še vedno nerešeno vprašanje posebnega zavoda za duševno prizadeto mladino. V vsakem zavodu je občutno število duševno prizadetih mladoletnikov, ki so pomešani med ostale, otežkočajo splošni vzgojni proces, sami pa niso deležni ustrezne posebne skrbi, čestokrat pa niti potrebne zdravstvene nege.

Obstoječi zavodi se redoma bore z velikimi materialnimi težavami. Nameščeni v starih gradovih, kjer prostori funkcionalno ne ustrezajo, ne morejo uspešno opravljati svoje funkcije. Povsod primanjkuje primernih prostorov za dodatno dejavnost, za tehnične delavnice, pa tudi bivalni prostori so utesnjeni. Oprema prostorov je pomanjkljiva in zastarela.

Posebno vprašanje predstavlja financiranje vzgojnih zavodov, ki je v osnovi dvojno. Osebnе izdatke za vzgojno osebje krije republika, vse druge izdatke pa morajo zavodi kriti z lastnimi dohodki, to je s sredstvi za plačilo oskrbnega dneva za gojence, kar plačujejo posamezne občine glede na število gojencev s svojega območja. Višina oskrbnine v zavodih ni enotna. Zaradi visokih oskrbnin, ki pa še vedno niso tolikšne, da bi zavodi uspešno financirali tudi adaptacije, nekatere — posebno gospodarsko šibke — občine zelo nerade ali pa sploh ne dajo mladoletnikov v tiste zavode, ki jim morajo oskrbnino plačevati same. Namenskih dotacij družbeno-političnih skupnosti je vedno manj, zlasti zaradi neurejenega vprašanja ustanoviteljstva posameznih zavodov. Na račun reševanja materialnih vprašanj v zavodih že danes trpi prevzgoja.

Tudi v vzgojnih zavodih je kadrovsko vprašanje zelo pereče. Vzgojno osebje pokriva le najnujnejše potrebe in ga je povprečno polovico premalo. To velja tako za mladinski dom v Preddvoru in vzgojni zavod v Smledniku, kot tudi za vzgajališče Veržej, dekliško vzgajališče Višnja gora, vzgojni zavod Slivnica pri Mariboru in vzgojno-poboljševalni dom v Radečah. Edina izjema je prehodni mladinski dom v Novih Jaršah, ki ima takšne materialne in kadrovske pogoje, da lahko triažiranje otrok opravlja na visoki strokovni ravni. Seveda pa se ta kvaliteta ne more v zadostni meri afirmirati prav zaradi mnogo slabših materialnih in kadrovskih pogojev, v katerih delajo vsi ostali domovi.

Tudi struktura obstoječega kadra ne ustreza. Vzgojitelji so večinoma osnovnošolski učitelji in absolventi srednjih strokovnih šol, ki so se v praksi bolj ali manj usposobili za delo v vzgojnih zavodih.

Vzgojna dejavnost se v vseh zavodih ne razvija skladno, temveč v glavnem nepovezano in brez potrebnega pedagoškega usmerjanja ter svetovanja. Tudi statute in delovne programe delajo zavodi izolirano. Do tega prihaja zaradi decentralizacije skrbi za dejavnost zavodov. Zavodi, ki so sicer samostojne delovne organizacije, praktično ne vedo, kam naj se obračajo po nasvet ali pomoč. Zavod v Slivnici niti ne ve, kdo je njegov ustanovitelj. Ustanovitelji so sicer različni, zavodi pa njihove vloge ne čutijo. Pretežno so nosilci ustanoviteljskih pravic formalno okraji, ki pa so se v tej dobi že preoblikovali, sedaj se pa dokončno odpravljajo. Zavodom se predvsem prikazujejo možnosti, da bodo ustanoviteljstvo prevzele krajevno pristojne občine. Pri tem bi zavodi prišli v zelo zapleten položaj: ustanovitelj naj bi bila občina, ki praviloma nima za zavod na svojem območju nobenega interesa cziroma ji je samo v breme, delno financiranje bi zagotavljala republika, medtem ko vprašanje pedagoškega nadzora in usmerjanja niti zdaj še ni rešeno.

V vseh zavodih je bila izražena želja, naj bi ustanoviteljske pravice izvajala širša družbeno-politična skupnost, to je republika, ker zavodi sprejemajo go-

jence iz vse republike in so širšega družbenega pomena. Na ta odnos naj bi se vezalo tudi delno financiranje, predvsem na pedagoški nadzor in usmerjanje, ki bi moralo biti enotno za vse zavode in specializirano, česar pa občinski oziroma medobčinski zavodi za prosvetno-pedagoško službo ne morejo zagotoviti in to tudi ne bi bilo racionalno.

Vsi zavodi izražajo težnje po tesnejšem medsebojnem sodelovanju in povezovanju preko nekega strokovnega centra. Vsega tega zdaj manjka. Po mnenju zavodov bi moral glede prevzgojnega procesa v zavodih obstajati splošen republiški program, ki bi bil ob izvedeni kategorizaciji nato podrobneje prilagojen potrebam posameznega zavoda. Sedaj si vsak zavod ta program kroji po svoje.

Tudi ostale podobne institucije so že pred leti ugotovile, da je treba v republiškem merilu ustanoviti poseben organ za probleme neprilagojene mladine, ki bo kot koordinacijsko in upravno telo sinhronizirano reševal vprašanje rehabilitacije vzgojno zanemarjenih in družbeno neprilagojenih otrok. Tako telo naj ureja celotno problematiko varstva otrok in nudi pomoč ostalim strokovnim službam in zavodom.

Dodatne težave povzročajo zavodom dejstvo, da sprejemajo gojence brez poprejšnje triaže. V teh primerih se kasneje često izkaže, da gojenec niti ne spada v zavod, v katerega je bil oddan, temveč bi bil za njegovo prevziganje potreben drugačen — milejši ali strožji — ukrep. Taki primeri se dogajajo celo pri tistih mladoletnikih, ki jih pošlje v zavod sodišče. Po mnenju zavodov bi bilo nujno potrebno, da izposluje sodišče triažni postopek pred izrekom vzgojnega ukrepa. Po mnenju doma v Radečah je v tem domu približno 20 % mladoletnikov, glede katerih bi zadostoval zavod z blažjim režimom ali tudi samo ukrep strožjega nadzora. Opustitev triaže pred izrekom ukrepa pogosto škoduje mladoletnikom.

Vsi zavodi so načenjali problem urejanja pogojev za odpust gojencev iz zavoda in spremljanja njihove nadaljnje usode. Sicer so skrbstveni organi v občinah dolžni za takega mladoletnika pravočasno urediti vprašanja stanovanja, zaposlitve ali nadaljnega šolanja, vendar izkušnje zavodov kažejo, da te naloge večkrat niso ustrezno opravljene. Občine včasih le pavšalno navajajo, da je mladoletniku vse preskrbljeno, kasneje pa se izkaže, da nimajo v resnici ničesar pripravljene. Zaradi tega se dogaja, da se mladoletniki vrnejo v neurejeno okolje in zopet krenejo na škodljiva pota. Za mladoletnike, odpuščene iz zavodov, znatno bolje skrbijo tiste občine, ki imajo ustanovljene centre za socialno delo.

Zavodi nimajo ustrezne službe, ki bi spremljala nadaljnjo usodo odpuščenih gojencev. O odpuščenih gojencih ne obstajajo posebne evidence in jo imajo samo nekateri zavodi. Sicer naj bi to evidenco vodile občinske socialne službe, vendar je te še nimajo oziroma jo imajo le v posameznih primerih. Po mnenju zavodov bi moralo biti spremljanje, usmerjanje in nudenje pomoči odpuščenim gojencem obvezno vsaj še tri leta po odpustu iz zavoda. Potrebna bi bila tudi centralna evidenca o teh primerih, ki bi zelo pripomogla k ugotavljanju uspešnosti prevziganja v zavodih na splošno. Pri današnjih razmerah pa posamezni zavodi lahko le približno ugotavljajo, kolikšen del gojencev je res prevzgojen in koliko jih ponovno popusti.

Posebej bi bilo omeniti razmere v Vzgojno-poboljševalnem domu Radeče. Tudi zanj veljajo v znatni meri zgornje ugotovitve, sicer pa ima ta zavod poseben status, ker spada v pristojnost republiškega sekretariata za notranje zadeve in problemi glede financiranja, ustanoviteljstva in pedagoškega usmer-

janja zanj ne veljajo. Kljub temu pa je v tem zavodu še več nerešenih kadrovskih in materialnih vprašanj.

Skladna je ugotovitev, da so osnovni pogoj za uspešno socialno delo in zlasti še za ustrezno varstvo mladoletnikov dobro organizirani centri za socialno delo v občinah. Pri tem pa bo treba preiti na pravočasno spremljanje in urejanje razmer, tako družinskih, socialnih in drugih, ki porajajo prestopništvo mladoletnikov. Doslej je bila praksa v večini primerov taka, da so se socialne službe začele ukvarjati z mladoletnikom šele tedaj, ko je bila že podana prijava milice ali šole, kar je seveda prepozno.

Eno izmed perečih področij v naporih za zatiranje kriminalitete predstavlja nedvomno boj proti alkoholizmu in skrb za duševno bolne delinkvente. Iz vtisov, ki jih je dobila skupina poslancev ob obiskih v zavodih, izhaja, da čaka pristojne organe na tem področju še obilo dela.

Bolnišnica za živčne in duševne bolezni Ljubljana-Polje v bistvu sploh nima oddelka za varstvo in zdravljenje storilcev kaznivih dejanj, temveč razporejajo take duševne bolnike in alkoholike po vseh oddelkih bolnišnice med druge bolnike. Zavod nima niti posebnih prostorov za mladoletne delinkvente — duševno bolne in alkoholomane. Kljub temu, da so izreki sodišč o obveznem zdravljenju alkoholikov in izreki oddaje neprištevnih ali zmanjšano prištevnih v varstvo in zdravljenje vse pogostejši, pa ta zavod ne razpolaga z nobenimi novimi kapacitetami. Celo prostori, ki so bili svoj čas predvideni na Poljanskem nasipu za t. i. priporniški oddelek, so sedaj preurejeni v zapore.

Tudi Bolnišnica za živčne in duševne bolezni v Begunjah nima posebnega oddelka za varstvo in zdravljenje obsojencev, ker so zmogljivosti zavoda premajhne, kljub temu, da imajo približno 10 % vseh bolnikov alkoholikov. Po uvodnem zdravljenju jih vključijo v obvezno 5-urno dnevno delovno terapijo, po odpustu iz zavoda, ki je zaradi omejenih kapacitet in materialnih možnosti vedno prekmalu, pa jih prevzame v nadaljnje zdravljenje in pod kontrolo terenska zdravstvena služba. To je tudi vzrok, da je uspeh zdravljenja le polovičen.

Nevropsihiatrični odelek bolnišnice Celje v Vojniku nima posebnega oddelka za varstvo in zdravljenje duševnih bolnikov in alkoholikov — delinkventov in zato sodišča tja ne pošiljajo oseb, ki jim je izrečen ta ukrep. Sedanje zmogljivosti zavoda, niti druge okoliščine, formiranje takega oddelka tudi v bodoče ne bodo dopuščale.

Sanatorij Ravne pri Šoštanju je delovna enota Splošne bolnišnice Celje, sodobno urejen in se bistveno razlikuje od drugih zavodov te vrste, vendar tudi ta sanatorij ni prirejen za sprejem delinkventov.

Iz povedanega izhaja, da v Sloveniji sploh ni organiziranega zavoda za varstvo in zdravljenje, kjer bi bilo mogoče hospitalizirati duševno defektne storilce kaznivih dejanj in delinkventne alkoholike. Zaradi tega bi bilo neobhodno potrebno ustanoviti poseben zavod za varstvo in zdravljenje duševno bolnih delinkventov, glede na veliko število alkoholikov pa tudi zaprt zdravstveno-varstveni dom za deprivirane alkoholike, s poudarkom na delovni terapiji.

Dokler ni osrednjega zavoda za varstvo in zdravljenje duševno abnormnih storilcev kaznivih dejanj in alkoholikov — delinkventov, bi kazalo proučiti možnost, da bi vse bolnišnice za živčne in duševne bolezni formirale posebne oddelke za obvezno zdravljenje in varstvo. Posebno v boju proti alkoholizmu

je potrebno kadrovsko okrepiti ustrezne službe in bolj razviti mreži disperzerjev in posvetovalnic za alkoholomane.

Pomembno vlogo pri preprečevanju kaznivih dejanj v gospodarstvu ima notranja kontrola v gospodarskih organizacijah. Le-te posvečajo notranji kontroli precej pozornosti, le da jo izvajajo na zelo različne načine, ki največkrat niso v kakšni tesnejši povezavi s samoupravnim sistemom. Prav zaradi tega notranja kontrola nima vedno dovolj uspeha in je učinkovita le pri odkrivanju manjših kaznivih dejanj, predvsem tatvin, ne deluje pa preventivno. Pri odkrivanju hujših kaznivih dejanj, zlasti ko gre za vodilno osebje, pa notranja kontrola nima uspeha. Vzrok temu so večinoma nerazviti samoupravni odnosi in slaba organizacija poslovanja.

Odnos gospodarskih organizacij do različnih storilcev kaznivih dejanj ni vedno enak. Mnogokrat zelo subjektivno odločajo o storilcih kaznivih dejanj, zlasti o tem, ali bodo posameznika prijavili ali ne. Značilno za gospodarske organizacije je dejstvo, da imajo mnogo strožje kriterije do storilcev manjših kaznivih dejanj, kot pa organi javnega tožilstva. Čestokrat so storilci mnogo na slabšem, če pridejo v disciplinski postopek pri svoji gospodarski organizaciji, kot pa, če bi jih preganjal za isti postopek javni tožilec, kajti nemalokrat se tak postopek v gospodarski organizaciji konča z odpustom z delovnega mesta.

V gospodarskih organizacijah je zaslediti precej pogosto negativen pojav, da po odkritju kaznivega dejanja tega vedno ne prijavijo organom javnega pregona in ga raje same rešujejo na različne načine.

Gospodarske organizacije kažejo premalo razumevanja za zaposlovanje obsojencev, ki so prestali kazen. Ta politika zaposlovanja obsojencev je v veliki meri odvisna od povpraševanja po delovni sili. Različno tudi gledajo na kvalificirane in nekvalificirane delavce, ki so prestali kazen. Obsojenci, ki imajo kvalifikacije, lahko hitro dobe zaposlitev, nekvalificirani delavci pa čakajo na zaposlitev tudi po več mesecev. Iz podatkov zavoda za zaposlovanje delavcev izhaja, da se mora zavod zelo truditi, da dobi delo za odpuščenega obsojenca. Na tem področju bi morala biti tesnejša povezava med komisijami za pomoč obsojencev pri občinah ter zavodi za zaposlovanje.

Večjo vlogo pri vzgoji občanov in zatiranju kriminalitete morajo odigrati tudi tisk, radio, televizija in film. Zaradi svoje široke publicitete lahko poročila preko sredstev množičnega obveščanja učinkujejo preventivno, če so korektna in objektivna. Čestokrat pa ta poročila niso takšna in ne obveščajo javnosti o vzrokih in posledicah družbeno negativnih pojavov. Še vedno je opaziti primere, ko se kazniva dejanja in drugi negativni pojavi izkoriščajo za senzacionalno poročanje, se prikazujejo enostransko, čestokrat pa se posamezni negativni pojavi tudi posplošujejo. Vzrok za tako stanje je deloma iskati v pomanjkljivi kadrovski zasedbi novinarjev in v njihovi nezadostni strokovnosti. Novinarji, ki se ukvarjajo s problematiko kriminalitete in drugih družbeno negativnih pojavov, bi morali razpolagati s primernim strokovnim znanjem s tega področja, obenem pa bi morali biti dovolj razgledani, da bi mogli te pojave pravilno prikazovati.

Sredstva množičnega obveščanja prav tako še ne opravljajo zadovoljivo svoje pomembne naloge pri vzgajanju mladine. Še vse preveč se ukvarjajo — pač zaradi komercialnega uspeha — s posredovanjem neprimerne mladinske literature, namesto da bi nudili mladini kvalitetne domače in tuje stvaritve, zlasti še na področju zabavnega tiska in filma.

Na podlagi poročila Izvršnega sveta o nekaterih problemih kriminalitete in drugih družbeno negativnih pojavov in ugotovitev skupin poslancev, ki so proučevale posamezna vprašanja, odbora ugotovljata:

I.

Glede na to, da so kriminaliteta in njej podobni negativni pojavi po svojih vzrokih in posledicah odsev družbenih gibanj, razmer in protislovij, mora v odkrivanju vzrokov in odpravljanju pogojev ter preprečevanju kriminalitete in njej podobnih pojavov sodelovati vsa družba. Dejavnost organov odkrivanja, pregona in sojenja je samo ena izmed oblik za organizirano preprečevanje teh pojavov, ki se mora čedalje bolj dopolnjevati s stvarnimi preventivnimi ukrepi. Pri zatiranju škodljivih pojavov morajo poleg pravosodnih in upravnih organov aktivneje sodelovati vse delovne organizacije in družbeno-politične skupnosti ter njihovi organi, družbeno-politične in druge družbene organizacije in vsi občani.

Boj proti kriminalu in negativnim pojavom je v prvi vrsti boj proti materialni, moralni, izobrazbeni in kulturni zaostalosti ter primitivnosti. Zato so razvoj materialnih sil družbe in razvoj samoupravljanja ter razvoj šolstva vseh vrst in stopenj, otroškega in mladinskega varstva, kulture in medčloveških odnosov bistveni pogoj za zmanjšanje kriminalitete v naši družbi.

V skladu z ustavo naj pravosodni in drugi organi spremljajo in proučujejo družbene odnose in pojave ter dajejo pristojnim organom in organizacijam predloge za preprečevanje škodljivih pojavov in za utrjevanje zakonitosti.

II.

Poglavitna naloga vseh družbenih organov, posebej še organov kazenskega pravosodja in organov za notranje zadeve je varovati osebnost našega občana pred vsakršnim nasiljem, samovoljo, nezakolitostjo in izkoriščanjem ter varovati tiste družbene vrednote in odnose, v katerih naš občan lahko uživa in razvija svoje pravice in svoboščine in v katerih lahko nemoteno opravlja tudi vse svoje človeške in družbene dolžnosti.

Zaradi tega je treba posvetiti več odgovornosti odkrivanju in pregonu tistih kaznivih dejanj, ki kršijo ali ogrožajo svobodo in pravice občanov, njihove samoupravne pravice in pravice iz delovnega razmerja, njihovo življenje in telo, osebno dostojanstvo in osebno premoženje.

Delovne in druge organizacije, družbene in strokovne službe naj se zavzemajo za uveljavljanje socialističnih družbenih in moralnih odnosov ter za izboljšanje življenjskih razmer, zlasti pa za splošno in strokovno izobrazbo delovnih ljudi, predvsem sezonskih in nekvalificiranih delavcev, kmetijskih delavcev, vajencev in še posebej tiste mladine, ki je ogrožena v svojem razvoju zaradi socialnih, duševnih in osebnostnih motenj.

Zaradi pravnega varstva našega občana je treba intenzivno razvijati vse tiste službe, ki mu lahko pomagajo do uveljavitve njegovih pravic in do varstva njegove osebnosti, kot so odvetništvo in druge oblike pravne pomoči.

III.

Preprečevanje mladinske kriminalitete in prevzgoja mladoletnih storilcev kaznivih dejanj sta med najpomembnejšimi nalogami vse naše družbe.

V tej zvezi se ugotavlja, da so urejene družine, otroško varstvo, šole, pozitivno družbeno uveljavljanje mladine in podobno, poglavitni činitelji v prevenciji mladinske kriminalitete. V zvezi s tem se opozarja na stališča, ki so že bila sprejeta v Skupščini.

Prvi rezultati delovanja občinskih centrov za socialno delo v zvezi s socialno ali vzgojno prizadeto mladino in otroki, tako v preventivnem kot v kurativnem smislu, polno opravičujejo razvijanje teh služb. Zato je treba v občinah odločneje in hitreje usposablјati mrežo centrov za socialno delo.

Glede na ugotovitev, da so pogost vzrok prestopništva mladoletnikov družinske razmere, je potrebna večja skrb pri razvijanju strokovnih služb za pomoč družini pri izvrševanju njenih funkcij, prav tako pa tudi intenzivnejše delo šol.

Pri zavodih za prevzgojo ogrožene in delinkventne mladine so zlasti pereči tile problemi:

- premajhno število vzgojnih zavodov ter njihova premajhna kapaciteta;
- neprimerna lokacija in namestitve v neprimernih starih stavbah;
- neurejena diferenciacija glede na potrebe prevzgajanja;
- številčno pomanjkanje strokovnih kadrov in njihova neustrezna kvaliteta;
- neizdelan vzgojni sistem;
- neurejeno financiranje in
- nejasnost glede ustanoviteljstva posameznih zavodov.

Problemi Vzgojno-poboljševalnega doma Radeče so predvsem v nadaljnji izgradnji potrebnih prostorov in kadrovske izpopolnitvi.

Spričo vse te odprte problematike se vsiljuje nujna potreba po določitvi organa v okviru republike, ki bi prevzel posebno skrb in odgovornost za urejanje vseh teh problemov.

IV.

Kazniva dejanja v gospodarstvu predstavljajo še vedno pereče področje. Prevladujejo klasične oblike kaznivih dejanj, kot so tatvine, goljufije in poverbe, medtem ko nove oblike teh dejanj, kot so povzročitev prisilne likvidacije, zloraba pooblastil v gospodarstvu, sklenitev škodljivih pogodb, oškodovanje upnikov, prihajajo pred sodišče zelo redko. Zato pa bo v bodoče potrebno prav tem novim oblikam kaznivih dejanj v gospodarstvu posvetiti več pozornosti, ker so njihove posledice mnogo hujše in daljnosežnejše. V tej smeri bo predvsem potrebno usposobiti ustrezne službe za odkrivanje takih kaznivih dejanj.

Posebne pozornosti morajo biti deležni naporji za preprečevanje tistih družbeno škodljivih dejanj v gospodarstvu, ki sicer niso izrecno inkriminirana kot kazniva dejanja, imajo pa za posledico znatno moralno in materialno škodo, toda njihove povzročitelje redko kličejo na kakršnokoli odgovornost. V ta namen bi bilo potrebno vložiti več naporov, da bi se z izpopolnitvijo gospodarskega sistema odstranili objektivni pogoji, ki mnogokrat omogočajo take negativne pojave. Samoupravni organi se morajo zavedati svoje odgovornosti in naj zato bolj učinkovito obračunavajo s takimi pojavi. Delovne organizacije

naj še bolj razvijajo in utrjujejo notranjo kontrolo tako, da bo v okviru samoupravljanja delovala predvsem preventivno. Pri zaposlovanju na taka delovna mesta, kjer je možno okoriščanje z družbenim premoženjem, naj delovne organizacije ne sprejemajo oseb, ki so že bile kaznovane zaradi dejanj, storjenih iz koristoljubja.

Pri preprečevanju in odkrivanju kaznivih dejanj v gospodarstvu ima zelo pomembno vlogo tudi zunanja kontrola. Vendar se ugotavlja, da so inšpekcijske službe v glavnem še vedno slabe in neučinkovite, kljub temu, da so bila o tem vprašanju v Skupščini že sprejeta stališča. Inšpekcijske službe je zato treba kadrovsko in organizacijsko okrepiti ter doseči, da bodo lahko delovale ter ukrepale povsem samostojno in po zakonu.

V.

Kaznovalna politika naših sodišč je v soglasju z načeli humanizma v naši družbi dovolj uravnovešena in ustaljena. Potrebno pa je zaostriti kaznovalno politiko za kazniva dejanja zoper človekove pravice, njegovo človeško dostojanstvo in telesno integriteto.

Obstoječi kazenski zakonik daje sodiščem določene možnosti za uporabo primernih kazenskih sankcij zaradi poglobljene individualizacije, vendar se ugotavlja, da sodišča nekaterih ukrepov ne uporabljajo dovolj, in sicer predvsem zaradi tega, ker niso materialno zagotovljeni. Zato je treba nujno zgraditi oziroma ustanoviti:

- zavod za duševno defektno delinkventno mladino;
- zavod za varstvo in zdravljenje duševno bolnih in osebnostno motenih storilcev kaznivih dejanj;
- zavod za varstvo in zdravljenje storilcev kaznivih dejanj in prekrškov, ki so alkoholomani.

Potrebno je ustrezno spremeniti zakonske predpise in s tem omogočiti ustanovitev in gradnjo zavoda oziroma delovno varstvenega doma za določene skupine storilcev prekrškov zoper javni red in mir.

Poleg tega je treba spremeniti nekatere predpise, ki sedaj onemogočajo uspešnejšo individualizacijo kazni.

Pravosodni organi in organi za notranje zadeve se morajo še bolj zavzeti za hiter postopek odkrivanja, pregona in sojenja. Večje sodelovanje obrambe v predhodnem postopku bi prispevalo k hitrejšemu postopku.

VI.

Namen družbenega reagiranja zoper kriminaliteto in drugo družbeno negativne pojave mora biti učinkovito varovanje in utrjevanje družbenih vrednot, morale in discipline ter prizadevanje za ponovno aktivno vključitev storilcev kaznivih dejanj in prekrškov v družbo.

Ob taki usmeritvi morata disciplinsko sojenje in sojenje zaradi prekrškov dobiti predvsem preventivni značaj. Disciplinsko sodstvo, ki je dosedaj še izrazito kaznovalne narave in obremenjeno s številnimi kršitvami človeških pravic, bi se moralo spremeniti v resnično pomoč človeku, ki je zaradi življenjskih težav ali pa zaradi lahkomiselnosti in nevzgojenosti krenil s prave poti.

Družbeno reagiranje zaradi prekrškov se omejuje danes na kaznovanje z denarno ali zaporno kaznijo, moralo pa bi se preusmeriti v ustreznejše reagiranje zoper hujše kršitve javnega reda in družbene discipline. Samo s kaznovanjem ne bo uspelo zatreti alkoholizma, delomrzištva, potepuštva in prostitucije, ki so najbolj nevarni pojavi na področju prekrškov. Za preprečevanje teh pojavov je treba najti in uvesti učinkovite ukrepe, kot so delovna terapija, obvezno zdravljenje alkoholikov in podobni ukrepi. Takšni ukrepi bi bili tudi najbolj učinkovito sredstvo za resocializacijo povratnikov.

V tej zvezi je treba posebej opozoriti na neustrezne določbe obstoječih predpisov o prekrških, ki veljajo za mladoletnike.

VII.

Prestajanje kazni mora v resnici postati instrument prevzgoje. Zato je potrebno še nadalje izpopolnjevati zavode za prestajanje kazni. Obsojencem je potrebno omogočiti prestajanje kazni v takem tipu zavoda, ki ustreza stopnji družbene neprilagojenosti posameznega obsojenca, ker je le tako mogoče pričakovati popolno resocializacijo. Zlasti opozarjamo na KPD Ig, ki ne ustreza potrebnim sanitarnim in nastanitvenim pogojem ter ne omogoča v polni meri različnega obravnavanja obsojenk.

Na področju pomoči odpuščenim obsojencem komisije za pomoč obsojencem niso zadovoljivo opravile svoje naloge. Zato bi bilo potrebno posvetiti večjo pozornost izboljšanju in učinkovitosti službe pomoči odpuščenim obsojencem.

Ugotovitve kažejo, da gospodarske organizacije nerade sprejemajo na delo obsojence po prestani kazni. Zato morajo biti samoupravni organi uvidevnejši pri zaposlovanju obsojencev po prestani kazni, zlasti mladoletnikov.

VIII.

Vprašanje kadrov je zelo pereče v nekaterih institucijah, ki se ukvarjajo z borbo proti kriminaliteti in drugim družbeno negativnim pojavom, posebej v vzgojnih zavodih, kazensko poboljševalnih domovih in v službah notranjih zadev. Strokovni kadri v teh institucijah pokrivajo le najnujnejše potrebe in jih povprečno manjka polovica. Splošna in strokovna izobrazba sta pri večini neustrezni. Takšno stanje kadrov v teh službah se izraža tudi v učinkovitosti kriminalne politike.

Škodljive posledice ima pomanjkljiva kriminalistična služba v SR Sloveniji. Število uslužbencev te službe se je v zadnjih dveh letih zmanjšalo, kar je posebno občutno na območju večjih mest, kjer se število obravnavanih kaznivih dejanj veča, ob nezadostni zasedbi kriminalistične službe pa relativno narašča število neodkritih storilcev. Razen nepopolne kadrovske zasedbe še ni zadovoljivo rešeno vprašanje splošne in strokovne izobrazbe kriminalističnih uslužbencev ter njihove tehnične opremljenosti. Potrebno je številčno in strokovno okrepiti tudi službo milice.

Za uspešno reševanje teh vprašanj bi bili potrebni večja materialna stimulacija, možnost nadaljnjega izobraževanja, ureditev stanovanjskih vprašanj ter večji poudarek družbene pomembnosti teh služb in temu primerno vrednotenje njihovega dela.

IX.

Obravnavanje kriminalitete in še posebej negativnih družbenih pojavov v tisku, radiu in televiziji ni povsem ustrezno, ker mnogokrat teži k senzacionalnosti in ker se po vsebini omejuje zgolj na zunanje opise dogodkov. Vse premalo se kazniva dejanja in njihovi vzroki postavljajo v prostor in čas, v katerem živimo. Vse premalo tisk in druga komunikacijska sredstva odkrivajo vzroke teh dejanj in pomen njihovih posledic, kar bi bralce in poslušalce poučilo in posredno tudi angažiralo za preprečevanje pojavov družbenega nereda.

Potrebno je povečati vzgojno vlogo našega tiska, radia in televizije.

Št.: 24-3/65

Ljubljana, 24. 3. 1965

Predsednik
začasnega odbora za proučitev
vprašanj sodstva, pravne pomoči
in odvetništva Organizacijsko-
političnega zbora
Maks Klanšek l. r.

Predsednik
odbora za organizacijsko-politična
vprašanja Republiškega zbora
Niko Belopavlovič l. r.

PREDLOG ZAKONA**o volitvah delavskih svetov in drugih organov upravljanja v delovnih organizacijah****I. VOLITVE DELAVSKEGA SVETA***1. Splošne določbe***1. člen**

Volitve in odpoklic članov delavskih svetov in upravnih odborov oziroma drugih ustreznih organov upravljanja v delovnih organizacijah se opravljajo po določbah temeljnega zakona o volitvah delavskih svetov in drugih organov upravljanja v delovnih organizacijah (Uradni list SFRJ, št. 15-191/64 — v nadaljnjem besedilu: temeljni zakon), po določbah tega zakona ter na podlagi statutov in drugih splošnih aktov delovnih organizacij, izdanih na podlagi zakona.

2. člen

Volitve delavskega sveta morajo biti opravljene vsako leto najpozneje do konca aprila.

Volitve delavskega sveta v šolah, visokošolskih zavodih in drugih vzgojnih in izobraževalnih zavodih ter v gledališčih in koncertnih zavodih, ki imajo

svoj zbor ali orkester, morajo biti opravljene v začetku šolskega leta oziroma v začetku gledališke oziroma koncertne sezone, vendar najpozneje do konca koledarskega leta.

3. člen

V sklepu o razpisu volitev mora biti določeno, katerega dne so volitve in koliko članov se voli. Delavski svet lahko v razpisu volitev tudi določi, da se opravi kandidiranje na več zborih delovnih ljudi; v takem primeru določi, za katere enote se sklicujejo posamezni zbori delovnih ljudi in najmanjše število kandidatov, ki jih mora predlagati posamezni zbor.

Sklep o razpisu volitev se razglasi v treh dneh od dneva, ko je bil sprejet.

4. člen

Razen v primeru iz 41. člena temeljnega zakona razpiše občinska skupščina volitve delavskega sveta ter imenuje volilno komisijo in komisijo za volilni imenik tudi takrat, kadar je zaradi prenehanja prisilne uprave ali iz drugih razlogov potrebno izvoliti na novo celoten delavski svet.

5. člen

Predsednika in dva člana volilnega odbora za vsako volišče imenuje volilna komisija izmed članov delovne skupnosti.

Predsedniku in članom volilne komisije in volilnega odbora se lahko določijo namestniki.

Če predsednik ali član volilne komisije ali volilnega odbora sprejme kandidaturu, mu preneha funkcija v tem organu.

Volilna komisija in volilni odbor delata samo v polni sestavi, odločata pa z večino glasov.

6. člen

O delu organov za izvedbo volitev se napravi zapisnik.

Zapisnik podpišejo predsednik in člani organa za izvedbo volitev oziroma njihovi namestniki. Zapisnik podpišejo tudi predstavniki vlagateljev kandidatnih list oziroma njihovi namestniki, če so navzoči pri delu organa.

Na zahtevo člana organa za izvedbo volitev in na zahtevo predstavnika vlagateljev kandidatne liste se njegovo posebno mnenje oziroma pripomba vpiše v zapisnik.

7. člen

Volilni akti, ki jih je po tem zakonu treba razglasiti, se razglašajo tako, kot se razglašajo splošni akti delovne organizacije.

2. Kandidiranje in potrjevanje kandidatur

8. člen

Čas in kraj zbora delovnih ljudi za predlaganje kandidatov je treba določiti tako, da se ga lahko udeleži kar največ članov delovne skupnosti.

Sklic zbora mora biti objavljen najmanj tri dni pred dnevom zbora.

9. člen

Zbor si izvoli izmed sebe predsedstvo, ki ga sestavljajo predsednik in dva člana.

Dnevni red zbora delovnih ljudi obsega predlaganje kandidatov in določitev kandidatov.

Po končanem glasovanju razglasi predsednik zbora izid glasovanja.

10. člen

Zapisnik o delu zbora delovnih ljudi obsega poleg splošnih podatkov (kraj in čas zbora, delovna organizacija oziroma delovne enote, za katere je bil sklican zbor, imena članov predsedstva zbora) zlasti podatke o skupnem številu vseh volivcev delovnih enot, za katere je sklican zbor, in število navzočih volivcev; ime delovnih ljudi, ki so bili na zboru predlagani za kandidate, in tistih, ki so bili na zboru določeni za kandidate.

11. člen

Na podlagi izida glasovanja sestavi predsedstvo zbora kandidatno listo zbora delovnih ljudi. Kandidatno listo podpišejo vsi člani predsedstva.

Če so bili predlagani kandidati na več zborih delovnih ljudi, sestavijo skupno kandidatno listo vseh zborov predsedniki teh zborov. Na skupni kandidatni listi se po abecednem redu navedejo vsi kandidati, ki so bili določeni na posameznih zborih. Skupno kandidatno listo podpišejo predsedniki vseh zborov.

12. člen

Kandidatna lista obsega:

1. označbo, ali jo predlaga zbor delovnih ljudi ali skupina volivcev;
2. ime delovne organizacije in datum volitev;
3. ime vsakega kandidata ter delovno mesto, na katerem je zaposlen.

Kandidatno listo skupine volivcev podpišejo vsi volivci predlagatelji s polnim imenom in z navedbo delovnega mesta, na katerem so zaposleni.

Kandidatni listi mora biti priložena pismena izjava vsakega kandidata, da sprejme kandidaturo. Izjava je tudi lahko skupna za več kandidatov ali za vse. Kandidat, ki ga predlaga zbor delovnih ljudi, lahko da izjavo ustno na zboru, kar mora biti poočiteno v zapisniku zbora.

Kandidatni listi zbora delovnih ljudi mora biti priložen tudi zapisnik zbora oziroma zapisnik vseh zborov.

13. člen

Za vlagatelje kandidatne liste zbora delovnih ljudi se štejejo dopisniki kandidatne liste, za vlagatelje kandidatne liste, ki jo predlaga skupina volivcev, pa prvi trije podpisniki kandidatne liste.

14. člen

Volilna komisija vrne vlagateljem kandidatno listo, če ugotovi take pomanjkljivosti ali nepravilnosti, ki jih lahko vlagatelji sami odpravijo. Če predložijo vlagatelji popravljeno listo v 24 urah potem, ko jim je bila vrnjena, se šteje, da je bila vročena takrat, ko je bila volilni komisiji prvič predložena. O

popravljeni kandidatni listi mora volilna komisija odločiti v 24 urah po prejemu.

Odločbo o zavrnitvi predloga kandidatne liste mora volilna komisija obrazložiti.

15. člen

Če kandidat, katerega kandidatura je bila potrjena, pred dnevom glasovanja umre ali sicer izgubi volilno pravico ali če umakne kandidaturo, lahko zbor delovnih ljudi oziroma skupina volivcev predlaga v potrditev kandidatoru za drugega kandidata, vendar najpozneje pet dni pred dnevom glasovanja.

Med podpisniki predloga nove kandidature, ki jo vloži skupina volivcev, mora biti najmanj polovica tistih volivcev, ki so podpisali prvotno kandidatno listo.

3. Volišča in volilno gradivo

16. člen

Volišča določi volilna komisija v 24 urah potem, ko je bila imenovana. Volišča se označijo z zaporednimi števkami.

Volišča se določijo tako, da praviloma na enem volišču ne glasuje manj kot 25 in ne več kot 300 volivcev.

Na vsakem volišču se uredi poseben prostor za izpolnjevanje glasovnic.

17. člen

Volilna komisija poskrbi, da dobi vsak volilni odbor pravočasno zadostno število glasovnic, glasovalno skrinjico, volilni imenik in vse drugo, kar je potrebno za nemoten potek glasovanja.

4. Glasovanje

18. člen

Glasovnica obsega:

1. ime delovne organizacije, navedbo, da gre za volitve delavskega sveta in datum volitev;
2. koliko članov delavskega sveta se voli;
3. ime vsakega kandidata ter delovno mesto, na katerem je zaposlen; pred imenom vsakega kandidata se postavi zaporedna številka.

19. člen

Čas glasovanja določi volilna komisija tako, da lahko isti dan glasujejo delavci vseh izmen.

Glasovanje se začne ob uri, ki je določena za začetek glasovanja in traja nepretrgoma ves čas, ki je določen za glasovanje. Pred potekom tega časa se lahko glasovanje zaključi samo, če so glasovali vsi volivci, ki so vpisani v volilnem imeniku za to volišče.

Pred dnevom, ki je določen za glasovanje, lahko glasujejo volivci v primerih iz 25. člena, ter na podlagi sklepa volilne komisije v primerih iz 27. člena in iz tretjega odstavka 28. člena tega zakona.

20. člen

Volivec glasuje na volišču, za katero je vpisan v volilnem imeniku.

Na drugem volišču lahko glasuje volivec samo, če dela na dan volitev izven kraja, kjer je njegovo volišče; v takem primeru glasuje na volišču, ki je organizirano v delovni enoti ali za delovno skupino, v kateri ta dan dela.

Člani volilnega odbora in predstavniki kandidatnih list ter njihovi namestniki lahko glasujejo na volišču, na katerem opravljajo to funkcijo.

V primerih iz prejšnjih dveh odstavkov glasuje volivec s potrdilom komisije za volilni imenik, da je vpisan v volilnem imeniku za drugo volišče. Izdaja potrdila se poočiti v volilnem imeniku, v katerem je volivec vpisan, potrdilo pa priloži zapisniku o glasovanju.

21. člen

Volilni odbor ne sme odreči glasovanja nikomur, ki je vpisan v volilni imenik, in tudi nikomur, ki je po tem zakonu upravičen glasovati na podlagi potrdila (četrti odstavek 20. člena).

Predsednik ali član volilnega odbora obkroži vzporedno številko volivca v volilnem imeniku, mu pojasni način glasovanja in mu da glasovnico.

Če pride glasovat volivec, čigar ime je v volilnem imeniku že obkroženo, volilni odbor ne dovoli glasovanja, vpiše se pa to v zapisnik.

22. člen

Volivec lahko glasuje samo za kandidate, ki so navedeni na glasovnici. Pripisovanje drugih in glasovanje zanje se ne upošteva.

Izpolnjeno glasovnico odda volivec v glasovalno skrinjico in zapusti volišče.

23. člen

Če volivec zaradi telesne hibe ali iz drugih vzrokov ne bi mogel sam izpolniti glasovnice, ima pravico pripeljati s seboj osebo, ki namesto njega po njegovem navodilu izpolni glasovnico. To se vpiše v zapisnik.

24. člen

V zapisniku o glasovanju se poleg splošnih podatkov (dan in čas glasovanja, delovna organizacija, številka volišča, imena navzočih članov volilnega odbora in predstavnikov kandidatnih list oziroma njihovih namestnikov) vpišejo okoliščine, ki so pomembne za glasovanje.

25. člen

Volivec, ki bo na dan glasovanja na uradnem potovanju, lahko glasuje pred svojim odhodom.

Volivec glasuje v navzočnosti članov volilne komisije tako, da izpolni glasovnico, jo da v ovitek brez naslova, ovitek zalepi in ga odda predsedniku volilne komisije. Vse ovitke z glasovnicam volivcev, ki so na način glasovali, da predsednik skupaj s seznamom teh glasovalcev v skupni ovitek brez naslova in ovitek zalepi.

26. člen

Če ima delovna organizacija izven svojega sedeža delovne enote ali delovišča z majhnim številom članov delovne skupnosti, tako da se zanje ne more določiti volišče, glasujejo po sklepu volilne komisije volivci v takih enotah oziroma deloviščih po pošti. Vsaki taki delovni enoti oziroma delovišču pošlje volilna komisija toliko glasovnic, kolikor je tam volivcev, in navodilo o načinu glasovanja. To mora poslati tako pravočasno, da volivci lahko glasujejo na dan, ki je določen za glasovanje.

Volivec glasuje po pošti tako, da vloži izpolnjeno glasovnico v ovitek brez naslova in ovitek zalepi. Vodja delovne enote oziroma delovišča pošlje ovitke z glasovnicami, seznam volivcev v delovni enoti, ter neuporabljene glasovnice brez odlašanja po pošti ali na drug zanesljiv način volilni komisiji.

27. člen

V delovnih enotah in na deloviščih izven sedeža delovne organizacije se lahko ne glede na to, ali je za tako enoto ali delovišče organizirano volišče ali pa se voli po pošti, na podlagi sklepa volilne komisije glasuje pred dnem, ki je določen za glasovanje v delovni organizaciji, če bi sicer volilna komisija ne mogla dobiti gradiva o glasovanju najpozneje na dan po glasovanju v delovni organizaciji.

28. člen

Volivci — člani posadke morske ladje, ki na dan volitev ne bo na sedežu delovne organizacije, glasujejo po določbah 25. člena in 26. člena tega zakona ali pa na posebnem volišču, ki se organizira na ladji. Način glasovanja določi volilna komisija.

Če volilna komisija ne more oddati volilnemu odboru oziroma kapitanu ladje (v nadaljnjem besedilu: volilni odbor) glasovnic pred odhodom ladje, mu jih pošlje brž ko je mogoče. Če bi volilni odbor po pošti ne dobil pravočasno glasovnic, mu sporoči volilna komisija telegrafsko potrebne podatke, da napravi sam glasovnice. Volilni imenik sestavi volilni odbor.

Ob pogojih 27. člena lahko določi volilna komisija, da se glasuje na ladji pred dnevom, ki je določen za glasovanje v delovni organizaciji ali da ji sporoči volilni odbor podatke o izidu volitev telegrafsko. Gradivo o glasovanju pošlje volilni odbor tudi v tem primeru brez odlašanja volilni komisiji.

29. člen

Ovitke z glasovnicami, oddanimi po 25. in 26. členu tega zakona, odpre volilna komisija potem, ko pregleda volilno gradivo z vseh volišč. Glasove, oddane s temi glasovnicami, prišteje volilna komisija k skupnemu številu glasov, ki jih je dobil posamezni kandidat na vseh voliščih.

5. Ugotavljanje izida glasovanja na voliščih

30. člen

Ko je glasovanje končano, prešteje volilni odbor najprej neuporabljene glasovnice, jih da v poseben ovitek in ovitek zapečati.

Nato ugotovi volilni odbor skupno število glasovalcev po volilnem imeniku in po potrdilih (20. člen). Nato odpre glasovalno skrinjico in prešteje glasove. Če se pokaže razlika med skupnim številom glasovalcev po volilnem imeniku in po potrdilih, ter med številom glasovnic po oddanih glasovnicah, velja izid po glasovnicah.

Neveljavne so neizpolnjene glasovnice ter glasovnice, ki so izpolnjene tako, da se za nobenega kandidata ne da zanesljivo ugotoviti, ali je volivec zanj glasoval.

31. člen

Zapisnik volilnega odbora o ugotavljanju izida glasovanja na volišču obsega poleg splošnih podatkov (24. člen) zlasti: število volivcev in število glasovalcev po volilnem imeniku; število volivcev, ki so glasovali s potrdilom, skupno število oddanih glasovnic; koliko glasovnic je bilo neveljavnih; koliko glasov je dobil posamezni kandidat.

32. člen

Volni odbor odda oziroma pošlje zapisnik o svojem delu in drugo gradivo o glasovanju takoj volilni komisiji.

6. Ugotavljanje izida volitev po volilni komisiji

33. člen

Izid volitev članov delavskega sveta ugotovi volilna komisija na podlagi izida glasovanja na vseh voliščih in na podlagi glasovnic, oddanih po 25. in 26. členu tega zakona.

Volilna komisija razglasi izid volitev in pošlje delavskemu svetu zapisnik o svojem delu.

Volilna komisija obvesti občinsko skupščino o izidu volitev.

34. člen

Zapisnik o delu volilne komisije obsega poleg splošnih podatkov (datum, delovna organizacija, število volišč, imena navzočih članov volilne komisije in predstavnikov kandidatnih list) zlasti: skupno število volivcev, vpisanih v vseh volilnih imenikih, skupno število glasovalcev in število neveljavnih glasovnic; koliko volivcev je glasovalo po 25. in 26. členu tega zakona; koliko članov delavskega sveta je bilo treba izvoliti; ime vsakega kandidata in število glasov, ki jih je dobil; ime vsakega kandidata, ki je bil izvoljen za člana delavskega sveta.

7. Volitve po volilnih enotah

35. člen

Če se volijo člani delavskega sveta po volilnih enotah, se uporabljajo določbe tega zakona ob upoštevanju naslednjih posebnih določb:

1. delavski svet določi v sklepu o razpisu volitev, katere delovne enote sestavljajo posamezno volilno enoto in koliko članov se voli v vsaki enoti;

2. kandidiranje, glasovanje in ugotavljanje izida volitev se opravi za vsako volilno enoto posebej; poleg tega se ugotovi izid volitev tudi za delovno organizacijo kot celoto; če je bilo več volilnih komisij (18. člen temeljnega zakona), ugotovi skupni izid volitev volilna komisija na sedežu delovne organizacije;

3. na kandidatnih listah, glasovnicah in v zapisnikih se navedejo tudi volilna enota in delovne enote, ki jo sestavljajo.

8. *Volitve svetov delovnih enot*

36. člen

Pri volitvah članov sveta delovne enote se uporabljajo določbe tega zakona ob upoštevanju naslednjih posebnih določb:

1. volitve članov sveta delovne enote potekajo praviloma krajevno in časovno skupno z volitvami članov delavskega sveta; vendar mora biti kandidiranje in glasovanje opravljeno posebej za volitve v svet delovne enote in posebej za volitve v delavski svet delovne organizacije; glasovanje lahko vodi isti volilni odbor, glasovnice pa se oddajajo v posebno glasovalno skrinjico za člane sveta delovne skupnosti in v posebno glasovalno skrinjico za člane delavskega sveta; zapisnik se napravi posebej za volitve v svet delovne enote in posebej za volitve delavskega sveta;

2. izid volitev se ugotavlja posebej za volitve v svet delovne enote in posebej za volitve v delavski svet;

3. na kandidatnih listah, glasovnicah in zapisnikih se pri volitvah članov sveta delovne enote navede poleg delovne organizacije tudi delovna enota in navede, da gre za volitve svetov delovne enote.

9. *Prva seja delavskega sveta in verifikacija mandatov*

37. člen

Prvo sejo delavskega sveta po volitvah skliče predsednik delavskega sveta najpozneje za petnajsti dan po volitvah.

Če je bil izvoljen na novo celotni delavski svet, skliče prvo sejo delavskega sveta predsednik volilne komisije. V tem primeru vodi sejo do izvolitve predsednika delavskega sveta najstarejši član sveta.

38. člen

Na prvi seji delavskega sveta po volitvah se verificirajo mandati na novo izvoljenih članov sveta ter izvoli upravni odbor. Na prvi seji se izvoli tudi predsednik delavskega sveta, če je prejšnjemu predsedniku prenehal mandat.

39. člen

O verifikaciji mandatov odloči delavski svet na podlagi poročila verificacijske komisije. Komisija ima tri do pet članov, ki jih izvoli delavski svet izmed sebe.

Pri razpravljanju in odločanju o potrditvi mandatov izvoljenih članov delavskega sveta imajo pravico sodelovati vsi člani sveta. Član delavskega sveta, čigar mandat je osporavan, ne more glasovati o verifikaciji svojega mandata. O vsakem osporavanem mandatu se glasuje posebej.

10. Ponovne volitve

40. člen

Ponovne volitve v delavski svet se opravijo:

1. če je na volitvah glasovalo manj kot polovica vseh volivcev;
2. če zaradi smrti kandidata, odpovedi kandidaturi ali iz drugih vzrokov ni bilo izvoljenih toliko kandidatov, kot bi jih moralo biti izvoljenih;
3. če volilna komisija razveljavi volitve zaradi nepravilnosti pri volitvah;
4. če se ob verifikaciji mandatov razveljavi izvolitev kakšnega kandidata ali če občinsko sodišče ugotovi pritožbi zoper akt delavskega sveta, s katerim je bil mandat verificiran.

41. člen

Ponovne volitve razpiše volilna komisija najpozneje v petnajstih dneh. Ta rok se računa v primerih iz 1. in 2. točke 40. člena od dneva, ko je volilna komisija ugotovila izid glasovanja; v primerih iz 3. točke 40. člena od dneva odločbe o razveljavitvi volitev; v primerih iz 4. točke 40. člena od dneva, ko je bila razveljavljena izvolitev kandidata oziroma od dneva pravomočnosti sodne odločbe.

V razpisu ponovnih volitev določi volilna komisija v skladu z določbami četrtega odstavka 39. člena in 72. člena temeljnega zakona, ali se ponovijo glede vseh ali samo glede posameznih kandidatov; ali se ponovi celotni volilni postopek ali pa samo posamezne faze volilnega postopka in katere oziroma ali se ponovi glasovanje samo na posameznih voliščih in na katerih.

Od razpisa pa do dneva ponovnih volitev ne sme preteči manj kot 8 dni in ne več kot 30 dni.

II. Volitve v delovnih organizacijah, ki ne volijo delavskega sveta oziroma upravnega odbora

42. člen

V delovnih organizacijah, v katerih opravlja funkcijo delavskega sveta celotna delovna skupnost, izvoli delovna skupnost člane upravnega odbora v roku, ki je določen v 2. členu tega zakona. Volitve članov upravnega odbora opravi delovna skupnost ob primerni uporabi določb 46. do 52. člena temeljnega zakona.

43. člen

V delovnih organizacijah, v katerih opravlja funkcijo upravnega odbora celotna delovna skupnost, izvoli delovna skupnost predsednika delovne skupnosti v roku, ki je določen v 2. členu tega zakona.

III. Končne določbe

44. člen

Predstavniki družbene skupnosti, ki po veljavnih predpisih sodelujejo kot člani organov upravljanja pri upravljanju določenih zadev v delovnih organi-

zacijah, se volijo oziroma imenujejo v rokih, ki so določeni v 2. členu tega zakona.

Najpozneje 30 dni pred potekom roka iz 2. člena tega zakona mora delovna organizacija za tiste predstavnike javnosti, ki jim poteče mandat, sporočiti to organom oziroma organizacijam, ki so jih izvolile, da določijo nove predstavnike.

45. člen

Ta zakon začne veljati osmi dan po objavi v »Uradnem listu SRS«.

O B R A Z L O Ž I T E V

Temelji volilnega sistema za volitve organov upravljanja v delovnih organizacijah so bili v skladu z novo ustavo na novo urejeni s temeljnim zakonom o volitvah delavskih svetov in drugih organov upravljanja v delovnih organizacijah (v nadaljnjem besedilu: temeljni zakon), ki ga je Zvezna skupščina sprejela v začetku aprila lanskega leta. Temeljni zakon ureja vsa pomembnejša vprašanja, ki morajo biti zaradi zagotovitve enotnosti sistema družbenega samoupravljanja enotno urejena za vso Jugoslavijo. V temeljnem zakonu so v glavnem ostala odprta samo nekatera tehnična vprašanja o volilnem postopku. Predlog republiškega zakona je zato izdelan v mejah dopolnilnega predpisa in se dosledno izogiba ponavljanju določb temeljnega zakona. Predlog ureja posamezna vprašanja volilnega postopka, ki jih je treba podrobneje izpeljati iz načel temeljnega zakona, ter tista vprašanja, za katera je v temeljnem zakonu izrecno določeno, da se uredijo z republiškimi predpisi (15. člen temeljnega zakona — stalen rok za izvedbo volitev).

Prve volitve na podlagi določb temeljnega zakona so bile opravljene že v letu 1964 v vseh delovnih organizacijah razen v visokošolskih zavodih. Temeljni zakon je pooblastil republiške izvršne svete, da za prve volitve uredijo s svojimi predpisi vprašanja volilnega postopka, ki niso urejena s temeljnim zakonom, da bi mogle biti prve volitve nemoteno opravljene. Zaradi časovne stiske sta glede teh vprašanj v letu 1964 Republiški sekretariat za delo in Republiški sekretariat za zakonodajo in organizacijo izdala posebno strokovno navodilo.

Zakonski predlog se omejuje le na tista vprašanja volilnega postopka, ki jih je treba zakonsko urediti zaradi uresničitve načel, izraženih v temeljnem zakonu. V številna drobna vprašanja volilne tehnike (na primer: natančna določitev procedure glasovanja in ugotavljanja izida; določitev internih rokov za posamezna volilna opravila in podobno) se predlog ne spušča, ker bi takšno podrobno urejanje lahko pomenilo oviro zlasti za manjše delovne organizacije, kjer se dajo posamezna volilna opravila zaradi majhnega števila članov delovnih skupnosti bolj enostavno izvesti. Predlog torej predvideva široko iniciativo organov upravljanja v delovnih organizacijah, ki naj s svojimi splošnimi akti, v skladu s konkretnimi razmerami in potrebami, uredijo posamezna podrobna vprašanja volilne tehnike. Takšno stališče je jasno izraženo v 1. členu predloga, ki določa, da se opravljajo volitve in odpoklic upravljanja delovnih organizacij po določbah zveznega in republiškega zakona ter na podlagi statutov in drugih splošnih aktov delovnih organizacij, izdanih na podlagi zakona.

Pri urejanju posameznih vprašanj v zakonskem predlogu so bile upoštevane izkušnje iz dosedanje prakse pri volitvah delavskih svetov ter načela volilnega sistema za volitve članov predstavniških teles družbeno-političnih skupnosti, ki pa so bila ustrezno prilagojena specifičnostim volitev organov upravljanja v delovnih organizacijah.

Nekatera pomembnejša vprašanja, ki jih ureja predlog, so naslednja:

Temeljni zakon v 15. členu na splošno določa, da morajo biti opravljene volitve organov upravljanja v delovnih organizacijah v začetku leta, praviloma po sprejetju zaključnega računa, konkretno določitev roka pa prepušča republiškemu predpisu. Po prvem odstavku 2. člena zakonskega predloga morajo biti opravljene volitve vsako leto do konca meseca aprila. Predlog realizira tudi pooblastilo temeljnega zakona, da lahko republiški predpis za posamezne vrste delovnih organizacij določi tudi poznejši rok; tako drugi odstavek 2. člena predloga določa, da se opravijo volitve delavskih svetov v šolah, visokošolskih zavodih in drugih vzgojnih in izobraževalnih zavodih ter v gledališčih in koncertnih zavodih, ki imajo svoj zbor ali orkester v začetku šolskega leta oziroma v začetku gledališke oziroma koncertne sezone, vendar pa najpozneje do konca koledarskega leta. Za šolske zavode se predlaga rok za izvedbo volitev v jeseni zaradi pogostih sprememb v sestavu učiteljskega zbora in nujnih vsakoletnih sprememb v sestavu študentov. Isto velja tudi za rok za volitve organov upravljanja v gledališčih in koncertnih zavodih z lastnim umetniškim ansambлом, katerega sestav se z novo gledališko oziroma koncertno sezono navadno spremeni.

Če ima delovna organizacija delovne enote, ki po statutu delovne organizacije volijo tudi svoje organe upravljanja, se opravijo volitve delavskega sveta in sveta delovne enote po zakonskem predlogu praviloma istega dne. Takšna določba je postavljena v predlogu iz razlogov praktičnosti in ekonomičnosti, da se posamezna volilna opravila, ki se dajo za obe vrsti volitev opraviti istočasno, ne bi brez potrebe opravljala dvakrat.

Predlog dopolnjujejo določbe temeljnega zakona glede organov za izvedbo volitev s tem, da določa sestavo volilnih odborov in predvideva možnost določitve namestnikov predsednikom in članom volilnih organov.

Po temeljnem zakonu se na volitvah članov delavskega sveta kandidira po kandidatnih listah, ki jih lahko predlagajo zbori delovnih ljudi in tudi določeno število volivcev. Ta določba je v zakonskem predlogu (11. do 13. člen) dopolnjena z določbami o tem, koliko kandidatov mora obsegati kandidatna lista, če predlaga kandidate en sam zbor, in koliko, če predlaga kandidate več zborov delovnih ljudi; kdo sestavi predlog kandidatne liste na podlagi sklepa zbora oziroma na podlagi sklepa zborov delovnih ljudi in kdo kandidatno listo podpiše; o vsebini kandidatne liste; o tem, kdo se šteje za vlagatelja kandidatne liste.

V zakonskem predlogu je postavljen rok 24 ur za določitev volišč (16. člen); ta rok je potreben zato, ker mora biti komisija za volilne imenike imenovana najpozneje tri dni po razpisu volitev, komisija pa mora najpozneje v nadaljnjih treh dneh izdelati volilne imenike za vsako volišče.

V zakonskem predlogu so urejeni tudi nekateri posebni primeri glasovanja pri volitvah. Tako glasujejo delavci v manjših enotah oziroma deloviščih, ki so izven sedeža delovne organizacije in nimajo svojih volišč, po pošti, delavci, ki bodo na dan volitev na službenem potovanju, pa glasujejo pred volilno komisijo pred odhodom na službeno potovanje (25. do 27. člen). V takšnih primerih pred-

videva zakonski predlog še to posebnost, da take glasovnice ne pridejo v glasovalne skrinjice, temveč jih dobi neposredno volilna komisija, ki jih upošteva pri ugotavljanju celotnega izida volitev. Način volitev članov posadk morskih ladij, ki na dan volitev niso v matičnem pristanišču, ureja zakonski predlog (28. člen) po načelih, ki veljajo za volitve zveznih poslancev, to je, da se na ladji formira posebno volišče; dopušča pa tudi postopek po določbah 25. in 26. člena. Po 27. členu je predvidena možnost, da se v oddaljenih enotah glasuje pred dnevom, ki je določen za glasovanje na sedežu organizacije.

Vprašanja časa in načina glasovanja ter ugotavljanja izida volitev so v predlogu urejena ob primerni uporabi zakonskih določb, ki veljajo za volitve odbornikov in poslancev. Temeljni zakon vprašanja ponovnih volitev posebej ne ureja, čeprav jih v nekaterih primerih omenja. Zato so v zakonskem predlogu (40. in 41. člen) samostojno urejena vprašanja, v katerih primerih in v kakšnem obsegu se opravijo ponovno volitve.

Zakonski predlog določa rok za izvolitev upravnega odbora v delovnih organizacijah, ki nimajo delavskega sveta (42. člen), za izvolitev predsednika delovne skupnosti v delovnih organizacijah, ki nimajo upravnega odbora (43. člen) ter za izvolitev predstavnikov družbene skupnosti v organe upravljanja določenih delovnih organizacij (44. člen). Za vse te primere je določeno, da morajo biti volitve oziroma imenovanja izvršena do konca roka, ki je določen za volitve članov delavskega sveta.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
REPUBLIŠKI ZBOR

Odbor za organizacijsko-politična
vprašanja

P O R O Č I L O

**k predlogu zakona o volitvah delavskih svetov in drugih organov upravljanja
v delovnih organizacijah**

Odbor za organizacijsko-politična vprašanja Republiškega zbora je na seji dne 25. marca 1965 obravnaval predlog zakona o volitvah delavskih svetov in drugih organov upravljanja v delovnih organizacijah, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil Izvršni svet.

V načelni obravnavi zakonskega predloga odbor ni imel pripomb. Odbor je mnenja, da je predložen zakon potreben, ker dopolnjuje temeljni zakon o volitvah delavskih svetov in drugih organov upravljanja v delovnih organizacijah. Predložen zakon se omejuje le na urejanje tistih vprašanj, ki jih zvezni zakon ni uredil in na urejanje tistih vprašanj, za katera je republika s temeljnim zakonom izrecno pooblaščen.

V podrobni obravnavi je odbor sprejel naslednje spremembe in dopolnitve:

K 6. členu: a) črta se drugi stavek, ki se glasi: »zapisnik podpišejo tudi predstavniki vlagateljcev kandidatnih list oziroma njihovi namestniki, če so navzoči pri delu organa«;

b) V tretjem odstavku se črta del besedila, ki se glasi: »in na zahtevo predstavnika vlagateljev kandidatne liste«.

Amandma je redakcijskega značaja.

K 12. členu: V drugem odstavku se črta besedilo: »in z navedbo delovnega mesta, na katerem so zaposleni«.

Odbor je mnenja, da pri podpisih predlagateljev kandidatne liste navedba delovnega mesta, na katerem so zaposleni, bistveno ne pripomore k zagotovitvi, da so predlagatelji iz iste volilne enote. Posebno pri večjih gospodarskih organizacijah je namreč možno, da je na enakih delovnih mestih več oseb z enakim imenom in priimkom. Po drugi strani pa bi to navajanje po nepotrebnem obremenjevalo delo komisij.

K 45. členu: Besedilo se spremeni tako, da se glasi: »Ta zakon začne veljati z dnevom objave v Uradnem listu SRS«.

Odbor je mnenja, da je rok za volitve delavskih svetov in drugih organov upravljanja že sedaj prekratek in ga zato ni treba omejevati še z določilom kot ga vsebuje predlagani 45. člen, po katerem naj bi zakon začel veljati osmi dan po objavi v Uradnem listu SRS. Priprave za volitve se morajo pričeti čimprej. Glede na to je odbor mnenja, da je v tem primeru podan utemeljen razlog za uporabo drugega odstavka 216. člena ustave SR Slovenije.

Predstavniki Izvršnega sveta se je z vsemi predlaganimi spremembami strinjal in so tako postale sestavni del zakonskega predloga. Odbor zato predlaga Republiškemu zboru Skupščine SR Slovenije, da predloženi zakon s sprejetimi spremembami sprejme.

Za svojega poročevalca je odbor določil poslanko Ano Rozman.

Št.: 023-47/65

Ljubljana, 26. 3. 1965

Predsednik:

Niko Belopavlovič l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
ORGANIZACIJSKO-POLITIČNI ZBOR

Odbor za proučevanje zakonskih
in drugih predlogov

POROČILO

k predlogu zakona o volitvah delavskih svetov in drugih organov upravljanja v delovnih organizacijah

Odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov Organizacijsko-političnega zbora je na seji 25. marca 1965 obravnaval in sklepal o predlogu zakona o volitvah delavskih svetov in drugih organov upravljanja v delovnih organizacijah, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil Izvršni svet.

Pri obravnavanju v načelu o zakonskem predlogu ni bilo pripomb. Odbor je mnenja, da je sprejetje predloženega zakona potrebno, ker dejansko dopol-

njuje temeljni zakon o volitvah delavskih svetov in drugih organov upravljanja v delovnih organizacijah, ki ga je Zvezna skupščina sprejela pred letom dni. Predloženi zakon se omejuje le na urejanje tistih vprašanj, ki jih zvezni zakon ni uredil ali pa vprašanja, glede katerih zvezni zakon za njihovo reševanje izrecno pooblašča republiko.

Pri obravnavi o podrobnostih je odbor sprejel predlog, ki ga je v zvezi s 6. členom predlaganega zakona podal predstavnik predlagatelja. Predstavnik predlagatelja je namreč opozoril na redakcijsko napako v drugem odstavku 6. člena, kjer je treba drugi stavek »zapisnik podpišejo tudi predstavniki vlagateljev kandidatnih list oziroma njihovi namestniki, če so navzoči pri delu organa« brisati. Prav tako pa tudi del stavka v tretjem odstavku istega člena, ki se glasi . . . »in na zahtevo predstavnika vlagateljev kandidatne liste . . .«.

K členu 12 predlaganega zakona pa je odbor sprejel amandma, po katerem naj se v drugem odstavku tega člena črtajo besede »in z navedbo delovnega mesta, na katerem so zaposleni«.

Odbor je bil mnenja, da pri podpisih predlagateljev kandidatne liste navedba delovnega mesta, na katerem so zaposleni, ne pripomore bistveno k zagotovitvi, da so predlagatelji iz iste volilne enote, ker je posebno pri večjih gospodarskih organizacijah možno, da je na enakih delovnih mestih več oseb z enakim imenom in priimkom. Po drugi strani pa bi to navajanje po nepotrebnem obremenjevalo delo komisij.

Predstavnik Izvršnega sveta se je s predlagano spremembo strinjal in je tako postala sestavni del zakonskega predloga.

K členu 45 je odbor predlagal spremembo tako, da se besedilo tega člena spremeni: »Ta zakon začne veljati z dnem objave v Uradnem listu SRS«.

Odbor je bil mnenja, da ni primerno, glede na že itak kratek rok, v katerem je treba izvoliti delavske svete in druge organe upravljanja v delovnih organizacijah, le tega še omejevati z določilom kot ga vsebuje predlagani 45. člen, po katerem naj bi zakon začel veljati 8. dan po objavi v Uradnem listu SRS. Prav z namenom, da bi se priprave za volitve lahko čimprej začele, je bil odbor mnenja, da bi bilo v danem primeru upravičeno odstopiti od ustaljene prakse, po kateri začno veljati zakoni v 8 dneh po objavi in je nasprotno temu predlagal, da stopi predlagani zakon v moč že takoj na dan objave v Uradnem listu SRS.

Predstavnik Izvršnega sveta je tudi to spremembo sprejel in je tako postala sestavni del zakonskega predloga.

Odbor predlaga Organizacijsko-političnemu zboru, da predloženi zakon s sprejetimi spremembami sprejme.

Za svojega poročevalca je odbor določil poslanko Marijo Aljančič.

St.: 023-47/65

Ljubljana, 26. 3. 1965

Predsednik:
Vlado Černe l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE

Zakonodajno-pravna komisija

POROČILO

**k predlogu zakona o volitvah delavskih svetov in drugih organov upravljanja
v delovnih organizacijah**

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije je na svoji seji dne 27. 3. 1965 obravnavala predlog zakona o volitvah delavskih svetov in drugih organov upravljanja v delovnih organizacijah, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil Izvršni svet.

V načelni obravnavi je bilo ugotovljeno, da zakonski predlog ureja posamezna vprašanja volivnega postopka, ki jih je treba podrobneje urediti z republiškim zakonom, upošteva načela temeljnega zakona o volitvah delavskih svetov in drugih organov upravljanja v delovnih organizacijah (Uradni list SFRJ, št. 15/64), ter tista vprašanja, za katera je v tem zveznem zakonu izrecno določeno, da se uredijo z republiškimi predpisi. Komisija k zakonskemu predlogu ni imela načelnih pripomb.

V podrobni obravnavi zakonskega predloga je komisija ob predloženem besedilu obravnavala hkrati amandmaje odbora za organizacijsko-politična vprašanja Republiškega zbora ter odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov Organizacijsko-političnega zbora k 6., 12. in 45. členu. K navedenim amandmajem komisija ni imela pripomb. Komisija ni predlagala sprememb in dopolnitev.

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije meni, da je zakonski predlog s predlaganimi spremembami in dopolnitvami v skladu z ustavo in s pravnim sistemom ter predlaga, da ga pristojna zbora Skupščine SR Slovenije sprejmeta.

Št.: 023-47/65

Ljubljana, 29. 3. 1965

Predsednik:
dr. Josip Globevnik l. r.

PREDLOG ZAKONA**o zasebnem gostinstvu****I. SPLOŠNE DOLOČBE****1. člen**

Občani lahko z osebnim delom in s svojimi sredstvi opravljajo gostinsko dejavnost po določbah tega zakona (v nadaljnjem besedilu: samostojni gostinci).

2. člen

Samostojni gostinci lahko opravljajo dejavnosti naslednjih vrst gostinskih obratov: bifejev, gostiln, prenočišč, penzionov in drugih podobnih gostinskih obratov.

Samostojni gostinec opravlja gostinsko dejavnost trajno. Pri svojem poslovanju mora upoštevati poslovne običaje, ki veljajo za ustrezno gostinsko dejavnost.

3. člen

Samostojni gostinec lahko opravlja za svoje goste brez posebnega dovoljenja tudi druge dopolnilne gospodarske dejavnosti, ki so povezane z osnovno dejavnostjo in so običajno v gostinstvu.

4. člen

Samostojni gostinci smejo pri opravljanju gostinske dejavnosti uporabljati dopolnilno delo drugih.

Dopolnilno delo v gostinskih obratih smejo opravljati največ trije delavci.

Za dopolnilno delo drugih se ne šteje delo ožjih družinskih članov samostojnega gostinca.

5. člen

Gostinski obrat samostojnih gostincev ima lahko tudi vajence, če izpolnjuje poleg pogojev iz tega zakona tudi pogoje, ki so določeni s posebnimi predpisi o vajencih. Vajenec je lahko tudi ožji družinski član samostojnega gostinca.

Če ima gostinski obrat samostojnih gostincev vajence, se to ne šteje za uporabo dopolnilnega dela drugih. Delo vajenca, ki je opravil strokovni izpit, se za čas obveznega delovnega razmerja po predpisih o vajencih ne šteje za uporabo dopolnilnega dela drugih.

6. člen

Posameznik lahko dobi dovoljenje za en gostinski obrat, v katerem pa lahko v skladu z izdanim dovoljenjem opravlja tudi več dejavnosti iz 2. člena tega zakona.

Gostinski obrat lahko posluje v skladu z dovoljenjem celoletno ali sezonsko.

Gostinski obrat mora imeti svoj poslovni sedež in gostinskim dejavnostim ustrezne poslovne prostore.

7. člen

Firma gostinskega obrata mora vsebovati navedbo vrste obrata ter osebno ime samostojnega gostinca. V nazivu gostinskega obrata sme biti še posebna označba obrata.

II. USTANOVITEV, POSLOVANJE IN PRENEHANJE GOSTINSKEGA OBRATA

8. člen

Gostinski obrat lahko ustanovi, kdor izpolnjuje tele pogoje:

1. da je opravilno sposoben;
2. da ni v delovnem razmerju;
3. da izpolnjuje predpisane zdravstvene pogoje;
4. da je strokovno usposobljen za opravljanje gostinske dejavnosti;
5. da mu ni s pravnomočno odločbo sodišča prepovedano opravljanje gostinskega poklica;
6. da ima poslovni prostor, ki ustreza predpisanim minimalnim higienskimi in tehničnim pogojem;
7. da izpolnjuje morebitne druge, s posebnimi predpisi določene pogoje.

9. člen

Za ustanovitev gostinskega obrata je potrebno dovoljenje za gostinstvo pristojnega občinskega upravnega organa občine, v kateri bo imel obrat svoj poslovni sedež.

Dovoljenja za ustanovitev gostinskega obrata ni mogoče odreči, če prosilec izpolnjuje predpisane pogoje.

Dovoljenja za ustanovitev gostinskega obrata ni mogoče prenesti na drugega.

10. člen

Dovoljenje za ustanovitev gostinskega obrata mora vsebovati zlasti:

1. osebno ime občana, ki se mu izda dovoljenje;
2. firmo gostinskega obrata;
3. vrste dejavnosti, ki bodo poslovni predmet gostinskega obrata;
4. poslovni sedež gostinskega obrata;
5. ali posluje obrat celoletno ali sezonsko.

11. člen

Strokovna usposobljenost se dokaže s potrdilom strokovne izobraževalne ustanove za vzgojo in za izobraževanje strokovnih kadrov za gostinske poklice ali s prakso v tej dejavnosti.

Gostinski obrat lahko ustanovi tudi, kdor nima priznane strokovne usposobljenosti iz prejšnjega odstavka, če za izdajo dovoljenja pristojni občinski upravni organ sodi, da za opravljanje zaprosene dejavnosti ni potrebna posebna strokovna usposobljenost.

12. člen

Poslovni prostori gostinskega obrata samostojnega gostinca morajo biti v kraju, v katerem ima gostinski obrat svoj poslovni sedež.

Samostojni gostinec ne sme uporabljati gostom namenjenih poslovnih prostorov za svoje stanovanje.

13. člen

Splošni predpisi o higiensko-tehničnem varstvu pri delu, sanitarni predpisi, predpisi o uporabi poslovnih prostorov ter predpisi o minimalni opremi in ureditvi gostinskih obratov, ki veljajo za gostinske obrate v družbenem sektorju, se primerno uporabljajo tudi za gostinske obrate samostojnih gostincev.

Pri odločanju in presoji pogojev iz prejšnjega odstavka se upoštevajo predvsem: sedež obrata, obseg poslovanja in vrsta gostinskih storitev.

14. člen

Vsak gostinski obrat samostojnega gostinca mora biti vpisan v register zasebnih gostinskih obratov, ki ga vodi za gostinstvo pristojni občinski upravni organ.

Vpis v register se opravi po uradni dolžnosti v osmih dneh od izdaje dovoljenja za ustanovitev gostinskega obrata.

Z vpisom v register velja gostinski obrat samostojnega gostinca za ustanovljenega in sme začeti z delom.

15. člen

Ob preselitvi gostinskega obrata samostojnega gostinca ni potrebno novo dovoljenje za ustanovitev gostinskega obrata. Z delom v novem kraju sme pričeti gostinski obrat šele, ko za gostinstvo pristojni občinski upravni organ izda odločbo o tem, da novi poslovni prostori in oprema ustrezajo higienskim in tehničnim predpisom.

Samostojni gostinec, ki mu je bilo izdano dovoljenje po drugem odstavku 11. člena tega zakona, si mora preskrbeti ob preselitvi gostinskega obrata novo dovoljenje.

Preselitev se vpiše v register na podlagi priglasitve samostojnega gostinca.

16. člen

Gostinski obrat mora osebno voditi in v njem opravljati posle tisti, ki mu je bilo izdano dovoljenje za ustanovitev gostinskega obrata.

17. člen

Če samostojni gostinec zaradi bolezni, vojaške dolžnosti ali drugega utemeljenega vzroka, ki traja dalj kot 60 dni, ne more sam voditi svojega obrata, lahko postavi za vodenje obrata poslovodjo ali pa začasno preneha z obratovanjem.

Poslovodja je lahko le oseba, ki izpolnjuje pogoje iz 8. člena tega zakona.

Vodstvo gostinskega obrata po poslovodji ali začasno prenehanje obratovanja dovoli za gostinstvo pristojni občinski upravni organ. Začasno prenehanje obratovanja se dovoli največ za eno leto, vodstvo gostinskega obrata po poslovodji pa se dovoli za čas, dokler trajajo ovire.

Ponovni pričetek dela mora samostojni gostinec priglasiti za gostinstvo pristojnemu občinskemu upravnemu organu.

18. člen

Gostinski obrat samostojnega gostinca preneha:

1. če samostojni gostinec odglasi gostinski obrat;

2. po samem zakonu (19. člen);

3. na podlagi odločbe za gostinstvo pristojnega organa (20. člen).

Prenehanje gostinskega obrata samostojnega gostinca ugotovi za gostinstvo pristojni občinski upravni organ z odločbo o prenehanju. Po pravnomočnosti odločbe se prenehanje vpiše v register zasebnih gostinskih obratov po uradni dolžnosti.

19. člen

Gostinski obrat samostojnega gostinca preneha po samem zakonu:

1. če samostojni gostinec umre;

2. če samostojni gostinec trajno izgubi opravilno sposobnost;

3. če je samostojnemu gostincu s pravnomočno odločbo sodišča prepovedano opravljanje gostinskega poklica;

4. če samostojni gostinec ne začne z delom v treh mesecih po izdaji dovoljenja za ustanovitev gostinskega obrata.

20. člen

Za gostinstvo pristojni občinski upravni organ lahko z odločbo izreče prenehanje gostinskega obrata, če samostojni gostinec:

1. brez dovoljenja po 17. členu tega zakona preneha z delom za več kot mesec dni;

2. ne prične z delom po preteku roka, ki je bil določen za začasno prenehanje obratovanja (17. člen);

3. če ne odpravi ugotovljenih pomanjkljivosti v določenem ponovnem roku (27. člen);

4. če je samostojni gostinec obsojen na zapor, daljši od enega leta, ali na strogi zapor;

5. če se ugotovi, da je samostojni gostinec v stalnem delovnem razmerju;

6. če se ugotovi, da je bilo dovoljenje za ustanovitev gostinskega obrata izdano na podlagi lažnih listin;

7. če pristojno častno sodišče predlaga prenehanje obratovanja zaradi hujše kršitve poslovnih običajev.

21. člen

Če samostojni gostinec umre ali izgubi opravilno sposobnost, lahko njegov zakonec oziroma njegovi mladoletni otroci, ki nimajo drugih dohodkov za preživljanje, vodijo gostinski obrat po poslovodji.

Osebe, ki želijo nadaljevati z opravljanjem gostinske dejavnosti po poslovodji, morajo v treh mesecih po smrti samostojnega gostinca oziroma potem, ko je samostojni gostinec izgubil opravilno sposobnost, obvestiti o tem za gostinstvo pristojni občinski upravni organ, ki izda ustrezno odločbo.

III. OPRAVLJANJE GOSTINSKIH DEJAVNOSTI ZA DRUGE GOSPODARSKE ORGANIZACIJE

22. člen

Samostojni gostinec lahko opravlja po pogodbi o poslovnem sodelovanju gostinske storitve in druge posle za gospodarske organizacije, ki opravljajo gostinsko dejavnost.

23. člen

V pogodbi o opravljanju gostinskih storitev ali drugih poslov je lahko določeno, da vlaga delovna organizacija v gostinski obrat samostojnega gostinca sredstva za njegov razvoj s pogojem, da prevzame samostojni gostinec v zvezi s tem ustrezne obveznosti.

IV. SPREJEMANJE NA PRENOČIŠČE IN HRANO
PRI ZASEBNIH GOSPODINJSTVIH

24. člen

Občani lahko sprejemajo v svojih stanovanjskih prostorih in v počitniških hišicah na prenočevanje turiste in potnike, če imajo za to dovoljenje za gostinstvo pristojnega občinskega upravnega organa.

Občani lahko dajejo hrano turistom, potnikom in abonentom, če imajo za to dovoljenje za gostinstvo pristojnega občinskega upravnega organa.

Občani lahko sklepajo s turističnimi in gostinskimi gospodarskimi organizacijami ter z uradi turističnih društev pogodbe o posredovanju pri oddajanju sob in počitniških hiše oziroma pri dajanju v zakup.

25. člen

Določbe I., II. in III. poglavja tega zakona se ne uporabljajo za opravljanje storitev iz prejšnjega člena.

Za gostinstvo pristojni republiški upravni organ izda predpise o minimalnih tehničnih in zdravstvenih pogojih za opravljanje storitev iz prejšnjega člena.

V. NADZORSTVO IN UKREPI

26. člen

Delo v gostinskih obratih samostojnih gostincev in opravljanje storitev po 24. členu tega zakona nadzorujejo za gostinstvo pristojni občinski upravni organi in ustrezne občinske inšpekcije.

27. člen

Če poslovni prostori, oprema, naprave in pribor v gostinskem obratu samostojnega gostinca ali stanovanjski prostori in počitniške hišice iz 24. člena tega zakona ne ustrezajo pogojem, ki so predpisani za te vrste obratov, ter pogojem tehničnega in zdravstveno-tehničnega varstva pri delu ali pogojem zdravstvenega varstva potrošnikov, izda pristojni inšpektor odločbo, s katero odredi odpravo pomanjkljivosti in določi rok, v katerem je treba pomanjkljivosti odpraviti. Če so z odpravo pomanjkljivosti zvezani večji materialni izdatki, je treba pri določitvi roka upoštevati objektivne pogoje.

Če se ugotovljene pomanjkljivosti v roku, ki je določen v odločbi, ne odpravijo, izda za gostinstvo pristojni občinski upravni organ odločbo, da se gostinski obrat začasno zapre, oziroma da se prostori ne smejo uporabljati po določbah 24. člena tega zakona, in določi ponovni rok za odpravo pomanjkljivosti.

Če tudi v tem roku pomanjkljivosti niso odpravljene, ukrepa občinski upravni organ po 20. členu tega zakona.

VI. KAZENSKE DOLOČBE

28. člen

Z denarno kaznijo do 20 000 dinarjev se kaznuje za prekršek:

1. kdor opravlja gostinsko dejavnost brez dovoljenja (9. člen);
2. kdor uporablja dopolnilno delo drugih ali ima vajenca v nasprotju z določbami tega zakona (4. in 5. člen);
3. kdor daje v svojih stanovanjskih prostorih in v počitniških hišicah prenočišče ali daje hrano potnikom, turistom ali abonentom v nasprotju z določbami tega zakona (24. in 25. člen);
4. kdor ne priglasi v predpisanem roku registrskemu organu sprememb, ki so nastale glede podatkov, vpisanih v registru (15. in 17. člen);
5. če poslovni prostori ne ustrezajo predpisanim pogojem o minimalni opreми in ureditvi gostinskih obratov (13. člen);
6. kdor vzame za opravljanje gostinskih storitev koga, ki ne izpolnjuje predpisanih zdravstvenih pogojev (13. člen);
7. kdor gostu v nasprotju z gostinskimi običaji odreče gostinsko storitev (2. člen).

29. člen

Z denarno kaznijo do 5000 dinarjev se kaznuje samostojni gostinec oziroma občan za prekršek:

1. če pod oznako ene kakovosti ali ene količine da storitev druge kakovosti ali druge količine oziroma če na zahtevo gosta ne da računa o opravljenih gostinskih storitvah (2. člen);
2. če cen za gostinske storitve nima označenih na mestu, ki je gostu dostopen, ali če zaračuna gostu storitev po višji ceni kot je v ceniku označena (2. člen);
3. če ne upošteva predpisov o oddajanju stanovanjskih prostorov in počitniških hišic (25. člen).

Za prekrške iz tega člena lahko izterja pristojni inšpektor denarno kazen v višini 2000 dinarjev takoj na mestu.

VII. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

30. člen

Obstoječa zasebna gostišča nadaljujejo z delom kot gostinski obrati samostojnih gostincev.

Zasebnim gostincem, ki so dobili dovoljenja po dosedanjih predpisih, se prizna strokovna usposobljenost za opravljanje gostinskih dejavnosti, ki so jih opravljali na podlagi izdanega dovoljenja.

31. člen

Občani, ki so oddajali sobe ali dajali hrano potnikom, turistom in abonentom po dosedanjih predpisih, lahko opravljajo to dejavnost še naprej na podlagi dosedanjih dovoljenj.

32. člen

Ko začne veljati ta zakon, nehata veljati uredba o zasebnih gostiščih (Uradni list LRS, št. 14-49/54 in uredba o oddajanju zasebnih sob turistom in potnikom (Uradni list LRS, št. 14-59/59).

33. člen

Ta zakon začne veljati osmi dan po objavi v »Uradnem listu SRS«.

OBRAZLOŽITEV

Temeljni zakon o gostinski dejavnosti (Uradni list SFRJ, št. 8-106/65) ureja na novo vprašanja opravljanja gostinske dejavnosti ter odpira široke možnosti za nadaljnji razvoj gostinstva. Posebna značilnost zakona je v tem, da odpravlja dosedanjo zaprtost gostinske stroke in omogoča, da se s to dejavnostjo ukvarjajo tudi druga podjetja in organizacije. Na ta način bo močno povečana mreža podjetij v družbenem lastništvu, ki imajo že sedaj odlično vlogo v razvoju gostinstva v SR Sloveniji.

V 39. členu omenjenega zveznega zakona je dano pooblastilo republikam, da uredijo vprašanja zasebnega gostinstva.

Po stanju ob koncu 1964. leta je bilo v Sloveniji 1180 zasebnih gostiln in 1270 gostinskih podjetij in gostišč v družbeni lastnini. Zasebni gostinski obrati so ustvarjali v 1964. letu 5141 milijonov dinarjev prometa. Kljub spremenjeni politiki občinskih skupščin v 1964. letu kaže zasebni sektor še vedno tendenco zmanjševanja mreže, saj smo imeli ob koncu 1964. leta 34 obratov manj kot v letu 1963.

Naraščanje turističnega prometa v 1964. letu ter predvidevanja in možnosti za nadaljnji razvoj kažejo potrebo po razširitvi mreže gostinskih obratov in raznolikosti v vrstah obratov in storitev. Še prav posebej je ta potreba očitna na izletnih točkah ter v manjših naseljih v bližini večjih mest in industrijskih krajev, kjer je promet turistov in izletnikov številen le ob določenih dneh in tudi samo v določenem času. Gre pa tu predvsem za zagotovitev osnovnih pogojev za občasno rekreacijo.

V skladu s temeljnim zakonom je bil izdelan predlog republiškega zakona o zasebnem gostinstvu, ki ima tele značilnosti:

— dovoljenja za ustanovitev gostinskega obrata samostojnega gostinca ni možno odreči, če prosilec in poslovni prostori ustrezajo predpisanim pogojem;

— samostojni gostinec se lahko ukvarja samo z bifejsko, gostilniško, prenočninsko in drugo podobno dejavnostjo. Gostinski obrati samostojnih gostincev obratujejo v določenem obratovalnem času za gostinske obrate, glede na krajevne potrebe pa je to lahko tudi v učnem času;

— samostojni gostinec lahko opravlja za svoje goste tudi postranske dejavnosti, kot npr. prevoz od železniške postaje do obrata z lastnim vozilom, pranje perila, prodaja razglednic in spominkov itd., ne more pa teh storitev opravljati osebam, ki niso njegovi gosti;

— ocena strokovnosti prosilca je prepuščena občinskim organom, s čimer je dana možnost prilagoditi kriterije za presojo potrebam kraja oziroma obrata;

— samostojni gostinec lahko uporablja dopolnilno delo drugih, in sicer največ treh delavcev, pri čemer pa niso vštetí njegovi ožji družinski člani;

— samostojni gostinec lahko ima tudi vajenca, če on sam ali pri njem zaposleni delavci izpolnjujejo pogoje, ki so potrebni za instruiranje vajenca. Tudi vajenec se ne šteje med tiste, ki opravljajo dopolnilno delo, je pa lahko tudi ožji družinski član. S tem se bo ponovno zagotovilo nasledstvo v vodenju zasebnega gostinskega obrata, kar je že nekaj let opuščeno in nam zato propadajo renomirane gostilne.

V skladu z 41. členom temeljnega zakona so v predlogu republiškega zakona predvidene tudi določbe, ki omogočajo oddajanje stanovanjskih prostorov in počitniških hišic domačim in tujim turistom ter dajejo možnosti za pripravlanje in prodajanje hrane potnikom, turistom in abonentom v zasebnih gospodinjstvih. Na ta način se odpira širša možnost čimhitrejšega povečanja zmogljivosti, ki so potrebne za razvoj turističnega prometa.

Z uveljavitvijo omenjenih načel bi bila dana določena trajnost in gotovost, z mobilizacijo dopolnilnih sil bi se dosegla popestritev turističnih storitev, zajela bi se znatna investicijska sredstva za izgradnjo in ureditev turističnih zmogljivosti predvsem v tistih oddaljenih območjih, kjer so možnosti za angažiranje družbenih sredstev minimalne, in končno bi se zavrlo opuščanje gostinskih obratov zasebnikov, s čimer bi se v določeni meri tudi zmanjšal pritisk na mesta.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
REPUBLICKI ZBOR

Odbor za trgovino, gostinstvo
in turizem

POROČILO

k predlogu zakona o zasebnem gostinstvu

Odbor za trgovino, gostinstvo in turizem Republiškega zbora Skupščine SR Slovenije je na svoji seji dne 16. marca 1965 obravnaval predlog zakona o zasebnem gostinstvu, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil Izvršni svet.

V načelni razpravi je bilo poudarjeno, da predlog zakona, ki je izdelan na podlagi pooblastila zveznega temeljnega zakona o gostinski dejavnosti, omogoča širši razmah gostinske dejavnosti občanov. Z zakonom se omogoča širša gostinska dejavnost tako samostojnih gostincev, kakor tudi opravljanje te dejavnosti kot postranskega poklica.

V Sloveniji smo imeli po stanju ob koncu preteklega leta 1180 zasebnih gostinskih obratov, kar sicer presega število gostinskih obratov v družbenem sektorju, vendar pa dosega zasebno gostinstvo le majhen del celotnega gostinskega prometa. Tako lahko ugotovimo, da gre pri zasebnem gostinstvu le za dopolnilno dejavnost na področju gostinstva in da njegov razvoj ni v nasprotju z razvojem družbenega gostinstva.

Nadaljnji intenzivni razvoj turistične dejavnosti pa narekuje večjo popestritev v vrstah gostinskih obratov in storitev, za kar naj bi se čimbolj angažirala iniciativa občanov in njihova sredstva. Da bo to doseženo, pa je treba za opravljanje te dejavnosti zagotoviti določeno trajnost in stalnost poklica samostojnega gostinca. Merila za razvoj te dejavnosti pa so osebno delo in lastna sredstva.

Prav zaradi tega, ker se v zakonu tretira gostinska dejavnost občanov širše kot zgolj dejavnost samostojnih gostincev (gostilničarjev), je v odboru tekla diskusija, da bi se temu ustrezno moral glasiti tudi naslov zakona. Vendar se je odbor glede na to, da materija o gostinski dejavnosti občanov predstavlja le zelo majhen del celotnega zakona, strinjal z naslovom, ki ga je predlagal predlagatelj.

Odbor je v nadaljnji razpravi načel problematiko zasebnih penzijskih obratov, ki so izven stanovanja zasebnika. Odbor je menil, da bi pri takem penzionu, ki dela le sezonsko ali občasno, morali dopustiti, da za občana, ki vodi ta penzion, ne velja druga točka 8. člena predloženega zakona, ki določa, da samostojni gostinec ne sme biti zaposlen. Isto naj bi veljalo tudi za take gostinske obrate, ki so v oddaljenejših vaseh ali na izletniških točkah, kjer se gostinski promet odvija predvsem ob nedeljah in praznikih.

V nadaljevanju razprave se je odbor dotaknil vprašanja kmetov-gostilničarjev. Omenjeno je bilo, da imamo v Sloveniji veliko število kmečkih domačij, ki bi razen izdajanja turističnih sob lahko poslovala tudi kot občasna gostišča. To bi bilo zelo interesantno predvsem za tranzitni in izletniški turizem. Ugotovljeno pa je bilo, da je po vseh predpisih o agrarni reformi možno, da kmet kot postranski poklic opravlja tudi gostilničarsko dejavnost.

Siroka razprava se je v odboru razvila okoli vprašanja izobrazbe, ki je potrebna za opravljanje gostinskega poklica. V tej zvezi je bilo dano mnenje, da bi tudi vsak občan s popolno srednješolsko izobrazbo lahko vodil gostišče, ne da bi imel še posebno strokovno gostinsko izobrazbo. Ker se odbor ni v celoti zedinil pri tem vprašanju, ni sprejel dopolnitve tega določila zakonskega predloga.

V razpravi je bilo prav tako sproženo vprašanje izdaje dovoljenja za ustanovitev gostinskega obrata, kakor tudi ustreznih potrdil v zvezi s tem. Odbor je bil mnenja, da je glede na drugi odstavek 9. člena predloženega zakona tako dovoljenje zgolj formalnost, pa je glede na to načel vprašanje, da bi dovoljenje sploh odpadlo, nadomestila pa bi ga prijava samostojnega gostinca. Odbor je pri tem poudaril, da ne gre samo za to dovoljenje, temveč tudi za vrsto drugih podobnih formalnih dovoljenj. Odbor meni, da takšen sistem izdajanja dovoljenj ustreza stanju, ko državljani niso popolnoma v svesti svojih pravic in dolžnosti. Z novim sistemom prijav bi veliko administrativnega dela, s katerim se sedaj ukvarjajo občinski upravni organi, preložili na občana, pri čemer bi le-ta prevzel tudi odgovornost za svoje izjave. Odbor sicer ni dal formalnega predloga amandmaja k ustreznim določilom zakona, ker je mnenja, da je nujno, da se zakon čimprej sprejme, takšen predlog pa bi to sprejetje verjetno zadržal za določen čas. Odbor pa je želel, da se to stališče posebej poudari in sporoči predlagatelju zakona, da bi se eventualno upoštevalo pri sestavi novih predpisov.

Odbor je po načelni razpravi zaključil, da predstavlja predlog zakona vsekakor napredek v obravnavanju zasebne gostinske dejavnosti. Močnejši razmah turizma pa bo verjetno v bodočnosti terjal tudi njegovo dopolnitev.

V podrobni obravnavi besedila predloga zakona pa so bili sprejeti naslednji predlogi za spremembe in dopolnitve:

K 7. členu: v drugi vrsti se beseda »nazivu« nadomesti z besedo »firmi«.
Sprememba je redakcijskega značaja.

K 8. členu: doda se nov drugi odstavek, ki se glasi:

»Pogoj iz 2. točke se ne zahteva, če gre za gostinski obrat, ki posluje samo sezonsko, oziroma če je obrat v takem kraju, da posluje pretežno občasno«.

Odbor predlaga prednjo dopolnitev zato, da se omogoči:

1. poslovanje takih gostinskih obratov, ki poslujejo samo sezonsko, v ostalem času pa so zaprti. Tipični primer takega gostinskega obrata so penzioni, ki so izven stanovanja zasebnika. Tudi na razvoju takšnih penzionov smo zlasti zaradi pokrivanja sezonskih konic zainteresirani, vendar določilo iz 2. točke tega člena pravi, da samostojni gostinec, ki se poklicno ukvarja z gostinsko dejavnostjo, ne sme biti zaposlen. To pa bi destimuliralo občane za vodenje takih penzionov. Obratovanje takega sezonskega penziona namreč traja tri mesece na leto, kar pa občanom ne zadostuje za celoletno preživljanje ter zato niso voljni pustiti redno zaposlitev;

2. poslovanje takih gostinskih obratov, ki so v oddaljenejših vaseh ali izletniških točkah, kjer se gostinski promet odvija predvsem ob nedeljah in praznikih, sicer pa so na voljo slučajnostnim obiskovalcem.

Odbor interpretira prednje določilo tako, da velja tudi za kmete, ki se postransko ukvarjajo z gostinsko dejavnostjo.

K 13. členu: v četrti vrsti prvega odstavka se črtajo besede »obrate v družbenem sektorju« in nadomestijo z besedama »gospodarske organizacije«.

Sprememba je redakcijskega značaja.

K 14. členu: v drugi vrsti prvega odstavka se pred besedo »register« vstavi beseda »poseben«, črtajo pa se besede »zasebnih gostinskih obratov«.

Sprememba je redakcijskega značaja.

K 18. in 19. členu: v prvi vrsti obeh členov se pred besedi »gostinski obrat« vstavi besedi »Dovoljenje za«.

Sprememba je redakcijskega značaja.

K 20. členu: v 5. točki se na koncu podpičje nadomesti z vejico ter doda naslednje besedilo: »razen v primerih iz drugega odstavka 8. člena;«.

Sprememba je redakcijskega značaja.

K 24. členu: v četrti vrsti tretjega odstavka se besedica »pri« nadomesti s črko »o«.

Sprememba je redakcijskega značaja.

Predstavnik Izvršnega sveta je amandmaje sprejel.

Odbor za trgovino, gostinstvo in turizem predlaga Republiškemu zboru, da predlog zakona s predlaganimi spremembami in dopolnitvami sprejme.

Za svojega poročevalca je odbor določil poslanca Davorina Ferligoja.

Št.: 332-5/65

Ljubljana, 17. 3. 1965

Predsednik:
Jože Tramšek l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
GOSPODARSKI ZBOR

Odbor za proučevanje zakonskih
in drugih predlogov

POROČILO

k predlogu zakona o zasebnem gostinstvu

Odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov Gospodarskega zbora je na skupni seji z začasnim odborom za trgovino Gospodarskega zbora obravnaval dne 23. marca 1965 predlog zakona o zasebnem gostinstvu, ki ga je predložil Izvršni svet.

V načelni razpravi je bilo poudarjeno, da novi zvezni temeljni zakon o gostinski dejavnosti odpravlja dosedanjo zaprtost gostinske stroke in omogoča, da se s to dejavnostjo ukvarjajo tudi druga podjetja in organizacije, kar bo omogočilo, da se bo povečala mreža podjetij v družbenem lastništvu, ki imajo že sedaj odločilno vlogo v razvoju gostinstva v SR Sloveniji, hkrati pa daje zvezni zakon pooblastilo republikam, da uredijo vprašanje zasebnega gostinstva. Glavni del razprave sta odbora posvetila vprašanju vloge občinskih skupščin pri določanju politike na področju gostinstva, pri čemer sta izhajala iz ugotovitve, da je število zasebnih gostinskih obratov skoraj enako številu gostišč in gostinskih podjetij v družbeni lastni, da pa dosežejo zasebna gostišča le majhen odstotek od celotnega prometa, doseženega na tem področju in da gre torej le za dopolnilno dejavnost na področju gostinstva. Glede na to in glede na potrebo, da se ta dopolnilna dejavnost iz turističnih in gospodarskih razlogov, pa tudi zaradi večjih možnosti rekreacije čim bolj razširi in popestri raznolikost v vrstah obratov in storitev, sta odbora soglašala s stališčem, da mora biti dana za opravljanje te dejavnosti določena trajnost, ker le s tem bo dana spodbuda za angažiranje občanov in njihovih sredstev za ustanavljanje in razširjanje gostišč te vrste. Pri tem so merila osebno delo in lastna sredstva, izvrševalec dejavnosti in poslovni prostori pa morajo ustrezati predpisom.

Že v načelni razpravi sta bila odbora mnenja, da so denarne kazni za kršitev določb tega zakona (28. in 29. člen) prenizke in sprejela sklep, naj se povečajo na 50 000 dinarjev v primeru, če bo do seje zbora spremenjena dosedanja najvišja denarna kazen za prekrške do te višine.

V podrobni obravnavi sta odbora sprejela predloge za spremembe in dopolnitve:

5. člen: Na koncu tretje in v začetku četrte vrste drugega odstavka se besede »obveznega delovnega razmerja« zamenjajo z besedama »obvezne zaposlitve«. (Amandma zakonodajno-pravne komisije.)

7. člen: V drugi vrsti se beseda »nazivu« spremeni v besedo »firmi«.

8. člen: V besedilu 2. točke se besede »v delovnem razmerju« zamenjajo z besedama »drugje zaposlen«. (Amandma zakonodajno-pravne komisije.)

Doda se nov odstavek, ki se glasi: »Pogoj iz 2. točke se ne zahteva, če gre za gostinski obrat, ki posluje samo sezonsko, oziroma, če je obrat v takem kraju, da posluje pretežno občasno.«

13. člen: V četrty vrsti prvega odstavka se besede »obrate v družbenem sektorju« nadomestijo z besedama »gospodarske organizacije«.

14. člen: V drugi vrsti prvega odstavka se besedilo »register zasebnih gostinskih obratov« zamenja z besedama »poseben register«.

18. člen: Začetek besedila se spremeni tako, da se glasi: »Dovoljenje za gostinski obrat samostojnega gostinca preneha veljati:«.

19. člen: Začetek besedila se spremeni tako, da se glasi: »Dovoljenje za gostinski obrat samostojnega gostinca preneha veljati po samem zakonu:«.

Doda se nov odstavek, ki se glasi:

»Dovoljenje za gostinski obrat ne preneha veljati po 1. in 2. točki prejšnjega odstavka v primeru iz 21. člena tega zakona«. (Dopolnjen samo amandma zakonodajno-pravne komisije.)

20. člen: Besedilo tega člena se spremeni tako, da se glasi: »Za gostinstvo pristojni občinski upravni organ z odločbo izreče prenehanje veljavnosti dovoljenja za gostinski obrat:

1. če samostojni gostinec brez dovoljenja po 17. členu tega zakona preneha z delom za več kot 60 dni;

2. če samostojni gostinec ne prične z delom po preteku roka, ki je bil določen začasno prenehanje obratovanja (17. člen);

3. če samostojni gostinec ne odpravi ugotovljenih pomanjkljivosti v določenem ponovnem roku (27. člen);

4. če je samostojni gostinec obsojen na zapor, daljši od enega leta, ali na strogi zapor;

5. če se ugotovi, da je samostojni gostinec stalno drugje zaposlen, razen v primerih iz drugega odstavka 8. člena;

6. če se ugotovi, da je bilo dovoljenje za ustanovitev gostinskega obrata izdano na podlagi lažnih listin;

7. če pristojno častno sodišče ugotovi hujšo kršitev poslovnih običajev in predlaga odvzem dovoljenja za gostinski obrat«.

24. člen: V zadnji vrsti tretjega odstavka se besedica »pri« zamenja z besedico »o«.

28. člen: Besedilo 7. točke se dopolni tako, da se glasi: »7. kdor gostu v nasprotju s predmetom poslovanja in gostinskimi običaji odreče gostinsko storitev (2. člen).«

29. člen: Besedilo 3. točke se dopolni tako, da se glasi: »3. če ne upošteva predpisov o sprejemanju na hrano in oddajanju prostorov ter počitniških hišic (25. člen).«

Predstavniki Izvršnega sveta je amandmaje sprejel. Odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov predlaga Gospodarskemu zboru, da sprejme predlog zakona o zasebnem gostinstvu z navedenimi spremembami in dopolnitvami.

Za poročevalca je odbor določil poslanca Tomaža Tomažiča.

Št.: 021-53/65

Ljubljana, 23. 3. 1965

Poročevalec:
Tomaž Tomažič l. r.

Predsednik:
Milan Špolar l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE

Zakonodajno-pravna komisija

POROČILO

k predlogu zakona o zasebnem gostinstvu

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije je na svoji seji dne 19. 3. 1965 obravnavala predlog zakona o zasebnem gostinstvu, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil Izvršni svet.

V načelni obravnavi k zakonskemu predlogu ni bilo pripomb.

Ugotovljeno je bilo, da se s predlaganim zakonom realizirajo določbe 39. člena temeljnega zakona o gostinski dejavnosti (Uradni list SFRJ, št. 3/65), po katerem je republiškem zakonu prepuščeno, da določi vrste gostinskih storitev, ki smejo opravljati gostišča samostojnih gostiteljev, strokovno izobrazbo in druge pogoje, ki jih mora izpolnjevati samostojni gostitelj, zdravstveno-tehnične pogoje in tehnične pogoje glede zgraditve, ureditve in opreme poslovnih prostorov, ki jih morajo izpolnjevati gostišča samostojnih gostiteljev, postopek za ustanovitev ter natančnejše pogoje za poslovno sodelovanje z gospodarskimi organizacijami, ki opravljajo gostinsko dejavnost.

V podrobni obravnavi je komisija obravnavala zakonski predlog obenem z amandmaji Odbora za trgovino, gostinstvo in turizem Republiškega zbora Skupščine SR Slovenije od 16. 3. 1965 k 4., 7., 8., 13., 14., 18., 19., 20. in 24. členu zakonskega predloga

Komisija k navedenim amandmajem ni imela pripomb, razen k amandmaju k 4. členu zakonskega predloga, s katerim se ne strinja. Po mnenju komisije je amandma v nasprotju z določbo tretjega odstavka 37. člena temeljnega zakona o gostinski dejavnosti, ki prepušča republiko, da z zakonom, vendar v skladu z drugim odstavkom 37. člena zveznega zakona, določi, koliko delavcev sme opravljati dopolnilno delo v gostišču samostojnega gostitelja. Drugi odstavek 37. člena pa določa, da smejo dopolnilno delo v gostišču samostojnega gostitelja opravljati največ trije delavci.

Komisija je predlagala še naslednje spremembe in dopolnitve:

K 5. členu: V tretji vrsti drugega odstavka se besede »obveznega delovnega razmerja« nadomestijo z besedama »obvezne zaposlitve«.

Sprememba je redakcijskega značaja.

K 8. členu: V besedilu 2. točke se besede »v delovnem razmerju« nadomestijo z besedama »drugje zaposlen«.

Sprememba je redakcijskega značaja, obenem pa postane z njo določba 2. točke jasnejša.

K 19. členu: Doda se nov drugi odstavek, ki se glasi:

»Dovoljenje za gostinski obrat ne preneha po 1. in 2. točki prejšnjega odstavka v primeru iz 21. člena tega zakona.«

Dopolnitev je potrebna glede na določbo 21. člena zakonskega predloga, ki predstavlja izjemo, katera mora biti omenjena že na tem mestu.

K 20. členu: V prvi vrsti se črta beseda »lahko«, v drugi vrsti pa se besedi »gostinskega obrata« nadomestita z besedilom »dovoljenja za gostinski obrat«.

V besedilu 1. točke se beseda »mesec« nadomesti s številko »60«.

Besedilo 5. točke se spremeni tako, da se glasi:

»če se ugotovi, da je samostojni gostinec stalno drugje zaposlen, razen v primerih iz drugega odstavka 8. člena.«

Besedilo 7. točke se spremeni tako, da se glasi:

»če pristojno častno sodišče ugotovi hujšo kršitev poslovnih običajev in predlaga odvzem dovoljenja za gostinski obrat.«

Črtanje besede »lahko« na začetku besedila 20. člena je potrebno zaradi tega, ker gre smiselno za obvezno prenehanje dovoljenja za gostinski obrat, ki se ob pogojih tega člena izreče z odločbo pristojnega občinskega upravnega organa. Če bi beseda »lahko« ostala v besedilu, bi se mogla tolmačiti tudi tako, da gre v tem primeru za arbitrarno odločanje upravnega organa.

Sprememba v besedilu 1. točke je potrebna glede na določbo prvega odstavka 17. člena, kjer je naveden čas 60 dni, za katerega je samostojnemu gostincu dovoljeno, da začasno preneha z obratovanjem.

S spremembo besedila 7. točke se določneje opredeljuje primer, ko sledi prenehanje dovoljenja za gostinski obrat ugotovitvi častnega sodišča.

Druge spremembe in dopolnitve v 20. členu so redakcijskega značaja.

Predstavniki Izvršnega sveta se je z navedenimi predlogi za spremembe in dopolnitve strinjal in so tako postale sestavni del zakonskega predloga.

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije meni, da je zakonski predlog s predlaganimi spremembami in dopolnitvami v skladu z ustavo in s pravnim sistemom ter predlaga, da ga pristojna zborna Skupščina SR Slovenije sprejmeta.

Št.: 332-5/65

Ljubljana, 20. 3. 1965

Predsednik:

dr. Josip Globevnik l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE

Zakonodajno-pravna komisija

POROČILO

k amandmajem k predlogu zakona o zasebnem gostinstvu

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije je na svoji seji dne 27. 3. 1965 obravnavala amandmaje k predlogu zakona o zasebnem gostinstvu, ki jih je na svoji seji dne 23. marca 1965 predlagal odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov Gospodarskega zbora Skupščine SR Slovenije.

Komisija k amandmajem, ki se nanašajo na 18., 19., 20., 28. in 29. člen zakonskega predloga, nima pripomb.

Št.: 332-5/65

Ljubljana, 29. 3. 1965

Predsednik:

dr. Josip Globevnik l. r.

PREDLOG ODLOKA

o potrditvi zaključnega računa sklada SR Slovenije za šolstvo za leto 1964

Na podlagi 149. člena ustave Socialistične republike Slovenije in 88. člena zakona o financiranju družbeno-političnih skupnosti v SR Sloveniji (Uradni list SRS, št. 36/64) je Skupščina Socialistične republike Slovenije na seji Republiškega zbora dne 31. marca 1965 in na seji Prosvetno-kulturnega zbora dne 29. marca 1965 sprejela

ODLOK

o potrditvi zaključnega računa sklada SR Slovenije za šolstvo za leto 1964

1.

Potrdi se zaključni račun sklada SR Slovenije za šolstvo za leto 1964 z naslednjim stanjem na dan 31. decembra 1964:

1. dohodki	8 619 407 768 dinarjev
2. izdatki	8 217 414 837 dinarjev
3. ostanek sredstev	401 992 931 dinarjev

Ostanek sredstev sklada SR Slovenije za šolstvo se prenese kot njegov dohodek v letu 1965.

2.

Ta odlok velja od dneva objave v »Uradnem listu SRS«.

OBRAZLOŽITEV

Upravni odbor sklada SR Slovenije za šolstvo je sprejel zaključni račun sklada za leto 1964 na seji dne 8. marca 1965. Po 88. členu zakona o financiranju družbeno-političnih skupnosti potrdi zaključni račun sklada Skupščina Socialistične republike Slovenije. Republiški sekretariat za raziskovalno delo in visoko šolstvo, ki opravlja odredbodajalske posle za finančni načrt sklada, je pripravil predlog odloka o potrditvi zaključnega računa za leto 1964.

Dohodki sklada so znašali v letu 1964	8 619 407 768 din
izdatki	8 217 414 837 din
presežek dohodkov v znesku	401 992 931 din

se prenese kot dohodek v letu 1965.

Podrobnejši podatki so razvidni iz priloženega poslovnega poročila upravnega odbora in iz samega zaključnega računa.

Predog odloka je pregledal Republiški sekretariat za zakonodajo in organizacijo, ki je izjavil, da je v skladu z obstoječimi predpisi.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
REPUBLIŠKI ZBOR

Odbor za prosveto in kulturo

POROČILO

k zaključnemu računu sklada SR Slovenije za šolstvo za leto 1964

Odbor za prosveto in kulturo Republiškega zbora je na skupni seji z odborom Prosvetno-kulturnega zbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov dne 22. marca 1965 obravnaval zaključni račun sklada SR Slovenije za šolstvo za leto 1964.

Odbor ugotavlja, da je upravni odbor sklada vodil politiko financiranja v skladu s smernicami družbenega plana za leto 1964.

Ob tem pa odbor opozarja zlasti na naslednje probleme:

Proračunski sistem dodeljevanja sredstev visokošolskim zavodom, v katerem niso bili vsi zavodi enako obravnavani, je v tem letu še bolj zaostрил neenakopravnost zavodov, ker so se jim sredstva povečevala proporcionalno, pri tem pa so bili nekateri zavodi glede sredstev v privilegiranem položaju, kar je povzročilo tudi negospodarno trošenje sredstev. Na takšna neskladja je odbor opozoril že ob obravnavi zaključnega računa sklada za leto 1963 in priporočil skladu, da naj pospeši izdelavo objektivnih meril za dodeljevanje sredstev za osnovno dejavnost zavodov. Sklad je takšna merila sprejel in na osnovi njih predlaga razdelitev sredstev za leto 1965.

Odbor za prosveto in kulturo predlaga Republiškemu zboru, da sprejme predlog odloka o potrditvi zaključnega računa sklada SR Slovenije za šolstvo za leto 1964.

Odbor je določil za svojega poročevalca Mitja Vošnjaka.

Št.: 400-21/65

Ljubljana, 23. 3. 1965

Predsednik:
Drago Seliger l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
PROSVETNO-KULTURNI ZBOR

Odbor za proučevanje zakonskih
in drugih predlogov

POROČILO

k zaključnemu računu sklada SR Slovenije za šolstvo za leto 1964

Odbor Prosvetno-kulturnega zbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov je na skupni seji z odborom za prosveto in kulturo Republiškega zbora dne 22. marca 1965 obravnaval zaključni račun sklada SR Slovenije za šolstvo za leto 1964.

Odbor ugotavlja, da je upravni odbor upravljal sklad v soglasju s smernicami družbenega plana za leto 1964.

Ob tem pa izraža odbor naslednje pripombe:

V preteklem letu se je še vedno zadržal proračunski sistem dodeljevanja sredstev visokošolskim zavodom. Ker so na tej osnovi dobivali posamezni zavodi sredstva v sorazmerju z realizacijo prejšnjih let, se je neenakopravnost v financiranju posameznih zavodov obdržala. Pri tem so bili nekateri zavodi v privilegiranem položaju, kar je povzročilo tudi negospodarno trošenje, drugi zavodi pa so komaj lahko izpolnjevali osnovno dejavnost. Na takšna neskladja je odbor opozoril že ob obravnavanju zaključnega računa sklada za leto 1963 in priporočil, da sklad pospeši izdelavo objektivnih meril za dodeljevanje sredstev za osnovno dejavnost zavodov. Sklad je v preteklem letu takšna merila sprejel in na njihovi osnovi že predlaga razdelitev sredstev za leto 1965.

Odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov predlaga Prosvetno-kulturnemu zboru, da sprejme predlog odloka o soglasju k zaključnemu računu sklada SR Slovenije za šolstvo za leto 1964.

Odbor je za svojega poročevalca na seji Prosvetno-kulturnega zbora določil poslanko Trudo Žoher-Durjava.

Št.: 400-21/65

Ljubljana, 24. 3. 1965

Predsednik:
Boris Mikoš l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE

Zakonodajno-pravna komisija

POROČILO

**k predlogu odloka o potrditvi zaključnega računa sklada SR Slovenije
za šolstvo za leto 1964**

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije je na svoji seji dne 27. 3. 1965 obravnavala predlog odloka o potrditvi zaključnega računa sklada SR Slovenije za šolstvo za leto 1964 od 2. 3. 1965, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil upravni odbor sklada SR Slovenije za šolstvo.

V načelni obravnavi k predlogu odloka ni bilo pripomb.

V podrobni obravnavi je komisija predlagala, da se v uvodnem delu predloga odloka besedilo »tretjega odstavka 76. člena zakona o financiranju družbeno-političnih skupnosti v SR Sloveniji (Uradni list SRS, št. 36/64)« nadomesti z besedilom »5. člena zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o ustanovitvi sklada Ljudske republike Slovenije za šolstvo (Uradni list SRS, št. 8/64)«.

Predstavniki predlagatelja se je s predlagano spremembo strinjali.

Zakonodajno-pravna komisija meni, da je predlog odloka v skladu z ustavo in s pravnim sistemom.

Št.: 400-21/65

Ljubljana, dne 29. 3. 1965

Predsednik:
dr. Josip Globevnik l. r.

PREDLOG ODLOKA

o soglasju k finančnemu načrtu sklada SR Slovenije za šolstvo za leto 1965

Na podlagi 149. člena ustave Socialistične republike Slovenije in tretjega odstavka 76. člena zakona o financiranju družbeno-političnih skupnosti v SR Sloveniji (Uradni list SRS, št. 36/64) je Skupščina Socialistične republike Slovenije na seji Republiškega zbora dne 31. marca 1965 in na seji Prosvetno-kulturnega zbora dne 29. marca 1965 sprejela

ODLOK

o soglasju k finančnemu načrtu sklada SR Slovenije za šolstvo za leto 1965

I.

K finančnemu načrtu sklada SRS za šolstvo za leto 1965, ki ga je sprejel upravni odbor SR Slovenije za šolstvo in ki izkazuje dohodke v znesku 10 398 297 548 dinarjev in izdatke v enaki višini, se daje soglasje.

II.

Ta odlok velja od dneva objave v »Uradnem listu SRS«.

OBRAZLOŽITEV

Po tretjem odstavku 76. člena zakona o financiranju družbeno-političnih skupnosti v SR Sloveniji mora k finančnemu načrtu sklada SRS za šolstvo za leto 1965, ki ga je sprejel upravni odbor na seji dne 2. 3. 1965, dati soglasje Skupščina Socialistične republike Slovenije.

Republiški sekretariat za raziskovalno delo in visoko šolstvo, ki opravlja za sklad administrativno-upravne posle in posle odredbodajalca, je pripravil predlog odloka o soglasju k finančnemu načrtu sklada za leto 1965.

Finančni načrt sklada SRS za šolstvo za leto 1965 izkazuje dohodke v znesku 10 398 297 548 dinarjev in prav toliko izdatkov.

Podrobnejši podatki so razvidni iz priloženega finančnega načrta in njegove obrazložitve.

Predlog odloka je pregledal Republiški sekretariat za zakonodajo in organizacijo, ki je izjavil, da je v skladu z obstoječimi pravnimi predpisi.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
REPUBLIŠKI ZBOR

Odbor za prosveto in kulturo

POROČILO

k finančnemu načrtu sklada SR Slovenije za šolstvo za leto 1965

Odbor za prosveto in kulturo Republiškega zbora je na skupni seji z odborom za proučevanje zakonskih in drugih predlogov Prosvetno-kulturnega zbora obravnaval dne 22. 3. 1965 finančni načrt Sklada SR Slovenije za šolstvo za leto 1965, ki ga je predložil Skupščini SR Slovenije v obravnavo upravni odbor sklada.

Odbor se strinja s predlagano globalno razdelitvijo sredstev sklada. Razdelitev sredstev za osnovno dejavnost in za investicije po predlaganih kriterijih namreč predstavlja prvi korak k utrjevanju obstoječe dejavnosti šol.

V preteklem obdobju se je mreža visokošolskih zavodov močno širila, ustanavljalo se je nove zavode, ki pa so se sami notranje izpopolnjevali in močno razširjali svojo dejavnost. Ves ta ekstenzivni razvoj šolstva je stalno prehitel rast sredstev sklada. Zaradi tega ni bilo mogoče materialno in kadrovske utrjevati obstoječe dejavnosti zavodov.

Odbor v celoti podpira politiko sklada, da ne bo več financiral kakršnokoli ekstenzivno širjenje visokega šolstva. Takšna politika je v celoti v skladu s stališči, ki jih je sprejela Skupščina ob obravnavi perspektivnega razvoja visokega šolstva v prihodnjem obdobju. Razprava o teh problemih je namreč celo pokazala, da imajo nekateri zavodi že sedaj tako močno razširjeno dejavnost z oddelki, usmeritvami itd., da predstavlja glede na majhno število vpisanih študentov in tudi kadrovske potrebe njihovo financiranje negospodarno trošenje sredstev. V teh primerih, ko potrebuje praksa manjše število specializiranih strokovnjakov, bi bilo bolj smotrno, da se jim omogoči izobraževanje na visokošolskih zavodih v sosednih republikah ali celo v inozemstvu.

Ker pa so ekstenzivne tendence predvsem za širjenje dejavnosti zavodov še vedno močno prisotne, bo treba upravnemu odboru sklada v skladu z določili temeljnega zakona o zavodih nuditi vso podporo, da bo lahko učinkovito uresničeval začrtano politiko.

Odbor je tudi ugodno ocenil k finančnemu načrtu oziroma k zaključnemu računu za leto 1964 predložena poročila, ker predstavljata prvi poskus kritičnega obravnavanja problemov, ki obstajajo v financiranju visokošolskih zavodov.

Odbor je v razpravi ugotovil, da nova merila v precejšnji meri odpravljajo pomanjkljivosti dosedanjega načina financiranja osnovne dejavnosti visokošolskih zavodov. Ker pa temelje merila za izračunavanje višine sredstev predvsem le na količinskih pokazateljih, jih bo treba stalno izpopolnjevati tako, da bo višina sredstev za vsak posamezni zavod vedno bolj odvisna tudi od kvalitete njegovega dela.

Glede uvajanja III. stopnje je bilo ugotovljeno, da sklad ne bo financiral enostavnega podaljševanja študija za dve leti. Sklad se bo odločil za financiranje III. stopnje po skrbni presoji vseh okoliščin, ki bodo v celoti zagotavljale kvalitetno znanstveno izpopolnjevanje in ki jo opravičujejo potrebe prakse. Sklad se bo pri tem posvetoval z vsemi prizadetimi, predvsem pa bo upošteval mnenja najuglednejših strokovnjakov dotičnega področja.

V zvezi s položajem v Višji gospodinjski šoli, ki ima odlične študijske pogoje, kapacitete pa glede na majhno število slušateljic neizkoriščene, je bilo pojasnjeno vprašanje, da število vpisanih študentov ne vpliva bistveno na višino sredstev, ki jih prejme zavod. Šole so tu — ustanovljene z zakonom — in jih je sklad dolžan v okviru splošnih meril financirati. Odbor meni, da to niso problemi, ki jih mora reševati sklad, ampak jih je dolžan rešiti organ, ki je ustanovil takšno šolo.

Sklad bo v letu 1965 financiral tudi osnovno dejavnost tistih zavodov posebnega šolstva, ki zajemajo gojence iz območja vse republike. Razmere v posebnem šolstvu so posebno težke in se zaradi pomanjkanja prostorov ter učnih in vzgojiteljskih kadrov ne zapostavlja samo humanost tega šolstva, ampak nastaja tudi velika družbena škoda. Poklic v tem šolstvu pa ni interesanten, ker so vzgojitelji slabo plačani in se zato dela v zavodih s skupinami, celo s po 30 gojenci. Posebne šole bodo pri finančnem načrtu, ob upoštevanju podražitev, dobile približno toliko sredstev kot lani in se zato razmere v njih ne bodo dosti izboljšale. Odbor zato priporoča, da upravni odbor sklada zagotovi posebnemu šolstvu približno tolikšno povišanje sredstev, kot je to storil za visokošolske zavode. Predsednik upravnega odbora sklada je pojasnil, da bo upravni odbor upošteval to priporočilo in zagotovil posebnemu šolstvu potrebna sredstva.

V razpravi so predstavniki Višje tehnične šole v Mariboru seznanili odbor s težavami, ki nastajajo pri financiranju izgradnje nove zgradbe za to šolo z ukinitvijo okraja, ki je do sedaj zbiral sredstva iz gospodarstva. Poudarili so, da bo ogrožen obstoj zavoda, če ne bodo zagotovljena sredstva za plačilo zapadlih obveznosti. O tem vprašanju je odbor podprl stališče sklada, da ni mogoče sredstev, predvidenih za osnovno dejavnost, uporabljati za pokrivanje obveznosti, ki nastajajo iz investicij. Sklad si bo prizadeval, da bo ta problem in podoben problem izgradnje ljubljanske strojne fakultete rešil z najetjem kratkoročnega posojila, s katerim bo pokrival obveznosti, ki so nastale z odpadom sofinancerjev teh dveh gradenj.

Odbor je ugotovil, da je finančni načrt sklada SR Slovenije za šolstvo za leto 1965 na splošno v skladu s smernicami družbenega plana za leto 1965, da pa v tem finančnem načrtu niso zagotovljena zadostna sredstva za osnovno dejavnost posebnega šolstva. Zato predlaga odbor Republiškem zboru, da sicer da soglasje k finančnemu načrtu, vendar s pogojem, da sklad zagotovi posebnemu šolstvu manjkajoča sredstva v znesku 117 625 000 dinarjev iz sredstev, ki so predvidena pod točko IX. razdelilnika sredstev za osnovno dejavnost »izdatki za osnovno dejavnost, ki niso zajeti v merilih«.

Odbor je za svojega poročevalca določil Mitja Vošnjaka.

Št.: 400-21/65

Ljubljana, 24. 3. 1965

Predsednik:
Drago Séliger l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
PROSVETNO-KULTURNI ZBOR

Odbor za proučevanje zakonskih
in drugih predlogov

POROČILO

k finančnemu načrtu sklada SR Slovenije za šolstvo za leto 1965

Odbor Prosvetno-kulturnega zbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov je na skupni seji z odborom Republiškega zbora za prosveto in kulturo obravnaval dne 22. 3. 1965 finančni načrt Sklada SR Slovenije za šolstvo za leto 1965, ki ga je predložil Skupščini SR Slovenije v obravnavo upravni odbor sklada.

Odbor se strinja s predlagano globalno razdelitvijo sredstev sklada. Razdelitev sredstev za osnovno dejavnost in za investicije po predlaganih kriterijih namreč predstavlja prvi korak k utrjevanju obstoječe dejavnosti šol.

V preteklem obdobju se je mreža visokošolskih zavodov močno širila, ustanovljeni so bili novi zavodi, ki so se sami notranje izpopolnjevali in močno razširjali svojo dejavnost. Tak ekstenziven razvoj šolstva je stalno prehitel rast sredstev sklada. Zaradi tega ni bilo mogoče materialno in kadrovske utrjevati obstoječe dejavnosti zavodov.

Zato odbor v celoti podpira politiko sklada, da ne bo več financiral kakršnegakoli ekstenzivnega širjenja visokega šolstva. Takšna politika je v celoti v skladu s stališči, ki jih je sprejela Skupščina ob obravnavi perspektivnega razvoja šolstva v prihodnjem obdobju. Razprava o teh problemih je namreč celo pokazala, da imajo nekateri zavodi že sedaj tako močno razširjeno dejavnost z oddelki, usmeritvami itd., da predstavlja glede na majhno število vpisanih študentov in tudi na kadrovske potrebe njihovo financiranje negospodarno trošenje sredstev. V teh primerih, ko potrebuje praksa manjše število specializiranih strokovnjakov, bi bilo bolj smotrno, da se jim omogoči izobraževanje na visokošolskih zavodih v sosednih republikah ali celo v inozemstvu.

Ker pa so ekstenzivne tendence predvsem za razširjanje dejavnosti zavodov še vedno močno prisotne, bo treba upravnemu odboru sklada v skladu z določili temeljnega zakona o zavodih nuditi vso podporo, da bo lahko učinkovito uresničeval načrtano politiko.

Odbor je tudi ugodno ocenil k finančnemu načrtu oziroma k zaključnemu računu za leto 1964 predloženo poročilo, ker predstavlja prvi poskus kritičnega obravnavanja problemov, ki obstajajo v financiranju visokošolskih zavodov.

Odbor je v razpravi ugotovil, da nova merila v precejšnji meri odpravljajo pomanjkljivosti dosedanjega načina financiranja osnovne dejavnosti visokošolskih zavodov. Ker pa temelje merila za izračunavanje višine sredstev predvsem le na količinskih pokazateljih, jih bo treba stalno izpopolnjevati tako, da bo višina sredstev za vsak posamezni zavod vedno bolj odvisna tudi od kvalitete njegovega dela.

Glede uvajanja III. stopnje je bilo ugotovljeno, da sklad ne bo financiral enostavnega podaljševanja študija za dve leti. Sklad se bo odločil za financiranje III. stopnje po skrbni presoji vseh okoliščin, ki bodo v celoti zagotavljale kvalitetno znanstveno izpopolnjevanje in ki jo opravičujejo potrebe prakse.

Sklad se bo pri tem posvetoval z vsemi prizadetimi, predvsem pa bo upošteval mnenja najuglednejših strokovnjakov dotičnega področja.

V zvezi s položajem v Višji gospodinjski šoli, ki ima odlične študijske pogoje, kapacitete pa glede na majhno število slušateljic neizkoriščene, je bilo pojasnjeno, da število vpisanih študentov ne vpliva bistveno na višino sredstev, ki jih prejme zavod. Šole so ustanovljene z zakonom in jih je sklad dolžan v okviru splošnih meril financirati. Odbor meni, da to niso problemi, ki jih mora reševati sklad, ampak jih je dolžan rešiti organ, ki je ustanovil takšno šolo.

Sklad bo v letu 1965 financiral tudi osnovno dejavnost tistih zavodov posebnega šolstva, ki zajemajo gojence iz območja vse republike. Razmere v posebnem šolstvu so izredno težke in se zaradi pomanjkanja prostorov ter učnih in vzgojiteljskih kadrov ne zapostavlja samo humanost tega šolstva, ampak nastaja tudi velika družbena škoda. Poklic v tem šolstvu pa ni interesanten, ker so vzgojitelji slabo plačani in se zato dela v zavodih s skupinami, celo s po 30 gojenci. Posebne šole bodo po finančnem načrtu, ob upoštevanju podražitev, dobile približno toliko sredstev kot lani in se zato razmere v njih ne bodo dosti izboljšale. Odbor zato priporoča, da upravni odbor sklada zagotovi posebnemu šolstvu približno tolikšno povišanje sredstev, kot je to storil za visokošolske zavode. Predsednik upravnega odbora sklada je pojasnil, da bo upravni odbor upošteval to priporočilo in zagotovil posebnemu šolstvu potrebna sredstva.

V razpravi so predstavniki Višje tehnične šole v Mariboru, seznanili odbor s težavami, ki so nastale pri financiranju izgradnje nove zgradbe za to šolo z ukinitvijo okraja, ki je do sedaj zbiral sredstva iz gospodarstva. Poudarili so, da bo ogrožen obstoj zavoda, če ne bodo zagotovljena sredstva za plačilo zapadlih obveznosti. O tem vprašanju je odbor podprl stališče sklada, da ni mogoče sredstev, predvidenih za osnovno dejavnost, uporabljati za pokrivanje obveznosti, ki nastajajo iz investicij. Sklad si bo prizadeval, da bo ta problem in podoben problem izgradnje ljubljanske strojne fakultete rešil z najetjem kratkoročnega posojila, s katerim bo pokrival obveznosti, ki so nastale z odpadom sofinancerjev teh dveh gradenj.

Odbor je ugotovil, da je finančni načrt sklada SR Slovenije za šolstvo za leto 1965 na splošno v skladu s smernicami družbenega plana za leto 1965, da pa v tem finančnem načrtu niso zagotovljena zadostna sredstva za osnovno dejavnost posebnega šolstva. Zato predlaga odbor Prosvetno-kulturnemu zboru, da sicer da soglasje k finančnemu načrtu, vendar s pogojem, da sklad zagotovi posebnemu šolstvu manjkajoča sredstva v znesku 117 625 000 dinarjev iz sredstev, ki so predvidena pod točko IX. razdelilnika sredstev za osnovno dejavnost »Izdatki za osnovno dejavnost, ki niso zajeti v merilih«.

Odbor je za svojega poročevalca na seji zbora določil poslanko Trudo Žoher-Durjavo.

Št.: 400-21/65

Ljubljana, 24. 3. 1965

Predsednik:
Boris Mikoš l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
Zakonodajno-pravna komisija

POROČILO

**k predlogu odloka o soglasju k finančnemu načrtu sklada SR Slovenije
za šolstvo za leto 1965**

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije je na svoji seji dne 27. marca 1965 obravnavala predlog odloka o soglasju k finančnemu načrtu sklada SR Slovenije za šolstvo za leto 1965 od 2. 3. 1965, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil Upravni odbor sklada SR Slovenije za šolstvo.

V načelni obravnavi k predlogu odloka ni bilo pripomb.

V podrobni obravnavi je komisija predlagala, da se v uvodnem delu predloga odloka besedilo »tretjega odstavka 76. člena zakona o financiranju družbeno-političnih skupnosti v SR Sloveniji (Uradni list SRS, št. 36/64)« nadomesti z besedilom »5. člena zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o ustanovitvi sklada Ljudske republike Slovenije za šolstvo (Uradni list SRS, št. 8/64)«.

Predstavniki predlagatelja se je s predlagano spremembo strinjal.

Zakonodajno-pravna komisija meni, da je predlog odloka v skladu z ustavo in s pravnim sistemom.

Št.: 400-21/65

Ljubljana, 29. 3. 1965

Predsednik:

Dr. Josip Globevnik l. r.

PREDLOG ODLOKA

**o soglasju k finančnemu načrtu sklada SR Slovenije za negospodarske investicije
za leto 1965**

Na podlagi 151. člena ustave SRS in drugega odstavka 7. člena zakona o skladu SRS za negospodarske investicije (Ur. l. SRS, št. 36-64/65) je Skupščina SR Slovenije na seji Republiškega zbora in na seji Organizacijsko-političnega zbora dne 31. marca 1965 sprejela

ODLOK

**o soglasju k finančnemu načrtu sklada SR Slovenije za negospodarske
investicije za leto 1965**

I.

K finančnemu načrtu sklada SR Slovenije za negospodarske investicije za leto 1965, ki ga je sprejel Upravni odbor sklada SR Slovenije za negospodarske investicije in ki izkazuje dohodke v znesku 7 982 892 893 dinarjev in izdatke v enaki višini, se daje soglasje.

II.

Ta odlok velja od dneva objave v »Uradnem listu SRS«.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
REPUBLIŠKI ZBOR

Odbor za organizacijsko-politična
vprašanja

POROČILO

k zaključnemu računu in finančnemu načrtu sklada SR Slovenije
za negospodarske investicije za leto 1965

Odbor za Organizacijsko-politična vprašanja Republiškega zbora je obravnaval zaključni račun Sklada SR Slovenije za negospodarske investicije za leto 1964 in finančni načrt sklada za leto 1965, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil upravni odbor tega sklada.

K zaključnemu računu Sklada SR Slovenije za negospodarske investicije za leto 1964 odbor ni imel bistvenih pripomb, razen ugotovitve, da je ostalo relativno veliko sredstev neizkoriščenih.

K finančnemu načrtu Sklada SR Slovenije za negospodarske investicije za leto 1965 pa ima odbor naslednje pripombe:

1. Finančni načrt Sklada SR Slovenije za negospodarske investicije za leto 1965 kaže, da politika sklada ne sloni na vnaprej določenem programu za dolgoročno investicijska vlaganja. Močan pritisk na upravni odbor sklada s strani zainteresiranih institucij in njihovi neusklajeni interesi imajo za posledico močno drobljenje sredstev. Razdelilnik sredstev, ki znaša 6200 milijonov, vsebuje kar 57 objektov, od tega odpade 2266 milijonov na 42 objektov, ki so upoštevani v razdelilniku samo v letošnjem letu. Le ostala sredstva v višini 3934 milijonov so namenjena za 15 objektov, za katere prevzema sklad obveznosti tudi v prihodnjih letih.

2. Finančnemu načrtu Sklada SR Slovenije za negospodarske investicije niso priloženi finančni programi za vse dolgoročne investicije, iz katerih bi bile razvidne obveznosti, ki jih sprejema republika za prihodnja leta, tako kot to zahteva zakon o proračunu SR Slovenije za leto 1965 in temeljni zakon o financiranju družbeno-političnih skupnosti. Med temi objekti so predvsem Trg revolucije, Knjižnica SAZU, SNG Drama, Arboretum Volčji potok, nova bolnica v Ljubljani, Onkološki inštitut, Mladinski zaščitni dom na Igu in še nekateri drugi objekti, ki angažirajo nad 60 % za investicije razpoložljivih sredstev sklada za leto 1965.

3. V finančnem načrtu sklada so tudi objekti, kjer je bilo za leto 1965 predvideno sofinanciranje okraja Ljubljana in sicer SNG Drama, Arboretum Volčji potok in Slovenska filharmonija. Za te objekte je v finančnem načrtu predvidena le prvotno dogovorjena 50 % participacija sklada. Vprašanje ostalih sredstev je ostalo odprto.

4. V predloženi razdelitvi sredstev še niso upoštevani najnovejši stabilizacijski ukrepi, ki bodo vplivali na zmanjšanje obsega razpoložljivih sredstev sklada.

5. Odbor smatra, da bi bilo potrebno o izgradnji Trga revolucije podati Skupščini SR Slovenije poročilo in analizo dosedanjega kakor tudi bodočega poteka izgradnje.

Ne glede na gornje ugotovitve predlaga odbor Republiškemu zboru, da da soglasje k finančnemu načrtu Sklada SR Slovenije za negospodarske investicije za leto 1965, hkrati pa predlaga zboru, da sprejme tale stališča:

1. Za vse dolgoročne investicije naj upravni odbor Sklada SR Slovenije za negospodarske investicije predloži Skupščini SR Slovenije finančne programe z dokumentacijo do 1. junija 1965. Do tega roka naj investitor Trga revolucije predloži Skupščini SR Slovenije tudi poročilo o dosedanji in bodoči izgradnji Trga revolucije.

2. Upravni odbor naj reši vprašanje sofinanciranja investicij, ki so začete s pogodbeno soudeležbo okraja, ki je po ukinitvi kot sofinancer odpadel.

3. Kolikor bi bil zaradi novih obveznosti potreben rebalans tega finančnega načrta, naj upravni odbor sklada zagotovi sredstva predvsem za objekte, ki se v letošnjem letu nadaljujejo in ki imajo za izgradnjo zagotovljeno vso potrebno tehnično dokumentacijo.

Za svojega poročevalca je odbor določil Nika Belopavloviča, predsednika odbora.

Št.: 400-21/65

Ljubljana, 29. 3. 1965

Predsednik:

Niko Belopavlovič l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
ORGANIZACIJSKO-POLITIČNI ZBOR
Začasni odbor za proračunski sistem

POROČILO

k zaključnemu računu in finančnemu načrtu sklada SR Slovenije za negospodarske investicije za leto 1965

Začasni odbor za proračunski sistem Organizacijsko-političnega zbora je obravnaval zaključni račun sklada SR Slovenije za negospodarske investicije za leto 1964 in finančni načrt sklada za leto 1965, ki ga je Skupščina SR Slovenije predložil upravni odbor tega sklada.

K zaključnemu računu sklada SR Slovenije za negospodarske investicije za leto 1964 odbor ni imel bistvenih pripomb, razen ugotovitve, da je ostalo relativno veliko sredstev neizkoriščenih.

K finančnemu načrtu sklada SR Slovenije za negospodarske investicije za leto 1965 pa ima odbor naslednje pripombe:

1. Finančni načrt sklada SR Slovenije za negospodarske investicije za leto 1965 kaže, da politika sklada ne sloni na vnaprej določenem programu za dolgoročna investicijska vlaganja. Močan pritisk na upravni odbor sklada s strani zainteresiranih institucij in njihovi neusklajeni interesi imajo za posledico močno drobljenje sredstev. Razdelilnik sredstev, ki znaša 6200 milijonov, vsebuje kar 57 objektov, od tega odpada 2266 milijonov na 42 objektov, ki

so upoštevani v razdelilniku samo v letošnjem letu. Le ostala sredstva v višini 3934 milijonov so namenjena za 15 objektov, za katere prevzema sklad obveznosti tudi v prihodnjih letih.

2. Finančnemu načrtu sklada SR Slovenije za negospodarske investicije niso priloženi finančni programi za vse dolgoročne investicije, iz katerih bi bile razvidne obveznosti, ki jih sprejema republika za prihodnja leta, tako kot to zahteva zakon o proračunu SR Slovenije za leto 1965 in temeljni zakon o financiranju družbeno-političnih skupnosti. Med temi objekti so predvsem Trg revolucije, Knjižnica SAZU, SNG Drama, Arboretum Volčji potok, nova bolnica v Ljubljani, Onkološki inštitut, Mladinski zaščitni dom na Igu in še nekateri drugi objekti, ki angažirajo nad 60 % za investicije razpoložljivih sredstev sklada za leto 1965.

3. V finančnem načrtu sklada so tudi objekti, kjer je bilo za leto 1965 predvideno sofinanciranje okraja Ljubljana in sicer SNG Drama, Arboretum Volčji potok in Slovenska filharmonija. Za te objekte je v finančnem načrtu predvidena le prvotno dogovorjena 50 % participacija sklada. Vprašanje ostalih sredstev je ostalo odprto.

4. V predloženi razdelitvi sredstev še niso upoštevani najnovejši stabilizacijski ukrepi, ki bodo vplivali na zmanjšanje obsega razpoložljivih sredstev sklada.

5. Odbor smatra, da bi bilo potrebno v izgradnji Trga revolucije podati Skupščini SR Slovenije poročilo in analizo dosedanjega kakor tudi bodočega poteka izgradnje.

Ne glede na gornje ugotovitve predlaga odbor Organizacijsko-političnemu zboru, da da soglasje k finančnemu načrtu sklada SR Slovenije za negospodarske investicije za leto 1965, hkrati pa predlaga zboru, da sprejme tale stališča:

1. Za vse dolgoročne investicije naj upravni odbor sklada SR Slovenije za negospodarske investicije predloži Skupščini SR Slovenije finančne programe z dokumentacijo do 1. junija 1965. Do tega roka naj investitor Trga revolucije predloži Skupščini SR Slovenije tudi poročilo o dosedanji in bodoči izgradnji Trga revolucije.

2. Upravni odbor naj reši vprašanje sofinanciranja investicij, ki so začete s pogodbeno soudeležbo okraja, ki je po ukinitvi kot sofinancer odpadel.

3. Kolikor bi bil zaradi novih obveznosti potreben rebalans tega finančnega načrta, naj upravni odbor sklada zagotovi sredstva predvsem za objekte, ki se v letošnjem letu nadaljujejo in ki imajo za izgradnjo zagotovljeno vso potrebno tehnično dokumentacijo.

Za svojega poročevalca je odbor določil Silvo Cerjak, predsednico odbora.

Št.: 400-21/65

Ljubljana, 29. 3. 1965

Predsednica:
Silva Cerjak l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
Zakonodajno-pravna komisija

POROČILO

k predlogu odloka o soglasju k finančnemu načrtu sklada SR Slovenije
za negospodarske investicije za leto 1965

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije je na svoji seji dne 27. marca 1965 obravnavala predlog odloka o soglasju k finančnemu načrtu sklada SR Slovenije za negospodarske investicije za leto 1965 od 18. 3. 1965, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil upravni odbor sklada SR Slovenije za negospodarske investicije.

Komisija se je pri obravnavi omejila na besedilo predloga odloka in se ni ukvarjala z vsebino finančnega načrta.

Pri obravnavanju predloga odloka ni bilo načelnih pripomb niti predlogov za spremembe in dopolnitve.

Zakonodajno-pravna komisija meni, da je predlog odloka v skladu z ustavo in s pravnim sistemom.

Št.: 400-21/65

Ljubljana, 29. 3. 1965

Predsednik:

Dr. Josip Globevnik l. r.

PREDLOG ZAKONA

o urejanju in vzdrževanju zelenih površin v naseljih

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

Na ureditvenem območju naselij, za katera je določeno, da morajo imeti urbanistični projekt, je treba urejati, vzdrževati in varovati zeleno površino tako, da se ustvarjajo pogoji za rekreacijo prebivalcev, zavarujejo podnebje, zemljišča in vodni tokovi pred škodljivimi klimatskimi in drugimi vplivi ter ohrani estetska podoba naselja.

Način urejanja, vzdrževanja in varstva zelenih površin predpiše z odlokom občinska skupščina, v mestih, ki so razdeljena na občine, pa mestni svet v skladu z določbami tega zakona.

2. člen

Za zelene površine po tem zakonu se štejejo zlasti:

- javni parki, nasadi, drevoredi in sprehajališča;
- skupine gozdnega drevja na površini do 5 arov;
- gozdovi s posebnim namenom;
- zelene površine ob javnih komunikacijah in vodnih tokovih, na javnih kopališčih, športnih in otroških igriščih, pokopališčih in pri spomenikih;

— zelenice in okrasni nasadi v stanovanjskih soseskah ter pri turističnih in drugih javnih objektih;

— vrtovi;

— posamezna gozdna in okrasna drevesa, ki so zavarovana po posebnih predpisih.

Za zeleno površino po tem zakonu se štejejo tudi zemljišča izven ureditvenega območja naselij, ki so po posebnih predpisih z aktom pristojnega organa razglašena za zavarovana zemljišča ali za pokrajinsko znamenitost.

O tem, ali je šteti posamezno zemljišče za zeleno površino po prvem odstavku tega člena, odloči v dvomljivih primerih občinski upravni organ, ki je pristojen za komunalne zadeve; če gre za zelene površine pri spomenikih in v urbanističnih ambientih, odloči potem, ko dobi mnenje organa za spomeniško varstvo.

3. člen

Zelene površine v državljanski lastnini urejajo in vzdržujejo njihovi lastniki oziroma uporabniki.

Zelene površine, ki so družbena lastnina, urejajo in vzdržujejo organi ter delovne in druge organizacije, ki upravljajo zeleno površino.

Če zelena površina ni v upravljanju organa ali organizacije po drugem odstavku tega člena, skrbi za urejanje in vzdrževanje zelene površine za to pristojni organ občine oziroma mesta, ki je razdeljeno na občine. Občinska skupščina oziroma mestni svet lahko poveri urejanje in vzdrževanje take zelene površine posebni komunalni organizaciji ali krajevni skupnosti.

Lastniki, organi in organizacije iz drugega in tretjega odstavka tega člena lahko s pogodbo prenesejo na organizacijo iz tretjega odstavka urejanje in vzdrževanje zelenih površin, ki so pod njihovo upravo.

II. UREJANJE ZELENIH POVRŠIN

4. člen

Zelena površina se uredi v skladu z ureditvenim načrtom in zazidalnim načrtom. Dokler ni sprejet ureditveni načrt, se upoštevajo elementi urbanističnega programa za urejanje zelenih površin v naselju.

5. člen

Če je po dovoljenju za lokacijo za novo visoko ali nizko gradnjo investitor dolžan urediti večjo ali pomembnejšo zeleno površino, mora zahtevi za dovoljenje za graditev priložiti tudi investicijsko tehnično dokumentacijo za ureditev zelene površine. Ta dokumentacija obsega:

— načrt za ureditev zelene površine oziroma za vzpostavitev zelene površine v prejšnje stanje;

— predračun stroškov ureditve zelene površine in predračun dveletnega vzdrževanja;

— mnenje organa upravljanja javne prometne in energetske naprave, kolikor bi bile prizadete koristi tega organa.

Investicijsko tehnično dokumentacijo po prejšnjem odstavku lahko izdela in uredi zeleno površino le za to usposobljena strokovna organizacija.

6. člen

Občinska skupščina lahko predpiše, da opravi tehnično kontrolo investicijske tehnične dokumentacije za ureditev zelene površine strokovna komisija, ki da organu, pristojnemu za izdajo dovoljenja za graditev, mnenje in predloge glede investicijske tehnične dokumentacije za zeleno površino.

Strokovno komisijo iz prejšnjega odstavka imenuje za komunalne zadeve pristojni svet občinske skupščine izmed strokovnjakov s področja urbanizma, spomeniškega varstva in hortikulture ter izmed predstavnikov, ki jih predlagata krajevna skupnost in komunalna organizacija za urejanje zelenih površin (treji odstavek 3. člena).

7. člen

Izvajalec gradbenih del mora ob izkopu gradbene jame najprej na vsem ogroženem območju odstraniti plodno zemljo v celotni debelini, brez primesi nerodovitnega materiala, in jo deponirati na primernem kraju, da se ohrani plodnost zemlje, ali pa jo uporabiti za izboljšanje neplodnih zemljišč. Natančnejše predpise o tem, kako se ravna s plodno zemljo, izda republiški organ za urbanizem v sporazumu z republiškim organom, pristojnim za kmetijstvo in gozdarstvo.

Izvajalec gradbenih del mora med gradnjo zavarovati pred poškodbami drevje in okrasno grmovje, kolikor ni v dovoljenju za lokacijo drugače določeno.

Po končani gradnji investicijskega objekta je izvajalec dolžan urediti zelene površine v skladu z dovoljenjem za lokacijo in z dovoljenjem za graditev oziroma vzpostavitev zemljišča v prejšnje stanje.

Zelene površine, ki ob izdaji uporabnega dovoljenja za investicijski objekt niso urejene, mora investitor urediti v roku, ki se določi v uporabnem dovoljenju in ki ne sme biti daljši od enega leta. Če investitor kljub opominu v naknadnem roku, ki mu ga določi občinski upravni organ za komunalne zadeve, zelene površine ne uredi, lahko ta organ odredi, da uredi zeleno površino na stroške investitorja komunalna organizacija iz tretjega odstavka 3. člena tega zakona.

8. člen

Obveznosti izvajalca oziroma investitorja po prejšnjem členu se vnesejo v dovoljenje za lokacijo in v dovoljenje za graditev.

9. člen

Za urejanje in vzdrževanje gozdov s posebnim namenom veljajo predpisi o gozdovih.

III. VZDRŽEVANJE ZELENIH POVRŠIN

10. člen

Stroški vzdrževanja zelene površine grede v breme lastnika, organa oziroma organizacije, ki jo je dolžna vzdrževati (3. člen).

Če lastnik, organ oziroma organizacija zelene površine kljub ponovnemu opominu v določenem roku ne izvrši potrebnih vzdrževalnih del na zeleni površini, lahko občinski upravni organ za komunalne zadeve odredi, da izvrši ta dela komunalna organizacija iz tretjega odstavka 3. člena na stroške lastnika, organa oziroma organizacije.

11. člen

Vzdrževanje zelene površine obsega:

- negovanje in obnavljanje gozdnega, sadnega ali okrasnega drevja, grmovja, cvetličnih nasadov, trat in podobno;
- vzdrževanje in obnavljanje pešpoti, ograj, instalacij in opreme;
- varstvo zelenih površin pred poškodbami.

12. člen

Občinska skupščina lahko predpiše, da se za vsa ali za določena naselja vodi register zelenih površin.

Register zelenih površin vodi občinski upravni organ za komunalne zadeve. Svet občinske skupščine, ki je pristojen za komunalne zadeve, lahko poveri vodenje registra zelenih površin komunalni organizaciji iz tretjega odstavka 3. člena.

Register zelenih površin je javen.

Natančneje predpise o registru zelenih površin izda republiški organ za urbanizem v sporazumu z republiškim organom, pristojnim za kmetijstvo in gozdarstvo.

13. člen

Prepovedano je sekanje, obsekavanje in odstranjevanje redkega in pokrajinsko značilnega drevja ter sprememba namena zelene površine na ureditvenem območju naselij iz 1. člena tega zakona brez dovoljenja občinskega upravnega organa za komunalne zadeve.

Preden se izda dovoljenje po prejšnjem odstavku za posek javnega parka, nasada, drevoreda ali sprehajališča, mora dati o tem mnenje strokovna komisija, ki jo za vsak primer posebej imenuje upravni organ iz prejšnjega odstavka izmed strokovnjakov s področja urbanizma, spomeniškega varstva in hortikulture.

IV. KAZENSKÉ DOLOČBE

14. člen

Z denarno kaznijo od 100 000 do 2 000 000 dinarjev se kaznuje za gospodarski prestopok gospodarska ali druga organizacija, ki:

1. ne vzdržuje zelene površine v skladu z določbami 11. člena tega zakona;
2. ne priglasí zelene površine zaradi vpisa v register zelenih površin (12. člen tega zakona);
3. poseka, obseka ali odstrani redko ali pokrajinsko značilno drevo brez dovoljenja pristojnega organa oziroma poseka, obseka ali odstrani tako drevo v nasprotju z izdanim dovoljenjem (13. člen tega zakona);
4. ne ravna po določbah 7. člena tega zakona.

Za gospodarske prestopke iz prejšnjega odstavka se kaznuje z denarno kaznijo od 10 000 do 100 000 dinarjev tudi odgovorna oseba gospodarske ali druge organizacije.

15. člen

Posameznik, ki stori dejanje iz 1. do 4. točke v prvem odstavku prejšnjega člena, se kaznuje za prekršek z denarno kaznijo do 20 000 dinarjev.

Če stori posameznik dejanje iz 1. do 4. točke v prvem odstavku prejšnjega člena zaradi materialne koristi, se kaznuje za prekršek z denarno kaznijo do 300 000 dinarjev.

V. KONČNE DOLOČBE

16. člen

Ko začne veljati ta zakon, preneha veljati uredba o ureditvi sečnje na območju glavnega mesta Ljubljane (Uradni list LRS, št. 11-58/49).

17. člen

Ta zakon začne veljati osmi dan po dnevu objave v »Uradnem listu SRS«.

OBRAZLOŽITEV

Zelene površine v naseljih niso pomembne le v tem, da dopolnjujejo estetsko podobo naselja in izražajo kulturno raven naroda, marveč imajo pomen tudi za gospodarstvo, saj varujejo podnebje, zemljišča in vodne tokove pred škodljivimi klimatskimi pojavi, erozijo in drugimi vplivi. S stališča prebivalcev pa zelene površine ustvarjajo ugodne sociološke pogoje za bivanje, delo in rekreacijo prebivalcev. Iz teh razlogov se urejanju in vzdrževanju zelenih površin povsod po svetu posveča velika pozornost.

Urejanje zelenih površin v naših naseljih ni še zakonsko regulirano in je večinoma prepuščeno stihijskemu razvoju. Le nekatere občinske skupščine so v zadnjem času na pobudo hortikulturnih organizacij sprejele svoje odloke o urejanju in vzdrževanju zelenih površin, kaže pa se potreba po enostavnejši ureditvi tega vprašanja.

Za urejanje zelenih površin v naseljih je bilo v poslednjih letih vloženi veliko sredstev, vendar je bila hkrati v zvezi z novimi investicijskimi gradnjami storjena tudi velika škoda, največkrat zaradi nepazljivosti izvajalcev in zaradi zanemarjanja odgovornosti za vzdrževanje novih, komaj urejenih zelenih površin. Za star fond zelenih površin ni bilo sistematične skrbi za vzdrževanje in obnavljanje. Največja škoda je nastala mestoma zaradi neodgovornih posekov dreves in zaradi neodgovornega uničevanja plodne zemlje ob izvajanju gradbenih del, kar je hkrati finančno obremenjevalo investitorje, ki so nato morali dovažati plodno zemljo od drugod za ureditev okolice objekta.

Predlog zakona naj bi naznačil poglobljena načela občinskim skupščinam za ureditev tega vprašanja z lastnimi predpisi, in sicer:

1. glede enotne opredelitve zelenih površin, ki jo določa 2. člen predloga zakona; pri tem zakon predpostavlja, da bodo zelene površine izven ureditvenega območja naselij urejene s posebnim zakonom o varstvu narave;

2. glede vprašanja, kdo in na kakšen način je obvezan urejati in vzdrževati zelene površine, kakšno investicijsko tehnično dokumentacijo mora za to imeti ter kateri organ opravi tehnično kontrolo take dokumentacije in tehnični pregled urejene površine;

3. posebej še glede ravnanja izvajalcev med gradnjo v odnosu do obstoječega drevja in okrasnega grmovja in glede ravnanja s plodno zemljo;

4. občina lahko uvede registre zelenih površin in ustanovi delovno organizacijo za urejanje in vzdrževanje zelenih površin;

5. ureja se vprašanje sečnje, poškodovanja in odstranjevanja obstoječega redkega in značilnega drevja ter sprememba namena površine kakor tudi ustreznih dovoljenj, ki so za to potrebna;

6. podano je kazensko pravno varstvo za kršitev določb zakona.

Predlog zakona odpravlja uredbo o ureditvi sečnje na območju glavnega mesta Ljubljane (Uradni list LRS, št. 11/49) in ga je zato po sklepu komisije Skupščine SRS za usklajevanje republiških predpisov z ustavo z dne 12. 1. 1965 treba obravnavati v postopku za usklajevanje predpisov.

**SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
REPUBLIŠKI ZBOR**

Odbor za urbanizem, stanovanjsko
izgradnjo in komunalne zadeve

POROČILO

k predlogu zakona o urejanju in vzdrževanju zelenih površin v naseljih

Odbor za urbanizem, stanovanjsko izgradnjo in komunalne zadeve je na svoji seji dne 25. 3. 1965 obravnaval predlog zakona o urejanju in vzdrževanju zelenih površin v naseljih, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil Izvršni svet.

V načelni obravnavi k zakonskemu predlogu ni bilo pripomb.

V podrobni obravnavi je odbor obravnaval besedilo zakonskega predloga obenem z amandmaji komisije SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo k 14. členu in zakonodajno-pravne komisije k 3., 14. in 15. členu.

K navedenim amandmajem odbor ni imel pripomb.

Odbor predlaga še naslednje spremembe in dopolnitve:

K 3. členu: V prvi vrsti prvega odstavka se za besedo »lastnini« vstavi besedilo: », ki ne služijo javni uporabi.«

Ker je v Sloveniji precej zelenih površin, ki so v lasti občanov, a so v javni uporabi (na primer grobovi talcev v Frankolovem) za urejanje in vzdrževanje teh površin ne morejo biti odgovorni lastniki teh površin.

Predstavniki Izvršnega sveta se je strinjali s predlagano spremembo.

K 3. členu: V prvi vrsti drugega odstavka se za besedo »lastnina« vstavi besedilo: »in ne služijo javni uporabi.«

Organi, delovne in druge organizacije naj skrbe za urejanje in vzdrževanje le tistih zelenih površin, ki jih same uporabljajo.

Predstavniki Izvršnega sveta se je strinjali s predlagano spremembo.

K 7. členu: Tretji odstavek naj se spremeni tako, da se glasi: »Po končani gradnji investicijskega objekta je izvajalec dolžan vzpostaviti zemljišče v urejeno stanje.«

Izvajalec investicijskega objekta mora urediti zelene površine le, če je z investitorjem sklenil ustrezno pogodbo za ta dela. Investitor ta dela lahko pre-

pusti tudi drugemu izvajalcu. Izvajalec investicijskega objekta pa je dolžan, da zapusti gradbišče po dograditvi objekta v urejenem stanju, ker ima stroške za ta dela že vračunane v svoji režiji.

S predlagano spremembo tega odstavka postanejo bolj smiselna določila zadnjega odstavka tega člena, ki zavezujejo investitorja, da mora urediti zelene površine.

Predstavniki Izvršnega sveta se strinja s predlagano spremembo.

Odbor za urbanizem, stanovanjsko izgradnjo in komunalne zadeve Republiškega zbora SR Slovenije predlaga Republiškem zboru, da sprejme zakonski predlog ob upoštevanju navedenih sprememb in dopolnitev.

Odbor je za poročevalca določil poslanca Jožeta Laznika.

Št.: 352-2/65

Ljubljana, 26. 3. 1965

Predsednik:
Vladko Majhen l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
ORGANIZACIJSKO-POLITIČNI ZBOR

Odbor za proučevanje zakonskih
in drugih predlogov

POROČILO

k predlogu zakona o urejanju in vzdrževanju zelenih površin v naseljih

Odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov Organizacijsko-političnega zbora je na seji dne 25. 3. 1965 obravnaval in sklepal o predlogu zakona o urejanju in vzdrževanju zelenih površin v naseljih, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil Izvršni svet.

Skupno s predloženim zakonom je odbor obravnaval tudi spremembe in dopolnitve k temu zakonskemu predlogu, ki jih je sprejela zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije in ki so že postale sestavni del zakonskega predloga.

V načelni obravnavi je odbor ugotovil, da je sprejem predloženega zakona potreben, ker vprašanja, ki jih zakonski predlog ureja, doslej niso bila enotno zakonsko regulirana. Doslej je to področje deloma urejala le uredba o ureditvi sečnje na območju glavnega mesta Ljubljane, vendar je potrebno, da se ta materija uredi z zakonom. Predloženi zakon vsebuje glavna načela, na podlagi katerih bodo občinske skupščine z lastnimi predpisi ta vprašanja urejale. Pri tem gre za določitev enotne opredelitve zelenih površin, dalje za vprašanje, kdo je obvezen urejati in vzdrževati zelene površin in na kakšen način, vprašanje ravnanja z obstoječim drevjem, okrasnim grmovjem in plodno zemljo v času med gradnjo, vprašanje uvedbe registrov zelenih površin ter urejanje sečnje, poškodovanja in odstranjevanja redkega in značilnega drevja, končno pa je podano tudi kazensko pravno varstvo za kršitev teh določb.

Pri obravnavanju in podrobnostih se je odbor strinjal s spremembami in dopolnitvami, ki jih je že sprejela zakonodajno-pravna komisija in ki so že sestavni del zakonskega predloga.

Odbor predlaga Organizacijsko-političnemu zboru, da predlog zakona o urejanju in vzdrževanju zelenih površin v naseljih sprejme skupno s spremembami in dopolnitvami zakonodajno-pravne komisije Skupščine SR Slovenije.

Za svojega poročevalca je odbor določil poslanca Mirka Čepiča.

Št.: 352-2/65

Ljubljana, 26. 3. 1965.

Predsednik:
Vlado Černe l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE

Zakonodajno-pravna komisija

POROČILO

k predlogu zakona o urejanju in vzdrževanju zelenih površin v naseljih

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije je na svoji seji dne 19. 3. 1965 obravnavala predlog zakona o urejanju in vzdrževanju zelenih površin v naseljih, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil Izvršni svet.

V načelni obravnavi k zakonskemu predlogu ni bilo sprememb. Komisija je ugotovila, da se z zakonskim predlogom usklajuje z ustavo uredba o ureditvi sečnje na območju glavnega mesta Ljubljane (Uradni list LRS, št. 11/49), katere materija je takega značaja, da mora biti po novi ustavni ureditvi urejena z zakonom. Z zakonskim predlogom pa se hkrati pravno urejajo temeljna vprašanja urejanja in vzdrževanja zelenih površin v naseljih. Doslej so bila ta vprašanja urejena le deloma in samo za območje Ljubljane z navedeno uredbo, medtem ko se s predlaganim zakonom ta ureditev dopolnjuje in razširja na vsa naselja, za katera je določeno, da morajo imeti urbanistični projekt.

V podrobni obravnavi je komisija obravnavala besedilo zakonskega predloga obenem z amandmajem komisije Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo k 14. členu zakonskega predloga. K navedenemu amandmaju komisija ni imela pripomb.

Komisija je predlagala še naslednje spremembe in dopolnitve:

K 3. členu: V prvem odstavku se besedi »državljski lastnini«
nadmestita z besedama »lasti občanov«.

Sprememba je redakcijskega značaja.

K 14. členu: V prvem odstavku se črta določba 2. točke, dosedanji 3. in 4. točka postaneta 2. in 3. točka.

Doda se tretji odstavek, ki se glasi:

»Z denarno kaznijo do 100 000 dinarjev se kaznuje za prekršek delovna ali druga organizacija, če ne priglasi zelene površine zaradi vpisa v register zelenih površin (12. člen tega zakona).«

Spremembo je predlagal predstavnik Izvršnega sveta glede na mnenje komisije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo, ki je bilo izraženo na seji navedene komisije dne 15. 3. 1965. Po tem mnenju opustitev priglasitve zelene površine zaradi vpisa v register ne sodi med gospodarske prestopke.

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije se je strinjala z mnenjem komisije Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo in je predlog predstavnika Izvršnega sveta za spremembo 14. člena sprejela.

K 15. členu: V prvem odstavku se besedilo »iz 1. do 4. točke v prvem odstavku prejšnjega člena« nadomesti z besedilom »iz 1. do 3. točke v prvem odstavku ter iz tretjega odstavka prejšnjega člena«.

V prvi vrsti drugega odstavka se beseda »4. točke« nadomesti z besedo »3. točke«.

Sprememba je potrebna glede na spremenjeno besedilo 14. člena zakonskega predloga.

Predstavnik Izvršnega sveta je hkrati predlagal, da se predpisana denarna kazen do 20 000 dinarjev v prvem odstavku 15. člena dvigne na znesek do 50 000 dinarjev. Komisija je bila mnenja, da bi bila poostritev sankcije v tem primeru umestna, vendar predloga ni sprejela glede na to, da novi zvezni temeljni zakon o prekrških, za katerega se pričakuje, da bo dvignil gornjo mejo denarne kazni za prekršek posameznika od 20 000 na 50 000 dinarjev, še ni uveljavljen.

Predstavnik Izvršnega sveta je vse predloge za spremembe in dopolnitve, kolikor jih že ni predlagal sam, sprejel in so tako postali sestavni del zakonskega predloga.

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije meni, da je zakonski predlog s predlaganimi spremembami in dopolnitvami v skladu z ustavo in s pravnim sistemom ter predlaga, da ga pristojna zborna Skupščina SR Slovenije sprejmeta.

Št.: 352-2/65

Ljubljana, 20. 3. 1965

Predsednik:

dr. Josip Globevnik l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE

Komisija za usklajevanje republiških
predpisov z ustavo

POROČILO

k predlogu zakona o urejanju in vzdrževanju zelenih površin v naseljih

Komisija Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo je na svoji seji dne 15. 3. 1965 obravnavala predlog zakona o urejanju in vzdrževanju zelenih površin v naseljih, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil Izvršni svet.

V načelni obravnavi k zakonskemu predlogu ni bilo pripomb. Komisija je ugotovila, da se z zakonskim predlogom usklajuje z ustavo uredba o ureditvi sečnje na območju glavnega mesta Ljubljane (Uradni list LRS, št. 11/49), katere materija je takega značaja, da mora biti po novi ustavni ureditvi urejena z zakonom. Hkrati pa je komisija ugotovila, da se z zakonskim predlogom tudi izven okvira usklajevanja navedene uredbe z ustavo v mnogo širšem smislu urejajo temeljna vprašanja urejanja in vzdrževanja zelenih površin v tistih naseljih, za katera je določeno, da morajo imeti urbanistični projekt.

V podrobni obravnavi zakonskega predloga je komisija predlagala, da se v drugi vrsti prvega odstavka 14. člena beseda »gospodarska« zamenja z besedo »delovna«.

Ta sprememba je terminološkega značaja, hkrati pa predlagani izraz na tem mestu bolj ustreza, ker pojem delovna organizacija obsega gospodarsko in drugo delovno organizacijo, ki lahko pride v poštev za kaznovanje zaradi gospodarskega prestopka po 14. členu zakonskega predloga.

Predstavniki Izvršnega sveta se je s predlagano spremembo strinjal in je tako postala sestavni del zakonskega predloga.

V komisiji je bila glede 2. točke 14. člena izražena pripomba, da opustitev priglasitve zelene površine zaradi vpisa v register najbrž ne sodi med gospodarske prestopke. Predstavniki Izvršnega sveta je to pripombo vzel na znanje s tem, da bo po ponovni proučitvi tega vprašanja sam predlagal ustrezno spremembo, če bo ugotovil, da je to potrebno.

Komisija Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo meni, da je zakonski predlog s predlagano spremembo v skladu z ustavo in predlaga, da ga pristojna zbornica Skupščine SR Slovenije sprejmeta.
Št.: 352-2/65

Ljubljana, 18. 3. 1965

Predsednik:
Mitja Ribičič l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE

Komisija za usklajevanje republiških
predpisov z ustavo
in Zakonodajno-pravna komisija

POROČILO

k amandmajem k predlogu zakona o urejanju in vzdrževanju zelenih površin
v naseljih

Komisija Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo in zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije sta na svoji seji dne 27. 3. 1965 obravnavali amandmaje k predlogu zakona o urejanju in vzdrževanju zelenih površin v naseljih, ki jih je na svoji seji dne 25. 3. 1965 predlagal odbor za urbanizem, stanovanjsko izgradnjo in komunalne zadeve Republiškega zbora Skupščine SR Slovenije.

Glede amandmajev k 3. členu zakonskega predloga komisiji nimata pripomb.

Komisiji sta se v načelu strinjali tudi z amandmajem k 7. členu zakonskega predloga, predlagali pa sta, da se amandma dopolni z naslednjim besedilom, ki naj se doda na koncu besedila amandmaja: »tako, da odstrani provizorije in odvečni material ter poravna zemljišče.«

Besedilo amandmaja brez navedene dopolnitve bi bilo pomanjkljivo, ker ne pojasnjuje izraza »urejeno stanje«. Taka določba bi poleg nejasnosti dopuščala tudi preveliko arbitrarnost upravnega organa pri določanju obveznosti investitorja.

Predstavnik Izvršnega sveta se je s predlogom obeh komisij strinjal.

Št.: 352-2/65

Ljubljana, 29. 3. 1965

Zakonodajno-pravna komisija:
dr. Josip Globevnik l. r.

Komisija za usklajevanje republi-
ških predpisov z ustavo:
Mitja Ribičič l. r.

PREDLOG ZAKONA

o prisilni izterjavi prispevkov in davkov občanov

I. RUBEŽ S CENITVIJO

1. člen

Rubež, cenitev in prodaja premoženja v postopku prisilne izterjave prispevkov in davkov od občanov se opravlja po določbah temeljnega zakona o prispevkih in davkih občanov (Uradni list SFRJ, št. 32-452/64) in tega zakona. Prisilna izterjava obsega rubež s cenitvijo in prodajo premoženja.

2. člen

Pred prisilno izterjavo prispevka oziroma davka mora za dohodke pristojni občinski upravni organ vročiti prispevnemu oziroma davčnemu dolžniku (v nadaljnjem besedilu: dolžnik) pismeni opomin.

V pismenem opominu mora biti navedena pravna podlaga dolga oziroma določba o odmeri, višina dospelga dolga, obresti in stroškov ter nalog dolžniku, da najpozneje v osmih dneh plača dolg, ker se bo drugače prisilno izterjal.

3. člen

Če v osmih dneh po vročitvi pismenega opomina dolžnik ne poravna dolga, izda organ, ki je pristojen za prisilno izterjavo, odločbo o prisilni izterjavi.

Odločba o prisilni izterjavi vsebuje:

- priimek, ime in naslov dolžnika;
- ugotovitev, da je bil dolžniku vročen pismeni opomin, z datumom vročitve;

- pravno podlago dolga oziroma odločbo o odmeri;
- višina dolga, obresti in stroškov;
- označbo dolžnikovega premoženja, iz katerega naj se dolg prisilno izterja, in način prisilne izterjave;
- pouk o pritožbi.

4. člen

Zoper odločbo o prisilni izterjavi kakor tudi zoper posamezna opravila v postopku za izvršbo se dolžnik lahko pritoži v osmih dneh po prejemu odločbe oziroma po izvedbi opravila.

5. člen

Odločba o prisilni izterjavi iz premočnin se vroči dolžniku neposredno pred začetkom rubeža.

6. člen

Rubež s cenitvijo in prodajo premočnin opravi za to pooblaščen občinski uslužbenec (izvrševalec).

Izvrševalec se mora izkazati s pooblastilom.

7. člen

Pred izročitvijo odločbe o prisilni izterjavi dolžniku in pred začetkom rubeža izvrševalec pozove dolžnika, naj plača dolg, obresti in dotodanje stroške. Če dolžnik ne plača, se začne rubež.

8. člen

Če dolžnik noče sam odpreti prostorov in pokazati stvari v stanovanju, sme izvrševalec v navzočnosti dveh prič odpreti zaprte prostore, pohištvo in podobno, da bi lahko opravil rubež.

9. člen

Če za dohodke pristojni občinski upravni organ ne more sam izvršiti prisilne izterjave, ker naleti na fizično upiranje, ali če tako upiranje utemeljeno pričakuje, lahko zahteva pomoč milice, da zavaruje izvrševalca pri izvršitvi odločbe. Pomoč milice zahteva od občinskega upravnega organa, pristojnega za notranje zadeve.

10. člen

Rubež in prodaja stvari ter druga opravila v postopku za prisilno izterjavo niso dovoljena ponoči, v nedeljo ali na državni praznik.

11. člen

Rubež premočnin se opravi v navzočnosti dolžnika ali koga od polnoletnih članov njegovega gospodinjstva in ene priče oziroma v navzočnosti dveh polnoletnih občanov kot prič, če pri rubežu ni navzoč dolžnik ali član njegovega gospodinjstva.

12. člen

Hkrati z rubežem se opravi tudi ocenitev zarubljenih premočnin. Ocenitev opravi sam izvrševalec, po potrebi pa lahko pokliče posebnega cenilca.

Na dolžnikovo zahtevo mora izvrševalec poklicati cenilca, vendar pri tem ni vezan na osebo, ki jo predlaga dolžnik.

13. člen

O opravljenem rubežu mora izvrševalec napraviti zapisnik. V rubežni zapisnik se vpiše:

— priimek in ime ter prebivališče oziroma sedež dolžnika in podatki o drugih osebah, ki sodelujejo pri izvršbi;

— kraj in čas rubeža;

— znesek dolga, obresti in stroškov, za katere se opravlja rubež;

— natančno označbo in opis zarubljenih premičnin;

— vrednost zarubljenih premičnin, ugotovljena s ceditvijo;

— ime tistega, ki je opravil cenitev, in ali je dolžnik imel kakšne pripombe glede osebe cenilca, višine ocenitve ali kakšne druge pripombe;

— ime tistega, ki so mu bile stvari zaupane v hrambo;

— ugotovitev, da sta bila dolžnik in hranitelj zarubljenih premičnin opozorjena na zakonite posledice, če bi zarubljene stvari odtujila ali poškodovala.

Če je bil izvrševalec prisiljen uporabiti posebne ukrepe, se mora to ugotoviti v rubežnem zapisniku.

Zapisnik o opravljenem rubežu podpišejo izvrševalec, ki je opravil rubež, dolžnik ali član njegovega gospodinjstva, navzoče priče, cenilec in druge uradne osebe, ki so bile navzoče pri rubežu.

Če dolžnik oziroma njegov zastopnik noče podpisati zapisnika, ugotovi izvrševalec to v zapisniku. Izvod zapisnika se vroči dolžniku.

14. člen

Če so bile dolžnikove premičnine že prej zarubljene za kako drugo upravno ali sodno izterjavo, se ponoven rubež teh premičnin opravi tako, da se na prvem rubežnem zapisniku napravi zaznamek. Če je prejšnji rubež opravilo sodišče, napravi sodišče na zahtevo za dohodke pristojnega občinskega upravnega organa v svojem rubežnem zapisniku zaznamek o ponovnem rubežu.

O ponovnem rubežu se obvesti dolžnik.

15. člen

Če dolžnik izjavi, da so zarubljene stvari last druge osebe, a nima za to dokazov, zarubi izvrševalec tudi te predmete, mora pa poučiti to drugo osebo, da lahko v petih dneh po obvestilu vloži pri sodišču tožbo (izločitveno tožbo), da bi dokazala lastništvo. Če ta v tem roku ne predloži dokaza, da je vložila tožbo pri sodišču, se postopek prisilne izterjave nadaljuje, kakor da ni bilo pripomb. Izjavo dolžnika in opozorilo iz prejšnjega stavka je treba vpisati v rubežni zapisnik.

Z vložitvijo tožbe pri sodišču v roku, ki je določen v prejšnjem odstavku, se zadrži prodaja spornih zarubljenih stvari, dokler se ne konča spor.

16. člen

Če dolžnik zarubljene stvari odtuji, uniči ali poškoduje, mora za dohodke pristojni občinski upravni organ vložiti zoper njega prijavo pri javnem tožilcu, za izterjavo dolga pa se takoj opravi nov rubež, ne da bi bilo treba izdati novo odločbo.

17. člen

Veljavnost rubeža preneha, če se prisilna prodaja ne opravi v enem letu od rubeža oziroma od dneva, ko je bila dolžniku sporočena odločba o pritožbi po 4. členu ali sodba o izločitveni tožbi po 15. členu tega zakona.

II. PRODAJA

18. člen

Prodaja zarubljenih stvari ni dovoljena, dokler ne preteče osem dni od rubeža.

Izjema se lahko stvari, ki se rade kvarijo, prodajo tudi pred pretekom osem-dnevnega roka od rubeža.

Prodaja zarubljenih stvari se opravi praviloma na javni dražbi.

19. člen

Dolžnik sme s poprejšnjim pooblastilom za dohodke pristojnega občinskega upravnega organa sam prodati zarubljene stvari s tem, da prejeti denar izroči v odplačilo dolga, obresti in stroškov.

Če se na tak način lahko popolnoma poravnata dolg z obrestmi in stroški, je upravni organ dolžan dovoliti tako prodajo. Če pa bi se s tako prodajo dosegla le delna poravnava dolga, odloči za dohodke pristojni občinski upravni organ, ali naj dovoli tako prodajo ali ne, upoštevajoč pri tem, kakšne so možnosti, da se zarubljene premičnine vnovčijo na javni dražbi.

Da bi se stvari bolje vnovčile in prihranili stroški, lahko določi za dohodke pristojni občinski upravni organ z dolžnikovo privolitvijo tudi kakšen drug način vnovčevanja mimo javne dražbe. V takem primeru se stvari ne smejo prodati pod cenilno vrednostjo.

20. člen

Javna dražba se odredi z oklicem. Oklic o javni dražbi mora vsebovati podatke o dolžniku in dolgu, času, kraju in načinu prodaje ter popis stvari s cenilno vrednostjo.

Oklic o javni dražbi je treba objaviti na običajen način v kraju, kjer bo dražba, mora pa se vročiti tudi dolžniku tako, da ga ta prejme najmanj pet dni pred pričetkom dražbe.

21. člen

Javna dražba se lahko prične, če sta se javila najmanj dva ponudnika.

Na javni dražbi ne sme nastopiti kot ponudnik dolžnik ali njegov družinski član in tudi ne uradna oseba, ki je sodelovala pri rubežu ali prodaji.

Zarubljene stvari se dajejo na dražbo začeni s ceno, ki je bila ugotovljena pri rubežu.

Če se na javni dražbi ne doseže začetna cena, se stvari prodajo za največjo ponujeno ceno, vendar ta cena ne sme biti manjša, kot znaša polovica vrednosti, ugotovljene pri rubežu.

Če se za posamezne stvari na javni dražbi ne doseže niti polovica cenilne vrednosti, se lahko napove ponovna javna dražba, na kateri se stvari lahko prodajo ne glede na višino dosežene cene. Ponovna javna dražba se sme opraviti šele po preteku petih dni od neuspele dražbe.

22. člen

Izvrševalec mora voditi zapisnik o poteku javne dražbe. V njem navede zlasti čas in kraj javne prodaje, imena ponudnikov in ponujene zneske, imena kupcev in doseženo prodajno ceno.

Zapisnik morajo podpisati izvrševalec, kupec in dolžnik, če je bil navzoč pri dražbi. Dolžnik sme zahtevati, da se njegove pripombe vpišejo v zapisnik. Izvod zapisnika se vroči dolžniku.

23. člen

Če je bila javna dražba brezuspešna, ker ni bilo kupcev ali so bile ponudbe preniske, lahko izda za dohodke pristojni občinski upravni organ, namesto da bi določil drugo javno dražbo, odločbo, naj opravi prodajo posebna tričlanska komisija; komisijo določi upravni organ.

Komisija lahko določi, da se stvari prodajo neposredno ali pa po komisijski trgovini v istem ali v drugem kraju ali na kakšen drug primeren način.

Prodaja po komisiji ni dopustna po ceni, ki ne bi dosegla niti polovice cenilne vrednosti.

O prodaji, ki jo je opravila komisija, se napravi poseben zapisnik, ki mora vsebovati potrebne podatke o prodaji in o nastalih stroških. Zapisnik podpišejo člani komisije in kupec oziroma upravičeni zastopnik komisijske trgovine, če so bile stvari prodane v komisijski trgovini. Izvod zapisnika se vroči dolžniku.

III. IZVRŠBA NA TERJATVE

24. člen

Izvršba na dolžnikove terjatve se opravi na podlagi odločbe o prisilni izterjavi, s katero se prispevnemu oziroma davčnemu dolžniku prepove razpolagati s to terjatvijo, njegovemu dolžniku pa naloži, da mora svoj dolg plačati v korist prispevnega oziroma davčnega dolga.

Če dolžnik prispevnega oziroma davčnega dolžnika ne ravna po odločbi, s katero je odrejena prisilna izterjava, se dolg izterja od njega.

25. člen

Dolžnik prispevnega oziroma davčnega dolžnika lahko poda v osmih dneh po sprejemu odločbe pri občinskem upravnem organu, pristojnem za dohodke, ugovor, da prispevnemu oziroma davčnemu dolžniku sploh ni dolžan, da je dolg pogojen, da dolg še ni dospel v plačilo ali kakšen drug upravičen ugovor.

Če dolžnik prispevnega oziroma davčnega dolžnika poda v določenem roku ugovor, ki je ovira za izvršitev odločbe, mora upravni organ, če misli, da je ugovor neutemeljen, prijaviti zadevo javnemu pravobranilstvu zaradi vložitve tožbe.

26. člen

Iz terjatve prispevnega oziroma davčnega dolžnika se prispevek oziroma davek lahko prisilno izterja tudi tako, da se mu odtegne pri izplačilu za dobavljeno blago, za opravljene storitve ali za nepremičnine in pravice, ki jih je prodal državnim organom, delovnim in drugim organizacijam, če ni plačal zapadlega prispevka oziroma davka.

Prispevni oziroma davčni dolg odtegne po prejšnjem odstavku izplačnik po pismenem nalogu za dohodke pristojnega občinskega upravnega organa tiste občine, v kateri ima dolžnik dohodke oziroma v kateri se mu predpisuje davek.

Natančneje določbe o načinu evidentiranja in o pogojih za izplačevanje dohodkov, ki jih imajo občani od državnih organov, delovnih in drugih organizacij, ter o izterjavi prispevkov in davkov po prejšnjem odstavku predpiše republiški sekretar za finance.

IV. STROŠKI

27. člen

Dolžnik je dolžan plačati vse stroške prisilne izterjave.

Če se ukrepi za prisilno izterjavo prispevkov ali davkov odpravijo ali če se kasneje izkaže, da niso bili upravičeni, trpi stroške teh ukrepov organ, ki je izdal odločbo o prisilni izterjavi oziroma o zavarovanju plačil.

28. člen

Stroški za pismeni opomin znašajo 150 dinarjev.

Za isti dolg se smejo opominski stroški zaračunati samo enkrat v teku enega roka za plačilo dolžnega zneska.

29. člen

Stroški rubeža in prisilne prodaje znašajo po 1% od glavnega dolga in obresti, in sicer posebej za rubež in posebej za prisilno prodajo.

Za vsako pot izvrševalca v zvezi z rubežem in prodajo se dolžniku zaračunajo stroški v znesku 500 dinarjev.

Dolžnika bremenijo tudi vsi drugi stroški (za čuvanje, prevoz, stroški cenilcev in drugo) v dejanskih zneskih.

V. KONČNA DOLOČBA

30. člen

Ta zakon začne veljati osmi dan po objavi v »Uradnem listu SRS«.

O B R A Z L O Ž I T E V

Večino določb o prisilni izterjavi prispevkov in davkov vsebuje že temeljni zakon o prispevkih in davkih občanov (Uradni list SFRJ, št. 32-452/64). Izrecno pa temeljni zakon v 158. členu določa, da bo z republiškim zakonom določeno, katero premoženje, dohodki in terjatve so izvzeti od prisilne izterjave, in v 159. členu, da bo z republiškim zakonom predpisano, kako se opravljata rubež in cenitev premoženja v postopku prisilne izterjatve prispevkov in davkov.

Republiški zakon o prispevkih in davkih občanov Uradni list SRS št. 37-200/64 je v 189. členu določil le, katero premoženje, dohodki in terjatve so

izvesti od prisilne izterjatve, ne ureja pa rubeža in cenitve, temveč v 182. členu določa, da se bo uredilo s posebnim republiškim zakonom, kako se opravljata rubež in cenitev premoženja v postopku prisilne izterjave.

S predloženim zakonom bo prisilna izterjava prispevkov in davkov, skupaj z določbami, ki jih glede tega vsebuje že republiški zakon o prispevkih in davkih občanov, v celoti urejena. Tako temeljni zakon kot tudi republiški zakon o prispevkih in davkih napovedujeta sicer samo posebni zakon o rubeži in cenitvi premoženja, ne pa tudi o prodaji, ki je najvažnejši del postopka prisilne izterjave. Z namenom, da se prisilna izterjava v celoti uredi, vsebuje predlog zakona tudi določbe o prodaji.

Predlog zakona v glavnem prevzema sedanjo ureditev prisilne izterjave prispevkov in davkov, kot je bila predpisana z zvezno uredbo o prisilni izterjavi davkov in drugih proračunskih dohodkov (Uradni list FLRJ št. 33-283/53). Ta uredba je z uveljavitvijo temeljnega zakona o prispevkih in davkih občanov prenehala veljati, zato je novi zakon potreben. Predlog zakona je usmerjen v to, da so pravice dolžnika, zoper katerega se prisilna izterjava opravlja, čim bolj varovane. Tako predlog zakona določa, da mora biti dolžniku vročen pismeni opomin vsaj osem dni pred uvedbo prisilne izterjave in da mora biti na tem opominu izrecno navedeno, da se bo dolg prisilno izterjal, če dolžnik v danem roku, ki ne sme biti krajši kot osem dni, dolga ne bo plačal. Po dosedanjih predpisih je pismeni opomin lahko nadomeščala položnica, ki se je štela za pismeni opomin takoj, ko zavezanec ni plačal dolga v roku, naznačenem na položnici. To je bilo s stališča davčne službe praktično, za dolžnika pa včasih malo trdo, ker če ni plačal dolga v roku, naznačenem na položnici, se je lahko takoj začela prisilna izterjava. Po predloženem zakonu se bo moral po zapadlosti dolga vedno vročiti dolžniku še pismeni opomin in bo možno šele po preteku na opominu naznačenega roka začeti s prisilno izterjavo. Dosedanji opomin, napisan kot položnica ali pa tudi na posebnem obrazcu, je vseboval le znesek dolga, iz katerega ni bilo razvidno, na katere dospele davke se ta dolg nanaša. Zaradi tega je večkrat prišlo do nesoglasij med dolžniki in finančnimi organi, ker dolžniki niso vedeli, kateri dolg so že plačali in kateri se še izterjuje. Po predlogu zakona bo morala biti poleg zneska dolga na opominu naznačena tudi pravna podlaga dolga oziroma odločba o odmeri dolga, tako da bo dolžnik vedel, kateri dolg se izterjuje. Preden izvrševalec izroči dolžniku odločbo o prisilni izterjavi, mora dolžnika ponovno pozvati, naj plača dolg, in šele, če je tudi ta poziv brezuspešen, lahko začne z rubežem. Hkrati z rubežem se opravi tudi ocenitev zarubljenih predmetov. Praviloma opravi ocenitev zarubljenih predmetov izvrševalec sam, lahko pa pokliče tudi cenilca. Na zahtevo dolžnika se ocenitev mora opraviti po posebnem cenilcu. Prodaja zarubljenih predmetov se sme opraviti šele po preteku osmih dni po rubežu, tako da ima dolžnik tudi še po opravljenem rubežu možnost dolg plačati in s tem ustaviti izvršbo.

Zarubljene stvari se praviloma prodajajo na javni dražbi. Če dolžnik privoli, da se prodaja lahko opravi tudi na kakšen drug način, kot na primer s prodajo preko komisijske trgovine. Lahko pa finančni organ dovoli dolžniku, da zarubljene stvari sam proda in izkupiček položi za pokritje dolga. Če prisilna prodaja z javno dražbo ni uspela, lahko finančni organ imenuje posebno komisijo, da predmete vnovči, vendar se tudi na ta način predmeti ne smejo prodati pod polovico cenilne vrednosti. Načini prodaje poleg javne dražbe so potrebni zato, ker izkušnje kažejo, da se zarubljeni predmeti na javni dražbi

le redko prodajo, ker se ljudje neradi udeležujejo dražb in so zaradi tega drugi načini prodaje uspešnejši.

Temeljni zakon o prispevkih in davkih občanov nima določb o tem, kako se pobirajo prispevki in davki ob izplačilu računov, in o evidentiranju teh prejemkov, kar je bilo dosedaj urejeno s posebno uredbo zveznega državnega sekretariata za finance o pobiranju davka in drugih dohodkov pri izplačilu računov državljanom (Uradni list FLRJ, št. 44/60). Pač pa je v 29. členu temeljnega zakona pooblastilo za Zvezni izvršni svet, da predpiše način in pogoje za izplačevanje in evidentiranje plačil, ki jih prejemajo občani za blago in storitve, prodane oziroma opravljene državnim organom ter delovnim in drugim organizacijam. Na podlagi tega pooblastila je bil izdan odlok Zveznega izvršnega sveta o načinu evidentiranja in pogojih za izplačevanje dohodkov, ki jih občanom izplačujejo državni organi ter delovne in druge organizacije (Uradni list SFRJ, št. 50-693/64). Toda ta odlok nima določb o evidentiranju računov in o pobiranju prispevkov in davkov ob izplačilu računov. Zvezni sekretariat za finance je to pojasnil v tem smislu, da določbe o pobiranju prispevkov in davkov ob izplačilu računov in določbe o evidentiranju računov spadajo med predpise o prisilni izterjavi prispevkov in davkov in da naj republike to uredijo s svojimi zakoni oziroma naj pooblastijo republiške sekretarje za finance za izdajo natančnejših predpisov o tem.

Glede na takšno stališče Zveznega sekretariata za finance je bil v predlagani zakon uvrščen 26. člen, ki določa, da se dospeli prispevek oziroma davek lahko izterja tudi z odtegnitvijo pri izplačilu računa, hkrati pa pooblašča republiškega sekretarja za finance, da predpiše natančnejše določbe o načinu evidentiranja in o pogojih izplačevanja dohodkov, ki jih imajo občani od državnih organov, delovnih in drugih organizacij. Na podlagi tega pooblastila bo republiški sekretar za finance izdal uredbo, ki bo urejala materijo, ki je bila dosedaj urejena z odredbo zveznega sekretarja za finance o pobiranju davka in drugih dohodkov pri izplačilu računov državljanom.

Prisilno izterjavo prispevkov in davkov iz nepremičnega premoženja opravi na zahtevo finančnega organa sodišče, kot to določa že temeljni zakon o prispevkih in davkih občanov.

Predlog zakona vsebuje tudi določbe o stroških, ki nastanejo s prisilno izterjavo. Vsi ti stroški bremenijo načeloma dolžnika, finančnega organa pa le takrat, če se kasneje izkaže, da ukrepi za prisilno izterjavo niso bili upravičeni. Stroške v zvezi s prisilno izterjavo predlog zakona normira, in sicer posebej stroške za opomin, posebej stroške za rubež s cinitvijo in posebej stroške za prodajo. Opominski stroški naj bi znašali 150 din za opomin ne glede na višino dolga; to je bolj enostavno, če je znesek vedno enak, je pa tudi v skladu z opravljenim delom, ki je za opomin enako ne glede na znesek dolga. Stroški za rubež se v osnutku določajo v višini 1 % od dolga in posebej še stroški za prodajo tudi v višini 1 % od dolga. Stroški za prodajo morajo biti določeni posebej, ker se pogosto postopek z rubežjo konča, če dolžnik dolg plača. Predlog zakona normira tudi stroške za zunanje poslovanje izvršitelja v višini 500 din. Po dosedanjih predpisih so bili ti stroški normirani na znesek 300 din. Poleg normiranih stroškov gredo v breme dolžnika tudi še vsi stroški v zvezi s prisilno prodajo, kot so stroški cenilca, prevoza predmetov, hrambe itd.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
REPUBLIŠKI ZBOR

Odbor za organizacijsko-politična
vprašanja

POROČILO

k predlogu zakona o prisilni izterjavi prispevkov in davkov občanov

Odbor za organizacijsko-politična vprašanja Republiškega zbora je na seji dne 25. marca 1965 obravnaval predlog zakona o prisilni izterjavi prispevkov in davkov občanov, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil Izvršni svet.

V načelni obravnavi se je odbor z zakonskim predlogom strinjal. V razpravi je bilo poudarjeno, da se z zakonskim predlogom dopolnjuje temeljni zakon o prispevkih in davkih občanov, ki določa, da bo z republiškim zakonom predpisan postopek rubeža in cenitve. Odbor je ugotovil, da se s predlaganim zakonom ureja tudi vprašanje prodaje premoženja in pobiranja prispevkov in davkov ob izplačilu računov in smatra, da so s predlaganimi spremembami določb o postopku varovane tudi pravice dolžnikov.

V podrobni obravnavi besedila zakonskega predloga ni bilo predlogov za spremembe in dopolnitve. Odbor je obravnaval tudi amandma zakonodajno-pravne komisije k 26. členu ter se z njim v celoti strinja.

Glede na to odbor predlaga Republiškemu zboru Skupščine SR Slovenije, da predlog zakona o prisilni izterjavi prispevkov in davkov občanov sprejme skupno s predlagano spremembo.

Za svojega poročevalca je odbor določil poslanko Ano Rozman.

Št.: 712-1/65

Ljubljana, 26. 3. 1965

Predsednik:

Niko Belopavlovič l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
ORGANIZACIJSKO-POLITIČNI ZBOR

Začasni odbor za proračunski sistem

POROČILO

k predlogu zakona o prisilni izterjavi prispevkov in davkov občanov

Začasni odbor za proračunski sistem Organizacijsko-političnega zbora je na seji dne 25. marca 1965 obravnaval in sklepal o predlogu zakona o prisilni izterjavi prispevkov in davkov občanov, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil Izvršni svet.

V načelni obravnavi se je odbor z zakonskim predlogom strinjal. V razpravi je bilo poudarjeno, da se z zakonskim predlogom dopolnjuje temeljni zakon,

ki določa, da bo z republiškim zakonom predpisan postopek rubeža in cenitve. Odbor je ugotovil, da se s predlaganim zakonom ureja tudi vprašanje prodaje premoženja in pobiranja prispevkov in davkov ob izplačilu računov in smatra, da so s predlaganimi spremembami določb o postopku varovane tudi pravice dolžnikov.

V podrobni obravnavi besedila zakonskega predloga ni bilo predlogov za spremembe in dopolnitve. Le predstavnik Izvršnega sveta je predlagal, da se črta tretji odstavek 26. člena zakonskega predloga. S tem predlogom se je odbor strinjal.

Začasni odbor za proračunski sistem predlaga Organizacijsko-političnemu zboru, da predloženi zakon s sprejeto spremembo sprejme.

Za svojega poročevalca je odbor določil predsednico Silvo Cerjak.

Št.: 712-1/65

Ljubljana, 26. 3. 1965

Predsednica:
Silva Cerjak l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE

Zakonodajno-pravna komisija

POROČILO

k predlogu zakona o prisilni izterjavi prispevkov in davkov občanov

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije je na svoji seji dne 19. 3. 1965 obravnavala predlog zakona o prisilni izterjavi prispevkov in davkov občanov, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil Izvršni svet.

V načelni obravnavi k zakonskemu predlogu ni bilo pripomb. Komisija je ugotovila, da je predlagani zakon potreben glede na določbo 159. člena temeljnega zakona o prispevkih in davkih občanov (Uradni list SFRJ, št. 32-452/64), ki določa, da bo z republiškim zakonom predpisano, kako se opravljata rubež in cenitev premoženja v postopku prisilne izterjave prispevkov in davkov. Republiški zakon o prispevkih in davkih občanov (Uradni list SRS, št. 37-209/64) ni uredil vprašanja rubeža in cenitve, temveč je v 182. členu določil, da se bo s posebnim republiškim zakonom uredilo vprašanje, kako se upravljata rubež in cenitev premoženja v postopku prisilne izterjave. Navedene določbe so predmet predlaganega zakona. Komisija je ugotovila, da se s predlaganim zakonom ureja tudi vprašanje prodaje premoženja ter pobiranja prispevkov in davkov ob izplačilu računov. Ker obstoječi zvezni predpisi teh vprašanj ne urejajo, je bila komisija mnenja, da se navedeno lahko uredi z republiškim predpisom za čas, dokler ne bodo ta vprašanja urejena v zvezni pristojnosti.

V podrobni obravnavi besedila zakonskega predloga je predstavnik Izvršnega sveta predlagal, da se črta tretji odstavek 26. člena zakonskega predloga. Komisija se je s tem predlogom strinjala.

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije meni, da je zakonski predlag s predlagano spremembo v skladu z ustavo in s pravnim sistemom ter predlaga, da ga pristojna zborna Skupščina SR Slovenije sprejmeta.

Št.: 712-1/65

Ljubljana, 20. 3. 1965

Predsednik:

Dr. Josip Globevnik l. r.

PREDLOG ZAKONA

o določitvi dela stanovanjskega prispevka, ki se vplačuje v sklad za zidanje stanovanjskih hiš tiste občine, na katere območju ima sedež izplačevalec delavčevega osebnega dohodka

1. člen

Od stanovanjskega prispevka se vplačuje v letu 1965 v sklad za zidanje stanovanjskih hiš tiste občine, na katerem območju ima sedež izplačevalec delavčevega osebnega dohodka, 50 %.

Ostalih 50 % stanovanjskega prispevka se vplačuje v sklad za zidanje stanovanjskih hiš tiste občine, na katere območju ima prejemnik osebnih dohodkov svoje stalno prebivališče.

2. člen

Ta zakon začne veljati osmi dan po objavi v »Uradnem listu SRS«, uporablja pa se od 1. januarja 1965.

OBRAZLOŽITEV

Skupščina SR Slovenije je na podlagi pooblastil v zakonu o dopolnitvi zakona o stanovanjskem prispevku sprejela v letu 1964 zakon, s katerim se obračunani stanovanjski prispevek vplačuje v višini 50 % v sklad za zidanje stanovanjskih hiš tiste občine, na katere območju ima sedež izplačevalec osebnega dohodka, ostalih 50 % stanovanjskega prispevka pa se vplačuje v sklad za zidanje stanovanjskih hiš tiste občine, na katere območju ima prejemnik osebnih dohodkov svoje stalno prebivališče. S tem naj bi zagotovili večja sredstva predvsem mestom in industrijskim središčem in preprečili večji odliv sredstev v druge republike. V letu 1963 je znašal stanovanjski prispevek v celoti 19 733 milijonov dinarjev, v letu 1964 pa se predvideva, da bo stanovanjski prispevek znašal 24 600 milijonov dinarjev. Ocenjujemo, da se odvaja približno 2 % od celotnega stanovanjskega prispevka v druge republike, kar znaša 492 milijonov dinarjev.

Smatramo, da se v letu 1965 niso spremenili navedeni razlogi in zato predlagamo, da se sprejme enak republiški zakon tudi za leto 1965, kar je omogočeno z zakonom o dopolnitvi zakona o stanovanjskem prispevku (Uradni

list SFRJ, št. 8/65), s katerim je bilo pooblastilo iz cit. zveznega zakona podaljšano že za leto 1965.

Predlog zakona predstavlja začasno rešitev do ukinitve stanovanjskih skladov v smislu pričakovanih sprememb v stanovanjskem gospodarstvu v letu 1966.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
REPUBLIŠKI ZBOR

Odbor za urbanizem, stanovanjsko
izgradnjo in komunalne zadeve

POROČILO

k predlogu zakona o določitvi dela stanovanjskega prispevka, ki se vplačuje v sklad za zidanje stanovanjskih hiš tiste občine, na katere območju ima sedež izplačevalec delavčevega osebnega dohodka

Odbor za urbanizem, stanovanjsko izgradnjo in komunalne zadeve je na svoji 11. redni seji dne 25. marca 1965 obravnaval predlog zakona o določitvi dela stanovanjskega prispevka, ki se plačuje v sklad za zidanje stanovanjskih hiš tiste občine, na katere območju ima sedež izplačevalec delavčevega osebnega dohodka, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

Predlog zakona predvideva, da se v letu 1965 vplačuje 50 % stanovanjskega prispevka v sklad za zidanje stanovanjskih hiš tiste občine, na katere območju ima sedež izplačevalec delavčevega osebnega dohodka, ostalih 50 % pa se vplačuje v sklad za zidanje stanovanjskih hiš tiste občine, na katere območju ima prejemnik osebnih dohodkov svoje stalno prebivališče.

V načelni obravnavi k zakonskemu predlogu ni bilo sprememb.

V podrobni obravnavi je odbor obravnaval amandma zakonodajno-pravne komisije k 1. členu zakona in ga je osvojil.

Odbor za urbanizem, stanovanjsko izgradnjo in komunalne zadeve Republiškega zbora predlaga Republiškemu zboru, da predlog zakona sprejme v predlaganem besedilu.

Odbor je za poročevalca določil Jožeta Laznika.

Št.: 402-8/65

Ljubljana, 26. 3. 1965

Predsednik:
Vladko Majhen l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
GOSPODARSKI ZBOR

Odbor za proučevanje zakonskih
in drugih predlogov

POROČILO

k predlogu zakona o določitvi dela stanovanjskega prispevka, ki se vplačuje v sklad za zidanje stanovanjskih hiš tiste občine, na katere območju ima sedež izplačevalec delavčevega osebnega dohodka

Odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov Gospodarskega zbora je na seji dne 23. marca 1965 obravnaval predlog zakona o določitvi dela stanovanjskega prispevka, ki se vplačuje v sklad za zidanje stanovanjskih hiš tiste občine, na katere območju ima sedež izplačevalec delavčevega osebnega dohodka, ki ga je predložil Izvršni svet in ga soglasno sprejel.

V podrobni obravnavi je odbor sprejel predlog zakonodajno-pravne komisije k prvemu odstavku 1. člena.

Odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov predlaga Gospodarskemu zboru, da predlog zakona sprejme.

Za poročevalca je odbor določil poslanca Tomaža Tomažiča.

Št.: 402-8/65

Ljubljana, 23. 3. 1965

Poročevalec:
Tomaž Tomažič l. r.

Predsednik:
Milan Špolar l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE

Zakonodajno-pravna komisija

POROČILO

k predlogu zakona o določitvi dela stanovanjskega prispevka, ki se vplačuje v sklad za zidanje stanovanjskih hiš tiste občine, na katere območju ima sedež izplačevalec delavčevega osebnega dohodka

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije je na svoji seji dne 19. 3. 1965 obravnavala predlog zakona o določitvi dela stanovanjskega prispevka, ki se vplačuje v sklad za zidanje stanovanjskih hiš tiste občine, na katere območju ima sedež izplačevalec delavčevega osebnega dohodka, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil Izvršni svet.

V načelni obravnavi k zakonskemu predlogu ni bilo pripomb. Ugotovljeno je bilo, da je za izdajo zakona dano pooblastilo v zveznem zakonu o dopolnitvi

zakona o stanovanjskem prispevku (Uradni list SFRJ, št. 8/65). Predlog zakona predstavlja začasno rešitev do ukinitve stanovanjskih skladov v smislu pričakovanih sprememb v stanovanjskem gospodarstvu.

V podrobni obravnavi zakonskega predloga je komisija predlagala, da se v prvem odstavku 1. člena število »50 %« na koncu odstavka črta in prenese v prvo vrsto za besedilo »v letu 1965«.

Sprememba je redakcijskega značaja in se je predstavnik Izvršnega sveta z njo strinjal.

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije meni, da je zakonski predlog s predlagano spremembo v skladu z ustavo in s pravnim sistemom ter predlaga, da ga pristojna zborna Skupščina SR Slovenije sprejmeta.

Št.: 402-8/65

Ljubljana, 20. 3. 1965

Predsednik:

Dr. Josip Globevnik l. r.

PREDLOG ZAKONA

o spremembah in dopolnitvah zakona o muzejih

Zakon o muzejih (Uradni list LRS, št. 32-166/59) se spremeni in dopolni tako, da se njegovo prečiščeno besedilo glasi:

ZAKON O MUZEJIH

SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

Muzeji in galerije so kulturno-prosvetni zavodi.

2. člen

Muzeji in galerije (v nadaljnjem besedilu: muzeji) skrbijo za gradivo, ki je pomembno za ljudsko izobraževanje, znanost in umetnost (muzejsko gradivo).

Muzeji imajo pri tem zlasti te naloge:

1. sistematično zbirajo, urejajo, hranijo, vzdržujejo, evidentirajo, strokovno in znanstveno proučujejo muzejsko gradivo ter pri tem sodelujejo z drugimi muzeji, arhivi, znanstvenimi zavodi, zavodi za spomeniško varstvo in podobnimi zavodi ter s turističnimi organizacijami;

2. razstavljajo muzejsko gradivo;

3. širijo zanimanje za muzejsko gradivo in delo muzejev s tem, da sestavljajo muzejske kataloge in vodiče, izdajajo zbornike in druge publikacije, prirejajo predavanja, občasne in potujoče razstave ter ogleda pod strokovnim vodstvom, objavljajo članke in podobno;

4. omogočajo strokovno in znanstveno proučevanje vsega muzejskega gradiva.

Pri izvrševanju teh nalog se muzeji povezujejo s šolskimi in drugimi vzgojnimi in izobraževalnimi zavodi ter družbenimi in gospodarskimi organizacijami.

3. člen

Dejavnost muzejev je družbena služba.

4. člen

Muzej ima statut, ki ga sprejme muzejski svet.

Statut muzeja obsega zlasti določbe o delovnem področju, pristojnosti in odgovornosti organov upravljanja, notranji organizaciji in načinu poslovanja muzeja ter o drugih vprašanjih, ki so pomembna za samoupravljanje in poslovanje muzeja.

Državni organi imajo nasproti muzejem pravice in dolžnosti, ki jih določa zakon.

5. člen

Zakonitost dela muzejev nadzoruje pristojni upravni organ skupščine občine, na katere območju je muzej.

6. člen

Za kulturo in prosveto pristojni republiški upravni organ spremlja delo muzejev, skrbi za njihov napredek in opravlja druge naloge, ki so mu dane z zakonom.

7. člen

Strokovno delo muzejev opravljajo strokovni delavci.

8. člen

Za smotrno delitev dela ter za poslovno in strokovno sodelovanje v vprašanjih skupnega pomena se lahko muzeji združujejo med seboj in z drugimi delovnimi organizacijami v združenja.

Muzeji lahko sklepajo med seboj in z drugimi delovnimi organizacijami pogodbe o sodelovanju v določenih zadevah skupnega pomena.

USTANOVITEV IN PRENEHANJE MUZEJEV

9. člen

Muzej lahko ustanovi družbeno-politična skupnost, krajevna skupnost, delovna in druga samoupravna organizacija.

Muzej se lahko ustanovi, če so izpolnjeni tile pogoji:

1. če je zbrano zadosti primernege muzejskega gradiva za začetek dela muzeja in obstoji potreba po ustanovitvi muzeja;

2. če so zagotovljeni primerni prostori za razstavljanje in hranjenje muzejskega gradiva ter drugi prostori, ki so potrebni za delo muzeja;
3. če je zagotovljeno strokovno osebje;
4. če so zagotovljena zadostna finančna sredstva za delo muzeja.

11. člen

Pred odločitvijo o ustanovitvi muzeja mora ustanovitelj poskrbeti, da se vsestransko pretehtajo potrebe in pogoji za ustanovitev, in vprašati zainteresirane organe in organizacije za mnenje, ali je potrebna ustanovitev muzeja in ali so zanjo dani pogoji.

12. člen

V aktu o ustanovitvi je treba poleg splošnih določb o ustanovitvi navesti tudi območje dejavnosti muzeja ter vrsto gradiva, ki ga muzej zbira.

13. člen

Muzej se lahko odpravi, če so padani pogoji, ki so določeni z zakonom.

V aktu o prenehanju muzeja se določi, kateri organ, muzej ali drugi zavod prevzame njegovo muzejsko gradivo, lahko pa se za muzejsko gradivo tega muzeja ustanovi muzejska zbirka (30. člen).

RAZVID MUZEJEV

14. člen

Vsak muzej mora biti vpisan v razvid muzejev in muzejskih zbirk, ki ga vodi za kulturo in prosveto pristojni republiški upravni organ.

Zaradi vpisa v razvid je treba poslati organu iz prejšnjega odstavka akt o ustanovitvi, o spremembi statusa ali o prenehanju muzeja.

Pravilnik o sestavi in vodenju razvida izda sekretar republiškega upravnega organa, ki je pristojen za kulturo in prosveto.

UPRAVLJANJE MUZEJEV

15. člen

Organi upravljanja muzeja so: muzejski svet, upravni odbor in ravnatelj.

16. člen

Muzejski svet sestavljajo člani, ki jih izvoli delovna skupnost muzeja iz svoje srede, ter zainteresirani občani in predstavniki zainteresiranih organizacij in družbene skupnosti (v nadaljnjem besedilu: predstavniki družbene skupnosti).

Z aktom o ustanovitvi muzeja se določi, kateri organi, organizacije in družbene skupnosti delegirajo predstavnike družbene skupnosti v muzejski svet in koliko jih delegirajo.

Statut muzeja določa število članov muzejskega sveta in koliko članov sveta izvoli delovna skupnost.

V muzejskem svetu število predstavnikov družbene skupnosti ne more biti večje od polovice vseh članov tega organa.

17. člen

Muzejski svet izvoli predsednika izmed tistih članov, ki jih je izvolila delovna skupnost.

18. člen

Predstavniki družbene skupnosti sodelujejo pri odločanju muzejskega sveta o vprašanjih, ki so posebnega družbenega pomena.

Predstavniki družbene skupnosti ne morejo soodločati o vprašanjih, ki se tičejo organizacije dela, delitve dohodka, razpolaganja z delovnimi sredstvi muzeja ter o medsebojnih delovnih razmerjih, razen o nastopu in prenehanju dela delavcev na vodilnih delovnih mestih, ki so določena v splošnih aktih muzeja.

S statutom muzeja se v skladu z ustanovitvenim aktom določi, v katerih vprašanjih predstavniki družbene skupnosti sodelujejo pri odločanju s člani muzejskega sveta, ki jih je izvolila delovna skupnost.

19. člen

V muzejih z manjšim številom članov delovne skupnosti opravlja funkcije muzejskega sveta neposredno celotna delovna skupnost; v tem primeru predstavniki družbene skupnosti sodelujejo pri odločanju o vprašanjih, za katera so pristojni, enakopravno s člani delovne skupnosti muzeja kot enotno telo ali pa kot člani posebnega organa, ki ga sestavljajo samo predstavniki družbene skupnosti. Statut muzeja določi oblike sodelovanja predstavnikov družbene skupnosti.

Če predstavniki družbene skupnosti sestavljajo poseben organ, odloča ta organ samostojno. Sklepi o vprašanjih, o katerih soodločajo predstavniki družbene skupnosti in delovna skupnost muzeja, so veljavni, če so sprejeti v obeh organih.

20. člen

Upravni odbor muzeja sestavljajo člani, ki jih izmed članov delovne skupnosti izvoli muzejski svet oziroma delovna skupnost muzeja, če sama izvršuje funkcije sveta. Predstavniki družbene skupnosti ne morejo sodelovati pri volitvah upravnega odbora.

Ravnatelj muzeja je član upravnega odbora po svojem položaju, ne more pa biti njegov predsednik.

Statut muzeja določa, koliko članov ima upravni odbor muzeja.

Delovna skupnost muzeja z manjšim številom članov opravlja neposredno tudi funkcije upravnega odbora.

21. člen

Za ravnatelja je lahko imenovan, kdor izpolnjuje pogoje glede strokovne izobrazbe in prakse ter druge pogoje, ki so določeni s statutom muzeja.

22. člen

Ravnatelj ne more biti član muzejskega sveta, udeležuje pa se njegovih sej in na njih sodeluje.

MUZEJSKO GRADIVO

23. člen

Muzejsko gradivo mora biti praviloma razstavljeno v razstavnih prostorih muzeja, ki so dostopni javnosti. Muzej ima lahko razstavne prostore tudi izven sedeža muzeja, če tako odloči muzejski svet s soglasjem ustanovitelja.

Če razstavni prostori muzeja ne zadoščajo za razstavitev vsega muzejskega gradiva iz prejšnjega odstavka, se razstavno gradivo občasno menja.

Nerazstavljeno muzejsko gradivo mora biti hranjeno v primernih depojih in sistematično urejeno.

Za ogled muzejskega gradiva, ki ni razstavljeno, je potrebno dovoljenje ravnatelja.

S statutom se uredi vprašanje, kdo in ob kakšnih pogojih lahko fotografira, prerisuje in proučuje muzejsko gradivo.

24. člen

Muzeji pridobijo muzejsko gradivo z nakupom, z iskanjem in izkopavanjem na terenu, zamenjavo, z darili, volili in podobno.

25. člen

Muzejsko gradivo, ki je družbena lastnina, se praviloma izroči ustreznemu muzeju.

26. člen

Muzeji lahko sprejemajo posamezne predmete muzejskega gradiva v trajno ali začasno čuvanje ali razstavljanje, lahko pa tudi sami dajejo posamezne predmete muzejskega gradiva v začasno čuvanje ali razstavljanje drugim muzejem ali podobnim zavodom.

27. člen

O odtujitvi in zamenjavi posameznih muzejskih predmetov odloča muzejski svet v soglasju z ustanoviteljem.

28. člen

Muzeji vodijo knjigo inventarja in kartoteko vseh predmetov svojega muzejskega gradiva.

Podrobnejše predpise o vodenju knjige inventarja in kartoteke po prejšnjem odstavku izda sekretar republiškega upravnega organa, ki je pristojen za kulturo in prosveto.

DELAVNICE MUZEJEV

29. člen

Muzeji imajo lahko svoje delavnice in laboratorije za konserviranje in restavriranje muzejskega gradiva ter druge delavnice, ki so potrebne za opravljanje njihovih nalog.

Muzeji lahko opravljajo v svojih delavnicah konservatorska, restavratorska in druga dela s področja dejavnosti muzejev tudi po naročilu.

MUZEJSKE ZBIRKE

30. člen

Državni organ, delovna ali druga organizacija, ki ima zbrano primerno muzejsko gradivo, lahko ustanovi muzejsko zbirko kot svojo notranjo organizacijsko enoto, če niso izpolnjeni za ustanovitev muzeja vsi pogoji iz 10. člena tega zakona.

Ustanovitelj je dolžan skrbeti za strokovno povezavo muzejske zbirke z muzejem iste ali sorodne vrste.

31. člen

Muzejsko zbirko vodi vodja muzejske zbirke; postavi in razreši ga ustanovitelj.

32. člen

Za muzejske zbirke se primerno uporabljajo določbe 5., 6., 11., 12., 13., 14., 26. in 28. člena tega zakona.

Muzejska zbirka opravlja naloge iz 1. in 4. točke 2. člena tega zakona; ustanovitelj zbirke lahko določi, da opravlja muzejska zbirka tudi druge naloge iz 2. člena tega zakona.

33. člen

Posamezni muzejski predmeti ali skupine muzejskih predmetov so lahko razstavljeni v objektih, s katerimi so povezani, ali na krajih, kjer so bili najdeni (memorialni muzeji, lapidariji in podobno).

PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

34. člen

Muzeji in muzejske zbirke morajo prilagoditi svojo organizacijo in delo določbam tega zakona v šestih mesecih od dneva, ko začne veljati ta zakon.

35. člen

Ta zakon začne veljati osmi dan po objavi v »Uradnem listu SRS«.

OBRAZLOŽITEV

Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o muzejih usklajuje sedaj veljavni zakon o muzejih (Uradni list LRS, št. 32/59) z ustavo in določbami temeljnega zakona o zavodih (Uradni list SFRJ, št. 5/65). Poleg sprememb zaradi uskladitve pa zahteva dosedanji razvoj muzejev tudi nekaj drugih sprememb in dopolnitev tega zakona.

V naslednjem navajamo spremembe zaradi uskladitve z ustavo in temeljnim zakonom o zavodih, ki jih vsebuje zakonski predlog, pod črko A, druge spremembe, ki jih vsebuje ta predlog, pa pod črko B.

A

SPREMEMBE ZARADI USKLADITVE

Te spremembe se zlasti nanašajo na ustanovitev in prenehanje muzejev, upravljanje muzejev, njihovo združevanje in financiranje ter nadzorstvo nad njihovim delom.

V 9. členu predloga se skladno z ustavo in temeljnim zakonom o zavodih predvideva, da lahko ustanovi muzej družbeno-politična skupnost, krajevna skupnost, delovna in druga samoupravna organizacija. Ustanovitelj pa mora poskrbeti, da se vsestransko pretehtajo potrebe in pogoji za ustanovitev in vprašati za mnenje zainteresirane organe in organizacije, ali je potrebna ustanovitev muzeja in ali so zanj dani pogoji (11. člen). Potreba, da si v takem primeru ustanovitelj priskrbi potrdilo za kulturo in prosveto pristojnega republiškega upravnega organa, da so izpolnjeni pogoji za ustanovitev muzeja, kot to predpisuje 11. člen sedaj veljavnega zakona o muzejih, odpade.

Glede prenehanja muzeja določa predlog, da se muzej lahko odpravi, če so podani pogoji, ki so določeni z zakonom (13. člen). V tej zvezi je treba omeniti, da tako ustava kot tudi temeljni zakon o zavodih določa, da se zavod — v tem primeru muzej — lahko odpravi le, če ni več potrebe za njegov obstoj ali če nima več pogojev za opravljanje svoje dejavnosti.

Določbe, ki obravnavajo samoupravljanje muzejev, so v predlogu zajete pod naslovom »Upravljanje muzejev« (15. do 22. člen). Po teh določbah so organi upravljanja muzeja: muzejski svet, upravni odbor in ravnatelj. Ker je dejavnost muzejev družbena služba (3. člen), se predvideva, da sodelujejo pri odločanju o vprašanih, ki so posebnega družbenega pomena, tudi predstavniki družbene skupnosti. Natančnejši predpisi o načinu sodelovanja predstavnikov družbene skupnosti pri upravljanju muzejev kakor tudi o pristojnosti upravnih organov muzejev so pridržani statutom posameznih muzejev.

Vprašanje združevanja muzejev (8. člen) ter nadzorstva nad njihovim delom (5. člen) urejuje predlog skladno z ustreznimi določbami temeljnega zakona o zavodih. V predlog zakona se ne vnašajo določbe o financiranju muzejev, ker to vprašanje urejajo splošni predpisi.

B

DRUGE SPREMEMBE ZAKONA O MUZEJIH

Določbe 3. in 4. člena zakona o muzejih, s katerimi se opredeljujejo muzeji v osrednje in lokalne muzeje oziroma v splošne in posebne muzeje, se niso prevzele v predlog, ker je vsebina teh določb le deklarativna in je zajeta v 12. členu predloga, ki določa, da je treba v aktu o ustanovitvi muzeja poleg splošnih določb o ustanovitvi navesti tudi teritorialno območje dejavnosti muzeja ter vrsto gradiva, ki ga muzej zbira.

V 14. členu predloga se izraz »registracija«, ki ga uporablja 16. člen zakona o muzejih, nadomešča z besedo »razvid«. Pojem »registracija« je namreč glede na 24. člen temeljnega zakona o zavodih dobil povsem drugo pravno obeležje, ki ne pomeni samo evidence (razvida), ampak predstavlja konstitutiven akt, na katerega podlagi dobi muzej značaj pravne osebe z vsemi posledicami, ki so s tem združene.

Predpisi, ki jih vsebujejo 26., 27. in 28. člen zakona in ki obravnavajo strokovni kolegij, se niso prevzeli v predlog, ker sodijo po svoji vsebini v statut muzeja. Prav tako se vsebina 31. člena zakona pod naslovom »Muzejska komisija« ni prevzela v predlog, ker je že z odpravo Sveta za kulturo in prosveto LRS prenehala funkcija te komisije.

V 26. členu predloga se besedilo 35. člena zakona dopolnjuje s tem, da se mu dodajo besede: »lahko pa tudi sami dajejo posamezne predmete muzejskega gradiva v začasno čuvanje ali razstavljajo drugim muzejem ali podobnim zavodom«. Praksa je namreč pokazala, da je taka dopolnitev potrebna.

Kar se tiče muzejskih zbirk, menijo muzeji in zavodi za spomeniško varstvo, da je za uspešno delo zbirk nujno potrebna določena povezava med muzejskimi zbirkami in muzeji. Slednji bi na ta način mogli zbirkam nuditi primerno strokovno pomoč, ki jim je često neobhodno potrebna. Glede na to se v 30. členu predloga dopolnjuje 39. člen zakona tako, da se doda nov odstavek, ki se glasi: »Ustanovitelj je dolžan skrbeti za strokovno povezavo muzejske zbirke z muzejem iste sorodne vrste«.

Druge spremembe, ki jih vsebuje predlog, so manjšega pomena.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
REPUBLIŠKI ZBOR

Odbor za prosveto in kulturo

P O R O Č I L O

k predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o muzejih

Odbor za prosveto in kulturo Republiškega zbora je na skupni seji z odborom za proučevanje zakonskih in drugih predlogov Prosvetno-kulturnega zbora dne 23. marca 1965 obravnaval predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o muzejih, ki ga je predložil Skupščini SR Slovenije v obravnavo Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

V načelni obravnavi je odbor ugotovil, da se z zakonskim predlogom usklajuje obstoječi zakon o muzejih z ustavo in temeljnim zakonom o zavodih. Zato se spremembe nanašajo predvsem na ustanavljanje in upravljanje muzejev, na njihovo financiranje ter na nadzorstvo nad njihovim delom. Poleg tega pa zakonski predlog vsebuje tudi nekaj vsebinskih sprememb in dopolnitev obstoječega zakona.

V podrobni obravnavi zakonskega predloga je odbor sprejel naslednje spreminjevalne in dopolnilne predloge:

K 1. členu: Besedilo tega člena se spremeni tako, da se glasi:

»Muzeji in galerije so samostojni in samoupravni zavodi.«.

K 2. členu: V drugem odstavku tega člena se v zadnji vrsti 1. točke za besedo »turističnimi« vstavita besedi »in drugimi«.

K 23. členu: V zadnji vrsti prvega odstavka se namesto besed »s soglasjem ustanovitelja« vstavijo besede »v soglasju z ustanoviteljem«.

K 30. členu: Drugi odstavek tega člena se spremeni tako, da se glasi: »Vodstvo muzejske zbirke je dolžno skrbeti za strokovno povezavo z muzejem iste ali sorodne vrste.«.

S predlaganimi spremembami in dopolnitvami se je predstavnik predlagatelja strinjal.

Odbor opozarja, da je na vrhu tretje strani zakonskega predloga izpadla označba »10. člen«.

Odbor se je strinjal s spremembami in dopolnitvami, ki sta jih predlagali komisija Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo in zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije, razen z različnima predlogoma obeh komisij, ki sta ju dali k drugemu odstavku 30. člena, kjer je odbor predlagal svoj amandma.

Odbor predlaga Republiškemu zboru, da sprejme predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o muzejih s predlaganimi spremembami in dopolnitvami.

Za poročevalca je odbor določil poslanca inž. Viktorja Klanjščka.

Št.: 022-70/65

Ljubljana, 24. 3. 1965

Predsednik:
Drago Seliger l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
PROSVETNO-KULTURNI ZBOR

Odbor za proučevanje zakonskih
in drugih predlogov

POROČILO

k predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o muzejih

Odbor Prosvetno-kulturnega zbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov je na skupni seji z odborom Republiškega zbora za prosveto in kulturo dne 23. marca 1965 obravnaval predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o muzejih, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

V načelni obravnavi je odbor ugotovil, da zakonski predlog usklajuje obstoječi zakon o muzejih z ustavo in temeljnim zakonom o zavodih. Zato se spremembe nanašajo predvsem na ustanavljanje in upravljanje muzejev, na njihovo financiranje ter na nadzorstvo nad njihovim delom. Poleg tega pa zakonski

predlog vsebuje tudi nekaj drugih stvarnih sprememb in dopolnitev obstoječega zakona.

V podrobni obravnavi zakonskega predloga je odbor sprejel naslednje spreminjevalne in dopolnilne predloge:

K 1. členu: Besedilo tega člena se spremeni tako, da se glasi: »Muzeji in galerije so samostojni in samoupravni zavodi«.

K 2. členu: V drugem odstavku tega člena se v zadnji vrsti 1. točke za besedo »turističnimi« vstavita besedi »in drugimi«.

K 23. členu: V zadnji vrsti prvega odstavka se namesto besed »s soglasjem ustanovitelja« vstavijo besede »v soglasju z ustanoviteljem«.

Odbor opozarja, da je na vrhu tretje strani zakonskega predloga izpadla označba »10. člen«.

S predlaganimi spremembami in dopolnitvami, ki jih je sprejel tudi odbor Republiškega zbora za prosveto in kulturo, se je predstavnik predlagatelja strinjal.

Odbor se je strinjal s spremembami in dopolnitvami, ki sta jih predlagali komisija Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo in zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije, razen glede 30. člena zakonskega predloga. K drugemu odstavku tega člena je odbor, soglasno z odborom Republiškega zbora za prosveto in kulturo, sprejel spreminjevalni predlog, po katerem se ta odstavek glasi:

»Vodstvo muzejske zbirke je dolžno skrbeti za strokovno povezavo z muzejem iste ali sorodne vrste.«

Predstavnik predlagatelja se je s to spremembo strinjal.

Odbor predlaga Prosvetno-kulturnemu zboru, da sprejme predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o muzejih, vključno s predlaganimi spremembami in dopolnitvami.

Za poročevalca na seji zbora je odbor določil poslanca Iveta Šubica.

Št.: 022-70/65

Ljubljana, 24. 3. 1965

Predsednik:

Boris Mikoš l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE

Zakonodajno-pravna komisija

POROČILO

k predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o muzejih

Zakonodajno-pravna komisija Skupščina SR Slovenije je na svoji seji dne 19. 3. 1965 obravnavala predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o muzejih, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil Izvršni svet.

V načelni obravnavi je komisija ugotovila, da se s predloženim zakonskim predlogom obstoječi zakon o muzejih (Uradni list LRS, št. 32/59) usklajuje z

ustavo in temeljnim zakonom o zavodih (Uradni list SFRJ, št. 5/65). Zakonski predlog poleg tega vsebuje tudi nekaj drugih stvarnih sprememb in dopolnitev. Komisija k zakonskemu predlogu ni imela načelnih pripomb.

V podrobni obravnavi zakonskega predloga je komisija ob predloženem besedilu obravnavala hkrati amandmaje komisije Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo dne 18. 3. 1965 k 4., 6., 8., 9., 11., 12., 15., 17., 18., 19., 20., 23., 24., 28. in 30. členu. K navedenim amandmajem, razen k 30. členu zakonskega predloga, komisija ni imela pripomb.

Komisija je obravnavala prvotno besedilo drugega odstavka 30. člena in amandma k tej določbi, ki ga je predlagala komisija Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo. Po mnenju komisije ne ustreza niti prva niti druga rešitev in je zato predlagala, da se drugi odstavek 30. člena zakonskega predloga črta. Vprašanje strokovne povezave muzejske zbirke z muzeji iste ali sorodne vrste naj se uredi s statutom muzeja, ker ne sodi v zakon.

Predstavniki Izvršnega sveta se je s predlagano spremembo strinjal.

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije meni, da je zakonski predlog s predlaganimi spremembami in dopolnitvami v skladu z ustavo in s pravnim sistemom ter predlaga, da ga pristojna zborna Skupščina SR Slovenije sprejmeta.

Št.: 022-70/65

Ljubljana, 20. 3. 1965

Predsednik:

dr. Josip Globevnik l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE

Komisija za usklajevanje republiških
predpisov z ustavo

POROČILO

k predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o muzejih

Komisija Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo je na svoji seji dne 18. 3. 1965 obravnavala predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o muzejih, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil Izvršni svet.

V načelni obravnavi k zakonskemu predlogu ni bilo pripomb. Komisija je ugotovila, da se s predloženim zakonskim predlogom obstoječi zakon o muzejih (Uradni list LRS št. 32-166/59) usklajuje z ustavo in z določbami temeljnega zakona o zavodih (Uradni list SFRJ št. 5/65). Poleg tega pa zakonski predlog vsebuje tudi nekaj drugih stvarnih sprememb in dopolnitev obstoječega zakona.

V podrobni obravnavi zakonskega predloga je komisija predlagala naslednje spremembe in dopolnitve:

K 4. členu: Določba tretjega odstavka se črta.

Določba je nepotrebna, ker so pravice in dolžnosti državnih organov nasproti zavodom podrobno urejene v temeljnem zakonu o zavodih.

K 6. členu: Določba tega člena se črta.

Ta določba na tem mestu ni potrebna. Naloge republiškega upravnega organa, pristojnega za kulturo in prosveto, bodo neposredno urejene v zakonu o republiških upravnih organih.

K 8. členu: Besedilo tega člena se v celoti črta.

Združevanje in sodelovanje med zavodi je urejeno v temeljnem zakonu o zavodih, ki neposredno velja in ni treba teh določb v republiškem zakonu ponavljati.

K 9. členu: Na koncu prvega odstavka se namesto pike stavi vejica in doda besedilo: »družbeno-politična organizacija, društvo in občani.«

Po mnenju komisije je treba dopustiti možnost, da lahko ustanovijo muzej tudi družbeno-politične organizacije, društva in občani, kar temeljni zakon o zavodih dopušča, zakonski predlog pa je bil v tem smislu ožji.

K 11. členu: Določba 11. člena se črta, ker glede pogojev za ustanovitev zavoda veljajo ustrezne določbe temeljnega zakona o zavodih.

K 12. členu: Besedilo tega člena se spremeni tako, da se glasi:

»V aktu o ustanovitvi je treba poleg splošnih določb o ustanovitvi muzeja navesti tudi vrsto gradiva, ki ga muzej zbira ter območje, na katerem muzej zbira gradivo.«

Sprememba precizira smisel te določbe, kajti območje dejavnosti muzeja ne ustreza intenciji predlagatelja, ki je pojasnil, da je s tem območjem dejansko mišljeno območje, na katerem naj bi muzej imel pravico zbirati gradivo za svoje zbirke, medtem ko termin »območje dejavnosti muzeja« predstavlja drugo kategorijo.

K 15. členu: Doda se nov prvi odstavek, ki se glasi:

»Muzej upravljajo člani delovne skupnosti neposredno in po organih, katerim poverijo določene funkcije upravljanja.«

Dosedanji prvi odstavek postane drugi odstavek.

Doda se nov tretji odstavek, ki se glasi:

»Pri upravljanju zadev, ki so posebnega družbenega pomena, sodelujejo v organih upravljanja muzeja tudi zainteresirani občani in predstavniki zainteresiranih organizacij ter družbene skupnosti (v nadaljnjem besedilu: predstavniki družbene skupnosti).«

Navedene dopolnitve so potrebne zaradi celovitejšega urejanja temeljnih določb o upravljanju muzeja. Opredelitev sodelovanja predstavnikov družbene skupnosti pri upravljanju zadev, ki so posebnega družbenega pomena, je bila v zakonskem predlogu urejena drugje.

K 16. členu: V prvem odstavku se besedilo »zainteresirani občani in predstavniki zainteresiranih organizacij in družbene skupnosti (v nadaljnjem besedilu: predstavniki družbene skupnosti)«, nadomesti z besedami: »predstavniki družbene skupnosti.«

V drugem odstavku se v drugi vrsti črtajo besede »in družbene skupnosti«, v prvi vrsti pa se za besedo »organi« črta vejica ter nadomesti z besedo »in«.

Sprememba je redakcijskega značaja in je posledica spremenjenega besedila 15. člena zakonskega predloga.

K 18. členu: Besedilo tega člena se spremeni tako, da se glasi:

»Predstavniki družbene skupnosti v muzejskem svetu soodločajo o sprejemanju statuta, finančnega načrta in zaključnega računa, o imenovanju ravnatelja, o statusnih spremembah zavoda ter o nastopu in prenehanju dela delavcev na vodilnih delovnih mestih, določenih v statutu ali drugem splošnem aktu zavoda ter o ostalih zadevah, za katere je tako določeno v statutu zavoda.

Predstavniki družbene skupnosti ne morejo soodločati o vprašanju organizacije dela, o delitvi dohodka ter o medsebojnih delovnih razmerjih, razen glede vodilnih delavcev (prvi odstavek).«

S predlagano spremembo se najprej ureja načelo soodločanja predstavnikov družbene skupnosti v aktivnem smislu in šele zatem v negativnem. Poleg tega so določbe o soodločanju nekoliko dopolnjene.

K 19. členu: V tretji in četrti vrsti prvega odstavka se besedilo »v tem primeru predstavniki družbene skupnosti sodelujejo pri odločanju o vprašanih, za katera so pristojni, enakopravno« nadomesti z besedilom: »v tem primeru soodločajo v zadevah posebnega družbenega pomena predstavniki družbene skupnosti skupno«.

Sprememba je redakcijskega značaja.

Za 19. členom se doda nov 19. a člen, ki se glasi:

»Upravni odbor odloča o poslovanju muzeja, pripravlja gradivo in poročilo za muzejski svet, predlaga svetu splošne akte, finančni načrt in zaključni račun muzeja, skrbi za izvrševanje sklepov muzejskega sveta ter opravlja druge zadeve, določene z zakonom in statutom muzeja.«

Za 20. členom se doda nov 20. a člen, ki se glasi:

»Ravnatelj muzeja organizira in vodi delo muzeja, predstavlja muzej, skrbi, da se izvršujejo sklepi muzejskega sveta in upravnega odbora ter opravlja druge zadeve, ki so mu dane z zakonom in statutom muzeja.«

Navedena dva nova člena sta potrebna zaradi določitve nalog upravnega odbora ravnatelja, ki v zakonskem predlogu doslej niso bile opredeljene.

K 23. členu: V drugem odstavku v tretji vrsti se beseda »menja« nadomesti z besedo »izmenjuje«.

Peti odstavek se preformulira tako, da se glasi:

»S statutom se določi, ob kakšnih pogojih se muzejsko gradivo lahko fotografira, prerišuje in proučuje.«

Spremembi sta redakcijskega značaja.

K 24. členu: V prvi vrsti se beseda »pridobijo« nadomesti z besedo »pridobivajo«.

Sprememba je redakcijskega značaja.

K 28. členu: Besedilo drugega odstavka se preformulira tako, da se glasi: »Sekretar republiškega upravnega organa, ki je pristojen za kulturo in prosveto, izda po potrebi predpis o vodenju knjige inventarja in kartoteke po prejšnjem odstavku.«

K 30. členu: Besedilo drugega odstavka se spremeni tako, da se glasi:

»Muzejska zbirka iz prvega odstavka pri svojem delu strokovno sodeluje z muzejem iste ali sorodne vrste.«

Spremembi 28. in 30. člena sta redakcijskega značaja.

Glede na črtanje nekaterih členov ter dodajanje novih se v zakonskem predlogu spremeni vrstni red posameznih določb oziroma je treba prenumerirati številke, ki označujejo zaporedne člene, poleg tega pa temu ustrezno spremeniti tudi število členov, ki se v besedilu na posameznih mestih citirajo.

Predstavnik Izvršnega sveta se je s predlaganimi spremembami in dopolnitvami strinjal in so tako postale sestavni del zakonskega predloga.

Komisija Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo meni, da je zakonski predlog z navedenimi spremembami in dopolnitvami v skladu z ustavo ter predlaga, da ga pristojna zbornica Skupščine SR Slovenije sprejmeta.

Št.: 022-70/65

Ljubljana, 20. 3. 1965

Za predsednika podpredsednik:
Dr. Josip Globevnik l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE

Komisija za usklajevanje republiških
predpisov z ustavo in
Zakonodajno-pravna komisija

POROČILO

k amandmajem k predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona
o muzejih

Komisija Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo in zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije sta na svoji seji dne 27. 3. 1965 obravnavali amandmaje k 1., 2., 23. in 30. členu predloga zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o muzejih, ki sta jih na seji dne 23. marca 1965 predlagala odbor za prosveto in kulturo Republiškega zbora ter odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov Prosvetno-kulturnega zbora.

Komisiji glede amandmajev k 1., 2. in 23. členu nimata pripomb.

Komisiji imata pomisleke zoper amandma k 30. členu ter smatrata, da je treba drugi odstavek 30. člena zakonskega predloga črtati. Po njenem mnenju je vprašanje strokovne povezave muzejske zbirke z muzeji iste ali sorodne vrste takšnega značaja, ki naj se ne ureja z zakonom.

Št.: 022-70/65

Ljubljana, 29. 3. 1965

Zakonodajno-pravna komisija
Predsednik:
Dr. Josip Globevnik l. r.

Komisija za usklajevanje
republiških predpisov z ustavo
Predsednik:
Mitja Ribičič l. r.

PREDLOG ZAKONA
o državljanstvu Socialistične republike Slovenije

1. člen

Državljanstvo Socialistične republike Slovenije more imeti samo jugoslovanski državljan.

2. člen

Otrok pridobi državljanstvo Socialistične republike Slovenije, če je rojen na območju Socialistične republike Slovenije in če sta ob otrokovem rojstvu oče in mati državljana Socialistične republike Slovenije in prebivata v Socialistični republiki Sloveniji.

3. člen

Ako niso izpolnjeni pogoji iz 2. člena tega zakona, pridobi otrok državljanstvo Socialistične republike Slovenije, če se starši o tem sporazumejo.

Izjavo iz prvega odstavka tega člena dajo za otroka, mlajšega od 18 let, starši sporazumno. Če eden od staršev ni več živ ali ne more izvrševati roditeljskih pravic, ali če je neznan, poda to izjavo drugi roditelj. Če je otrok star več kot 14 let, je potrebna tudi njegova privolitev.

4. člen

Državljanstvo Socialistične republike Slovenije pridobi otrok, ki je rojen ali najden na območju Socialistične republike Slovenije, če sta oče in mati neznan ali če sta neznanega državljanstva, ali pa brez državljanstva.

5. člen

Jugoslovanski državljan, ki ni državljan Socialistične republike Slovenije, pridobi njeno državljanstvo z izjavo.

6. člen

Izjava po 3. in 5. členu tega zakona se poda pri občinskem upravnem organu za notranje zadeve.

7. člen

Državljanstvo Socialistične republike Slovenije se izgubi s pridobitvijo državljanstva druge socialistične republike ali z izgubo jugoslovanskega državljanstva.

8. člen

Za državljana Socialistične republike Slovenije velja po tem zakonu, kdor je imel po dosedanjih predpisih državljanstvo Socialistične republike Slovenije.

9. člen

Republiški sekretar za notranje zadeve se pooblašča, da predpiše določbe o vodstvu evidence državljanov Socialistične republike Slovenije.

10. člen

Z dnem uveljavitve tega zakona preneha veljati zakon o državljanstvu Ljudske republike Slovenije (Uradni list LRS, št. 20-104/50).

11. člen

Ta zakon začne veljati osmi dan po objavi v »Uradnem listu SRS«.

OBRAZLOŽITEV

S predloženim zakonskim predlogom se obstoječi zakon o državljanstvu Ljudske republike Slovenije (Uradni list LRS, št. 20/50) usklajuje z ustavnimi načeli o republiškem državljanstvu. Ta uskladitev se predlaga v obliki novega zakona o državljanstvu SR Slovenije, s katerim se celotna materija dosedanjega zakona revidira in v znatno skrajšani obliki kompleksno ureja.

Določbe zakonskega predloga temeljijo na naslednjih načelih: načelu enotnosti zveznega in republiškega državljanstva, načelu izključnosti republiškega državljanstva, načelu, da je državljan ene republike izenačen v drugi republiki glede vseh pravic z njenimi državljani, načelu porekla v zvezi z načelom kraja rojstva, načelu enakopravnosti zakonskega in izvenzakonskega otroka in načelu enakopravnosti moža in žene tudi glede državljanstva.

Važnejše spremembe v primerjavi z dosedanjo ureditvijo so naslednje:

Po določbi bivšega zakona o državljanstvu FLRJ je mogel imeti državljan FLRJ samo državljanstvo ene republike in je praviloma imel poleg zveznega državljanstva vedno tudi republiško državljanstvo. Ker nimata zvezna ustava in novi zakon o jugoslovanskem državljanstvu več določila, da bi moral imeti zvezni državljan vedno tudi republiško državljanstvo, izhaja zakonski predlog iz stališča, da je jugoslovanski državljan lahko brez republiškega državljanstva. Po določbi 3. člena zakonskega predloga so možni primeri, da ostane otrok, ki ima po starših jugoslovansko državljanstvo, brez republiškega državljanstva do svoje polnoletnosti in še kasneje.

Jugoslovanski državljan ima istočasno lahko le eno republiško državljanstvo, katerega tudi izgubi s pridobitvijo državljanstva druge republike. Po določbi 7. člena zakonskega predloga tako državljan Socialistične republike Slovenije izgubi to republiško državljanstvo s pridobitvijo državljanstva druge republike v SFRJ.

Republiško državljanstvo po novi ustavi ni obvezno. Avtomatizem za pridobitev republiškega državljanstva glede na rojstvo je v zakonskem predlogu v primerjavi z dosedanjim republiškim zakonom zelo omejen. Predviden je samo v primeru, če imata oba roditelja državljanstvo SR Slovenije in tudi prebivata v Sloveniji. V vseh drugih primerih morata starša sporazumno določiti otroku republiško državljanstvo.

Jugoslovanski državljan, ki je brez republiškega državljanstva, ali ima državljanstvo druge republike, lahko pridobi državljanstvo Socialistične republike Slovenije z izjavo, ki jo poda pri občinskem upravnem organu za notranje zadeve. Ker je pridobitev republiškega državljanstva tako odvisna le od volje take stranke, odpade dosedanja diskrecijska pravica in s tem tudi funkcija Republiškega sekretariata za notranje zadeve, ki je po dosedanji ureditvi v nekaterih primerih po prosti presoji odločal o sprejemu v republiško državljanstvo.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
REPUBLIŠKI ZBOR

Odbor za organizacijsko-politična
vprašanja

POROČILO

k predlogu zakona o državljanstvu Socialistične republike Slovenije

Odbor za organizacijsko-politična vprašanja Republiškega zbora je na seji dne 25. marca 1965 obravnaval predlog zakona o državljanstvu Socialistične republike Slovenije, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložila komisija Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo.

V načelni obravnavi k zakonskemu predlogu ni bilo pripomb. Odbor je ugotovil, da zakonski predlog ureja le nujno uskladitev obstoječega zakona z ustavnimi načeli. Predloženi novi zakon izhaja iz stališča, da je jugoslovanski državljan lahko tudi brez republiškega državljanstva, ker republiško državljanstvo po ustavi ni obvezno. Skladno s tem je v predlogu zakona omejen tudi avtomatizem za pridobivanje republiškega državljanstva.

V podrobni obravnavi zakonskega predloga ni bilo predlogov za spremembe in dopolnitve.

Glede na to odbor predloga Republiškemu zboru Skupščine SR Slovenije, da predlog zakona o državljanstvu Socialistične republike Slovenije sprejme.

Za svojega poročevalca je odbor določil poslanko Ano Rozman.

Št.: 207-1/65

Ljubljana, 26. 3. 1965

Predsednik:

Niko Belopavlovič l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
ORGANIZACIJSKO-POLITIČNI ZBOR

Odbor za proučevanje zakonskih
in drugih predlogov

POROČILO

k predlogu zakona o državljanstvu Socialistične republike Slovenije

Odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov Organizacijsko-političnega zbora je na seji dne 25. marca 1965 obravnaval in sklepal o predlogu zakona o državljanstvu Socialistične republike Slovenije, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložila komisija SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo.

Odbor je sprejel predloženi zakon tako pri obravnavanju v načelu, kot tudi v podrobnostih. Pri tem je ugotovil, da je sprejem predlaganega zakona potreben, ker usklajuje doslej veljavni zakon o državljanstvu Ljudske republike

Slovenije z ustavnimi načeli o republiškem državljanstvu. Bistvena novota predloženega zakona nasproti dosedanjemu zakonu je v tem, da je republiško državljanstvo po predloženem zakonu fakultativno po želji občana. Avtomatizem za pridobitev republiškega državljanstva je zelo omejen. Drugi člen predlaganega zakona namreč določa, da pridobi otrok državljanstvo SRS avtomatično le, če je rojen na območju SRS, če sta oba starša državljana SRS in če oba prebivata v Sloveniji. Izven tega pa je vprašanje republiškega državljanstva vezano na voljo občana.

Odbor predlaga Organizacijsko-političnemu zboru, da sprejme zakon o državljanstvu Socialistične republike Slovenije v predloženem besedilu.

Za svojo poročevalko je odbor določil poslanko Vero Maselj.

Št.: 207-1/65

Ljubljana, 26. 3. 1965

Predsednik:
Vlado Černe l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE

Zakonodajno-pravna komisija

POROČILO

k predlogu zakona o državljanstvu Socialistične republike Slovenije

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije je na svoji seji dne 19. 3. 1965 obravnavala predlog zakona o državljanstvu Socialistične republike Slovenije, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložila komisija Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo.

V načelni obravnavi k zakonskemu predlogu ni bilo pripomb. Komisija je ugotovila, da se s predloženim zakonskim predlogom obstoječi zakon o državljanstvu Ljudske republike Slovenije usklajuje z ustavnimi načeli o republiškem državljanstvu.

V podrobni obravnavi zakonskega predloga ni bilo predlogov za spremembe in dopolnitve.

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije meni, da je zakonski predlog v skladu z ustavo in s pravnim sistemom ter predlaga, da ga pristojna zborna Skupščina SR Slovenije sprejmeta.

Št.: 207-1/65

Ljubljana, 20. 3. 1965

Predsednik:
Dr. Josip Globevnik l. r.

PREDLOG ZAKONA**o spremembah zakona o gasilskih društvih**

1. člen

V zakonu o gasilskih društvih (Uradni list LRS, št. 22-120/59) se črta tretja alineja prvega odstavka 3. člena in 8. člen.

2. člen

V 18. členu se besede »Upravni odbor gasilskega društva« nadomestijo z besedami »Organ gasilskega društva, ki izvršuje sklepe občnega zbora.«

3. člen

Naslov poglavja »V. organi gasilskih društev in njihovih zvez« in 24. člen se črtata.

VI., VII., VIII., IX., X. in XI. poglavje postane V., VI., VII., VIII., IX in X. poglavje.

4. člen

V 1. točki prvega odstavka 30. člena se beseda »okrajnih« črta. 32. člen se črta.

5. člen

Drugi odstavek 38. člena se spremeni, tako da se glasi:

»Premoženje razpuščene občinske oziroma okrajne gasilske zveze prevzame po izvršeni likvidaciji občinska skupščina oziroma Republiški sekretariat za finance, ki ga da v upravo novi občinski oziroma okrajni gasilski zvezi, če se taka zveza ustanovi v šestih mesecih.«

6. člen

40. in 41. člen se črtata.

7. člen

V vseh določbah se besede »občinski ljudski odbor«, »okrajni ljudski odbor«, »občinski ali okrajni ljudski odbor«, »občinski oziroma okrajni ljudski odbor«, »občinski in okrajni ljudski odbor« in »ljudski odbor« nadomestijo z besedama »občinska skupščina«, besede »gospodarsko podjetje oziroma zavod« z besedama »delovna organizacija«, besede »Državni zavarovalni zavod« z besedo »zavarovalnica«, besedi »ljudska republika« z besedama »socialistična republika«, besede »Gasilska zveza LRS« z besedami »Gasilska zveza SRS«, besede »splošno ljudsko premoženje« z besedama »družbena lastnina«, besede »Državni sekretariat za finance LRS« z besedami »Republiški sekretariat za finance« in besede »politično-teritorialna enota«, z besedami »družbeno-politična skupnost«.

8. člen

Ta zakon začne veljati osmi dan po objavi v »Uradnem listu SRS«.

OBRAZLOŽITEV

S predlaganim zakonom se zakon o gasilskih društvih (Uradni list LRS, št. 22-120/59) usklajuje z ustavo.

Predlagane so naslednje spremembe:

V 3. členu obstoječega zakona se črta določba, da gasilsko društvo na podlagi pooblastila občinskega ljudskega odbora opravlja v mejah zakona posamezne upravne zadeve s področja požarnega varstva; takšno pooblastilo lahko da samo zakon, ne pa akt občinske skupščine.

Določbe 8. in 24. člena se črtajo, ker se vprašanje organov gasilskih društev in njihovih zvez ureja v okviru društvene samouprave z društvenimi akti, ne več z zakonom.

Določba 30. člena, ki se je nanašala na okrajne gasilske sklade, se črta zato, ker so bili ti skladi odpravljeni.

S črtanjem določb 32. člena se odpravlja omejevanje gasilskih organizacij, ki razpolagajo s sredstvi, ki so jih doslej lahko uporabljale izključno le za kritje funkcionalnih in materialnih izdatkov. Ob tem je vprašanje nadzorstva nad razpolaganjem z družbenim premoženjem, ki je dano gasilskim organizacijam v upravljanje in uporabo, ostalo nespremenjeno (34. in 35. člen obstoječega zakona).

Sprememba 38. člena je potrebna v zvezi z odpravo okrajev.

Splošno pooblastilo državnemu sekretaritu za notranje zadeve LRS v 40. členu zakona je treba črtati, ker takega pooblastila glede na novo ustavo upravni organ ne more imeti.

Določba 41. člena se črta zato, ker je bila enkratna naloga, ki jo določa, že izvršena.

Poleg navedenega obsega predlog tudi potrebne terminološke uskladitve z ustavo.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
REPUBLIŠKI ZBOR

Odbor za organizacijsko-politična
vprašanja

POROČILO

k predlogu zakona o spremembah zakona o gasilskih društvih

Odbor za organizacijsko-politična vprašanja Republiškega zbora je na seji dne 25. marca 1965 obravnaval predlog zakona o spremembah zakona o gasilskih društvih, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložila komisija Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo.

Skupno s predloženim zakonom je odbor obravnaval tudi spremembe k temu zakonskemu predlogu, ki jih je sprejela zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije, katere je predstavnik predlagatelja že sprejel in so tako že postale sestavni del zakonskega predloga.

Odbor k predloženemu zakonu, kakor tudi k amandmajem zakonodajno-pravne komisije Skupščine SR Slovenije ni imel pripomb niti pri načelni obravnavi niti pri razpravi o podrobnostih. Odbor ugotavlja, da predloženi zakon le usklajuje obstoječi republiški zakon o gasilskih društvih z novo ustavno ureditvijo.

Glede na to odbor predlaga Republiškemu zboru Skupščine SR Slovenije, da predlog zakona o spremembah zakona o gasilskih društvih skupno s predlaganimi amandmaji sprejme.

Za svojega poročevalca je odbor določil poslanko Ano Rozman.

Št.: 024-3/65

Ljubljana, 26. 3. 1965

Predsednik:

Niko Belopavlovič l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
ORGANIZACIJSKO-POLITIČNI ZBOR

Odbor za proučevanje zakonskih
in drugih predlogov

POROČILO

k predlogu zakona o spremembah zakona o gasilskih društvih

Odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov Organizacijsko-političnega zbora je na seji 25. marca 1965 obravnaval in sklepal o predlogu zakona o spremembah zakona o gasilskih društvih, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložila komisija Skupščine SRS za usklajevanje republiških predpisov z ustavo.

Skupno s predloženim zakonom je odbor obravnaval tudi spremembe k temu zakonskemu predlogu, ki jih je sprejela zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije, katere je predstavnik predlagatelja že sprejel in so tako že postale sestavni del zakonskega predloga.

Odbor k predloženemu zakonu, kakor tudi k spremembam zakonodajno-pravne komisije Skupščine SR Slovenije ni imel pripomb niti pri obravnavanju o načelih zakona niti pri razpravljanju o podrobnostih. Odbor ugotavlja, da predloženi zakon le usklajuje obstoječi republiški zakon o gasilskih društvih z novo ustavno ureditvijo.

Odbor predlaga Organizacijsko-političnemu zboru, da predlog zakona o spremembah zakona o gasilskih društvih skupno z amandmaji zakonodajno-pravne komisije Skupščine SR Slovenije sprejme.

Za svojega poročevalca je odbor določil poslanca Joška Saksido.

Št.: 024-5/65

Ljubljana, 26. 3. 1965

Predsednik:

Vlado Černe l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE

Zakonodajno-pravna komisija

POROČILO

k predlogu zakona o spremembah zakona o gasilskih društvih

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije je na svoji seji dne 19. 3. 1965 obravnavala predlog zakona o spremembah zakona o gasilskih društvih, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložila komisija Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo.

V načelni obravnavi k zakonskemu predlogu ni bilo pripomb. Komisija je ugotovila, da se predloženi zakonski predlog omejuje le na uskladitev obstoječega republiškega zakona o gasilskih društvih z novo ustavno ureditvijo.

V podrobni obravnavi zakonskega predloga je komisija predlagala naslednje spremembe in dopolnitve:

Za 3. členom zakonskega predloga se doda nov

3. a člen, ki se glasi:

»V drugem odstavku 25. člena se beseda »okraja« nadomesti z besedama »sosednjih občin«.

Povezovanje občinskih gasilskih zvez z okrajno gasilsko zvezo po odpravi okrajev v SR Sloveniji ne bo več teritorialno vezano na območje okraja, temveč se bodo v okrajno zvezo povezovale gasilske zveze sosednjih občin ne glede na bivše meje okraja.

K 5. členu: V četrti in peti vrsti se besedilo »novi občinski oziroma okrajni gasilski zvezi« nadomesti z besedilom »ustrezni novi gasilski zvezi«.

Novo besedilo je širše in možnosti za prevzem premoženja razpuščene občinske oziroma okrajne gasilske zveze ne omejuje le na novo občinsko oziroma novo okrajno gasilsko zvezo.

Predstavniki komisije Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo je oba predloga za spremembe in dopolnitve sprejel in sta tako postala sestavni del zakonskega predloga.

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije meni, da je zakonski predlog z navedenimi spremembami in dopolnitvami v skladu z ustavo in s pravnim sistemom ter predlaga, da ga pristojna zborna Skupščina SR Slovenije sprejmeta.

Št.: 024-5/65

Ljubljana, 20. 3. 1965

Predsednik:

dr. Josip Globevnik l. r.

PREDLOG ZAKONA**o spremembah in dopolnitvah zakona o visokem šolstvu v Ljudski republiki Sloveniji**

1. člen

V zakonu o visokem šolstvu v Ljudski republiki Sloveniji (Uradni list LRS, št. 39/60) se naslov zakona spremeni in se glasi:

»Zakon o visokem šolstvu v Socialistični republiki Sloveniji.«

2. člen

8. člen zakona se spremeni tako, da se glasi:

»Visokošolski zavodi so samostojne in samoupravne delovne organizacije. Njihova dejavnost je posebnega družbenega pomena.

Visokošolske zavode upravljajo člani delovne skupnosti neposredno in po organih, ki jih sami volijo in odpokličejo na način, določen z zakonom in statutom zavoda.

Pri upravljanju določenih zadev v visokošolskih zavodih in združenjih sodelujejo v skladu s tem zakonom predstavniki zainteresiranih organizacij in družbene skupnosti (v nadaljnjem besedilu: predstavniki družbene skupnosti) ter študenti.«

3. člen

V 9. členu zakona se črta 1. odstavek. Sedanji 2. in 3. odstavek postaneta 1. oziroma 2. odstavek.

4. člen

V 12. členu zakona se črta drugi stavek.

5. člen

15. člen zakona se spremeni in dopolni tako, da se glasi:

»Visokošolski zavod lahko ustanovi SR Slovenija, občina, delovna ali druga samoupravna organizacija.

Visokošolski zavod se lahko ustanovi, če so zagotovljeni ustrezni učni in znanstveni kadri, prostori, oprema in drugi materialni pogoji za začetek in delo visokošolskega zavoda.

Na predlog ustanovitelja republiški upravni organ, pristojen za zadeve visokega šolstva, verificira visokošolski zavod, ki ga je ustanovila občina, delovna ali druga samoupravna organizacija.«

6. člen

15. člen zakona se črta.

7. člen

V 18. členu zakona se prvi odstavek spremeni in dopolni tako, da se glasi:

»Visokošolski zavod preneha ob pogojih, določenih z zakonom.

Akt o prenehanju združenja izda Skupščina SR Slovenije, na predlog visokošolskih zavodov, ki so v sestavi združenja.«

8. člen

V 20. členu zakona se drugi in tretji odstavek spremenita tako, da se glasita:

»Skupščina SR Slovenije potrjuje statute združenj in tistih visokošolskih zavodov, ki jih je ustanovila Socialistična republika Slovenija, ter obravnava statute drugih visokošolskih zavodov.

Preden se predloži Skupščini SR Slovenije v potrditev statut visokošolskega zavoda, ki je v sestavu združenja, obravnava statut tudi svet združenja«.

9. člen

21. člen zakona se črta.

10. člen

V 26. členu zakona se tretji odstavek spremeni tako, da se glasi:

»Učni program določi pedagoško-znanstveni svet visokošolskega zavoda; preden dokončno odloči, mora predložiti program svetu zavoda in mora obravnavati morebitne pripombe sveta.«

11. člen

V prvem odstavku 31. člena se besede »dosežena stopnja strokovne izobrazbe« zamenjajo z besedama »strokovni naslov«.

12. člen

V drugem odstavku 35. člena zakona se zadnji stavek črta.

13. člen

V 43. členu zakona se na koncu doda nov stavek, ki se glasi: »Statut zavoda lahko za posamezne vrste primerov izjemoma določi, da se status študenta podaljša za nadaljnjih šest mesecev.«

14. člen

V četrtem odstavku 47. člena zakona se zadnji stavek spremeni tako, da se glasi:

»Organizacijska enota ima lahko pedagoško-znanstveni svet«.

15. člen

V 51. členu zakona se v predzadnji vrsti besedi »uslužbenskih razmerij« nadomestita z besedami »medsebojnih delovnih razmerij«.

16. člen

54., 55. in 56. člen zakona se črtajo.

17. člen

Poglavje VII. zakona (57. do 71. člen) se spremeni tako, da se glasi:

»VII. Upravljanje visokošolskih zavodov in združenj.

57. člen

Visokošolski zavod upravljajo člani delovne skupnosti neposredno in po organih, katerim poverijo določene funkcije upravljanja.

58. člen

Organi upravljanja visokošolskega zavoda so: svet zavoda, upravni odbor, pedagoško-znanstveni svet in predstojnik zavoda.

59. člen

Svet zavoda sestavljajo člani, ki jih izvoli delovna skupnost visokošolskega zavoda, predstavniki družbene skupnosti in člani, ki jih izvolijo študentje izmed sebe.

Kot predstavniki družbene skupnosti so člani sveta visokošolskega zavoda:

— člani, ki jih imenuje ustanovitelj;

— člani, ki jih delegirajo kot svoje predstavnike določene delovne in druge samoupravne organizacije.

S statutom zavoda se v skladu z aktom o ustanovitvi zavoda določi, koliko članov imenuje ustanovitelj, koliko članov izvolijo študentje in koliko članov delegirajo delovne in druge samoupravne organizacije.

60. člen

Predsednika sveta izvoli svet izmed tistih članov, ki jih je izvolila delovna skupnost.

61. člen

Svet visokošolskega zavoda obravnava vsa važnejša vprašanja v zvezi z delom zavoda, zlasti sprejme statut in druge splošne akte zavoda, program dela zavoda, sprejme finančni načrt in zaključni račun zavoda, imenuje in razrešuje tajnika zavoda ter opravlja druge zadeve, ki so mu dane z zakonom in s statutom.

Predstavniki družbene skupnosti in študentov soodločajo o sprejemanju statuta, načrtu in programu za delo in razvoj zavoda, finančnemu načrtu in zaključnem računu, o spremembah statusa zavoda in o ostalih zadevah, za katere je tako določeno v statutu zavoda.

Predstavniki družbene skupnosti in študentov ne morejo soodločati o vprašanjih, ki se tičejo organizacije dela, delitve dohodka, razpolaganja z delovnimi sredstvi ter o delovnih razmerjih, razen o nastopu dela in o prenehanju dela delavcev na vodilnih delovnih mestih, določenih v splošnem aktu zavoda.

62. člen

Statut visokošolskega zavoda določi, koliko članov ima upravni odbor.

Predstavniki družbene skupnosti in študenti ne morejo sodelovati pri volitvah upravnega odbora.

S statutom visokošolskega zavoda se lahko določi najmanjše število članov upravnega odbora, ki morajo biti izvoljeni iz vrst učiteljev oziroma sodelavcev visokošolskega zavoda.

Predstojnik zavoda je po položaju član upravnega odbora, ne more pa biti predsednik upravnega odbora.

63. člen

Upravni odbor odloča o poslovanju visokošolskega zavoda, pripravlja gradivo in poročila na svet zavoda, predlaga svetu splošne akte, finančni načrt in zaključni račun zavoda, skrbi za izvrševanje sklepov sveta zavoda ter opravlja druge zadeve, določene z zakonom in statutom zavoda.

64. člen

S statutom visokošolskega zavoda se lahko določijo tudi organi upravljanja posameznih notranjih organizacijskih in delovnih enot in določijo samoupravne pravice teh organov.

65. člen

Predstojnika visokošolskega zavoda in njegovega namestnika izvoli delovna skupnost visokošolskega zavoda na predlog pedagoško-znanstvenega sveta za dve leti izmed rednih učiteljev visokošolskega zavoda. Ista oseba ne more biti dvakrat zapored izvoljena na to mesto.

Predstojnik organizira in vodi delo visokošolskega zavoda, predstavlja zavod, skrbi, da se izvršujejo sklepi sveta in upravnega odbora ter opravlja druge zadeve, ki so mu dane z zakonom in statutom zavoda.

66. člen

Pedagoško-znanstveni svet (pedagoško-umetniški svet pri umetniških akademijah) visokošolskega zavoda sestavlja s statutom določeno število učiteljev in sodelavcev zavoda. Pri obravnavanju in odločanju o študijskih programih in zadevah, ki se tičejo študentov, sodeluje s statutom določeno število študentov.

Pedagoško-znanstveni svet skrbi za organizacijo pedagoško-znanstvenega dela, voli učitelje in strokovne sodelavce visokošolskega zavoda, predstojnike oddelkov, sprejema učne programe in opravlja druge, s statutom zavoda določene zadeve.

67. člen

Konec vsakega leta, po potrebi pa tudi med letom, skliče pedagoško-znanstveni svet visokošolskega zavoda skupščino učiteljev, sodelavcev in študentov.

Skupščina je javna.

Predstojnik visokošolskega zavoda poda na skupščini letno poročilo pedagoško-znanstvenega sveta.

Delo skupščine vodi predsedstvo, ki ga izvoli skupščina za vsako zasedanje posebej.

68. člen

Organi upravljanja združenja sta svet združenja in predstojnik združenja. S statutom združenja se lahko ustanovijo tudi drugi organi upravljanja združenja.

69. člen

Svet združenja sestavljajo:

- člani, ki jih imenuje Skupščina SR Slovenije;
- po dva člana, ki ju izvoli svet vsakega v združenje vključenega visokošolskega zavoda;

— po en član, ki ga izvolijo študentje vsakega v združenje vključenega visokošolskega zavoda;

— predstavniki delovnih in drugih samoupravnih organizacij, ki jih v skladu z ustanovitvenim aktom določi statut združenja.

Statut združenja določi število članov sveta združenja.

Mandatna doba sveta združenja traja dve leti. Vsako leto se izvoli polovica članov sveta na novo.

Nihče ne more biti izvoljen za člana sveta združenja dvakrat zaporedoma.

70. člen

Svet združenja sprejme statut, finančni načrt in zaključni račun, voli in razrešuje glavnega tajnika in opravlja druge zadeve, določene s statutom združenja.

Svet univerze odloča tudi o podelitvi naslova častnega doktorja.

Način volitev predsednika sveta združenja določi statut združenja.

71. člen

Predstojnika združenja in njegovega namestnika volijo člani pedagoško-znanstvenih svetov visokošolskih zavodov, ki so vključeni v združenje, izmed rednih učiteljev teh zavodov.

Predstojnik združenja se voli za tri leta. Ista oseba ne more biti izvoljena dvakrat zaporedoma na to mesto.

Predstojnik združenja organizira in vodi delo združenja, predstavlja združenje, skrbi, da se izvršujejo sklepi sveta združenja ter opravlja druge zadeve, ki so mu dane z zakonom in statutom združenja.

71. a člen

S statutom visokošolskega zavoda oziroma združenja se lahko ustanovijo tudi posebni nadzorni, strokovni in drugi organi.

Organi iz prejšnjega odstavka ne morejo opravljati zadeve, ki spadajo v področje organov upravljanja.

71. b člen

Upravno-izvršilne, administrativne in tehnične zadeve visokošolskega zavoda oziroma združenja opravlja tajništvo zavoda oziroma združenja. Tajništvo zavoda vodi tajnik, tajništvo združenja pa glavni tajnik.

71. c člen

Delavci tajništva združenja odločajo neposredno na zboru delovne skupnosti ali po svetu delovne skupnosti o medsebojnih delovnih razmerjih, delitvi dohodka, o organizaciji dela in o drugih zadevah, ki jih določa statut združenja.«

18. člen

V 72. členu zakona se besede »s predpisi, ki veljajo za financiranje samostojnih zavodov« nadomestijo z besedami »z določbami temeljnega zakona o zavodih«.

19. člen

Členi 74. do vključno 78. zakona se črtajo.

20. člen

79. člen zakona se spremeni tako, da se glasi:

»Obstoječi visokošolski zavodi, univerza v Ljubljani in združenje visokošolskih zavodov v Mariboru, uskladijo svoje statute z določbami tega zakona v treh mesecih po tem, ko začne veljati ta zakon.

21. člen

Ko začne veljati ta zakon, prenehajo veljati tiste določbe aktov o ustanovitvi posameznih visokošolskih zavodov in združenj, ki so v nasprotju z določbami tega zakona.

22. člen

Ta zakon začne veljati osmi dan po objavi v »Uradnem listu SRS«.

OBRAZLOŽITEV

V teku priprav za uskladitev republiškega zakona o visokem šolstvu v Ljudski republiki Sloveniji (Uradni list LRS, št. 39/60) se je po poročilu Republiškega sekretariata za raziskovalno delo in visoko šolstvo pokazalo, da je obstoječa zakonska ureditev tega področja potrebna ne le zakonodajno-pravne uskladitve z ustavo, ampak da se postavljajo tudi problemi glede nekaterih drugih sprememb zakona. Sekretariat je zato jeseni 1964 izdelal načrt novega zakona o visokem šolstvu v SR Sloveniji, ki je bil predmet širših razprav. Ob tem so se pojavila različna, o nekaterih vprašanjih tudi divergentna stališča. Da bi se ta stališča uskladila, je Sekretariat poveril to nalogo posebni komisiji strokovnjakov, ki neposredno delajo v visokošolskih zavodih. Ta komisija je prišla do zaključka, da zaradi kratko odmerjenega časa, ki je določen za uskladitev zakonov z ustavo, ni mogoče pripraviti končnega predloga zakona, temveč se je trenutno treba omejiti na uskladitev obstoječega zakona z novo ustavno ureditvijo. Tega mnenja je tudi sekretariat za raziskovalno delo in visoko šolstvo.

Komisija Skupščine SR Slovenije za uskladitev republiških predpisov z ustavo se je glede na povedano v podanem predlogu zakona orientirala predvsem na uskladitev njegovih določb z novo ustavo, pri čemer je upoštevala tudi nekaj posameznih predlogov za določene, bolj ali manj nesporne dopolnitve oziroma spremembe obstoječega zakona. Ob tem je imela pred očmi tudi okolnost, da se v zveznem merilu pripravlja poseben akt Zvezne skupščine o izobraževanju, ki bo verjetno že sam ob sebi povzročil potrebo po nekaterih spremembah dosedanje zakonske ureditve visokega šolstva v republikah.

V temeljnih določbah sedanjega zakona je bila izvršena sprememba 8. člena, s katero se v skladu z ustavnimi načeli poudarja, da so visokošolski zavodi samostojne in samoupravne delovne organizacije, katerih dejavnost je posebnega družbenega pomena. V določenih zadevah sodelujejo pri upravljanju zavoda tudi predstavniki družbene skupnosti oziroma študenti.

V 12. členu je kot nepotrebna črtana določba, da statut skupnosti, ki se ustanovi za obravnavanje posameznih vprašanj, sprejme občni zbor zavodov oziroma združenj, ki so skupnost ustanovili, potrdi pa ga Skupščina SR Slovenije.

Določbe, ki obravnavajo ustanavljanje visokošolskih zavodov, so usklajene s temeljnim zakonom o zavodih.

Glede potrjevanja statotov visokošolskih zavodov (20. člen) je bila komisija mnenja, da je prav, če Skupščina SR Slovenije potrjuje statute tistih visokošolskih zavodov, ki jih je ustanovila republika, ter statute združenj. Glede drugih visokošolskih zavodov je po stališču komisije na mestu, da jih glede na njihov značaj ne obravnavajo občinske skupščine, ampak Skupščina SR Slovenije, pri čemer pa ni potrebno, da bi jih ona potrjevala.

Določba 21. člena je prešla v 14. člen.

Določba 43. člena zakona, po kateri traja status študenta, ki ne diplomira do konca zadnjega letnika oziroma semestra, še šest mesecev, če tako določi statut zavoda, — je dopolnjena tako, da se izjemoma s statutom lahko določi, da se podaljša tak status študenta še za nadaljnjih šest mesecev, vendar samo za posamezne vrste primerov. Navedeno dopolnitev narekujejo praktične potrebe.

S predlogom zakona se črtajo določbe 54. do 56. člena sedanjega zakona, ki govore o disciplinskem kaznovanju učiteljev in sodelavcev visokošolskih zavodov. V zvezi z načelom 13. člena ustavnega zakona o izvedbi ustave SFRJ, da se za uslužbence zavodov uporabljajo zvezni predpisi o javnih uslužbencih, dokler ne bodo zavodi sprejeli svoje statute v skladu z zakonom, je komisija mnenja, da je ta materija predmet statuta zavoda v skladu z zakonom, ki ureja oziroma bo urejal delovna razmerja v delovnih organizacijah.

Sedmo poglavje zakona, ki ureja upravljanje visokošolskih zavodov in njihovih združenj, je v celoti revidirano. Po predlogu zakona so organi upravljanja visokošolskega zavoda svet zavoda, upravni odbor, pedagoško-znanstveni svet in predstojnik. Pri upravljanju določenih zadev sodelujejo predstavniki družbene skupnosti oziroma študentje. Predlog zakona se je v tem poglavju omejil na temeljna načela, neposredno ureditev pa je prepustil statutom zavodov.

Področje o nadzorstvu (74. do 78. člen) je črtano, ker veljajo o tem splošni predpisi oziroma določbe statuta v skladu z zakonom.

Nekatere spremembe so terminološkega značaja.

Z določbo 20. člena predloga zakona se usklajajo z ustavo tudi vsi akti o ustanovitvi posameznih visokošolskih zavodov in združenj, in sicer s tem, ko se razveljavljajo vse določbe omenjenih aktov, ki so v nasprotju z določbami predloga zakona.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
REPUBLIŠKI ZBOR

Odbor za prosveto in kulturo

POROČILO

**k predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o visokem šolstvu
v LR Sloveniji**

Odbor za prosveto in kulturo Republiškega zbora je na skupni seji z odborom za proučevanje zakonskih in drugih predlogov Prosvetno-kulturnega zbora dne 22. marca 1965 obravnaval predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o visokem šolstvu v LR Sloveniji, ki ga je predložila Skupščini SR Slovenije v obravnavo komisija Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo.

V načelni obravnavi je odbor ugotovil, da se predloženi zakonski predlog omejuje v glavnem le na uskladitev obstoječega zakona o visokem šolstvu v LR Sloveniji z ustavo, vsebuje pa tudi nekaj vsebinskih sprememb in dopolnitev.

V podrobni obravnavi zakonskega predloga je odbor sprejel naslednje spreminjevalne in dopolnilne predloge:

K 2. členu: V zadnji vrsti zadnjega odstavka se nadomesti besedo »študenti« z besedo »študentov«.

Sprememba je redakcijskega značaja, vendar je potrebna tudi zaradi tega, ker sodelujejo pri upravljanju določenih zadev visokošolskih zavodov le predstavniki študentov in ne vsi študenti.

K 6. členu: Za tem členom se doda novi 6. a člen, ki se glasi:

»V prvem odstavku 17. člena zakona se besede »Ljudske skupščine LR Slovenije« nadomesti z besedami »Skupščina SR Slovenije«.

K 17. členu: a) Prvi in drugi odstavek 61. člena zakona se dopolnita in spremenita tako, da se glasita:

»Svet visokošolskega zavoda obravnava vsa važnejša vprašanja v zvezi z delom zavoda, sprejema statut in druge splošne akte zavoda, program dela zavoda, sprejema finančni načrt in potrjuje zaključni račun zavoda, potrjuje izvolitve na delovna mesta učiteljev, sodelavcev in predstojnikov organizacijskih enot, imenuje in razrešuje tajnika zavoda ter opravlja druge zadeve, ki so mu dane z zakonom in s statutom.

Predstavniki družbene skupnosti in študentov soodločajo o sprejemanju statuta, načrtu in programu za delo in razvoj zavoda, finančnem načrtu in zaključnem računu, o spremembah statuta zavoda in o ostalih zadevah, za katere je tako določeno v statutu zavoda v skladu z zakonom.«.

Sprememba glede potrjevanja zaključnega računa je redakcijskega značaja, dopolnitev glede potrjevanja izvolitev na delovna mesta učiteljev pa je v skladu z dosedanjjo prakso in z načeli, da prevzame svet zavoda odgovornost za namestitve učiteljev.

b) V prvem odstavku 65. člena se črta zadnji stavek.

Sprememba je vsebinskega značaja, vendar je potrebna zato, ker predlagano določilo nasprotuje načelom reelekcije tudi v pogojih, ko je ta umestna.

c) Tretji odstavek 67. člena se spremeni tako, da se glasi:

»Predstojnik visokošolskega zavoda poda na skupščini letno poročilo o delu zavoda.«

K 18. členu: Besedilo se črta in nadomesti z naslednjim besedilom:

»Besedilo 72. člena se spremeni tako, da se glasi:

Visokošolski zavodi in združenja visokošolskih zavodov se financirajo v skladu z določbami temeljnega zakona o zavodih.«

K 21. členu: Za tem členom se doda novi 21. a člen, ki se glasi:

»Dokler ni posebnih predpisov glede nazivov, pogojev za doseg posameznih nazivov, napredovanja, načina izvolitve, habilitacije in vnaprejšnje habilitacije za nazive, za katere je habilitacija predpisana, veljajo za fakultete določila statuta Univerze v Ljubljani. Za ostale visokošolske zavode pa določila statotov njihovih združenj oziroma za zavode, ki niso v sestavi združenja, določila v njihovih statutih.«

Predstavniki predlagatelja je navedene spreminjevalne in dopolnilne predloge sprejel, razen amandmaja k 21. členu, o katerem se ni izjavil.

Odbor se strinja z dopolnilnimi in spreminjevalnimi predlogi, ki jih je dala k predlogu zakona zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije.

Odbor predlaga Republiškem zboru, da sprejme predlog zakona s spreminjevalnimi in dopolnilnimi predlogi.

Odbor je za poročevalca določil dr. Milico Bergant.

Št.: 61-16/65

Ljubljana, 23. 3. 1965

Predsednik:

Drago Seliger l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
PROSVETNO-KULTURNI ZBOR

Odbor za proučevanje zakonskih
in drugih predlogov

POROČILO

k predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o visokem šolstvu v LR Sloveniji

Odbor Prosvetno-kulturnega zbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov je na skupni seji z odborom Republiškega zbora za prosveto in kulturo dne 22. marca 1965 obravnaval predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o visokem šolstvu v LR Sloveniji, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložila komisija Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo.

V načelni obravnavi sta odbora ugotovila, da se predloženi zakonski predlog omejuje le na uskladitev obstoječega zakona o visokem šolstvu v LR Sloveniji z novo ustavo, pri čemer pa je tudi nekaj posameznih predlogov za nesporne dopolnitve in spremembe obstoječega zakona.

V podrobni obravnavi zakonskega predloga sta odbora soglasno sprejela naslednje spreminjevalne in dopolnilne predloge:

K 2. členu: Beseda »študenti« v zadnjem odstavku 8. člena zakona se zamenja z besedo »študentov«.

Sprememba je redakcijskega značaja, vendar je potrebna tudi zaradi tega, ker sodelujejo pri upravljanju določenih zadev visokošolskih zavodov le predstavniki študentov in ne vsi študenti.

K 6. členu: Doda se novi 6. a člen, ki se glasi:

V prvem odstavku 17. člena zakona se besede »Ljudska skupščina LR Slovenije« zamenjajo z besedami »Skupščina SR Slovenije«.

K 17. členu: a) Prvi in drugi odstavek 61. člena zakona se dopolnita in spremenita tako, da se glasita:

»Svet visokošolskega zavoda obravnava vsa važnejša vprašanja v zvezi z delom zavoda, zlasti sprejema statut in druge splošne akte zavoda, program dela zavoda, sprejema finančni načrt in potrjuje zaključni račun zavoda, potrjuje izvolitve na delovna mesta učiteljev, sodelavcev in predstojnikov organizacijskih enot, imenuje in razrešuje tajnika zavoda ter opravlja druge zadeve, ki so mu dane z zakonom in s statutom.

Predstavniki družbene skupnosti in študentov soodločajo o sprejemanju statuta, načrtu in programu za delo in razvoj zavoda, finančnem načrtu in zaključnem računu, o spremembah statusa zavoda in o ostalih zadevah, za katere je tako določeno v statutu zavoda v skladu z zakonom.«

Sprememba glede potrjevanja zaključnega računa je redakcijskega značaja, dopolnitev glede potrjevanja izvolitev na delovna mesta učiteljev pa je v skladu z dosedanjjo prakso in z načeli, da prevzame svet zavoda odgovornost za namestitve učiteljev. V nasprotnem primeru bi bilo treba dopolniti tudi 65. člen zakona, da bi predstojnik skrbel tudi za izvrševanje sklepov pedagoško-znanstvenega sveta.

b) V prvem odstavku 65. člena zakona se črta zadnji stavek.

Sprememba je vsebinskega značaja, vendar je potrebna zato, ker predlagano določilo nasprotuje načelom reelekcije tudi v pogojih, ko je ta umestna.

c) Tretji odstavek 67. člena zakona se spremeni tako, da se glasi:

»Predstojnik visokošolskega zavoda poda na skupščini letno poročilo o delu zavoda.«

K 18. členu: 72. člen zakona se spremeni tako, da se glasi:

»Visokošolski zavodi in združenja visokošolskih zavodov se financirajo v skladu z določbami temeljnega zakona o zavodih.«

K 21. členu: Doda se novi 21. a člen, ki se glasi:

»Dokler ni posebnih predpisov glede nazivov, pogojev za dosego posameznih nazivov, napredovanja, načina izvolitve, habilitacije in vnaprejšnje habilitacije za nazive, za katere je habilitacija predpisana, veljajo za fakultete določila statuta Univerze v Ljubljani. Za ostale visokošolske zavode pa določila statutih njihovih združenj oziroma za zavode, ki niso v sestavu združenja, določila v njihovih statutih.«

Predstavniki predlagatelja je navedene predloge za spremembe in dopolnitve sprejel, odbora pa sta se strinjala tudi z dopolnilnimi in spreminjevalnimi predlogi, ki jih je k 5., 17. in 18. členu predloga zakona dala zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije. Tako so naštetih predlogi postali sestavni del zakonskega predloga.

Odbor predlaga Prosvetno-kulturnemu zboru, da sprejme predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o visokem šolstvu v LR Sloveniji, vključno s predlaganimi spremembami in dopolnitvami.

Odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov je za poročevalca k tej točki dnevnega reda na seji Prosvetno-kulturnega zbora določil poslanca Ivana Bertonclja.

Št.: 61-16/65

Ljubljana, 24. 3. 1965

Predsednik:
Boris Mikoš l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
Zakonodajno-pravna komisija

POROČILO

k predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o visokem šolstvu v LR Sloveniji

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije je na svoji seji dne 19. marca 1965 obravnavala predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o visokem šolstvu v Ljudski republiki Sloveniji, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložila komisija Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo.

V načelni obravnavi k zakonskemu predlogu ni bilo pripomb. Komisija je ugotovil, da se je predlagatelj zakona orientiral predvsem na uskladitev obstoječega republiškega zakona o visokem šolstvu v Ljudski republiki Sloveniji (Uradni list LRS, št. 39/60) z novo ustavo, pri čemer pa je upošteval tudi nekaj posameznih predlogov za določene, v glavnem nesporne dopolnitve in spremembe obstoječega zakona.

V podrobni obravnavi zakonskega predloga je komisija predlagala naslednje spremembe in dopolnitve:

K 5. členu: V drugi vrsti besedila se besede »SR Slovenija, občina« nadomestijo z besedami »družbeno-politična skupnost«.

Sprememba je redakcijskega značaja.

K 17. členu: a) Na koncu drugega odstavka 61. člena zakona se črta pika in doda besedilo: »ter sodelujejo pri obravnavi učnih programov.«.

Po mnenju komisije so učni programi visokih šol po svoji naravi takšno družbeno pomembno vprašanje, da morajo pri njihovem obravnavanju sodelovati tudi predstavniki družbene skupnosti v svetu visokošolskega zavoda.

b) besedilo 64. člena zakona naj se spremeni tako, da se glasi:

»Člani delovne skupnosti dela visokošolskega zavoda, ki pomeni v delovnem procesu celoto (delovna enota), uresničujejo samoupravljanje neposredno v delovni enoti.

V delovni enoti z večjim številom članov se lahko posamezne funkcije upravljanja poverijo svetu oziroma ustreznemu organu ter drugim organom delovne enote.«

Sprememba besedila tega člena je potrebna zaradi določnejše uskladitve z določbami 36. člena temeljnega zakona o zavodih, ki ureja vprašanje samoupravljanja v delovnih enotah. Glede na 120. člen navedenega temeljnega zakona mora republiški zakon upoštevati določbe 36. člena temeljnega zakona in ne more vprašanja samoupravljanja v delovnih enotah zavoda urediti drugače kot zvezni zakon.

Predstavnik komisije Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo je navedene predloge za spremembe in dopolnitve sprejel ter so tako postali sestavni del zakonskega predloga.

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije meni, da je zakonski predlog z navedenimi spremembami in dopolnitvami v skladu z ustavo in s pravnim sistemom ter predlaga, da ga pristojna zborna Skupščina SR Slovenije sprejmeta.

Št.: 61-16/65

Ljubljana, 20. 3. 1965

Predsednik:

dr. Josip Globevnik l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE

Komisija za usklajevanje republiških
predpisov z ustavo
in Zakonodajno-pravna komisija

POROČILO

**k amandmajem k predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona
o visokem šolstvu v LR Sloveniji**

Komisija Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo in zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije sta na skupni seji dne 27. 3. 1965 obravnavali amandmaje k predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o visokem šolstvu v LR Sloveniji, ki sta jih predlagala odbor za prosveto in kulturo Republiškega zbora in odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov Prosvetno-kulturnega zbora na svoji seji dne 22. marca 1965 k 2., 6., 17., 18. in 21. členu zakonskega predloga.

Komisiji sta se strinjali z amandmaji k 2., 6., 17. in 18. členu, pri čemer je bil amandma k 6. členu sprejet le s to spremembo, da se v amandmaju beseda »zamenjajo« nadomesti z besedo »nadomestijo«.

Komisiji nista sprejeli amandmaja k 21. členu zakonskega predloga. Kolikor ni posebnih predpisov glede nazivov, pogojev za doseg posameznih nazivov, napredovanja, načina izvolitve, habilitacije in vnaprejšnje habilitacije za nazive, za katere je habilitacija podpisana, veljajo neposredno določbe statuta, ker se

samoupravljanje pri visokošolskih zavodih kot samoupravnih delovnih organizacijah predpostavlja. Po mnenju komisij bi moral zakon, če bi posegel v to področje, neposredno določiti tudi ustrezne norme. Ne glede na to pa se bodo ta vprašanja urejevala ob priliki potrjevanja statotov visokošolskih zavodov.

Komisija Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo je naknadno predlagala, da se za 21. členom zakonskega predloga vstavi nov 21. a člen z besedilom:

»21. a člen:

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije je pooblaščen, da določi in izda prečiščeno besedilo zakona o visokem šolstvu v Socialistični republiki Sloveniji.«

Zakonodajno-pravna komisija se je s tem predlogom strinjala.

Št.: 61-16/65

Ljubljana, 29. 3. 1965

Zakonodajno-pravna komisija
Predsednik:
dr. Josip Globevnik l. r.

Komisija za usklajevanje republiških predpisov z ustavo
Predsednik:
Mitja Ribičič l. r.

PREDLOG ZAKONA

o spremembah in dopolnitvah zakona o znanstvenih zavodih

1. člen

V 3. členu zakona o znanstvenih zavodih (Uradni list LRS, št. 3-9/58) se besede »(46. člen zakona o Univerzi v Ljubljani)« črtajo; besede »določbe zakona o Univerzi« se nadomestijo z besedami »določbe zakona o visokem šolstvu v SR Sloveniji«.

2. člen

4. člen zakona se črta.

3. člen

5. člen zakona se spremeni tako, da se glasi:

»Znanstveni zavodi so samostojne in samoupravne delovne organizacije. Njihova dejavnost je posebnega družbenega pomena.

4. člen

Določbe drugega odstavka 6. člena, 8., 10. in 11. člena zakona se črtajo.

5. člen

Naslov III. poglavja se spremeni tako, da se glasi:

»III. Ustanovitev znanstvenih zavodov«.

6. člen

14. člen zakona se spremeni tako, da se glasi:

»Znanstvene zavode lahko ustanavljajo družbeno-politične skupnosti, delovne in druge samoupravne organizacije, družbeno-politične organizacije in društva.«

7. člen

16. člen zakona se spremeni tako, da se glasi:

»Znanstveni zavod se lahko ustanovi, če so zagotovljeni potrebni znanstveni kadri ter materialna sredstva za redno delo zavoda ter če je določen program znanstvenega dela.

Pred odločitvijo o ustanovitvi znanstvenega zavoda mora ustanovitelj poskrbeti, da se vsetransko pretehtajo potrebe in pogoji za ustanovitev in vprašati za mnenje, ali je potrebna ustanovitev znanstvenega zavoda in ali so zanj dani pogoji, za znanost pristojen republiški upravni organ in druge zainteresirane organe in organizacije.«

8. člen

17. člen zakona se črta.

9. člen

V 18. členu zakona se za prvim odstavkom doda nov drugi odstavek, ki se glasi:

»V aktu o ustanovitvi se lahko določi, da ustanovitelj daje soglasje k programu dela zavoda, k finančnemu načrtu in zaključnemu računu, k aktom zavoda o razpolaganju s sredstvi, ki jih je namensko ustanovitelj dal zavodu, in da imenuje ustanovitelj določeno število predstavnikov družbene skupnosti v svet zavoda.«

Določbe drugega, tretjega in četrtega odstavka 18. člena zakona se črtajo.

10. člen

Členi 19. do vključno 25. se črtajo.

11. člen

V 26. členu zakona se prvi odstavek spremeni in dopolni tako, da se glasi:

»Statut znanstvenega zavoda sprejme svet zavoda in ga predloži v predhodno obravnavanje občinski skupščini.«

Določbe drugega do šestega odstavka 26. člena se črtajo.

12. člen

28. člen zakona se črta.

13. člen

V. poglavje (29. do 31. člen) se spremeni tako, da se glasi:

»V. Razvid znanstvenih zavodov.

29. člen

Znanstveni zavodi se vpišejo v razvid, ki ga vodi republiški sekretariat za raziskovalno delo in visoko šolstvo. Predpis o vsebini razvida in načinu njegovega vodenja izda republiški sekretar za raziskovalno delo in visoko šolstvo.«

14. člen

VI. poglavje (33. do 49. člen) se spremeni tako, da se glasi:

»VI. Upravljanje znanstvenih zavodov.

33. člen

Znanstveni zavod upravljajo člani delovne skupnosti neposredno in po svetu zavoda, upravnem odboru in direktorju.

S statutom zavoda se lahko določijo tudi organi upravljanja posameznih notranjih organizacijskih in delovnih enot in določijo samoupravne pravice teh organov.

34. člen

Pri upravljanju znanstvenih zavodov sodelujejo v zadevah posebnega družbenega pomena v skladu s tem zakonom tudi zainteresirani občani ter predstavniki zainteresiranih organizacij in družbene skupnosti (v nadaljnjem besedilu: predstavniki in družbene skupnosti).

35. člen

Svet zavoda sestavljajo člani, ki jih izvoli delovna skupnost izmed sebe ter predstavniki družbene skupnosti, ki se določijo s statutom znanstvenega zavoda v skladu z aktom o ustanovitvi.

Število predstavnikov družbene skupnosti ne more biti večje od polovice vseh članov sveta.

V zavodih, ki nimajo sveta, sodelujejo predstavniki družbene skupnosti na zboru delovne skupnosti.

36. člen

Svet zavoda sprejme statut in druge njegove splošne akte, načrte in programe za delo in razvoj, finančni načrt in zaključni račun ter glavne odločitve o uporabi družbenih sredstev, ki jih ima zavod v upravi ter opravlja druge zadeve, ki so mu dane z zakonom in statutom.

Predstavniki družbene skupnosti v svetu zavoda soodločajo o sprejemanju statuta, načrtu in programu za delo in razvoj, imenovanju direktorja, o statusnih spremembah zakona in o nastopu dela in prenehanju dela delavcev na vodilnih delovnih mestih, določenih v statutu ali drugem splošnem aktu zavoda ter o ostalih zadevah, za katere ja tako določeno v statutu zavoda.

Predstavniki družbene skupnosti ne morejo soodločati o vprašanih organizacije, o delitvi dohodka in o medsebojnih delovnih razmerjih, razen glede vodilnih delavcev (prvi odstavek).

37. člen

Upravni odbor odloča o poslovanju znanstvenega zavoda, pripravlja gradivo in poročila za svet zavoda, predlaga svetu splošne akte, finančni načrt in zaključni račun zavoda, skrbi za izvrševanje sklepov sveta zavoda ter opravlja druge zadeve, določene z zakonom in statutom zavoda.

38. člen

Predsednika in člane upravnega odbora voli svet zavoda.

Predstavniki družbene skupnosti ne morejo sodelovati pri volitvah upravnega odbora.

Direktor je član upravnega odbora po svojem položaju, ne more pa biti izvoljen za predsednika upravnega odbora.

S statutom znanstvenega zavoda se lahko določi najmanjše število članov upravnega odbora, ki morajo biti izvoljeni iz vrst znanstvenih delavcev zavoda.

39. člen

Direktor organizira in vodi delo znanstvenega zavoda, predstavlja zavod, skrbi, da se izvršujejo sklepi sveta in upravnega odbora ter opravlja druge zadeve, ki so mu dane z zakonom in statutom zavoda.

40. člen

S statutom znanstvenega zavoda se lahko ustanovijo tudi posebni nadzorni, strokovni in drugi organi.

Organi iz prejšnjega odstavka ne morejo opravljati zadev, ki spadajo v področje organov upravljanja.«

15. člen

Naslov VII. poglavja se spremeni tako, da se glasi:

»VII. Sklad za znanstvena raziskovanja.«

16. člen

Členi 50. do vključno 54. se črtajo.

17. člen

55. člen zakona se spremeni tako, da se glasi:

»Znanstveni zavodi imajo poleg skladov po splošnih predpisih lahko v skladu s svojim statutom tudi sklad za znanstvena raziskovanja.«

18. člen

Določbe 56., 57., 59. in 60. člena, X. poglavje (63. do 65. člen) ter 66. do vključno 77. člen zakona se črtajo.

19. člen

Na vseh mestih v zakonu se besede »pravila« nadomesti v ustreznem sklonu z besedo »statut«, besede »svet za znanost LRS« z besedami »za znanost pristojen republiški upravni organ«, besede »Ljudske republike Slovenije« z besedami »Socialistične republike Slovenije«, besedi »Ljudska skupščina« z besedami »Skupščina SR Slovenije«, beseda »register« z besedo »razvid« in besede »zavod oziroma organizacija« z besedami »delovna ali druga samoupravna organizacija«.

20. člen

Ustanovitelji znanstvenih zavodov so dolžni uskladiti ustanovitvene akte z določbami tega zakona v 2 mesecih, znanstveni zavodi pa statute v 4 mesecih po tem, ko začne veljati ta zakon.

21. člen

Ta zakon začne veljati osmi dan po objavi v »Uradnem listu SRS«.

OBRAZLOŽITEV

V teku priprav za uskladitev republiškega zakona o znanstvenih zavodih (Uradni list LRS, št. 3-9/58) se je pokazalo, da je obstoječa zakonska ureditev tega področja potrebna ne le zakonodajno-pravne uskladitve z ustavo, temveč da se pojavljajo tudi problemi glede nekaterih drugih sprememb zakona. Obstoječi zakon o znanstvenih zavodih je zastarel ter vsebinsko več ne ustreza sedanji stopnji razvoja in potrebam znanstveno-raziskovalnega dela v SR Sloveniji. Zato bi bilo treba zakon v celoti revidirati. V tem smislu republiški sekretariat za raziskovalno delo in visoko šolstvo pripravlja potrebno gradivo za osnutek novega zakona o znanstveno-raziskovalnem delu. Vendar pa pripravljanje novega zakona terja daljši čas ter je tudi odvisno od ustreznih novih zveznih predpisov na tem področju, ki pa še niso sprejeti. Glede na to se predloženi zakonski predlog omejuje le na nujno uskladitev obstoječega zakona o znanstvenih zavodih z ustavo in s temeljnim zakonom o zavodih (Uradni list SFRJ, št. 5-33/65).

V temeljnih določbah obstoječega zakona je bila izvršena sprememba 5. člena, s katero se v skladu z ustavnimi načeli poudarja, da so znanstveni zavodi samostojne in samoupravne delovne organizacije, katerih dejavnost je posebnega družbenega pomena. V I. poglavju obstoječega zakona so črtane določbe 4. člena, drugega odstavka 6. člena, 8., 10. in 11. člena, ker je materija teh določb drugače urejena z novimi splošnimi predpisi, zlasti z določbami temeljnega zakona o zavodih.

Določbe III. poglavja, ki obravnavajo ustanavljanje znanstvenih zavodov, so usklajene s temeljnim zakonom o zavodih. Komisija je mnenja, da je zaradi posebnega družbenega pomena dejavnosti znanstvenih zavodov potrebna dopolnitev 18. člena obstoječega zakona, s katero se določa, da ustanovitelj daje soglasje k programu dela zavoda, k finančnemu načrtu in zaključnemu računu ter k aktom zavoda o razpolaganju s sredstvi, ki jih je ustanovitelj namensko dal zavodu.

Določbe IV. poglavja obstoječega zakona o pravilih znanstvenih zavodov se v skladu z ustavo spreminjajo in dopolnjujejo z določbami o statutih znanstvenih zavodov.

Določbe V. poglavja obstoječega zakona o registru znanstvenih zavodov so v nasprotju z določbo 24. člena temeljnega zakona o zavodih, po kateri vodi register zavodov okrožno gospodarsko sodišče, pristojno za območje, na katerem ima zavod svoj sedež. Zaradi tega so v zakonskem predlogu (13. člen) določbe o registru zamenjane s splošnimi določbami o razvidu znanstvenih zavodov, ki ga bo vodil Republiški sekretariat za raziskovalno delo in visoko šolstvo.

VI. poglavje obstoječega zakona, ki ureja vprašanje vodstva znanstvenih zavodov, je v celoti revidirano. Po predlogu zakona upravljajo zavod člani delovne skupnosti neposredno in po svetu zavoda, upravnem odboru ter direktorju. V svetu zavoda soodločajo predstavniki družbene skupnosti v posameznih zadevah posebnega družbenega pomena. Predlog zakona se je v tem poglavju omejil na temeljna načela, medtem ko je neposredno ureditev prepustil statutom znanstvenih zavodov.

V VII. poglavju, ki v obstoječem zakonu ureja vprašanje financiranja, je ohranjena le posebna določba o skladih znanstvenih zavodov za znanstvena raziskovanja, vse druge določbe pa so črtane, ker za to področje v celoti veljajo določbe temeljnega zakona o zavodih.

VIII., IX. in X. poglavje se skoraj v celoti črta. VIII. poglavje, ki govori o nadzorstvu, je črtano zato, ker naj veljajo o nadzorstvu splošni predpisi temeljnega zakona o zavodih. Večino materije IX. in X. poglavja obstoječega zakona po novi ureditvi urejajo zavodi s svojimi statuti. Prehodne in končne določbe obstoječega zakona so črtane, ker so že izvršene oziroma niso v skladu z zveznim zakonom o zavodih.

Druge spremembe so terminološkega značaja.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
REPUBLIŠKI ZBOR

Odbor za prosveto in kulturo

P O R O Č I L O

k predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o znanstvenih zavodih

Odbor za prosveto in kulturo Republiškega zbora je na skupni seji z odborom za proučevanje zakonskih in drugih predlogov Prosvetno-kulturnega zbora dne 22. marca 1965 obravnaval predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o znanstvenih zavodih, ki ga je predložila Skupščini SR Slovenije v obravnavo komisija Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo.

V načelni obravnavi je odbor ugotovil, da se predloženi zakonski predlog omejuje le na uskladitev obstoječega zakona o znanstvenih zavodih z ustavo in s temeljnim zakonom o zavodih.

V podrobni obravnavi zakonskega predloga je odbor sprejel naslednje spreminjevalne in dopolnilne predloge:

K 7. členu: Za dvopičjem se prvi stavek spremeni tako, da se glasi:

»Znanstveni zavod se lahko ustanovi, če so zagotovljeni potrebni kadri, če je določen program dela in izpolnjeni drugi z zakonom predpisani pogoji.«.

Sprememba je redakcijskega značaja in v skladu s temeljnim zakonom o zavodih, ki predpisuje za ustanovitev zavodov še druge splošne pogoje.

K 10. členu: Besedilo se spremeni tako, da se glasi:

»Člen 19 in drugi ter tretji odstavek 20. člena ter členi 21 do vključno 25 se črtajo.«.

Sprememba ohranja prvi odstavek 20. člena, ki določa, da lahko ustanovitelj odpravi znanstveni zavod, če ta ne izpolnjuje svojih nalog, ali pa če nima več pogojev iz 16. člena tega zakona. Takšno določilo je po mnenju odbora tudi v usklajenem zakonu potrebno.

K 14. členu: V prvi vrsti prvega odstavka 36. člena se črta beseda »njegove«, v tretji vrsti drugega odstavka istega člena pa se zamenja beseda »zakona« z besedo »zavoda«.

Spremembi sta redakcijskega značaja.

Predstavniki predlagatelja se je s spreminjevalnima predlogoma k 7. in 14. členu predloga zakona strinjal, o predlogu za spremembo 10. člena pa si je pridržal izjavo.

Odbor se strinja z redakcijskimi spremembami, ki jih je k predlogu zakona dala zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije.

Odbor predlaga Republiškemu zboru, da sprejme predlog zakona s spremeni-njevalnimi in dopolnilnimi predlogi.

Odbor je za poročevalca določil dr. Milico Bergant.

Št.: 022-69/65

Ljubljana, 24. 3. 1965

Predsednik:
Drago Seliger l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
PROSVETNO-KULTURNI ZBOR

Odbor za proučevanje zakonskih
in drugih predlogov

POROČILO

k predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o znanstvenih zavodih

Odbor Prosvetno-kulturnega zbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov je na skupni seji z odborom Republiškega zbora za prosveto in kulturo dne 22. marca 1965 obravnaval predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o znanstvenih zavodih, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložila komisija SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo.

V načelni obravnavi sta odbora ugotovila, da se predloženi zakonski predlog omejuje le na uskladitev obstoječega zakona o znanstvenih zavodih z ustavo in s temeljnim zakonom o zavodih.

V podrobni obravnavi zakonskega predloga pa sta odbora soglasno sprejela naslednje spreminjvalne in dopolnilne predloge:

K 7. členu: Prvi odstavek spremenjenega 16. člena zakona se spremeni tako, da se glasi:

»Znanstveni zavod se lahko ustanovi, če so zagotovljeni potrebni kadri, če je določen program dela in izpolnjeni drugi z zakonom predpisani pogoji.«

Sprememba je redakcijskega značaja in v skladu s temeljnim zakonom o zavodih, ki predpisuje za ustanovitev zavodov še druge splošne pogoje.

K 10. členu: Ta člen se spremeni tako, da se glasi:

»Člen 19. in drugi ter tretji odstavek 20. člena ter členi 21. do vključno 25. se črtajo.«

Sprememba ohranja prvi odstavek 20. člena, ki določa, da lahko ustanovitelj odpravi znanstveni zavod, če ta ne izpolnjuje svojih nalog, ali pa nima več pogojev iz 16. člena tega zakona. Takšno določilo je po mnenju odbora tudi v usklajenem zakonu potrebno.

K 14. členu: V prvem odstavku 36. člena se črta beseda »njegove«, v drugem odstavku istega člena pa se zamenja beseda »zakona« z besedo »zavoda«.

Spremembi sta redakcijskega značaja.

Predstavnik predlagatelja se je s spreminjevalnima predlogoma k 7. in 14. členu predloga zakona strinjal, glede sprememb 10. člena predloga zakona pa si je pridržal izjavo.

Odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov se je strinjal tudi s spreminjevalnimi predlogi, ki jih je k predlogu zakona dala zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije ter predlaga Prosvetno-kulturnemu zboru, da sprejme predlog zakona skupno s spreminjevalnimi predlogi, ki so postali njegov sestavni del.

Za poročevalca na seji zbora je odbor določil poslanca Ivana Bertoncija.
Št.: 022-69/65

Ljubljana, 24. 3. 1965

Predsednik:
Boris Mikoš l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
Zakonodajno-pravna komisija

POROČILO

k predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o znanstvenih zavodih

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije je na svoji seji dne 19. marca 1965 obravnavala predlog zakona o spremembah in dopolnitev zakona o znanstvenih zavodih, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložila komisija Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo.

V načelni obravnavi k zakonskemu predlogu ni bilo pripomb. Komisija je ugotovila, da se predloženi zakonski predlog omejuje le na nujno uskladitev obstoječega zakona o znanstvenih zavodih z ustavo in s temeljnim zakonom o zavodih (Uradni list SFRJ, št. 5-33/65).

V podrobni obravnavi zakonskega predloga je komisija predlagala naslednje spremembe:

K 4. členu: V prvi vrsti se besedilo: »6. člena, 8., 10. in 11. člena« spremeni tako, da se glasi: »6. člena ter 8., 10. in 11. člen«.

K 7. členu: V drugem odstavku se v besedilu: »vprašati za mnenje, ali je potrebna ustanovitev znanstvenega zavoda in ali so zanjo dani pogoji, za znanost pristojen republiški upravni organ in druge zainteresirane organe in organizacije« zamenja vrstni red besed tako, da se glasi: »vprašati za znanost pristojen republiški upravni organ in druge zainteresirane organe in organizacije za mnenje, ali je potrebna ustanovitev znanstvenega zavoda in ali so zanjo dani pogoji.«

K 13. členu: Drugi stavek 29. člena zakona se spremeni tako, da se glasi: »Predpis o sestavi in vodenju razvida izda za raziskovalno delo pristojni republiški sekretar.«

Vse navedene spremembe so redakcijskega značaja.

Predstavniki komisije Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo je vse predlagane spremembe sprejel in so tako postale sestavni del zakonskega predloga.

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije meni, da je zakonski predlog z navedenimi spremembami v skladu z ustavo in s pravnim sistemom ter predlaga, da ga pristojna zbornica Skupščine SR Slovenije sprejmeta.

Št.: 022-69/65

Ljubljana, 20. 3. 1965

Predsednik:
dr. Josip Globevnik l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE

Komisija za usklajevanje republiških
predpisov z ustavo
in Zakonodajno-pravna komisija

POROČILO

**k amandmajem k predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona
o znanstvenih zavodih**

Komisija Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo in zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije sta na svoji seji dne 27. 3. 1965 obravnavali amandmaje k predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o znanstvenih zavodih, ki sta jih k 7., 10. in 14. členu predlagala odbor za prosveto in kulturo Republiškega zbora ter odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov Prosvetno-kulturnega zbora na seji dne 22. marca 1965.

Komisiji sta se strinjali z amandmajem k 14. členu zakonskega predloga, medtem ko amandmajev k 7. in 10. členu nista sprejeli.

Z amandmajem k 7. členu zakonskega predloga se komisiji ne strinjata, ker republiški zakon ne more določiti, da morajo biti izpolnjeni drugi »z zakonom predpisani pogoji«, kajti s to določbo zveznega temeljnega zakona o zavodih, od koder je prevzeta, je mišljeno prav to, da se konkretni pogoji določijo z republiškim zakonom. Prav te pa določa predlog zakona.

Amandma k 10. členu zakonskega predloga komisiji nista sprejeli, ker glede odprave znanstvenega zavoda neposredno veljajo določbe o odpravi zavoda po temeljnem zakonu o zavodih. Ohranitev tozadevnih določb dosedanjega republiškega zakona bi bila tudi v nasprotju z ustreznimi določbami zveznega zakona.

Št.: 022-69/65

Ljubljana, 29. 3. 1965

Zakonodajno-pravna komisija
Predsednik:
dr. Josip Globevnik l. r.

Komisija za usklajevanje republiških predpisov z ustavo
Predsednik:
Mitja Ribičič l. r.

PREDLOG ZAKONA

o spremembah zakona o Slovenski akademiji znanosti in umetnosti

1. člen

V 1. členu zakona o Slovenski akademiji znanosti in umetnosti (Uradni list LRS, št. 16-62/49) se drugi odstavek spremeni tako, da se glasi:

»Slovenska akademija znanosti in umetnosti je samoupravna organizacija in je pravna oseba.

Slovenska akademija znanosti in umetnosti se financira na podlagi finančnega načrta. Dohodki akademije so dohodki, ki so ji zagotovljeni s proračunom SR Slovenije, ki jih ustvarja akademija s svojo dejavnostjo«.

2. člen

V 13. členu zakona se drugi in tretji odstavek spremeni tako, da se novo besedilo glasi:

»Skupščina določa splošno smer znanstvenega dela in organizacijo akademije, voli člane in funkcionarje akademije, odloča o izključitvi članov akademije, sprejme statut akademije ter finančni načrt in letni zaključni račun«.

Določba četrtega odstavka 13. člena se spremeni tako, da se glasi: »Skupščina sprejme statut Akademije, ki ga potrdi Skupščina Socialistične republike Slovenije«.

3. člen

20. člen zakona se spremeni tako, da se glasi:

»V skladu z naravo dejavnosti akademije se s statutom akademije določijo pravice samoupravljanja delovnih ljudi v administraciji in strokovnih enotah akademije«.

4. člen

Členi 12., 14., 16., 17., 18. in 19. zakona se črtajo.

Črtajo se podnaslovi pred 5., 12., 13., 15., 18. in 20. členom zakona.

5. člen

Na vseh mestih v zakonu se besedi »Ljudska republika« zamenjata s »Socialistična republika«; beseda »vlada LRS« z »Izvršni svet Skupščine SRS«; besede »Prezidij Ljudske skupščine LRS« z »Izvršni svet«; besede »Federativna ljudska republika Jugoslavija« s »Socialistična federativna republika Jugoslavija«.

6. člen

Ta zakon začne veljati osmi dan po objavi v »Uradnem listu SRS«.

OBRAZLOŽITEV

Predlog zakona o spremembah zakona o Slovenski akademiji znanosti in umetnosti ima samo nalogo, da zakon iz l. 1949 uskladi z novimi ustavnimi predpisi. Obstoječa zakonska ureditev je tudi sicer zastarela in potrebna revizije

v celoti. V republiškem kot v zveznem merilu se zato pripravljajo novi zakonski predpisi s tega področja. V to vsebinsko problematiko se predlog zakona ne spuša.

V 1. členu predloženega zakona je določeno, da je Akademija samoupravna organizacija. Zakon ji zagotavlja finančna sredstva iz republiškega proračuna ter daje možnost za ustvarjanje dohodkov tudi z lastno dejavnostjo.

Vrste organov Akademije ostanejo nespremenjene; v 2. členu predloga so bolj precizirane naloge skupščine Akademije.

V 3. členu predloga se predvideva samoupravljanje delovnih ljudi v administraciji in v strokovnih enotah Akademije.

S predlogom zakona se črtajo določbe obstoječega zakona, ker je po mnenju komisije ta materija predmet avtonomnega statutarnega urejanja Akademije.

Akademija k predlogu zakona ni imela pripomb.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
REPUBLIŠKI ZBOR

Odbor za prosveto in kulturo

P O R O Č I L O

**k predlogu zakona o spremembah zakona o Slovenski akademiji znanosti
in umetnosti**

Odbor za prosveto in kulturo Republiškega zbora je na skupni seji z odborom za proučevanje zakonskih in drugih predlogov Prosvetno-kulturnega zbora dne 22. marca 1965 obravnaval predlog zakona o spremembah zakona o Slovenski akademiji znanosti in umetnosti, ki ga je predložila Skupščini SR Slovenije v obravnavo komisija Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo.

V načelni obravnavi je odbor ugotovil, da se s predlaganim zakonskim predlogom usklajuje z ustavo obstoječi zakon o Slovenski akademiji znanosti in umetnosti. Spremembe imajo le uskladitveni značaj.

V podrobni obravnavi zakonskega predloga je odbor sprejel naslednja spreminjevalna in dopolnilna predloga:

K 3. členu: Besedilo se spremeni in dopolni tako, da se glasi:

»Spremeni se 20. člen zakona, ki se glasi:

V skladu z naravo dejavnosti Akademije se v statutu Akademije določijo pravice samoupravljanja delovnih ljudi v organizacijskih enotah Akademije.«

Sprememba je redakcijskega značaja.

K 5. členu: V tretji vrsti se besede »Izvršni svet« nadomeste z besedami »Skupščina SR Slovenije«.

Ta sprememba je redakcijskega značaja in je v skladu s spremenjenim četrtem odstavkom 13. člena zakona, ki pravi, da potrdi statut Akademije Skupščina SR Slovenije.

Predstavniki predlagatelja se je z navedenima spreminjevalnima in dopolnilnima predlogoma strinjal.

Odbor za prosveto in kulturo predlaga Republiškememu zboru, da sprejme zakonski predlog s spreminjevalnima in dopolnilnima predlogoma.

Odbor je za svojega poročevalca določil Kristino Lovrenčič.

Št.: 022-67/65

Ljubljana, 24. 3. 1965

Predsednik:

Drago Seliger l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
PROSVETNO-KULTURNI ZBOR

Odbor za proučevanje zakonskih
in drugih predlogov

POROČILO

**k predlogu zakona o spremembah zakona o Slovenski akademiji znanosti
in umetnosti**

Odbor Prosvetno-kulturnega zbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov je na skupni seji z odborom za prosveto in kulturo Republiškega zbora dne 22. marca 1965 obravnaval predlog zakona o spremembah zakona o Slovenski akademiji znanosti in umetnosti, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložila komisija Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo.

V načelni obravnavi sta odbora ugotovila, da se s predlaganim zakonom usklajuje z ustavo obstoječi zakon o Slovenski akademiji znanosti in umetnosti in se v drugo, vsebinsko problematiko predlog ne spušča.

V podrobni obravnavi zakonskega predloga sta odbora soglasno sprejela naslednje spreminjevalne in dopolnilne predloge:

K 3. členu: Spremeni se 20. člen zakona, ki se glasi:

»V skladu z naravo dejavnosti Akademije se v statutu Akademije določijo pravice samoupravljanja delovnih ljudi v organizacijskih enotah Akademije.«
Sprememba je redakcijskega značaja.

K 5. členu: V tretji vrsti se besede »Izvršni svet« zamenjajo z besedami »Skupščina SR Slovenije«.

Ta sprememba je redakcijskega značaja in je tudi v skladu s spremenjenim četrtim odstavkom 13. člena zakona, ki pravi, da potrdi statut Akademije Skupščina SR Slovenije.

Predstavnik predlagatelja je navedene predloge za spremembo in dopolnitev sprejel ter so tako postali sestavni del zakonskega predloga.

Odbor predlaga Prosvetno-kulturnemu zboru, da sprejme predlog zakona o spremembah zakona o Slovenski akademiji znanosti in umetnosti vključno s predlaganimi spremembami in dopolnitvami.

Odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov je za poročevalca na seji Prosvetno-kulturnega zbora določil poslanca Ivana Bertoncija.

Št.: 022-67/65

Ljubljana, 24. 3. 1965

Predsednik:

Boris Mikoš l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE

Zakonodajno-pravna komisija

POROČILO

k predlogu zakona o Slovenski akademiji znanosti in umetnosti

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije je na svoji seji dne 19. marca 1965 obravnavala predlog zakona o Slovenski akademiji znanosti in umetnosti, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložila komisija Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo.

V načelni obravnavi k zakonskemu predlogu ni bilo pripomb. Komisija je ugotovila, da se s predlaganim zakonom usklajuje z ustavo obstoječi zakon o Slovenski akademiji znanosti in umetnosti (Uradni list LRS, št. 16-92/49). Zakonski predlog se v drugo vsebinsko problematiko ne spušča.

V podrobni obravnavi zakonskega predloga komisija ni predlagala sprememb in dopolnitev.

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije meni, da je zakonski predlog v skladu z ustavo in s pravnim sistemom ter predlaga, da ga pristojna zborna Skupščina SR Slovenije sprejmeta.

Št.: 022-67/65

Ljubljana, dne 20. 3. 1965

Predsednik:

dr. Josip Globevnik l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE

Komisija za usklajevanje republiških
predpisov z ustavo
in Zakonodajno-pravna komisija

POROČILO

k amandmajem k predlogu zakona o Slovenski akademiji znanosti in umetnosti

Komisija Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo in zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije sta na svoji seji dne 27. 3. 1965 obravnavali amandmaje k predlogu zakona o Slovenski akademiji znanosti in umetnosti, ki sta jih k 3. in 5. členu predlagala odbor za prosveto in kulturo Republiškega zbora ter odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov Prosvetno-kulturnega zbora na svoji seji dne 22. 3. 1965.

Z amandmajem k 3. členu zakonskega predloga se komisiji nista strinjali. Po mnenju komisij pojem »organizacijske enote akademije« ne more nadomestiti besedila zakonskega predloga, ki se nanaša na delovne ljudi v administraciji in strokovnih enotah akademije, kajti organizacijske enote akademije so lahko

razredi oziroma znanstvene enote. Določba 3. člena pa ureja samoupravo delovnih ljudi, ki so zaposleni v administraciji in strokovnih enotah akademije.

Amandma k 5. členu sta komisiji smiselno sprejeli, vendar ga je bilo treba precizirati tako, da se glasi:

— Za 1. členom zakonskega predloga se doda nov 1. a člen, ki se glasi:

»V drugem odstavku 3. člena zakona se besede »Prezidij Ljudske skupščine LRS« nadomestijo z besedami »Skupščina SR Slovenije«. —

Št.: 022-67/65

Ljubljana, 29. 3. 1965

Zakonodajno-pravna komisija
Predsednik:
dr. Josip Globevnik l. r.

Komisija za usklajevanje republi-
ških predpisov z ustavo
Predsednik:
Mitja Ribičič l. r.

PREDLOG ZAKONA

o spremembah in dopolnitvah zakona o poklicnih gledališčih

1. člen

V zakonu o poklicnih gledališčih (Uradni list LRS, št. 23-101/57) se v 2. členu beseda »Ljudski« nadomesti z besedo »Socialistični«.

2. člen

5. člen se spremeni tako, da se glasi:

»Poklicna gledališča (v nadaljnjem besedilu: gledališča) so samostojni in samoupravni zavodi.«

3. člen

6., 9. in 10. člen se črtajo.

4. člen

11. členu se doda stavek, ki se glasi: »Statut sprejme gledališki svet.«

5. člen

12. člen se spremeni tako, da se glasi:

Gledališče lahko ustanovi družbeno-politična skupnost, delovna in druga samoupravna organizacija ter družbeno-politična organizacija.«

6. člen

✓ V prvem odstavku 14. člena se 1. točka črta, 2., 3. in 4. točka pa postanejo 1., 2. in 3. točka.

Tretji odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»Če ima gledališče v svojem sestavu kot samostojni delovni enoti dramo in opero, mora biti zagotovljeno minimalno poklicno umetniško osebje i za dramo i za opero.«

16. člen se črta. 7. člen

8. člen

V drugem odstavku 17. člena se besede: »Svetu za kulturo in prosveto LRS« nadomestijo z besedami: »Republiškememu sekretariatu za kulturo in prosveto.«

18. člen se črta. 9. člen

10. člen

19. člen se spremeni tako, da se glasi:

S statutom gledališča se določajo delovno področje in notranja organizacija zavoda ter pristojnost in odgovornost organov upravljanja, položaj delovnih enot gledališča in pravice delavcev gledališča pri upravljanju teh enot, delovna razmerja, način poslovanja in druga vprašanja, ki so pomembna za samoupravljanje v gledališču.«

11. člen

20. člen se črta.

12. člen

III. poglavje »Organi gledališča« (21. do 48. člen) se nadomesti z naslednjim besedilom:

»III. Upravljanje gledališča.

21. člen

Gledališče upravljajo člani delovne skupnosti neposredno in po organih, katerim poverijo določene funkcije upravljanja.

Organi upravljanja gledališča so: gledališki svet, upravni odbor in upravnik.

22. člen

Gledališki svet sestavljajo člani, ki jih izvoli delovna skupnost gledališča iz svoje srede, ter zainteresirani občani in predstavniki zainteresiranih organizacij in družbeno-političnih skupnosti (v nadaljnjem besedilu: predstavniki družbene skupnosti).

S statutom gledališča se v skladu z aktom o ustanovitvi gledališča določi, kateri organi, organizacije in družbeno-politične skupnosti delegirajo predstavnike v gledališki svet in koliko jih delegirajo.

Statut gledališča določa število članov gledališkega sveta in koliko članov gledališkega sveta izvoli delovna skupnost.

V gledališkem svetu število predstavnikov družbene skupnosti ne sme presegati polovice vseh članov tega organa.

23. člen

Gledališki svet izvoli predsednika izmed tistih članov, ki jih je izvolila delovna skupnost.

24. člen

Predstavniki družbene skupnosti v gledališkem svetu soodločajo o sprejemanju statuta, o načelih repertoarske politike, o sprejemanju finančnega načrta in zaključnega računa, o imenovanju direktorja, o statusnih spremembah zavoda ter o nastopu in prenehanju dela delavcev na vodilnih delovnih mestih, dolo-

čenih v statutu ali drugem splošnem aktu zavoda ter o ostalih zadevah, za katere je tako določeno v statutu zavoda.

Predstavniki družbene skupnosti ne morejo soodločati o vprašanju organizacije dela, o delitvi dohodka ter o medsebojnih delovnih razmerjih, razen glede vodilnih delavcev (prvi odstavek).

25. člen

V gledališču z manjšim številom članov delovne skupnosti opravlja funkcije gledališkega sveta neposredno celotna delovna skupnost; v tem primeru predstavniki družbene skupnosti sodelujejo pri odločanju o vprašanih posebnega družbenega pomena (24. člen), enakopravno s člani delovne skupnosti gledališča kot enotno telo ali pa kot člani posebnega organa, ki ga sestavljajo samo predstavniki družbene skupnosti. Statut gledališča določi obliko sodelovanja predstavnikov družbene skupnosti.

Če predstavniki družbene skupnosti sestavljajo poseben organ, odloča ta organ samostojno. Sklepi o vprašanih, o katerih soodločajo predstavniki javnosti in delovna skupnost gledališča, so veljavni, če so sprejeti v obeh organih.

26. člen

Upravni odbor gledališča sestavljajo člani, ki jih izmed članov delovne skupnosti gledališča izvoli gledališki svet oziroma delovna skupnost gledališča, če sama izvršuje funkcije gledališkega sveta. Predstavniki družbene skupnosti ne morejo sodelovati pri volitvah upravnega odbora.

Upravnik gledališča je član upravnega odbora po svojem položaju, ne more pa biti njegov predsednik. Člani upravnega odbora po svojem položaju so lahko tudi vodje samostojnih delovnih enot gledališča (ravnatelj drame, ravnatelj opere, ravnatelj gledaliških delavnic in drugi), če statut gledališča tako določa.

Statut gledališča določa, koliko članov ima upravni odbor gledališča.

Delovna skupnost gledališča z manjšim številom članov opravlja neposredno tudi funkcije upravnega odbora.

27. člen

Upravnika gledališča imenuje in razrešuje gledališki svet po splošnih predpisih, ki veljajo za imenovanje direktorjev zavodov.

28. člen

Za upravnika gledališča je lahko imenovan umetnik ali drug kulturni delavec, ki izpolnjuje tudi druge pogoje, ki jih določa statut gledališča.

29. člen

Upravnik ne more biti član gledališkega sveta, udeležuje pa se njegovih sej in na njih sodeluje.

30. člen

Če so v sestavi gledališča samostojne delovne enote, kot so drama, opera, balet, gledališke delavnice in podobno, se lahko za te enote v skladu s statutom volijo posebni organi upravljanja (svet delovne enote, ravnatelj drame, ravnatelj opere, ravnatelj gledaliških delavnic itd.). Statut določa pristojnost teh organov.

31. člen

Gledališče ima lahko tudi umetniški svet in druge strokovne ter tehnične organe, ki se določajo s statutom zavoda.«

13. člen

49. člen se spremeni tako, da se glasi:

»Financiranje dejavnosti gledališča se uredi z ustanovitvenim aktom, s pogodbo med ravnateljem in gledališčem ter s pogodbo z drugimi interesenti v skladu s predpisi o financiranju zavodov.«

14. člen

Členi 50. do 55., drugi in tretji odstavek 56. člena ter členi 50. do 63. se črtajo.

15. člen

Naslov VI. poglavja se spremeni tako, da se glasi: »VI. Nadzorstvo«.

16. člen

61. člen se črta.

17. člen

62. člen se spremeni tako, da se glasi:

»Zakonitost dela gledališča nadzoruje pristojni upravni organ občine, na katere območju je gledališče.«

18. člen

Členi 63. do 66. se črtajo.

19. člen

Gledališča morajo prilagoditi svojo organizacijo in delo določbam tega zakona v šestih mesecih od dneva, ko začne veljati ta zakon.

20. člen

Ta zakon začne veljati osmi dan po objavi v »Uradnem listu SRS«.

OBRAZLOŽITEV

Zakon o poklicnih gledališčih (Uradni list LRS, št. 23/57) se s predlaganim zakonom usklajuje z ustavo in s temeljnim zakonom o zavodih (Uradni list SFRJ, št. 5/65). V tem smislu se predlagajo spremembe, ki se nanašajo zlasti na ustanavljanje in upravljanje gledališč, na njihovo financiranje ter nadzorstvo nad njihovim delom.

Tako je v 5. členu zakonskega predloga določeno, da gledališče lahko ustanovi družbeno-politična skupnost, krajevna skupnost, delovna in druga samoupravna organizacija ter družbeno-politična organizacija.

Določbe, ki obravnavajo upravljanje gledališč, so zajete v 12. členu zakonskega predloga, ki v skladu z novo ustavno ureditvijo na novo ureja vso materijo III. poglavja obstoječega zakona. Po teh določbah gledališče upravlja člani delovne skupnosti neposredno ali po organih upravljanja, ki so: gledališki svet, upravni odbor in upravnik. Pri upravljanju zadev, ki so posebnega družbenega pomena, sodelujejo v gledališkem svetu predstavniki družbene skupnosti.

Zakonski predlog določa, v katerih zadevah predstavniki družbene skupnosti ne morejo soodločati ter določa tudi nekatere zadeve, v katerih predstavniki družbene skupnosti soodločajo, medtem ko se podrobna ureditev teh vprašanj prepušča statutu gledališča.

Če so v sestavu gledališča samostojne delovne enote, kot so drama, opera, balet in podobno, predvideva zakonski predlog, da se za te enote v skladu s statutom volijo posebni organi upravljanja (svet delovne enote, ravnatelj drame, ravnatelj opere itd.).

Zakonski predlog določa, da ima gledališče lahko tudi umetniški svet in druge strokovne ter tehnične organe, ki jih določi v svojem statutu.

Vprašanje financiranja gledališča in nadzorstva nad njegovim delom urejuje predlog skladno z ustreznimi določbami temeljnega zakona o zavodih.

Z drugimi spremembami se izločajo iz zakona tiste določbe, ki so zastarele in ne sodijo v zakon; poleg tega pa se posamezni izrazi terminološko usklajajo z ustavo.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
REPUBLIŠKI ZBOR

Odbor za prosveto in kulturo

P O R O Č I L O

k predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o poklicnih gledališčih

Odbor za prosveto in kulturo Republiškega zbora je na skupni seji z odborom za proučevanje zakonskih in drugih predlogov Prosvetno-kulturnega zbora, dne 23. marca 1965 obravnaval predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o poklicnih gledališčih, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložila komisija Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo.

V načelni obravnavi je odbor ugotovil, da zakonski predlog le usklajuje obstoječi zakon o poklicnih gledališčih z ustavo in s temeljnim zakonom o zavodih. Zato se spremembe nanašajo predvsem na ustanavljanje in upravljanje gledališč, na njihovo financiranje ter na nadzorstvo nad njihovim delom.

Glede ustanavljanja gledališč je bilo v razpravi poudarjeno, da je treba tudi občanom dopustiti možnost, da lahko ustanove gledališče, kot je bilo to doslej omogočeno v obstoječem zakonu in to dopušča tudi temeljni zakon o zavodih.

V podrobni obravnavi zakonskega predloga je odbor sprejel naslednje spreminjevalne in dopolnilne predloge:

K 5. členu: Besedilo člena se dopolni tako, da se glasi:

»12. člen se spremeni tako, da se glasi: Gledališče lahko ustanovi družbenopolitična skupnost, delovna in druga samoupravna organizacija, družbenopolitična organizacija ter občani.«.

K 6. členu: V zadnji vrsti drugega odstavka tega člena se besede: »... i za dramo i za opero.« nadomeste z besedami: »... tako za dramo kot za opero.«.

K 8. členu: Besede: »Republiškememu sekretariatu za kulturo in prosveto.« se nadomestijo z besedami: »pristojnemu republiškememu upravnemu organu«.

S predlaganimi spremembami in dopolnitvami se je predstavnik predlagatelja strinjal, razen glede dopolnitve 5. člena, za katero si je pridržal izjavo.

Odbor opozarja na očitno tiskovno napako na tretji strani poročila zakonodajno-pravne komisije, kjer je treba v 11. vrsti namesto besede »odboru« vstaviti besedo »organu«.

Odbor se strinja s spremembami in dopolnitvami, ki jih predlaga zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije, razen s spremembama oziroma dopolnitvama k 13. in 14. členu, ki naj po mnenju odbora ostaneta nespremenjena. Predstavnik predlagatelja se o teh dveh amandmajih ni izjasnil.

Odbor predlaga Republiškememu zboru, da sprejme predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o poklicnih gledališčih s predlaganimi spremembami in dopolnitvami.

Za poročevalca na seji zbora je odbor določil poslanca inž. Viktorja Klanjščka.

Št.: 022-68/65

Ljubljana, 24. 3. 1965

Predsednik:
Drago Seliger l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
PROSVETNO-KULTURNI ZBOR

Odbor za proučevanje zakonskih
in drugih predlogov

POROČILO

k predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o poklicnih gledališčih

Odbor Prosvetno-kulturnega zbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov je na skupni seji z odborom Republiškega zbora za prosveto in kulturo dne 23. marca 1965 obravnaval predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o poklicnih gledališčih, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložila komisija Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo.

V načelni obravnavi je odbor ugotovil, da zakonski predlog le usklajuje obstoječi zakon o poklicnih gledališčih z ustavo in s temeljnim zakonom o zavodih. Zato se spremembe nanašajo predvsem na ustanavljanje in upravljanje gledališč, na njihovo financiranje ter na nadzorstvo nad njihovim delom.

Glede ustanavljanja je bilo v razpravi poudarjeno, da je treba tudi občanom dopustiti možnost, da lahko ustanove gledališče, kot je bilo to doslej omogočeno v obstoječem zakonu in kot to dopušča tudi temeljni zakon o zavodih.

V podrobni obravnavi zakonskega predloga je odbor sprejel naslednje spreminjevalne in dopolnilne predloge:

K 5. členu: Besedilo tega člena se dopolni tako, da se glasi:

»12. člen se spremeni tako, da se glasi:

»Gledališče lahko ustanovi družbeno-politična skupnost, delovna in druga samoupravna organizacija, družbeno-politična organizacija ter občani.«.

K 6. členu: V zadnji vrsti besedila tega člena se besede: »... i za dramo i za opero.« nadomestijo z besedami: »... tako za dramo kot za opero.«.

K 8. členu: V tem členu se besede: »Republiškem sekretariatu za kulturo in prosveto.« nadomestijo z besedami: »Pristojnemu republiškem upravnemu organu.«.

Odbor je sprejel še redakcijsko spremembo, da se v besedilu zakonskega predloga »repertoarska politika« nadomesti z »repertoarna politika«.

Hkrati odbor opozarja na očitno tiskovno napako na tretji strani poročila zakonodajno-pravne komisije, kjer je treba v 11. vrsti namesto besede »odboru« vstaviti besedo »organu«.

S predlaganimi spremembami in dopolnitvami, ki jih je sprejel tudi odbor Republiškega zbora za prosveto in kulturo, se je predstavnik predlagatelja strinjal, razen glede dopolnitve 5. člena, kjer si je izjavo pridržal.

Odbor se je strinjal s spremembami in dopolnitvami, ki jih predlaga zakonodajno-pravna komisija, razen s spremembama oziroma dopolnitvama 13. in 14. člena, ki naj po mnenju odbora ostaneta nespremenjena.

Odbor predlaga Prosvetno-kulturnemu zboru, da sprejme predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o poklicnih gledališčih, vključno s predlaganimi spremembami in dopolnitvami.

Za poročevalca na seji zbora je odbor določil poslanko Magdo Malovrh.

Št.: 022-68/65

Ljubljana, 24. 3. 1965

Predsednik:

Boris Mikoš l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
Zakonodajno-pravna komisija

POROČILO

k predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o poklicnih gledališčih

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije je na svoji seji dne 19. 3. 1965 obravnavala predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o poklicnih gledališčih, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložila komisija Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo.

V načelni obravnavi k predlogu zakona ni bilo pripomb. Ugotovljeno je bilo, da se s predlaganim zakonom zakon o poklicnih gledališčih (Uradni list LRS, št. 23/57) usklajuje z ustavo in s temeljnim zakonom o zavodih (Uradni list SFRJ, št. 5/65). V tem smislu se predlagajo spremembe, ki se nanašajo zlasti na

ustanavljanje in upravljanje gledališč, na njihovo financiranje ter nadzorstvo nad njihovim delom.

V podrobni obravnavi besedila zakonskega predloga je komisija predlagala naslednje spremembe in dopolnitve:

K 4. členu: Določba 4. člena naj se črta.

Navedena določba je nepotrebna, ker so vprašanja statuta in njegovega sprejemanja urejena na ustreznih drugih mestih v zakonskem predlogu (22. in 24. člen).

K 12. členu: V 21. členu zakona: se doda nov tretji odstavek, ki se glasi:

»Pri upravljanju zadev, ki so posebnega družbenega pomena, sodelujejo v organih upravljanja gledališča tudi zainteresirani občani in predstavniki zainteresiranih organizacij ter družbene skupnosti (v nadaljnjem besedilu: predstavniki družbene skupnosti)«.

Sprememba je potrebna zaradi opredelitve sodelovanja predstavnikov družbene skupnosti pri upravljanju zadev, ki so posebnega družbenega pomena, ker je v zakonskem predlogu ta opredelitev doslej manjkala.

Za 21. členom zakona se doda nov 21. a člen zakona, ki se glasi:

»Gledališki svet sprejme statut in druge splošne akte, določa načela repertoarske politike, sprejme načrte in programe za delo in razvoj gledališča, finančni načrt in zaključni račun ter glavne odločitve o uporabi družbenih sredstev, ki jih ima gledališče v upravi ter opravlja druge zadeve, ki so mu dane z zakonom in statutom.«

Tudi ta sprememba je potrebna zaradi določitve nalog gledališkega sveta, ki v zakonskem predlogu doslej niso bile opredeljene.

V 22. členu zakona se v prvem odstavku besedilo »zainteresirani občani in predstavniki zainteresiranih organizacij in družbeno-političnih skupnosti (v nadaljnjem besedilu: predstavniki družbene skupnosti)« nadomesti z besedami »predstavniki družbene skupnosti«.

Sprememba je posledica predlaganih sprememb k 21. členu zakonskega predloga in je v tej zvezi le redakcijskega značaja.

V 24. členu zakona se v drugi vrsti prvega odstavka med besedi »statuta« in »o načelih« vstavi besedilo »načrtov in programov za delo in razvoj gledališča«.

Po mnenju komisije je sprejemanje načrtov in programov za delo in razvoj gledališča po svoji naravi zadeva, ki je posebnega družbenega pomena in o kateri je treba, da soodločajo predstavniki družbene skupnosti v gledališkem svetu.

V 26. členu zakona se doda nov prvi odstavek, ki se glasi: »Upravni odbor odloča o poslovanju gledališča, pripravlja gradivo in poročila za gledališki svet, predlaga svetu splošne akte, finančni načrt in zaključni račun gledališča, skrbi za izvrševanje sklepov gledališkega sveta ter opravlja druge zadeve, določene z zakonom in statutom gledališča.«

Dosedanji prvi, drugi, tretji in četrti odstavek postaneta drugi, tretji, četrti in peti odstavek.

V 27. členu zakona se doda nov prvi odstavek, ki se glasi: »Upravnik gledališča organizira in vodi delo gledališča, predstavlja gledališče, skrbi, da se izvršujejo sklepi gledališkega sveta in upravnega odbora ter opravlja druge zadeve, ki so mu dane z zakonom in statutom gledališča.«

Dosedanje besedilo 27. člena postane drugi odstavek.

Navedeni spremembi sta potrebni zaradi določitve nalog upravnega odbora in upravnika, ki v zakonskem predlogu doslej niso bile opredeljene.

V 30. členu z a k o n a se besedilo spremeni tako, da se glasi:

»Člani delovne skupnosti dela zavoda, ki pomeni v delovnem procesu celoto (drama, opera in podobno), uresničujejo samoupravljanje neposredno v delovni enoti.

V delovni enoti z večjim številom članov se lahko posamezne funkcije upravljanja poverijo svetu oziroma ustreznemu odboru ter drugim organom delovne enote.«

Dosedanje besedilo 30. člena zakonskega predloga ni bilo, po mnenju komisije, povsem v skladu z določbami 36. člena temeljnega zakona o zavodih, s katerimi je spremenjeno besedilo sedaj usklajeno.

K 13. členu : Besedilo člena se črta.

K 14. členu : V besedilu prve vrste se številka »50« nadomesti s številko »49«.

Določba 13. člena, s katero se spreminja 49. člen zakona ter ureja vprašanje financiranja dejavnosti gledališča po mnenju komisije ni potrebna, ker je to vprašanje v celoti urejeno v temeljnem zakonu o zavodih.

Glede na črtanje 13. člena je bilo potrebno 49. člen zakona prenesti med določbe, ki se črtajo po 14. členu zakonskega predloga.

Predstavniki komisije Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo je navedene predloge za spremembe in dopolnitve sprejel in so tako postali sestavni del zakonskega predloga.

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije meni, da je predlog zakona z navedenimi spremembami in dopolnitvami v skladu z ustavo in s pravnim sistemom ter predlaga, da ga pristojna zbornica Skupščine SR Slovenije sprejmeta.

Št.: 022-68/65

Ljubljana, 20. 3. 1965

Predsednik:

dr. Josip Globevnik l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE

Komisija za usklajevanje republiških
predpisov z ustavo
in Zakonodajno-pravna komisija

POROČILO

k amandmajem k predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o poklicnih gledališčih

Komisija Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo in zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije sta na svoji seji dne 27. 3. 1965 obravnavali amandmaje k 5., 6. in 8. členu predloga zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o poklicnih gledališčih, ki sta jih na seji

dne 23. marca 1965 predlagala odbor za prosveto in kulturo Republiškega zbora ter odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov Prosvetno-kulturnega zbora.

Komisiji glede amandmajev k 5. in 6. členu zakonskega predloga nimata pripomb.

Z amandmajem navedenih odborov k 8. členu zakonskega predloga pa se komisiji ne strinjata. Zakonski predlog v tej določbi upošteva obstoječo organizacijo republiških upravnih organov. Kolikor bo Republiški sekretariat za kulturo in prosveto kasneje odpravljen ali kako drugače reorganiziran, bo hkrati z ustreznim zakonom tudi urejeno vprašanje, kdo prevzame njegove naloge.

Glede na pripombo navedenih odborov, da se ne strinjata s spremembami 13. in 14. člena zakonskega predloga, ki jih je predlagala zakonodajno-pravna komisija na svoji seji dne 19. marca 1965, sta komisiji ponovno obravnavali 13. in 14. člen ter vztrajata pri predloženih spremembah.

Komisiji nimata pripomb k redakcijskim spremembam, ki jih predlagata navedena odbora.

Št.: 022-68/65

Ljubljana, 29. 3. 1965

Zakonodajno-pravna komisija
Predsednik:
dr. Josip Globevnik l. r.

Komisija za usklajevanje republiških predpisov z ustavo
Predsednik:
Mitja Ribičič l. r.

PREDLOG ZAKONA

o spremembah in dopolnitvah zakona o knjižnicah

Zakon o knjižnicah (Uradni list LRS, št. 26-237/61) se spremeni in dopolni tako, da se njegovo prečiščeno besedilo glasi:

ZAKON O KNJIŽNICAH

SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

Knjižnice so samostojni in samoupravni zavodi.

2. člen

Knjižnice zlasti:

- zbirajo, strokovno obdelujejo in hranijo knjige in drugo knjižnično gradivo (v nadaljnjem besedilu: knjižnično gradivo);
- omogočajo uporabo knjižničnega gradiva občanom in organizacijam;
- organizirajo in vodijo javne čitalnice;

— pomagajo bralcem pri razvijanju njihove splošne in strokovne izobrazbe ter skrbijo za kulturno vzgojo in razvedrilo občanov;

— nudijo pomoč pri znanstveno-raziskovalnem in umetniškem delu;

— opravljajo informativno in dokumentacijsko službo za znanstveno in strokovno delo ter sodelujejo pri sestavljanju centralnih katalogov;

— popularizirajo knjižnično gradivo z izdajanjem katalogov, bibliografij in drugih publikacij ter z organiziranjem razstav in kulturnih prireditev in z drugimi propagandnimi sredstvi;

— skrbijo za napredek knjižničarske službe ter sodelujejo med seboj in z drugimi organi in organizacijami zaradi čimbolj smotrne uporabe knjižničnega gradiva.

3. člen

Knjižnica ima statut, ki ga sprejme svet knjižnice.

Statut knjižnice obsega zlasti določbe o delovnem področju knjižnice, pristojnosti in odgovornosti organov upravljanja, notranji organizaciji in načinu poslovanja knjižnice, o medsebojnih delovnih razmerjih ter o drugih vprašanjih, ki so pomembna za samoupravljanje in poslovanje knjižnice.

4. člen

Občani imajo pravico, da ob enakih pogojih uporabljajo knjižnično gradivo v skladu s statutom knjižnice.

Zaradi posebnih okoliščin se uporaba knjižničnega gradiva s statutom knjižnice lahko omeji, vendar se ne more odvzeti pravica do uporabe knjižničnega gradiva v študijske namene.

5. člen

Zakonitost dela knjižnice nadzoruje pristojni upravni organ skupščine občine, na katere območju je knjižnica.

6. člen

Strokovno delo v knjižnicah opravljajo strokovno usposobljeni delavci.

7. člen

Založbe (podjetja in zavodi) in trgovine s knjigami morajo knjige, ki jih nameravajo dati v predelavo za papir, prej ponuditi v nakup matični knjižnici (21. člen), na območju katere imajo svoj sedež ali Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani za ceno, ki jim jo nudijo podjetja za predelavo papirja.

Če knjižnica iz prvega odstavka ponudbe v tridesetih dneh ne sprejme, lahko ponudnik s knjigami prosto razpolaga.

Namesto knjižnice iz prvega odstavka lahko sprejme ponudbo ob enakih pogojih vsaka druga knjižnica. Tridesetdnevni rok se šteje od dneva, ko je knjižnica iz prvega odstavka dobila ponudbo.

USTANAVLJANJE IN PRENEHANJE KNJIŽNICE

8. člen

Knjižnico lahko ustanovi družbeno-politična skupnost, krajevna skupnost, delovna in druga samoupravna organizacija, družbeno-politična organizacija, društvo in občani.

9. člen

Knjižnica se lahko odpravi, če so podani pogoji, ki so določeni z zakonom.

V aktu o prenehanju knjižnice se določi, katera knjižnica prevzame knjižnično gradivo.

10. člen

Vsaka knjižnica mora biti vpisana v razvid knjižnic pri pristojni matični knjižnici (21. in 23. člen) in v osrednji razvid knjižnic, ki ga vodi Narodna in univerzitetna knjižnica v Ljubljani za območje SR Slovenije.

Pravilnik o sestavi in vodenju razvida izda republiški upravni organ, ki je pristojen za kulturo in prosveto.

UPRAVLJANJE KNJIŽNIC

11. člen

Knjižnico upravljajo člani delovne skupnosti neposredno in po organih, katerim poverijo določene funkcije upravljanja.

Organi upravljanja knjižnice so: svet knjižnice, upravni odbor in upravnik.

Pri upravljanju zadev, ki so posebnega družbenega pomena, sodelujejo v organih upravljanja knjižnice tudi zainteresirani občani in predstavniki zainteresiranih organizacij ter družbene skupnosti (v nadaljnjem besedilu: predstavniki družbene skupnosti).

12. člen

Svet knjižnice sestavljajo člani, ki jih izvoli delovna skupnost knjižnice iz svoje srede ter predstavniki družbene skupnosti.

S statutom se v skladu z aktom o ustanovitvi knjižnice določi, kateri organi in organizacije delegirajo predstavnike družbene skupnosti v svet in koliko jih delegirajo.

V svetu knjižnice število predstavnikov družbene skupnosti ne more biti večje od polovice vseh članov tega organa.

13. člen

Svet knjižnice izvoli predsednika izmed tistih članov, ki jih je izvolila delovna skupnost.

14. člen

Svet knjižnice sprejme statut in druge njegove splošne akte, načrte in programe za delo in razvoj, finančni načrt in zaključni račun ter glavne odločitve o uporabi družbenih sredstev, ki jih ima knjižnica v upravi ter opravlja druge zadeve, ki so mu dane z zakonom in statutom.

Predstavniki družbene skupnosti v svetu knjižnice soodločajo o sprejemanju statuta, o načrtu in programu za delo in razvoj, o imenovanju upravnika, o statusnih spremembah knjižnice, o nastopu in prenehanju dela delavcev na vodilnih delovnih mestih, določenih v statutu ali drugem splošnem aktu knjižnice, ter o ostalih zadevah, za katere je tako določeno v statutu knjižnice.

Predstavniki družbene skupnosti ne morejo soodločati o vprašanih organizacije dela, o delitvi dohodka in o medsebojnih delovnih razmerjih, razen glede delavcev na vodilnih delovnih mestih (prvi odstavek).

15. člen

V knjižnicah z manjšim številom članov delovne skupnosti opravlja funkcije sveta neposredno celotna delovna skupnost; v tem primeru soodločajo predstavniki družbene skupnosti v zadevah posebnega družbenega pomena skupno s člani delovne skupnosti knjižnice kot enotno telo ali pa kot člani posebnega organa, ki ga sestavljajo samo predstavniki družbene skupnosti. Statut knjižnice določi obliko sodelovanja predstavnikov družbene skupnosti.

Če predstavniki družbene skupnosti sestavljajo poseben organ, odloča ta organ samostojno. Sklepi o vprašanih, o katerih soodločajo predstavniki družbene skupnosti in delovne skupnosti knjižnice, so veljavni, če so sprejeti v obeh organih.

16. člen

Upravni odbor odloča o poslovanju knjižnice, pripravlja gradivo in poročila za svet knjižnice, predlaga svetu splošne akte, finančni načrt in zaključni račun knjižnice, skrbi za izvrševanje sklepov sveta knjižnice ter opravlja druge zadeve, določene z zakonom in statutom knjižnice.

17. člen

Upravni odbor knjižnice sestavljajo člani, ki jih izmed članov delovne skupnosti izvoli svet knjižnice oziroma delovna skupnost knjižnice, če sama izvršuje funkcije sveta. Predstavniki družbene skupnosti ne morejo sodelovati pri volitvah upravnega odbora.

Upravnik knjižnice je član upravnega odbora po svojem položaju, ne more pa biti njegov predsednik.

Statut knjižnice določa, koliko članov ima upravni odbor knjižnice.

Delovna skupnost knjižnice z manjšim številom članov opravlja neposredno tudi funkcije upravnega odbora.

18. člen

Upravnik knjižnice organizira in vodi delo knjižnice, predstavlja knjižnico, skrbi, da se izvršujejo sklepi sveta in upravnega odbora ter opravlja druge zadeve, ki so mu dane z zakonom in statutom knjižnice.

19. člen

Za upravnika knjižnice je lahko imenovan, kdor izpolnjuje pogoje glede strokovne izobrazbe in prakse ter druge pogoje, ki so določeni s statutom knjižnice.

20. člen

Upravnik ne more biti član sveta knjižnice, udeležuje pa se njegovih sej in na njih sodeluje.

MATIČNE KNJIŽNICE

21. člen

Knjižnice, ki opravljajo poleg rednih še posebne naloge v zvezi z organiziranjem in pospeševanjem knjižničarske službe in stroke, so matične knjižnice.

22. člen

Naloge matične knjižnice za območje ene ali več občin opravlja knjižnica, ki jo določi občinska skupščina oziroma skupno več občinskih skupščin. Glede financiranja teh nalog sklene občinska skupščina ali več občinskih skupščin s tako knjižnico pogodbo.

Narodna in univerzitetna knjižnica v Ljubljani opravlja naloge matične knjižnice za območje Socialistične republike Slovenije, lahko pa del svojih nalog pogodbeno in s soglasjem republiškega upravnega organa, ki je pristojen za kulturo in prosveto, prenese na druge ustrezne knjižnice.

23. člen

Poleg svojih rednih nalog se matična knjižnica na svojem območju ukvarja z vprašanji organizacije in pospeševanja knjižničarske službe in stroke, posreduje izposojno knjižničnega gradiva, vodi razvid knjižnic in evidenco njihovega knjižničnega gradiva, pomaga pri strokovnem delu knjižničarskega osebja in skrbi za njegovo vzgojo in strokovno izpopolnjevanje.

24. člen

Republiški upravni organ, ki je pristojen za kulturo in prosveto, izda navodilo o načinu izposojanja knjig med knjižnicami v SR Sloveniji.

KAZENSKÉ DOLOČBE

25. člen

Založba (podjetje ali zavod) oziroma trgovina s knjigami, ki da knjige v predelavo za papir, pa jih prej ni ponudila v nakup knjižnici iz prvega odstavka 7. člena tega zakona, se kaznuje za prekršek z denarno kaznijo do 200 000 dinarjev.

Poleg pravne osebe se kaznuje za prekršek iz prejšnjega odstavka tudi njen predstavnik ali odgovorna uradna oseba z denarno kaznijo do 20 000 dinarjev.

PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

26. člen

Določbe 2. in 10. člena tega zakona se primerno uporabljajo tudi za knjižnice, ki jih ustanovijo kot svoje notranje organizacijske enote upravni organi, delovne in druge samoupravne organizacije.

27. člen

Knjižnice morajo prilagoditi svojo organizacijo in delo določbam tega zakona v šestih mesecih od dneva, ko začne veljati ta zakon.

V enakem roku določijo občinske skupščine, katera knjižnica bo opravljalala naloge matične knjižnice.

28. člen

Ta zakon začne veljati osmi dan po objavi v »Uradnem listu SRS«.

OBRAZLOŽITEV

Uskladitev obstoječega zakona o knjižnicah (Uradni list LRS št. 26/61) z ustavo je predlagal že Izvršni svet Skupščine SR Slovenije s svojim predlogom zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o knjižnicah z dne 8. 1. 1965. Navedeni zakonski predlog je bil nato obravnavan v skupščinskih odborih in na seji Prosvetno-kulturnega zbora, pred obravnavo na seji Republiškega zbora Skupščine SR Slovenije pa je Izvršni svet zakonski predlog umaknil.

Glede na to, da je treba obstoječi zakon o knjižnicah do konca uskladitvenega roka uskladiti z ustavo, nastopa kot predlagatelj novega zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o knjižnicah komisija Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo.

Po mnenju komisije bi bilo treba materijo obstoječega zakona o knjižnicah v celoti revidirati, za kar pa je potreben daljši čas in po dobljenih informacijah ustreznega predloga v tem smislu ni mogoče pripraviti do poteka uskladitvenega roka. Zaradi tega se predloženi zakonski predlog omejuje le na nujno uskladitev obstoječega zakona z ustavo in s temeljnim zakonom o zavodih (Uradni list SFRJ št. 5/65). Poleg sprememb in dopolnitev zaradi uskladitve pa obsega zakonski predlog tudi nekaj manjših stvarnih sprememb.

Spremembe in dopolnitve zaradi uskladitve z ustavo in s temeljnim zakonom o zavodih se nanašajo predvsem na ustanavljanje, prenehanje in upravljanje knjižnic ter na nadzorstvo nad njihovim delom.

Tako 8. člen zakonskega predloga določa, da knjižnico lahko ustanovi družbeno-politična skupnost, krajevna skupnost, delovna in druga samoupravna organizacija, družbeno-politična organizacija, društvo in občani.

Glede prenehanja knjižnice določa predlog, da se knjižnica lahko odpravi, če so dani pogoji, ki so določeni z zakonom (9. člen). Ti pogoji so določeni v 104. členu temeljnega zakona o zavodih.

Določbe, ki urejajo upravljanje knjižnic, so v celoti revidirane in na novo urejene v posebnem poglavju (11. do vključno 20. člen zakonskega predloga). Po teh določbah upravljajo knjižnice člani delovne skupnosti neposredno in po organih, katerim poverijo določene funkcije upravljanja. Organi upravljanja knjižnice so: svet knjižnice, upravni odbor in upravnik. Pri upravljanju zadev, ki so posebnega družbenega pomena, sodelujejo v organih upravljanja tudi predstavniki družbene skupnosti. Predlog zakona se je v določbah o upravljanju omejil na temeljna načela, medtem ko neposredno ureditev prepušča statutom knjižnic.

Vprašanje nadzorstva nad delom knjižnic (5. člen) urejuje predlog skladno z ustreznimi določbami temeljnega zakona o zavodih. Določbe o financiranju knjižnic so opuščene, ker je to vprašanje urejeno v splošnih predpisih.

Poleg drugih, v glavnem manjših terminoloških sprememb in dopolnitev, vsebuje zakonski predlog še nekatere stvarne spremembe.

Določba 5. člena dosedanjega zakona o knjižnicah, ki predvideva, da za knjižnično gradivo in knjižnice, ki so kulturni spomeniki, veljajo predpisi o varstvu kulturnih spomenikov, se ni prevzela v predlog, ker sodi ta določba v zakon o varstvu kulturnih spomenikov.

V 10. členu predloga se izraz »registracija«, ki ga uporablja 17. člen zakona, nadomešča z besedo »razvid«. Pojem »registracija« je glede na 24. člen temeljnega zakona o zavodih dobil v tem primeru drugo pravno obeležje in ne pomeni samo razvida (evidence); vpis v register predstavlja konstruktiven akt, na

podlagi katerega dobi knjižnica značaj pravne osebe z vsemi pravnimi posledicami, ki so s tem združene.

V predlog niso bile prevzete tudi določbe 31., 32. in 33. člena zakona, ki se tičejo strokovnega kolegija knjižnice, ker sodijo te določbe po svoji vsebini v statut knjižnice.

Glede nesamostojnih knjižnic, to je knjižnic, ki jih ustanovijo kot svoje notranje organizacijske enote upravni organi, delovne in druge samoupravne organizacije, določa predlog, da se za te vrste knjižnic primerno uporabljajo določbe zakona o nalogah knjižnic in o vpisu v razvid knjižnic.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
REPUBLIŠKI ZBOR

Odbor za prosveto in kulturo

POROČILO

k predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o knjižnicah

Odbor za prosveto in kulturo Republiškega zbora je na skupni seji z odboroma Prosvetno-kulturnega zbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov ter za založništvo in knjižničarstvo dne 23. marca 1965 obravnaval predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o knjižnicah, ki ga je predložila Skupščini SR Slovenije v obravnavo komisija Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo.

V načelni obravnavi je odbor ugotovil, da bi bilo treba obstoječi zakon o knjižnicah sicer v celoti revidirati, ker pa tega ni mogoče opraviti do poteka uskladitvenega roka, je komisija pripravila zakonski predlog, ki se omejuje le na nujno uskladitev obstoječega zakona z ustavo in s temeljnim zakonom o zavodih.

V podrobni obravnavi zakonskega predloga odbor ni imel spreminjevalnih in dopolnilnih predlogov.

Odbor se strinja s spremembami in dopolnitvami, ki jih je predlagala k zakonskemu predlogu zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije.

Odbor predlaga Republiškem zboru, da sprejme predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o knjižnicah s predlaganimi spremembami in dopolnitvami.

Za svojega poročevalca je odbor določil inž. Viktorja Klajnsčka.

Št.: 63-8/65

Ljubljana, 24. 3. 1965

Predsednik:
Drago Seliger I. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
PROSVETNO-KULTURNI ZBOR

Odbor za proučevanje zakonskih
in drugih predlogov

POROČILO

k predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o knjižnicah

Odbor Prosvetno-kulturnega zbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov je na skupni seji z začasnim odborom Prosvetno-kulturnega zbora za založništvo in knjižničarstvo ter odborom Republiškega zbora za prosveto in kulturo dne 23. marca 1965 obravnaval predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o knjižnicah, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložila komisija Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo.

V načelni obravnavi je odbor najprej ugotovil, da je Izvršni svet Skupščine SR Slovenije pred obravnavo na seji Republiškega zbora Skupščine SR Slovenije umaknil predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o knjižnicah, ki ga je Prosvetno-kulturni zbor Skupščine SR Slovenije na seji dne 5. februarja 1965 že sprejel. Ker je obstoječi zakon o knjižnicah treba uskladiti z ustavo, je nov predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o knjižnicah predložila Skupščini SR Slovenije komisija Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo.

Po mnenju komisije bi bilo treba obstoječi zakon o knjižnicah sicer v celoti revidirati; ker pa tega ni mogoče opraviti do poteka uskladitvenega roka (9. april 1965), je komisija pripravila zakonski predlog, ki se omejuje le na nujno uskladitev obstoječega zakona z ustavo in s temeljnim zakonom o zavodih.

V podrobni obravnavi zakonskega predloga odbor ni imel spreminjevalnih in dopolnilnih predlogov ter je zakonski predlog sprejel, vključno s spremembami in dopolnitvami, ki jih je predlagala zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije.

Odbor predlaga Prosvetno-kulturnemu zboru, da sprejme predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o knjižnicah.

Za poročevalca na seji zbora je odbor določil poslanko Magdo Malovrh.
Št.: 63-8/65

Ljubljana, 24. 3. 1965

Predsednik
Boris Mikoš l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE

Zakonodajno-pravna komisija

POROČILO

k predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o knjižnicah

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije je na svoji seji dne 19. 3. 1965 obravnavala predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o knjižnicah, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložila komisija Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo.

V načelni obravnavi k predlogu zakona ni bilo pripomb. Komisija je ugotovila, da se predloženi zakonski predlog omejuje le na nujno uskladitev obstoječega zakona z ustavo in s temeljnim zakonom o zavodih (Uradni list SFRJ, št. 5/65), ker obstoječega zakona do poteka uskladitvenega roka ni mogoče v celoti revidirati.

V podrobni obravnavi besedila zakonskega predloga je komisija predlagala naslednje spremembe in dopolnitve:

K 1. členu: Besedilo člena se dopolni in spremeni tako, da se glasi: »S tem zakonom se urejajo knjižnice, ki so ustanovljene kot samostojni in samoupravni zavodi (v nadaljnjem besedilu: knjižnice).

Določbe 2. in 10. člena zakona se primerno uporabljajo tudi za knjižnice, ki jih državni organi, delovne in druge organizacije ustanovijo kot svoje notranje organizacijske enote.«

Ta sprememba in dopolnitev je potrebna zato, da se že uvodoma pove, za katere knjižnice naj zakon velja. Prvotno besedilo je bilo v tem smislu nejasno.

V dodanem drugem odstavku 1. člena se, ob postavljenem načelu v prvem odstavku, neposredno za njim ureja tudi izjema, ki je bila v zakonskem predlogu doslej uvrščena v 26. člen.

K 14. členu: V besedilu prve vrste prvega odstavka se črta beseda »njegove«.

Sprememba je redakcijskega značaja.

K 26. členu: Besedilo tega člena se črta v celoti, ker je preneseno v novi 1. člen.

Predstavniki komisije Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo se je z navedenimi predlogi za spremembe in dopolnitve strinjal in so tako postali sestavni del zakonskega predloga.

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije meni, da je zakonski predlog z navedenimi spremembami in dopolnitvami v skladu z ustavo in s pravnim sistemom ter predlaga, da ga pristojna zborna Skupščina SR Slovenije sprejmeta.

Št.: 63-8/65

Ljubljana, 20. 3. 1965

Predsednik:

dr. Josip Globevnik l. r.

PREDLOG ZAKONA

o spremembah in dopolnitvah zakona o varstvu kulturnih spomenikov v SR Sloveniji

1. člen

Naslov zakona o varstvu kulturnih spomenikov v LR Sloveniji (Uradni list LRS, št. 26-236/61) se spremeni tako, da se glasi: »Zakon o varstvu kulturnih spomenikov«.

2. člen

6. člen se spremeni tako, da se glasi:

»Varstvo kulturnih spomenikov je družbena služba, ki jo opravljajo zavodi za spomeniško varstvo. Zavodi za spomeniško varstvo so samostojne in samoupravne delovne organizacije.

3. člen

10. člen se črta.

4. člen

Drugi odstavek 12. člena se spremeni tako, da se glasi:

»Zavod za spomeniško varstvo lahko ustanovi poseben organ kot organ samoupravljanja za posamezne spomenike ter določi njegovo sestavo in delovno področje.«

5. člen

V četrtem odstavku 16. člena se besedi: »Svet zavoda« nadomestita z besedo: »Zavod«.

6. člen

Na kraju četrtega odstavka 30. člena se pika nadomesti z vejico in dodajo besede: »poročilo pa dostaviti tudi zavodu za spomeniško varstvo občine, v katere območju so se opravila arheološka izkopavanja in raziskovanja.«

7. člen

V prvem odstavku 40. člena se besede: »Svet za kulturo in prosveto LRS predpiše določbe« nadomestijo z besedami: »Republiški sekretariat za kulturo in prosveto izda tehnične predpise«.

8. člen

Prvi odstavek 41. člena se črta.

9. člen

Za drugim odstavkom 42. člena se doda nov tretji odstavek, ki se glasi:

»Zavod za spomeniško varstvo se ustanovi, če so zagotovljeni pogoji glede strokovnega osebja, tehnične opreme in finančnih sredstev za delo zavoda.«

V sedanjem tretjem odstavku, ki postane četrti odstavek, se besede: »Izvršni svet Ljudske skupščine LR Slovenije« nadomestijo z besedami: »Skupščina SR Slovenije.«

10. člen

Za 42. členom se doda nov, 42. a člen, ki se glasi:

»Za smotrno delitev dela ter za poslovno in strokovno sodelovanje v vprašanih skupnega pomena se lahko zavodi za spomeniško varstvo združujejo med seboj in z drugimi delovnimi organizacijami v združenja.

Zavodi za spomeniško varstvo lahko sklepajo med seboj in z drugimi delovnimi organizacijami pogodbe o sodelovanju v določenih zadevah skupnega pomena.«

11. člen

V 44. členu se doda nova, šesta alineja, ki se glasi:

»— širi zanimanje za spomeniško varstvo s strokovnimi publikacijami, predavanji, seminarji, ogledi in podobno.«

12. člen

Členi 45. do vključno 51. se črtajo in se za 44. členom vnesejo nove določbe, ki se glasijo:

»44. a člen

Zavod za spomeniško varstvo upravljajo člani delovne skupnosti neposredno in po organih, katerim poverijo določene funkcije upravljanja.

Organi upravljanja zavoda so: svet, upravni odbor in ravnatelj.

44. b člen

Svet zavoda sestavljajo člani, ki jih izvoli delovna skupnost zavoda izmed sebe, ter zainteresirani občani in predstavniki zainteresiranih organizacij in družbene skupnosti (v nadaljnjem besedilu: predstavniki družbene skupnosti).

Z aktom o ustanovitvi zavoda se določi, kateri organi, organizacije in družbene skupnosti delegirajo predstavnike v svet zavoda in koliko jih delegirajo.

V svetu zavoda število predstavnikov družbene skupnosti ne sme presepati polovice vseh članov tega organa.

44. c člen

Svet zavoda izvoli predsednika izmed tistih članov, ki jih je izvolila delovna skupnost.

44. č člen

Svet zavoda sprejme statut in druge njegove splošne akte, načrte in programe za delo in razvoj, finančni načrt in zaključni račun ter glavne odločitve o uporabi družbenih sredstev, ki jih ima zavod v upravi ter opravlja druge zadeve, ki so mu dane z zakonom in statutom.

Predstavniki družbene skupnosti v svetu zavoda soodločajo o sprejemanju statuta, o načrtu in programu za delo in razvoj, imenovanju ravnatelja, o statusnih spremembah zavoda, o nastopu in prenehanju dela delavcev na vodilnih delovnih mestih, določenih v statutu ali drugem splošnem aktu zavoda, ter v ostalih zadevah, za katere je tako določeno v statutu zavoda.

Predstavniki družbene skupnosti ne morejo soodločati o vprašanih organizacije dela, o delitvi dohodka in o medsebojnih delovnih razmerjih.

44. d člen

V zavodu z manjšim številom članov delovne skupnosti opravlja funkcije sveta zavoda neposredno celotna delovna skupnost; v tem primeru soodločajo predstavniki družbene skupnosti v zadevah posebnega družbenega pomena skupno s člani delovne skupnosti zavoda kot enotno telo ali pa kot člani posebnega organa, ki ga sestavljajo samo predstavniki družbene skupnosti. Statut zavoda določi obliko sodelovanja predstavnikov družbene skupnosti.

Če predstavniki družbene skupnosti sestavljajo poseben organ, odloča ta organ samostojno. Sklepi o vprašanih, o katerih soodločajo predstavniki družbene skupnosti in delovna skupnost zavoda, so veljavni, če so sprejeti v obeh organih.

44. e člen

Upravni odbor odloča o poslovanju zavoda, pripravlja gradivo in poročila za svet zavoda, predlaga svetu splošne akte, finančni načrt in zaključni račun zavoda, skrbi za izvrševanje sklepov sveta zavoda ter opravlja druge zadeve, določene z zakonom in statutom zavoda.

44. f člen

Upravni odbor zavoda sestavljajo člani, ki jih izmed članov delovne skupnosti zavoda izvoli svet zavoda oziroma delovna skupnost zavoda, če sama izvršuje funkcije sveta zavoda. Predstavniki družbene skupnosti ne morejo sodelovati pri volitvah upravnega odbora.

Ravnatelj zavoda je član upravnega odbora po svojem položaju, ne more pa biti njegov predsednik.

Statut zavoda določa, koliko članov ima upravni odbor zavoda.

Delovna skupnost zavoda z manjšim številom članov opravlja neposredno tudi funkcije upravnega odbora.

44. g člen

Ravnatelj zavoda organizira in vodi delo zavoda, predstavlja zavod, skrbi, da se izvršujejo sklepi sveta in upravnega odbora ter opravlja druge zadeve, ki so mu dane z zakonom in statutom zavoda.

44. h člen

Za ravnatelja zavoda je lahko imenovan, kdor izpolnjuje pogoje glede strokovne izobrazbe in prakse ter druge pogoje, ki so določeni s statutom zavoda.

44. i člen

Ravnatelj ne more biti član sveta zavoda, udeležuje pa se njegovih sej in na njih sodeluje.«

13. člen

53. člen se spremeni tako, da se glasi:

»Zakonitost dela zavoda za spomeniško varstvo nadzoruje pristojni upravni organ občine, na katere območju je zavod.«

14. člen

Členi 54., 55. in 66. se črtajo.

15. člen

Na vseh mestih v zakonu se besede:

»Ljudska republika Slovenija« v ustreznem sklonu nadomestijo z besedami »Socialistična republika Slovenija«, besede »LR Slovenija« z besedami »SR Slovenija«, beseda »ljudska« z besedo »socialistična«, besede »Svet za kulturo in prosveto« in »Sekretariat za kulturo, prosveto in znanost« z besedami »Republiški sekretariat za kulturo in prosveto«, besede »Zavod za spomeniško varstvo LRS« z besedami »Zavod za spomeniško varstvo SRS«, beseda »državljan« z besedo »občan«, beseda »okrajno sodišče« z besedo »občinsko sodišče«, besede »občinski ljudski odbor na ločenih sejah obeh zborov« in besede »občinski ljudski odbor« z besedama »občinska skupščina«.

16. člen

Ta zakon začne veljati osmi dan po objavi v »Uradnem listu SRS«.

OBRAZLOŽITEV

S predloženim zakonskim predlogom se obstoječi zakon o varstvu kulturnih spomenikov v LR Sloveniji (Uradni list LRS št. 26/61) usklajuje z ustavo in s temeljnim zakonom o zavodih (Uradni list SFRJ, št. 5/65).

Komisija je obveščena o tem, da se pripravlja nov zvezni zakon na tem področju. Ker pa ta še ni bil sprejet, komisija v pripravah zakonskega predloga ni mogla upoštevati pričakovane nove ureditve in se je glede na rok, v katerem se mora opraviti uskladitev, omejila le na nujno uskladitev obstoječega republiškega zakona z ustavo in z obstoječim temeljnim zakonom o zavodih, medtem ko bo možno predlagani zakon prilagoditi pričakovanemu novemu zveznemu zakonu šele kasneje, po preteku uskladitvenega roka.

Spremembe in dopolnitve, ki jih vsebuje predlog, se nanašajo zlasti na ustanavljanje in upravljanje zavodov za spomeniško varstvo, na njihovo združevanje ter nadzorstvo nad njihovim delom.

V prvem poglavju obstoječega zakona se v 6. členu varstvo kulturnih spomenikov v skladu z ustavo opredeljuje kot družbena služba, ki jo opravljajo zavodi za spomeniško varstvo, ki so samostojne in samoupravne delovne organizacije.

Dopolnitve, ki se nanašajo na ustanavljanje in združevanje zavodov za spomeniško varstvo (8. in 9. člen zakonskega predloga), so usklajene s temeljnim zakonom o zavodih.

Določbe 46. do 52. člena obstoječega zakona, ki govore o vodstvu zavoda, so v celoti revidirane z novimi določbami o upravljanju zavoda. Po zakonskem predlogu upravljajo zavod za spomeniško varstvo člani delovne skupnosti neposredno in po organih, katerim poverijo določene funkcije upravljanja. Organi upravljanja zavoda so: svet, upravni odbor in ravnatelj. Predlog zakona se je v določbah o upravljanju omejil na temeljna načela, medtem ko neposredno ureditev prepušča statutom zavodov.

Določba o nadzorstvu (53. člen zakona) se spreminja v skladu z določbami temeljnega zakona o zavodih.

Peto poglavje zakona, ki obravnava financiranje zavodov, se v celoti črta, ker naj glede tega neposredno veljajo določbe temeljnega zakona o zavodih.

Določba 66. člena zakona se črta, ker politično-izvršilni organ ne more imeti takega splošnega pooblastila.

Poleg drugih, v glavnem terminoloških sprememb in dopolnitev, vsebuje zakonski predlog še dve manjši stvarni spremembi:

Po 6. členu zakonskega predloga mora imetnik dovoljenja za arheološka izkopavanja in raziskovanja po končanem delu dostaviti poročilo o opravljenem delu tudi zavodu za spomeniško varstvo občine, v katere območju so se navedena dela opravila. S to dopolnitvijo se uvaja dodatna obveznost, ki se je v praksi pokazala za potrebno.

V 10. členu zakonskega predloga se zavodu za spomeniško varstvo SR Slovenije dodatno postavlja tudi naloga, da širi zanimanje za spomeniško varstvo s strokovnimi publikacijami, predavanji, seminarji, ogledi in podobno.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
REPUBLIŠKI ZBOR

Odbor za prosveto in kulturo

P O R O Č I L O

**k predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o varstvu
kulturnih spomenikov v LR Sloveniji**

Odbor za prosveto in kulturo Republiškega zbora je na skupni seji z odborom za proučevanje zakonskih in drugih predlogov Prosvetno-kulturnega zbora dne 23. marca 1965 obravnaval predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o varstvu kulturnih spomenikov v LR Sloveniji, ki ga je predložila Skupščini SR Slovenije v obravnavo komisija Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo.

V načelni obravnavi k predlogu zakona odbor ni imel pripomb.

V podrobni obravnavi zakonskega predloga je odbor sprejel naslednje spremenjvalne in dopolnilne predloge:

K 4. členu: Za dvopičjem se besedilo v narekovajih spremeni tako, da se glasi:

»Za varstvo posameznih spomenikov lahko ustanovi zavod za spomeniško varstvo poseben organ ter določi njegovo sestavo in delovno področje.«.

Sprememba je redakcijskega značaja in odpravlja nejasnosti o tem, da lahko zavod ustanavlja za nek objekt organ samoupravljanja.

K 6. členu: Doda se nov 6. a člen, ki se glasi:

»V drugem stavku 32. člena se črtata besedi »na seji.«.

Sprememba je redakcijskega značaja.

K 9. členu: Za dvopičjem se besedilo v narekovajih spremeni tako, da se glasi:

»Zavod za spomeniško varstvo se ustanovi, če so zagotovljeni strokovni kadri, tehnična oprema in drugi z zakonom določeni pogoji.«.

Sprememba je redakcijskega značaja, dopolnitev pa v skladu s temeljnim zakonom o zavodih, ki predpisuje še druge splošne pogoje za ustanovitev zavoda.

Predstavnik predlagatelja se je strinjal s spreminjevalnimi in dopolnilnimi predlogi k 6. in 9. členu, o predlogu za spremembo 4. člena pa si je pridržal izjavo.

Odbor se strinja s spremembami, ki jih je k predlogu zakona predlagala zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije.

Odbor predlaga Republiškemu zboru, da sprejme predlog zakona skupno s predlaganimi spreminjevalnimi in dopolnilnimi predlogi.

Odbor je za svojega poročevalca določil inž. Iva Pignerja.

Št.: 63-10/65

Ljubljana, 24. 3. 1965

Predsednik:
Drago Seliger l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
PROSVETNO-KULTURNI ZBOR

Odbor za proučevanje zakonskih
in drugih predlogov

POROČILO

**k predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o varstvu
kulturnih spomenikov v LR Sloveniji**

Odbor Prosvetno-kulturnega zbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov ter odbor Republiškega zbora za prosveto in kulturo sta na skupni seji dne 23. marca 1965 obravnavala predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o varstvu kulturnih spomenikov v LR Sloveniji, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložila komisija Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo.

V načelni obravnavi predloga zakona odbora nista imela pripomb.

V podrobni obravnavi zakonskega predloga pa sta odbora predlagala naslednje spreminjevalne in dopolnilne predloge:

K 4. členu: Drugi odstavek 12. člena zakona se spremeni tako, da se glasi:

»Za varstvo posameznih spomenikov lahko ustanovi zavod za spomeniško varstvo poseben organ ter določi njegovo sestavo in delovno področje.«

Sprememba je redakcijskega značaja in odpravlja nejasnost o tem, da lahko zavod ustanavlja za nek objekt organ samoupravljanja.

K 6. členu: Doda se nov 6. a člen, ki se glasi:

»V drugem stavku 32. člena se črtata besedi ‚na seji‘.«

Sprememba je redakcijskega značaja.

K 9. členu: Nov tretji odstavek 42. člena zakona se spremeni tako, da se glasi:

»Zavod za spomeniško varstvo se ustanovi, če so zagotovljeni strokovni kadri, tehnična oprema in drugi z zakonom določeni pogoji.«

Sprememba je redakcijskega značaja, dopolnitev pa v skladu s temeljnim zakonom o zavodih, ki predpisuje še druge splošne pogoje za ustanovitev zavoda.

Predstavniki predlagatelja se je strinjal s spremembami in dopolnitvami k 6. in 9. členu predloga zakona, glede 4. člena predloga zakona pa si je pridržal izjavo.

Odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov se je strinjal tudi s spremembami, ki jih je k predlogu zakona predlagala zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije ter predlaga Prosvetno-kulturnemu zboru, da sprejme predlog zakona skupno s spreminjevalnimi predlogi.

Za poročevalca na seji zbora je odbor določil poslanca Ivana Bertonclja.

Št.: 63-10/65

Ljubljana, 24. 3. 1965

Predsednik:
Boris Mikoš l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE

Zakonodajno-pravna komisija

POROČILO

**k predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o varstvu
kulturnih spomenikov v LR Sloveniji**

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije je na svoji seji dne 19. 3. 1965 obravnavala predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o varstvu kulturnih spomenikov v LR Sloveniji, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložila komisija Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo.

V načelni obravnavi k predlogu zakona ni bilo pripomb. Komisija je ugotovila, da v zakonskem predlogu ni upoštevana pričakovana deloma nova ureditev tega področja, ki se pripravlja z novim zveznim zakonom, ki pa še ni bil sprejet. Po mnenju komisije bo treba določbe zakonskega predloga ustrezno prilagoditi novemu zveznemu zakonu, če bo ta izšel pred koncem uskladitvenega roka.

V podrobni obravnavi besedila zakonskega predloga je komisija predlagala naslednje spremembe in dopolnitve:

K 10. členu: Določbe 10. člena zakonskega predloga naj se črtajo, kot nepotrebne, ker glede združevanja in sodelovanja zavodov neposredno velja ureditev v temeljnem zakonu o zavodih.

K 12. členu: V prvi vrsti se številka »51« nadomesti s številko »52«, v nadaljnjem besedilu člena pa se zaporedne številke »44 a« do vključno »44 i« prenumerirajo in spremenijo v številke »45«, »46«, »47«, »48«, »49«, »50«, »51«, »52«, »52 a« in »52 b«.

Sprememba je redakcijskega značaja.

K 15. členu: V četrti vrsti se besedilo:

— beseda »ljudska« z besedo »socialistična« — nadomesti z besedilom:

— besede »druga ljudska republika« z besedami »druga socialistična republika« —;

V predzadnji vrsti se črta beseda »in« ter nadomesti z vejico, na koncu besedila pa se črta pika in doda besedilo:

— in besedi »državljska lastnina« z besedama »lastnina občanov«.

Prva sprememba je redakcijskega značaja in precizneje opredeljuje nadomestitev prejšnjega izraza z novim, druga sprememba pa je potrebna zaradi dopolnitve, ker je bil v zakonskem predlogu še ohranjen stari izraz, ki ga je tudi treba nadomestiti z novim.

Predstavniki komisije Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo se je s predlaganimi spremembami in dopolnitvami strinjal in so tako postale sestavni del zakonskega predloga.

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije meni, da je predlog zakona z navedenimi spremembami v skladu z ustavo in s pravnim sistemom ter predlaga, da ga pristojna zbornica Skupščine SR Slovenije sprejmeta.

Št.: 63-10/65

Ljubljana, 20. 3. 1965

Predsednik:

dr. Josip Globevnik l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE

Komisija za usklajevanje republiških
predpisov z ustavo
in Zakonodajno-pravna komisija

POROČILO

**k amandmajem k predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona
o varstvu kulturnih spomenikov**

Komisija Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo in zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije sta na svoji seji dne 27. 3. 1965 obravnavali amandmaje k 4., 6. in 9. členu predloga zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o varstvu kulturnih spomenikov v LR Sloveniji, ki sta jih na seji dne 23. marca 1965 predlagala odbor za prosveto in kulturo Republiškega zbora ter odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov Prosvetno-kulturnega zbora.

Komisiji glede amandmaja k 6. členu zakonskega predloga nimata pripomb.

Z amandmajem navedenih odborov k 4. členu zakonskega predloga se komisiji ne strinjata. Predlagana sprememba ni le redakcijskega značaja, temveč bistveno spreminja smisel določbe 4. člena. Po zakonskem predlogu lahko ustanovi Zavod za spomeniško varstvo poseben organ kot organ samoupravljanja za posamezne spomenike, medtem ko amandma prav samoupravni značaj tega posebnega organa črta, ter bi bil po besedilu amandmaja ta poseben organ dejansko organ zavoda, kar pa se ravno ni hotelo.

Z amandmajem k 9. členu zakonskega predloga se komisiji ne strinjata, ker republiški zakon ne more določiti, da morajo biti izpolnjeni »drugi z zakonom določeni pogoji«, kajti z ustrezno določbo zveznega temeljnega zakona o zavodih, ki jo amandma prevzema, je mišljeno prav to, da se konkretni pogoji določijo z republiškim zakonom. Prav te pogoje pa določa predlog zakona.

Št.: 63-10/65

Ljubljana, 29. 3. 1965

Zakonodajno-pravna komisija
Predsednik:
dr. Josip Globevnik l. r.

Komisija za usklajevanje republiških predpisov z ustavo
Predsednik:
Mitja Ribičič l. r.

PREDLOG ZAKONA

o srednji strokovni šoli za notranje zadeve

1. člen

Srednja strokovna šola za notranje zadeve (Uradni list LRS, št. 20-115/60), nadaljuje z delom kot posebna šola za strokovno izobraževanje uslužbencev organov za notranje zadeve v SR Sloveniji po določbah tega zakona in po drugih predpisih.

Srednja strokovna šola za notranje zadeve (v nadaljnjem besedilu: šola) je v sestavi Republiškega sekretariata za notranje zadeve.

Sedež šole je v Ljubljani.

2. člen

V šoli se strokovno izobražujejo in izpopolnjujejo uslužbenci notranjih zadev za določene službe organov za notranje zadeve.

3. člen

Šola daje strokovno izobrazbo šole druge stopnje.

4. člen

Šola ima oddelke za posamezne službe organov za notranje zadeve.

Oddelek se ustanovi s statutom šole.

Oddelek je lahko tudi zunaj sedeža šole.

5. člen

Pri šoli se lahko organizirajo stalni in občasni strokovni tečaji, seminarji in druge oblike izobraževanja za usposabljanje in izpopolnjevanje uslužbencev notranjih zadev.

6. člen

Pouk na šoli traja najmanj dve leti.

Pouk na šoli se opravlja na podlagi predmetnikov in učnih načrtov.

Predmetnike in učne načrte določi na predlog sveta šole republiški sekretar za notranje zadeve v skladu s posebnimi predpisi.

Po končanem šolanju opravljajo učenci zaključni izpit.

7. člen

Učitelji šole morajo izpolnjevati splošne pogoje, ki so predpisani za poučevanje na šolah druge stopnje. Učitelji, ki proučujejo predmete s področja notranjih zadev, morajo imeti tudi potrebno prakso o ustrezni službi notranjih zadev. Pogoji so določeni s statutom šole.

Učitelji šole imenuje in razrešuje svet šole v soglasju z republiškim sekretarjem za notranje zadeve.

Učitelji šole so uslužbenci organov za notranje zadeve.

8. člen

V šolo se sprejmejo na podlagi razpisa uslužbenci notranjih zadev, ki imajo štiri leta službe pri organih za notranje zadeve, končano osemletno osnovno šolo in ki so zadnji dve leti uspešno opravljali svoje delo.

Svet šole lahko izjemoma sprejme v šolo tudi uslužbenca notranjih zadev, ki še nima štirih let službe pri organih za notranje zadeve.

9. člen

Učenci so odgovorni za kršitev discipline med šolanjem po predpisih o odgovornosti za disciplinske nerednosti in disciplinske prestopke uslužbencev organov za notranje zadeve.

O disciplinskih nerednostih učencev odloča ravnatelj šole, o disciplinskih prestopkih pa disciplinsko sodišče pri šoli.

Učenca, ki je bil kaznovan zaradi disciplinskega prestopka, storjenega med šolanjem, in učenca, ki očitno zanemarja učenje ali hudo krši hišni red, lahko ravnatelj šole izključi iz šole.

Zoper odločbo o izključitvi je dovoljena pritožba v osmih dneh na Republiški sekretariat za notranje zadeve.

10. člen

Republiški sekretar za notranje zadeve lahko pokliče učence šole za izvršitev določenih nalog, če to zahtevajo koristi javnega reda ali vzdrževanja javnega reda in miru.

11. člen

Šolo upravljajo člani delovne skupnosti neposredno in po organih, ki jim poverijo določene funkcije upravljanja.

Organi upravljanja šole so: svet šole, upravni odbor in ravnatelj.

12. člen

Svet šole sestavljajo:

- član, ki ga imenuje občinska skupščina, na katere območju je sedež šole;
- član, ki ga imenuje Republiški sekretariat za šolstvo;
- trije člani, ki jih imenuje Republiški sekretariat za notranje zadeve;
- določeno število članov, ki jih izvoli učiteljski zbor šole izmed sebe in

— določeno število članov, ki jih izvoli skupnost učencev šole izmed sebe. Statut šole določi, koliko članov ima svet šole ter koliko članov izvolita učiteljski zbor in skupnost učencev.

13. člen

Šola ima statut.

S statutom šole se določijo pravice in dolžnosti organov upravljanja šole, njihova sestava in delovno področje ter druga vprašanja, ki se nanašajo na notranjo organizacijo šole.

Statut šole sprejme svet šole, potrdi pa ga republiški sekretar za notranje zadeve.

14. člen

Šola mora uskladiti svoje delo in organizacijo z določbami tega zakona v treh mesecih po njegovi uveljavitvi.

15. člen

Z dnem, ko začne veljati ta zakon, preneha veljati uredba o srednji strokovni šoli za notranje zadeve (Uradni list LRS, št. 20-115/60).

16. člen

Ta zakon začne veljati osmi dan po objavi v »Uradnem listu SRS«.

OBRAZLOŽITEV

Uredba o srednji strokovni šoli za notranje zadeve (Uradni list LRS, št. 20-115/60) ureja materijo, ki jo je treba po novih ustavnih načelih urediti z zakonom. Po določbah temeljnega zakona o službi notranjih zadev (Uradni list SFRJ, št. 46/64) so šole za strokovno izobraževanje in izpopolnjevanje uslužbencev notranjih zadev posebne šole, ki se ustanovijo z zakonom. Z zakonom se vsaki šoli za strokovno izobraževanje uslužbencev organov za notranje zadeve določi stopnja in smer šole, trajanje šolanja ter pogoji za sprejem učencev.

Komisija za usklajevanje republiških predpisov z ustavo je določila zakonski predlog o srednji strokovni šoli za notranje zadeve na podlagi osnutka, ki ga je komisiji predložil Republiški sekretariat za notranje zadeve, s katerim pa je soglašal tudi Republiški sekretariat za šolstvo.

Zakonski predlog upošteva nekatere specifičnosti te šole, ki so posledica njenih nalog, zaradi česar je tudi sam položaj šole drugačen kot pri drugih šolah. Šola je namreč namenjena izključno za strokovno izobraževanje oseb, ki so uslužbenci organov za notranje zadeve; tudi učitelji šole so uslužbenci teh organov. Republiški sekretar za notranje zadeve lahko pokliče učence šole za izvršitev določenih nalog, če to zahtevajo koristi javnega reda ali vzdrževanje javnega reda in miru (10. člen). Po določbi 92. člena zveznega zakona o organih za notranje zadeve lahko republiški sekretar za notranje zadeve ustanovi disciplinsko sodišče v šoli za strokovno izobraževanje uslužbencev organov za notranje zadeve. Glede na vse to je s predlogom zakona določen status šole tako, da je šola v sestavi Republiškega sekretariata za notranje zadeve. Zakonski predlog v tem oziru legalizira stanje, ki je že doslej obstajalo.

Kljub temu se v okviru praktičnih možnosti s predlogom zakona zagotavlja samoupravnost šole; ta se ureja z njenim statutom, ki ga potrdi republiški sekretar za notranje zadeve. Šolo upravlja delovna skupnost neposredno in po organih upravljanja, ki so: svet šole, upravni odbor in ravnatelj.

Šola daje po obstoječi uredbi kvalifikacijo srednje strokovne izobrazbe, kar ustreza danes srednji strokovni izobrazbi oziroma poklicni izobrazbi druge stopnje. To zagotavlja predlog zakona tudi v bodoče.

Tudi v ostalem prevzema zakonski predlog obstoječo ureditev, ki je bila določena z uvodoma omenjeno uredbo.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
REPUBLIŠKI ZBOR

Odbor za prosveto in kulturo

POROČILO

k predlogu zakona o srednji strokovni šoli za notranje zadeve

Odbor za prosveto in kulturo Republiškega zbora je na skupni seji z odborom za proučevanje zakonskih in drugih predlogov Prosvetno-kulturnega zbora dne 23. 3. 1965 obravnaval predlog zakona o srednji strokovni šoli za notranje zadeve, ki ga je Skupščini SRS predložila v obravnavo komisija Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo.

V načelni obravnavi k zakonskemu predlogu odbor ni imel pripomb.

Odbor je ugotovil, da je treba glede na novo ustavno ureditev z zakonom urediti materijo dosedanje uredbe o srednji strokovni šoli za notranje zadeve; poleg tega pa terja tako ureditev tudi temeljni zakon o službi notranjih zadev.

V podrobni obravnavi zakonskega predloga je odbor predlagal naslednji spremembi in dopolnitvi:

1. v prvi vrsti drugega odstavka 13. člena se med besedi »se in »določijo« vstavi besede »v skladu z zakonom«.

Sprememba je potrebna, ker ne more sam statut določati pravic in dolžnosti organov upravljanja in ostalih vprašanj.

2. v drugi vrsti 14. člena se beseda »treh« nadomesti z besedo »šestih«.

S to spremembo se določa takšen rok uskladitve, kot velja za ostale sorodne institucije.

S tema spreminjevalnima in dopolnilnima predlogoma se je predstavnik predlagatelja strinjal.

Odbor se strinja s spreminjevalnimi in dopolnilnimi predlogi, ki jih je dala k zakonskemu predlogu zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije.

Odbor predlaga Republiškem zboru, da sprejme predlog zakona z navedenima spreminjevalnima in dopolnilnima predlogoma.

Odbor je za svojega poročevalca določil Kristino Lovrenčič.

Št.: 61-24/65

Ljubljana, 24. 3. 1965

Predsednik:
Drago Seliger l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
PROSVETNO-KULTURNI ZBOR

Odbor za proučevanje zakonskih
in drugih predlogov

POROČILO

k predlogu zakona o srednji strokovni šoli za notranje zadeve

Odbor Prosvetno-kulturnega zbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov je na skupni seji z odborom Republiškega zbora za prosveto in kulturo dne 23. marca 1965 obravnaval predlog zakona o srednji strokovni šoli za notranje zadeve, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložila komisija Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo.

V načelni obravnavi k zakonskemu predlogu odbor ni imel pripomb. Ugotovil je, da je treba z zakonom urediti vsebino dosedanje uredbe o srednji strokovni šoli za notranje zadeve, ker to terjaja, tako nova ustavna ureditev, kot tudi temeljni zakon o službi notranjih zadev.

V podrobni obravnavi zakonskega predloga je odbor predlagal naslednji spremembi in dopolnitvi:

K 13. členu: V prvi vrsti drugega odstavka se med besedi »se« in »določijo« vstavi besede »v skladu z zakonom«.

Sprememba je potrebna, ker statut sam ne more določati pravic in dolžnosti organov upravljanja ter ostalih vprašanj.

K 14. členu: V drugi vrsti se beseda »treh« nadomesti z besedo »šestih«.

S spreminjevalnima oziroma dopolnilnima predlogoma se je predstavnik predlagatelja strinjal.

Odbor se je strinjal s spremembami in dopolnitvami, ki jih je k zakonskemu predlogu predlagala zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije.

Odbor predlaga Prosvetno-kulturnemu zboru, da sprejme predlog zakona o srednji strokovni šoli za notranje zadeve, vključno s predlaganimi spremembami in dopolnitvami.

Za poročevalca na seji zbora je odbor določil poslanca inž. Daneta Tovornika.

Št.: 61-24/65

Ljubljana, 24. 3. 1965

Predsednik:
Boris Mikoš l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
Zakonodajno-pravna komisija

POROČILO

k predlogu zakona o srednji strokovni šoli za notranje zadeve

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije je na svoji seji dne 19. marca 1965 obravnavala predlog zakona o srednji strokovni šoli za notranje zadeve, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložila komisija Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo.

V načelni obravnavi k zakonskemu predlogu ni bilo pripomb.

Komisija je ugotovila, da je glede na novo ustavno ureditev treba z zakonom urediti materijo dosedanje uredbe o srednji strokovni šoli za notranje zadeve (Uradni list LRS, št. 20-115/60). Poleg tega pa terja zakonska ureditev vprašanja posebne strokovne šole za notranje zadeve tudi temeljni zakon o službi notranjih zadev (Uradni list SFRJ, št. 46/64), ki določa, da se z zakonom ustanovijo posebne šole za strokovno izobraževanje in izpopolnjevanje uslužbencev notranjih zadev.

V podrobni obravnavi zakonskega predloga je komisija predlagala naslednje spremembe in dopolnitve:

K naslovu: V naslovu se črta beseda »srednji«.

Sprememba je potrebna zato, ker po novi ureditvi šolstva ni več delitve na nižje in srednje šole, medtem ko termin »strokovna šola« ustreza splošnim predpisom o šolstvu in konkretnemu značaju strokovne šole za notranje zadeve. V predlogu zakona (4. čl.) je posebej povedano, da daje šola izobrazbo druge stopnje.

K 1. členu: V drugi vrsti prvega odstavka se za vejico pred besedo »nadaljuje« vstavi besedilo »se preimenuje v Strokovno šolo za notranje zadeve in«.

V prvi vrsti drugega odstavka se črta beseda »srednja«.

Spremembi sta v zvezi s spremembo naslova šole.

Predstavniki komisije Skupščine SR Slovenije se je z navedenimi spremembami in dopolnitvami strinjal in so tako postale sestavni del zakonskega predloga.

Zakonodajno pravna komisija Skupščine SR Slovenije meni, da je zakonski predlog z navedenimi spremembami in dopolnitvami v skladu z ustavo in s pravnim sistemom ter predlaga, da ga pristojna zborna Skupščina SR Slovenije sprejmeta.

Št.: 61-24/65

Ljubljana, dne 20. 3. 1965

Predsednik:
dr. Josip Globevnik l. r.

SKUPŠČINA
 SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
 Komisija za usklajevanje republiških
 predpisov z ustavo
 in Zakonodajno-pravna komisija

POROČILO

k amandmajem k predlogu zakona o srednji strokovni šoli za notranje zadeve

Komisija Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo in zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije sta na svoji seji dne 27. 3. 1965 obravnavali amandmaja k 13. in 14. členu predloga zakona o srednji strokovni šoli za notranje zadeve, ki sta ju na svoji seji dne 23. 3. 1965 predlagala odbor za prosveto in kulturo Republiškega zbora ter odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov Prosvetno-kulturnega zbora.

Komisiji k predlaganima amandmajema nimata pripomb.

Št.: 61-24/65

Ljubljana, 29. 3. 1965

Zakonodajno-pravna komisija
 Predsednik:
 dr. Josip Globevnik l. r.

Komisija za usklajevanje republiških predpisov z ustavo
 Predsednik:
 Mitja Ribičič l. r.

PREDLOG ZAKONA

o spremembah in dopolnitvah zakona o lovu

1. člen

2. člen zakona o lovu (Uradni list LRS, št. 26-94/54) se spremeni in se glasi:
 »Divjad je družbena lastnina.

Zaradi smotrnega gospodarjenja z divjadjo določi občinska skupščina lovišča kot lovske gospodarske enote in jih da v gospodarjenje lovskim družinam.«

2. člen

V 3. členu zakona se besede »organom ljudske oblasti« nadomestijo z besedama »državnih organov«.

3. člen

V 9. členu zakona se besede »okrajni (mestni) ljudski odbor« nadomeste z besedami »svet občinske skupščine, pristojen za zadeve lovstva«.

4. člen

11. člen zakona se spremeni tako, da se glasi:

»Lovišča so zaokrožene lovske gospodarske enote, ki obsegajo kopno in vodno površino. Meje lovišč morajo biti določene tako, da so kar najbolj naravne in vidne.

Lovišče ustanovi in mu določi meje občinska skupščina po zaslišanju lovske zveze tako, da lovišče praviloma obsega od 2000 do 6000 ha. Če sega lovišče čez mejo občine, določi občinska skupščina meje lovišča v sporazumu s skupščino sosednje občine.

Občinska skupščina lahko spremeni meje lovišča po zaslišanju lovske zveze«.

5. člen

V 12. členu zakona se besede »Okrajni (mestni) ljudski odbor« nadomestijo z besedama »Občinska skupščina«.

6. člen

V 13. členu zakona se besede »Okrajni (mestni) ljudski odbor« nadomestijo z besedama »občinska skupščina«, besedilo drugega odstavka pa se črta.

7. člen

15. člen zakona se spremeni tako, da se glasi:

»Lovske družine so prostovoljne združitve lovcev zaradi lovskega gospodarjenja v določenem lovišču. Za vsako lovišče se lahko ustanovi samo ena lovska družina.

Lovska družina priglasi svojo ustanovitev in delovanje organu za notranje zadeve občine, na območju katere je lovišče.

Vsaka lovska družina mora imeti najmanj osem članov«.

8. člen

Prvi odstavek 18. člena zakona se spremeni in se glasi:

»Lovski izpit se opravlja pred izpitno komisijo, ki jo imenuje lovska zveza, potrdi pa upravni organ občinske skupščine, ki je pristojen za zadeve lovstva«.

9. člen

19. člen zakona se spremeni in se glasi:

»Sosednje lovske družine sestavljajo lovske zveze.

Lovske zveze sestavljajo Republiško lovsko zvezo«.

10. člen

V prvem odstavku 22. člena zakona se besede »okrajni ljudski odbor« nadomestijo z besedami »svet občinske skupščine, pristojen za zadeve lovstva«.

11. člen

V drugem odstavku 26. člena zakona se besedi »ribiškemu društvu« nadomestita z besedama »ribiški družini«.

12. člen

V šestem odstavku 28. člena zakona se besedi »ljudske milice« zamenjata z besedo »milice«, besede »okrajnega (mestnega) ljudskega odbora« pa z besedami »za zadeve zdravstva pristojnega občinskega upravnega organa«.

13. člen

38. člen zakona se spremeni tako, da se glasi:

»Lovski čuvaj je lahko vsak državljan SFRJ, ki ima orožni list za nošenje orožja in izpit za lovskega čuvaja.

Lovskega čuvaja postavi in razreši lovska družina s pritrditvijo upravnega organa občinske skupščine, pristojnega za zadeve lovstva.

Lovski čuvaj je uradna oseba.«

14. člen

39. člen zakona se spremeni tako, da se glasi:

»Izpit za lovskega čuvaja se opravlja pri izpitni komisiji, ki jo imenuje upravni organ občinske skupščine, pristojen za zadeve lovstva, po zaslišanju lovske zveze. V izpitni komisiji morata biti zastopnik občinskega organa za notranje zadeve in zastopnik lovske zveze«.

15. člen

Prvi stavek prvega odstavka 43. člena zakona se spremeni tako, da se glasi:

»Prispevke lovskih družin v lovske sklade določi občni zbor lovske zveze s pritrditvijo sveta občinske skupščine, pristojnega za zadeve lovstva.«

16. člen

V prvem odstavku 45. člena zakona se besede »občinski ljudski odbor« zamenjajo z besedami »upravni organ občinske skupščine, pristojen za zadeve lovstva«.

17. člen

49. člen zakona se spremeni tako, da se glasi:

»Upravni organ občinske skupščine, pristojen za zadeve lovstva, vodi seznam (kataster) vseh lovišč na svojem območju s podatki, ki jih predpiše republiški sekretar za kmetijstvo in gozdarstvo po zaslišanju Republiške lovske zveze.«

18. člen

V drugi točki drugega odstavka 50. člena zakona se besede »okrajnega (mestnega) ljudskega odbora« zamenjajo z besedami »sveta občinske skupščine, pristojnega za zadeve lovstva«.

19. člen

51. člen zakona se spremeni in se glasi:

»Republiški sekretariat za kmetijstvo in gozdarstvo izda predpise o nadzorstvu prometa z divjadjo in z deli divjadi.«

20. člen

52. člen zakona se črta.

21. člen

V vseh določbah zakona se besede »državni sekretar za gospodarstvo« zamenjajo z besedami »republiški sekretar za kmetijstvo in gozdarstvo«, besede »državni sekretar za notranje zadeve« z besedami »republiški sekretar za

notranje zadeve«, besedi »ljudska republika« z besedama »socialistična republika«, besede »okrajna lovska zveza« z besedama »lovska zveza« in besede »okrajni lovski sklad« z besedama »lovski sklad«.

22. člen

Ta zakon začne veljati osmi dan po objavi v »Uradnem listu SRS«.

O B R A Z L O Ž I T E V

S predlogom zakona se usklajuje obstoječi republiški zakon o lovu (Uradni list LRS, št. 26/54) z novo ustavno ureditvijo ter z nekaterimi določbami že revidiranih zveznih zakonov. V zveznem merilu se pripravlja uskladitev splošnega zakona o lovu iz l. 1947 z novo ustavo in je predlog ustreznega zakona že obravnavala komisija Zvezne skupščine za uskladitev zveznih predpisov z ustavo. Novi zvezni zakon o lovu še ni bil sprejet, računa pa se, da se bo to izvršilo v bližnji bodočnosti. Novi republiški zakon, ki se predlaga, bo treba uskladiti tudi z omenjenim novim zveznim zakonom. V predlogu zakona seveda še niso mogle biti upoštevane spremembe, ki se predvidevajo na zveznem nivoju, ker niso še uzakonjene. Zato se zakonski predlog, kot rečeno, omejuje na uskladitev z novo ustavno ureditvijo ter na nekatere že izvršene spremembe v zvezni zakonodaji. Pri določanju besedila zakonskega predloga je komisija vzela za osnovo osnutek zakona, ki je bil pripravljen v komisiji Izvršnega sveta za pripravo gradiva za uskladitev republiških predpisov z ustavo.

Poleg terminološke uskladitve in sprememb, ki so potrebne v zvezi z odpravo okrajev v naši republiki, se s predlogom zakona spreminja besedilo obstoječega zakona, zlasti v naslednjem:

S 3. členom predloga zakona se pristojnost okrajnega ljudskega odbora prenaša na svet občinske skupščine, ki je pristojen za lovstvo. V primeru, ko se lovski družini odredi znižanje divjadi (9. čl. zakona), gre po mnenju komisije za izvršilno-upravni ukrep, ki spada v pristojnost ustreznega občinskega sveta in ni posebnega razloga, da bi se moral dati v pristojnost občinske skupščine.

V 4. členu zakonskega predloga in na ustreznih drugih mestih se namesto »okrajna lovska zveza« uporablja termin »lovska zveza«, ker ni več lovskih zvez v merilu okraja; skupno je v SR Sloveniji 13 takšnih lovskih zvez poleg Republiške lovske zveze. Nadalje so v 11. členu (in v 13. členu) obstoječega zakona črtane določbe, po katerih je bila dovoljena pritožba zoper odločbo ljudskega odbora o določitvi lovišč o spremembi njegovih mej in o odvzemu lovišča. Po zakonu o spremembah in dopolnitvah zakona o splošnem upravnem postopku (Uradni list SFRJ, št. 10-153/65) ni več mogoča pritožba zoper odločbo občinske ali okrajne skupščine (82. čl.). Kolikor bi se kateri izmed omenjenih aktov skupščine štel za splošni akt, je kot takšen podvržen splošnemu režimu kontrole zakonitosti splošnih aktov.

Z določbo 7. člena zakonskega predloga so v 15. členu zakona črtane določbe njegovega drugega stavka drugega odstavka ter določbe zadnjih dveh odstavkov. V prvem primeru gre za materijo, ki se po svoji naravi ureja z društvenimi pravili. Ostale črtane določbe so, kolikor omogočajo omejevanje števila članstva v lovskih družinah ali pravice občana, da se vključuje v lovske

družine, po mnenju komisije v nasprotju z določbo 40. člena ustave SFRJ, ki zagotavlja svobodo združevanja občanov.

Spremembe, ki se predlagajo v 8. in 10. členu ter v členih 12. do 18. zakonskega predloga, predstavljajo spremembe pri določitvi pristojnega organa, in sicer glede na to, da gre v vseh primerih za zadeve izvršilno-upravnega ali čisto upravnega značaja.

Z določbo 13. člena zakonskega predloga je tudi črtano besedilo dela 38. člena zakona, po katerem lovski čuvaj polaga prisego pred predsednikom občinske skupščine. Ta določba je črtana kot nesodobna, saj niti uslužbenci državnih organov ob nastopu službe več ne prisegajo. Lovski čuvaj tudi ni uslužbenec državnega organa, ampak uslužbenec lovske družine, ki se postavlja in razrešuje s pritrditvijo pristojnega občinskega upravnega organa.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
REPUBLIŠKI ZBOR

Odbor za kmetijstvo in gozdarstvo

POROČILO

k predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o lovu

Odbor je predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o lovu, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložila komisija Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo, obravnaval na seji dne 23. 3. t. l.

V načelni obravnavi je odbor predlog zakona sprejel.

V podrobni obravnavi predloga zakona je odbor k členu 12 sprejel naslednji amandma:

Besedilo člena 12 se spremeni tako, da se glasi:

»V šestem odstavku 28. člena zakona se besede »okrajnega (mestnega) ljudskega odbora« zamenjajo z besedami »za zadeve zdravstva pristojnega ljudskega odbora« zamenjajo z besedami »za zadeve zdravstva pristojnega občinskega upravnega organa«, besedi »ljudska milica« pa z besedo »milica«.

Sprememba teksta je redakcijskega značaja in je z njo dosežen bolj logičen redosled.

Odbor je v podrobni obravnavi predlog zakona z navedeno spremembo sprejel.

Predstavniki komisije Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo je predlog amandmaja k členu 12 sprejel.

Odbor predlaga Republiškem zboru, da predlog zakona z navedeno spremembo sprejme.

Za poročevalca je odbor določil poslanca tovarišico Katico Kozel.

Št. 323-1/65

Ljubljana, 23. 3. 1965

Predsednik:
Franc Lubej l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
GOSPODARSKI ZBOR

Odbor za proučevanje zakonskih
in drugih predlogov

POROČILO

k predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o lovu

Odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov Gospodarskega zbora Skupščine SR Slovenije je na skupni seji z odborom za kmetijstvo in gozdarstvo Republiškega zbora dne 23. marca 1965 razpravljal o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o lovu, ki ga je predložila komisija Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo.

V načelni razpravi in v podrobni razpravi o posameznih členih sta bila odbora mnenja, da bo potrebno po izdaji novega zveznega zakona tudi republiški zakon ponovno obravnavati, za sedaj pa, da je treba določbe tega zakona uskladiti z ustavo, kar je s predlogom zakona doseženo. Odbora sta sprejela predlog zakona brez sprememb in dopolnitev.

Odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov predlaga Gospodarskemu zboru, da sprejme predlog zakona.

Za poročevalca je odbor določil poslanca Tomaža Tomažiča.

Št. 323-1/65

Ljubljana, 23. 3. 1965

Poročevalec:
Tomaž Tomažič l. r.

Predsednik:
Milan Špolar l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE

Zakonodajno-pravna komisija

POROČILO

k predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o lovu

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije je na svoji seji dne 19. marca 1965 obravnavala predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o lovu, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložila komisija Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo.

V načelni obravnavi je bilo ugotovljeno, da se zakonski predlog omejuje na uskladitev obstoječega republiškega zakona o lovu z novo ustavno ureditvijo. V teku je usklajevanje zveznega splošnega zakona z ustavo SFRJ; ko bo ta zakon sprejet, bo treba tudi republiški zakon, ki se sedaj predlaga, uskladiti z novim zveznim zakonom.

V podrobni obravnavi ni bilo predlogov za spremembe in dopolnitve.

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije meni, da je zakonski predlog v skladu z ustavo in s pravnim sistemom, ter predlaga, da ga pristojna zborna Skupščina SR Slovenije sprejmeta.

Št. 323-1/65

Ljubljana, 20. 3. 1965

Predsednik:

Dr. Josip Globevnik l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE

Komisija za usklajevanje republiških
predpisov z ustavo in
Zakonodajno-pravna komisija

DODATNO POROČILO

k predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o lovu

Komisija Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo in Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije sta na skupni seji dne 27. 3. 1965 ponovno obravnavali predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o lovu.

V podrobni obravnavi zakonskega predloga je zakonodajno-pravna komisija predlagala naslednjo spremembo in dopolnitev:

Za 16. členom zakonskega predloga se doda novi 16. a člen, ki se glasi:

— 48. člen zakona se spremeni tako, da se glasi:

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije lahko izloči določene površine za ustanovitev vzornih ali gojitvenih lovišč, potem ko dobi mnenje Republiške lovske zveze. Ob ustanovitvi takih lovišč določi Izvršni svet, kdo jih bo upravljal in kako, in predpiše načela za povračilo škode, ki jo napravi divjad v takih loviščih. Taka lovišča so pod neposrednim strokovnim nadzorstvom Republiškega sekretariata za kmetijstvo in gozdarstvo.«

Po dosedanji ureditvi je bil za izločanje določenih površin za ustanovitev vzornih ali gojitvenih lovišč pristojen republiški sekretariat za kmetijstvo in gozdarstvo.

Ker taka izločitev predstavlja po mnenju zakonodajno-pravne komisije politično-izvršilni akt, komisija predlaga, da se ta pristojnost prenese od republiškega upravnega organa na Izvršni svet kot na organa Skupščine SR Slovenije, ki mu je poverjena politično-izvršilna funkcija.

Komisija Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo je oba amandmaja sprejela ter sta tako postala sestavni del zakonskega predloga.

Št.: 323-1/65

Ljubljana, 29. 3. 1965

Zakonodajno-pravna komisija
Predsednik:
dr. Josip Globevnik l. r.

Komisija za usklajevanje republiških predpisov z ustavo
Predsednik:
Mitja Ribičič l. r.

PREDLOG ZAKONA o dimnikarski službi

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

Za varstvo ljudi in premoženja pred požarom se v občini organizira dimnikarska služba na podlagi občinskega načrta o ukrepih za varstvo pred požarom.

2. člen

Dimnikarsko službo opravljajo dimnikarske gospodarske organizacije, komunalne gospodarske organizacije, katerih poslovni predmet je dimnikarstvo, ter delavnice samostojnih dimnikarskih obrtnikov (v nadaljnjem besedilu: dimnikarska organizacija).

Katera dimnikarska organizacija bo opravljala dimnikarsko službo na območju občine, ali na določenem delu občinskega območja, določi občinska skupščina oziroma njen svet, ki je pristojen za zadeve požarnega varstva.

3. člen

Dimnikarska organizacija mora na območju, ki ji je določeno, čistiti in pregledovati kurilne naprave in dimne vode v vseh objektih, kolikor ni s tem zakonom ali na podlagi tega zakona drugače določeno, ter opravlja druge, s tem zakonom določene naloge.

Dimnikarske organizacije se lahko sporazumejo o začasni vzajemni pomoči pri opravljanju dimnikarskih storitev.

4. člen

Gospodarska ali druga delovna organizacija lahko v sporazumu z občinskim svetom, pristojnim za zadeve požarnega varstva, sama organizira čiščenje kurilnih naprav in dimnih vodov v objektih, ki služijo njeni osnovni dejavnosti, če ima strokovno usposobljenega dimnikarja.

5. člen

Dimnikarske storitve smejo samostojno opravljati samo osebe, ki so strokovno usposobljene za dimnikarja.

6. člen

Pristojni organ lahko izda dovoljenje za uporabo nove, preurejene ali premeščene kurilne naprave in dimnega voda šele potem, ko dimnikar kurilno napravo oziroma dimni vod pregleda in ugotovi, da ustreza tehničnim pravilom in da pri normalni uporabi kurilne naprave ni požarne nevarnosti in tudi ne nevarnosti zastrupitve s plinom.

II. ČIŠČENJE IN PREGLEDOVANJE KURILNIH NAPRAV IN DIMNIH VODOV

7. člen

Občinska skupščina predpiše, katere vrste kurilnih naprav in dimnih vodov morajo biti čiščene in pregledane ter v kakšnih rokih.

8. člen

Kurilne naprave in dimne vode, ki se uporabljajo samo občasno, mora dimnikar čistiti po potrebi, pregledovati pa v rokih, ki so predpisani za čiščenje take kurilne naprave in dimnega voda.

Vgrajeni dimni vodi, ki nimajo priključenih kurilnih naprav in se ne uporabljajo, se ne čistijo in ne pregledujejo.

9. člen

Kurilne naprave in dimni vodi morajo biti očiščeni tako, da je odstranjena nevarnost požara in zastrupitve s plinom.

Če ugotovi dimnikar tehnične ali druge nepravilnosti in pomanjkljivosti pri kurilni napravi ali dimnemvodu ali druge okoliščine, zaradi katerih je ogrožena požarna varnost ali možna zastrupitev s plinom, opozori na to uporabnika kurilne naprave in mu določi primeren rok za odstranitev pomanjkljivosti. O tem tudi izroči uporabniku pismeno opozorilo. Pismeno opozorilo obsega dan pregleda, kratek toda popolni opis pomanjkljivosti z natančno navedbo objekta in prostora, kjer so ugotovljene pomanjkljivosti, rok za odpravo pomanjkljivosti in podpis dimnikarja.

Po preteku roka se mora dimnikar prepričati, ali so pomanjkljivosti odpravljene. Če niso odpravljene, sporoči dimnikarska organizacija to za zadeve požarne varnosti pristojnemu občinskemu upravnemu organu, ki odloči o zadevi v rednem upravnem postopku. Pritožba zoper odločbo upravnega organa ne zadrži izvršitve.

10. člen.

Dimnikar mora opravljati dimnikarske storitve vestno, strokovno pravilno in s potrebno obzirnostjo do uporabnika kurilne naprave in do njegovega premoženja. Uporabniku kurilne naprave oziroma dimnega voda mora dimnikar pravočasno sporočiti dan in uro čiščenja oziroma pregleda.

11. člen

Ižiganje dimnih vodov mora dimnikar priglasiti pred začetkom izžiganja najbližji gasilski enoti.

Dimnikar mora izžigati dimnik v jutranjih urah. Objekta, v katerem izžiga dimnik, ne sme zapustiti, dokler traja požarna nevarnost.

12. člen

Pri opravljanju svojih dolžnosti ima dimnikar pravico vstopiti v prostore zgradbe, kjer je kurilna naprava oziroma dimni vod, in sme, če je potrebno, pregledati tudi načrt zgradbe.

Vsak uporabnik kurilnih naprav oziroma dimnih vodov, ki jih je dimnikar dolžan očistiti ali pregledati, mora dimnikarju omogočiti dostop do njih.

13. člen

Dimnikarska organizacija je odgovorna za to, da so kurilne naprave in dimni vodi na območju, ki ji je določeno, čiščeni in pregledani v predpisanih rokih. V ta namen razporeja dimnikarje na delo.

Dimnikarska organizacija vodi razvid kurilnih naprav in dimnih vodov ter kontrolno knjigo.

Dimnikarska organizacija sodeluje na zahtevo pristojnega organa pri požarnovarnostnih pregledih objektov, v katerih so kurilne naprave in dimni vodi.

V nujnih primerih lahko za zadeve požarnega varstva pristojni občinski upravni organ zahteva od dimnikarske organizacije, da opravi določene dimnikarske storitve izven svojega območja, če si organizacija ne more sama zagotoviti potrebne pomoči na podlagi določb drugega odstavka 3. člena tega zakona. V takem primeru je dimnikarska organizacija dolžna opraviti zahtevane dimnikarske storitve.

14. člen

V razvid kurilnih naprav in dimnih vodov se vpišejo tiste kurilne naprave in dimni vodi, ki so zavezani čiščenju in pregledovanju. Če ugotovi dimnikar spremembe ali razlike med stanjem po razvidu in med dejanskim stanjem, je dolžan to sporočiti dimnikarski organizaciji.

V kontrolno knjigo se na podlagi podatkov, ki jih da dimnikar po opravljenem delu, vpišejo: objekt, v katerem je bilo izvršeno čiščenje oziroma pregled, ime dimnikarja, ki ga je opravil, datum, ugotovljene pomanjkljivosti in rok za njihovo odpravo.

15. člen

Če namerava dimnikarska organizacija opustiti opravljanje dimnikarske službe, mora to šest mesecev prej sporočiti organu, ki ji je določil območje (drugi odstavek 2. člena). Pred potekom tega roka organizacija ne sme prenehati z opravljanjem dimnikarske službe, razen po izrečnem soglasju omenjenega organa.

Organ, ki je določil dimnikarski organizaciji območje za opravljanje dimnikarske službe, lahko tej organizaciji odvzame območje, če organizacija kljub ponovnemu opozorilu nadzorstvenega organa občutno zanemarja dimnikarsko službo.

16. člen

Dimnikarska organizacija zaračunava opravljene dimnikarske storitve po tarifi, ki jo predpiše občinska skupščina.

III. NADZORSTVO

17. člen

Nadzorstvo nad opravljanjem dimnikarske službe izvršuje za zadeve požarnega varstva pristojni občinski upravni organ.

IV. KAZENSKE DOLOČBE

18. člen

Z denarno kaznijo do 200 000 dinarjev se kaznuje za prekršek:

1. dimnikarska organizacija oziroma komunalna organizacija, ki se ukvarja z dimnikarstvom, če:

— opravlja dimnikarske storitve izven območja, ki ji je določen (drugi odstavek 3. člena), razen v primerih, določenih v tem zakonu;

— zaupa samostojno opravljanje dimnikarskih storitev osebi, ki ni strokovno usposobljena za dimnikarja (5. člen);

— očitno zanemarja dolžnosti iz 1. odstavka 13. člena ali ne izvrši zahteve iz 4. odstavka 13. člena;

2. gospodarska ali druga delovna organizacija iz 4. člena tega zakona, če:

— zaupa samostojno čiščenje kurilnih naprav in dimnih vodov osebi, ki ni strokovno usposobljena za dimnikarja (5. člen);

— ne poskrbi za to, da so kurilne naprave in dimni vodi čiščeni.

Za prekrške iz prejšnjega odstavka se poleg organizacije kaznuje tudi odgovorna oseba organizacije z denarno kaznijo do 20 000 dinarjev.

22. člen

Z denarno kaznijo do 20 000 dinarjev se kaznuje za prekršek:

1. samostojni dimnikarski obrtnik za prekrške iz 1. točke prvega odstavka 18. člena;

2. dimnikar, ki ravna v nasprotju z določbami 9. do vključno 11. člena tega zakona;

3. uporabnik kurilne naprave ali dimnega voda, če:

— dimnikarju ne omogoči dostopa do kurilnih naprav in dimnih vodov, ki jih je dimnikar dolžan očistiti ali pregledati, al imu ne da v pogled načrta zgradbe (12. člen);

— ne odpravi ugotovljenih pomanjkljivosti pri kurilnih napravah in dimnih vodih in v njihovi okolici v skladu z odločbo upravnega organa (tretji odstavek 9. člena);

4. kdor samostojno opravlja dimnikarske storitve, čeprav ni usposobljen za dimnikarja (5. člen).

V. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

23. člen

Občinske skupščine izdajo predpis o kurilnih napravah in dimnih vodih in o rokih čiščenja (7. člen) najpozneje v šestih mesecih po uveljavitvi tega zakona.

Z dnem uveljavitve občinskega predpisa iz prejšnjega odstavka preneha veljati na območju občine, ki tak predpis sprejme, odredba o obveznem ome-
tanju kurilnih naprav (Uradni list LRS, št. 11-85/48).

24. člen

Pet let po uveljavitvi tega zakona se lahko sprejmejo za vajence v dimnikarski stroki tudi osebe, ki so dovršile vsaj šest razredov osnovne šole.

25. člen

Ko začne veljati ta zakon, prenehata veljati:

1. uredba o ureditvi in opravljanju dimnikarske službe (Uradni list LRS, št. 21-116/50);

2. 10. člen uredbe o izravnavi posebnih predpisov o prekrških v uredbah in drugih predpisih vlade LRS in njenih organov z določbami temeljnega zakona o prekrških (Uradni list LRS, št. 14-58/52).

26. člen

Ta zakon začne veljati osmi dan po objavi v »Uradnem listu SRS«.

OBRAZLOŽITEV

Dimnikarska služba je bila v SR Sloveniji doslej urejena z uredbo o ureditvi in opravljanju dimnikarske službe (Uradni list LRS, št. 21-116/50). Materija navedene uredbe pa je takega značaja, da mora biti po novi ustavni ureditvi urejena z zakonom. Hkrati je treba tudi določbe dosedanje uredbe uskladiti z ustavnimi načeli.

Ker je dimnikarska služba sestavni del službe za varstvo ljudi in premoženja pred požari, bi bilo treba dimnikarsko službo urediti v sklopu širšega zakona, ki bi urejal službo požarne varnosti v celoti. Vendar priprava takega zakona terja daljše obdobje, hkrati pa je odvisna tudi od ustreznih zveznih predpisov s tega področja. Ker je treba z zakonom urediti materijo navedene uredbe še pred potekom uskladitvenega roka, se zakonski predlog omejuje le na uskladitev predpisa, ki se nanaša na dimnikarsko službo in tako ureja samo del področja požarne varnosti.

Spremembe in dopolnitve v primerjavi z ureditvijo dimnikarske službe v dosednji uredbi so naslednje:

Skrb za dimnikarsko službo zadeva občine in se izvaja na podlagi občinskega načrta o ukrepih za varstvo pred požarom (1. člen zakonskega predloga).

Iz te osnovne skrbi občinske skupščine izhaja tudi njena pravica in dolžnost, da sama določi kurilne naprave in dimne vode, ki morajo biti čiščeni in pregledani in da predpiše roke, v katerih mora biti to opravljeno (7. člen zakonskega predloga).

Po zakonskem predlogu opravljajo dimnikarsko službo dimnikarske gospodarske organizacije, komunalne gospodarske organizacije, katerih poslovni predmet je dimnikarstvo, ter delavnice samostojnih dimnikarskih obrtnikov. Občinska skupščina oziroma njen svet, ki je pristojen za zadeve požarnega varstva, določi, katera izmed navedenih dimnikarskih organizacij opravlja dimnikarsko službo na območju občine, ali na določenem delu območja občine.

Za razliko od dosedanje uredbe zakonski predlog več ne govori o dimnikarskih okoliših, temveč le o območju, na katerem je določena dimnikarska organizacija dolžna čistiti in pregledovati kurilne ter dimne vode. Tako območje določi občinska skupščina v dogovoru z dimnikarsko organizacijo, ki razpolaga s potrebnim strokovnim kadrom.

V zakonskem predlogu se določa, da dimnikarsko tarifo predpiše občinska skupščina in tako določanje cen za dimnikarske storitve ni prepuščeno dimnikarskim organizacijam samim.

Določba 24. člena zakonskega predloga, po kateri naj bi se za določen čas sprejemale za vajence v dimnikarski stroki osebe, ki so dovršile vsaj šest razredov osnovne šole, naj bi omogočila povečanje števila dimnikarjev, ki jih zelo primanjkuje.

Zakonski predlog v svojem 15. členu predvideva ukrep zoper dimnikarsko organizacijo, ki zanemarja dimnikarsko službo. Organ, ki je dimnikarski organizaciji določil območje za opravljanje dimnikarskih storitev, tej organizaciji to območje odvzame, če občutno zanemarja dimnikarsko službo. Ukrepi zoper samostojnega dimnikarskega obrtnika pa so določeni v zakonu o obrtnih delavnicah samostojnih obrtnikov.

Nadzorstvo nad opravljanjem dimnikarske službe opravlja za zadeve požarnega varstva pristojni občinski upravni organ, ki ima tudi pravico pozvati dimnikarsko organizacijo, da opravi določene storitve izven svojega območja,

če to zahtevajo razlogi požarnega varstva in če dimnikarska organizacija, ki je odgovorna za prizadeto območje, sama ne more zagotoviti potrebne pomoči od druge dimnikarske delavnice.

V zakonskem predlogu je vrsta drugih določb uredbe formalno izpolnjenih oziroma izboljšanih, v glavnem pa ne pomenijo bistvenih razlik od sedanjih določb uredbe, ki urejajo tehnično stran opravljanja dimnikarskih storitev.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
REPUBLIŠKI ZBOR

Odbor za industrijo in promet

POROČILO

k predlogu zakona o dimnikarski službi

Odbor za industrijo in promet Republiškega zbora Skupščine SR Slovenije je na svoji seji dne 25. marca 1965 obravnaval predlog zakona o dimnikarski službi, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložila komisija Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo.

V načelni obravnavi predloga zakona odbor ni imel pripomb, ker je ugotovil, da se s predlogom zakona dejansko le ureja materija dosedanje uredbe o ureditvi in opravljanju dimnikarske službe (Ur. l. LRS, št. 21-116/50), hkrati pa zakonski predlog usklajuje določbe dosedanje uredbe z ustavnimi načeli.

V podrobni obravnavi je odbor sprejel spremembe in dopolnitve:

1. V prvem odstavku 13. člena se črta zadnji stavek, ki se glasi: »V ta namen razporeja dimnikarje na delo.«

2. Besedilo 16. člena se spremeni tako, da se glasi: »Dimnikarska organizacija zaračunava opravljene dimnikarske storive po ceniku, ki ga potrdi občinski upravni organ, pristojen za kontrolo cen.«

3. Besedilo 21. člena naj se spremeni in dopolni tako, da se glasi: »Za javence v dimnikarski stroki se lahko sprejmejo osebe, ki so dovršile vsaj 6 razredov osnovne šole.«

V zvezi s predlaganim amandmajem k 13. členu odbor meni, da je razporejanje dimnikarjev na delo izključno samoupravna pravica delovne organizacije. V zaščito javnopravnih interesov pa prvi odstavek tega člena itak zadolžuje dimnikarske organizacije glede njihove osnovne odgovornosti za čiščenje in preglede kurilnih naprav in dimnih vodov v predpisanih rokih.

Glede spremembe 16. člena odbor smatra, da je režim kontrole cen, ki ga izvaja za to pristojen občinski upravni organ, bolj smotrno kot sistem določanja najvišjih cen, ki ga v našem gospodarskem sistemu itak postopno odpravljamo.

Predlagana sprememba 21. člena po mnenju odbora ustreza potrebam po vključevanju večjega števila javencev v dimnikarsko stroko in ni razloga, da se to olajšavo kakorkoli omejuje.

Predstavnik komisije Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo je predlagano spremembo in dopolnitev k 13. členu sprejel

in je tako postala sestavni del zakonskega predloga, medtem ko si je za predlagane spremembe k 16. in 21. členu predloga zakona pridržal pravico naknadne odločitve.

Odbor za industrijo in promet predlaga Republiškemu zboru, da sprejme predlog zakona o dimnikarski službi s predlaganimi spremembami in dopolnitvami, ki so navedene v tem poročilu pod točko 1., 2. in 3.

Odbor je določil za svojega poročevalca poslanca tovariša Ludvika Križmana.

Št.: 023-48/65

Ljubljana, 26. 3. 1965

Predsednik:
Stane Dolenc l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
GOSPODARSKI ZBOR

Odbor za proučevanje zakonskih
in drugih predlogov

POROČILO

k predlogu zakona o dimnikarski službi

Odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov Gospodarskega zbora Skupščine SR Slovenije je na seji dne 23. marca 1965 obravnaval predlog zakona o dimnikarski službi, ki ga je predložila komisija Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo.

V načelni obravnavi k predlogu zakona ni imel pripomb.

V podrobni obravnavi je bil sprejet amandma zakonodajno-pravne komisije k 16. členu, odbor pa je predlagal še spremembe in dopolnitve.

K 18. členu: Začetek besedila 1. točke prvega odstavka se dopolni tako, da se glasi:

»1. dimnikarska gospodarska organizacija oziroma...«

Dopolnitev je potrebna glede na prvi odstavek 2. člena, ki označuje kot »dimnikarske organizacije« tako dimnikarske in komunalne gospodarske organizacije, kot tudi delavnice samostojnih obrtnikov, 18. člen pa se nanaša le na gospodarske organizacije, ne pa tudi na delavnice samostojnih obrtnikov; o teh govori naslednji člen.

K 22.—26. členu: Navedeni členi se prenumerirajo v 19. do 23. člen.

K 24. členu: Začetek besedila se spremeni tako, da se glasi:

»Pet let po uveljavitvi tega zakona se še lahko sprejemajo za vajence...«

Dosedanje besedilo ne izraža dovolj precizno namen te določbe, ki naj čim prej omogoči povečanje števila vajencev v tej stroki.

Predstavniki Izvršnega sveta je predlagane spremembe in dopolnitve sprejel.

Odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov predlaga Gospodarskemu zboru, da sprejme predlog zakona o dimnikarski službi z navedenimi spremembami in dopolnitvami.

Za poročevalca je odbor določil poslanca Tomaža Tomažiča.

Št.: 023-48/65

Ljubljana, 23. 3. 1965

Poročevalec:
Tomaž Tomažič l. r.

Predsednik:
Milan Špolar l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
Zakonodajno-pravna komisija

POROČILO

k predlogu zakona o dimnikarski službi

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije je na svoji seji dne 19. 3. 1965 obravnavala predlog zakona o dimnikarski službi, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložila komisija Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo.

V načelni obravnavi k zakonskemu predlogu ni bilo pripomb. Komisija je ugotovila, da se s predlaganim zakonom ureja materija dosedanje uredbe o ureditvi in opravljanju dimnikarske službe (Uradni list LRS, št. 21-116/50), ki je takega značaja, da mora biti po novi ustavni ureditvi urejeno z zakonom. Hkrati pa zakonski predlog določbe dosedanje uredbe usklajuje z ustavnimi načeli.

V podrobni obravnavi zakonskega predloga je komisija predlagala spremembo in dopolnitev 16. člena, ki naj se glasi:

»16. člen

Dimnikarska organizacija zaračunava opravljene dimnikarske storitve po tarifi. Občinska skupščina predpiše najvišje cene za dimnikarske storitve.«

Po prvotnem besedilu naj bi občinska skupščina predpisovala tarifo za dimnikarske storitve. Glede na to, da dimnikarsko službo opravljajo dimnikarske gospodarske organizacije in komunalne gospodarske organizacije, katerih poslovni predmet je dimnikarstvo, poleg samostojnih dimnikarskih obrtnikov, bi bila taka določba v nasprotju s položajem teh gospodarskih organizacij v družbenoekonomskem sistemu. Spremenjeno besedilo ta položaj gospodarskih organizacij upošteva tako, da prepušča dimnikarskim organizacijam, da same določajo cene svojih storitev, medtem ko občinske skupščine v javnem interesu predpišejo le najvišje cene, katerih dimnikarske gospodarske organizacije ne smejo prekoračiti.

Predstavnik komisije Skupščine SR Slovenije za uskladitev republiških predpisov z ustavo je navedeni predlog za spremembo in dopolnitev sprejel in je tako postal sestavni del zakonskega predloga.

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije meni, da je zakonski predlog z navedeno spremembo in dopolnitvijo v skladu z ustavo in s pravnim sistemom ter predlaga, da ga pristojna zbornica Skupščine SR Slovenije sprejmeta.
Št.: 023-48/65

Ljubljana, 20. 3. 1965

Predsednik:
dr. Josip Globevnik l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE

Komisija za usklajevanje republiških
predpisov z ustavo
in Zakonodajno-pravna komisija

POROČILO

k amandmajem k predlogu zakona o dimnikarski službi

Komisija Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo in zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije sta na svoji seji dne 27. 3. 1965 obravnavali amandmaje k predlogu zakona o dimnikarski službi.

Odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov Gospodarskega zbora je na seji dne 23. marca 1965 predlagal amandmaje k 18. in 24. členu zakonskega predloga ter hkrati predlagal, da se 22. do 26. člen prenumerirajo v 19. do 23. člen zaradi pravilnega zaporedja.

K navedenim amandmajem komisiji nimata pripomb, razen glede amandmaja k 18. členu.

Komisiji sta amandma k 18. členu zakonskega predloga sprejeli z lastno dopolnitvijo, tako da se na koncu besedila amandmaja odbora dodajo še besede »komunalne gospodarske«.

Dopolnjeni amandma k 18. členu se glasi takole:

— Začetek besedila 1. točke prvega odstavka se dopolni tako, da se glasi:

»1. dimnikarska gospodarska organizacija oziroma komunalna gospodarska...«

Ker gre za preciziranje besedila 1. točke 18. člena zakonskega predloga glede na določbe 2. člena, je po mnenju komisij amandma sprejemljiv le z navedeno dopolnitvijo.

Odbor za industrijo in promet Republiškega zbora Skupščine SR Slovenije pa je na svoji seji dne 25. marca 1965 predlagal amandmaje k 13., 16. in 24. členu zakonskega predloga.

Komisiji k amandmaju k 13. členu nimata pripomb.

Komisiji se nista strinjali z amandmajem k 16. členu zakonskega predloga. Po njunem mnenju je treba v tej določbi urediti vprašanje, po kakšnih cenah plačuje dimnikarske storitve uporabnik kurilne naprave in dimnega voda, ki mora v javnem interesu dopuščati opravljanje dimnikarskih storitev v svoje

breme po določeni dimnikarski organizaciji. Po mnenju obeh komisij bi bila občina dolžna kriti eventualno razliko med predpisano ceno in ekonomsko ceno storitev.

Glede na misel, izraženo v razpravi o amandmaju navedenega odbora, je zakonodajno-pravna komisija svoj amandma od 19. 3. 1965 umaknila ter predlagala novo besedilo 16. člena, ki naj se glasi:

»Uporabnik kurilne naprave in dimnega voda plačuje dimnikarske storitve po ceniku, ki ga predpiše občinska skupščina.«

Komisija Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo se je s tem predlogom strinjala.

Komisiji se nadalje nista strinjali z amandmaji navedenega odbora k 24. členu (po prvotni numeraciji k 21. členu), ker sta pred tem sprejeli amandma odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov Gospodarskega zbora k istemu členu. Po mnenju komisij tudi sicer amandma navedenega odbora Gospodarskega zbora bolj ustreza.

Št.: 023-48/65

Ljubljana, 29. 3. 1965

Zakonodajno-pravna komisija
Predsednik:
dr. Josip Globevnik l. r.

Komisija za usklajevanje republiških predpisov z ustavo
Predsednik:
Mitja Ribičič l. r.

PREDLOG ZAKONA

o spremembah in dopolnitvah zakona o sladkovodnem ribištvu

1. člen

2. člen zakona o sladkovodnem ribištvu (Uradni list LRS, št. 22-128/58) se spremeni in se glasi:

»Ribe v naravnih vodah so družbena lastnina, s katero gospodarijo ribiške organizacije po določbah tega zakona.«

2. člen

V prvem odstavku 6. člena, v drugem odstavku 10. člena, v 26. členu ter v prvem odstavku in prvem stavku drugega odstavka 39. člena zakona se besede »Sekretariat Izvršnega sveta za kmetijstvo in gozdarstvo« nadomeste z besedami »Republiški sekretar za kmetijstvo in gozdarstvo«.

3. člen

V 14. členu zakona se besede »gospodarske organizacije in zavode« nadomeste z besedami »delovne organizacije«.

4. člen

17. in 25. člen zakona se črtata.

5. člen

V drugem odstavku 27. člena zakona se besede »organ, ki potrjuje investicijski program« nadomeste z besedami »organ, ki da dovoljenje za graditev«.

6. člen

34. člen zakona se spremeni in se glasi:

»Ribiški čuvaj je lahko vsak polnoletni jugoslovanski državljan, ki ima za to službo potrebno strokovno znanje in moralne lastnosti.

Ribiškega čuvaja postavi in razreši ribiška organizacija, ki so ji dane vode v gospodarjenje, s pritrditvijo za ribištvo pristojnega upravnega organa občinske skupščine.

Ribiški čuvaj je uradna oseba.«

7. člen

35. člen zakona se spremeni in se glasi:

»Natančnejše določbe o ribiških čuvajih, zlasti o obveznem številu ribiških čuvajev za posamezen ribiški okoliš ter o njihovih pravicah in dolžnostih predpišeta sporazumno republiški sekretar za kmetijstvo in gozdarstvo in republiški sekretar za notranje zadeve, potem ko sta dobila mnenje Ribiške zveze Slovenije.«

8. člen

V četrtem odstavku 37. člena zakona se besede »okrajnega ljudskega odbora« nadomeste z besedama »občinske skupščine«.

37. člen zakona se dopolni z dvema novima odstavkoma, šestim in sedmim, ki se glasita:

»Program za uporabo sredstev republiškega ribiškega sklada potrdi skupščina Ribiške zveze Slovenije po poprejšnjem soglasju Republiškega sekretariata za kmetijstvo in gozdarstvo, program za uporabo sredstev republiškega sklada rajonske zveze ribiških družin pa potrdi skupščina rajonske zveze po poprejšnjem soglasju za zadeve ribištva pristojnega sveta občinske skupščine.

Sredstva sklada se smejo uporabljati samo na podlagi potrjenega proračuna in v skladu s programom.«

9. člen

38. člen zakona se črta.

10. člen

40. člen zakona se spremeni in se glasi:

»Kataster ribiških rajonov, okolišev in ribolovnih revirjev (ribiški kataster) vodi Republiški sekretariat za kmetijstvo in gozdarstvo. Izvršni svet Skupščine SR Slovenije lahko prenese vodstvo ribiškega katastra na Zavod za ribištvo v Ljubljani ali na drugo podobno organizacijo. Upravni organi občinskih skupščin, pristojni za ribištvo, in ribiške ter druge organizacije so dolžne dati organu, ki vodi ribiški kataster, podatke, ki so temu katastru potrebni.

Ribiški kataster je javen.«

11. člen

V prvem odstavku 41. člena zakona se pod točko I. število »10 000«, nadomesti s številom »20 000«, pod točko II. število »5000« s številom »10 000«, pod točko III. število »3000« s številom »6000«, pod točko IV. število »1500« s številom »3000«, v drugem odstavku tega člena pa število »50 000« s številom »100 000«.

43. člen zakona se črta.

12. člen

13. člen

45. člen zakona se spremeni in se glasi:

»Republiški sekretar za kmetijstvo in gozdarstvo izda potem, ko je dobil mnenje Ribiške zveze Slovenije, predpise o varstvenih dobah, o najmanjših merah, pod katerimi je ribe posameznih vrst prepovedano loviti, o zatiranju ribjih bolezni, o varstvu vodnih živali, ki so ribam za hrano, o pokončevanju ribam škodljivih živali, in o ribiškem katastru ter tehnične predpise o ribolovnem režimu na mejnih vodah.

14. člen

Kolikor ni s tem zakonom drugače določeno, se v vseh določbah zakona besede »Sekretariat Izvršnega sveti za kmetijstvo in gozdarstvo«, nadomeste z besedami »Republiški sekretariat za kmetijstvo in gozdarstvo«, besede »Državni sekretariat za notranje zadeve« z besedami »Republiški sekretariat za notranje zadeve«, besede »Državni sekretariat za finance« z besedami »Republiški sekretariat za finance«, besede »občinski ljudski odbor na ločenih sejah obeh zborov« z besedama »občinska skupščina«, besede »ljudski odbor občine« in »občinski ljudski odbor« z besedama »skupščina občine« oziroma »občinska skupščina«, besede »pravila« z besedo »statut« in besedi »ljudska milica« z besedo »milica«.

15. člen

Ta zakon začne veljati osmi dan po objavi v Uradnem listu SRS.

OBRAZLOŽITEV

S predlogom zakona se zakon o sladkovodnem ribištvu (Uradni list LRS, št. 22-128/58) usklajuje z ustavo, poleg tega pa se z njim predlagajo še nekatere stvarne spremembe.

Stvarne spremembe so naslednje:

Po določbi 40. člena obstoječega zakona vodi kataster ribiških rajonov, okolišev in ribolovnih revirjev (ribiški kataster) uprava za vodno gospodarstvo LR Slovenije. Uprava za vodno gospodarstvo LR Slovenije je bila leta 1960 odpravljena ter so zadeve iz njenega področja prešle v pristojnost Republiškega sekretariata za kmetijstvo in gozdarstvo ter občinskih oziroma okrajnih skupščin. Obenem je bil Izvršni svet pooblaščen, da lahko prenese posamezne zadeve iz pristojnosti Republiškega sekretariata za kmetijstvo in gozdarstvo v področje drugega republiškega upravnega organa ali zavoda. Vprašanje, kdo naj vodi ribiški kataster, kasneje ni bilo posebej urejeno in ga je vodil Zavod za ribištvo v Ljubljani po navodilih Republiškega sekretariata za kmetijstvo in gozdarstvo. Predloženi zakon ureja to vprašanje tako, da vodi ribiški kataster Republiški sekretariat za kmetijstvo in gozdarstvo, medtem ko lahko Izvršni svet Skupščine SR Slovenije prenese vodstvo ribiškega katastra na Zavod za ribištvo v Ljubljani ali na drugo podobno organizacijo.

Zvišane so denarne kazni za prekrške. Za težje kršitve zakona se v 12. členu zakonskega predloga zvišuje denarna kazen od dosedanjih 10 000 din na

20 000 din, za lažje kršitve pa od 5000 din na 10 000 din, od 3000 din na 6000 din in od 1500 din na 3000 din, za pravne osebe pa od sedanjih 50 000 na 100 000 din.

Spremenjena je tudi določba o nadzoru nad delom rajonske zveze ribiških družin ter precizirana določba o pooblastilu republiškega sekretarja za kmetijstvo in gozdarstvo za izdajo posameznih predpisov.

Pri določbah o ribiškem čuvaju se opušča določba o omejitvi državljskih pravic in prisegi.

Opuščajo se določbe, ki urejajo organizacijo ribiških zvez in društev.

Druge spremembe so predvsem terminološkega značaja.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
REPUBLIŠKI ZBOR

Odbor za kmetijstvo in gozdarstvo

POROČILO

k predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o sladkovodnem ribištvu

Odbor za kmetijstvo in gozdarstvo Republiškega zbora je na seji dne 23. marca t. l. obravnaval predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o sladkovodnem ribištvu, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložila komisija Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo.

V načelni obravnavi k zakonskemu predlogu ni bilo pripomb.

V podrobni obravnavi je odbor sprejel naslednje amandmaje:

Za 2. členom zakonskega predloga naj se doda nov 2. a člen, ki se glasi:

»Določba drugega odstavka 1. člena zakona se črta.«

Po mnenju odbora zakon ne more pooblaščati republiškega upravnega organa, da omeji število članstva posamezne ribiške družine, ker je to v nasprotju z ustavno ureditvijo.

K 8. členu: Začetek besedila drugega odstavka do dvopičja se spremeni tako, da se glasi:

»Za petim odstavkom 37. člena zakona se dodata še šesti in sedmi odstavek, ki se glasita:«

Na koncu besedila drugega odstavka se besedi »občinske skupščine« nadomestita z besedilom »skupščine občine, kjer je sedež rajonske zveze«.

Prva sprememba je redakcijskega značaja, druga pa je potrebna zaradi opredelitve pristojne skupščine občine za dajanje soglasja k programu za uporabo sredstev ribiškega sklada rajonske zveze ribiških družin.

Odbor je predlog odloka zakona z navedenimi spremembami sprejel.

Odbor predlaga Republiškem zboru, da predlog zakona z navedenimi spremembami sprejme.

Za svojega poročevalca je odbor določil poslanca tovarišico Katico Kozel.

Št. 323-2/65

Ljubljana, 23. 3. 1965

Predsednik:
Franc Lubej l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
GOSPODARSKI ZBOR

Odbor za proučevanje zakonskih
in drugih predlogov

POROČILO

**k predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o sladkovodnem
ribištvu**

Odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov Gospodarskega zbora je na skupni seji z odborom za kmetijstvo in gozdarstvo Republiškega zbora dne 23. marca 1965 obravnaval predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o sladkovodnem ribištvu, ki ga je predložila komisija Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo.

V načelni razpravi sta odbora soglašala s predlogom zakona, v razpravi o podrobnostih pa sta sprejela predloge za spremembo in dopolnitev k 2. a členu in k 8. členu, ki jih je predlagala zakonodajno-pravna komisija.

Odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov predlaga Gospodarskemu zboru, da predlog zakona z navedenima spremembama in dopolnitvama sprejme.

Za poročevalca je odbor določil poslanca Tomaža Tomažiča.

Št. 323-2/65

Ljubljana, 23. 3. 1965

Poročevalec:
Tomaž Tomažič l. r.

Predsednik:
Milan Špolar l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
Zakonodajno-pravna komisija

POROČILO

**k predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o sladkovodnem
ribištvu**

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije je na svoji seji dne 19. marca 1965 obravnavala predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o sladkovodnem ribištvu, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložila komisija Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo.

V načelni obravnavi k zakonskemu predlogu ni bilo pripomb.

Komisija je ugotovila, da se zakonski predlog omejuje na uskladitev obstoječega republiškega zakona o sladkovodnem ribištvu z novo ustavno ureditvijo.

V podrobni obravnavi zakonskega predloga je komisija predlagala naslednje spremembe in dopolnitve:

Za 2. členom zakonskega predloga naj se doda nov 2. a člen, ki se glasi:
»Določba drugega odstavka 10. člena zakona se črta.«

Po mnenju komisije bi zakonsko pooblastilo republiškemu upravnemu organu, da omeji število članstva posamezne ribiške družine, ne bilo v skladu z ustavnim načelom o svobodnem združevanju občanov (40. člen ustave SFRJ).

K 8. členu: Začetek besedila drugega odstavka se preformulira tako, da se glasi:

»Za petim odstavkom 37. člena zakona se dodata šesti in sedmi odstavek, ki se glasita:«.

Na koncu besedila drugega odstavka se besedi »občinske skupščine« nadomestita z besedilom: »skupščine občine, kjer je sedež rajonske zveze«.

Prva sprememba je redakcijskega značaja, druga pa je potrebna zaradi določne opredelitve pristojne skupščine občine za dajanje soglasja k programu za uporabo sredstev ribiškega sklada rajonske zveze ribiških družin.

Predstavniki komisije Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo je sprejel navedene predloge za spremembe in dopolnitve, ki so tako postali sestavni del zakonskega predloga.

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije meni, da je predlog s predlaganimi spremembami in dopolnitvami v skladu z ustavo in s pravnim sistemom ter predlaga, da ga pristojna zbornica Skupščine SR Slovenije sprejmeta.
Št. 323-2/65

Ljubljana, 20. 3. 1965

Predsednik:

Dr. Josip Globevnik l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE

Komisija za usklajevanje republiških
predpisov z ustavo
in Zakonodajno-pravna komisija

DODATNO POROČILO

k predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o sladkovodnem
ribištvu

Komisija Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo in zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije sta na skupni seji dne 27. 3. 1965 ponovno obravnavali predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o sladkovodnem ribištvu.

V podrobni obravnavi zakonskega predloga je zakonodajno-pravna komisija predlagala naslednji spremembi in dopolnitvi:

Za 1. členom zakonskega predloga se doda novi 1. a člen, ki se glasi:
»Zadnji stavek 8. člena se črta.«

Zadnji stavek 8. člena dopušča pritožbo zoper odločbo občinske skupščine. Po 82. členu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o splošnem upravnem postopku (Uradni list SFRJ, št. 10/65 z dne 10. 3. 1965) ni možna pritožba

zoper odločbo občinske skupščine. Ta sprememba torej usklajuje zakonski predlog z novim zakonom o splošnem upravnem postopku.

Za 9. členom zakonskega predloga se doda novi 9.a člen, ki se glasi:

— 39. člen zakona se spremeni tako, da se glasi:

»Izvršni svet Skupščine SR Slovenije lahko izloči iz ribiških okolišev oziroma rajonov posamezne vode ali njihove dele za zgledno ali intenzivno gojitev rib, za ohranitev posameznih redkih vrst rib ali za znanstvene namene, potem ko dobi mnenje Ribiške zveze Slovenije. Ob izločitvi takih vod določi Izvršni svet, kdo jih bo upravljal in kako.

Vode iz prejšnjega odstavka so glede varstva izenačene z varstvenimi vodami (24. člen) in so pod neposrednim strokovnim nadzorstvom Republiškega sekretariata za kmetijstvo in gozdarstvo.«

Po dosedanji ureditvi je bil za izločanje posameznih vod iz ribiških okolišev oziroma rajonov pooblaščen Republiški sekretariat za kmetijstvo in gozdarstvo.

Ker taka izločitev po mnenju zakonodajno-pravne komisije predstavlja politično-izvršilni akt, je predlagala, da se ta pristojnost prenese od republiškega upravnega organa na Izvršni svet kot na organ Skupščine SR Slovenije, ki mu je poverjena politično-izvršilna funkcija.

Komisija Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo je oba amandmaja sprejela ter sta tako postala sestavni del zakonskega predloga.

Št. 323-2/65

Ljubljana, 29. 3. 1965

Zakonodajno-pravna komisija
Predsednik:
Dr. Josip Globevnik l. r.

Komisija za usklajevanje repu-
bliških predpisov z ustavo
Predsednik:
Mitja Ribičič l. r.

PREDLOG ZAKONA

o spremembah in dopolnitvah zakona o zdravstvenem varstvu in o organizaciji zdravstvene službe v LR Sloveniji

1. člen

Naslov zakona o zdravstvenem varstvu in o organizaciji zdravstvene službe v LR Sloveniji (Uradni list LRS, št. 9-89/61 in št. 33-222/62) se spremeni tako, da se glasi: »Zakon o zdravstvenem varstvu in o zdravstveni službi v SR Sloveniji« (v nadaljnjem besedilu: zakon).

2. člen

Prvi in drugi odstavek 4. člena se spremenita tako, da se glasita:

»Zdravstveno varstvo občanov je družbena služba in jo opravljajo zdravstveni zavodi in zdravstveni delavci.

Dejavnost zdravstvenih zavodov, s katerimi se neposredno uresničujejo cilji zdravstvenega varstva, so posebna družbenega pomena.«

3. člen

Prvi odstavek 5. člena se spremeni tako, da se glasi:

Zdravstveni zavodi so samostojne in samoupravne delovne organizacije.«

4. člen

14. člen se spremeni tako, da se glasi:

»Financiranje zdravstvenih zavodov se ureja s posebnimi predpisi.«

5. člen

Za 20. členom se doda šest novih členov, ki se glasijo:

»20. a člen

Zaradi pravočasnega odkrivanja in odpravljanja za zdravje škodljivih pojavov in posledic za zdravje nosečnic in otroka zagotavlja zdravstvena služba stalen zdravstveni nadzor in zdravniške preglede nosečnic; zdravniške preglede nosečnic mora zagotoviti vsaj v četrtem in osmem mesecu nosečnosti.

Republiški sekretar za zdravstvo izda po potrebi natančnejše predpise o izvajanju zdravniških pregledov nosečnic.

20. b člen

Zaradi aktivnega in sistematičnega zdravstvenega nadzorstva nad predšolskimi otroci, zlasti pa nad novorojenci, nedonošenimi, zdravstveno ogroženimi, defektnimi in bolnimi otroci ter nad otroci zaposlenih mater, organizirajo zdravstveni zavodi, ki opravljajo zdravstveno varstvo predšolskih otrok, svojo službo tako, da so omogočeni čim pogostejši zdravniški pregledi takih otrok, zlasti v prvem letu po rojstvu. Pogostejši zdravniški pregledi predšolskih otrok se morajo opravljati v primerih, če se ugotovi nezadovoljivo stanje njihovega zdravja, telesnega ali duševnega razvoja.

Starši otrok in zdravstvena služba skrbijo za to, da so otroci zdravniško pregledani in da se zdravijo v primerih iz prvega odstavka tega člena.

20. c člen

Šolski otroci morajo biti zdravniško pregledani ob vstopu v šolo in nato vsako drugo, najmanj pa vsako tretje šolsko leto. Otroci osnovnih šol morajo biti zdravniško pregledani vsako šolsko leto, vajenci pa najmanj vsakih 12 mesecev. Pogostejši zdravniški pregledi so obvezni, če je podan utemeljen sum glede okvare zdravja šolskega otroka ali vajenca, ali kadar so taki pregledi potrebni zaradi odkrivanja izvorov infekcij v zavodih za šolske otroke oziroma vajeince.

Ustrezni šolski zavodi morajo skupaj z zdravstveno službo poskrbeti, da se organizirajo pregledi po prejšnjem odstavku.

20. č člen

Zaradi uspešnega boja proti raku morajo zdravstveni zavodi prijaviti vsakega bolnika z rakom, vsa rakasta obolenja ter vse benigne oziroma glede malignosti neopredeljene novotvorbe in poročati o poteku zdravljenja.

Republiški sekretar za zdravstvo izda natančnejše predpise o prijavi in kontroli rakavih bolnikov in o drugih tehničnih vprašanjih, s katerimi se ureja boj proti raku.

20. d člen

Zaradi ugotavljanja nastopa smrti ali mrtvorojenosti, vzroka in načina smrti, zaradi odkrivanja in preprečevanja nalezljivih bolezni, odkrivanja kaznivih dejanj, pravilnega vodstva matičnih knjig in statistike o umrljivosti, morajo imeti občine organizirano mrliško pregledno službo.

Mrliško pregledno službo opravljajo zdravniki.

Natančnejše tehnične predpise o mrliško pregledni službi izda republiški sekretar za zdravstvo, strokovna navodila za opravljanje mrliškega pregleda pa republiški zdravstveni center.

20. e člen

Poleg primerov, ko je prijavljanje zastupitev z živili obvezno po določbah temeljnega zakona o preprečevanju in zatiranju nalezljivih bolezni, mora vsak zdravstveni zavod in zdravnik zaradi preprečevanja zastupitev z živili nemudoma prijaviti ustreznemu zavodu za zdravstveno varstvo vsak sumljiv in vsak ugotovljeni primer zastupitve z živili, s kemičnimi, rastlinskimi in drugimi strupi.

Natančnejše predpise in obrazce o prijavljanju zastupitev z živili, o dolžnostih zdravnikov, o pošiljanju materiala na pregled, o anketiranju in o drugih vprašanjih v zvezi z zastupitvami z živili izda republiški sekretar za zdravstvo po dobljenem mnenju republiškega zdravstvenega centra.«

6. člen

Za 49. členom se doda nov 49. a člen, ki se glasi:

»Zdravstveni zavodi izdajajo v zvezi z opravljanjem svoje službe zdravniška spričevala in potrdila.

Natančnejše določbe o vrstah, oblikah, izpolnjevanju in izdajanju listin iz prejšnjega odstavka, o vodstvu evidence izdanih listin ter o drugih opravilih, zvezanih z izdajanjem listin, predpiše republiški sekretar za zdravstvo.«

7. člen

50. člen se spremeni tako, da se glasi:

»Zdravstveni zavod ima statut, s katerim se predpišejo zlasti določbe o nalogah, o organizaciji in delu zavoda, o pravicah in dolžnostih organov upravljanja zavoda, o pravicah delovnih ljudi pri upravljanju zavoda in njihovih enot, o temeljnih pravicah in dolžnostih iz medsebojnih delovnih razmerij, o načinu poslovanja zavoda, o medsebojnem razmerju med bolniki in osebjem ter o drugih vprašanjih, ki so pomembna za samoupravljanje v zavodu in za njegovo poslovanje.

Zdravstveni zavod predpiše s posebnimi pravilniki v okviru statuta natančnejše določbe zlasti o hišnem redu, o delovnem redu, o načinu sprejemanja bolnikov in o njihovi negi. Delovni red obsega določbe o delovnem času, izmenah v službi, o nalogah osebja in o drugih vprašanjih v zvezi z delom osebja na določenih delovnih mestih.«

8. člen

57. člen se črta.

9. člen

V tretjem odstavku 59. člena se besede »Izvršni svet Ljudske skupščine LRS« nadomestijo z besedami: »Skupščina SR Slovenije«.

10. člen

61. člen se črta.

11. člen

V drugem odstavku 62. člena se besedi »upravni odbor« nadomestita z besedama »upravni organ«.

12. člen

64. in 65. člen se črtata.

13. člen

Razdelek 4. »Vodstvo zdravstvenih zavodov« (66 do 86. člen) se nadomesti z naslednjim besedilom:

»4. Upravljanje zdravstvenih zavodov.

66. člen

Zdravstveni zavod upravljajo člani delovne skupnosti neposredno in po organih, katerim poverijo določene funkcije upravljanja.

Organi upravljanja zavoda so: svet, upravni odbor in direktor.

S statutom zavoda se lahko določijo tudi posebni nadzorni in strokovni organi zdravstvenega zavoda.

Pri upravljanju zadev, ki so posebnega družbenega pomena, sodelujejo v organih upravljanja zdravstvenega zavoda tudi predstavniki družbene skupnosti.

67. člen

Svet zdravstvenega zavoda sestavljajo člani, ki jih izvoli delovna skupnost izmed svojih članov, in določeno število predstavnikov družbene skupnosti, ki jih volijo, imenujejo oziroma delegirajo organi in organizacije, določeni s statutom zavoda v skladu o ustanovitvi zavoda.

V zdravstvenem zavodu, v katerem opravlja zaradi manjšega števila članov vsa delovna skupnost naloge sveta zavoda, soodločajo predstavniki družbene skupnosti v zadevah posebnega družbenega pomena skupno s člani delovne skupnosti kot enotno telo.

68. člen

Svet zdravstvenega zavoda opravlja te naloge:

- sprejema statut, pravilnike in druge splošne akte zavoda;
- sprejema letne in dolgoročne delovne programe in programe razvoja zavoda;
- sprejema finančni načrt in zaključni račun zavoda;
- odloča o razširitvi oziroma zmanjšanju zavodovih dejavnosti in o ustanovitvi oziroma odpravi organizacijskih strokovnih enot v skladu z zakonom;
- sklepa o najetju dolgoročnih kreditov;
- določa cene za storitve zavoda in daje smernice za sklepanje pogodb s plačniki njegovih storitev;
- voli in odpoklicuje člane upravnega odbora ter imenuje direktorja zavoda;

- odloča o ugovorih zoper odločbe upravnega odbora;
- opravlja druge naloge, določene s splošnimi predpisi, s statutom in z drugimi splošnimi akti zavoda.

69. člen

Predstavniki družbene skupnosti v svetu zavoda soodločajo o sprejemanju statuta, delovnega programa zavoda, finančnega načrta in zaključnega računa, o imenovanju direktorja, o spremembah statusa zavoda in o nastopu ter prenehanju dela delavcev na vodilnih delovnih mestih, določenih v statutu in drugem splošnem aktu zavoda ter o ostalih zadevah, za katere je tako določeno v statutu zavoda.

Predstavniki družbene skupnosti ne morejo soodločati o vprašanih organizacije dela, o delitvi dohodka ter o medsebojnih delovnih razmerjih, razen glede vodilnih delavcev (prvi odstavek).

70. člen

Število članov upravnega odbora se določi s statutom zdravstvenega zavoda.

Direktor zavoda je član upravnega odbora po svojem položaju, ne more pa biti njegov predsednik.

71. člen

Upravni odbor zavoda odloča o njegovem poslovanju, določa predloge splošnih aktov ter načrtov in programov za njegovo delo in razvoj, skrbi, da se izvršujejo ti akti in drugi sklepi sveta zavoda ter opravlja druge naloge, ki so po zakonu ali statutu v njegovem delovnem področju.

Praden določi upravni odbor dokončen predlog statuta, pravilnikov, finančnega načrta, letnega delovnega načrta, delitve dohodka na sklade in osebne dohodke ter drugih splošnih aktov, ki imajo poseben pomen za delovno skupnost, mora dobiti mnenje delovne skupnosti ter obravnavati predloge in mnenja njenih članov. Če njihovih predlogov ni upošteval, mora ob predložitvi svetu obrazložiti, zakaj jih ni upošteval.

72. člen

Direktor organizira delo zavoda, ga vodi in skrbi, da se izvajajo splošni predpisi, statut in drugi splošni akti zavoda, ter drugi sklepi sveta in upravnega odbora.

Direktor predstavlja in zastopa zdravstveni zavod.

Direktor je odredbodajalec za izvrševanje finančnega načrta zavoda.

Direktor opravlja tudi druge zadeve, ki so mu dane z zakonom, drugimi predpisi ter s statutom in splošnimi akti zavoda.

73. člen

Za direktorja zdravstvenega zavoda je lahko imenovan, kdor ima zavodovi dejavnosti ustrezno visoko zdravstveno ali drugo strokovno izobrazbo.

Direktor zavoda, ki opravlja naloge zdravstvenega centra, se imenuje v soglasju s skupščino ustrezne družbeno-politične skupnosti.

S statutom zdravstvenega zavoda se natančneje določi, kakšno zdravstveno ali drugo strokovno izobrazbo mora imeti direktor.

74. člen

V zdravstvenih zavodih, v katerih direktor nima najvišje zdravstvene strokovne izobrazbe s področja dejavnosti zavoda, mora zdravstveni zavod določiti osebo, ki skrbi za zdravstveno strokovno delo v zavodu.«

14. člen

104., 105., 106., 107., 108., zadnji odstavek 110. člena in 112. člen se črtajo.

15. člen

Dokler ne bodo izdani novi predpisi na podlagi 20. č, 20. d, 20. e in 49. a člena zakona se bodo uporabljali še naprej naslednji predpisi, kolikor njihove posamezne določbe ne nasprotujejo temu zakonu:

1. uredba o obveznem zdravniškem pregledu nosečih žen (Uradni list, LRS, št. 6-25/51);
2. odredba o obvezni prijavi in kontroli rakavih bolnikov (Uradni list LRS, št. 10-48/50 in št. 29-169/50);
3. uredba o mrliško pregledni službi (Uradni list LRS, št. 11-79/48);
4. odredba o načinu obveznega priglaskanja in o ukrepih za preprečevanje obolenj zaradi zastrupitve z živili (Uradni list LRS, št. 23-127/52);
5. uredba o izdajanju zdravniških spričeval (Uradni list LRS, št. 33-178/48).

16. člen

Na vseh mestih v zakonu odpadejo določbe, kolikor govorijo o okrajih, o okrajnih organih in o okrajnih zdravstvenih centrih.

17. člen

Na vseh mestih, kjer se v zakonu uporabljajo spodaj navedeni izrazi, se nadomestijo v ustreznem sklonu z drugimi, in sicer: »Ljudska republika Slovenija« s »Socialistična republika Slovenija«, »LR Slovenija« s »SR Slovenija«, »Ljudska republika« s »socialistična republika«, »Ljudska skupščina LRS« s »Skupščina SR Slovenije«, »Izvršni svet Ljudske skupščine LRS« z »Izvršni svet Skupščine SR Slovenije«, »občinski ljudski odbor« z »občinska skupščina«, »Svet za zdravstvo LRS« in »sekretariat Sveta za zdravstvo LRS« z »republiški sekretar za zdravstvo«, »državljan« z »občan«, »pravila« s »statut«, »gospodarska organizacija ter zavod in organizacija« oziroma »organizacije in zavodi« z »delovne in druge organizacije«, »delovni kolektiv« z »delovna skupnost«, »politično-teritorialna enota« z »družbeno-politična skupnost«, »organ vodstva« z »organ upravljanja«, »upravitelj« in »ravnatelj« z »direktor« in »stanovanjska skupnost« s »krajevna skupnost«.

18. člen

Ta zakon začne veljati osmi dan po objavi v »Uradnem listu SRS«.

OBRAZLOŽITEV

Zakon o zdravstvenem varstvu in o organizaciji zdravstvene službe v LR Sloveniji (Uradni list LRS, št. 9-89/61 in št. 33-222/62) se s predlaganim zakonom usklajuje z ustavo in tudi z nekaterimi novimi zveznimi predpisi: s temeljnim

zakonom o zavodih (Uradni list SFRJ, št. 5-33/65) ter splošnim zakonom o zdravstvenem varstvu in zdravstveni službi (Uradni list SFRJ, št. 9-120/65).

V tem smislu je predlagana sprememba značaja zdravstvenega zavoda, ki je opredeljena kot družbena služba, katere dejavnosti za neposredno uresničevanje cilja zdravstvenega varstva so posebnega družbenega pomena. V zvezi s tem je bilo treba določiti, da pri upravljanju zadev, ki so posebnega družbenega pomena, sodelujejo v organih upravljanja zdravstvenega zavoda tudi predstavniki družbene skupnosti.

V celoti je spremenjeno besedilo 4. razdelka III. poglavja obstoječega zakona, v katerem se na novo ureja upravljanje zdravstvenih zavodov. Nove so tudi določbe o statutu zdravstvenega zavoda.

Poleg uskladitve obstoječega zakona o zdravstvenem varstvu in o organizaciji zdravstvene službe v LR Sloveniji predlagani zakon hkrati obsega še nekatera vprašanja, ki so bila doslej urejena v posameznih uredbah, odredbah in pravilnikih, pa se po novi ustavi lahko v osnovi urejajo le z zakonom. Tako se v zakonskem predlogu ureja del materije iz uredbe o obveznem zdravniškem pregledu nosečih žen (Ur. list LRS, št. 6-25/51), iz uredbe o obvezni prijavi in kontroli rakavih bolnikov (Uradni list LRS, št. 10-48/50 in št. 29-169/50), iz uredbe o mrliško pregledni službi (Uradni list LRS, št. 11-79/48), iz uredbe o načinu obveznega priglaskanja in o ukrepih za preprečevanje obolenj zaradi zastrupitve z živili (Uradni list LRS, št. 23-127/52) in iz uredbe o izdajanju zdravniških spričeval (Uradni list LRS, št. 33-178/48).

Končno vsebuje zakonski predlog še potrebne terminološke uskladitve z ustavo.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
REPUBLIŠKI ZBOR

Odbor za zdravstvo in socialno politiko

POROČILO

k predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o zdravstvenem varstvu in o organizaciji zdravstvene službe v LR Sloveniji

Odbor za zdravstvo in socialno politiko Republiškega zbora Skupščine SR Slovenije je na seji dne 19. 3. 1965 razpravljal o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o zdravstvenem varstvu in o organizaciji zdravstvene službe v LR Sloveniji, ki ga je Skupščini predložila komisija Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo.

V načelni obravnavi se je odbor s predlogom zakona strinjal.

V podrobni obravnavi besedila zakonskega predloga je odbor hkrati obravnaval amandmaje, ki jih je k zakonskemu predlogu predlagala zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije. Odbor se je s temi amandmaji strinjal, k nekaterim od njih pa je še predlagal manjše spremembe. Upošteva tudi amandmaje zakonodajno-pravne komisije, odbor v celoti predlaga naslednje spremembe in dopolnitve:

Za 3. členom naj se dodata nova člena 3 a in 3 b, ki se glasita:

3. a člen: V 7. členu se doda nov prvi odstavek, ki se glasi: »Vsi občani imajo pravico do zdravstvenega varstva.«

Dosedanji prvi odstavek postane drugi odstavek.

V istem členu se doda tretji odstavek, ki se glasi:

»Občan ima pravico zahtevati ob pogojih, ki jih predpisuje zakon, da se preveri strokovno delo zdravstvenega delavca glede zdravstvenega varstva, ki mu je bilo izkazano.«

S spremembo je zajeta določba 1. odstavka 6. člena in 2. odstavka 7. člena splošnega zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstveni službi.

3. b člen: V 9. členu se doda drugi odstavek, ki se glasi:

»Tudi vsak občan je v nujnih primerih dolžan, da po svojih možnostih izkaže drugemu prvo pomoč, in če je v nevarnosti življenje, obvesti o tem najbližji zdravstveni zavod ali zdravstvenega delavca.«

S spremembo je zajeta določba 2. odstavka 10. člena splošnega zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstveni službi.

K 5. členu: V 20. a členu naj se v prvem odstavku v četrti vrsti za besedo »nosečnic« namesto podpičje stavi pika; besedilo: »zdravniške preglede nosečnic mora zagotoviti vsaj v četrtem in osmem mesecu nosečnosti« se črta.

Sprememba je potrebna, ker bi bilo predlagano besedilo v nasprotju z dognanji medicinske znanosti in v nasprotju s prizadevanji za čim pogostejše zdravstvene preglede nosečnic.

V 20. c členu naj se v prvem odstavku v prvi vrsti za besedo »otroci« dodata besedi »in mladina«.

Sprememba je potrebna, ker pod pojmom »otroka« razumemo otroka do 14. leta starosti, zdravniške preglede pa je treba zagotoviti tudi ostali šolski mladini.

V 20. č členu naj se v prvem odstavku v drugi in tretji vrsti črtata besedi »benigne oziroma«.

Sprememba je potrebna, ker je treba prijavljati le maligne in neopredeljene novotvorbe, medtem ko sodijo benigne tvorbe na področje splošne patologije. V 20. d členu naj se črta besedilo drugega odstavka, ki se glasi:

»Mrliško pregledno službo opravljajo zdravniki.«

Sprememba je potrebna, ker se s predloženim zakonom dosedanji zakon samo usklajuje z ustavo in zveznimi predpisi, to določilo pa bi pomenilo vsebinsko spremembo.

Za 5. členom naj se dodajo naslednji novi členi, ki se glasijo:

5. a člen: V 29. členu se doda četrti odstavek, ki se glasi:

»Zdravstveno varstvo imajo pravico zahtevati za bolnika, ki je mladoleten ali mu je bila odvzeta opravilna sposobnost tudi starši oziroma skrbnik, najbližji sorodniki, delovna skupnost oziroma sindikalna organizacija ali druga zainteresirana organizacija, ki je bolnik njen član, kot tudi zavod za socialno zavarovanje.«

S spremembo je smiselno zajeta določba 9. člena splošnega zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstveni službi.

5. b člen: Za 35. členom se doda nov 35. a člen, ki se glasi:

»Pri dajanju zdravstvenega varstva mora biti upoštevana človekova osebnost in njegovo dostojanstvo.

Med zdravljenjem in uveljavljanjem drugih oblik zdravstvenega varstva se morajo občani ravnati po navodilih zdravstvenih delavcev in po splošnih aktih

zdravstvenega zavoda o pogojih za prebivanje in o obnašanju v zdravstvenem zavodu.«

S spremembo je zajeta določba 11. člena splošnega zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstveni službi.

5. c člen : Za 38. členom se doda nov 38. a člen, ki se glasi:

»Z organizacijo in delom zdravstvenih zavodov in zdravstvenih delavcev se uresničuje načelo enotnosti preventivnega in kurativnega dela.«

S spremembo je zajeta določba 16. člena splošnega zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstveni službi.

5. č člen : Za 48. členom se doda nov 48. a člen, ki se glasi:

»Za zdravstvene zavode kot samostojne in samoupravne delovne organizacije se uporabljajo splošni predpisi, ki veljajo za zavode oziroma za vse delovne organizacije, če ni v zakonu drugače določeno.«

S spremembo je zajeta določba 1. odstavek 18. člena splošnega zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstveni službi.

Za 8. členom se doda nov člen, ki se glasi:

8. a člen : V 58. členu se doda nov drugi odstavek, ki se glasi:

»Pod pogoji, ki jih določa zakon, so lahko posamezni zdravstveni zavodi ustanovljeni za določene oblike zdravstvenega varstva za člane delovne skupnosti posameznih delovnih in drugih organizacij ali državnih organov, ali pa za izvrševanje posebnih nalog v zvezi z dejavnostjo teh organizacij oziroma organov.«

Sedanji drugi odstavek, ki postane tretji odstavek, se spremeni tako, da se glasi:

»Minimalni pogoji za delo, ki jih mora izpolnjevati vsak zdravstveni zavod, se določijo z zakonom.«

S spremembo je zajeta določba 21. člena in četrtega odstavka 20. člena splošnega zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstveni službi.

K 13. členu : V 69. členu se v drugem odstavku v tretji vrsti za besedo »delavcev« vstavi pika, črta pa se besedilo »(prvi odstavek).«

Sprememba je redakcijskega značaja.

V 73. členu se v prvem odstavku v drugi vrsti črta beseda »visoko«.

Sprememba je umestna, ker v vseh zdravstvenih zavodih ni potrebno, da bi imel direktor visoko zdravstveno ali drugo visoko strokovno izobrazbo, sicer pa tretji odstavek tega člena predvideva, da se vprašanje strokovne izobrazbe direktorja ureja s statutom.

V 74. členu se v prvi vrsti beseda »najvišje« nadomesti z besedo »ustrezne«.

Sprememba je potrebna zaradi spremembe v 73. členu.

Za 13. členom se dodajo trije novi členi, ki se glasijo:

13. a člen : V 87. členu se za četrtem odstavkom doda nov, peti odstavek, ki se glasi:

»Naloge zdravstvenih centrov so posebnega družbenega pomena.«

S spremembo je zajeta določba prvega odstavka 27. člena splošnega zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstveni službi.

13. b člen : Naslov VI. poglavja se spremeni tako, da se glasi:

»VI. Pravice in dolžnosti družbeno-političnih skupnosti.«

Sprememba je uskladičvenega značaja.

13. c člen : Členi 104 do 108 se zamenjajo z naslednjimi členi, ki se glasijo:

»104. člen

Družbeno-politične skupnosti zagotavljajo v okviru svojih pravic in dolžnosti kar najbolj ugodne pogoje za zdravstveno varstvo in skrbijo za organiziranje in uspešno delovanje zdravstvene službe na svojem območju.

105. člen

Za izboljšanje zdravstvenega stanja občanov in za čim uspešnejše zdravstveno varstvo si zagotovi vsaka družbeno-politična skupnost program zdravstvenega varstva in orientacijski program razvoja mreže zdravstvenih zavodov na svojem območju.

Program, ki ga sprejme skupnost socialnega zavarovanja za dejavnost socialnega zavarovanja na področju zdravstvenega varstva zavarovancev, mora biti v skladu s programom zdravstvenega varstva družbeno-politične skupnosti in z orientacijskim programom razvoja mreže zdravstvenih zavodov na ustreznem območju.

Programi iz prvega odstavka tega člena sprejme skupščina ustrezne družbeno-politične skupnosti.

106. člen

V občini se zagotavljajo pogoji za uresničevanje osnovnega zdravstvenega varstva (23. in 24. člen).

Za izvajanje zdravstvenega varstva predpisuje občina splošne higienske in sanitarne ukrepe ter druge zdravstvene ukrepe, če ni v zakonu predpisano, da predpisujejo posamezne ukrepe organi širših družbeno-političnih skupnosti.

Občina skrbi za izvajanje vseh zdravstvenih ukrepov, če ni to po posebnih predpisih v pristojnosti organov širših družbeno-političnih skupnosti.«

Z novim 104. členom je zajeta določba 36. člena s 105. členom določba 37. člena in s 106. členom so delno zajete določbe 38. in 39. člena splošnega zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstveni službi.

K 14. člen: Ta člen naj se spremeni tako, da se glasi:

»112. člen se črta.«

Sprememba je potrebna zaradi novega 13. c člena in ker vsebuje zadnji odstavek 110. člena enako določbo kot zadnji odstavek 43. člena splošnega zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstveni službi, ki se glede na določbe 46. člena citiranega zakona uporablja neposredno.

K 15. členu: Besedilo tega člena naj se dopolni z naslednjimi novimi točkami:

6. odlok o določitvi organizacij organov in zavodov, ki lahko ustanavljajo določene vrste zdravstvenih zavodov za člane svojih delovnih kolektivov in za izvrševanje svojih nalog (Uradni list LRS, št. 32-218/62);

7. pravilnik o minimalnih pogojih za ureditev in delo naravnih zdravilišč (Uradni list LRS, št. 23-156/62);

8. pravilnik o minimalnih pogojih za ureditev in delo obratnih ambulant (Uradni list SRS, št. 11-103/63);

9. pravilnik o minimalnih pogojih za ureditev in delo reševalnih postaj (Uradni list SRS, št. 23-217/63 in št. 38-303/63).«

Dopolnitev je potrebna, ker se po četrtem odstavku 20. člena splošnega zakona o zdravstveni službi le z zakonom predpisujejo minimalni pogoji za delo, ki jih mora izpolnjevati vsak zdravstveni zavod.

Za 15. členom se doda nov člen, ki se glasi:

15. a člen: »Ko začne veljati ta zakon, prenehajo veljati določbe drugega odstavka 15. člena in določbe 28. člena zakona o naravnih zdravilnih sredstvih in o naravnih zdraviliščih (Uradni list SRS, št. 36-199/64).«

Dopolnitev je potrebna, ker se le z zakonom lahko določijo minimalni pogoji za ureditev in delo naravnih zdravilišč in ker se predlaga dopolnitev 15. člena tega zakona (točka 7).

K 17. členu: Na koncu osme vrste se beseda »sekretar« nadomesti z besedo »sekretariat«.

Sprememba je redakcijskega značaja.

Odbor predlaga Republiškemu zboru, da predloženi zakon z navedenimi spremembami in dopolnitvami sprejme.

Za poročevalca na seji Republiškega zbora je odbor določil poslanca dr. Meto Skerget.

Št.: 50-6/65

Ljubljana, 22. 3. 1965

Predsednik:

dr. Jože Benigar l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
SOCIALNO-ZDRAVSTVENI ZBOR

Odbor za proučevanje zakonskih
in drugih predlogov

POROČILO

k predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o zdravstvenem varstvu in o organizaciji zdravstvene službe v LR Sloveniji

Odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov Socialno-zdravstvenega zbora Skupščine SR Slovenije je na seji dne 19. 3. 1965 razpravljal o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o zdravstvenem varstvu in o organizaciji zdravstvene službe v LR Sloveniji, ki ga je Skupščini predložila komisija Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo.

V načelni razpravi se je odbor strinjal s predlogom zakona, ki pomeni le uskladitev obstoječega zakona z ustavo, s temeljnim zakonom o zavodih ter s splošnim zakonom o zdravstvenem varstvu in zdravstveni službi. Odbor pa je ponovno poudaril, da je potrebno glede na doseženi družbeni razvoj obstoječi zakon vsebinsko spremeniti in zato čimprej pripraviti predlog novega zadevnega zakona.

V podrobni obravnavi besedila zakonskega predloga je odbor hkrati obravnaval amandmaje, ki jih je k zakonskemu predlogu predlagala zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije. Odbor se je s temi amandmaji strinjal, k nekaterim od njih pa je še predlagal manjše spremembe. Upošteva tudi amandmaje zakonodajno-pravne komisije, odbor v celoti predlaga naslednje spremembe in dopolnitve:

Za 3. členom naj se dodata nova člena 3 a in 3 b, ki se glasita:

3. a člen : V 7. členu se doda nov prvi odstavek, ki se glasi:

»Vsi občani imajo pravico do zdravstvenega varstva.«

Dosedanji prvi odstavek postane drugi odstavek.

V istem členu se doda tretji odstavek, ki se glasi:

»Občan ima pravico zahtevati ob pogojih, ki jih predpisuje zakon, da se preveri strokovno delo zdravstvenega delavca gled zdravstvenega varstva, ki mu je bilo izkazano.«

S spremembo je zajeta določba 1. odstavka 6. člena in 2. odstavka 7. člena splošnega zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstveni službi.

3. b člen : V 9. členu se doda drugi odstavek, ki se glasi:

»Tudi vsak občan je v nujnih primerih dolžan, da po svojih možnostih izkaže drugemu prvo pomoč, in če je v nevarnosti življenje, obvesti o tem najbližji zdravstveni zavod ali zdravstvenega delavca.«

S spremembo je zajeta določba 2. odstavka 10. člena splošnega zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstveni službi.

K 5. členu : V 20. a členu naj se v prvem odstavku v četrti vrsti za besedo »nosečnic« namesto podpičja stavi pika, besedilo: »zdravniške preglede nosečnic mora zagotoviti vsaj v četrtem in osmem mesecu nosečnosti« se črta.

Sprememba je potrebna, da se zdravniški pregledi nosečnic ne bi omejili na dva pregleda, kar bi bilo nevzdržno iz medicinskih razlogov, hkrati pa bi bilo tudi v nasprotju s predhodnim besedilom tega člena, ki poudarja stalnost zdravniških pregledov nosečnic.

V 20. c členu naj se v prvem odstavku v prvi vrsti za besedo »otroci« dodata besedi »in mladina«.

Sprememba je potrebna, ker pod pojmom otroka razumemo otroka do 14. leta starosti, zdravniške preglede pa je treba zagotoviti tudi ostali šolski mladini.

V 20. č členu naj se v prvem odstavku v drugi in tretji vrsti črtata besedi »benigne oziroma«.

Sprememba je umestna, ker je ista misel izražena z nadaljnjim besedilom.

V 20. d členu naj se črta besedilo drugega odstavka, ki se glasi: »Mrliško pregledno službo opravljajo zdravniki.«

Sprememba je potrebna, ker se s predloženim zakonom dosedanji zakon samo usklajuje z ustavo in zveznimi predpisi, to določilo pa bi pomenilo vsebinsko spremembo.

Za 5. členom naj se dodajo naslednji novi členi, ki se glasijo:

5. a člen : V 29. členu se doda četrti odstavek, ki se glasi:

»Zdravstveno varstvo imajo pravico zahtevati za bolnika, ki je mladoleten ali mu je bila odvzeta opravilna sposobnost, tudi starši oziroma skrbnik, najbližji sorodniki, delovna skupnost oziroma sindikalna organizacija ali druga zainteresirana organizacija, ki je bolnik njen član, kot tudi zavod za socialno zavarovanje.«

S spremembo je smiselno zajeta določba 9. člena splošnega zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstveni službi.

5. b člen : Za 35. členom se doda nov 35. a člen, ki se glasi:

»Pri dajanju zdravstvenega varstva mora biti upoštevana človekova osebnost in njegovo dostojanstvo.

Med zdravljenjem in uveljavljanjem drugih oblik zdravstvenega varstva se morajo občani ravnati po navodilih zdravstvenih delavcev in po splošnih aktih

zdravstvenega zavoda o pogojih za prebivanje in o obnašanju v zdravstvenem zavodu.«

S spremembo je zajeta določba 11. člen aspošnega zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstveni službi.

5. c člen : Za 38. členom se doda nov 38. a člen, ki se glasi:

»Z organizacijo in delom zdravstvenih zavodov in zdravstvenih delavcev se uresničuje načelo enotnosti preventivnega in kurativnega dela.«

S spremembo je zajeta določba 16. člena splošnega zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstveni službi.

5. č člen : Za 48. členom se doda nov 48. a člen, ki se glasi:

»Za zdravstvene zavode kot samostojne in samoupravne delovne organizacije se uporabljajo splošni predpisi, ki veljajo za zavode oziroma za vse delovne organizacije, če ni v zakonu drugače določeno.«

S spremembo je zajeta določba 1. odstavek 18. člena splošnega zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstveni službi.

Za 8. členom se doda nov člen, ki se glasi:

8. a člen : V 58. členu se doda nov drugi odstavek, ki se glasi:

»Pod pogoji, ki jih določa zakon, so lahko posamezni zdravstveni zavodi ustanovljeni za določene oblike zdravstvenega varstva za člane delovne skupnosti posameznih delovnih in drugih organizacij ali državnih organov, ali pa za izvrševanje posebnih nalog v zvezi z dejavnostjo teh organizacij oziroma organov.«

Sedanji drugi odstavek, ki postane tretji odstavek, se spremeni tako, da se glasi:

»Minimalni pogoji za delo, ki jih mora izpolnjevati vsak zdravstveni zavod, se določijo z zakonom.«

S spremembo je zajeta določba 21. člena in četrtega odstavka 20. člena splošnega zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstveni službi.

K 13. členu : V 69. členu se v drugem odstavku v tretji vrsti za besedo »delavcev« stavi pika, črta pa se besedilo« (prvi odstavek)«

Sprememba je redakcijskega značaja.

V 73. členu se v prvem odstavku v drugi vrsti črta beseda »visoko«.

Sprememba je umestna, ker v vseh zdravstvenih zavodih ni potrebno, da bi imel direktor visoko zdravstveno ali drugo strokovno izobrazbo, sicer pa tretji odstavek tega člena predvideva, da se vprašanje strokovne izobrazbe direktorja ureja s statutom.

V 74. členu se v prvi vrsti beseda »najvišje« nadomesti z besedo »ustrezne«.

Sprememba je potrebna zaradi sprememb v 73. členu.

Za 13. členom se dodajo trije novi členi, ki se glasijo:

13. a člen : V 87. členu se za četrtem odstavkom doda nov, peti odstavek, ki se glasi:

»Naloge zdravstvenih centrov so posebnega družbenega pomena.«

S spremembo je zajeta določba prvega odstavka 27. člena splošnega zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstveni službi.

13. b člen : Naslov VI. poglavja se spremeni tako, da se glasi: »VI. Pravice in dolžnosti družbeno-političnih skupnosti«.

Sprememba je uskladitvenega značaja.

13. c člen : Členi 104 do 108 se zamenjajo z naslednjimi členi, ki se glasijo:

»104. člen

Družbeno-politične skupnosti zagotavljajo v okviru svojih pravic in dolžnosti kar najbolj ugodne pogoje za zdravstveno varstvo in skrbijo za organiziranje in uspešno delovanje zdravstvene službe na svojem območju.

105. člen

Za izboljšanje zdravstvenega stanja občanov in za čim uspešnejše zdravstveno varstvo si zagotovi vsaka družbeno-politična skupnost program zdravstvenega varstva in orientacijski program razvoja mreže zdravstvenih zavodov na svojem območju.

Program, ki ga sprejme skupnost socialnega zavarovanja za dejavnost socialnega zavarovanja na področju zdravstvenega varstva zavarovancev, mora biti v skladu s programom zdravstvenega varstva družbeno-politične skupnosti in z orientacijskim programom razvoja mreže zdravstvenih zavodov na ustreznem območju.

Programne iz prvega odstavka tega člena sprejme skupščina ustrezne družbeno-politične skupnosti.

106. člen

V občini se zagotavljajo pogoji za uresničevanje osnovnega zdravstvenega varstva (23. in 24. člen).

Za izvajanje zdravstvenega varstva predpisuje občina splošne higienske in sanitarne ukrepe ter druge zdravstvene ukrepe, če ni v zakonu predpisano, da predpisujejo posamezne ukrepe organi širših družbeno-političnih skupnosti.

Občina skrbi za izvajanje vseh zdravstvenih ukrepov, če ni to po posebnih predpisih v pristojnosti organov širših družbeno-političnih skupnosti.«

Z novim 104. členom je zajeta določba 36. člena, s 105. členom določba 37. člena in s 106. členom so delno zajete določbe 38. in 39. člena splošnega zakona o varstvu in zdravstveni službi.

K 14. členu: Ta člen naj se spremeni tako, da se glasi:

»112. člen se črta.«

Sprememba je potrebna zaradi novega 13. c člena in ker vsebuje zadnji odstavek 110. člena enako določbo kot zadnji odstavek 43. člena splošnega zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstveni službi, ki se glede na določbe 46. člena citiranega zakona uporablja neposredno.

K 15. členu: Besedilo tega člena naj se dopolni z naslednjimi novimi točkami:

6. odlok o določitvi organizacij organov in zavodov, ki lahko ustanavljajo določene vrste zdravstvenih zavodov za člane svojih delovnih kolektivov in za izvrševanje svojih nalog (Uradni list LRS, št. 32-218/62);

7. pravilnik o minimalnih pogojih za ureditev in delo naravnih zdravilišč (Uradni list LRS, št. 23-156/62);

8. pravilnik o minimalnih pogojih za ureditev in delo obratnih ambulant (Uradni list SRS, št. 11-103/63);

9. pravilnik o minimalnih pogojih za ureditev in delo reševalnih postaj (Uradni list SRS, št. 23-217/63 in št. 38-303/63).«

Dopolnitev je potrebna, ker se po četrtem odstavku 20. člena splošnega zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstveni službi le z zakonom predpisujejo minimalni pogoji za delo, ki jih mora izpolnjevati vsak zdravstveni zavod.

Za 15. členom se doda nov člen, ki se glasi:

15. a člen: »Ko začne veljati ta zakon, prenehajo veljati določbe drugega odstavka 15. člena in določbe 28. člena zakona o naravnih zdravilnih sredstvih in o naravnih zdraviliščih (Uradni list SRS, št. 36-199/64).«

Dopolnitev je potrebna, ker se le z zakonom lahko določijo minimalni pogoji za ureditev in delo naravnih zdravilišč in ker se predlaga dopolnitev 15. člena tega zakona (točka 7).

K 17. členu: Na koncu osme vrste se beseda »sekretar« nadomesti z besedo »sekretariat«.

Sprememba je redakcijskega značaja.

Odbor predlaga Socialno-zdravstvenemu zboru, da predloženi zakon z navedenimi spremembami in dopolnitvami sprejme.

Za poročevalca na seji zbora je odbor določil poslanca dr. Poldeta Hladnika.
Št.: 50-6/65

Ljubljana, 22. 3. 1965

Podpredsednica:
Minka Kovač l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
Zakonodajno-pravna komisija

POROČILO

k predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o zdravstvenem varstvu in o organizaciji zdravstvene službe v LR Sloveniji

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije je na svoji seji dne 19. 3. 1965 obravnavala predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o zdravstvenem varstvu in o organizaciji zdravstvene službe v LR Sloveniji, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložila komisija Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo.

V načelni obravnavi k zakonskemu predlogu ni bilo pripomb. Komisija je ugotovila, da se s predlaganim zakonom obstoječi republiški zakon o zdravstvenem varstvu in o organizaciji zdravstvene službe v LR Sloveniji usklajuje z ustavo, s temeljnim zakonom o zavodih, ter s splošnim zakonom o zdravstvenem varstvu in zdravstveni službi. Poleg uskladitve že navedenega republiškega zakona pa zakonski predlog ureja tudi nekatera druga vprašanja zdravstvenega varstva in zdravstvene službe, ki so bila doslej urejena v posameznih uredbah, odredbah in pravilnikih, pa se po novi ustavi lahko v osnovi urejajo le z zakonom.

V podrobni obravnavi zakonskega predloga je komisija ugotovila, da v zakonskem predlogu niso v zadostnem obsegu upoštevane oziroma povzete določbe novega besedila splošnega zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstveni službi (Uradni list SFRJ, št. 9-120/65), ki se glede na značaj zveznega zakona kot splošnega zakona po novi ustavni ureditvi neposredno več ne uporabljajo; slednje ne velja le za določbe 40. do 45. člena zveznega zakona, ki so

v stvari predmet popolne oziroma temeljne zvezne zakonodaje. Glede na to je komisija predlagala naslednje spremembe in dopolnitve:

Za 3. členom naj se dodata nova člena 3 a in 3 b, ki se glasita:

3. a člen : V 7. členu se doda nov prvi odstavek, ki se glasi: »Vsi občani imajo pravico do zdravstvenega varstva.«

Dosedanji prvi odstavek postane drugi odstavek.

V istem členu se doda tretji odstavek, ki se glasi: »Občan ima pravico zahtevati ob pogojih, ki jih predpisuje zakon, da se preveri strokovno delo zdravstvenega delavca glede zdravstvenega varstva, ki mu je bilo izkazano.«

S spremembo je prevzeta določba prvega odstavka 6. člena in drugega odstavka 7. člena splošnega zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstveni službi.

3. b člen : V 9. členu se doda drugi odstavek, ki se glasi: »Tudi vsak občan je v nujnih primerih dolžan, da po svoji možnosti izkaže drugemu prvo pomoč, in če je v nevarnosti življenje, obvesti o tem najbližji zdravstveni zavod ali zdravstvenega delavca.«

S spremembo je zajeta določba drugega odstavka 10. člena splošnega zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstveni službi.

Za 5. členom naj se dodajo naslednji novi členi, ki se glasijo:

5. a člen : V 29. členu se doda četrti odstavek, ki se glasi: »Zdravstveno varstvo imajo pravico zahtevati za bolnika, ki je mladoleten ali mu je bila odvzeta opravilna sposobnost, tudi starši oziroma skrbnik, najbližji sorodniki, delovna skupnost oziroma sindikalna organizacija ali druga zainteresirana organizacija, ki je bolnik njen član, kot tudi zavod za socialno zavarovanje.«

S spremembo je smiselno zajeta določba 9. člena splošnega zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstveni službi.

5. b člen : Za 35. členom se doda nov, 35. a člen, ki se glasi: »Pri dajanju zdravstvenega varstva mora biti upoštevana človekova osebnost in njegovo dostojanstvo.

Med zdravljenjem in uveljavljanjem drugih oblik zdravstvenega varstva se morajo občani ravnati po navodilih zdravstvenih delavcev in po splošnih aktih zdravstvenega zavoda o pogojih za prebivanje in o obnašanju v zdravstvenem zavodu.«

S spremembo je povzeta določba 11. člena splošnega zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstveni službi.

5. c člen : Za 38. členom se doda nov 38. a člen, ki se glasi: »Z organizacijo in delom zdravstvenih zavodov in zdravstvenih delavcev se uresničuje načelo enotnosti preventivnega in kurativnega dela.«

S spremembo je zajeta določba 16. člena splošnega zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstveni službi.

5. č člen : Za 48. členom se doda nov 48. a člen, ki se glasi: »Za zdravstvene zavode kot samostojne in samoupravne delovne organizacije se uporabljajo splošni predpisi, ki veljajo za zavode oziroma za vse delovne organizacije, če ni v zakonu drugače določeno.«

S spremembo je zajeta določba prvega odstavka 18. člena splošnega zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstveni službi.

Za 8. členom se doda nov člen, ki se glasi:

8. a člen : V 58. členu se doda nov drugi odstavek, ki se glasi: »Pod pogoji, ki jih določa zakon, so lahko posamezni zdravstveni zavodi ustanovljeni za določene oblike zdravstvenega varstva za člane delovne skupnosti posamez-

nih delovnih in drugih organizacij ali državnih organov, ali pa za izvrševanje posebnih nalog v zvezi z dejavnostjo teh organizacij oziroma organov.«

Sedanji drugi odstavek, ki postane tretji odstavek, se spremeni tako, da se glasi:

»Minimalni pogoji za delo, ki jih mora izpolnjevati vsak zdravstveni zavod, se določijo z zakonom.«

S spremembo je zajeta določba četrtega odstavka 20. člena in 21. člena splošnega zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstveni službi.

K 13. členu: V 74. členu se v prvi vrsti beseda »najvišje« nadomesti z besedama »ustrezno visoke«.

S to spremembo se določba o stopnji zdravstvene strokovne izobrazbe direktorja zdravstvenega zavoda v tem členu usklajuje z določbo prvega odstavka v prejšnjem členu.

Za 13. členom se dodajo trije novi členi, ki se glasijo:

13. a člen: V 87. členu se za četrtem odstavkom doda nov peti odstavek, ki se glasi:

»Naloge zdravstvenih centrov so posebnega družbenega pomena.«

S spremembo je zajeta določba prvega odstavka 27. člena splošnega zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstveni službi.

13. b člen: Naslov VI. poglavja se spremeni tako, da se glasi: »VI. Pravice in dolžnosti družbeno-političnih skupnosti«.

S to spremembo se naslov VI. poglavja zakona usklajuje z novo ustavno ureditvijo.

13. c člen: Členi 104. do 108. se zamenjajo z naslednjimi členi, ki se glasijo:

»104. člen

Družbeno-politične skupnosti zagotavljajo v okviru svojih pravic in dolžnosti kar najbolj ugodne pogoje za zdravstveno varstvo in skrbijo za organiziranje in uspešno delovanje zdravstvene službe na svojem območju.

105. člen

Zaboljšanje zdravstvenega stanja občanov in za čim uspešnejše zdravstveno varstvo si zagotovi vsaka družbeno-politična skupnost program zdravstvenega varstva in orientacijski program razvoja mreže zdravstvenih zavodov na svojem območju.

Program, ki ga sprejme skupnost socialnega zavarovanja za dejavnost socialnega zavarovanja na področju zdravstvenega varstva zavarovancev, mora biti v skladu s programom zdravstvenega varstva družbeno-politične skupnosti in z orientacijskim programom razvoja mreže zdravstvenih zavodov na ustreznem območju.

Programe iz prvega odstavka tega člena sprejme skupščina ustrezne družbeno-politične skupnosti.

106. člen

V občini se zagotavljajo pogoji za uresničevanje osnovnega zdravstvenega varstva (23. in 24. člen).

Za izvajanje zdravstvenega varstva predpisuje občina splošne higienske in sanitarne ukrepe ter druge zdravstvene ukrepe, če ni v zakonu predpisano, da predpisujejo posamezne ukrepe organi širših družbeno-političnih skupnosti.

Občina skrbi za izvajanje vseh zdravstvenih ukrepov, če ni to po posebnih predpisih v pristojnosti organov širših družbeno-političnih skupnosti.«

Z novim 104. členom je zajeta določba 36. člena, s 105. členom določba 37. člena in s 106. členom so delno zajete določbe 38. in 39. člena splošnega zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstveni službi.

K 14. členu: Besedilo člena naj se spremeni tako, da se glasi: »112. člen se črta.«

Sprememba je potrebna zaradi določb novega 13. c člena in ker vsebuje zadnji odstavek 110. člena enako določbo kot zadnji odstavek 43. člena splošnega zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstveni službi, ki se glede na določbe 46. člena citiranega zakona uporablja neposredno.

K 15. členu: Besedilo tega člena naj se dopolni z naslednjimi novimi točkami:

6. odlok o določitvi organizacij, organov in zavodov, ki lahko ustanavljajo določene vrste zdravstvenih zavodov za člane svojih delovnih kolektivov in za izvrševanje svojih nalog (Uradni list LRS, št. 32-218/62);

7. pravilnik o minimalnih pogojih za ureditev in delo naravnih zdravilišč (Uradni list LRS, št. 23-156/62);

8. pravilnik o minimalnih pogojih za ureditev in delo obratnih ambulant (Uradni list SRS, št. 11-103/63);

9. pravilnik o minimalnih pogojih za ureditev in delo reševalnih postaj (Uradni list SRS, št. 23-217/63 in št. 38-303/63).«

Dopolnitev je potrebna, ker se po četrtem odstavku 20. člena splošnega zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstveni službi le z zakonom predpisujejo minimalni pogoji za delo, ki jih mora izpolnjevati vsak zdravstveni zavod; prav tako je vsebina odloka pod točko 6 urejena z zakonom.

Za 15. členom se doda nov člen, ki se glasi:

15. a člen: »Ko začne veljati ta zakon, prenehajo veljati določbe drugega odstavka 15. člena in določbe 28. člena zakona o naravnih zdravilnih sredstvih in o naravnih zdraviliščih (Uradni list SRS, št. 36-199/64).«

Dopolnitev je potrebna, ker se le z zakonom lahko določijo minimalni pogoji za ureditev in delo naravnih zdravilišč in ker se predlaga dopolnitev 15. člena tega zakona (točka 7).

Predstavniki komisije Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo se je s predlaganimi spremembami in dopolnitvami strinjal in so tako postale sestavni del zakonskega predloga.

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije meni, da je zakonski predlog s predlaganimi spremembami in dopolnitvami v skladu z ustavo in s pravnim sistemom ter predlaga, da ga pristojna zborna Skupščina SR Slovenije sprejmeta.

Št.: 50-6/65

Ljubljana, 20. 3. 1965

Predsednik:

Dr. Josip Globevnik l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE

Komisija za usklajevanje republiških
predpisov z ustavo
in Zakonodajno-pravna komisija

POROČILO

**k amandmajem k predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona
o zdravstvenem varstvu in o organizaciji zdravstvene službe v LR Sloveniji**

Komisija Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo in zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije sta na svoji seji dne 27. 3. 1965 obravnavali amandmaje k predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o zdravstvenem varstvu in o organizaciji zdravstvene službe v LR Sloveniji, ki sta jih na skupni seji dne 19. 3. 1965 predlagala odbor za zdravstvo in socialno politiko Republiškega zbora Skupščine SR Slovenije ter odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov Socialno-zdravstvenega zbora Skupščine SR Slovenije.

Glede amandmajev k 5., 13. in 17. členu zakonskega predloga komisiji nimata pripomb, razen glede amandmaja k 13. členu zakonskega predloga, kolikor se nanaša na 69. člen zakona.

Komisiji se ne strinjata k predlogom, da se v novem besedilu drugega odstavka 69. člena zakona črta besedilo » (prvi odstavek)«. Po mnenju komisij je ta dostavek potreben zaradi večje jasnosti določbe drugega odstavka 69. člena zakona.

Komisija Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo je naknadno predlagala, da se za 17. členom zakonskega predloga vstavi nov 17. a člen z besedilom:

»17. a člen

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije je pooblaščenca, da določi in izda prečiščeno besedilo zakona o zdravstvenem varstvu in o zdravstveni službi v SR Sloveniji.«

Zakonodajno-pravna komisija se je s tem predlogom strinjala.

Št.: 50-6/65

Ljubljana, 29. 3. 1965

Zakonodajno-pravna komisija
Predsednik:
Dr. Josip Globevnik l. r.

Komisija za usklajevanje republiških predpisov z ustavo
Predsednik:
Mitja Ribičič l. r.

PREDLOG ZAKONA
o skladu SR Slovenije za socialne zavode

1. člen

Sklad za socialne ustanove, ki je bil ustanovljen z uredbo o ustanovitvi sklada za socialne ustanove in o uporabi njegovih sredstev (Ur. l. LRS, št. 3-8/52), nadaljuje z delom kot Sklad SRS za socialne zavode (v nadaljnjem besedilu: sklad).

2. člen

Dohodki sklada so denarne kazni, ki se po temeljnem zakonu o prekrških stekajo v sklad, sredstva, ki se dodeljujejo iz republiškega proračuna, ter drugi dohodki.

3. člen

Sredstva sklada se uporabljajo za financiranje izgradnje posameznih socialnih zavodov ter za financiranje izdelave študijskih programov, projektov in drugih analiz, ki so posebnega pomena za razvoj izgradnje socialnih zavodov v vsej republiki. Sredstva sklada se dajejo kot kredit, brez obveznosti vračila pa ob pogojih, ki se določijo s statutom sklada.

4. člen

Sklad je pravna oseba.

Sklad ima statut; s statutom se določijo zlasti pravice in dolžnosti upravnega odbora ter način poslovanja sklada.

Statut sklada sprejme upravni odbor sklada, potrdi pa Skupščina SR Slovenije.

5. člen

Sklad upravlja upravni odbor.

Upravni odbor ima predsednika in deset članov, ki jih imenuje za dobo dveh let Skupščina SR Slovenije, in sicer po enega člana na predlog Republiškega sekretariata za socialno varstvo, Republiškega sekretariata za notranje zadeve, Zveze prijateljev mladine Slovenije, Društva socialnih delavcev Slovenije, Društva upokojencev SR Slovenije, Koordinacijskega odbora domov za stare, enega člana, ki ga sporazumno predlagajo centri za socialno delo, druge člane pa izmed strokovnjakov in javnih delavcev, zainteresiranih za razvoj in napredek socialnega varstva.

6. člen

Dohodki sklada se v skladu z družbenim planom SR Slovenije in smernicami Skupščine SR Slovenije določajo in razporejajo s finančnim načrtom.

Finančni načrt sprejme upravni odbor sklada in ga predloži Skupščini SR Slovenije na vpogled.

7. člen

Predvideni in dejanski dohodki ter predvidena in dejanska razporeditev in uporaba sredstev se izkazuje z zaključnim računom.

Zaključni račun sprejme upravni odbor sklada in ga predloži hkrati s poročilom o poslovanju sklada Skupščini SR Slovenije na vpogled.

8. člen

Administrativno in tehnično delo za sklad opravlja Republiški sekretariat za socialno varstvo.

9. člen

Upravni odbor sklada sprejme statut sklada in ga predloži v potrditev Skupščini SR Slovenije v treh mesecih od dneva uveljavitve tega zakona.

Do potrditve statuta sklada se uporabljajo sedanja pravila sklada.

Do imenovanja upravnega odbora po tem zakonu upravlja sklad sedanji upravni odbor.

10. člen

Ko začne veljati ta zakon, preneha veljati uredba o ustanovitvi sklada za socialne ustanove in o uporabi njegovih sredstev (Ur. list LRS, št. 3-8/52) ter na njeni podlagi izdani predpisi.

11. člen

Ta zakon začne veljati osmi dan po objavi v »Uradnem listu SR Slovenije«.

OBRAZLOŽITEV

V skladu s sistemom družbenega samoupravljanja, ki je osnova in vsebina naše nove ustavne ureditve, je uveljavljeno ustavno načelo finančne samostojnosti družbeno-političnih skupnosti. Vsaka družbeno-politična skupnost samostojno določa sredstva za pokrivanje svojih potreb in s temi sredstvi samostojno razpolaga (27. člen ustave SFRJ, 35. člen ustave SR Slovenije). Financiranje svojih nalog izvaja družbeno-politična skupnost preko svojega proračuna, financiranje določenih nalog pa lahko tudi preko skladov in prek posebnih računov. Ustava naše republike je določila, da se prek družbenih skladov družbeno-politične skupnosti lahko financirajo družbene naloge trajnejšega pomena na posameznih področjih, hkrati pa je določila, da se ti skladi upravljaajo po načelih družbenega upravljanja; organe in način upravljanja sklada določa v skladu z zakonom statut sklada (48. člen).

Ustavno načelo o finančni samostojnosti družbeno-političnih skupnosti je razčlenil sredi preteklega leta izdani zvezni temeljni zakon o financiranju družbeno-političnih skupnosti (Ur. l. SFRJ, št. 31-426/64). V novem sistemu financiranja družbeno-političnih skupnosti, ki je bil vzpostavljen z navedenim zakonom in ki je pričel veljati s 1. januarjem 1965, je bližje določen tudi režim financiranja prek skladov (66. do 89. člen). Te določbe zveznega zakona so bile prevzete v naš republiški zakon o financiranju družbeno-političnih skupnosti (Ur. l. SRS, št 36-196/64).

Vprašanje financiranja nekaterih družbenih področij je danes urejeno s posebnimi zveznimi zakoni. Ti zakoni doslej še niso bili usklajeni z ustavo oziroma bodo predmet ponovne proučitve takrat, ko se bo samo področje ustrezne družbene dejavnosti na novo z zakonom urejalo, kar se bo vsaj v določenem delu izvršilo šele po preteku roka, ki je določen za uskladitev zakonov z ustavo. Komisija Skupščine SRS za usklajevanje republiških zakonov z ustavo je glede na navedeno prišla do sklepa, da je treba v uskladitvenem roku izvršiti samo uskladitev obstoječih zakonov o skladih oziroma ustreznih drugih ustanovitve-

nih aktov skladov z novo ustavno ureditvijo ter z novim sistemom financiranja družbeno-političnih skupnosti, vzpostavljenim z navedenima zakonoma. Druga vprašanja, ki so v zvezi s samim načinom financiranja posameznih dejavnosti (npr. ali financirati določeno dejavnost prek sklada ali na drug način), bo po mnenju komisije možno in seveda tudi potrebno obravnavati šele potem, ko bo tako na zveznem kakor tudi na republiškem nivoju izvršena uskladitev zakonov z ustavo in ko se bo znova razpravljalo o celotni zakonski ureditvi posameznih področij oziroma posebej o sistemu njihovega financiranja. Izhajajoč iz tega koncepta je bil pripravljen predlog zakona.

Sklad za socialne ustanove je bil ustanovljen z uredbo o ustanovitvi sklada za socialne ustanove in o uporabi njegovih sredstev (Ur. l. LRS, št. 3-8/52). Z zakonskim predlogom se spreminja pravna oblika tega predpisa, ker se po temeljnem zakonu o financiranju družbeno-političnih skupnosti v skladu z novo ustavo republiški skladi ustanovljajo z zakonom. Kot osnova pri sestavljanju zakonskega predloga so poleg ustanovitvene uredbe služila tudi pravila sklada, ki jih je 27. 6. 1962 sprejel svet za socialno varstvo LRS in ki jih je potrdil odbor Izvršnega sveta za splošna in upravna vprašanja dne 26. 9. 1962.

Bistvene spremembe, ki jih prinaša zakonski predlog v primerjavi z dosedanjjo ureditvijo, so naslednje:

- upravni odbor sklada imenuje Skupščina SRS,
- statut sklada potrjuje Skupščina SRS,
- finančni načrt in zaključni račun sklada se predložita na vpogled Skupščini SRS.

Dodan je nov 9. člen, ki ima prehodni pomen za čas, dokler ne bo sprejet statut oziroma dokler ne bo imenovan nov upravni odbor sklada.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
REPUBLIŠKI ZBOR

Odbor za zdravstvo in socialno politiko

P O R O Č I L O

k predlogu zakona o skladu SRS za socialne zavode

Odbor za zdravstvo in socialno politiko Republiškega zbora Skupščine SR Slovenije je na skupni seji z odborom Socialno-zdravstvenega zbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov dne 19. 3. 1965 razpravljal o predlogu zakona o skladu SRS za socialne zavode, ki ga je Skupščini predložila komisija Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo.

V načelni razpravi se je odbor z zakonskim predlogom strinjal.

V podrobni obravnavi besedila zakonskega predloga je odbor obravnaval tudi naslednji amandma, ki ga je predlagala zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije in s katerim se je predstavnik predlagatelja zakonskega predloga strinjal:

K 2. členu: Ta člen naj se spremeni tako, da se glasi:

»Dohodki sklada so sredstva, ki se dodeljujejo iz republiškega proračuna, dohodki po posebnih predpisih ter drugi dohodki.«

Odbor se je z navedenim amandmajem strinjal.

Sprememba tega člena je potrebna zato, ker so denarne kazni, ki so se po sedanjem temeljnem zakonu o prekrških stekale v ta sklad, po novem temeljnem zakonu o prekrških, dohodek republiškega proračuna in ne več tega sklada. Hkrati pa se s spremembo odpira možnost, da se dohodki sklada določijo tudi s posebnimi predpisi.

Odbor ni imel pripomb k drugim členom.

Odbor predlaga Republiškemu zboru, da sprejme predloženi zakonski predlog.

Odbor je določil za poročevalca na seji Republiškega zbora poslanca Staneta Volka.

Št.: 022-60/65

Ljubljana, 20. 3. 1965

Predsednik:

Dr. Jože Benigar l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
SOCIALNO-ZDRAVSTVENI ZBOR

Odbor za proučevanje zakonskih
in drugih predlogov

POROČILO

k predlogu zakona o skladu SRS za socialne zavode

Odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov Socialno-zdravstvenega zbora Skupščine SR Slovenije je na skupni seji z odborom Republiškega zbora za zdravstvo in socialno politiko dne 19. 3. 1965 razpravljal o predlogu zakona o skladu SR Slovenije za socialne zavode, ki ga je Skupščini predložila komisija Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo.

V načelni razpravi se je odbor s predlogom zakona strinjal.

V podrobni obravnavi besedila zakonskega predloga je odbor obravnaval tudi naslednji amandma, ki ga je predlagala zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije in s katerim se je predstavnik predlagatelja zakonskega predloga strinjal:

K 2. členu: Ta člen naj se spremeni tako, da se glasi:

»Dohodki sklada so sredstva, ki se dodeljujejo iz republiškega proračuna, dohodki po posebnih predpisih, ter drugi dohodki.«

Odbor se je z navedenim amandmajem strinjal.

Sprememba tega člena je potrebna zaradi tega, ker so denarne kazni, ki so se po sedanjem temeljnem zakonu o prekrških stekale v ta sklad, po novem temeljnem zakonu o prekrških dohodek republiškega proračuna, ne pa več tega sklada, hkrati pa se s spremembo odpira možnost, da se dohodki sklada določijo tudi s posebnimi predpisi.

Odbor ni imel pripomb k drugim členom.

Odbor predlaga Socialno-zdravstvenemu zboru, da predloženi zakonski predlog sprejme.

Odbor je določil za poročevalca na seji zbora poslanko Milico Šali.

Št.: 022-60/65

Ljubljana, 20. 3. 1965

Podpredsednica:
Minka Kovač l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE

Zakonodajno-pravna komisija

POROČILO

k predlogu zakona o skladu SRS za socialne zavode

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije je na svoji seji dne 19. 3. 1965 obravnavala predlog zakona o skladu SRS za socialne zavode, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložila komisija Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo.

V načelni obravnavi k predlogu zakona ni bilo pripomb.

V podrobni obravnavi zakonskega predloga je komisija predlagala spremembo besedila 2. člena, ki naj se glasi:

»Dohodki sklada so sredstva, ki se dodeljujejo iz republiškega proračuna, dohodki po posebnih predpisih, ter drugi dohodki.«

Sprememba je potrebna zaradi tega, ker so denarne kazni, ki so se po dose-
danjem temeljnem zakonu o prekrških stekale v ta sklad, po novem temeljnem
zakonu o prekrških dohodek republiškega proračuna. Hkrati pa se s spremembo
daje možnost, da se dohodki sklada določijo tudi s posebnimi predpisi.

Predstavnik komisije Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških
predpisov z ustavo, ki je predlagatelj zakona, se je s predlagano spremembo
strinjal in je tako postala sestavni del besedila zakonskega predloga.

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije meni, da je predlog
zakona z navedeno spremembo v skladu z ustavo in s pravnim sistemom ter
predlaga, da ga pristojna zboru Skupščine SR Slovenije sprejmeta.

Št.: 022-60/65

Ljubljana, 20. 3. 1965

Predsednik:
Dr. Josip Globevnik l. r.

PREDLOG ZAKONA

o družbeni denarni pomoči žrtvam fašističnega nasilja in njihovim družinam

1. člen

Žrtve fašističnega nasilja in njihove družine imajo pravico do denarne po-
moči po določbah tega zakona, kolikor jim je ta pravica pripadala na podlagi
1. člena uredbe o podeljevanju denarnih podpor žrtvam fašističnega nasilja in
njihovim družinam (Uradni list LRS, št. 11-39/53).

2. člen

Denarno pomoč po tem zakonu zagotavljajo občine.

Občinska skupščina določi s svojim predpisom obseg in višino denarne pomoči.

3. člen

O zahtevku za priznanje pravice do denarne pomoči odloča za socialno varstvo pristojni organ skupščine občine, na katere območju ima upravičenec stalno prebivališče.

4. člen

Z dnem uveljavitve tega zakona preneha veljati uredba o podeljevanju denarnih podpor žrtvam fašističnega nasilja in njihovim družinam (Uradni list LRS, št. 11-39/53) in na njeni podlagi izdano navodilo (Uradni list LRS, št. 17-64/53 in št. 42-204/58).

5. člen

Ta zakon začne veljati osmi dan po objavi v »Uradnem listu SRS«.

OBRAZLOŽITEV

Z uredbo Izvršnega sveta Ljudske skupščine LR Slovenije o podeljevanju denarnih podpor žrtvam fašističnega nasilja in njihovim družinam (Uradni list LRS, št. 11-39/53) je bila priznana pravica do stalne državne podpore tistim žrtvam fašističnega nasilja in njihovim družinam, ki jim je dotlej pripadala začasna denarna podpora po odloku Nacionalnega komiteja osvoboditve Jugoslavije o podeljevanju začasne denarne podpore nepreskrbljenim rodbinam borcev Narodnoosvobodilne vojske in Partizanskih odredov Jugoslavije ter padlih borcev Narodnoosvobodilne vojske in Partizanskih odredov Jugoslavije, invalidom Narodnoosvobodilne vojske in njihovim rodbinam kakor tudi rodbinam žrtev fašističnega terorja (Uradni list FLRJ, št. 58-669/52).

Materija navedene uredbe je takega značaja, da mora biti po novi ustavni ureditvi urejena z zakonom. Hkrati pa je treba tudi določbe dosedanje uredbe uskladiti z ustavnimi načeli.

Zakonski predlog pravice do družbene denarne pomoči v primerjavi z dosedanjo uredbo ne razširja in v tem oziru ohranja dosedanjo ureditev. Pač pa se spreminjajo določbe o pristojnosti za reševanje zadev (ugotavljanje in določanje višine stalne denarne podpore) in o zagotavljanju sredstev za denarno pomoč. Po uredbi so navedene pristojnosti pripadale okrajnim in mestnim ljudskim odborom ter so se tudi sredstva zagotavljala v njihovih proračunih. Po zakonskem predlogu denarno pomoč žrtvam fašističnega nasilja in njihovim družinam zagotavljajo občine, ki s svojimi predpisi tudi določajo obseg in višino denarne pomoči. Za socialno varstvo pristojni organ skupščine občine, na katere območju ima upravičenec stalno prebivališče, pa odloča o zahtevku za priznanje pravice do družbene denarne pomoči.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
REPUBLICKI ZBOR

Odbor za zdravstvo in socialno politiko

POROČILO

**k predlogu zakona o družbeni denarni pomoči žrtvam fašističnega nasilja
in njihovim družinam**

Odbor za zdravstvo in socialno politiko Republiškega zbora Skupščine SR Slovenije je na skupni seji z odborom Socialno-zdravstvenega zbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov dne 19. 3. 1965 razpravljal o predlogu zakona o družbeni denarni pomoči žrtvam fašističnega nasilja in njihovim družinam, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložila komisija Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo.

V načelni razpravi se je odbor z zakonskim predlogom strinjal in tudi ni imel nikakršnih pripomb k posameznim členom.

Odbor predlaga Republiškem zboru Skupščine SR Slovenije, da sprejme predloženi zakonski predlog.

Odbor je določil za poročevalca na seji Republiškega zbora poslanca Rada Dolgana.

Št.: 191-12/65

Ljubljana, 20. 3. 1965

Predsednik:

Dr. Jože Benigar l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
SOCIALNO-ZDRAVSTVENI ZBOR

Odbor za proučevanje zakonskih
in drugih predlogov

POROČILO

**k predlogu zakona o družbeni denarni pomoči žrtvam fašističnega nasilja
in njihovim družinam**

Odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov Socialno-zdravstvenega zbora Skupščine SR Slovenije je na skupni seji z odborom Republiškega zbora za zdravstvo in socialno politiko dne 19. 3. 1965 razpravljal o predlogu zakona o družbeni denarni pomoči žrtvam fašističnega nasilja in njihovim družinam, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložila komisija Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo.

V načelni razpravi se je odbor s predlogom zakona strinjal. Tudi ni imel nobenih pripomb k posameznim členom.

Odbor predlaga Socialno-zdravstvenemu zboru, da predloženi zakonski predlog sprejme.

Odbor je določil za poročevalca na seji zbora poslanko Milico Šali.

Št.: 191-12/65

Ljubljana, 20. 3. 1965

Podpredsednica:

Minka Kovač l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE

Zakonodajno-pravna komisija

POROČILO

**k predlogu zakona o družbeni denarni pomoči žrtvam fašističnega nasilja
in njihovim družinam**

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije je na svoji seji dne 19. 3. 1965 obravnavala predlog zakona o družbeni denarni pomoči žrtvam fašističnega nasilja in njihovim družinam, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložila komisija Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo.

V načelni obravnavi k zakonskemu predlogu ni bilo pripomb. Ugotovljeno je bilo, da se s predloženim zakonom ureja materija dosedanje uredbe o podeljevanju denarnih podpor žrtvam fašističnega nasilja in njihovim družinam (Uradni list LRS, št. 11-39/53), ki je takega značaja, da mora biti po novi ustavni uredbi urejena z zakonom. Hkrati pa se določbe dosedanje uredbe usklajujejo z ustavnimi načeli.

V podrobni obravnavi zakonskega predloga ni bilo predlogov za spremembe in dopolnitve.

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije meni, da je zakonski predlog v skladu z ustavo in s pravnim sistemom ter predlaga, da ga pristojna zborna Skupščina SR Slovenije sprejmeta.

Št.: 191-12/65

Ljubljana, 20. 3. 1965

Predsednik:

Dr. Josip Globevnik l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
SOCIALNO-ZDRAVSTVENI ZBOR

Začasni odbor za proučevanje preventivnega varstva

POROČILO

o obravnavi problematike zavodov za zdravstveno varstvo v SR Sloveniji

Socialno-zdravstveni zbor Skupščine SR Slovenije je na seji dne 27. aprila 1964 sprejel sklep, da se ustanovi začasni odbor za proučevanje preventivnega varstva. Naloga odbora je bila, da prouči problematiko preventive v zdravstvu in socialnem varstvu. Glede na to, da odboru ni bilo predloženo ustrezno gradivo glede preventive na področju socialnega varstva, se je odbor pri svojem delu usmeril le na problematiko preventive v zdravstvu. Ob obravnavi te problematike je odbor ugotovil, da bi bilo treba prvenstveno obravnavati proble-

matiko zavodov za zdravstveno varstvo glede na njihovo vlogo in pomen na področju zdravstvene preventive in glede na ukinitvev okrajev. Začasni odbor je ob sodelovanju predstavnikov nekaterih zavodov za zdravstveno varstvo izdelal program za vsebino gradiva o tej problematiki, izdelavo gradiva pa poveril Zavodu SRS za zdravstveno varstvo.

O predloženem gradivu »Zavodi za zdravstveno varstvo«* je odbor razpravljajal na seji dne 15. 3. 1965. V razpravi so tudi sodelovali predstavniki Zavoda SRS za zdravstveno varstvo, Zavoda SRS za zdravstveno in tehnično varnost, Medicinske fakultete v Ljubljani, Republiškega sekretariata za zdravstvo, Republiškega zavoda za socialno zavarovanje ter predstavniki zavodov za zdravstveno varstvo iz Ljubljane, Maribora, Celja in Kopra.

Člani začasnega odbora in vabljeni gostje so se v načelu strinjali z vsebino gradiva in danimi predlogi, v razpravi pa je bilo poudarjeno:

Zavodi za zdravstveno varstvo kot specializirani zdravstveni zavodi za preventivno zdravstveno varstvo, ki se ukvarjajo na višji strokovni ravni z higiensko-epidemiološko, socialno-medicinsko ter organizatorično dejavnostjo, so v preteklem obdobju opravili pomembne naloge na področju zdravstvene preventive. Širši razvoj dejavnosti nekaterih zavodov je večkrat ovirala nezadostna družbena podpora. Da bi zavodi uspešno in stalno opravljali svoje naloge, jim je treba v prihodnje zagotoviti boljše materialne pogoje za delo.

Dejavnost zavodov za zdravstveno varstvo zahteva ustrezno velika teritorialna področja, na katera ne smejo vplivati politično-teritorialne spremembe, kajti sicer je težko proučevati, spremljati in analizirati zdravstvene probleme določenega območja, pa tudi razdrobljene higiensko-epidemiološke, socialno-medicinske in organizatorične dejavnosti niso racionalne. Zato je potrebno dosedanje mrežo zavodov za zdravstveno varstvo upoštevati pri programiranju razvoja mreže vseh zdravstvenih zavodov. Tudi v bodoče naj torej delujejo naslednji zavodi za zdravstveno varstvo: Maribor, Celje, Ljubljana, Kranj, Koper, Novo mesto in Nova Gorica ter Republiški zavod za zdravstveno varstvo. Zagotoviti jim je treba take pogoje, da bodo tudi v prihodnje lahko uspešno razvijali svojo dosedanje dejavnost. Zavodi se morajo bolj kot doslej usmeriti na medsebojno sodelovanje in si prizadevati, da še v večji meri opravljajo higiensko-epidemiološko in socialno-medicinsko dejavnost na tistih območjih, kjer se ta dejavnost doslej praktično ni izvajala.

Odbor se je strinjal s predlogom v gradivu, naj bi Republiški zavod za zdravstveno varstvo postal učna baza medicinske fakultete. Rešitev tega vprašanja je zelo pomembna za nadaljnjo vzgojo zdravniškega kadra, ker bi zavod kot učna baza lahko dal študentom medicine več znanja s področja higiene in epidemiologije ter socialne medicine in organizacije zdravstvenega varstva. Odbor se je tudi strinjal s predlogom v gradivu, naj bi Republiški zavod za zdravstveno in tehnično varnost postal učna baza medicinske fakultete za medicino dela. Zato je treba zavodu zagotoviti tiste osnovne pogoje, da bi se čimprej ustanovila katedra za medicino dela. Že večkrat je bilo namreč poudarjeno, da zdravstvene potrebe občanov in razvoj medicine narekujejo, da bi moral mlad zdravnik bolj poznati problematiko, ki je neposredno vezana na življenje človeka v njegovem dnevnem in delovnem okolju, zaradi česar je treba izpopolniti študijski program medicinske fakultete. Zato se priporoča medicinski fakulteti, da v sodelovanju z navedenima zavodoma čimprej ustanovi zadevne katedre.

* Gradivo je registrirano v dokumentaciji Skupščine SRS pod št. 50-7/65.

Odbor se ni strinjal s predlogom v gradivu, naj bi Republiški zavod za zdravstveno in tehnično varnost dobil status zdravstvenega zavoda. Tak status ne bi bil v skladu z dejavnostjo, ki jo ta zavod opravlja. Zavod namreč ne opravlja samo nekaterih nalog s področja medicine dela, temveč kompleksno obravnava človekovo varnost. Odbor je hkrati poudaril, da ni potrebno, da bi moral biti učna baza medicinske fakultete le zavod, ki ima status zdravstvenega zavoda.

Odbor je bil mnenja, da je pomanjkljivost gradiva v tem, da poleg dejavnosti Republiškega zavoda za zdravstveno varstvo posebej naglašajo le dejavnost zavodov za zdravstveno varstvo v Mariboru in v Kopru. Upoštevati je namreč treba, da ima vsak zavod za zdravstveno varstvo glede na območje, ki ga pokriva, specifično zdravstveno problematiko in zato tudi razvija specifično dejavnost.

Glede predloga, da bi bilo potrebno postopoma prenesti na zavode za zdravstveno varstvo nekatere dejavnosti, ki jih opravljajo komunalni zavodi za socialno zavarovanje, bi pa po naravi stvari sodile v delokrog zavodov za zdravstveno varstvo, odbor poudarja, da gre tu za pregled nad recepturo in del statistike. Preden pa bi se ta dejavnost prenesla na zavode za zdravstveno varstvo, je treba ustvariti pogoje, da bi zavodi lahko opravljali to dejavnost.

Odbor se je strinjal s predlogi glede statistike v zdravstvu. Bil pa je mnenja, da bi moral Republiški zavod za zdravstveno varstvo v sodelovanju z Republiškim zavodom za socialno zavarovanje, Republiškim zavodom za statistiko ter pristojnimi upravnimi organi sprejeti ustrezne ukrepe, da bi se rešil problem enotnega zbiranja, analiziranja in uporabe statističnih podatkov ter modernizacije statistične službe. Da bi bili statistični podatki različnih časovnih obdobj med seboj primerljivi, kar bi povečalo njihovo vrednost in uporabnost, je potrebno območje republike razdeliti na stalna zdravstveno-statistična območja, ki ne bi smela biti odvisna od politično-teritorialnih sprememb.

Ugotovljeno je bilo, da v zavodih za zdravstveno varstvo občutno primanjkuje zdravstvenih delavcev z visoko izobrazbo. Tako stanje je deloma pogojeno s slabimi materialnimi pogoji za delo, z nižjimi osebnimi dohodki kot v drugih zdravstvenih zavodih in z dejstvom, da ti kadri doslej niso videli ustrezne strokovne perspektive, ker se je tudi pri vzgoji zdravstvenih delavcev premalo upoštevala pomembnost preventivne zdravstvene dejavnosti. Zato je treba ta vprašanja čimprej rešiti, da bi se zagotovil večji dotok kadra v zavode za zdravstveno varstvo.

Dejavnost zavodov za zdravstveno varstvo naj se financira na osnovi programov. Stalno dejavnost zavodov za zdravstveno varstvo je treba financirati na podlagi ustreznega vrednotenja dolgoročnih, praviloma večletnih programov, kajti le s tem bodo zagotovljeni materialni pogoji za kontinuirano delo teh zavodov. Te programe morajo enotno financirati komunalne skupnosti socialnega zavarovanja v sodelovanju z družbeno-političnimi skupnostmi in delovnimi organizacijami. Odbor se je strinjal s predlogi v pogledu financiranja zavodov za zdravstveno varstvo.

V pogledu sodelovanja zavodov za zdravstveno varstvo z drugimi institucijami se je odbor strinjal z vsemi predlogi, razen s predlogom, naj se ukine sanitarna inšpekcija in njene naloge poverijo zavodom za zdravstveno varstvo. Upoštevati je namreč treba, da je sanitarna inšpekcija del enotne inšpekcijske službe v okviru občine ter da opravlja poleg strokovnih tudi številne upravne naloge. Proučiti pa je treba, katere strokovne naloge z delovnega področja

sanitarne inšpekcije bi lahko opravljali zavodi za zdravstveno varstvo glede na to, da imajo ustrezne kadrovske in druge kapacitete.

Začasni odbor predlaga Socialno-zdravstvenemu zboru, da sprejme predloge, ki so navedeni v predloženem gradivu s spremembami in dopolnitvami, ki izhajajo iz tega poročila.

Za poročevalca na seji zbora je odbor določil poslanca Vinka Kastelica.

Št.: 50-7/65

Ljubljana, 23. 3. 1965

Predsednik:
Vinko Kastelic l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
SOCIALNO-ZDRAVSTVENI ZBOR

UGOTOVITVE IN PREDLOGI

glede šolanja in strokovnega izpopolnjevanja kadrov v zdravstvu in socialnem varstvu

Na osnovi dosedanjih razprav Socialno-zdravstvenega zbora, posebej pa še razprave z dne 25. decembra 1964, zbor ugotavlja:

Vprašanje kadrov je eno od osnovnih vprašanj na področju zdravstva in socialnega varstva in ga po pomembnosti lahko enačimo z vprašanjem materialne baze. V zadnjih letih sicer beležimo znaten napredek v izobraževanju teh kadrov, stanje pa še vedno ni zadovoljivo. Pri tem ne gre samo za večje število strokovnih kadrov, temveč v enaki meri tudi za usposobitev in profiliranje kadrov glede na nove in širše naloge na posameznih delovnih mestih. To je neobhodno potrebno za nadaljnji razvoj kvalitetnega dela na področju zdravstva in socialnega varstva. Zato je treba posvečati vso pozornost kadrovske politiki in jo oblikovati v skladu z doseženim družbenogospodarskim razvojem, razvojem medicine in socialnega varstva ter zadevnih služb.

Samoupravni organi delovnih organizacij na področju zdravstva in socialnega varstva morajo voditi dolgoročno kadrovske politiko v skladu s splošnimi smernicami družbeno-političnih skupnosti, s perspektivnim razvojem posameznih delovnih organizacij in s programom razvoja zadevnih dejavnosti družbenopolitične skupnosti.

Ustrezni republiški organi in zavodi naj ponovno proučijo vprašanje profilov in strokovne kvalitete posameznih profilov kadrov v zdravstvu in socialnem varstvu in na osnovi ugotovitev ter v sodelovanju s samoupravnimi organi šol in ustreznimi strokovnimi društvi po potrebi spremene oziroma dopolnijo učne programe šol vseh stopenj.

Da bi lahko samoupravni organi perspektivno programirali potrebne kadre, je treba v delovnih organizacijah na področju zdravstva razpravljati in krepiti kadrovske službe, ki naj nenehno spremlja, proučuje in analizira kadrovske problematiko in z ugotovitvami seznanja samoupravne organe.

Za zagotovitev večjega vpisa študentov na medicinsko fakulteto je treba razširiti učno bazo medicinske fakultete v Ljubljani, predvsem za predklinični del študija, glede na to, da je materialna baza prav za študij v prvih dveh letnikih nezadostna. V učno bazo medicinske fakultete je treba vključiti tudi Zavod SRS za zdravstveno varstvo za predmete iz higijene, epidemiologije, socialne medicine in organizacije zdravstvenega varstva ter Zavod SRS za zdravstveno in tehnično varnost za medicino dela. Tako bi mladi zdravniki dobili širše znanje s področja medicine in bili boljše usposobljeni za delo v osnovni zdravstveni službi.

Razširitev učne baze medicinske fakultete na Maribor za študij predkliničnih predmetov ni umestna, ker bi taka razširitev zahtevala velika finančna sredstva, ki presegajo naše zmogljivosti, drobitev sredstev pa bi tudi zavrla prepotrebno ureditev institutov medicinske fakultete v Ljubljani. Zato bi bilo primerneje v Ljubljani poiskati učno bazo za študij predkliničnih predmetov in sicer v okviru obstoječih drugih fakultet in inštitutov. Študij na medicinski fakulteti namreč ni stopenjski študij, zaradi česar je treba študentom zagotoviti enovit in s študijskim programom harmonično potekajoč študij.

Organi družbenega samoupravljanja medicinske fakultete naj bi skupno s fakultetnimi učitelji ponovno proučili in poiskali možnosti za večji vpis študentov in za take pogoje študija, ki bi omogočili čim večjemu številu študentov dokončati študij medicine in stomatologije.

Sedanji staž glede na program in trajanje ne daje mlademu zdravniku dovolj praktičnega znanja za samostojno delo na terenu. Umestno bi bilo, da bi se staž podaljšal na dve leti. Program za izvajanje staža naj bi izdelala medicinska fakulteta, ki naj tudi prevzame organizacijo staža. Zdravstveni zavodi naj sistemizirajo določeno število delovnih mest za stažiste. Sredstva za osebne dohodka stažistov naj zagotove tisti zdravstveni zavodi, v katerih se staž opravlja.

Da bi bil omogočen mlajšim talentiranim zdravnikom, ki so dosegli habilitacijo in imajo smisel za pedagoško delo, dostop do akademskih funkcij, naj medicinska fakulteta poskrbi za vključitev teh zdravnikov v vrste pedagoškega kadra med drugim tudi s tem, da sprostijo delovna mesta tistih pedagoških kadrov, ki doslej niso dosegli habilitacije.

Medicinska fakulteta in zdravstveni zavodi, ki opravljajo poleg zdravstvene in znanstveno-raziskovalne dejavnosti tudi pedagoško za študente medicine in stomatologije, naj bi v svojih statutih predvideli določbe, ki bi mladim zdravnikom z doseženo habilitacijo zagotavljale opravljanje pedagoškega in znanstveno-raziskovalnega dela na ustreznih zdravstvenih zavodih in inštitutih.

Za zagotovitev nadaljnje strokovne rasti zdravnikov v osnovni zdravstveni službi je treba organizirati obvezno sistematično strokovno izpopolnjevanje v raznih oblikah ter v ta namen proučiti tudi možnost medsebojne izmenjave terenskih in hospitalnih zdravnikov. Nosilec teh nalog more biti republiški zavod za zdravstveno varstvo, ki naj glede organizacije strokovnega izpopolnjevanja in programov tesno sodeluje z medicinsko fakulteto, slovenskim zdravniškim društvom in z društvom zobozdravstvenih delavcev.

Da bi krili povečane potrebe po zdravstvenih kadrih s srednjo in višjo izobrazbo, je treba širiti učno bazo za vzgojo teh kadrov predvsem z ustanavljanjem dislociranih objektov obstoječih matičnih šol pri ustreznih bolnišnicah, hkrati pa ustvariti take pogoje, da bodo vse obstoječe šole vsako leto vpisovale dijake v prvi letnik.

Ponovno ustanavljanje bolničarskih šol ni utemeljeno in bi pomenilo korak nazaj v pogledu strokovne nege bolnikov.

V zadnjih letih ugotavljamo sicer večji dotok zobnih terapevtov v zobozdravstveno službo, vendar je stanje na področju otroškega zobozdravstva, zlasti v ortodontiji, skrajno nezadovoljivo. Zdravstveni zavodi bi morali pri programiranju kadrovske politike bolj upoštevati potrebe otroškega zobozdravstva in v ta namen štipendirati potrebno število zobozdravstvenih delavcev. Klinika za stomatologijo in čeljustno kirurgijo naj bi poleg specializacije iz ortodontije organizirala tudi druge oblike strokovnega izpopolnjevanja zobnih terapevtov za opravljanje ortodontske dejavnosti. Samoupravni organi zdravstvenih zavodov naj bi omogočili zobnim terapevtom specializacijo oziroma strokovno izpopolnjevanje iz ortodontije.

Glede na to, da zahteva sodobna medicinska obravnava bolnika teamsko delo, v katerega mora biti vključen tudi farmacevt, bi bilo potrebno na farmacevtskem odseku fakultete za naravoslovje in tehnologijo ustvariti ustrezne programske in druge pogoje študija, ki bi zagotavljali oblikovanje takega farmacevta, ki ga potrebuje zdravstvena služba.

Proučiti je treba sistemizacijo delovnih mest na področju socialnega varstva predvsem v občinskih upravnih organih socialnega varstva in v centrih za socialno delo.

Občinske skupščine naj posvetijo vso pozornost vprašanju strokovnih kadrov za delo v socialnem varstvu, ker ta kader rešuje probleme najbolj intimnega značaja. Ugotovijo naj realne sedanje in perspektivne potrebe po teh kadrih in pripravijo program štipendiranja socialnih delavcev.

Potrebno bi bilo proučiti umestnost predloga Višje šole za socialne delavce, da se šolanje na tej šoli podaljša še za eno leto. Po tem predlogu naj bi se v tem letu izvajal praktični del študija na terenu pod vodstvom šole, hkrati pa naj bi študent v tem času tudi diplomiral.

Ker so dosedanje izkušnje že pokazale potrebo po socialnih delavcih z visoko izobrazbo, naj se pristojni republiški upravni organi povežejo s pristojnimi upravnimi organi drugih republik zaradi čimprejšnje ustanovitve Visoke šole za socialne delavce.

Višja šola za socialne delavce naj organizira strokovno izpopolnjevanje svojih diplomantov, organizacijo strokovnega izpopolnjevanja ostalih kadrov, ki delajo v socialnem varstvu, pa naj prevzamejo centri za socialno delo.

Št.: 117-4/65

Ljubljana, 29. 3. 1965

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
GOSPODARSKI ZBOR

Delovna skupina poslancev

I n f o r m a c i j a

o oskrbljenosti industrije v SR Sloveniji z reprodukcijskim materialom

Sistem zagotavljanja deviznih sredstev za reprodukcijski material, ki se je začel uveljavljati v začetku tega leta v obliki vezave uvoza z izvozom, so gospodarske organizacije spričo sedanje devizne situacije sprejele kot pomembno rešitev za oskrbovanje z reprodukcijskim materialom. Vendar pa počasno in nedosledno uvajanje tega deviznega sistema, premalo proučen devizni sistem in nekateri neurejeni odnosi v cenah prispevajo k težavam pri oskrbi z reprodukcijskim materialom.

Po drugi strani pa je ekstenzivno gospodarjenje v zadnjih letih še povečalo devizne težave, saj ni spodbujalo gospodarskih organizacij k večjemu izvozu. Prekomerna investicijska potrošnja, nesmotno povečevanje predelovalnih kapacitet, veliko povečanje števila zaposlenih, močno povečan uvoz na odprt račun brez deviznega kritja ter kratkovidno izkoriščanje izredno ugodne konjunktore na domačem tržišču ob zanemarjanju dolgoročne orientacije na izvoz je povzročilo, da gospodarske organizacije niso bile dobro pripravljene na prehod na nov devizni sistem.

Pomanjkanje tako uvoženega kot domačega reprodukcijskega materiala in surovin je vedno bolj občutno ter povzroča zastoje in zmanjšanje proizvodnje ali pa celo ukinitvev proizvodnje nekaterih izdelkov. Vse to povzroča nestabilen položaj v gospodarstvu ter zahteva, da se prične s hitrim, vsestranskim in temeljitim proučevanjem in reševanjem omenjene problematike.

Gospodarski zbor je zato na svoji 19. seji 18. februarja 1965 sklenil, da bo na eni prihodnjih sej proučil problematiko oskrbljenosti z reprodukcijskim materialom. Ustanovil je delovno skupino poslancev za proučitev problematike glede oskrbe z reprodukcijskim materialom. Delovna skupina je obiskala, razdeljena na podskupine, značilna podjetja naslednjih panog industrije: črna in barvna metalurgija, kovinska in motorna industrija, tekstilna, usnjarska, lesno-predelovalna, gumarska, kemična, grafična in papirna industrija. Poleg obiskov na terenu je delovna skupina imela o problematiki oskrbe z reprodukcijskim materialom več razgovorov s predstavniki republiškega sekretariata za industrijo, republiško Gospodarsko zbornico, filiale Jugobanke za SR Slovenijo, Splošne gospodarske banke, Zveze komunalnih bank ter Zavoda SRS za gospodarsko planiranje. Za orientacijo je delovna skupina uporabila informacijo Izvršnega sveta o preskrbljenosti z reprodukcijskim materialom v SR Sloveniji, ki so jo izdelali republiški sekretariat za industrijo, republiški sekretariat za trgovino, republiški sekretariat za splošne gospodarske zadeve, republiški sekretariat za kmetijstvo in gozdarstvo ter Gospodarska zbornica SRS.

Delovna skupina je na seji dne 31. marca 1965 in na skupni seji z odborom za proučevanje zakonskih in drugih predlogov Gospodarskega zbora dne 8. aprila 1965 pregledala ugotovitve v gospodarskih organizacijah in po razpravi izdala informacijo.

Tekstilna industrija

Tekstilna bombažna industrija v Sloveniji je pred letom 1961 poleg skrbi za razvoj bazične industrije imela možnost tudi lastne akumulacije. Večjih bančnih kreditov za investicijska vlaganja ta gospodarska veja ni dobila, vendar je sistematično z lastnimi sredstvi in manjšimi predhodnimi posojili modernizirala svoj strojni park in na področju osebnih dohodkov ter družbenega standarda dosegla povprečni nivo ostale industrije. Nov gospodarski sistem leta 1961 je podjetja bombažne tekstilne industrije v primerjavi z drugimi gospodarskimi panogami nesorazmerno močno obremenil, tako da bombažna tekstilna industrija praktično skoraj ni mogla več ustvarjati skladov. Cene reprodukcijskega materiala so stalno rasle, prav tako ostali stroški, cene bombažnih izdelkov pa so bile blokirane. Kljub temu pa so se nekatere delovne organizacije po proizvodnih uspehih že močno približale evropski ravni. Delno znižanje prometnega davka v prvi polovici 1964. leta ni prineslo zaželenega rezultata spričo ponovnih podražitev surovin in repromateriala ter neustreznega sistema premiranja. Tako je ostalo nerešeno vprašanje primerne nivoja osebnih dohodkov, normalnega dviga družbenega standarda in prehoda na 42-urni tednik, kar vse ima za posledico razne negativne pojave znotraj podjetij, zlasti veliko fluktuacijo delovne sile itd. Načelo delavskega samoupravljanja v tekstilnih bombažnih podjetjih se ne more v celoti uveljaviti, ker prodajne cene izdelkov potrjuje in odreja pristojni zvezni urad, surovine nabavlja in deli po svoji uvidevnosti Direkcija za surovine, ker je nabava repromateriala iz uvoza povsem odvisna od pristojne banke in je tudi uporaba retencijske kvote, ki je deklarirana kot absolutna pravica delovne organizacije, dejansko popolnoma odvisna od pristojne banke. Ker izvozni prim ni bil popravljen in izenačen z notranjimi tržnimi cenami bombažnih izdelkov, so delovne organizacije v dilemi ali forsirati izvoz in s tem ustvarjati prepotrebne devize, pri tem pa manjšati osebni dohodek, ali pa zanemarjati izvoz ni večati dohodek, istočasno pa tvegati nezadostno in neredno oskrbo z reprodukcijskim materialom.

Primer v »Tekstilindusu« v Kranju nazorno pokaže, kako so podražitve in nova gospodarsko-administrativna bremena uničili efekt zmanjšanja davčnih bremen v tekstilni industriji. Tej tovarni je ukinitvev splošnega prometnega davka prinesla 110 milij. din, istočasno pa je podražitev premoga stala tovarno 125 milij. din, povečani prispevki na osebne dohodke znašajo 60 milij. Saldo je torej zmanjšanje sredstev za 75 milij.

V tekstilni industriji je grupa poslancev vodila razgovore s podjetji: »Tekstilindus« Kranj, Mariborska tekstilna tovarna in Tekstilna tovarna Prebold.

Oskrbljenost v teh tovarnah z osnovno surovino, to je bombažem, je bila v 1964. letu ca. 95%. Ta bombaž pa ni bil sortiran in se je razlika krila z obstoječimi zalogami. Razmerje med domačim in uvoženim reprodukcijskim materialom je 10 : 90. Če bo »Viskoza« Loznica dobavila sintetično vlakno v smislu dogovora, bi se to razmerje spremenilo v 30 : 70. Preskrba z bombažem je pomanjkljiva, a zlasti dobave Direkcije za surovine niso pravočasne in nersortirane. To povzroča zmanjšanje storilnosti, onemogoča velikoserijsko proizvodnjo in podražuje proizvodnjo. Iz tega razloga je nastalo vprašanje realizacije finančnega plana v letu 1965. Sintetično surovino, brez katere ni kvalitetne proizvodnje, morajo tovarne uvažati izključno z zahoda in drago plačati, ker ni domače surovinske baze. V bodoče bo tekstilna industrija morala uvažati tudi pomožna sredstva, sodo, reprodukcijski material za opremo itd. Zaradi

bojazni, da bi ostale tovarne brez surovine, si skušajo preskrbeti zalogo za dalj časa, to pa veže obratna sredstva, kar povzroča težave in nepravilnosti v poslovanju. Tudi obstoječi devizni režim prav tako ovira normalno proizvodnjo. Pri dosedanjem razmeroma visokem izvozu so za proizvajalce tekstila pri ustvarjanju planiranega dohodka izvozni koeficienti neustrezni. Med izvozom polproizvodov in izvozom finalnih proizvodov ni diferenciacije.

Delovne organizacije v tej panogi predlagajo decentralizacijo oskrbe s surovinami, tako da bi Direkcija za surovine v bodoče skrbela samo za rezervne količine bombaža. Dalje predlagajo, da se v večji meri stimulira izvoz finalnih izdelkov, kot pa polfabrikantov; da se sprost sistem dodelave (uslug), ki naj se močneje stimulira; da konfekcija izvažajo predvsem domačo proizvodnjo, pri tem pa se prizna tekstilni industriji indirektni izvoz; da se prepove uvoz tkanin za konfekcijsko predelavo brez soglasja prizadetih domačih proizvajalcev. Retencijska kvota deviznih sredstev naj se čimbolj sprost in ukinejo restrikcije po vseh vrstah uvoza. Plačilni nalogi iz preteklega leta naj se takoj vizirajo, retencijska kvota za leto 1965 pa naj se tekoče uporablja.

Usnjarska industrija

Dne 16. marca 1965 so bili razgovori o problematiki oskrbe z reprodukcijskim materialom v naslednjih podjetjih »Konus« Slovenske Konjice, »Standard« Kranj, Tovarna usnja Šmartno pri Litiji, »UTOK« Kamnik, IUV Vrhnika, »Runo« Tržič in v usnjarski šoli Domžale.

Oskrba usnjarn z osnovnimi surovinami in reprodukcijskim materialom, tako domačim kot tudi uvoženim, je bila močno v razkoraku z dejanskimi potrebami. Zaradi uvoza surovih kož vedno bolj rastejo cene domačih surovih kož, slabša se poslovni uspeh in povečuje izgubo usnjarskih tovarn. Uvoženega reprodukcijskega materiala zaradi pomanjkanja deviznih sredstev ni možno dobiti v zadostnih količinah, medtem ko so za oskrbo z domačimi surovinami razen količine kritični tudi cena, kvaliteta in dobavni roki. Stanje v usnjarski industriji je toliko bolj kritično tudi za to, ker je možnost dobav na odprti račun v letošnjem letu onemogočena, so pa še nekatere zadolžitve iz preteklega leta, ki še niso poravnane.

Usnjarska industrija mora uvažati ca. 50 % osnovnih surovin in 50 % reprodukcijskega materiala. Repromateriala primanjkuje zato, ker kemična in ostala industrija počasi širita svoj asortiment oziroma prilagajata kvaliteto, ki pogojuje izvoz usnjarskih proizvodov na zunanji trg.

Zaloge osnovnih surovin so v vseh tovarnah, z izjemo tovarn svinjskega usnja, minimalne. Tako znašajo zaloge v »Konusu« za 7—10 dni oziroma 15 % od normalno potrebnih zalog. Reprodukcijskega materiala ima Konus le za 15 dni oziroma 25 % od normalno potrebnih zalog. Podobno stanje je tudi v drugih tovarnah usnja, kar onemogoča racionalno koriščenje surovin ter povzroča prekinitve in spremembe v tehnologiji proizvodnje.

Poleg kož primanjkuje še vrsta osnovnih materialov, kot so: žvepleni natrij, mineralna, naravna in sintetična strojilna sredstva, maščobe in sulfanati, kisline, kazeinske in anilinske barve, laki, topila, razredčila itd.

Pomanjkanje deviznih sredstev, neplačani nalogi iz preteklega leta in pokrivanje lanskoletnih dolgov z letošnjimi deviznimi kvotami je vplivalo na za-

kasnelo sklepanje pogodb in onemogočilo normalno oskrbo s surovinami za daljše obdobje. Zaradi te situacije ni ogrožena le oskrba domačega tržišča s surovinami in reprodukcijskim materialom, ampak je od tega močno odvisen tudi posredni in neposredni izvoz.

Kljub sklenjenim predpogodbam Jugobanka ni redno izplačevala dospelih nalogov. Podjetja usnjarske industrije so lahko le delno izkoristila retencijsko kvoto, čeprav je ostalo precej neplačanih nalogov iz leta 1964.

Usnjarsko-predelovalna industrija

Galanterija

Razgovor je bil dne 17. marca 1965 s predstavniki podjetja TOKO Domžale.

Potrebe po domačem in uvoženem reprodukcijskem materialu tudi pri galanteristih močno odstopajo od dejanskih možnosti nabave, zaradi česar prihaja do zastojev v proizvodnji in dobavi galanterijskih proizvodov. Galanteristom primanjkuje zlasti juničjih in govejih klasičnih boksov, rokavičarske nape, modnega okovja, zakovic, trakov ter medeninaste in dekapirane pločevine. Zaloge so desortirane, glede na zahodne zahteve v nekaterih primerih neuporabne, količinsko pa absolutno premajhne. Neustrezna kvaliteta in predolgi dobavni roki najbolj negativno vplivajo na izvoz modnih artiklov.

Osnovni problem pri uvozu reprodukcijskega materiala je v glavnem ta, da se iz razpoložljivih deviznih sredstev za leto 1965 plačujejo šele dobave iz preteklega leta in da je postopek za viziranje plačilnih nalogov dolgotrajen, kar onemogoča hitro poslovanje pri uvozu.

Čevljarska industrija

Razgovor je bil dne 15. marca 1965 s predstavniki podjetij PEKO, PLANIKA in ALPINA

Podobno je stanje tudi v čevljarski industriji. Razen osnovne surovine (usnja) primanjkuje še vrsta drugih materialov kot so: moltopren, laneni sukanec, kovinska galanterija, brusni material, razni kemični proizvodi, impregnirane tkanine za trde kapice, razni gumijasti proizvodi itd. Često se dogaja, da zaradi pomanjkanja nekaterih drobnih materialov, ki po vrednosti ne presegajo 1% prodajne cene, ni mogoča normalna in pravočasna proizvodnja ter dobava v času sezone. Tako se je npr. v Planiki zaradi pomanjkanja surovin in repromateriala zmanjšal bruto produkt za ca. 65 milij. dinarjev, osebni dohodki zaposlenih pa so se znižali za 7% glede na povprečje v lanskem letu.

Gozdarstvo in lesno predelovalna industrija

Poslanci so obiskali Gozdno gospodarstvo Tolmin, Lesnoindustrijsko podjetje Bled, »Lesonit« Ilirska Bistrica, »Brest« Cerknica, »Meblo« Nova Gorica in »Stol« Kamnik.

Gozdarstvo

Gozdna gospodarstva ne potrebujejo surovine, saj sodijo v ekstraktivno sfero prcizvodnje. Reprodukcijski material predstavljajo predvsem rezervni deli za opremo, ki se uporablja v gozdni proizvodnji. Vendar pa je kljub doseženim izvoznim obveznostim oskrba z uvoženim reprodukcijskim materialom kritična. Nadaljnja nezadovoljiva oskrba tako z uvoženim kot z domačim reprodukcijskim materialom bo povzročila, da bodo podjetja morala opustiti moderno tehnologijo gozdne proizvodnje, ker mehanizacija ne bo usposobljena za obratovanje in preiti nazaj na ročno izdelavo in transport lesa.

Lesno predelovalna industrija

Pri tej industriji nastopajo težave tako pri oskrbi z osnovnimi surovinami kot tudi z domačimi in tujimi reprodukcijskimi materiali. Zaradi neuskklajenih cen in premajhnega stimuliranja izvoza finalnih izdelkov lesne industrije predstavlja pomanjkanje lesa (predvsem kvalitetne bukove hlodovine) pereč problem. Prav tako se je v primerjavi z letom 1965 oskrba z domačim reprodukcijskim materialom še poslabšala. Dobavitelji se ne držijo dobavnih rokov in količinskih pogodbenih dogovorov, pa tudi kvaliteta materiala pada. Domači proizvajalci reprodukcijskega materiala nimajo na razpolago ustreznih surovin, poleg tega pa še večino proizvedenega materiala izvažajo. To povzroča pri finalnih proizvajalcih zastoj v proizvodnji, zmanjšano in neredno izpolnjevanje izvoznih obveznosti, dodaten uvoz kvalitetnih reprodukcijskih materialov, ki so običajno še precej cenejši od domačih ter večkrat izgubo že pridobljenih solidnih pozicij na tujih tržiščih. Primeri takih domačih reprodukcijskih materialov, ki so ali premalo kvalitetni ali pa se izvažajo, so na primer laki, razredčila, lepila, kvalitetni kartoni, furnirji, okovje itd.

Izvozne obveznosti je lesno predelovalna industrija v glavnem izpolnjevala. Zastoji so se pojavljali predvsem le zaradi neplačanih nalogov s strani Jugobanke. Tudi izvoz v letošnjem trimesečju je ugoden, vendar obstaja še veliko neplačanih dolgov dobaviteljem iz leta 1964, tako da nekateri dobavitelji že ustavljajo nadaljnje dobave. Dolgove iz leta 1964 je treba plačevati iz devizne kvote za leto 1965, tako da se postavlja vprašanje deviznih sredstev za nabavo reprodukcijskega materiala za ostala trimesečja letošnjega leta.

Poseben problem predstavlja tudi restrikcija uvoza nekaterih artiklov, ki so kvalitetnejši in cenejši ter so nujno potrebni za izdelavo finalnih izvoznih izdelkov, ki zahtevajo visoke kvalitetne standarde (npr. kartonska embalaža in nekatera lepila).

Grafična industrija

Skupina poslancev je obiskala grafično podjetje »Mariborski tisk« v Mariboru, kjer so razgovoru prisotvovali tudi predstavniki »Pomurskega tiska« iz Murske Sobote. Poleg tega pa je Gospodarska zbornica SRS organizirala razgovor s predstavniki vseh grafičnih podjetij.

Pri obravnavi in oceni vloge grafične industrije je potrebno upoštevati, da ta industrija, tako po svetu, kot pri nas, predvsem proizvaja za domače tržišče.

Tiskanje politično-informativnega, znanstvenega in periodičnega tiska ter beletristike pa ji daje poseben družbeno-političen in kulturnen značaj.

Največji problem pri oskrbi z domačim reprodukcijskim materialom je premajhna in neredna oskrba z rotopapirjem, ki vpliva na redno izhajanje in na obseg časopisov. Trenutno se oskrba z rotopapirjem dopolnjuje iz uvoza.

Prav tako primanjkuje kvalitetnih izdelkov slovenske papirne industrije, ki so potrebni za izdelavo visoko kvalitetnih grafičnih izdelkov. Slovenske papirnice prvovrstne izdelke večinoma izvažajo, grafična industrija pa se ne more uspešno vključiti v posreden izvoz, kajti zunanje tržišče zahteva samo visoko kvalitetne izdelke.

Zaradi zastojev v proizvodnji nekaterih drugih podjetij (npr. v »Savi«, ki je edini proizvajalec gumastih valjev za tiskarske stroje) je pa resno ogroženo kvalitetno tiskanje.

Veliko bolj kritičen je položaj z uvoženim reprodukcijskim materialom. Upoštevati je treba, da je za izdelavo določenih kvalitetnih izdelkov (prospekti) potreben izključno uvožen reprodukcijski material (npr. umetniški papir), ki se pri nas sploh ne proizvaja.

Za letos je za grafično industrijo predvidena za 50 % manjša devizna kvota od lanskoletne. Lansko leto je grafična industrija imela priznanega izvoza za 224 000 \$, uvoženo pa je bilo za 415 000 \$. Zaradi že omenjenih specifičnosti grafične industrije, slabih surovin, zastarelega tehnološkega postopka in dolgih dobavnih rokov se grafična industrija težko vključuje v direkten izvoz. Veliko bolj pa se vključuje v posreden izvoz (embalaža, prospekti, etikete itd.). Vendar pa na splošno naročniki — končni finalni izvozniki ne priznavajo deviznega učinka, ki ga dosežejo grafične sestavine pri nekem izdelku.

Posledice zmanjšanja devizne kvote, poleg tega pa neizvršeni že odobreni plačilni nalogi, občutno vplivajo na poslovanje grafične industrije. Zaloge preparatov za kopiranje posameznih vrst filmov, matric za stereotopijo, prevlek za offset tisk in rotacijo, umetnega papirja in nekaterih drugih vrst papirja itd. so minimalne ali pa jih sploh ni. To povzroča, da grafična industrija ne more proizvajati vrsto artiklov, ki so potrebni v turizmu in v industriji (prospekti in kopirni papir).

Slabša se že itak slaba kvaliteta, ne more se uvajati sodobnih tehnoloških postopkov, poleg tega pa grozi to, da se čez čas ustavijo posamezni obrati (npr. klišarne).

Pomanjkanje uvoženih reprodukcijskih materialov prav tako onemogoča uspešno izobraževanje kadrov, saj je v grafični stroki poudarek predvsem na praktičnem pouku.

Poseben problem pa predstavlja pomanjkanje deviz za nadomestne dele, saj je vsa strojna oprema uvožena, ker ni domačega proizvajalca.

Predstavniki podjetij grafične industrije so bili mnenja, da se mora grafični industriji zaradi njenih posebnosti določiti v sistemu deviznega financiranja specifično mesto. Povezavo izvoza z uvozom je tukaj nemogoče dosledno izpeljati. Potrebno pa bi bilo povečati pripravljenost tistih naročnikov grafične industrije, ki želijo nabaviti grafične izdelke z uvoženim reprodukcijskim materialom, da del lastnih deviz odstopijo grafičnemu podjetju za izdelavo določenega artikla.

Prav tako je bilo poudarjeno, da je treba temeljito proučiti, ali je bolj koristno izvažati surovine, ali pa iz teh surovin predelane končne izdelke.

Papirna industrija

Skupina poslancev je obiskala Tovarno papirja in celuloze »Djuro Salaj« v Vidmu-Krškem ter papirnici Vevče in Količevo.

Pri oskrbi papirne industrije s surovinami in reprodukcijskim materialom predstavlja največji problem oskrba z osnovno surovino — celuloznim lesom. Čeprav se smatra, da je domača surovinska baza dovolj velika, da krije potrebe papirne industrije, je vendarle oskrba z lesom nezadostna in zmeraj manjša. To je po eni strani povzročilo zmanjšanje proizvodnje lesovine, časopisnega papirja in celuloze, po drugi strani pa potrebo po povečanem uvozu teh proizvodov. Tako zavzema celuloza od 60—85 % celotnega uvoza za papirno industrijo. Tovarna »Djuro Salaj« npr. predvideva za leto 1965 uvoz smrekovega lesa za okoli 60 000 prm in to s konvertibilnega področja. S tem bi omogočili polno koriščenje instaliranih kapacitet. Pred tremi meseci je bil namreč zaradi pomanjkanja lesa ustavljen stroj za izdelavo rotopapirja, kar je povzročilo izpad proizvodnje za 1,5 milijarde din. Zaloge celuloznega lesa za redno obratovanje so minimalne, ali jih pa sploh ni. Tako ima Papirnica Vevče zaloge le za 7-dnevno proizvodnjo (10. marca zaloga 2000 m³), tovarna Djuro Salaj ima skupno smrekovega lesa in listavcev za proizvodnjo rotopapirja za 8-dnevno proizvodnjo, v Papirnici Količevo pa je stanje podobno.

Eden izmed pomembnih razlogov za pomanjkanje lesa, predvsem smrekovega, je v neuskklajenih cenah lesa za izvoz in za domači trg.

Izvozne obveznosti je papirna industrija v lanskem letu izpolnila in presegla. Pri oskrbi z uvoženim reprodukcijskim materialom ni bilo večjih problemov, čeprav so nastajali začasni zastoji, predvsem zaradi nejasnosti in dolgotrajnosti pri uvoznem postopku. Neizvršene naloge iz leta 1964 Jugobanka sedaj izvršuje, vendar v breme vsote deviznih sredstev za leto 1965.

Črna in barvna metalurgija

V tej panogi so poslanci obiskali Železarno Jesenice, Železarno Ravne, Rudnik Mežica, Cinkarno Celje in »Impol« Slovenska Bistrica ter Mariborsko livarno.

Za črno metalurgijo sklepa pogodbo o dodelitvi deviz Centrala Jugoslovanske banke za zunanjo trgovino v Beogradu. Do sedaj še ni dokončnega razdelilnika. V Železarni Ruše je kritičen material predvsem ferromolybden. Zaradi pomanjkanja istega je železarna že v prvem četrtletju prenehala s proizvodnjo brzoreznih in konstrukcijskih jekel, ki so legirana z molybdenom in je potrebno zato že za I. kvartal uvoziti za 1 milijon din teh jekel. Čeprav je tovarna dobila odobritev za uvoz ferromolybdena, pa zaradi togega postopka pri Jugobanki v treh mesecih še ni dobavljen. Pri uvozu rezervnih delov prav tako nastopajo vedno večje težave, retencijske kvote pa železarna ni mogla izkoristiti niti za leto 1964 in ne za leto 1965. Od domačih reprodukcijskih materialov so kritične brusne plošče, ker dobavitelj ne dobi osnovne surovine za izdelavo.

Pogodba o dodelitvi deviz tudi na Železarno Jesenice še ni podpisana. Kritični reprodukcijski materiali so zlasti ferolegure. Ves važnejši reprodukcijski material se uvaža z zahoda.

Pri podjetjih barvne metalurgije oskrba z reprodukcijskim materialom ni tako kritična, ker podjetja s svojim izvozom ustvarjajo visok čisti devizni

učinek. Problem pa je pomanjkanje surovin, kot posledica premajhnih vlaganj v surovinsko bazo v preteklih letih ter neskladje med cenami surovin na tujem in domačem tržišču.

V rudniku Mežica je razmerje med domačim in uvoženim reprodukcijskim materialom 82 : 18. Preskrbljenost in zaloge reprodukcijskega materiala še niso kritične, tako da rudnik izpolnjuje proizvodne in izvozne obveznosti. Predpogodba z banko je sklenjena, vendar se vedno bolj zastruje vprašanje pravočasne zagotovitve deviznih sredstev za uvoz. Poleg tega je nastal problem glede cen domačega materiala, ki so večje od uvoženega in pa problem kvalitete.

V Cinkarni Celje je razmerje med domačim in uvoženim reprodukcijskim materialom 80 : 20. Nujen uvoz predstavljajo fosforiti (ZDA), antracit (ZSSR), glina (Bolivija) in barvila (Zah. Nemčija). Izvoz predstavlja 35 % celotne proizvodnje, pogodba z Jugobanko pa je sklenjena za 46 % ustvarjenih deviz. Posebne problematike pri uvozu reprodukcijskega materiala ni, razen v zvezi z nesorazmerjem med cenami domačega in uvoženega ter v zvezi z neažurnim viziranjem neplačanih nalogov.

»Impol« Slovenska Bistrica uporablja kot glavni reprodukcijski material aluminij, železno žico, baker, silicij, mangan in magnezij. Pri tem pa je kritičen material baker, kar je poseben problem zaradi izredne konkurence Belgije na zunanem tržišču, katero lahko premaga tovarna samo z ažurno dobavo.

V Mariborski livarni je problematična nabava osnovnih surovin, tj. bakra, cinka in aluminija. Oskrba z bakrom je kritična — zalog ni. Kolikor tovarna dobi zadostne količine domačega reprodukcijskega materiala, njena produkcija sploh ni vezana na uvoz. Izvoz gre izključno v zahodne države. Zaradi vedno težje preskrbe z domačimi surovinami je tovarna predlagala Jugobanki sklenitev pogodbe za uvoz surovin s tem, da za 1 dolar uvoza izvozi za 2 dolarja blaga. Pogodba še ni sklenjena.

Gumarska in kemična industrija

V gumarski industriji so poslanci razpravljali s predstavniki podjetja »Sava« Kranj, v kemični industriji pa so obiskali Kemično tovarno »Melamin« Kočevje.

Gumarska industrija ima tri variante gibanja proizvodnje v letu 1965. Delitev deviznih sredstev po zveznem družbenem planu zagotavlja porast proizvodnje za 25 %, plani podjetij so bili večji za 50 %, po informacijah Jugobanke pa bodo devizna sredstva dodeljena v taki višini kot je bil izvršen uvoz v letu 1964.

»Sava« Kranj je v letu 1964 uvozila 60 % reprodukcijskega materiala, od tega 7,5 % z vzhoda, letos pa predvideva uvoz 66 %, od tega 7 % z vzhoda. Če bo podjetje dobilo devizna sredstva v višini lanskoletnega uvoza, ne bo doseglo enake proizvodnje kot lani, ker so zaloge v začetku letošnjega leta znatno nižje kot v začetku lanskega leta. Domačih surovin (tekstil, saje, kord, kemikalije) ni zadosti in dobavitelji podaljšujejo dobavne roke (izvoz, pomanjkanje osnovnih surovin, cene).

Predpogodba z Jugobanko je bila sklenjena v januarju. Za I. kvartal je odobreno 87 % od lanskoletne četrtine uvoza, od te kvote se lahko koristi le 70 %. Dolg za lansko leto znaša 240 000 \$. Izvoz v prvih dveh mesecih se je nasproti lanskoletnemu povečal od 86 000 \$ na 105 000 \$.

»Melamin« Kočevje ima razmerje med domačim in uvoženim reprodukcij-skim materialom 20 : 80 — uvoz izključno z zahoda, izvoz gre pa 90 % na vzhod. Desortiranost surovin nastopa zaradi nabav večjih količin nekaterih materialov (pri tem se cena zniža za 10 %, zaradi nestalnosti sukcesivnih dobav nekaterih kemikalij, ki se dobavljajo v 14-dnevnih razdobjih in zaradi neredne dobave nekaterih specialnih desenov dekorativnih papirjev).

Pogodba z Jugobanko je sklenjena. V tej pogodbi bo proizvodnja delala s 85 % kapacitet. Zaradi počasnega odobravanja deviznih sredstev, neplačanih obveznosti iz lanskega leta, je bilo že 18 dni zastojev letos ni če se ne reši vprašanje plačil za lansko leto, bo proizvodnja ustavljena. Plan izvoza je letos za januar, februar in marec dosežen.

Motorna in kovinska industrija

Skupina poslancev je obiskala tovarne »Tomos« Koper, TAM Maribor, Tovarno železniških vozil »Boris Kidrič« Maribor in Poslovno združenje »Smelt« Ljubljana.

V tovarni motornih vozil »Tomos« Koper primanjkuje tako domači kot uvoženi reprodukcijski material. Vse, kar je tovarna izdelala v marcu in deloma v februarju, je nedokončano zaradi pomanjkanja nekaterih manjših posameznih delov. Zaradi tega tovarna ni sposobna kompletirati vozil za izvoz in ima trenutno nedokončanih 1500 mopedov (vrednost 250 milij. din), ker jim manjkajo posamezni deli iz uvoza v skupni vrednosti 3 milij. din. Za premagovanje teh težav tovarna sklepa razne dogovore, ki pa seveda zmanjšujejo devizni efekt, kredit in zaupanje partnerjev. Nastopajo problemi pri odobravanju deviznih sredstev, preden jih tovarna dobi, se blago podraži.

V I. četrletju 1965 se bo proizvodnja zmanjšala za 30 % in tudi izvoz bo manjši za 30 %. Lista manjkajočih materialov se je v letošnjem letu povečala. Zalog reprodukcijskega materiala je povprečno za 3 mesece. Razmerje med domačim in uvoženim repromaterialom znaša 75 : 25. Domači repromaterial ima mnogo izpadov, zlasti pri vijačnem blagu in aluminiju. Posledica tega je tudi večji uvoz materiala. Tovarna izvaža in uvaža 80 % na konvertibilno področje.

Izpolnjevanje prevzetih obveznosti s strani kooperantov (katerih ima tovarna 40, poleg dobaviteljev) je v letu 1965 slabše kot v letu 1964.

Tovarni avtomobilov Maribor primanjkujejo predvsem proizvodi črne in barvne metalurgije, elektroindustrije, lesne industrije in gumarske industrije, to je ca. 16 % vsega materiala. Razmerje med domačim in uvoženim repromaterialom je 87 : 13. Vseh kooperantov ima TAM 97, ki so več ali manj devizno pasivni; večina njih niso izvozniki, mnogi pa ne bodo tudi v bodoče. Glede sodelovanja s kooperanti še ni razčiščeno vprašanje deviznega sodelovanja. Emajlirka zahteva za svojo kooperacijo, da ji TAM pogodbeno zagotovi devizna sredstva. Z rekonstrukcijo Železarne Jesenice in preusmeritvijo proizvodnje je TAM glede repromateriala občutno prizadet. V I. četrletju je nedokončanih 160 vozil, ki čakajo 16 artiklov kooperanta tovarne »Rudi Čajevec«.

Predstavniki podjetja predlagajo čimprejšnjo uredbo deviznega samofinanciranja. Treba bi bilo doseči, da s svojimi devizami oziroma delom deviz podjetja samostojno razpolagajo. Če bi Tovarni avtomobilov ostale vse devize, bi

lahko krila tudi vse potrebe kooperantov po devizah, razen tovarne »Sava« Kranj.

Regionalna usmeritev izvoza je 90 : 10 v korist konvertibilnega področja, regionalna usmeritev uvoza pa je 70 : 30. Dinamika izvoza v letošnjem letu ni enakomerna; izvozni plan je bil izvršen z 21,9 %.

V tovarni železniških vozil »Boris Kidrič« znaša vrednost celotnega reprodukcijskega materiala 6,3 milijarde dinarjev, od katerega pa je domači reprodromaterial izkazan s 5 milijardami din. Pri uvozu je razmerje med vzhodom in zahodom 80 : 20 v korist vzhoda.

Preorientacija Železarne Jesenice dosedaj tovarno še ni prizadela, ker se je železarna obvezala surovino letos še dobavljati. 75 % potreb po pločevini tovarna uvaža z vzhoda. Uvoz z vzhoda je nereden, kar povzroča motnje v proizvodnji. Močno vplivajo na proizvodnjo tudi cene, ki so v stalnem porastu (v I. kvartalu v povprečju za 9 %).

Z Jugobanko je sklenjena za leto 1965 predpogodba. Z obvezo za izvoz ca. 2,5 milijona \$.

Na sestanku dne 24. marca 1965 s Poslovnim združenjem »Smelt« so poslanci razpravljali s predstavniki »Litostroja« Ljubljana, Strojne tovarne Trbovlje in »Metalne« Maribor.

»Metalna« Maribor ima razmerje med domačim in uvoženim repromaterialom v letošnjem letu planirano 58 : 42, v letu 1964 pa je bilo to razmerje 66 : 34. Na to razmerje predvsem vplivajo izpadi pri domači črni metalurgiji. V letu 1964 je neplačanega in že uvoženega blaga za 34 844 000 obračunskih dinarjev.

Kvota za uvoz za kooperante znaša 2 134 000 din, k temu bi pa potrebovali še 8 %.

Tovarna izvaža na konvertibilno področje 82 %, na klirinško področje (vzhod, in Indija) pa 18 % vsega izvoza.

Strojne tovarne Trbovlje izvažajo na vzhod 70 %, na zahod 20 % in v zahodni kliring 10 %. Predpogodbo z Jugobanko letos niso sklenili.

Razmerje v repromaterialu je 96,1 % domačega in 3,9 % uvoženega.

Nedokončana proizvodnja je znašala zaradi pomanjkanja repromateriala 952 milijonov dinarjev, sedaj pa je precej večja. Zaradi pomanjkanja repromateriala je v letošnjem letu stal obrat 32 dni. Poseben problem pri reprodukcijskem materialu so jamske stojke, za katere Jugobanka ne prizna uvoza in vztraja na lesenih stojkah. Problematična je tudi dobava surovin z Jesenic in Lesc.

Zaradi specifičnosti proizvodnje in dolgotrajnejšega tehnološkega procesa dosedanja dinamika dodeljevanja deviz po mesecih oziroma kvartalnih ne ustreza.

V »Litostroju« glavni del uvoza odpade na pločevino in specialna jekla, kar zelo otežkoča proizvodnjo. Tovarna mora uvažati z zahoda 62 %, z vzhoda pa 38 %, po letošnjem planu uvoza pa se bo sorazmerje spremenilo in povečal uvoz z zahoda.

Na podlagi razprav s predstavniki gospodarskih organizacij ter merodajnih gospodarskih forumov je delovna skupina poslancev ugotovila naslednje:

Sistem zagotavljanja deviznih sredstev v obliki vezave uvoza z izvozom je treba hitreje izpopolnjevati v smeri deviznega samofinanciranja, kar bo omogočalo gospodarskim organizacijam, ki se vključujejo v mednarodno delitev dela, da samostojno razpolagajo z delom ustvarjenih deviz. Tako stimulirane

gospodarske organizacije se bodo intenzivneje, brez administrativnih ukrepov vključevale v izvoz in racionalneje gospodarile s temi sredstvi.

Da dosežemo ta smoter, je potrebno:

— čimprej pristopiti k sklepanju kompleksnih pogodb predvsem s tistimi gospodarskimi organizacijami, ki dosegajo največji devizni priliv;

— v okviru razpoložljivih deviznih sredstev skleniti pogodbe za zagotovitev deviznih sredstev s tistimi gospodarskimi organizacijami, ki so devizno pasivne in to zlasti s tistimi, ki imajo pogoje, da takoj ali v najbližji prihodnosti ustvarjajo dotok novih deviznih sredstev;

— pri sklepanju pogodb predvideti tako dinamiko koriščenja deviznih sredstev, ki bo ustrezala nemotenemu procesu proizvodnje in izpolnitvi izvoznih obveznosti;

— postopek pri koriščenju že odobrenih deviz za nabavo reprodukcijskega materiala, ki je vezan na številne administrativne elemente brezpogojno poenostaviti in zmanjšati na najnujnejše, kar bo omogočilo podjetjem pravočasno izpolnjevanje prevzetih obveznosti;

— proučiti možnost zagotovitve deviz kooperantom finalnih proizvajalcev, ki po obstoječih predpisih niso posebej upoštevani. Pri sklepanju kompleksnih pogodb s finalisti bi kazalo upoštevati potrebe po deviznih sredstvih kooperantov, ki so na ta način preko finalistov posredno vključeni v izvoz;

— sistem premiranja v lesni in tekstilni industriji diferencirati glede na izvoz polizdelkov in finalnih izdelkov, pri čemer bi bil stimuliran izvoz finalnih izdelkov;

— proučiti smotrnost izvoza domačih deficitarnih surovin;

— da gospodarske organizacije še nadalje intenzivno izkoriščajo vse notranje rezerve, ki bodo pospešile njihovo čimvečjo vključitev v mednarodno delitev dela, kar bi omogočilo premostiti težave, ki obstajajo v naši plačilni bilanci.

Št.: 330-7/65

Ljubljana, 8. 4. 1965

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
PROSVETNO-KULTURNI ZBOR

Začasni odbor za proučevanje položaja
učencev srednjih šol in slušateljev
visokih šol ter za poklicno usmerjanje

POROČILO

**o obravnavi poročila o štipendiranju in kreditiranju študentov visokošolskih
zavodov v SR Sloveniji ter o študentskih domovih in menzah**

Začasni odbor Prosvetno-kulturnega zbora za proučevanje položaja učencev srednjih šol in slušateljev visokih šol ter za poklicno usmerjanje je na seji dne 8. aprila 1965 obravnaval poročilo o štipendiranju in kreditiranju študentov visokošolskih zavodov v SR Sloveniji ter o študentskih domovih in menzah, ki ga je predložil Republiški sekretariat za raziskovalno delo in visoko šolstvo.*

* Gradivo je registrirano v dokumentaciji Skupščine pod št. 67-4/65.

V obravnavi je odbor ugotovil, da se je materialni položaj študentov v preteklem letu občutno izboljšal. Glede na stanje v letu 1963 se je po znanih ukrepih Glavnega odbora SZDL Slovenije in Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije za 25 % dvignilo število štipendij (od 3464 na 4345), za 40 % se je povečala povprečna višina štipendij (od 12 390 na 17 400 dinarjev), za 8 % pa se je zvišal odstotek štipendiranih študentov (od 34 % na 42 %).

Lanskoletna široka družbena akcija za izboljšanje položaja študentov je torej uspela; da bi dosežen uspeh ne ostal na mrtvi točki, bo treba tudi letos nadaljevati z družbenimi prizadevanji, da se višina štipendij sproti usklaja z življenjskimi stroški, predvsem, ker najnovejši podatki kažejo, da v letošnjem letu višina štipendij ne gre v korak z zviševanjem življenjskih stroškov.

V odboru je bilo posebej podčrtano, da mora biti osnova načrtnemu pridobivanju kadrov ustrezna metodologija planiranja kadrov, povezana z razvojnimi programi delovnih organizacij ter s potrebami po kadrih, ki jih ti programi postavljajo. Ker tega v večini primerov ni, delovne organizacije v gospodarstvu in družbenih službah nesistematično in brez prave koncepcije zastavljajo štipendiranje potrebnih kadrov. Čeprav so okviri kadrovske politike določeni s kapaciteto visokošolskih zavodov, bi morale delovne organizacije znotraj teh okvirov bolj urejeno voditi politiko štipendiranja, več sodelovati s štipendisti, šolami in občinskimi skupščinami ter pri dodeljevanju štipendij zagotoviti javnost in demokratičnost.

Precejšnjo vrzel pri določanju štipendijske politike povzroča premajhno sodelovanje štipenditorjev v občinah, kjer kljub prizadevanjem občinskih skupščin zaradi nerazumevanja gospodarskih organizacij ni bilo doseženih večjih uspehov. Še zlasti pa je občutno premajhno sodelovanje šol II. stopnje, ki imajo najboljši pregled nad sposobnostmi svojih učencev in s tem povezanim njihovim nadaljnjim šolanjem na visokošolskih zavodih. Te šole bi morale štipenditorjem pomagati pri izbiri štipendistov, jim dajati potrebne podatke o talentiranih učencih ter tako zagotoviti, da bodo štipendije za študij na visokošolskih zavodih dobili res najsposobnejši. Pomembno vlogo pri tem bi lahko imeli tudi pokrajinski klubi študentov in služba poklicnega usmerjanja.

Pred kratkim je prenehal veljati temeljni zakon o štipendijah, ki je bil sprejet leta 1956 in ki je v osmih letih odigral pomembno vlogo pri štipendiranju. S tem in z uveljavljanjem novih oblik pomoči pri študiju se kaže potreba, da se v republiki sprejmejo potrebni predpisi, ki bi uzakonili osnovna načela na področju štipendiranja, kreditiranja in drugih oblik pomoči pri izobraževanju mladine in odraslih. Nekatere republike so že z zakoni potrdile obstoj in delovanje skladov za kreditiranje študija, v Zvezni skupščini pa se pripravlja poseben dokument — priporočilo ali resolucija —, ki bo poleg ostalih vprašanj materialnega, socialnega in zdravstvenega položaja mladine vseboval tudi splošno politiko, ki se nanaša na kreditiranje študija, na dodeljevanje štipendij in na druge oblike pomoči pri izobraževanju.

Pri obravnavanju položaja študentskih domov in menz je bil odbor mnenja, da je treba odločneje ukrepati v zvezi z naporji za povečanje zmogljivosti študentskih domov, pri čemer mora republika izpolniti svoje obveznosti pri gradnji študentskih domov. Potrebe po novih kapacitetah se sučejo okrog 2700 postelj, medtem ko zagotavlja prva etapa izgradnje študentskih domov le 540 postelj. Problem je še ostrejši, če upoštevamo, da prihaja v letošnjem letu na Univerzo populacijsko najštevilnejša generacija in da sredstva tudi za omejenih 540 postelj še niso zagotovljena. Gre za gradnjo treh stolpičev, od katerih

je v gradnji le prvi, za drugega, ki naj bi ga financirale ljubljanske občine, in za tretjega, ki naj bi ga financirale gospodarske organizacije, pa je treba sredstva še zagotoviti. Prav tako pereče je vprašanje nastanitve študentov v mariborskih visokošolskih zavodih.

Da bi oskrbnina v študentskih domovih in menzah ne rasla tako kot cene, je bilo treba domovom in menzam pomagati z dotacijo iz republiških sredstev. Ta dotacija bo potrebna tudi v letu 1965, sajima vsakó preveliko zvišanje oskrbnine v domovih in menzah nujno za posledico poslabšanje materialnega položaja študentov.

Za sistematičnejšo ureditev in enotnost pri reševanju materialnega položaja študentov je odbor menil:

— naj se družbena prizadevanja za dvig štipendij in povečanje njihovega števila nadaljuje z enako intenzivnostjo kot v preteklem letu;

— naj sindikalne organizacije in Gospodarska zbornica vplivajo na delovne organizacije, da s svojo interno zakonodajo zagotovijo javnost in demokratičnost pri dodeljevanju štipendij in tesno medsebojno povezanost med štipendisti in štipenditorji;

— naj v okviru občinskih skupščin postane nenehno in tesno sodelovanje med štipenditorji in šolami sestavni del kadrovske politike v občini;

— naj šole II. stopnje aktivno sodelujejo z delovnimi organizacijami in občinskimi skupščinami pri dodeljevanju štipendij najsposobnejšim absolventom teh šol, pri čemer naj se zavzemajo tudi za razširitev podeljevanja štipendij učencem nižjih razredov;

— naj Univerza realizira pobudo, da se na fakultetah osnuje posebna služba za reševanje vprašanj materialnega položaja študentov;

— naj Zveza študentov še nadalje analizira materialno stanje študentov ter sproti opozarja na nastajajoče probleme in posamezne kritične primere;

— naj pristojni republiški organi pripravijo osnovna načela za sprejem republiškega predpisa, ki naj ureja štipendiranje, kreditiranje in druge oblike pomoči pri izobraževanju mladine in odraslih; ob tem naj se uredi tudi status sklada za kreditiranje študija pri Univerzi;

— naj republika izpolni svoje obveznosti pri gradnji novih kapacitet študentskih domov;

— naj se prouči možnost, da se sredstva gospodarskih organizacij in ljubljanskih občinskih skupščin združijo in tako zagotovi izgradnja vsaj enega stolpiča v študentskem naselje, od dveh, ki sta bila v načrtu.

Za poročevalca na seji zborá je začasni odbor določil inž. Staneta Potrča.

Št.: 67-4/65

Ljubljana, 12. 4. 1965

Predsednik:
inž. Stane Potrč l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
PROSVETNO-KULTURNI ZBOR

Začasni odbor za varstvo kulturnih
spomenikov in naravnih znamenitosti

POROČILO
o problematiki slovenskih muzejev

Začasni odbor Prosvetno-kulturnega zbora za varstvo kulturnih spomenikov in naravnih znamenitosti je na seji dne 9. aprila obravnaval gradivo o problematiki slovenskih muzejev, ki ga je skupno z Društvom muzealcev Slovenije izdelal Republiški sekretariat za kulturo in prosveto.*

Na seji so sodelovali poleg občanov odbora tudi predstavniki predlagateljev tega gradiva ter zastopniki nekaterih osrednjih slovenskih muzejskih zavodov. Razprava je izhajala iz osnovnih ugotovitev o prepričljivem razvoju muzejskih ustanov na Slovenskem v zadnjih letih. Ta se kaže tako v njihovem številu (37 muzejev, 3 galerije, 24 muzejskih zbirk, 6 umetnostnih razstavišč ter 20 drugih muzejskih ustanov ali objektov), kot v znatnem povečanju skupnega muzejskega prostora (v zadnjih petih letih se je ta povzpел s približno 30 000 m² na 50 300 m²) ter v stalnem naraščanju števila in izboljšanju strukture obiskovalcev (teh je bilo lani 27-krat več kot v letih pred vojno, ali še enkrat več kot pred šestimi leti). Utrdila pa se je tudi kvalifikacijska struktura in strokovnost dela muzejskih delavcev.

Odbor je ocenil tudi resne težave in pomanjkljivosti, predvsem glede zaskrbljujočih nezadostnih prostorskih kapacitet osrednjih muzejskih ustanov v Ljubljani ter v celoti nezadovoljivo financiranje muzejev in galerij, katerih ustanovitelj je republika in tistih, ki so bili že do sedaj, ali pa so z ukinitvijo okrajev financirani iz občinskih proračunov. Takšno pomanjkanje sredstev zavira resnično pogodbeno dejavnost, onemogoča odkup muzejskih in galerijskih vrednot ter duši samoupravljanje delovnih kolektivov muzejev in galerij.

Upoštevaloč opisano stanje je odbor presodil, da bi nadaljnje širjenje števila muzejskih ustanov v Sloveniji samo grozilo obstoj, kvaliteto dela in druge strokovne vrednote obstoječih, predvsem pa osrednjih muzejev ter nekoristno drobilo že itak nezadostna sredstva za njihovo redno in izredno dejavnost. V zvezi s tem se je strinjal z ukrepi za odpravo pomanjkljivosti ter z dolgoročnim programom dela slovenskih muzejev in galerij, ki jih predlagata Društvo muzealcev in Republiški sekretariat za kulturo in prosveto.

Da pa bi uspešno odkrivali, ohranjali, strokovno obdelovali in sodobno posredovali naše veliko zgodovinsko bogastvo ter zagotovili delo in razvoj muzejev, so po mnenju odbora potrebni predvsem nekateri neposredni ukrepi:

Ker v letošnjem letu uvedeno pogodbeno financiranje dejavnosti vseh muzejskih ustanov zaradi pomanjkanja proračunskih sredstev ni moglo polno zaživeti, naj se pri delitvi izrednih sredstev in pri morebitnem kasnejšem rebalansu proračunov upoštevajo njihove potrebe za nemoteno dejavnost. Istočasno naj se delovne skupnosti muzejskih ustanov vsestransko utemeljeno odločajo o tem, koliko in kakšnih akcij lahko v tekočem letu izvedejo. Pri obravnavanju finančnega načrta SRS za pospeševanje kulturnih dejavnosti za leto 1965, ki

* Gradivo je dokumentirano pod št. 63-12/65.

ga bo njegov upravni odbor predložil Skupščini SRS, naj se upoštevajo pereče potrebe muzejev, zlasti pa nekatere njihove osrednje akcije posvečene 20-letnici osvoboditve. Tudi v dinamiki dodeljevanja proračunskih sredstev muzejskim ustanovam so potrebne spremembe, ki naj zagotove večji priliv sredstev muzejem v tistih obdobjih poslovnega leta, ko imajo ti zaradi narave svojega dela več stroškov. Določena, s tem povezana vprašanja naj bi reševali tudi s premostitvenimi krediti.

Z dograditvijo novih objektov na Trgu revolucije v Ljubljani ter s preselitvijo Izvršnega sveta in nekaterih drugih republiških ustanov nastopajo izredne možnosti za trajnejše prostorske rešitve osrednjih muzejskih ustanov ali njihovih oddelkov. Zato naj pristojni republiški organi pri izdelavi načrtov za preselitve in preureditve izpraznjenih prostorov upoštevajo potrebe teh ustanov ter končne rešitve predlože Skupščini SR Slovenije.

Proučijo naj se nadaljnje možnosti za tesnejše povezovanje muzejev z ostalimi dejavnostmi, predvsem pa s turizmom, kjer so nujne skupne propagandne akcije. Mnoga praktična vprašanja glede strokovnega sodelovanja, izkoriščanja servisnih delavnic, usklajevanja potreb po depojih, smotrnega zvišanja vstopnine in druga pa naj bi reševala republiška skupnost muzejev, v katere samoupravnem organu naj bi bili tudi predstavniki družbe.

Pri obravnavanju financiranja kulturne dejavnosti v celoti, pri sprejemanju proračunov za prihodnja leta ter izdelavi dolgoročnejših načrtov za razvoj kulture pri nas naj se upošteva družbeni pomen dela muzejskih ustanov. Glede financiranja pa uveljavijo načela o poslovanju zavodov in samoupravne pravice njihovih delovnih skupnosti.

Za poročevalca na seji zborna je odbor določil poslanca Stojana Batiča.

Št.: 63-12/65

Ljubljana, 10. 4. 1965

Predsednica:
Bernarda Perc l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
SOCIALNO-ZDRAVSTVENI ZBOR

Odbor za proučevanje zakonskih
in drugih predlogov

POROČILO

o obravnavi mreže zdravstvenih zavodov v SR Sloveniji in njenem
orientacijskem razvoju do leta 1970

Odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov Socialno-zdravstvenega zbora je na skupni seji z odborom Republiškega zbora za zdravstvo in socialno politiko dne 6. aprila 1965 razpravljal o mreži zdravstvenih zavodov v SR Sloveniji in njenem orientacijskem razvoju do leta 1970 na osnovi gradiva »Mreža zdravstvenih zavodov v SR Sloveniji in njen orientacijski razvoj do leta 1970«, ki ga je predložil Republiški sekretariat za zdravstvo.*

* Gradivo je dokumentirano pod št. 022-73/65.

V razpravi so tudi sodelovali predsednik IS Skupščine SR Slovenije, Republiškega sekretariata za zdravstvo, Skupnosti zdravstvenih zavodov SRS, Skupščine Republiške skupnosti socialnega zavarovanja delavcev Slovenije in Republiškega zavoda za socialno zavarovanje.

Člani obeh odborov in vabljeni gostje so se v načelu strinjali z vsebino gradiva in danimi predlogi, v razpravi pa je bilo poudarjeno:

V preteklem obdobju je bil dan močnejši poudarek izgradnji objektov osnovnega zdravstvenega varstva, kar je imelo za posledico zaostajanje bolnišničnih kapacitet. Zato je bilo že ob razpravi o 7-letnem perspektivnem razvoju zdravstva v SR Sloveniji poudarjeno, da je treba v prihodnjem obdobju dati večjega poudarka razvoju bolnišničnih kapacitet. Kljub temu, da smo v preteklem obdobju investirali predvsem v osnovno zdravstveno službo, le-ta ponekod še ni zadovoljivo razvita (Ptuj, Brežice, Postojna, Tolmin itd.). Zato je treba v teh krajih še vedno dati prednost izgradnji objektov osnovne zdravstvene službe. Odbora sicer nista podrobneje razpravljala o mreži zdravstvenih zavodov osnovne zdravstvene službe in njenem razvoju, glede na to, da je skrb za osnovno zdravstveno službo stvar komun (občinskih skupščin, komunalnih skupnosti socialnega zavarovanja in delovnih organizacij). Podrobno pa sta obravnavala vprašanje bolnišnične mreže in njen razvoj do leta 1970. Bolnišnice namreč pokrivajo potrebe širšega območja, zaradi česar izgradnja bolnišničnih kapacitet ni samo stvar zainteresiranih občin, temveč tudi republike.

Iz programov družbeno-političnih skupnosti glede razvoja zdravstvenega varstva izhajajo, da so potrebe po bolnišničnih kapacitetah v Sloveniji še velike. Upoštevajoč dano situacijo in realne zmogljivosti družbene skupnosti sta bila odbora mnenja, da celotnega programa predvidenih investicij v zdravstvu ne bo mogoče realizirati. Zato je treba prvenstveno investirati v zdravstvene objekte, ki so že v gradnji in jih dokončati. Glede bolnišničnih kapacitet sta bila odbora soglasna, da je treba v prihodnjem obdobju dati prednost izgradnji tovrstnih kapacitet v Ljubljani, Mariboru, Kopru, Novi Gorici in Celju. Pri tem sta odbora izrecno poudarila, da morajo imeti našteje kapacitete enako prednost. Pod bolnišničnimi kapacitetami v Ljubljani je treba razumeti izgradnjo medicinskega centra, ki vključuje novo mestno bolnišnico, inštitute, geriatrično-gerontološki center in novogradnjo onkološkega inštituta. V Kopru gre za izgradnjo nove bolnišnice, medtem ko gre v Mariboru, Novi Gorici in v Celju za dograditev začetnih objektov.

Navedenim objektom je treba torej posvetiti vso pozornost in nameniti razpoložljiva sredstva predvsem za njihovo dokončno izgradnjo. To pa ne izključuje možnosti, da se ne bi ob spremenjenem sistemu financiranja investicij v zdravstvu in ob razpoložljivih sredstvih iz drugih virov širile kapacitete tudi drugih bolnišnic.

V prihodnjem obdobju je treba posebno pozornost posvetiti tudi izgradnji varstveno-zdravstvenih zavodov za alkoholomane, psihopate-delinkvente in mentalno prizadete otroke. V tej zvezi je bilo izraženo mnenje, naj Republiški zavod za zdravstveno varstvo prouči možnosti, da bi se nekatere bolnišnice za TBC preusmerile za te namene.

Poudarjeno je bilo, da mora republiški zdravstveni center tudi v prihodnje strokovno oceniti nujnost in funkcionalnost vsake novo projektirane bolnišnice in večjih razširitev bolnišničnih kapacitet.

V razpravi o nadaljnjem razvoju mreže zdravstvenih zavodov sta odbora razpravljala tudi o vprašanju financiranja investicij v zdravstvu. V tej zvezi je bilo ugotovljeno, da je bilo v preteklih letih v zdravstvene objekte investirano:

leta 1961	4148 milijonov din oz. 0,80 % narod. dohodka
leta 1962	4604 milijonov din oz. 0,80 % narod. dohodka
leta 1963	5542 milijonov din oz. 0,85 % narod. dohodka
leta 1964	8117 milijonov din oz. 0,94 % narod. dohodka

Iz zgornjega prikaza izhaja, da investicije v zdravstvu niso rastle v skladu s porastom narodnega dohodka.

V zadnjih dveh letih so bila najpomembnejši vir za financiranje investicij v zdravstvu sredstva socialnega zavarovanja, predvsem presežki skladov dolgoročnega zavarovanja. Tak način financiranja investicij je lahko le začasen, saj imajo rezerve dolgoročnih skladov socialnega zavarovanja povsem drug namen (valorizacija pokojnin in invalidnin, zagotovitev večje stalnosti prispevnih stopenj itd.). Zato je treba najti za financiranje investicij na področju zdravstva drug vir, ki naj zagotovi stalen dotok sredstev. Potrebna sredstva bi bilo treba zagotoviti v določenem odstotku od narodnega dohodka. Odbora sta menila, da je treba tudi omogočiti zdravstvenim zavodom, da postanejo nosilci razširjene reprodukcije. V ta namen je treba omogočiti zdravstvenim zavodom najmanjše kreditov pod ugodnejšimi kreditnimi pogoji kot doslej (daljša posojilna doba, nižja obrestna mera). Samo ob takih pogojih bo omogočeno vračunavanje sredstev za razširjeno reprodukcijo v ceno zdravstvenih storitev.

Družbeno-politične skupnosti v SR Sloveniji programirajo, da bodo do leta 1970 investirale v zdravstvo 66 790 milijonov din, od česar samo v letu 1965 14 411 milijonov din, kar bi pomenilo 1,52 % narodnega dohodka. Odbora menita, da ni realno programiranje družbeno-političnih skupnosti, po katerem bi v letu 1965 investirali v zdravstvo 14 411 milijonov din. Iz konstrukcije financiranja investicij za leto 1965 namreč izhaja, da se v pretežni meri računa na sredstva socialnega zavarovanja, predvsem na rezervna sredstva sklada pokojninskega in invalidskega zavarovanja ter le v manjši meri na lastna sredstva zdravstvenih zavodov ter proračunska sredstva občin. Upoštevati pa je treba, da so presežki skladov dolgoročnega zavarovanja deloma že angažirani in da se bodo razpoložljiva sredstva socialnega zavarovanja za kredite zdravstvenim zavodom z morebitno takojšnjo vrnitvijo posojila, ki ga je najel Republiški zavod za socialno zavarovanje pri SGB, bistveno zmanjšala.

V primeru enakomernejše porazdelitve investicijskih sredstev po posameznih letih in ob predpostavki, da bi v letu 1965 investirali v zdravstvene objekte ca. 10 milijard din, bi to pomenilo 1,06 % narodnega dohodka.

Glede na ugotovljena dejstva menita odbora, da je treba v prihodnje investirati v najbolj nujne in najbolj pomembne hospitalne zavode.

Odbor je določil za poročevalca na seji zbora dr. Sašo Cvahteta.

Št.: 022-73/65

Ljubljana, 8. 4. 1965

Predsednik:
dr. Adolf Drolc l. r.

POROČILO

Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije za leto 1964

V letu 1964 je Izvršni svet, ki mu je po ustavi poverjena politično izvršilna funkcija Skupščine, osredotočil svoje delo na izvajanje splošne politike, ki jo je določila Skupščina s sprejetimi zakoni in priporočili, zlasti pa z družbenim planom za leto 1964.

Na tej osnovi in na podlagi doseženih rezultatov v letu 1963 je bilo delo Izvršnega sveta usmerjeno zlasti v nadaljnje povečanje gospodarske rasti v SR Sloveniji, izboljšanje materialnega položaja družbenih služb in njihovega vraščanja v splošni razvoj, razvijanje delavskega in družbenega samoupravljanja, v izpopolnjevanje gospodarskega sistema in ustvarjanje ugodnejših pogojev za racionalno gospodarjenje in poslovanje delovnih organizacij. Izvršni svet se je vključeval tudi v delo Skupščine pri usklajevanju pravnega sistema z novo ustavo.

Obsežnim in zahtevnim nalogam je Izvršni svet prilagodil svoje poslovanje na ta način, da je usmerjal republiške upravne organe na večjo samostojnost tako v odnosu do Skupščine in Izvršnega sveta, kakor tudi glede izvajanja njihovih analitičnih in operativnih nalog.

Hkrati je bila politika Izvršnega sveta usmerjena v krepitev komun kot temeljnih družbeno-političnih skupnosti. Izvršni svet je v letu 1964 uvedel pogostejše skupne sestanke s predsedniki okrajnih in občinskih skupščin, na katerih ni šlo samo za posredovanje važnejših stališč ali priprav za posamezne ukrepe, marveč že za oblikovanje skupne politike kot osnove za posamezne odločitve in akcije. Med letom 1964 je bila tako dosežena takšna afirmacija občinskih skupščin, da se je ob neposrednejšem povezovanju komun z republiko postopoma zmanjševala vloga okrajev in potreba po njihovem nadaljnjem obstoju.

Ob povečani vlogi komun in samostojnosti delovnih organizacij v celotnem gospodarskem in družbenem razvoju se je vse bolj oblikovala tudi vloga republike, kar se je — razen v povečani materialni osnovi — odrazilo predvsem v večjem uveljavljanju Skupščine in njenih organov ter nekaterih drugih republiških investicij.

V preteklem letu je Izvršni svet razširil svoje sodelovanje z drugimi republikami, kar je omogočilo boljšo koordinacijo dela, izmenjavo medsebojnih izkušenj in širše spoznavanje specifične problematike posameznih področij. Hkrati je Izvršni svet dajal iniciativo in podpiral sodelovanje zbornice in posameznih delovnih organizacij z ustreznimi organizacijami v drugih republikah.

Uresničevanje zamotanih nalog družbenega razvoja v letu 1964 je zahtevalo široko mobilizacijo sil in tesnejše povezovanje Izvršnega sveta z družbenimi in političnimi organizacijami, zbornico, gospodarskimi združenji, bankami in raziskovalnimi organizacijami, ki se ukvarjajo z vprašanji družbenega razvoja. V tem pogledu so bili doseženi nekateri uspehi, čeprav bi bila v bodoče potrebna še boljša koordinacija in še širše vključevanje teh institucij v reševanje tekočih problemov družbenega razvoja.

Izvršni svet je skrbel, da bi bila Skupščina SR Slovenije sproti in čimbolj izčrpno spoznana s celotnim družbenim razvojem v republici in s tekočimi problemi, ki jih je življenje postavljalo v ospredje. V ta namen je Izvršni svet organiziral izdelovanje analiz in poročil o tekoči problematiki, ki so jo odbori

IS večkrat obravnavali skupno z ustreznimi odbori Skupščine. Na ta način je bilo doseženo tesnejše sodelovanje Izvršnega sveta, njegovih odborov in republiških upravnih organov s Skupščino, kar vse je pospeševalo učinkovitost dela pri opravljanju družbenih zadev in širilo demokratično osnovo za družbene odločitve.

Pretežni del dejavnosti Izvršnega sveta v letu 1964 je zavzemalo tekoče spremljanje razvoja gospodarstva in družbenih služb ter usmerjanje ekonomske politike za premagovanje težav, ki so ovirale razvoj, kakršnega je nakazoval družbeni plan.

Družbeni plan za leto 1964 je računal z nadaljevanjem hitrega in skladnega razvoja gospodarske aktivnosti, z večjo vključitvijo gospodarstva v mednarodno menjavo, s povečanjem produktivnosti dela in z ustreznim porastom realnih osebnih dohodkov, kakor tudi s hitrejšim razvojem družbenih služb kot pomembnim faktorjem skladnejše gospodarske rasti in splošnega družbenega napredka.

Že v mesecu aprilu je Izvršni svet na podlagi posebne analize izpopolnjevanja smernic družbenega plana ugotovil, da se predvidevanja družbenega plana ob sicer relativno ugodni rasti celotne proizvodnje ne izpolnjujejo. Predvsem so hitreje od predvidevanj naraščale zaposlenosti in vse oblike potrošnje. Posebno izrazit je bil porast investicijske potrošnje, ki je za 40—50 % presegel obseg vlaganj iz istega obdobja leta 1963 ter je s svojo dinamiko vnašal na tržišče elemente nestabilnosti in s tem vplival na ekstenzivni razvoj celotne proizvodnje. Takšen porast investicij je bil predvsem posledica izredno hitrega naraščanja vlaganj na gospodarskih področjih, dočim so zastajala vlaganja na področju družbenih dejavnosti. Izvršni svet je zato že takoj v začetku drugega trimesečja usmeril svojo aktivnost na umiritev investicijske potrošnje in je v ta namen mobiliziral vse odgovorne republiške organe, predvsem službo družbene kontrole in inšpekcije, zbornice, banke, okraje in občine. Napori za skladnejši obseg in strukturo investicijske potrošnje so bili osnovna značilnost dela Izvršnega sveta in njegovih organov v celem letu 1964.

Podobna neskladna gospodarska gibanja v celotni Jugoslaviji, za katera je bilo značilno prekomerno naraščanje potrošnje, so sredi leta zahtevala intervencijo zveznih organov, kar je privedlo do posebnih restriktivskih ukrepov, katerih osnovni namen je bil umiritev tržišča. Izvajanje teh ukrepov je zahtevalo novo angažiranje republiških organov, bank in zbornic ob široki podpori političnih organizacij. Nosilec te aktivnosti je bil Izvršni svet, ki je sproti spremljal celotni razvoj ter koordiniral in usmerjal izvajanje ukrepov. Zaradi naraščajoče vloge bank v gospodarskem sistemu zlasti glede financiranja razširjene reprodukcije je Izvršni svet stalno spremljal delo bank in predlagal konkretne ukrepe za izboljšanje njihovega poslovanja in za večjo selektivnost pri obravnavanju investicijskih kreditov. Zmanjšanje dinamike rasti investicijske potrošnje proti koncu leta je potrdilo pravilnost in smotrnost take politike. Tako so vlaganja v osnovna sredstva med celim letom preseгла obseg investicij iz leta 1963 za 24 % po nominalni vrednosti, s čimer se je fizični obseg investicij zelo približal predvidevanjem družbenega plana za leto 1964. Obenem pa so proti koncu leta bolj porasle investicije za nekatere negospodarske dejavnosti, kar je sicer popravilo razmerje med gospodarskimi in negospodarskimi investicijami na 67,2 : 32,8, vendar pa še ni bilo doseženo po družbenem planu predvideno razmerje.

Hiter porast investicijske potrošnje je povzročil izredno konjunkturo na domačem tržišču. Takšni odnosi na tržišču so sicer vplivali na naglo rast

proizvodnje, kar je imelo za posledico povečanje družbenega proizvoda celotnega gospodarstva za 27% po tekočih cenah, realno pa za 14,4%. Vendar pa se je proizvodnja naglim spremembam na domačem tržišču prilagajala predvsem z večjim pritiskom na uvoz reprodukcijskega materiala, ki pa ga ni spremljal ustrezen izvoz. Zato je Izvršni svet, na osnovi priporočil Skupščine, ki je razpravljala o izvozu, temu vprašanju posvečal posebno pozornost. Intenzivnejše vključevanje naše industrije v izvoz mora po mnenju Izvršnega sveta predstavljati osnovo za boljše gospodarjenje, za vsestranski napredek industrijske proizvodnje in za hitrejšo naraščanje življenjskega standarda. Zato je Izvršni svet med celim letom usmerjal svoja prizadevanja v povečanju izvoza in v tej zvezi organiziral vrsto akcij. Obseg izvoza v letu 1964 se je povečal za 15,3%, vendar pa s tem niso bila v celoti izpolnjena predvidevanja, posebno če upoštevamo, da je proizvodnja preseгла predvideni obseg.

Na temelju analiz razvoja in izvrševanja družbenega plana je bila ekonomska politika Izvršnega sveta usmerjena tudi k odstranjevanju različnih negativnih pojavov v proizvodnji in potrošnji. Med pomembnejše probleme, ki so bili predmet čestih razprav in posebne skrbi Izvršnega sveta, sodijo združevanje prostih sredstev delovnih kolektivov v poslovnih bankah, vprašanja kreditne politike, oskrba tržišča s prehrabnimi proizvodi, oskrba proizvodnje z reprodukcijskim materialom, prehajanje delovnih organizacij na 42-urni delovni teden, problemi turizma in podobno.

Posebno pozornost je posvetil Izvršni svet vprašanju energetske osnove, saj je v preteklem letu zaostajanje proizvodnje električne energije in premoga oviralo razvoj industrijske proizvodnje. Celotni razvoj energetskega gospodarstva naše republike je odvisen od intenzivnejših vlaganj, ki zahtevajo ustrezno podporo republike glede sredstev in načina financiranja, hkrati pa tudi od ureditve pogojev gospodarjenja v teh panogah. Zato se je Izvršni svet in njegovi organi posebno zavzemali za reševanje teh problemov v zveznem merilu.

V okviru priprav za dolgoročni plan razvoja SR Slovenije je Izvršni svet predložil Skupščini več študij o dolgoročnem razvoju posameznih panog gospodarstva in družbenih služb. V obravnavi je bilo gradivo s področja energetike, zunanje trgovine, kmetijstva, gradbeništva, turizma, prometa, stanovanjske izgradnje, šolstva, zdravstva, socialnega varstva itd. Po obravnavanju predloženega gradiva je Skupščina zavzela stališče in določila smernice, ki služijo Izvršnemu svetu za oblikovanje njegove tekoče politike.

Potrebne strokovne komisije so v letu 1964 pripravile tudi študije o razvoju vseh drugih gospodarskih in negospodarskih dejavnosti, ki so bile predmet intenzivnih razprav v strokovnih institucijah in delovnih organizacijah. Na ta način je uspelo pritegniti širši krog strokovnjikov in proizvajalcev k oblikovanju konceptov dolgoročnega razvoja posameznih gospodarskih in negospodarskih dejavnosti. Na oblikovanje posameznih razvojnih konceptov zlasti v proizvodnji bodo vsekakor vplivale spremembe v gospodarskem sistemu, ki bodo usmerjale proizvodnjo v večjo vključitev v mednarodno delitev dela na osnovi komparativnih prednosti in s tem k intenzivnejšemu gospodarjenju. Izvršni svet smatra, da bo potrebno ponovno proučiti posamezne že izdelane koncepte in jih prilagoditi spremenjenim pogojem gospodarjenja. Zaradi dalekosežnih sprememb v gospodarskem sistemu se nujno podaljšuje delo na izdelavi dolgoročnega perspektivnega plana, ki bo moral podati skladen razvoj celotnega gospodarstva in vseh negospodarskih dejavnosti.

V letu 1964 so neusklajeni odnosi med povpraševanjem in ponudbo blaga vplivali na hitro rast cen in življenjskih stroškov, kar je občutno zmanjševalo učinke povečanih osebnih dohodkov. V naši republiki se je zaradi dosežene višje stopnje razvoja na osnovi takšnih gibanj še posebej pokazalo, da zaostaja razvoj družbenih služb.

Izhajajoč iz stališča, da je razvoj družbenih služb izrednega pomena in tudi pogoj za hitrejši in skladnejši vsesplošni napredek, si je Izvršni svet v letu 1964 prizadeval za nadaljnji razvoj in utrditev delovnih organizacij najrazličnejših negospodarskih dejavnosti. Svoje delo in neposredne akcije je usmerjal v nadaljnje uveljavljanje samoupravljanja in delitve dohodka na tem področju, zlasti pa se je zavzemal za to, da se jim zagotovijo zadostnejša materialna sredstva.

Številne analize, statistični prikazi in javna kritika so opozarjali na dokajšnje zaostajanje osebnih dohodkov prosvetnih delavcev za dohodki delavcev z enako izobrazbo v drugih službah in gospodarstvu, zato je Izvršni svet poskušal rešiti nekaj materialnih problemov s tega področja. S skupno akcijo SZDL, sindikatov in Izvršnega sveta, občinskih in okrajnih skupščin za ureditev osebnih dohodkov učnega osebja se je stanje posebno z rebalansi republiškega in občinskih proračunov bistveno popravilo. Poleg tega je bilo treba posvetiti tudi vso skrb drugim materialnim pogojem za delo osnovnih šol, tako financiranje osnovne dejavnosti kot investicijam. S predlogom za rebalans proračuna je Izvršni svet omogočil udeležbo republike za hitrejšo izgradnjo osnovnih šol (471 milijonov din), kar je mobiliziralo tudi znatno večja lokalna sredstva v ta namen. Na ta način je uspelo v letu 1964 izgraditi 18 novih osnovnih šol, tako da je bilo skupno z adaptacijami in dozidavami pridobljeno 54 000 m² novih šolskih površin za osnovno šolstvo.

Za hitrejšo izvajanje reforme osnovnih šol je bilo treba poskrbeti za napredek šol za izobraževanje učiteljev ter zagotoviti, da bo imel vsak učitelj osnovne šole vsaj višjo izobrazbo, kar bo mogoče doseči s pedagoškimi akademijami. Obenem pa je potrebno razvijati znanstveno in raziskovalno delo na področju vzgoje in izobraževanja, zaradi česar je predlagal Izvršni svet ustanovitev pedagoškega inštituta.

Tudi problematika financiranja šol druge stopnje je bila večkrat predmet obravnave Izvršnega sveta, pri čemer je bilo ugotovljeno, da prispevajo gospodarske organizacije kljub precejšnjim sredstvom, ki jih dajejo v ta namen, glede na potrebe še vedno premalo. V letu 1964 je bilo mnogo prizadevanj usmerjenih v reševanje konkretnih problemov financiranja strokovnih šol v občinah in okrajih ob sodelovanju republiških organov. Sistem financiranja šol druge stopnje pa še vedno ni našel ustrezne rešitve, kar zavira skladno vključitev te pomembne vrste šolstva v celotni gospodarski in družbeni razvoj.

Dosežena razvejanost visokošolske mreže, razen umeritve in stopenjskih študij, so rezultat dosedanjih prizadevanj reforme visokega šolstva. Vendar pa inverzija študija, povezovanje z gospodarstvom in družbenimi službami, zlasti pa kakovost pedagoškega procesa še niso prišli dovolj do izraza. Razvoj reforme je dosegel stopnjo, ki terja med drugim tudi revizijo doslej veljavnih zakonskih določil. Ko je Izvršni svet obravnaval ta vprašanja, je sodil, da zahtevajo vsebinske spremembe širšo in poglobljeno razpravo in da je bilo zato primerno zakon o visokem šolstvu samo uskladiti z ustavo, razvoj visokošolskega sistema pa vsebinsko obravnavati v časovno primernem razdobju.

Uspeh reformnih prizadevanj je v veliki meri odvisen od materialnih sredstev, ki jih imajo visokošolski zavodi. Poleg prvotnih dohodkov šolskega sklada so se v letu 1964 namenila znatna dodatna sredstva visokošolskim institucijam še z rebalansom (550 milijonov) proračuna. S tem je bilo omogočeno v večji meri kot doslej financirati izredni študij, študij na III. stopnji in razširjeno dejavnost na tistih šolah, ki vzgajajo pedagoške kadre. Upravni odbor šolskega sklada pa je medtem že izdelal nova merila za delitev razpoložljivih sredstev med posamezne visokošolske zavode. Ta merila ustvarjajo nova objektivnejša razmerja med šolskimi zavodi in odpravljajo številne proračunske elemente, ki jih je imel dosedanji način delitve.

Enako skrb je Izvršni svet posvetil materialnim vprašanjem študentov. Naglo naraščanje življenjskih stroškov, ostrejši režim študija, naraščanje števila študentov itd. so ob nezadostnih zmogljivostih študentskih domov ter ob zaostajanju štipendiranja močno poslabšali položaj študentov. Na pobudo GO SZDL je Izvršni svet sprejel priporočilo o višini štipendij iz republiških virov in predlagal Skupščini spremembe v proračunu za zagotovitev dodatnih sredstev za kreditiranje študentov, za subvencije menzam in študentskim domovom ter za pospešeno gradnjo študentskih domov. Izvršni svet si je pri skrbi za izboljšanje materialnega položaja študentov neposredno prizadeval, da se vključi štipendiranje in kreditiranje na širši osnovi in bolj načrtno v kadrovsko politiko delovnih organizacij in občinskih skupščin ter da se višine štipendij nenehoma usklajajo z življenjskimi stroški. Rezultat teh posegov so porast števila štipendij, dvig povprečne višine štipendij od 12 400 na 17 400 dinarjev, stabilizacija sistema kreditiranja (povečanje sredstev za 147 milijonov) in 95 milijonov dotacij študentskim domovom in menzam.

Izvršni svet je lani obravnaval tudi vprašanja organizacije in financiranja znanstveno raziskovalnega dela. Pospeševanje znanstvenega in raziskovalnega dela je bilo usmerjeno v krepitev obstoječih in formiranje novih institucij oziroma razvojnih enot v gospodarskih organizacijah, še posebno pa v razvoj raziskovalnih ustanov za področje družbenih služb.

Izvršni svet je v preteklem letu spremljal delo kulturnih ustanov, organizacij in društev, pri čemer je ugotovil nadaljnje širjenje radijske in televizijske mreže, znatno manj napredka pa na ostalih področjih kulturnega življenja. Obravnaval je analizo o financiranju kulturnih dejavnosti v letu 1963, kritično je pregledal in ocenil analize ter poročila o razvoju kinematografske mreže, o problemih gledališč, spomeniškega varstva, arhivske službe, likovnih umetnikov, o kulturnem sodelovanju z zamejstvom in kulturnem življenju narodnostnih manjšin. Pri tem se je posebej prizadeval za čimbolj živo kulturno izmenjavo s sosednjimi pokrajinami Koroške, Štajerske ter Furlanije — Julijske Benečije.

Ob obravnavanju poročila o delu komisije za telesno kulturo za leto 1963 je Izvršni svet ugotovil občutno zaostajanje telesne vzgoje za ostalimi področji družbenega razvoja ter sklenil, da se Komisija SR Slovenije za telesno kulturo, ki je bila do tedaj le posvetovalni organ Izvršnega sveta, spremeni v republiški upravni organ, obenem pa predlagal priporočilo Prosvetno-kulturnemu zboru Skupščine za razvoj telesne kulture.

Izvršni svet je v letu 1964 posvečal precej pozornosti financiranju zdravstva in je v znatni meri pripomogel, da so bili doseženi zadovoljivi uspehi. Poudariti je treba, da je bilo v letu 1964 pridobljenih 730 novih postelj v bolnišnicah in 200 v zdraviliščih, usposobljenih pa je bilo precej še nedokon-

čanih objektov osnovne zdravstvene mreže. Pri tem so bile posebne pozornosti deležne priprave za gradnjo nove bolnišnice v Ljubljani in Onkološkega inštituta, ki pomenita za skladen razvoj zdravstvene službe ključna objekta. V zvezi s financiranjem zdravstvene službe si je Izvršni svet prizadeval, da bi se našli ustrežnejši viri financiranja predvsem z vračunavanjem razširjene reprodukcije cen zdravstvenih storitev.

V letu 1964 je Izvršni svet v skrbi za nadaljnji razvoj socialnega varstva obravnaval problematiko ostarelih in onemoglih oseb, mladine in invalidov ter drugih kategorij oseb potrebnih socialnega varstva. Ugotovil je, da je bilo premalo pozornosti posvečeno razvoju centrov za socialno delo ter predlagal ukrepe za njihov nadaljnji razvoj in uspešno delo. Zlasti je treba poudariti, da je Izvršni svet v preteklem letu pričel intenzivno reševati materialna vprašanja udeležencev NOV. Skupščini SR Slovenije je predložil predlog zakona o posebnem dodatku zaposlenim borcem, zadal pa si je tudi nalogo, da se z ustreznimi ukrepi izboljša tudi materialno vprašanje drugih udeležencev NOV, zlasti borcev-kmetov. Med drugim je bil predložen Skupščini zakon o zdravstvenem varstvu kmetov-borcev NOV in njihovih družinskih članov.

Vse leto 1964 so tekle priprave za novi pokojninski zakon o pokojninskem zavarovanju. Izvršni svet je temeljito razpravljal o osnutkih in predlogu zakona ter o drugem gradivu, ki ga je pripravil zvezni sekretariat za delo. Potrebno je razpravljal zlasti o vprašanju osnove za odmero pokojnine; o vprašanju, kako z novim pokojninskim zavarovanjem rešiti težak gmotni položaj upokojencev z nizko pokojnino, in o vprašanju prevedbe pokojnin upokojencev, ki so bili upokojeni po prejšnjih predpisih. Enako podrobno je razpravljal tudi o tem, kako z novim pokojninskim sistemom urediti in izboljšati položaj borcev in kakšna naj bo prevedba njihovih pokojnin na novi zakon o pokojninskem zavarovanju. Z namenom, da se najdejo najustreznejše rešitve in izdelajo konkretni predlogi ter da bi zvezne organe opozoril na nekatere pomanjkljivosti, je Izvršni svet organiziral širše razprave s predstavniki Skupščine, Zveze borcev in socialnega zavarovanja. Na podlagi teh razprav so bile izdelane pripombe in predlogi, ki so bili posredovani zveznim organom z namenom, da se z novim zakonom o pokojninskem zavarovanju čimbolj ustrezno rešijo vse kategorije zavarovancev. Vsa ta prizadevanja pa niso docela uspela. Zlasti ni bil ustrezno urejen položaj približno 20 000 upokojencev, ki so si pridobili pokojnino po prejšnjih predpisih, novi zakon oziroma razlaga novega zakona pa jim krati njihove že pridobljene pravice. Podobno niso bili upoštevani predlogi glede priznanja borcev v bojih za Slovensko Koroško po prvi svetovni vojni.

Izvršni svet je vse leto 1964 intenzivno spremljal uvajanje 42-urnega delovnega tedna v delovnih organizacijah. V razpravah je ugotavljal, da je v letu 1964 proizvodnja v večini poskusnih podjetij sicer porasla, podatki o produktivnosti dela, o izrabi rednega delovnega časa, o izrabi strojnih naprav pa so pokazali, da marsikje niso pred uvedbo 42-urnega delovnega tedna, drugod pa med poslovanjem v skrajšanem delovnem tednu dovolj poskrbeli za boljšo organizacijo dela, za dopolnilno izobraževanje ter za modernizacijo tehnoloških postopkov. Izvršni svet je opozarjal delovne organizacije na navedene pomanjkljivosti, sprejeti pa so bili tudi ukrepi za znanstveno-raziskovalno proučevanje problemov v zvezi s prehodom na skrajšan delovni čas.

Kakor v letu 1963 se je tudi v preteklem letu Izvršni svet ukvarjal z uvajanjem samoupravljanja in delitvijo dohodka po delu v državnih organih. V preteklem letu so samoupravljanje in novi sistem delitve dohodka uvedli

že vsi republiški, okrajni in občinski upravni organi, nadalje vsa sodišča, tožilstva in gospodarske zbornice. Sistem samoupravljanja pa se pri teh organih ni uvedel le formalno, temveč se je utrdil in je postal eden izmed temeljev in nosilec napredka v razvoju državne uprave, zlasti v tem smislu, da se uprava približa občanom, da se izboljša njeno poslovanje, ob stalnem prizadevanju za boljšo organizacijo in racionalnost dela.

Na področju notranje politike je Izvršni svet spremljal, analiziral in usmerjal delovanje organov odkrivanja, pregona in sojenja, javnega pravobranilstva, odvetništva in drugih služb pravne pomoči s prizadevanjem po čim doslednejšem varstvu osebnosti našega občana pred vsakršnim nasiljem, samovoljo, nezakonitostjo, izkoriščanjem in po varstvu tistih družbenih odnosov, vrednot in razmerij, v katerih lahko nemoteno opravlja tudi vse svoje človeške in družbene dolžnosti. V tej zvezi je Izvršni svet obravnaval probleme služb pravne pomoči in poravnalnih svetov ter analiziral kriminaliteto in nekatere družbeno negativne pojave v SR Sloveniji. Obširno gradivo o navedenih problemih je poslal v obravnavo Skupščini in nato skrbel za realizacijo stališč, ki jih je Skupščina sprejela v svoji obravnavi.

Izvršni svet je nadalje obravnaval problematiko splošne reševalne službe za primer elementarnih nesreč in nekatera vprašanja, ki zadevajo organizacijo, financiranje in tehnično opremo gasilske službe. V sklopu vprašanj s področja prometne varnosti je Izvršni svet obravnaval problematiko prometne varnosti v turistični sezoni in vprašanja v zvezi z delovanjem zimske službe na cestah v SR Sloveniji ter naročil pristojnim organom ukrepe, da bi zagotovili hiter in varen promet.

Ob poplavah v jeseni 1964. leta se je Izvršni svet ukvarjal tudi z vprašanji sanacije škod, ki so jih povzročile poplave. Zavzemal se je za ustrezne načine nadoknaditve škode prizadetim in zagotovitve sredstev za ponovno normalno poslovanje prizadetih delovnih organizacij. V zvezi s tem je Izvršni svet zastopal stališče, da se naj nadomestila za povzročeno škodo zagotovijo predvsem iz lastnih sredstev in odškodnin zavarovalnih podjetij, v določenih primerih pa tudi iz kreditov in sredstev družbeno-političnih skupnosti.

Preteklo leto so Izvršni svet močno angažirala tudi vprašanja usklajevanja obstoječih republiških predpisov z ustavo, vprašanja usklajevanja zveznih predpisov z zvezno ustavo in vprašanja usklajevanja pravnega sistema sploh. V zvezi z usklajevanjem obstoječih predpisov z ustavo je Izvršni svet bodisi neposredno ali po svoji komisiji za usklajevanje predložil skupščinski komisiji za usklajevanje večji del predpisov, ki jih je obsegal program uskladitve, tako da je bilo omogočeno tudi nadaljnje usklajevanje v roku, ki ga predvideva zakon za izvedbo ustave. Važnejši uskladitveni zakoni, ki so bili predloženi Skupščini, so bili zlasti zakon o organih upravljanja v zavodih, zakon o organih upravljanja v šolah in drugih vzgojnih zavodih, zakon o osnovni šoli in nekateri drugi zakoni s področja šolstva, zakon o financiranju družbeno-političnih skupnosti, zakon o prispevkih in davkih občanov, zakon o obrtnih delavnicah samostojnih obrtnikov ter o opravljanju javnega prevoza z motornimi vozili v lasti zasebnikov, zakon o mestih, ki so razdeljena na občine in zakon o urbanistični inšpekciji. Večina teh zakonov je zahtevala tudi intenzivno sodelovanje Izvršnega sveta pri pripravah zveznih uskladitvenih in sistemskih zakonov, zlasti zakonov s področja urejanja gospodarskega in političnega sistema (kreditni in devizni sistem, gospodarske organizacije, sistem delitve dohodka) ter zakonov

s področja socialnega zavarovanja, zdravstva in socialnega varstva ter organizacije družbenih služb (zakon o zavodih.)

Za celotno leto 1964 je bilo značilno, da je Izvršni svet zelo intenzivno spremljal in analiziral pereče probleme gospodarskega razvoja, predvsem z vidika stabilizacije in nadaljnega izpopolnjevanja gospodarskega sistema. Motnje, ki so se pojavljale v gospodarskem razvoju med letom, so zahtevale, da se tekoča ekonomska politika preusmeri na večjo stabilizacijo in skladnejše odnose med proizvodnjo in potrošnjo. Doseženi proporci v gospodarskem in družbenem razvoju v letu 1964 opozarjajo, da vsi podzvzeti ukrepi niso bili dovolj učinkoviti, kar pomeni, da je osnovni izvor nestabilnosti v nedograjenem gospodarskem sistemu. Naše gospodarstvo je na doseženi visoki stopnji razvitosti bolj občutljivo za nerešene probleme sistema in pogoje gospodarjenja in je zato Izvršni svet smatral, da je pogoj za prehod na intenzivnejše gospodarjenje in poslovanje v uresničevanju takšnih pogojev, ki bodo spodbujali samoupravne organe in delovne kolektive k racionalnejšemu poslovanju.

Izvršni svet je zato podpiral izgrajevanje sistema na ta način, da se je sam in s pomočjo republiških organov vključeval v delo zveznih organov za pripravo ustreznih predpisov. V lanskem letu je uspelo v večji meri kot doslej pritegniti k reševanju problemov gospodarskega sistema tudi visoko kvalificirane strokovnjake z univerze in inštitutov, kar pomeni prvi korak v organizirano sodelovanje med upravnimi organi in raziskovalnimi delavci s tega področja. Izvršni svet smatra, da bi bilo potrebno v bodoče v večji meri usmerjati raziskovalne organizacije na proučevanje problemov gospodarskega in celotnega družbenega razvoja in na ta način tudi delo upravnih organov nasloniti na znanstvene in raziskovalne izsledke.

V izgradnji gospodarskega sistema se je Izvršni svet dosledno zavzemal za uveljavljanje takšnih sprememb v našem gospodarskem sistemu, ki pomenijo krepitev materialne osnove delovnih kolektivov in doslednejše uveljavljanje delitve po delu. Med najpomembnejšimi so bili odprava prispevka od izrednega dohodka in prispevka družbenim investicijskim skladom, oprostitev nekaterih gospodarskih področij plačevanja prispevka od dohodka, spremembe v tarifi prometnega davka in odprava splošnega prometnega davka v proizvodnji, spremembe v cenah, zlasti kmetijskih proizvodov, električne energije in premoga.

V skladu z načelnim stališčem, da naj gospodarske organizacije v čim večji meri same ustvarjajo devizna sredstva za uvoz, se je Izvršni svet zavzemal za povezovanje uvoza z izvozom kot stimulativenega ekonomskega elementa, ki odpira proizvodnjo perspektive za prehod na devizno sofinanciranje. Tudi na področju deviznega poslovanja je za zagotovitev večje stimulacije in rednejše proizvodnje potrebna decentralizacija poslovanja z deviznimi sredstvi, zato je Izvršni svet podpiral prizadevanje, da bi v devizno poslovanje vključili tudi poslovne banke. Ker pomeni večje vključevanje v mednarodna tržišča temelj za stalno rast produktivnosti dela in racionalnejše gospodarjenje, je Izvršni svet s pomočjo svojih organov, zbornic in bank stalno in intenzivno usmerjal delovne organizacije, zlasti s področja industrije na večji izvoz. Ob nezadostni materialni stimulaciji za izvoz in veliki konjunkturi na domačem, manj zahtevnem tržišču, ta aktivnost ni bila vedno podprta z neposrednim ekonomskim interesom delovnih kolektivov, kar je zahtevalo mnogo pojasnjevanja in prepričevanja o dolgoročnem pomenu večje usmeritve na izvoz.

Zelo intenzivno je bilo v letu 1964 delo Izvršnega sveta v zvezi s pripravo in sprejemanjem zveznega zakona o financiranju družbeno-političnih skupnosti; ki ukinja administrativno-proračunski sistem financiranja in v skladu z načeli krepitve družbenega samoupravljanja utrjuje samostojnost komun. Posebno pomembne so bile skupne razprave z občinami in okraji za sprejetje republiškega zakona o financiranju družbeno-političnih skupnosti. Na osnovi sprejetega republiškega zakona o financiranju družbeno-političnih skupnosti so priprave za sprejemanje republiškega in občinskih proračunov močno angažirale Izvršni svet in njegove organe, saj je zlasti stopalo v ospredje vprašanje delitve sredstev med republiko in občinami, kakor tudi vprašnje, kako zagotoviti dopolnilna sredstva tistim občinam, ki z lastnimi dohodki ne morejo zagotoviti izpolnjevanja osnovnih nalog. Ker so to skupni problemi republike in občin, je Izvršni svet težil za tem, da se priprave za delitev celotnih sredstev proračunov opravijo skupno z občinami, upoštevajoč predvsem povečano odgovornost občin za razvoj družbenih služb. Izvršni svet je v ta namen v zvezi s pripravami za občinske proračune za leto 1965 organiziral obsežne priprave s skupinami predstavnikov sosednih občin in skupne razprave predstavnikov občin z Izvršnim svetom. Pri teh pripravah se je Izvršni svet srečal s posebnimi težkočami, ker je bilo za leto 1965 potrebno uskladiti povečane potrebe zaradi razširjene naloge občin in republike s politiko stabilizacije, kateri se je morala prilagoditi tudi celotna splošna potrošnja. Takšno politiko Izvršnega sveta je narekovala tudi skrb, da ne bi prevelike obremenitve sredstev delovnih organizacij za proračune in socialno zavarovanje zoževale možnosti delovnih kolektivov za hitrejše prilaganje novim pogojem gospodarjenja.

Izvršni svet smatra, da je nadaljnja izgradnja našega gospodarskega sistema in njegovo uvajanje v prakso temeljni pogoj za razvoj gospodarstva in življenjske ravni. V ta namen si Izvršni svet stalno prizadeva, da pritegne razen svojih članov in organov tudi širši krog strokovnjakov v proučevanje kompleksnih vprašanj sistema, kakor so uskladitev sistema razširjene reprodukcije s sistemom samoupravljanja ter razvijanje sistema ekonomskih cen, da bi se zagotovili pogoji za uveljavljanje ekonomskih zakonitosti na domačem tržišču in ugodnejši pogoji za pospeševanje menjave z inozemstvom. Obenem je Izvršni svet sam in preko svojih organov intenzivno uveljavljal svoja stališča pri reševanju problemov družbenega planiranja, kreditno-monetarne politike in vloge bank. Z mobilizacijo proizvodnih organizacij in zbornic so se Izvršni svet in njegovi organi močno angažirali v razpravah o ustreznih zakonih, ki naj bi omogočili, da se tudi elektrogospodarstvo, železnice in PTT vključijo v čim večji meri v sistem gospodarjenja na osnovi ekonomskih pogojev in delitve po delu.

Izvršni svet smatra, da bi se morala v bodoče naša republika glede na doseženo stopnjo razvitosti in na potencial strokovnih in znanstvenih kadrov in institucij še v večji meri kot doslej organizirano vključiti v napore in izgradnjo sistema, kar bi bil nedvomno pomemben prispevek k hitrejšemu družbenemu in ekonomskemu razvoju Jugoslavije.

Izvršni svet je znaten del svoje dejavnosti usmeril na pripravo osnutka republiškega družbenega plana za leto 1965. Uveljavljane in predvidene spremembe v gospodarskem sistemu ter politika stabilizacije so zahtevale temeljito proučevanje problemov gospodarskega in družbenega razvoja; zato so bile priprave za družbeni plan v tem letu še posebej intenzivne in vsestranske. Pri tem je zlasti prišla do izraza vloga Skupščine in njenih organov, ki so ves čas skupno z organi Izvršnega sveta že v pripravljalnem postopku proučevali in

zavzemali stališča do temeljnih vprašanj razvoja. Pomembnost teh razprav je bila zlasti v tem, da so ustrezni organi obširno, poglobljeno in kritično obravnavali probleme razvoja tako v gospodarstvu kot v družbenih službah.

Glede na probleme, ki so se v letu 1964 pojavljali na področju investicijske in drugih oblik potrošnje, so bile še posebej utemeljene dodatne analize investicijske potrošnje. Pri tem je prišlo do izraza zlasti dejstvo, da bi razpoložljiva sredstva za investicije za leto 1965 znatno preseгла takšen obseg, ki bi bil v skladu s prizadevanji za večjo stabilizacijo težišča. Prav tako pa se sredstva za investicije v letu 1965 ne formirajo tako, da bi bil vnaprej zagotovljen nadaljnji premik v korist družbenih služb. Zaradi tega so se priprave za družbeni plan usmerile predvsem na omejitev investicijske potrošnje na raven, ki bi bila v skladu s sprejeto politiko stabilizacije in s politiko hitrejše rasti življenjskega standarda, hkrati pa je bila poudarjena potreba po večji udeležbi investicij za družbene službe. Takšno politiko je republika določila z družbenim planom in proračunom in se s tem vključila v realizacijo smernic in ukrepov zveznega družbenega plana.

Za zagotovitev ustrezne strukture naložb in za odpravo neskladnosti v gospodarskem in družbenem razvoju je republika tudi usmerila določeni del sredstev delovnih organizacij z razpisom 15 % obveznega posojila, hkrati pa sredstva anuitet odpravljenega republiškega in investicijskega sklada. Na tej osnovi se ob intenzivnem sodelovanju poslovnih bank v republiki rešujejo predvsem takšni problemi, kot so izgradnja energetske osnove in hitrejši razvoj osnovnega šolstva.

V skladu z ustavnim načelom o javnosti dela državnih organov in zagotavljanju pogojev za obveščanje javnosti je Izvršni svet omogočil, da so se ta načela v minulem letu uveljavljala in uresničevala. Z namenom, da bi bil o problemih, ki jih je rešil Izvršni svet, seznanjen čim širši krog občanov, so bili na sejah Izvršnega sveta kot tudi na odborih navzoči novinarji glavnih redakcij oziroma radia in televizije, ki so obveščali javnost o delu, odločitvah in stališčih Izvršnega sveta. Razen tega so bile organizirane tudi tiskovne konference o važnejših vprašanjih, ki jih je reševal Izvršni svet, izdani pa so bili tudi informativni bilteni o aktualnih vprašanjih s področja gospodarstva in družbenih služb.

Pričujoče poročilo o svojem delu podaja Izvršni svet Skupščini v zgoščeni obliki, upoštevajoč, da so sekretariati in drugi upravni organi predložili svoja podrobnejša poročila Skupščini neposredno. Poleg tega pa je Zavod SRS za gospodarsko planiranje izdelal kompleksno poročilo o gospodarskem in družbenem razvoju v letu 1964, ki ga prav tako predlaga Skupščini.

ORGANIZACIJA IZVRŠNEGA SVETA IN REPUBLIŠKE UPRAVE V LETU 1964

1. Izvršni svet

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije je imel ob koncu leta 1964 11 članov v naslednji sestavi: predsednik: Viktor Avbelj, podpredsednika: Janko Smole in Beno Zupančič, člani: Rudi Čačinovič, Slavko Furlan, Ludvik Gabrovšek, Majda Gaspari, Riko Jerman, Vladimir Kadunec, Boris Kocijančič in inž. Viktor Kotnik. Sekretar Izvršnega sveta je bil Božidar Gorjan.

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije je imel v preteklem letu 37 sej, od tega po hitrem postopku 5.

Skupno je Izvršni svet obravnaval 464 zadev, in sicer:

- s področja gospodarstva 139 zadev,
- s področja družbenih služb 254 zadev,
- s področja notranjih zadev 75 zadev.

Na podlagi zakona o organizaciji in delu Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije ima Izvršni svet naslednje odbore:

1. Odbor za splošna gospodarska vprašanja.
2. Odbor za družbeni plan.
3. Odbor za notranjo politiko.
4. Odbor za prosveto, kulturo in znanost.
5. Odbor za splošna in upravna vprašanja.
6. Odbor za narodno obrambo.

Sestava odborov je naslednja:

1. Odbor za splošna gospodarska vprašanja: predsednik Rudi Čačinovič in 12 članov.
2. Odbor za družbeni plan: predsednik inž. Viktor Kotnik in 12 članov.
3. Odbor za notranjo politiko: predsednik Vladimir Kadunec in 9 članov.
4. Odbor za kulturo, prosveto in znanost: predsednik Ludvik Gabrovšek in 7 članov.
5. Odbor za splošna in upravna vprašanja: predsednik Boris Kocijančič in 10 članov.
6. Odbor za narodno obrambo: predsednik Viktor Avbelj in 6 članov.
7. Odbor za postavitvev spomenika revolucije: predsednik Franc Leskošek in 23 članov.

Odbori so po sprejetih stališčih Izvršnega sveta o večji samostojnosti republiške uprave ter o načinu dela Izvršnega sveta, odborov in republiških upravnih organov sklicevali precej manj sej. Mnogo več je bilo sklicanih ožjih delovnih sestankov, na pobudo predsednikov odborov oziroma republiških sekretarjev, na katerih so se obravnavale zadeve s področja dela republiške uprave in odborov Izvršnega sveta.

Stalne inčasne komisije Izvršnega sveta:

1. Administrativna komisija: predsednik Slavko Furlan in 3 člani.
2. Komisija za pomilostitve: predsednik Slavko Furlan in 2 člana.
3. Komisija za odlikovanja: predsednik Vladimir Kadunec in 5 članov.
4. Komisija za mejna vprašanja: predsednik Vladimir Kadunec in 11 članov.
5. Komisija za prošnje in pritožbe: predsednik Ludvik Gabrovšek in 9 članov.
6. Komisija za kadrovska vprašanja: predsednik Slavko Furlan in 5 članov.
7. Komisija za delovni čas: predsednik Erna Podbregar in 14 članov.
8. Komisija za izvajanje predpisov o delitvi čistega dohodka gospodarskih organizacij in zavodov: predsednik Erna Podbregar in 5 članov.
9. Komisija za pripravo gradiva za usklajevanje republiških predpisov z ustavo: predsednik dr. Branko Premrou in 6 članov.
10. Komisija za vprašanje socialne zaščite borcev NOV (ustanovljena je bila 9. 7. 1964): predsednik Majda Gaspari in 5 članov.
11. Komisija za zgraditev poslopja Republiškega predstavništva in uprave: predsednik Ermin Kržičnik in 10 članov.
12. Komisija za upokojene vojaške osebe (ustanovljena je bila 29. 4. 1964): predsednik Slavko Furlan in 5 članov.

13. Komisija za popis vojnih žrtev (ustanovljena je bila 22. 8. 1964): predsednik Ivan Lokovšek in 8 članov.

14. Komisija za sprejem izseljencev-povratnikov: predsednik Just Miklave in 6 članov.

15. Komisija za reševanje stanovanjskih problemov borcev NOV (ustanovljena je bila 17. 4. 1964): predsednik Slavko Kavčič in 4 člani.

16. Občasna komisija za pomoč v zvezi s poplavami (ustanovljena je bila 6. 11. 1964): predsednik Riko Jerman in 4 člani.

17. Občasna komisija za proučevanje razvoja gospodarstva v zasavskem bazenu: predsednik Tone Koprivnikar in 6 članov.

18. Občasna komisija za materialna vprašanja študentov (ustanovljena 20. 3. 1964): predsednik Ludvik Gabrovšek in 5 članov.

Strokovne službe Izvršnega sveta

Izvršni svet ima za strokovno, administrativno, tehnično in drugo delo naslednje službe:

1. sekretariat Izvršnega sveta z upravo za kadrovska vprašanja in protokolom,

2. kabinete ter grupo ekonomistov-analitikov,

3. funkcionarje za samostojno opravljanje določenih zadev iz pristojnosti Izvršnega sveta in

4. samostojne urade:

— urad za zunanje zadeve,

— urad za narodnosti,

— urad za prošnje in pritožbe.

Republiški sekretariati:

1. Republiški sekretariat za finance — sekretar Miran Cvenk.

2. Republiški sekretariat za industrijo — sekretar Drago Dolinšek.

V sestavi sekretariata so:

Republiški elektroenergetski inšpektorat,

Republiški inšpektorat parnih kotlov,

Republiški rudarski inšpektorat,

Republiški gradbeni inšpektorat.

3. Republiški sekretariat za kmetijstvo in gozdarstvo: sekretar inž. Janez Perovšek.

V sestavi sekretariata so:

Republiški kmetijski inšpektorat,

Republiški veterinarski inšpektorat,

Republiški gozdarski inšpektorat.

4. Republiški sekretariat za trgovino — sekretar Bojan Bunc.

V sestavi sekretariata je:

Republiški tržni inšpektorat.

5. Republiški sekretariat za turizem — sekretar Janko Potočnik.

6. Republiški sekretariat za promet — sekretar Alojz Žokalj.

V sestavi sekretariata je:

Republiški inšpektorat za promet.

7. Republiški sekretariat za delo — sekretar Erna Podbregar.

V sestavi sekretariata je:

Republiški inšpektorat dela.

8. Republiški sekretariat za urbanizem, stanovanjsko izgradnjo in komunalne zadeve — sekretar Ermin Kržičnik.

V sestavi sekretariata je:

Republiški urbanistični inšpektorat.

9. Republiški sekretariat za šolstvo — sekretar Boris Lipužič.

10. Republiški sekretariat za prosveto in kulturo — sekretar Miloš Poljanšek.

11. Republiški sekretariat za raziskovalno delo in visoko šolstvo — sekretar Mirko Tušek.

12. Republiški sekretariat za zdravstvo — sekretar Stane Šelih.

V sestavi sekretariata je:

Republiški sanitarni inšpektorat.

13. Republiški sekretariat za socialno varstvo — sekretar Nada Majcen.

14. Republiški sekretariat za notranje zadeve — sekretar Riko Kolenc.

15. Republiški sekretariat za pravosodno upravo — sekretar France Kutin.

16. Republiški sekretariat za narodno obrambo — sekretar Ferdo Šetrajčič.

17. Republiški sekretariat za proračun in občo upravo — sekretar dr. Pavle Rozman.

18. Republiški sekretariat za splošne gospodarske zadeve — sekretar Milan Kristan.

19. Republiški sekretariat za zakonodajo in organizacijo — sekretar dr. Branko Premrou.

20. Republiški sekretariat za informacije — sekretar inž. Miloš Bučar.

Republiški upravni zavodi in uprave so:

1. Zavod SRS za gospodarsko planiranje — direktor Jože Zakonjšek.

2. Zavod SRS za statistiko — direktor Rajko Kiauta.

3. Zavod SRS za mednarodno tehnično sodelovanje — direktor Bogo Premelč.

4. Zavod SRS za cene — pod nadzorstvom Republiškega sekretariata za splošne gospodarske zadeve — direktor Aleksander Škraban.

5. Zavod SRS za rezerve — pod nadzorstvom Republiškega sekretariata za splošne gospodarske zadeve — direktor Drago Šumak.

6. Državni arhiv SRS — pod nadzorstvom Republiškega sekretariata za kulturo in prosveto — direktor Jože Maček.

7. Geodetska uprava SRS — pod nadzorstvom Republiškega sekretariata za finance — direktor Anton Košir.

8. Hidrometeorološki zavod SRS — pod nadzorstvom Republiškega sekretariata za proračun in občo upravo — direktor inž. Lojze Ostanek.

Komisije:

9. Komisija SRS za verska vprašanja — predsednik Boris Kocijančič.

10. Komisija SRS za telesno kulturo — predsednik Jože Pernuš.

11. Komisija za narodne parke — predsednik Milko Goršič.

12. Komisija SRS za uslužbenske zadeve — predsednik Stane Šelih.

13. Komisija SRS po 164. čl. ZPZ — predsednik Stane Bizjak.

14. Komisija SRS po 172. čl. ZPZ — predsednik Just Miklavc.

15. Komisija za zunanjetrgovinsko dejavnost — predsednik Rudi Čačinovič.

16. Republiška komisija za vpis ljudskega posojila za obnovo in izgradnjo Skopja — predsednik Majda Gaspari.

17. Komisija SRS za zadeve požarnega varstva — predsednik Ivan Lokovšek-Jan.

18. Republiška arbitražna komisija — predsednik dr. Marjan Dular.

19. Komisija SRS po 291. čl. zakona o javnih uslužbencih — predsednik dr. Nace Šumi.

20. Komisija za pregled filmov — predsednik Filip Kumbatovič.

21. Komisija SRS po 262. čl. zakona o javnih uslužbencih.

DISCIPLINSKA SODIŠČA

1. Disciplinsko sodišče — predsednik Vinko Kuntarič.

2. Višje disciplinsko sodišče — predsednik Alojz Saje.

ZAKONI IN DRUGI PREDPISI REPUBLIŠKIH ORGANOV V LETU 1964

V letu 1964 je Skupščina SR Slovenije sprejela 46 zakonov in drugih splošnih aktov ter 14 sklepov o izvolitvah, imenovanjih in razrešitvah.

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije je sprejel 29 uredb in drugih splošnih aktov ter 72 odločb o imenovanjih in razrešitvah oziroma drugih odločb, ki se objavljajo v Uradnem listu SR Slovenije.

Republiški sekretariati so izdali 33 upravnih predpisov.

V pregledu so zajeti samo splošni akti ter konkretni akti o zavodih.

Predpisi in drugi splošni akti so razporejeni po upravnih področjih, ne glede na to, kateri organ je predpis predlagal ali izdal. To velja zlasti za organizacijske in finančne predpise ter za predpise s področja občne uprave. Predpisi glede zavodov so združeni v posebnem razdelku.

Na posameznih področjih so navedeni najprej predpisi Skupščine, nato predpisi Izvršnega sveta in nato predpisi republiških sekretariatov.

Vsi v pregledu navedeni predpisi in drugi splošni akti so bili objavljeni v Uradnem listu SRS za leto 1964.

V uradnem listu so bili objavljeni tudi akti o izvolitvah, imenovanjih in razrešitvah, poročila Republiške volilne komisije, razpisi natečajev, splošni akti Republiške skupščine za socialno zavarovanje in odločbe Ustavnega sodišča SR Slovenije o odprave nezakonitih splošnih aktov. Ti akti v pregledu niso naštet.

1. Državna in družbena ureditev

a) Skupščina

— Zakon o prenehanju veljavnosti zakona o občinskih ljudskih odborih in zakona o okrajnih ljudskih odborih

— Zakon o mestih, ki so razdeljena na občine

— Zakon o spremembi zakona o območjih okrajev in občin v SR Sloveniji

— Zakon o območjih okrajev in občin v SR Sloveniji (prečiščeno besedilo)

b) Izvršni svet

— Odlok o preimenovanju občine Videm-Krško

— Odlok o določitvi roka za izvedbo prvih volitev organov upravljanja v delovnih organizacijah

— Odlok o določitvi posebnega roka za izvedbo novih volitev organov upravljanja v visokošolskih zavodih

— Odlok o ustanovitvi komisije IS za vprašanja borcev NOB

— Odlok o odpravi komisije IS za vodstvo in koordinacijo priprav za novi uslužbenski sistem

— Odlok o dopolnitvi odloka o pooblastitvi Administrativne komisije IS za odločanje o določenih zadevah iz pristojnosti Izvršnega sveta

c) Upravni organi

— Odredba o združitvi, razdružitvi in preimenovanju nekaterih naselij

— Navodilo o nekaterih vprašanih postopka za izvedbo volitev organov upravljanja v delovnih organizacijah

2. Organizacija in delo uprave

a) Skupščina

— Zakon o začetku poslovanja občinskih upravnih organov za notranje zadeve in razširjeno pristojnost

— Zakon o komisiji SR Slovenije za telesno kulturo

— Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o urbanistični inšpekciji

b) Izvršni svet

— Uredba o določitvi upravnega organa, pristojnega za opravljanje določenih upravnih zadev na področju postavljanja in dela radijskih oddajnih postaj

— Uredba o ustanovitvi republiškega gozdarskega inšpektorata

— Odlok o organih in organizacijah, ki imajo svoje predstavnike v Komisiji SR Slovenije za telesno kulturo

3. Družbeni plan, proračun, skladi

a) Skupščina

— Zakon o financiranju družbeno-političnih skupnosti v SR Sloveniji

— Zakon o vozni olajšavah, za katere se daje regres iz republiškega proračuna

— Zakon o spremembah in dopolnitvah proračuna SR Slovenije za leto 1964 (Uradni list SRS št. 18/64 in 36/64)

— Zakon o zaključnem računu o izvršitvi proračuna SR Slovenije za leto 1963

— Odlok o potrditvi zaključnega računa družbenega investicijskega sklada SRS za leto 1963

— Odlok k soglasju k finančnemu načrtu Sklada SRS za šolstvo za leto 1964

— Odlok o soglasju k zaključnemu računu Sklada SRS za šolstvo za leto 1963

— Odlok o začasnem financiranju republiških potreb v prvem trimesečju leta 1965

b) Izvršni svet

— Odlok o povečanju sredstev za osebne dohodke republiških organov in zavodov

— Odlok o dodelitvi novoletne nagrade uslužbencem in delavcem republiških državnih organov

— Odločba o potrditvi statuta Sklada SRS za pospeševanje založništva, časopisne, knjigotrske in tiskarske dejavnosti

Odločba o potrditvi sprememb in dopolnitev Sklada SR Slovenije za pospeševanje kmetijstva

c) Upravni organi

— III. natečaj za dajanje posojil in izjemnih pomoči iz sklada za socialne ustanove

— Navodilo o načinu uveljavljanja regresa iz 1. člena zakona o voznih olajšavah, za katere se daje regres iz republiškega proračuna

4. Prispevki in davki

a) Skupščina

— Zakon o taksah za proizvajalne priprave in predmete v državljanški lastnini

— Zakon o prispevkih in davkih občanov

— Odlok o oprostitvi invalidskih delavnic za poklicno rehabilitacijo in zaposlitev invalidov plačevanja dela proračunskega prispevka iz osebnega dohodka, ki pripada SR Sloveniji

b) Izvršni svet

— Odloki o določitvi akontacij ter občinskih doklad iz kmetijstva (Uradni list SRS, št. 1/64, 12/64 in 19/64)

— Odlok o zmanjšanju dohodnine za storitvene obrti in obrti podobne dejavnosti

— Odločbe o soglasjih k predpisom o najnižjih in najvišjih stopnjah občinskih doklad od dohodkov samostojnih poklicev in premoženja okrajnih skupščin Celje, Koper, Ljubljana in Maribor

5. Gospodarstvo

a) Skupščina

— Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o načinu gospodarjenja in razpolaganja s skupnimi rezervami gospodarskih organizacij

— Zakon o obrtnih delavnicah samostojnih obrtnikov

— Zakon o opravljanju javnega prevoza z motornimi vozili v lasti zasebnikov

— Odlok o sprostitvi posebne obvezne rezerve skladov iz leta 1962

— Resolucija o razvoju gradbeništva v SR Sloveniji v prihodnjem obdobju

— Poročilo o nalogah na področju izumiteljstva, novatorstva in drugih področjih industrijske lastnine

b) Izvršni svet

— Uredba o postopku za komasacijo kmetijskih zemljišč

— Odlok o financiranju gospodarskih zbornic na področju SR Slovenije v letu 1964

— Odlok o premijah za kravje mleko v letu 1964

— Odločba o potrditvi pravil Skupnosti cestnih podjetij SR Slovenije

c) Upravni organi

— Odredba o izločitvi določenih površin za gojitveno lovišče (Uradni list SRS, št. 1/64) s spremembo (Uradni list SRS št. 27/64)

— Odredba o kontroli cen in tarif za prevoz potnikov in blaga v javnem cestnem prometu

— Odredba o prenehanju veljavnosti odredbe o maržah v trgovini na debelo

- Odredba o kontroli cen nekaterih proizvodov
- Odredba o stroških trgovine na debelo za žita (Uradni list SRS št. 20/64) s spremembo (Uradni list SRS, št. 29/64)
- Odredba o obrtnih gospodarskih dejavnostih
- Odredba o preverjanju strokovne usposobljenosti za opravljanje obrti
- Odredba o prepovedi rabe električne energije za ogrevanje prostorov
- Odredba o omejitvi rabe električne energije
- Odredba o omejitvi rabe električne energije v gospodinjstvih
- Odredba o odložitvi izvajanja odredb o omejitvi rabe električne energije
- Pravilnik o vsebini in načinu vodenja dnevnika o izvajanju del in knjige obračunskih izmer
- Odločba o imenovanju strokovnjakov, ki se lahko določijo za pooblašcene inšpektorje za zdravstveno kontrolo objektov za pridelovanje sadilnega materiala
- Odločba o objektih za pridelovanje sadilnega materiala, okuženih z nevarnimi rastlinskimi boleznimi in škodljivci

6. Urbanizem, stanovanjska izgradnja, komunalne zadeve

a) Skupščina

— Zakon o določitvi dela stanovanjskega prispevka, ki se vplačuje v sklad za zidanje stanovanjskih hiš tiste občine, na katere območju ima sedež izplačevalec delavčevega osebnega dohodka

b) Izvršni svet

c) Upravni organi

- Odredba o zavarovanju zemljišč v Trenti
- Odredba o zavarovanju zemljišč v občini Dravograd
- Odredba o zavarovanju zemljišč na območju občine Gornja Radgona
- Odredba o zavarovanju zemljišč v občini Piran (Uradni list SRS, št. 21/64) s spremembo (Uradni list SRS št. 26/64)
- Odredba o zavarovanju zemljišč o ribnikih v Ljutomeru
- Odredba o zavarovanju turistično-rekreacijskega območja Uršlje gore
- Odredba o razglasitvi notranjskega Snežnika za naravno znamenitost
- Odredba o razglasitvi hrastovega gozda na Cigonci pri Slovenski Bistrici za naravno znamenitost
- Odredba o določitvi investicijskih objektov širšega regionalnega pomena, za katere daje soglasje k izjemnemu dovoljenju za uporabo nezazidljivih zemljišč Republiški urbanistični inšpektorat
- Navodilo o tem, kaj se šteje za sekundarno omrežje kamunalnih naprav in napeljav pri gradidvi komunalnih objektov.

7. Delo in socialno zavarovanje

a) Skupščina

— Odlok o dopolnitvi odloka o plačevanju prispevka za socialno zavarovanje za določene kategorije zavarovancev

b) Izvršni svet

— Odločba o določitvi organov, pri katerih bo napravljen preizkus po 1. odstavku 18. člena zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o javnih uslužbencih

8. Socialno varstvo

- a) Skupščina
 - Zakon o preživninah babicam
 - Zakon o dodatku zaposlenim udeležencem narodnoosvobodilne vojne
 - Priporočilo o ustanavljanju in delu centrov za socialno delo
- b) Izvršni svet
 - Odlog o ugotovitvi republiškega povprečka osebnih dohodkov v času od 1. maja 1963 do 30. aprila 1964

9. Zdravstvo

- a) Skupščina
 - Zakon o plačevanju stroškov za zdravstveno varstvo nezavarovanih oseb
 - Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o naravnih zdravilnih sredstvih in naravnih zdraviliščih
 - Zakon o prenehanju veljavnosti zakona o zdravstvenem nadzorstvu nad določenimi predmeti splošne rabe
 - Priporočilo za delo zdravstvenih centrov
- b) Izvršni svet
- c) Upravni organi
 - Odredba o spremembi odredbe o sanitarno-epidemioloških ukrepih zaradi zatiranja nalezljivih bolezni
 - Odredba o določitvi zavodov, ki lahko preizkušajo živila in predmete splošne rabe

10. Kultura, prosveta, znanost

- a) Skupščina
 - Priporočilo o nadaljnjem razvoju telesne kulture v SR Sloveniji
 - Priporočilo o nalogah na področju izobraževanja odraslih
- b) Izvršni svet
 - Uredba o spremembi uredbe o prejemkih članov in funkcionarjev Slovenske akademije znanosti in umetnosti
 - Odlok o omejitvi vpisa slušateljev na medicinsko fakulteto v Ljubljani
- c) Upravni organi
 - Navodilo o spremembah in dopolnitvah navodila o pogojih za verifikacijo in o verifikaciji gimnazij

11. Pravosodje

- a) Skupščina
 - Zakon o začetku uporabljanja določb kazenskega zakonika o oddaji v disciplinski center
 - Zakon o pomilostitvi
- b) Izvršni svet
 - Odloki o pomilostitvah (Uradni list SRS, št. 1/64 in 39/64)

12. Splošna uprava

- a) Skupščina
 - Zakon o pečatih republiških, okrajnih in občinskih organov v SR Sloveniji

— Zakon o uporabi zasebnih avtomobilov v družbeni lastnini in o načinu razpolaganja z družbenimi sredstvi za uporabo osebnih avtomobilov

b) Izvršni svet

— Odlok o pogojih in načinu uporabe osebnih avtomobilov v družbeni lastnini za potrebe republiških državnih organov

— Odlok o pogojih in višini povračila za uporabo osebnih avtomobilov uslužbencev za uradne vožnje

— Odlok o določitvi območij, v katerih je nastala škoda zaradi poplave v oktobru 1964

— Odločba o načrtu statističnih raziskovanj za leto 1964

c) Upravni organi

— Navodilo o obliki in besedilu pečatov republiških, okrajnih in občinskih organov v SR Sloveniji

13. Z a v o d i

a) Skupščina

— Zakon o organih upravljanja v šolah in drugih vzgojnih in izobraževalnih zavodih

— Zakon o organih upravljanja v zavodih

— Zakon o pedagoški akademiji v Ljubljani

b) Izvršni svet

— Odloki o določitvi samostojnih zavodov, ki se financirajo po načelih dohodka (Uradni list SRS, št. 1/64, 11/64 in 38/64)

— Odločba o potrditvi statutarne odločbe s spremembi odločbe o ustanovitvi inštituta za ekonomiko, statistiko in demografijo v Ljubljani

— Odločba o spremembi odločbe o ustanovitvi Sava-filma — zavoda za šolski poučni film

— Odločba o spremembi in dopolnitvi odločbe o ustanovitvi Zavoda za rehabilitacijo invalidov

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
REPUBLIŠKI ZBOR

Odbor za organizacijsko-politična
vprašanja

POROČILO

o obravnavi poročila Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije za leto 1964

Poročilo Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije za leto 1964, ki je bilo Skupščini SR Slovenije predloženo v skladu z določbami 190. člena Ustave Socialistične republike Slovenije, so na svojih sejah obravnavali vsi odbori Republiškega zbora. Odbor za organizacijsko-politična vprašanja daje to poročilo v svojem in v imenu omenjenih odborov in povzema bistvene ugotovitve njihovih razprav.

Odbori ugotavljajo, da je Izvršni svet v preteklem letu uspešno izpolnil naloge na področju družbenega razvoja, zlasti še na področju tekoče ekonom-

ske politike. Ukrepi, ki jih je Izvršni svet sprejemal za izvajanje smernic družbenega plana in zakonitih predpisov, so bili ustrezni.

Odbori so pozitivno ocenili zlasti prizadevanje Izvršnega sveta za izpolnitev nalog, ki so bile posebno pomembne za preteklo leto: nadaljnje povečanje gospodarske rasti, izboljševanje materialnega položaja družbenih služb in njihovo vraščanje v splošni razvoj, razvijanje delavskega in družbenega samoupravljanja, izpopolnjevanje gospodarskega sistema, krepitev občin kot temeljnih družbeno-političnih skupnosti ter usklajevanje pravnega sistema z novo ustavo.

Vrsta problemov, ki jih obravnava poročilo Izvršnega sveta, je dolgoročnega značaja in jim bosta morala Izvršni svet in Skupščina tudi v bodoče posvetiti vso pozornost.

Odbori predlagajo, da Republiški zbor odobri poročilo Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije za leto 1964.

Št.: 021-34/65

Ljubljana, 15. 4. 1965

Predsednik:

Niko Belopavlovič l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
GOSPODARSKI ZBOR

Odbor za proučevanje zakonskih
in drugih predpisov

POROČILO

o obravnavi poročila Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije za leto 1964

Odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov je na seji dne 8. aprila 1965 obravnaval poročilo Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije za leto 1964, in sicer tisti del, ki obravnava vprašanje s področja Gospodarskega zbora.

Poročilo Izvršnega sveta nakazuje vse poglobitve probleme s področja gospodarstva naše republike v letu 1964 in navaja dejavnost Izvršnega sveta v lanskem letu, ki si je prizadevala podpreti pozitivna gibanja in zavreti negativne tendence v gospodarskem dogajanju. Izvršni svet je svojo funkcijo usmeril v izvajanje splošne politike, ki jo je določala Skupščina s svojimi akti, in še posebej h krepitvi vloge temeljnih družbeno-političnih skupnosti — občin, nadaljnjemu razvoju gospodarstva v SR Sloveniji, izboljšanju materialnega položaja družbenih služb ter razvijanju družbenega in delavskega samoupravljanja.

Delo Izvršnega sveta je bilo usmerjeno k nadaljnjemu izpopolnjevanju gospodarskega sistema in ustvarjanju čim ugodnejših pogojev za racionalno gospodarjenje in poslovanje v delovnih organizacijah. V zvezi s tem je Izvršni svet uspešno posredoval koncepte za nadaljnji gospodarski razvoj in rešitve določenih konkretnih problemov zveznim organom in s tem v mnogem prispeval za pozitivne premike, ki so bili izvedeni v gospodarskem sistemu lani in v začetku letošnjega leta.

O svojem delovanju in o tekoči problematiki je Izvršni svet redno in izčrpno obveščal Skupščino in glede na to o problemih s področja gospodarstva Gospodarski zbor Skupščine.

Odbor je v razpravi obravnaval pozitivne ukrepe Izvršnega sveta, ki so prispevali k hitrejši gospodarski rasti in k stabilizaciji gospodarskih odnosov, hkrati pa je še zlasti obravnaval tiste probleme, ki so zavirali ugoden razvoj gospodarstva v letu 1964 in jih ni bilo mogoče v tem letu dokončno urediti, tako da imajo določen negativen vpliv na gospodarjenje tudi letos, predvsem

— gre za hitrejšo izpopolnjevanje gospodarskega sistema v smeri uveljavljanja tržnih zakonitosti in večjih pravic delovnih kolektivov do upravljanja s sredstvi;

— gre za nujno potrebo po čim hitrejšem izpopolnjevanju zunanjetrgovinskega in deviznega režima v tak sistem deviznega financiranja, v katerem bo prišla do veljave delitev deviz med podjetjem, ki te devize z izvozom ustvarja, in med družbo, in da bo po takšni delitvi podjetje s svojimi devizami samostojno razpolagalo;

— gre za potrebo, da se učinkoviteje usklajuje potrošnja s proizvodnjo in odpravljajo neskladja med proizvodno bazične in predelovalne industrije, ki prispevajo k sedanjemu kritičnemu materialnemu položaju precejšen delež;

— gre za nadaljnja prizadevanja za smotrno usmerjanje investicijske potrošnje, pri čemer je treba upoštevati potrebe po povečanju energetskih virov in te vire pospešeno razvijati, da jih čimprej uskladimo z rastjo industrije in potrebami splošne potrošnje;

— gre za nadaljnja prizadevanja za intenzivnejše gospodarjenje v delovnih organizacijah, za povečanje proizvodnosti dela in za smotrnejše vlaganje materialnih sredstev in delovne sile.

Pri obravnavi poročila se je odbor strinjal z delom Izvršnega sveta glede načrtovanja perspektivnega razvoja gospodarstva in posameznih panog na območju naše republike in je bil mnenja, da si je treba v prihodnje prizadevati za še intenzivnejše delo na tem področju.

Odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov Gospodarskega zbora je na podlagi poročila in dosedanjega angažiranja na sejah odbora in zbora ugodno ocenil prizadevanja in delo Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije v letu 1964 in predlagal Gospodarskemu zboru, da predloženo poročilo Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije za leto 1964 odobri.

Za poročevalca je odbor določil poslanca inž. Franca Tesovnika.

Št.: 021-34/65

Ljubljana, 8. 4. 1965

Predsednik:
Milan Špolar l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
PROSVETNO-KULTURNI ZBOR
Odbor za proučevanje zakonskih
in drugih predlogov

POROČILO

o obravnavi poročila Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije za leto 1964

Odbor Prosvetno-kulturnega zbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov je na skupni seji z odborom Republiškega zbora za prosveto in kulturo in člani odbora Izvršnega sveta za prosveto, kulturo in znanost dne 7. aprila 1965 obravnaval poročilo Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije za leto 1964, in sicer tisti del, ki obravnava vprašanja s področja Prosvetno-kulturnega zbora. Hkrati s tem je, povezano z vprašanji, ki jih obravnava poročilo Izvršnega sveta, obravnaval tudi poročila o delu republiških sekretariatov za šolstvo, za raziskovalno delo in visoko šolstvo ter za kulturo in prosveto ter komisije SR Slovenije za telesno kulturo za leto 1964.

Odbor je v razpravi ugodno ocenil prizadevanja Izvršnega sveta za hitrejši in skladnejši razvoj ter napredek družbenih služb. Rebalansi republiškega in občinskih proračunov so zagotovili večja materialna sredstva za prosvetno-kulturno področje in omogočil nadaljnje uveljavljanje samoupravljanja in delitve dohodka.

Udeležba republike pri izgradnji osnovnih šol je mobilizirala znatna lokalna sredstva, pri čemer je treba poudariti, da se skrb za izgradnjo osnovnih šol nadaljuje tudi letos.

Razmere so se v osnovnem šolstvu izboljšale tudi glede ustreznega izobraževanja učiteljev ter spremljanja in ocenjevanja rezultatov osnovnošolske reforme. Šolanje učiteljev na pedagoških akademijah bo nedvomno prispevalo k boljši vsebini in kvaliteti učno-vzgojnega procesa v osnovnih šolah, pa tudi redigiran učni načrt in predmetnik bosta pomagala pri uresničevanju načel reforme osnovne šole. Zato naj si Republiški sekretariat za šolstvo še nadalje prizadeva izpopolnjevati učni načrt in predmetnik, izogibajoč se pri tem prevelike splošnosti, hkrati pa naj v okviru svojih pravic učinkovito vztraja pri izvajanju zakona o osnovni šoli. V razpravi je bilo namreč omenjeno, da se ponekod kršijo pravice učencev, ko pri njihovem prešolanju v popolne osnovne šole ni zanje vedno zagotovljen prevoz.

Čeprav je bila problematika financiranja šol II. stopnje večkrat obravnavana, tako v Izvršnem svetu kot tudi v Skupščini, še vedno ni sistemske rešitve tega vprašanja, ki je ob odpravi okrajev še bolj pereč. Vsi dosedanji poskusi za določitev nosilcev pravic in obveznosti do tega šolstva niso dali trdnih in trajnih rešitev. Njegove kapacitete so premajhne, zato so šole začele uvajati večizmenski pouk in sprejemne izpite. Po mnenju odbora bi bilo treba izdelati teze za republiški predpis o šolah II. stopnje ter pripraviti predlog programa njihovega razvoja.

Osebnih dohodkov prosvetnih delavcev so se lani s skupno akcijo SZDL sindikatov, Izvršnega sveta in družbeno-političnih skupnosti pripravili. Ob tem pa so bili doseženi manjši uspehi pri zagotavljanju materialnih pogojev za delo šol, ponekod pa je bila ta problematika celo močno zanemarjena. Vsekakor pa je razmerje med osebnimi in materialnimi izdatki še vedno zelo neustrezno.

Odbor je še opozoril, da se v bodoče ni mogoče več zadovoljevati z abstraktnim razpravljanjem o kadrovskih potrebah, ampak jih je treba začeti konkretno ugotavljati, za vsako področje gospodarstva in družbenih služb posebej.

Ob obravnavanju problematike visokošolskega študija je odbor ugotovil, da poročilo ne prinaša novih ugotovitev o uresničevanju reforme visokega šolstva, čeprav so bili visokošolski zavodi ob rebalansu republiškega proračuna deležni znatnih dodatnih sredstev in čeprav je upravni odbor šolskega sklada medtem že izdelal nova merila za njihovo razdelitev. Zaostajanje študentov pri prehodu v višje letnike narašča, kar podaljšuje študij in relativno zmanjšuje število diplomantov.

Rezultati izrednega študija so nezadovoljivi, saj je odstotek študentov, ki uspešno končajo študij, izredno nizek. Delovne organizacije izrednim študentom ne nudijo dovolj pomoči; v mnogih primerih gre za precenjevanje sposobnosti študentov, ki se odločijo za izredni študij. Zato odbor meni, da bi bilo treba koncept tega izobraževanja v celoti proučiti, zlasti ker vpis izrednih študentov raste.

Odbor je ugodno ocenil skrb za izobraževanje materialnega položaja študentov ter menil, da je treba še nadalje uresničevati priporočilo Izvršnega sveta o višini štipendij ter zagotavljati dodatna sredstva za kreditiranje študentov, za subvencije menzam in domovom ter za pospešeno gradnjo študentskih domov.

Poročilo Izvršnega sveta ugotavlja, da se je na področju kulturnega življenja uspešno širila le dejavnost radia in televizije, znatno manj pa ostale dejavnosti. Materialni položaj kulturnih ustanov, organizacij in društev je težji, ker občutno primanjkuje finančnih sredstev, potrebnih za realizacijo zastavljenih programov in za uveljavitev pogodbenih odnosov. Kritično stanje bo predvsem pri spomeniškem varstvu, pa tudi številna vprašanja razvoja kinematografije, gledališč, muzejev in galerij, likovne umetnosti in podobna so ostala nerešena.

V prizadevanjih za poglobitev kulturnih stikov in za čimbolj živo kulturno izmenjavo s sosednimi pokrajinami bi bilo treba na željo tržaških Slovencev pospešiti izmenjavo kratkih filmov za potrebe tamkajšnjih slovenskih šol. Sklenjeni sporazumi namreč takšno izmenjavo filmov že dopuščajo.

V razpravi o razvoju telesne kulture je bilo predlagano, naj komisija za telesno kulturo SR Slovenije prevzame skrb za izvajanje dolgoročne politike investicijske izgradnje športnih objektov republiškega pomena, v kateri naj bodo upoštrevane realne možnosti republike in njene potrebe. V bodoče je treba predvsem zagotoviti sredstva za vzdrževanje obstoječih objektov, ker nekateri že propadajo ali pa se uporabljajo v druge namene. Glavno skrb pa bo treba posvetiti razvoju množične kulture, kjer je zaostanek največji.

Odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov je ob zaključku razprave ugodno ocenil prizadevanje in delo Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije v letu 1964, zato predlaga Prosvetno-kulturnemu zboru, da poročilo Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije za leto 1964 odobri.

Za poročevalca na seji zboru je odbor določil poslanca Iveta Šubica

Št.: 021-34/65

Ljubljana, 12. 4. 1965

Predsednik:
Boris Mikoš l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
SOCIALNO-ZDRAVSTVENI ZBOR

Odbor za proučevanje zakonskih
in drugih predlogov

POROČILO

o obravnavi poročila Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije za leto 1964

Odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov Socialno-zdravstvenega zbora je na seji dne 12. aprila 1965 razpravljal o poročilu Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije za leto 1964.

Predstavniki Izvršnega sveta je pojasnil koncept poročila Izvršnega sveta, ki je v tem, da v zgoščeni obliki zajema le glavne probleme, ki jim je Izvršni svet v preteklem letu posvetil vso pozornost. Za tak koncept se je Izvršni svet odločil, ker so republiški sekretariati predložili Skupščini obširnejša poročila s svojih delovnih področij.

V razpravi so se poslanci strinjali z osnovnim konceptom poročila, vendar so menili, da bi moralo poročilo izhajati iz problematike na posameznih področjih družbeno-gospodarskega življenja in prikazati najrazličnejše probleme ter prizadevanja Izvršnega sveta za njihovo rešitev in vzroke, zaradi katerih niso bili vedno doseženi zadovoljivi uspehi.

Odbor se je v razpravi omejil predvsem na tisti del poročila, ki zadeva področje zdravstva in socialnega varstva. Iz tega dela poročila niso razvidni najbolj bistveni problemi, s katerimi se je Izvršni svet ukvarjal v preteklem letu.

Odbor je pozitivno ocenil prizadevanja Izvršnega sveta za nadaljnji razvoj in krepitev delovnih organizacij na področju zdravstva in socialnega varstva ter za nadaljnje uveljavljanje samoupravljanja in delitve dohodka na tem področju. Pri tem pa je opozoril na naslednja vprašanja, ki jim bo Izvršni svet moral v prihodnje posvetiti večjo pozornost kot doslej:

— nezadostna materialna osnova delovnih organizacij na področju zdravstva zavira hitrejše uveljavljanje in vsebinsko bogatitev samoupravljanja na tem področju. Počasno uveljavljanje sistema dohodka v zdravstvu in težave, ki se v zvezi s tem pojavljajo, povzročajo, da se samoupravni organi zdravstvenih zavodov usmerjajo predvsem na obravnavanje in reševanje finančno-ekonomskih vprašanj, le v manjši meri pa na vprašanja notranje organizacije dela, odnosa zdravstvenih delavcev do pacientov, kvalitete strokovnega dela, strokovne integracije zdravstvene službe, racionalnejše razvrstitve kadrov itd. To je tudi vplivalo, da se je poslabšal odnos zdravstvenih delavcev do bolnikov ter da je padla kvaliteta dela;

— za uspešnejši razvoj zdravstvene službe je neobhodno potrebno, da postanejo zdravstveni zavodi nosilci razširjene reprodukcije na področju zdravstva. Tako bi zdravstveni zavodi postali neposredno odgovorni in zainteresirani za racionalnejšo porabo sredstev, hkrati pa bi jim to omogočilo funkcionalno izboljšanje kapacitet, formiranje sredstev za dvig standarda zdravstvenih delavcev ter izločanje večjih sredstev za šolanje in strokovno izpopolnjevanje kadrov. Da bi zdravstveni zavodi lahko skrbeli za razširjeno reprodukcijo, jim je treba omogočiti najmanjše kreditov pod ugodnejšimi pogoji kot doslej;

— investicijska vlaganja so v preteklem letu preseгла naše gospodarsko zmogljivosti, pri tem pa ni bilo doseženo po družbenem planu predvideno

razmerje med gospodarskimi in negospodarskimi investicijami. Na področju negospodarskih investicij nismo dosegli planskih predvidevanj, kar velja tudi za področje zdravstva in socialnega varstva. Pridobitev 730 novih postelj v bolnišnicah in 200 postelj v zdraviliščih ni samo rezultat investicijskih vlaganj v preteklem letu, temveč je rezultat več let. Tudi v letu 1964 kot v prejšnjih letih so bila najpomembnejši vir za financiranje investicij v zdravstvu sredstva socialnega zavarovanja, predvsem presežki skladov dolgoročnega zavarovanja. Tak način financiranja investicij je lahko le začasen, saj imajo rezerve dolgoročnih skladov socialnega zavarovanja povsem drug namen. Zato je treba najti za financiranje investicij na področju zdravstva druge vire, ki naj zagotove stalen dotok sredstev za realizacijo planskih predvidevanj;

— nerešeno vprašanje financiranja zdravstvenih šol II. stopnje je ogrozilo normalno delovanje teh šol. Nekatere šole delujejo v izredno težkih delovnih pogojih, zaradi česar ne morejo izvajati vsakoletnega vpisa dijakov v I. letnik, ogrožena pa je tudi kvaliteta pouka. Zaradi nerešenega vprašanja financiranja teh šol je ogrožen celo nadaljnji obstoj nekaterih šol. Kljub temu, da je bil položaj teh šol v letu 1964 izredno kritičen, niso bili podzvzeti ustrezni ukrepi za postopno reševanje ne samo problema financiranja osnovne dejavnosti teh šol, temveč tudi financiranje investicij;

— proces ustanavljanja centrov za socialno delo poteka prepočasi glede na to, da potrebe na terenu narekujejo čimprejšnjo ustanovitev posebnega samostojnega strokovnega organa za socialno varstvo in glede na to, da so zametki takega organa podani z ustreznim upravnim organom občine. Izvršni svet in Republiški sekretariat za socialno varstvo sta si prizadevala za hitrejšo ustanavljanje centrov za socialno delo, vendar pa so temu vprašanju nekatere občinske skupščine posvetile premalo pozornosti;

— varnost otrok zaostaja za splošnim družbenim razvojem. V letu 1964 razvijanje novih varstvenih ustanov skladno z vse večjimi potrebami ni bistveno napredovalo ter je globoko pod predvidevanji 7-letnega programa razvoja socialnega varstva.

Odbor meni, da je nadaljnji razvoj družbenih služb v veliki meri odvisen od nadaljnje krepitve materialne osnove komun in vseh delovnih organizacij, čemur mora tudi v bodoče Izvršni svet posvetiti vso pozornost.

Odbor predlaga, da Socialno-zdravstveni zbor odobri poročilo Izvršnega sveta za leto 1964.

Za poročevalca na seji zbora je odbor določil poslanca dr. Poldeta Hladnika.

Št.: 021-34/65

Ljubljana, 13. 4. 1965

Predsednik:

Dr. Adolf Drolec l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
ORGANIZACIJSKO-POLITIČNI ZBOR

Odbor za proučevanje zakonskih
in drugih predlogov

POROČILO

k poročilu Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije za leto 1964

Odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov Organizacijsko-političnega zbora je na seji dne 12. 4. 1965 obravnaval poročilo Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije za leto 1964 in ugotovil, da poročilo prikazuje prizadevanja Izvršnega sveta v preteklem letu glede izvajanja politično-izvršilne funkcije zlasti glede izvajanja splošne politike, ki jo je določala Skupščina s svojimi akti oziroma razpravami.

Organizacijsko politični zbor je v razpravah o posameznih vprašanih s področja družbeno-političnega sistema in drugih področij sproti ugotavljal prizadevanja Izvršnega sveta. Njegova usmerjenost v krepitev komunalnega sistema, oziroma občin kot temeljnih družbeno-političnih skupnosti, pomeni realizacijo ustavnih določb in nadaljnje izgrajevanje našega družbeno-političnega sistema. Neposredno reševanje zadev med občinami in republiko je omogočilo oblikovanje skupne politike, istočasno pa je bila prezentirana problematika posameznih področij, ki se v občinah pojavlja. To sodelovanje je doprineslo k osamosvojitvi občin, da so lahko prevzele vse naloge, ki jim jih nalaga ustava, okrajji kot vmesni členi med republiko in občinami pa so bili odpravljeni. K taki osamosvojitvi občin, zlasti v reševanju zadev, ki so neposrednega pomena za občane, je doprinesla tudi analiza o medobčinskem sodelovanju, ki jo je pripravil Izvršni svet preko Republiškega sekretariata za proračun in občo upravo. Tudi prizadevanja, ki se kažejo ob posameznih razpravah in posvetih za izboljšanje dela občinske uprave, so doprinesla k postopnemu izboljšanju dela občinskih upravnih organov. Pomoč Izvršnega sveta oziroma republiškega sekretariata za zakonodajo in organizacijo in nekaterih drugih republiških upravnih organov glede strokovnih vprašanj pri oblikovanju krajevnih skupnosti v SR Slovenije je tudi doprinesla, da so te institucije neposrednega upravljanja zadev, ki imajo skupen pomen za občane določenega območja formirale in nekatere že kažejo prve rezultate uspešnega dela. Pri realizaciji ustavnih določil o vsestranski obveščenosti delovnih ljudi in občanov so bila prizadevanja Izvršnega sveta na tem področju uspešna, saj se ugotavlja nadaljnje širjenje radijske in televizijske mreže ter tudi skrb za druge oblike obveščanja. Zavzemati se je potrebno, da se ustvarijo pogoji, da je občan vsestransko obveščen in tako usposobljen za opravljanje družbenih zadev.

Prizadevanja za nadaljnji razvoj in uveljavljanje samoupravljanja in delitve dohodka na področju družbenih služb, z razpravami, smernicami in konkretnimi akti je bilo omogočeno, da je bil dosežen splošen napredek, h kateremu so znatno doprinesli sami delovni kolektivi v teh službah z realizacijo svojih samoupravnih pravic. Prizadevanja v uvajanju samoupravljanja in delitve dohodka v državnih organih, zlasti pa spremljanje in usmerjanje tega sistema, so omogočila uspešnejše in racionalnejše poslovanje, istočasno pa tudi približala upravo občanom in izboljšala odnos do njih. Prav na tem področju pa so po-

trebna še nadaljnja prizadevanja, ki zahtevajo poenostavitev številnih postopkov in odpravo nepotrebnih potrdil, ki obremenjujejo občana pri realizaciji njegovih pravic in obveznosti.

Spremljanje, analiziranje in usmerjanje delovanja organov odkrivanja, pregona in sojenja je omogočilo, da so se sproti zaznavali negativni pojavi ter da se podvzemajo ukrepi in akcije za preprečevanje takih pojavov. Doslednejše varstvo osebnosti občanov pred vsakršno samovoljo, nezakonitostjo, izkoriščanjem se vzpostavlja tudi z ustvaritve pogojev, ki bi omogočili učinkovitejšo službo pravne pomoči, katera bo občanom zagotovila kvalitetno in v vseh primerih dosegljivo varstvo svoboščin, pravic in koristi, delovnim in drugim organizacijam pa ustrezno pravno pomoč, pa kaže že določene pozitivne rezultate. K uspešnemu urejanju medsebojnih odnosov občanov je tudi doprinesla institucija poravnalnih svetov, kot družbenih organov za poravnavanje sporov, katerim je tudi Izvršni svet posvečal ustrezno pozornost.

Pri odpravljanju administrativno proračunskega sistema financiranja družbeno-političnih skupnosti so bili vloženi znatni naporu Izvršnega sveta, pristojnih upravnih organov, kakor tudi občin. Sprejet je bil zakon o financiranju družbeno-političnih skupnosti, ki je rešil vprašanje delitve sredstev med republiko in občinami, kakor tudi vprašanje zagotavljanja dopolnilnih sredstev tistim občinam, ki svojih osnovnih nalog ne morejo same izpolnjevati z lastnimi dohodki.

Vsa ta prizadevanja Izvršnega sveta, zlasti za nadaljnje povečanje gospodarske rasti v SR Sloveniji, izboljšanje materialnega položaja družbenih služb, izpopolnjevanje gospodarskega sistema in za reševanje drugih aktualnih vprašanj, ki so poslancem našega zbora znana iz neposrednih razprav na samem zboru, narekujejo odboru, da predlaga Organizacijsko-političnemu zboru, da poročilo Izvršnega sveta odobri.

Z svojega poročevalca je odbor določil Vlada Černeta, predsednika odbora.

Št.: 021-34/65

Ljubljana, 15. 4. 1965

Predsednik:
Vlado Černe l. r.

PREDLOG ZAKONA

o republiški upravi SR Slovenije

I. Temeljne določbe

1, člen

Republiško upravo SR Slovenije sestavljajo z zakonom določeni republiški upravni organi, republiški sveti ter drugi republiški upravni organi, in organizacije, ki opravljajo zadeve, ki imajo pomen za SR Slovenijo.

Republiška uprava SR Slovenije opravlja upravne zadeve iz pristojnosti SR Slovenije ter strokovne in druge zadeve, ki imajo pomen za SR Slovenijo.

Samo z zakonom se smejo posamezne upravne zadeve iz pristojnosti SR Slovenije dati v pristojnost samostojnih zavodov ali drugih samostojnih organizacij, ki opravljajo družbeno službo.

Kolikor ni glede posameznih vprašanj s tem zakonom drugače določeno, se določbe tega zakona, ki veljajo za republiške upravne organe, primerno uporabljajo tudi za svete ter za druge republiške organe in organizacije, ki opravljajo zadeve, ki imajo pomen za SR Slovenijo.

2. člen

Republiški upravni organi zagotavljajo s svojim delom učinkovito uresničenje, izvrševanje zakonov, družbenih planov ter drugih na podlagi zakona izdanih predpisov in aktov, organizirajo in opravljajo določene upravne službe, pripravljajo akte ter opravljajo druge strokovne zadeve za Skupščino SR Slovenije in Izvršni svet.

Republiški upravni organi zagotavljajo s svojim delom učinkovito uresničevanje pravic in interesov občanov ter delovnih in drugih organizacij.

3. člen

Republiški upravni organi zagotavljajo izvrševanje zakonov, družbenih planov ter drugih na podlagi zakona izdanih predpisov in aktov s tem, da skrbijo za njihovo izvrševanje oziroma s tem, da jih, kolikor so za to pooblašteni, tudi sami izvršujejo. Pri tem opravljajo republiški upravni organi inšpekcijske službe, dajejo strokovno pomoč občinskim upravnim organom in svetom in izvršujejo nadzorstvo nad njihovim delom, spremljajo stanje na ustreznem upravnem področju in opozarjajo na pojave, ki imajo pomen za izvajanje politike na tem področju, predlagajo Skupščini SR Slovenije ali Izvršnemu svetu ustrezne ukrepe ter v okviru svojih pooblastil izdajajo upravne predpise, vodijo upravni postopek in izdajajo upravne odločbe, izvršujejo upravna dejanja ter odredijo upravne ukrepe.

Republiški upravni organi pripravljajo na zahtevo ali po lastni pobudi za Skupščino SR Slovenije in za Izvršni svet zakone ter druge predpise in akte, pripravljajo poročila, elaborate, analize, dajejo obvestila in podatke o stanju in razvoju na ustreznem področju ter opravljajo druge strokovne zadeve v zvezi z delom Skupščine SR Slovenije in Izvršnega sveta.

4. člen

Pri opravljanju svojih nalog republiški upravni organi sodelujejo z ustreznimi občinskimi upravnimi organi, z delovnimi organizacijami in z njihovimi združenji, z družbeno-političnimi organizacijami ter z društvi; zahtevajo od zainteresiranih organov in organizacij mnenje o osnutkih predpisov in drugih splošnih aktov, ki jih pripravljajo; dajejo pobudo za uresničevanje sodelovanja z zainteresiranimi organi in organizacijami pri obravnavanju vprašanj skupnega pomena.

5. člen

Republiški upravni organi so v okviru svojega delovnega področja in svojih pooblastil, ki jih imajo na podlagi zakona, odgovorni: za ukrepe, ki so potrebni za izvrševanje zakonov, družbenih planov in drugih predpisov ter za izvajanje politike, ki jo je določila Skupščina SR Slovenije; za enotno uporabo predpisov

in drugih splošnih aktov; za zagotavljanje in varstvo zakonitosti, pravic občanov, pravic samoupravljanja ter drugih pravic delovnih in drugih organizacij; za zagotavljanje nadzorstva nad izvrševanjem zakonov in drugih predpisov.

6. člen

Delovno področje republiških upravnih organov, ki jih ustanovi Skupščina SR Slovenije, se določi z zakonom, delovno področje republiških upravnih organov, ki jih ustanovi Izvršni svet — pa z uredbo Izvršnega sveta.

Pristojnost republiških upravnih organov se določa z zakonom.

7. člen

Republiški upravni organi neposredno izvršujejo zakone in druge predpise samo, če je to izrečno z zakonom dano v njihovo pristojnost.

8. člen

Republiški upravni organ ne more prenesti zadeve iz svoje pristojnosti na občinski upravni organ in tudi ne more prevzeti zadeve iz pristojnosti občinskega upravnega organa, razen, če ni z zakonom v skladu z ustavo za to pooblaščen.

9. člen

Republiški upravni organi samostojno opravljajo zadeve iz svoje pristojnosti na podlagi in v okviru ustave, zakonov in drugih predpisov ter v skladu s politiko Skupščine SR Slovenije in splošnimi smernicami Izvršnega sveta.

Republiški upravni organi so za opravljanje nalog s svojega delovnega področja odgovorni Skupščini SR Slovenije in Izvršnemu svetu.

10. člen

Delo republiških upravnih organov nadzorujeta Skupščina SR Slovenije in Izvršni svet.

Posamezne pravice nadzorstva nad delom republiškega upravnega organa lahko opravlja tudi drug republiški upravni organ v skladu z določbami tega zakona.

11. člen

Delo republiških upravnih organov je javno.

Republiški upravni organi obveščajo javnost preko tiska in drugih oblik informacij o vprašanjih s svojega delovnega področja, ki imajo neposreden pomen za občane, delovne in druge organizacije in o ukrepih za njihovo reševanje.

Republiški upravni organi morajo predstavnikom tiska in drugih oblik informacij na zahtevo dajati obvestila in podatke o posameznih vprašanjih s svojega delovnega področja, predstavnikom delovnih in drugih organizacij pa na njihovo zahtevo obvestila in podatke o posameznih vprašanjih s svojega delovnega področja, ki imajo neposreden pomen za te organizacije.

Obvestila in podatke o delu republiškega upravnega organa daje predstojnik organa ali delavec, ki ga on za to določi.

Republiški upravni organ lahko odreče zahtevane podatke, če pomenijo državno ali uradno tajnost.

12. člen

Razmerja med republiškimi upravnimi organi ter med republiškimi in občinskimi upravnimi organi temelje na medsebojnih pravicah in dolžnostih ter na medsebojni strokovni pomoči in sodelovanju.

13. člen

Delo republiškega upravnega organa vodi njegov predstojnik.

Delo posameznih republiških upravnih organov (komitejev, komisij) vodi kolegijski organ, posamezne pravice in dolžnosti glede vodstva takega organa pa v skladu z zakonom izvršuje predsednik organa.

14. člen

Predstojnik republiškega upravnega organa predstavlja upravni organ, organizira delo v organu, izdaja predpise za katere je pooblaščen, izdaja posamične upravne akte, odloča v skladu z zakonom o delovnih razmerjih delavcev in je njihov najvišji disciplinski starešina.

Predstojnik republiškega upravnega organa je osebno odgovoren za zakonito, pravilno in pravočasno izvrševanje nalog z delovnega področja upravnega organa.

15. člen

Predstojniki in drugi funkcionarji republiških upravnih organov, ki jih imenuje Skupščina SR Slovenije, ne morejo ostati v svoji funkciji dalj kot štiri leta in tudi ne morejo biti znova postavljeni v tako funkcijo za naslednja štiri leta.

Izjemamo so lahko posamezni predstojniki in drugi funkcionarji iz prvega odstavka po posebnem postopku, ki ga določa ustava, zaporedoma postavljeni v katero od navedenih funkcij največ še za štiri leta.

Štiriletna doba začne teči z dnem, ko je izdan akt o imenovanju.

16. člen

Predstojniki in drugi funkcionarji republiških upravnih organov, ki jih po določbah tega zakona imenuje Izvršni svet, so po poteku štiriletne dobe izvrševanja svoje funkcije lahko ponovno imenovani v tako funkcijo.

Štiriletna doba začne z dnem, ko je izdan akt o imenovanju.

17. člen

Predstojniki in funkcionarji republiških upravnih organov, ki jih imenuje Skupščina SRS, podajo slovesno izjavo pred predsednikom Skupščine, predstojniki in drugi funkcionarji, ki jih imenuje Izvršni svet, pa pred predsednikom Izvršnega sveta.

Slovesna izjava se glasi:

»Izjavljam, da bom zaupano mi dolžnost opravljal vestno in predano, da se bom ravnal po ustavi in zakonih in da si bom z vsemi močmi prizadeval za uresničevanje ciljev socialistične družbe, koristi Socialistične republike Slovenije in koristi občanov.«

18. člen

Zadeve z delovnega področja republiških upravnih organov opravljajo delavci v teh organih.

Delavci republiških upravnih organov opravljajo svoje delo v skladu s predpisi in v okviru pooblastil ter po navodilih predstojnika; odgovorni so za pravočasno, pravilno in zakonito opravljanje svojega dela.

19. člen

Delavci republiških upravnih organov imajo pravice samoupravljanja, ki so določene s posebnim zakonom.

20. člen

Republiški upravni organi samostojno določajo svojo notranjo organizacijo in sistemizacijo delovnih mest.

Republiški upravni organi določajo svojo organizacijo v skladu z določbami tega zakona ter v skladu s splošnimi načeli o notranji organizaciji republiških upravnih organov, ki jih lahko predpiše Izvršni svet.

21. člen

Sredstva za delo republiških upravnih organov se zagotavljajo po določbah posebnega zakona.

II. Organizacijske oblike

1. *Republiški upravni organi*

a) Splošne določbe

22. člen

Republiški upravni organi so samostojni upravni organi ali upravni organi v sestavu samostojnih upravnih organov.

Samostojni republiški upravni organi se ustanavljajo za eno ali več panog republiške uprave ali za posamezno področje republiške uprave.

Republiški upravni organi v sestavu samostojnih upravnih organov se ustanavljajo za opravljanje določenih nalog z delovnega področja upravnega organa, v katerega sestavu so, če zahtevajo te naloge določeno samostojnost pri njihovem izvrševanju.

23. člen

Samostojni republiški upravni organi so republiški sekretariati in komiteji. Samostojni republiški upravni organi so lahko tudi zavodi, uprave, direkcije in komisije.

Kot republiški upravni organi v sestavu republiškega sekretariata ali komiteja so lahko zavodi, uprave, direkcije, komisije in inšpektorati.

24. člen

Samostojni republiški upravni organi se ustanavljajo in odpravljajo z zakonom.

Republiški upravni organi v sestavu samostojnih republiških upravnih organov se ustanavljajo in odpravljajo z uredbo.

b) Republiški sekretariati

25. člen

Republiški sekretariati se ustanovljajo za opravljanje nalog republiške uprave v eni ali več upravnih nalog ali za opravljanje nalog republiške uprave na določenem področju.

26. člen

Delo republiškega sekretariata vodi republiški sekretar.

Republiškega sekretarja imenuje in razrešuje Skupščina SR Slovenije na predlog, ki ga da predsednik Izvršnega sveta v imenu Izvršnega sveta.

27. člen

V republiškem sekretariatu se lahko imenujejo: namestnik republiškega sekretarja, republiški podsekretar ter eden ali več pomočnikov.

28. člen

Namestnik republiškega sekretarja nadomestuje republiškega sekretarja z vsemi pooblastili republiškega sekretarja, če je ta odsoten ali zadržan, in ga zastopa v zadevah republiškega sekretariata, ki mu jih določi republiški sekretar.

Namestnika republiškega sekretarja imenuje in razrešuje Skupščina SR Slovenije na predlog, ki ga da predsednik Izvršnega sveta v imenu Izvršnega sveta.

Če v republiškem sekretariatu ni namestnika republiškega sekretarja, nadomestuje republiškega sekretarja, kadar je ta odsoten ali zadržan, republiški sekretar, ki ga določi Izvršni svet.

29. člen

Republiški podsekretar pomaga republiškem sekretarju pri vodstvu zadev republiškega sekretariata, ki mu jih on določi, uravnava delo posameznih sektorjev v republiškem sekretariatu, nadomestuje v zadevah iz notranjih odnosov v republiškem sekretariatu republiškega sekretarja, kadar je odsoten ali zadržan in nima namestnika ter zastopa sekretariat v zadevah, ki jih določi sekretar.

Republiški podsekretar je za svoje delo odgovoren republiškem sekretarju.

Republiškega podsekretarja imenuje in razrešuje Izvršni svet na predlog republiškega sekretarja.

30. člen

Pomočnik republiškega sekretarja vodi sektor dela, ki mu ga določi republiški sekretar, ter zastopa sekretariat v zadevah, ki jih določi sekretar. Za svoje delo je odgovoren republiškem sekretarju.

Pomočnika republiškega sekretarja imenuje in razrešuje republiški sekretar s potrditvijo Izvršnega sveta.

31. člen

V republiškem sekretariatu se lahko imenujejo svetovalci republiškega sekretarja.

Svetovalec republiškega sekretarja samostojno in neposredno opravlja naloge z delovnega področja republiškega sekretariata, katere mu poveri republiški sekretar, in je njemu odgovoren za svoje delo.

Svetovalca republiškega sekretarja imenuje republiški sekretar s potrditvijo Izvršnega sveta.

c) Komiteji in komisije

32. člen

Komiteji se ustanovljajo za opravljanje nalog republiške uprave, ki imajo skupen pomen za dva ali več republiških upravnih organov, zato da se doseže sodelovanje med njim in skupno reševanje takih zadev, kakor tudi za opravljanje posameznih strokovnih, upravnih in drugih zadev v posamezni panogi republiške uprave.

33. člen

Komisije se ustanovljajo za opravljanje določenih nalog republiške uprave, ki imajo pomen za dva ali več republiških upravnih organov, ali po svoji naravi zahtevajo, da jih ti organi skupaj rešujejo.

34. člen

Komiteji in komisije so kolegijski organi, ki jih sestavljajo predsednik in določeno število članov.

Komiteji in komisije imajo lahko podpredsednika.

Predsednika, podpredsednika in člane komiteja imenuje in razrešuje Skupščina SR Slovenije na predlog, ki ga da predsednik Izvršnega sveta v imenu Izvršnega sveta, če ni z zakonom drugače določeno.

Predsednika, podpredsednika in člane komisije imenuje in razrešuje Izvršni svet, če ni z zakonom drugače določeno.

35. člen

Komiteji in komisije delajo na sejah.

Komiteji in komisije odločajo z večino glasov vseh članov.

36. člen

Predsednik komiteja oziroma komisije pripravlja, sklicuje in vodi seje.

Predsednik predstavlja komite oziroma komisijo, podpisuje akte in druge sklepe, ki jih sprejema komite oziroma komisija, in skrbi za njihovo izvrševanje.

Predsednik komiteja oziroma komisije se lahko z zakonom ali na podlagi zakona pooblasti, da izvršuje še druge pravice in dolžnosti v zvezi z organizacijo in delom komiteja oziroma komisije.

Če je predsednik komiteja oziroma komisije odsoten ali zadržan, ga nadomestuje z vsemi njegovimi pooblastili podpredsednik oziroma član, ki ga določi Izvršni svet.

37. člen

Strokovno in administrativno delo za komisijo opravlja samostojni republiški organ, v čigar splošno delovno področje spadajo zadeve iz pristojnosti komisije.

Komisija ima lahko tudi lastno strokovno in administrativno službo, če je to potrebno zaradi uspešnejšega reševanja zadev iz pristojnosti komisije. O tem, ali ima komisija strokovno in administrativno službo, se odloči z aktom o ustanovitvi komisije.

38. člen

V komitejih in komisijah, ki imajo lastno strokovno in administrativno službo, se lahko imenuje pomočnik.

Določbe tega zakona o imenovanju in razrešitvi ter o pravicah in dolžnostih pomočnika republiškega sekretarja (29. člen) veljajo smiselno tudi za pomočnika v komiteju oziroma v komisiji.

č) Zavodi, uprave, direkcije

39. člen

Zavodi se ustanavljajo za proučevanje in strokovno obdelavo vprašanj z določenega področja republiške uprave ter za pripravljanje gradiva za potrebe republiških organov ali za potrebe delovnih in drugih organizacij, kakor tudi za opravljanje določenih upravnih in drugih nalog z ustreznega področja.

40. člen

Uprave se ustanavljajo za opravljanje določenih upravnih nalog, ki zahtevajo posebej organizirano službo in samostojnost pri delu.

41. člen

Direkcije se ustanavljajo za opravljanje določenih upravnih in z njimi zvezanih gospodarskih nalog, če zahteva opravljanje takih nalog posebno organizirano službo in samostojnost pri delu.

42. člen

Delo zavoda vodi direktor.

V zavodu se lahko imenuje namestnik direktorja.

Direktorja zavoda ter namestnika imenuje in razrešuje Izvršni svet, če ni z zakonom drugače določeno.

V zavodu se lahko imenujejo pomočnik direktorja ter svetovalci direktorja.

Določbe tega zakona o pooblastilih in dolžnostih namestnika republiškega sekretarja ter o imenovanju, razrešitvi, pooblastilih in dolžnostih republiškega sekretarja in svetovalce republiškega sekretarja veljajo smiselno tudi za namestnika, za pomočnika ter za svetovalce direktorja zavoda.

43. člen

Delo uprave in direkcije vodi direktor; imenuje in razrešuje ga Izvršni svet.

V upravi in direkciji se lahko imenuje pomočnik.

Določbe tega zakona o imenovanju in razrešitvi ter o pravicah in dolžnostih pomočnika republiškega sekretarja veljajo smiselno tudi za pomočnika v upravi oziroma direkciji.

d) Zavodi, uprave, direkcije, komisije in inšpektorati v sestavu republiških sekretariatov in komitejev

44. člen

Za opravljanje določenih upravnih, strokovnih in drugih nalog z delovnega področja republiškega sekretariata ali komiteja, ki zahtevajo posebej organizirano službo in določeno mero samostojnosti pri delu, se lahko ustanavljajo v sestavu teh upravnih organov zavodi, uprave, direkcije, komisije in inšpektorati.

45. člen

Inšpektorati se ustanavljajo za izvrševanje nadzorstva nad tem, ali se delovne in druge organizacije ter občani ravnaajo po zakonih ter drugih zveznih in republiških predpisih.

46. člen

Predstojnika organa v sestavu oziroma predsednika in člane komisije v sestavu imenuje in razrešuje Izvršni svet na predlog predstojnika samostojnega upravnega organa, v čigar sestavu je ta organ.

47. člen

Republiški upravni organ v sestavu samostojnega upravnega organa predstavlja nasproti republiškim in drugim upravnim organom ter organizacijam njegov predstojnik, nasproti Skupščini SR Slovenije in Izvršnemu svetu pa predstojnik samostojnega upravnega organa, v čigar sestavu je ta organ.

48. člen

V republiškem upravnem organu v sestavu samostojnega upravnega organa se lahko imenuje pomočnik; pomočnika imenuje in razrešuje predstojnik samostojnega upravnega organa na predlog predstojnika organa v sestavu.

Pomočnik pomaga predstojniku pri vodstvu organa v zadevah, ki jih on določi; pomočnik dela po navodilih predstojnika in je njemu odgovoren za svoje delo.

2. Republiški sveti ter drugi organi in organizacije, ki opravljajo zadeve, ki imajo pomen za SR Slovenijo

49. člen

Za opravljanje strokovnih in drugih zadev iz pristojnosti SR Slovenije na področju družbenih služb ali za opravljanje posameznih drugih služb oziroma zadev, ki so pomembne za SR Slovenijo, se lahko ustanavljajo sveti, zavodi, inštituti, direkcije, komisije in drugi republiški organi in organizacije.

Organom in organizacijam iz prvega odstavka se lahko z zakonom poverijo tudi določene upravne zadeve. Pri opravljanju upravnih zadev imajo ti organi in organizacije pooblastila in dolžnosti samostojnih republiških upravnih organov, če ni z zakonom drugače določeno.

Organi in organizacije iz prvega odstavka se ustanavljajo in odpravljajo z zakonom.

3. Notranja organizacija

50. člen

V republiških upravnih organih se zaradi uspešnega izvrševanja nalog ustanavljajo organizacijske enote. Organizacijske enote se oblikujejo glede na značaj in obseg nalog posameznega republiškega upravnega organa.

51. člen

Za pripravljanje osnutkov predpisov in drugih splošnih aktov ter za pripravljanje elaboratov, analiz, strokovnih mnenj in informacij se v republiških

upravnih organih ustanavljajo praviloma skupine, službe in podobne organizacijske enote. Take naloge se lahko poverijo tudi posameznim delavcem, ki ne pripadajo nobeni organizacijski enoti.

Za opravljanje upravnih zadev (izvrševanje zakonov, upravno nadzorstvo itd.) se ustanavljajo praviloma oddelki, odseki in referati.

Za opravljanje strokovnih, administrativnih in tehničnih nalog se ustanavljajo praviloma oddelki, biroji, uradi, računovodstvo, ekonomati, pisarne in druge organizacijske enote.

52. člen

Za proučevanje posameznih vprašanj, pripravo predpisov ter dajanje mnenj in predlogov se lahko ustanavljajo pri republiških upravnih organih strokovne komisije, če je za to potrebno posebno proučevanje ali drugačno strokovno sodelovanje in izkušnje, ki jih ni mogoče zagotoviti v okviru republiškega upravnega organa.

Člane strokovne komisije imenuje predstojnik republiškega upravnega organa.

53. člen

Za obravnavanje posameznih vprašanj z določenega področja, za določanje osnutkov predpisov ter za dajanje mnenj in predlogov o vprašanjih z delovnega področja republiškega upravnega organa se lahko ustanavljajo strokovni sveti.

Strokovni sveti se ustanavljajo s pravilnikom o notranji organizaciji republiškega upravnega organa ali z aktom predstojnika; pravilnik oziroma akt o ustanovitvi določa tudi sestavo in naloge strokovnega sveta.

54. člen

S pravilnikom o notranji organizaciji republiškega upravnega organa se lahko določi, da se za obravnavanje načelnih in drugih pomembnih vprašanj z delovnega področja republiškega upravnega organa ustanovi kolegij. S pravilnikom se določa tudi njegova sestava.

Kolegij sklicuje in vodi predstojnik organa.

III. Pravni akti republiških upravnih organov

55. člen

Predstojniki samostojnih republiških upravnih organov lahko izdajajo pravilnike, odredbe in navodila za izvrševanje zakonov in drugih predpisov, kadar so za to izrecno pooblašteni.

V komitejih in komisijah izdaja predpise iz prejšnjega odstavka kolegijski organ.

56. člen

S pravilnikom se razčlenijo posamezne določbe zakona ali predpisa Izvršnega sveta za njegovo izvrševanje.

Z odredbo se za izvršitev posameznih določb zakona ali drugega predpisa zapoveduje ali prepoveduje ravnanje v določeni situaciji, ali se uredi določena situacija, ki ima splošen pomen.

Z navodilom se za izvršitev posameznih določb zakona ali drugega predpisa predpisuje način dela upravnih organov.

57. člen

S predpisom upravnega organa se ne morejo uvajati za občane ter delovne in druge organizacije pravice in tudi ne nalagati obveznosti.

58. člen

Predstojniki republiških upravnih organov oziroma kolegijski organi republiških upravnih organov lahko dajejo obvezne instrukcije za opravljanje upravnih zadev, ki so splošnega pomena za republiko, če so z zakonom za to pooblašteni.

Obvezna instrukcija vsebuje pravila, s katerimi se skladno z zadevnim zakonom zagotavlja izvrševanje upravnih nalog.

59. člen

V upravnem postopku ter pri odločanju o drugih posamičnih vprašanjih izdajajo predstojniki republiških upravnih organov odločbe.

Predstojniki republiških upravnih organov lahko pooblastijo posamezne funkcionarje in druge delavce v upravnem organu, da izdajajo odločbe v upravnem postopku in odločbe o drugih posamičnih zadevah.

IV. Razmerja

1. Medsebojna razmerja republiških upravnih organov

60. člen

Republiški upravni organi morajo v okviru svojega delovnega področja in svojih pooblastil med seboj sodelovati v vprašanjih, ki so zanje skupnega pomena.

V ta namen sklicujejo republiški upravni organi skupne sestanke in posvetovanja, ustanavljajočasne skupine strokovne komisije in delovne skupine, zahtevajo mnenja in organizirajo druge oblike medsebojnega sodelovanja.

61. člen

Republiški upravni organi lahko ustanavljajo v zadevah skupnega pomena, ki terjajo po svoji naravi stalno sodelovanje zainteresiranih republiških upravnih organov, tudi skupni kolegijska delovna telesa (komisije, skupine itd.).

Kadar je glede posameznih vprašanj potrebno uskladiti stališča zainteresiranih republiških upravnih organov ali zagotoviti potrebno koordinacijo pri izvajanju politike na določenem področju ali glede določenih vprašanj, lahko ustanovi skupno kolegijsko delovno telo iz prejšnjega odstavka tudi Izvršni svet.

Kolegijsko delovno telo iz prvega in drugega odstavka se ustanovi v okviru republiškega upravnega organa, v katerega delovno področje pretežno spadajo takemu telesu poverjene naloge.

62. člen

Republiški upravni organi morajo drug drugemu pošiljati podatke in obvestila, potrebna za opravljanje nalog iz njihovega delovnega področja, ter med seboj izmenjavati izkušnje v zadevah, ki so zanje skupnega pomena.

63. člen

Pri pripravljanju osnutkov predpisov si morajo republiški upravni organi preskrbeti mnenje zainteresiranih republiških organov, delovnih in drugih organizacij (zbornica, sindikati, skupnosti delovnih organizacij itd.) k osnutku predpisa.

Če republiški upravni organ ne sprejme načelnih in drugih važnejših pripomb, ki jih dajo zainteresirani organi in organizacije k osnutku, ki naj ga izda Skupščina SR Slovenije ali Izvršni svet, mora ob predložitvi osnutka sporočiti te pripombe in svoje stališče do njih.

64. člen

Če je predstojnik republiškega upravnega organa pooblaščen, da izda predpise o soglasju s predstojnikom drugega republiškega upravnega organa, pa soglasje ni bilo doseženo, morata sporno vprašanje predložiti Izvršnemu svetu in se ravnati po smernicah, ki jima jih da Izvršni svet.

Na enak način morajo ravnati republiški upravni organi tudi, če nastane med njimi spor o pristojnosti ali če nastane med njimi drugo sporno vprašanje.

65. člen

Republiški sekretariat, ki nadzoruje delo zavoda, uprave, direkcije oziroma komisije, ima nasproti takemu organu pravico in dolžnost: da odpravi oziroma razveljavi njegov nezakonit posamični akt, izdan izven upravnega postopka; da nadzoruje izvrševanje predpisov, ki jih neposredno izvršuje ta organ; da zahteva od njega poročilo o delu in mnenja o vprašanjih z njegovega delovnega področja, kakor tudi podatke in drugo gradivo, ki mu je potrebno za opravljanje nadzorstva.

Zavod, uprava, direkcija oziroma komisija, nad katero opravlja nadzorstvo ustrezni republiški sekretariat, pošilja svoja poročila, mnenja in predloge, ki jih obravnava Izvršni svet, preko nadzornega organa, ta pa jih posreduje Izvršnemu svetu s svojim stališčem.

66. člen

Delo upravnega organa v sestavu nadzoruje predstojnik republiškega upravnega organa, v katerega sestavu je ta organ.

Pri tem nadzorstvu ima predstojnik republiškega upravnega organa pravico in dolžnost: da odpravi oziroma razveljavi nezakonit posamični akt organa v sestavu, izdan izven upravnega postopka; da odloča o pritožbah proti odločbam organa v sestavu, izdanim v upravnem postopku in izvršuje nadzorstveno pravico po predpisih o upravnem postopku, če ni v zakonu drugače določeno; da nadzoruje izvrševanje predpisov, ki jih neposredno izvršuje upravni organ v sestavu; da mu daje obvezne instrukcije; da mu določa posamezne naloge v mejah njegovega delovnega področja, ter da zahteva poročila in podatke o opravljanju njegovih nalog.

2. Razmerja republiških upravnih organov do občinskih upravnih organov

67. člen

Razmerja med republiškimi in občinskimi upravnimi organi v ustrezni upravni panogi temelje na medsebojnih pravicah in dolžnostih, določenih v ustavi, v tem zakonu in v drugih zakonih, na vzajemnem sodelovanju, na medsebojni strokovni pomoči ter na pravici vsakega upravnega organa, da daje predloge za izboljšanje strokovnega dela in poslovanja vseh upravnih organov v določeni upravni panogi.

68. člen

Republiški upravni organi lahko zahtevajo od ustreznih občinskih upravnih organov poročila, obvestila, podatke in mnenja in jim lahko dajejo svoje mnenje in pripombe v zvezi z reševanjem upravnih zadev v posamezni upravni panogi.

69. člen

Republiški upravni organi v mejah svojega delovnega področja skrbijo za to, da se v redu opravljajo ustrezne dejavnosti v občinski upravi in dajejo v ta namen občinskim upravnim organom strokovno pomoč ter opravljajo nadzorstvo nad njihovim delom.

70. člen

Republiški upravni organi dajejo občinskim upravnim organom strokovno pomoč z dajanjem strokovnih navodil, mnenj in pojasnil glede organizacije in dela v posamezni upravni panogi oziroma službi, s prirejanjem strokovnih posvetovanj, z opozarjanjem na pomanjkljivosti pri delu, z izmenjavo izkušenj, z organizacijo tečajev in seminarjev, s sestavljanjem in izdajanjem priročnikov za delo v upravi ter z drugimi oblikami pomoči, s katerimi je mogoče vplivati na izboljšanje dela v občinski upravi.

71. člen

Pri opravljanju nadzorstva imajo republiški sekretariati nasproti občinskim upravnim organom in svetom pravico in dolžnost:

- da zadržijo njihove protiustavne ali nezakonite splošne akte;
- da opozarjajo na njihove nepravilnosti in nezakonitosti in jim predlagajo, da v lastni pristojnosti spremenijo svoje odločitve.

Republiški sekretariat, ki je zadržal izvršitev splošnega akta občinskega upravnega organa oziroma sveta, mora tak akt takoj predložiti pristojnemu organu, da odloči o njegovi zakonitosti.

72. člen

Če občinski upravni organ kljub opozorilu ne izvršuje zakona, ima republiški upravni organ pravico, da na stroške občine neposredno zagotovi izvrševanje zakona, dokler tega ne zagotovijo občinski organi.

73. člen

V zadevah, ki so splošnega pomena za republiko, imajo republiški organi, razen pravic in dolžnosti iz 67. do 71. člena tega zakona, tudi pravico dajati občinskim upravnim organom obvezne instrukcije, če so z zakonom za to pooblaščení.

74. člen

SR Slovenija lahko z zakonom ustanovi na območju občine organ republiške uprave za opravljanje zadev, ki so splošnega pomena za republiko, ali pa naloži občinam, da ustanove svoje upravne organe za opravljanje takih zadev.

75. člen

Republiški upravni organi, ki opravljajo inšpekcijo nad izvrševanjem zakonov in drugih predpisov, imajo pravico, da v skladu z zakonom neposredno opravljajo inšpekcijo na celotnem območju SR Slovenije.

Z zakonom o posamezni inšpekcijski službi se lahko določi, da mora občinski upravni organ opraviti inšpekcijsko nalogo iz pristojnosti republiškega upravnega organa, če republiški upravni organ to zahteva; v takem primeru mora republiški upravni organ zagotoviti sredstva za izvršitev inšpekcijske naloge.

Z zakonom o posamezni inšpekcijski službi se lahko da republiškem upravnemu organu pravica, da naroči občinskemu organu inšpekcijske službe, da izvrši določeno inšpekcijsko opravilo iz svoje pristojnosti in mu določi rok za izvršitev.

76. člen

Določbe 66. do 74. člena tega zakona ne veljajo za svete in druge republiške organe in organizacije, ki opravljajo zadeve, ki imajo pomen za SR Slovenijo.

3. Razmerje republiških upravnih organov do Skupščine SR Slovenije in Izvršnega sveta

77. člen

Republiški upravni organi so dolžni dajati Skupščini SR Slovenije in Izvršnemu svetu letna poročila, na zahtevo pa tudi občasna poročila, o svojem delu ter o stanju na ustreznem upravnem področju.

78. člen

Republiški upravni organi so dolžni dajati organom Skupščine SR Slovenije in Izvršnega sveta na njihovo zahtevo podatke, pojasnila in obvestila o zadevah s svojega delovnega področja ter druge podatke, s katerimi razpolagajo, ali so jih v okviru svojega delovnega področja dolžni zbirati oziroma evidentirati.

Predstojniki samostojnih republiških upravnih organov oziroma predsedniki kolegijskih organov so dolžni dati pismen ali ustmen odgovor na posamezna vprašanja, ki jim jih postavijo republiški poslanci v zadevah z njihovega delovnega področja.

79. člen

Republiški upravni organi so dolžni po naročilu organov Skupščine SR Slovenije oziroma Izvršnega sveta raziskati stanje na posameznem področju oziroma proučiti posamezno vprašanje, pripraviti poročilo, elaborat ali osnutek predpisa oziroma drugega ukrepa, ali izvršiti v določenem roku posamezno zadevo s svojega delovnega področja ter o tem poročati.

80. člen

Predstojniki samostojnih republiških upravnih organov oziroma predsedniki kolegijskih organov lahko predložijo odborom Skupščine SR Slovenije ali Izvršnega sveta posamezna načelna in druga važna vprašanja z delovnega področja upravnega organa, ki ga vodijo, ali vprašanja v zvezi s pripravo predpisa ali drugega akta, da se o njih razpravlja in da se določijo stališča o ukrepih za njihovo reševanje.

81. člen

Republiški upravni organi se morajo ravnati po splošnih smernicah, katere jim daje za delo Izvršni svet.

V splošnih smernicah se določajo načelna stališča, s katerimi Izvršni svet usmerja delo republiških upravnih organov pri izvrševanju zakonov in drugih predpisov ter politike Skupščine SR Slovenije.

Če je republiški upravni organ mnenja, da splošna smernica ni v skladu z zakonom ali z drugim predpisom oziroma s politiko Skupščine SR Slovenije, lahko ugovarja pri Izvršnem svetu in zahteva, da Izvršni svet ponovno obravnava dano smernico.

V. Prehodne in končne določbe

82. člen

Direktor Zavoda SR Slovenije za planiranje ima položaj republiškega sekretarja; imenuje in razrešuje ga Skupščina SR Slovenije na predlog, ki ga da predsednik Izvršnega sveta v imenu Izvršnega sveta.

83. člen

Če v Republiškem sekretariatu za notranje zadeve ni namestnika republiškega sekretarja, nadomestuje republiškega sekretarja, kadar je ta odsoten ali zadržan, funkcionar v Republiškem sekretariatu, ki ga določi Izvršni svet na predlog republiškega sekretarja.

84. člen

Delovni čas v republiških upravnih organih je 7 ur.

Pri področnih organih iz prvega odstavka tega člena, pri katerih mora teči delo brez presledka v izmenah, se določa razpored delovnega časa s pravilnikom organa v okviru 42-urnega delovnega tedna.

Začetek dela v republiških upravnih organih določa Izvršni svet.

85. člen

Imenovanje funkcionarjev v republiških upravnih organih je treba v 3 mesecih od uveljavitve tega zakona spraviti v sklad z določbami tega zakona.

86. člen

Ta zakon začne veljati osmi dan po objavi v »Uradnem listu SRS«.

OBRAZLOŽITEV

I.

Nova ustavna ureditev narekuje v skladu poudarjenim načelom samoupravnosti družbeno-političnih skupnosti tudi novo zakonsko ureditev sistema uprave v vseh družbeno-političnih skupnostih. Doslej je temeljil sistem celotne uprave, zvezne, republiške — in v bistvu tudi lokalne — na enotnem zveznem zakonu o državni upravi; ta zakon je določal temeljna načela za organizacijo in delo uprave nasploh. Konkretna organizacija uprave v federaciji, v republikah ter v občinah in okrajih pa je temeljila na posebnih organizacijskih zakonih. Bistvo nove ureditve uprave v skladu z ustavo je v tem, da se enotni zvezni sistemski zakon o državni upravi odpravlja; namesto njega izdajo federacija in republike vsaka zase svoj poseben sistemski zakon o zvezni oziroma republiški upravi. Federacija je že sprejela svoj zakon o zvezni upravi. S tem je zakon o državni upravi nehal veljati za zvezno upravo, po izrecnem določilu pa še velja za republiške upravne organe, dokler republike ne izdajo svojih zakonov o republiški upravi.

II.

Predloženi zakonski predlog ureja sistemska vprašanja, ki se tičejo republiške uprave v približno istem obsegu, kot jih je doslej urejal zakon o državni upravi: v I. poglavju podaja temeljna načela za delovanje republiške uprave (o funkcijah republiške uprave in oblikah njihovega izvrševanja, o načelih odgovornosti, zakonitosti, javnosti, samostojnosti, sodelovanja z drugimi organi, o določanju delovnega področja in pristojnosti, o funkcijah predstojnika, o njegovem imenovanju in reelekciji, o delavcih v upravi, o določanju notranje organizacije); v II. poglavju so obdelane organizacijske oblike v republiški upravi in funkcionarji, ki se lahko imenujejo v posameznih oblikah teh organov, ter oblike notranje organizacije upravnih organov; v III. poglavju se urejajo pravni akti republiških upravnih organov, v IV. poglavju pa razmerja, ki se tičejo republiške uprave, in sicer: medsebojna razmerja, razmerja do občinskih upravnih organov ter razmerja do Skupščine SR Slovenije in Izvršnega sveta; v V. poglavju so prehodne in končne določbe.

Zakon o zvezni upravi ureja poleg navedenih vprašanj še vprašanje samoupravljanja delovnih skupnosti v zvezni upravi, kar je pri nas predmet posebnega zakona, ter vprašanje delovnih razmerij v zvezni upravi, kar bo moralo biti urejeno v republiki prav tako s posebnim zakonom, ker mora republika urediti to vprašanje za vse republiške in občinske organe.

III.

V vsebinskem pogledu uveljavlja zakonski predlog podrobno kot zakon o zvezni upravi načela, ki so že doslej veljala za organizacijo in delo uprave, ki niso v nasprotju z novo ustavo, razen tega pa tudi novosti, ki jih prinaša nova ustavna ureditev in te novosti ustrezno razčlenjuje. Nova ustava načeloma ne spreminja osnovne vloge uprave in njenega položaja v sistemu državnih

organov; uprava je slejkoprej strokovno-tehnična funkcija izvrševanja oblasti in družbenega samoupravljanja, ki v okviru ustave in zakonov samostojno opravlja upravne zadeve iz pristojnosti posamezne družbeno-politične skupnosti, razen tega pa opravlja tudi strokovna opravila za predstavniške in politično-izvršilne organe. Spreminja pa se vsebina dela uprave, vključno republiške uprave, in sicer obenem s spremenjenimi nalogami družbeno-političnih skupnosti, ki nastajajo zaradi spremembe v družbenoekonomski strukturi naše ureditve na podlagi uveljavljanja ustavnih načel, zlasti zaradi krepitve družbenega samoupravljanja v delovnih organizacijah ter v občinah. Spričo vse bolj razvitega samoupravljanja v gospodarstvu in v družbenih službah, ki v skladu z novimi načeli ustave prevzemajo nase tudi funkcijo in odgovornost za razširjeno reprodukcijo, ter spričo intenzivnih procesov integracije in kooperacije med samoupravnimi delovnimi organizacijami, odpadejo številne nekdanje naloge države in s tem tudi naloge uprave. Po drugi strani prevzemajo občine nase neposredno izvrševanje vseh zakonov in opravljanje vseh družbenih in drugih služb, ki imajo neposreden pomen za življenje in delo občanov in samoupravnih organizacij.

Taka situacija se očituje v nalogah republiške (kakor tudi zvezne) uprave v tem, da prehaja težišče njenega dela od nekdanje operative na spremljanje in analiziranje družbenega razvoja in pojavov na posameznih družbenih področjih, na predlaganje ukrepov Skupščini in Izvršnemu svetu, s katerimi naj se zagotovi izvrševanje tiste politike razvoja, ki je določena v družbenem planu, v zakonih in drugih aktih Skupščine. Neposredno ukrepanje izgublja v republiški upravi na pomenu, kolikor pa je republiška uprava za to pooblaščenca, gre predvsem za zagotovitev zakonitosti (inšpekcijske službe, upravno nadzorstvo), pravic občanov ter samoupravnih pravic delovnih organizacij. V tem smislu so tudi v predlogu zakona formulirane funkcije republiških upravnih organov in oblike njihovega izvrševanja (2. in 3. člen).

Predlog zakona je glede funkcij republiške uprave, kakor tudi glede ostale zakonske materije usklajen z zakonom o zvezni upravi, čeprav so posamezne formulacije deloma različne. Menimo namreč, da ne more biti bistvenih razlik med samim sistemom zvezne in sistemom republiške uprave, in sicer niti glede temeljnih načel, ki veljajo za delo te uprave in tudi ne glede organizacijskih oblik, upravnih organov, njihovih funkcionarjev ter njihovega položaja v upravnih organih. Glede vseh navedenih vprašanj povzema predlog zakona — podobno kot zvezni zakon — dosedanje ureditev in jo dopolnjuje z načeli nove ustave. Tako se v predlogu zakona obširneje precizira načelo javnosti dela republiške uprave in načelo njenega sodelovanja z drugimi organi in organizacijami. Precizirajo se ustavne določbe o njeni direktni vzporedni odgovornosti Skupščini in Izvršnemu svetu. Tudi v republiški upravi se skladno z ustavo uvaja nova kategorija organov in organizacij, ki opravljajo »strokovne in druge zadeve, ki imajo pomen za SR Slovenijo«; to so sveti, posamezni zavodi, komisije itd., ki načeloma nimajo upravnih pooblastil, opravljajo pa vendarle naloge iz pristojnosti republike.

Po predlogu zakona se predvidevajo v enakovrstnih organih iste kategorije funkcionarjev, kot v zvezni upravi. Zakon seveda ne sili, da morajo biti v vseh upravnih organih postavljeni vsi funkcionarji, ki so predvideni v sistemu. Glede reelekcije oziroma prepovedi reelekcije se povzema zvezna ureditev, po kateri velja za funkcionarje, ki jih imenuje Skupščina prepoved reelekcije, kakor velja že po sami ustavi za republiške sekretarje, za funkcionarje, ki jih

imenuje Izvršni svet, pa je potrebna reelekcija po vsakih štirih letih opravljanja funkcije.

Poseben poudarek je dan v predlogu odnosom med republiško in občinsko upravo. V tem poglavju se v največji meri samostojno razčlenjujejo določbe republiške ustave, da bi se zagotovilo tudi na liniji uprave čimbolj uspešno in enakopravno sodelovanje med republiko in občinami pri izvrševanju skupnih nalog, po drugi strani pa, da bi se zagotovile tudi nujne intervencije republiških upravnih organov v primerih, ko občinska uprava ne bi zagotavljala izvrševanja zveznih in republiških predpisov.

Osnutek zakona je bil poslan v pripombe vsem republiškim upravnim organom in so bile njihove pripombe v končni redakciji predloga upoštevane.

Predloženi zakon predstavlja skupaj z zakonom o organizaciji republiške uprave zaključeno celoto; oba uvajata enoten kompleks problemov, ki se tiče organizacije in poslovanja republiške uprave. V tem kompleksu ostaja odprto še vprašanje samoupravljanja delovnih ljudi v upravi in njenih delovnih razmerij, kar pa bo treba urediti s posebnim republiškim zakonom,

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
REPUBLIŠKI ZBOR

Odbor za organizacijsko-politična
vprašanja

POROČILO

k predlogu zakona o republiški upravi SR Slovenije

Odbor za organizacijsko-politična vprašanja Republiškega zbora je na seji dne 12. aprila 1965 obravnaval predlog zakona o republiški upravi SR Slovenije, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil Izvršni svet.

V načelni obravnavi se je odbor z zakonskim predlogom strinjal. Ugotovljeno je bilo, da spričo razvoja samoupravljanja v gospodarstvu in družbenih službah odpadejo številne naloge uprave. Glede na spremenjene naloge družbeno-političnih skupnosti se zato spreminja vsebina dela uprave. Težišče dela se prenaša od neposrednega ukrepanja na spremljanje in analiziranje razvoja in pojavov v družbi. Predlog zakona v glavnem povzema dosedanjo upravno ureditev, s tem, da jo dopolnjuje z načeli nove ustave. Obširneje precizira načelo javnosti dela republiške uprave, sodelovanje z drugimi organi in organizacijami in njeno odgovornost Skupščini in Izvršnemu svetu. V predlogu zakona niso zajeta vprašanja samoupravljanja delovnih skupnosti v republiški upravi in vprašanja delovnih razmerij, tako kot v zakonu o zvezni upravi. To področje bo urejeno v republiki s posebnim zakonom.

V podrobni obravnavi besedila zakonskega predloga je odbor obravnaval amandmaje zakonodajno-pravne komisije k 4., 11., 38., 60., 61., 63., 66., 75., 76. in 78. členu. Odbor se je z vsemi temi amandmaji, ki jih je sprejel tudi predstavnik Izvršnega sveta, v celoti strinjal.

Odbor je predlagal še naslednje spremembe in dopolnitve:

K 1. členu: Vrstni red odstavkov se spremeni tako, da sedanji 2. odstavek postane 1., da sedanji 1. odstavek postane 2., da sedanji 4. odstavek postane 3. in da sedanji 3. odstavek postane 4.

Sprememba je potrebna zaradi pravilne razporeditve materije.

K 2. členu: V tretji vrsti prvega odstavka se med besedami »aktov« in »organizacijo« doda novo besedo, ki se glasi: »izvršujejo politiko, ki jo je določila Skupščina SR Slovenije in spremljajo stanje ter razvoj na ustreznem področju«.

S to dopolnitvijo je precizirana osnovna funkcija uprave.

K 3. členu: a) V sedmi vrsti prvega odstavka se med besedi »izvršujejo« in »nadzorstvo« vstavi beseda »v okviru zakona«.

b) V drugi vrsti drugega odstavka se za besedami »Izvršni svet« doda besedo »osnutke«.

c) V tretji vrsti drugega odstavka pa se besedilo »zakone ter druge predpise in akte« spremeni tako, da se glasi: »zakonov, drugih predpisov in aktov«.

Spremembe so redakcijskega značaja.

K 5. členu: a) V peti vrsti se med besedami »uporabo« in »predpisov« vstavijo besede: »zveznih in republiških«.

b) V zadnji vrsti se med besedi »drugih« in »predpisov« vstavi besede: »zveznih in republiških«.

Spremembe so redakcijskega značaja.

K 6. členu: Vrstni red odstavkov se zamenja. Sedanji drugi odstavek postane prvi in obratno.

V novem prvem odstavku se med besede »določa« in »z zakonom« vstavita besedi »in spreminja«.

Sprememba je redakcijskega značaja.

K 9. členu: V tretji vrsti prvega odstavka se med besedi »s politiko« in »Skupščine« vstavijo besede: »ki jo je določila«.

Sprememba je redakcijskega značaja.

K 12. členu: V tretji vrsti se med besedi »dolžnostih« in »ter« vstavijo besede: »ki jih določata ustava in zakon«.

Sprememba je redakcijskega značaja.

K 20. členu: V prvi vrsti drugega odstavka se med besedi »svojo« in »organizacijo« vstavi beseda »notranjo«. Dopolnitev je potrebna, ker je beseda očitno izpadla pri prepisovanju.

K 30. členu: V drugi vrsti drugega odstavka se beseda »potrditvijo« nadomesti z besedo »pritrditvijo«.

Sprememba je redakcijskega značaja.

K 32. členu: V tretji vrsti se beseda »med njim« popravi tako, da se glasi »med njimi«.

Sprememba je redakcijskega značaja.

K 42. členu: V četrti vrsti zadnjega odstavka se beseda »svetovalec« popravi tako, da se glasi »svetovalcev«.

Sprememba je redakcijskega značaja.

K 51. členu: V drugi vrsti tretjega odstavka se med besedi »se« in »ustanavljajo« vstavi beseda »lahko«. Beseda »praviloma« v isti vrsti pa se črta.

Spremembi sta redakcijskega značaja.

K 54. členu: a) V četrti vrsti prvega odstavka se za besedama »ustanovi kolegij.« črta pika in stavek nadaljuje z besedilom: »kot posvetovalni organ predstojnika«.

b) Zadnji stavek prvega odstavka se spremeni tako, da se glasi »S pravilnikom se določa tudi sestav kolegija«.

Dopolnitev je potrebna zato, ker je kolegij lahko le posvetovalni organ predstojnika, ne pa samostojni organ.

K 56. členu: V tretji vrsti drugega odstavka se v besedilu »ali se uredi določena situacija, ki ima splošen pomen« zamenja vrstni red in dopolni tako, da se glasi: »...situaciji, ki ima splošen pomen ali se uredi taka situacija«.

Sprememba je redakcijskega značaja.

K 60. členu: V prvi vrsti drugega odstavka se med besedi »namen« in »sklicujejo« vstavi beseda »lahko«.

Sprememba je redakcijskega značaja.

K 64. členu: Črta se drugi odstavek.

Za 64. členom se vstavi nov 64. a člen, ki se glasi:

»64. a člen

»Če nastane med republiškimimi upravnimi organi spor o pristojnosti ali nastanejo pri reševanju zadev z njihovega delovnega področja druga sporna vprašanja, morajo ti organi o takem vprašanju obvestiti Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

Izvršni svet obravnava sporna vprašanja in da republiškim upravnim organom smernice za njegovo rešitev.«

K 69. in 70. členu: Besedilo 69. in 70. člena se združi v 69. člen, 70. člen pa odpade.

K 78. členu: a) V prvi vrsti prvega odstavka se beseda »organom« nadomesti z besedami »zborom, odborom in komisijam«.

b) V drugi vrsti prvega odstavka se besedi »Izvršnega sveta« spremenita tako, da se glase: »Izvršnemu svetu«.

c) V tretji vrsti drugega odstavka se beseda »ustmen« spremeni tako, da se glasi »usten«.

Popravki so redakcijskega značaja.

K 80. členu: V šesti vrsti se za besedami »da se o njih razpravlja« stavi pika. Preostali del stavka, ki se glasi: »in da se določijo stališča o ukrepih za njihovo reševanje« se črta.

Sprememba je potrebna zato, ker stališča odborov še niso stališča Skupščine.

K 81. členu: V tretji vrsti drugega odstavka se za besedo »politiko« spremeni in dopolni besedilo tako, da se glasi: »ki jo je določila Skupščina SR Slovenije«.

Predstavniki Izvršnega sveta se je z vsemi predlaganimi spremembami in dopolnitvami strinjal in so tako postale sestavni del zakonskega predloga.

Odbor predlaga Republiškememu zboru, da predlog zakona s predlaganimi spremembami in dopolnitvami sprejme.

Za svojega poročevalca je odbor določil poslanca Mitjo Stupana.

Št.: 021-54/65

Ljubljana, 13. 4. 1965

Predsednik:

Niko Belopavlovič l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
ORGANIZACIJSKO-POLITIČNI ZBOR

Odbor za proučevanje zakonskih
in drugih predlogov

POROČILO

k predlogu zakona o republiški upravi SR Slovenije

Odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov Organizacijsko-političnega zbora je na seji dne 12. aprila 1965 obravnaval predlog zakona o republiški upravi SR Slovenije, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil Izvršni svet.

V načelni obravnavi se je odbor z zakonskim predlogom strinjal. V razpravi je bilo ugotovljeno, da spričo razvijajočega se samoupravljanja na vseh področjih odpadejo številne naloge države in naloge uprave. Glede na spremenjene naloge družbeno političnih skupnosti se zato spreminja vsebina dela uprave. Težišče njenega dela se prenaša od neposrednega ukrepanja na spremljanje in analiziranje razvoja in pojavov v družbi. Predlog zakona povzema v glavnem dosedanjo upravno ureditev, s tem da jo dopolnjuje z načeli nove ustave. Zato obširneje precizira načelo javnosti dela republiške uprave, sodelovanje z drugimi organi in organizacijami in njeno odgovornost Skupščini in Izvršnemu svetu. V predlogu zakona pa niso zajeta tudi vprašanja samoupravljanja delovnih skupnosti v republiški upravi in vprašanja delovnih razmerij, tako kot to obravnava zakon o zvezni upravi, ker bo to urejeno v republiki s posebnim zakonom.

V podrobni obravnavi besedila zakonskega predloga je odbor obravnaval amandmaje zakonodajno-pravne komisije k 4., 11., 38., 60., 61., 63., 66., 75., 76. in 78. členu. Odbor se je z vsemi temi amandmaji, ki jih je sprejel tudi predstavnik Izvršnega sveta, v celoti strinjal.

Odbor je predlagal še naslednje spremembe in dopolnitve:

K 1. členu: Vrstni red odstavkov 1. člena se spremeni tako, da dosedanji 2. odstavek postane 1., da dosedanji 1. odstavek postane 2., da dosedanji 4. odstavek postane 3. in da dosedanji 3. odstavek postane 4.

Spremembo narekuje potreba, da se najprej navajajo materialne dolžbe, katerim sledijo organizacijske in ne obratno.

K 2. členu: V 3. vrsti prvega odstavka se za besedo: »in aktov« doda »izvršuje politiko, ki jo je določila Skupščina SR Slovenije in spremljajo stanje ter razvoj na ustreznem področju,«.

S to dopolnitvijo se precizira osnovna funkcija uprave.

K 3. členu: V sedmi vrsti prvega odstavka se med besedi »izvršujejo nadzorstvo« vstavijo besede »v okviru zakona«.

V drugi vrsti drugega odstavka se za besedama »Izvršni svet« doda beseda »osnutke«, v tretji vrsti istega odstavka pa se namesto besedila »zakone ter druge predpise in akte« vstavi besedilo, ki se glasi »zakonov drugih predpisov in aktov«.

Sprememba je redakcijskega značaja.

K 5. členu: V peti vrsti se med besedami »za enotno uporabo« in »predpisov« doda »zveznih in republiških«.

V zadnji vrsti se med besedi »drugih predpisov« vstavi beseda »zveznih in republiških«.

Sprememba je redakcijskega značaja.

K 6. členu: Vrstni red odstavkov se zamenja. Sedanji drugi odstavek postane prvi in obratno.

V novem prvem odstavku se med besede »še določa z zakonom« vstavi še besedi »in spreminja«.

Sprememba je redakcijskega značaja.

K 9. členu: V tretji vrsti prvega odstavka se med besede »politiko Skupščine« vstavijo besede »ki jo je določila«.

Sprememba je redakcijskega značaja.

K 12. členu: V tretji vrsti se za besedo »dolžnostih« vstavijo besede »ki jih določata ustava in zakon«.

Sprememba je redakcijskega značaja.

K 20. členu: V prvi vrsti drugega odstavka se med besedi »svojo« in »organizacijo« vstavi beseda »notranjo«, ki je očitno izpadla.

K 30. členu: V drugem odstavku druge vrste se beseda »potrditvijo« nadomesti z besedo »pritrditvijo«.

K 32. členu: V tretji vrsti se beseda »med njim« popravi tako, da se glasi »med njimi« in s tem odpravi očitna strojepisna napaka.

K 42. členu: V četrti vrsti zadnjega odstavka se beseda »svetovalce« popravi tako, da se glasi »svetovalcev« in s tem popravi očitna napaka.

K 51. členu: V drugi vrsti tretjega odstavka se med besedi »se« in »ustanavljajo« vstavi beseda »lahko«. Beseda »praviloma« v isti vrsti pa se črta.

Sprememba je redakcijskega značaja.

K 54. členu: V četrti vrsti prvega odstavka se za besedama »ustanovi kolegij.« črta pika in stavek nadaljuje z besedilom »kot posvetovalni organ predstojnika«.

Zadnji stavek se popravi tako, da se pravilno glasi: »S pravilnikom se določa tudi sestava kolegija«.

Dopolnitev je potrebna zato, ker je kolegij lahko le posvetovalni organ predstojnika ne pa samostojni organ.

K 56. členu: V tretji vrsti drugega odstavka se v besedilu »ali se uredi določena situacija, ki ima splošen pomen« zamenja vrstni red in dopolni tako, da se glasi »situaciji, ki ima splošen pomen se uredi taka situacija.«

Sprememba je redakcijskega značaja.

K 60. členu: V prvi vrsti drugega odstavka se med besedi »namen« in »sklicujejo« vstavi beseda »lahko«.

Sprememba je redakcijskega značaja.

K 64. členu: Namesto drugega odstavka, ki se črta, se vstavi novi 65. člen, ki se glasi:

»Če nastane med republiškimi upravnimi organi spor o pristojnosti ali nastanejo pri reševanju zadev z njihovega delovnega področja druga sporna vprašanja, morajo ti organi v takem vprašanju obvestiti Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

Izvršni svet obravnava sporno vprašanje in da republiškim upravnim organom smernice za njegovo rešitev.«

K 65. do 68. členu: Glede na nov 65. člen, ki je nastal namesto drugega odstavka 64. člena, se dosedanji 65., 66., 67. in 68. člen prenumerirajo in postanejo 66., 67., 68. in 69. člen.

K 69. in 70. členu: Sedanja 69. in 70. člen se združita v istem besedilu v nov 70. člen.

K 76. členu: V prvi vrsti se spremeni besedilo »Določbe 67. do 75. člena« tako, da se pravilno glasi »Določbe 68. do 75. člena«.

Sprememba je redakcijskega značaja.

K 78. členu: V prvi vrsti prvega odstavka se beseda »organom« nadomesti z besedami »zborom, odborom in komisijam«, ostalo besedilo ostane nespremenjeno z izjemo, v drugi vrsti prvega odstavka se besedi »Izvršnega sveta« popravi tako, da se glasi »Izvršnemu svetu«.

V tretji vrsti drugega odstavka se beseda »ustmen« popravi tako, da se glasi »usten«.

Popravki so redakcijskega značaja.

K 80. členu: V šesti vrsti se z besedami »da se o njih razpravlja« stavek konča. Preostali del stavka, ki se glasi »in da se določijo stališča o ukrepih za njihovo reševanje« se črta.

Sprememba je potrebna zato, ker stališča odborov še niso stališča Skupščine.

K 81. členu: V tretji vrsti drugega odstavka se med besedami »politike« in »Skupščine SR Slovenije« vstavijo besede »ki jo je določila«.

Predstavniki Izvršnega sveta se je z vsemi predlaganimi spremembami in dopolnitvami strinjal in so tako postale sestavni del zakonskega predloga.

Odbor predlaga Organizacijsko-političnemu zboru, da predlog zakona o republiški upravi SR Slovenije sprejme v predloženem besedilu s spremembami in dopolnitvami, ki jih je predstavnik Izvršnega sveta že sprejel.

Za svojega poročevalca je odbor določil Vlada Černeta, predsednika odbora.

Št.: 021-54/65

Ljubljana, 13. 4. 1965

Predsednik:
Vlado Černe l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE

Zakonodajno-pravna komisija

POROČILO

k predlogu zakona o republiški upravi SR Slovenije

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije je na svoji seji dne 9. 4. 1965 obravnavala predlog zakona o republiški upravi SR Slovenije, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil Izvršni svet.

V načelni obravnavi k zakonskemu predlogu ni bilo pripomb. Komisija je ugotovila, da je nova zakonska ureditev republiške uprave potrebna glede na

ustavna načela o samoupravnosti družbeno-političnih skupnosti. Doslej je temeljna načela za organizacijo in delo celotne uprave določal zakon o državni upravi, ki pa ni več v skladu z načelom samoupravnosti družbeno-političnih skupnosti. Glede na to je treba sprejeti za to področje republiški zakon, s katerim bo po določbi 180. člena zakona o zvezni upravi dosedanji zakon o državni upravi prenehal veljati v celoti. Doslej je namreč razveljavljen le v toliko, kolikor se nanaša na zvezno upravo, medtem ko za republiško upravo še velja dotlej, dokler ne bo uveljavljen ustrezen republiški zakon.

V podrobni obravnavi zakonskega predloga je komisija predlagala naslednje spremembe in dopolnitve:

K 4. členu: V drugi vrsti se med besedi »sodelujejo« in »z ustreznimi« vstavijo besede »v zadevah skupnega pomena«.

S to dopolnitvijo se bolj precizira načelo sodelovanja republiških upravnih organov z ustreznimi občinskimi upravnimi organi in drugimi organizacijami in organi, navedenimi v besedilu tega člena.

K 11. členu: V prvi vrsti petega odstavka se črta beseda »lahko«. Po mnenju komisije je republiški upravi organ v načelu dolžan odredi zahtevane podatke, če pomenijo državno ali uradno tajnost in ne more biti njemu prepuščeno, da presoja, ali lahko da take podatke ali pa jih odredi.

K 38. členu: V drugi vrsti drugega odstavka se številka »29« nadomesti s številko »30« in s tem popravi očitna napaka pri citiranju določbe, ki govori o pravicah in dolžnostih ter imenovanju in razrešitvi pomočnika republiškega sekretarja.

K 60. členu: V drugi vrsti drugega odstavka se beseda »skupine« nadomesti z besedo »skupne« in tako popravi pomota, ki je nastala pri pisanju besedila.

K 61. členu: Na koncu drugega odstavka se v besedilu »lahko ustanovi skupno kolegijsko delovno telo iz prejšnjega odstavka tudi Izvršni svet.« zamenja vrstni red tako, da se glasi: »lahko tudi Izvršni svet ustanovi skupno kolegijsko delovno telo iz prejšnjega odstavka.«

Sprememba je redakcijskega značaja.

K 63. členu: Na koncu tretje vrste se beseda »skupnosti« nadomesti z besedo »združenja«, v četrti vrsti pa se črka »k« pred besedo »osnutku« nadomesti s črko »o«.

Združenje je širši pojem, ki zajema tudi skupnost ter je zato na tem mestu ta izraz primernejši.

K 66. členu: V drugi vrsti drugega odstavka se podpičje nadomesti z dvopičjem in s tem popravi očitna napaka.

K 75. členu: V drugi vrsti se beseda »zakonom« popravi tako, da se glasi: »zakonov« in s tem odpravi očitna napaka.

K 76. členu: V prvi vrsti se besedilo »Določbe 66. do 74. člena« nadomesti z besedilom »Določbe 67. do 75. člena«.

Sprememba je potrebna zaradi pravilnega citiranja ustreznih členov.

K 78. členu: V tretji vrsti drugega odstavka se med besedilo »vprašanja« in vejico vstavi besedilo »in na zahteve po pojasnilih«.

Dopolnitev je potrebna glede na določbo 179. člena ustave SR Slovenije, po kateri ima poslanec pravico zahtevati pojasnilo od starešine republiškega upravnega organa, ki mora dati poslancu zahtevano pojasnilo. Dosedanje besedilo drugega odstavka zakonskega predloga je bilo preozko, ker je upoštevalo le obveznosti glede vprašanja poslancev po 178. členu ustave SR Slovenije.

Predsednik Izvršnega sveta se je z vsemi predlaganimi spremembami in dopolnitvami strinjal in so tako postale sestavni del zakonskega predloga.

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije meni, da je zakonski predlog s predlaganimi spremembami in dopolnitvami v skladu z ustavo in s pravnim sistemom ter predlaga, da ga pristojna zborna Skupščina SR Slovenije sprejmeta.

Št.: 021-54/65

Ljubljana, 10. 4. 1965

Za predsednika podpredsednik:
Savo Šifrer l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE

Zakonodajno-pravna komisija

POROČILO

k amandmajem k predlogu zakona o republiški upravi SR Slovenije

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije je na svoji seji dne 15. 4. 1965 obravnavala amandmaje k predlogu zakona o republiški upravi SR Slovenije, ki sta jih na svoji seji dne 12. aprila 1965 predlagala odbor za organizacijsko-politična vprašanja Republiškega zbora in odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov Organizacijsko-političnega zbora k 1., 2., 3., 5., 6., 9., 12., 20., 30., 32., 42., 51., 54., 56., 60., 64., 69., 70., 78., 80. in 81. členu zakonskega predloga.

Komisija k navedenim amandmajem odborov ni imela pripomb.

Komisija je še predlagala, da se v prvi vrsti četrtega odstavka 1. člena zakonskega predloga (po spremenjenem zaporedju odstavkov) med besedi »zakonom« in »se« vstavi besedilo »ali s predpisom, izdanim na podlagi zakona«.

Po mnenju komisije je treba s tako dopolnjeno določbo omogočiti, da se posamezne upravne zadeve iz pristojnosti SR Slovenije lahko dajo v pristojnost samostojnih zavodov ali drugih samostojnih organizacij, ki opravljajo družbeno službo, tudi z drugimi predpisi, ki so izdani na podlagi zakona in ne le z zakonom samim.

Predstavniki Izvršnega sveta se je s predlagano dopolnitvijo strinjal in je tako postala sestavni del zakonskega predloga.

Št.: 021-54/65

Ljubljana, 15. 4. 1965

Predsednik:
Dr. Josip Globevnik l. r.

PREDLOG ZAKONA
o organizaciji republiške uprave SR Slovenije

1. člen

S tem zakonom se določajo republiški upravni organi SR Slovenije, republiški sveti ter drugi republiški organi in organizacije, ki opravljajo zadeve, ki imajo pomen za SR Slovenijo.

S tem zakonom se določa tudi njihovo delovno področje.

1. Republiški upravni organi

2. člen

Republiški upravni organi so: republiški sekretariati, zavodi, uprave, komisije in inšpektorati.

3. člen

Republiški sekretariati so:

Republiški sekretariat za gospodarstvo,
Republiški sekretariat za finance,
Republiški sekretariat za delo,
Republiški sekretariat za urbanizem,
Republiški sekretariat za zdravstvo in socialno varstvo,
Republiški sekretariat za prosveto in kulturo,
Republiški sekretariat za notranje zadeve,
Republiški sekretariat za narodno obrambo,
Republiški sekretariat za pravosodje in občo upravo.

Strokovne in druge zadeve s področja planiranja opravlja Zavod SR Slovenije za planiranje.

4. člen

Republiški zavodi in uprave so:

Zavod SR Slovenije za statistiko,
Zavod SR Slovenije za cene,
Zavod SR Slovenije za rezerve,
Geodetska uprava SR Slovenije,
Luška kapitanija v Kopru, ki ima položaj uprave.

5. člen

Položaj komisij kot republiških upravnih organov imajo komisije, ki so bile po dosedanjih predpisih ustanovljene kot republiški upravni organi.

6. člen

Republiški inšpektorati so:

Republiški gradbeni inšpektorat,
Republiški rudarski inšpektorat,
Republiški elektroenergetski inšpektorat,
Republiški inšpektorat parnih kotlov,
Republiški prometni inšpektorat,
Republiški tržni inšpektorat,

Republiški kmetijski inšpektorat,
Republiški gozdarski inšpektorat,
Republiški veterinarski inšpektorat,
Republiški urbanistični inšpektorat,
Republiški inšpektorat dela,
Republiški sanitarni inšpektorat.

2. Republiški sveti ter drugi organi in organizacije, ki opravljajo zadeve, ki imajo pomen za SR Slovenijo

7. člen

Določene strokovne, upravne in druge zadeve, ki imajo pomen za SR Slovenijo, opravljajo:

Pedagoški svet SR Slovenije,
Zavod SR Slovenije za mednarodno tehnično sodelovanje,
Hidrometeorološki zavod SR Slovenije,
Komisija SR Slovenije za telesno kulturo,
Komisija SR Slovenije za verska vprašanja,

3. Delovno področje republiških upravnih organov

8. člen

Republiški sekretariat za gospodarstvo upravlja upravne zadeve iz republiške pristojnosti na področju industrije, obrti, gradbeništva, rudarstva, trgovine, gostinstva, turizma, prometa, kmetijstva, gozdarstva, lova in ribolova; spremlja gibanje proizvodnje in drugih gospodarskih dejavnosti ter ekonomske pogoje gospodarjenja; predlaga ukrepe za uresničevanje gospodarske politike in sam izvaja ukrepe, za katere je pooblaščen; skrbi za preskrbljenost trga in za zagotavljanje ustreznih materialnih rezerv.

V sestavu republiškega sekretariata za gospodarstvo so:

- Republiški gradbeni inšpektorat,
- Republiški rudarski inšpektorat,
- Republiški elektroenergetski inšpektorat,
- Republiški inšpektorat parnih kotlov,
- Republiški prometni inšpektorat,
- Republiški tržni inšpektorat,
- Republiški kmetijski inšpektorat,
- Republiški gozdarski inšpektorat,
- Republiški veterinarski inšpektorat.

Pod nadzorstvom Republiškega sekretariata za gospodarstvo sta Zavod SR Slovenije za cene, Zavod SR Slovenije za rezerve in Luška kapitanija v Kopru.

9. člen

Republiški sekretariat za finance opravlja upravne zadeve iz republiške pristojnosti, ki se nanašajo na finančno izvrševanje republiškega plana, na financiranje družbeno-političnih skupnosti, na delitev skupnega dohodka delovnih organizacij, na finančne obveznosti delovnih organizacij in posamez-

nikov nasproti družbeni skupnosti (davki, prispevki, takse), na kredite, na banke in bančno poslovanje, na izvrševanje predpisov o finančnem, materialnem in računovodskem poslovanju delovnih organizacij, na zavarovalništvo ter na plačilni in devizni promet na tujino.

Republiški sekretariat za finance opravlja upravne zadeve v zvezi s pripravljanjem in izvrševanjem republiškega proračuna; izvršuje proračunsko kontrolo ter kontrolo finančnega, materialnega in računovodskega poslovanja republiških organov, skladov in organizacij, katerih sredstva se zagotavljajo iz republiškega proračuna.

10. člen

Republiški sekretariat za delo opravlja upravne zadeve iz republiške pristojnosti na področju dela, notranje delitve dohodka in osebnih dohodkov, socialnega zavarovanja, zaposlovanja delavcev, profesionalne orientacije in varstva pri delu; spremlja in proučuje vprašanja s področja samoupravljanja v delovnih organizacijah; spremlja gibanje družbenih potreb po strokovnih delavcih; spremlja gibanje produktivnosti dela in gibanje življenjske ravni delavcev.

V sestavu Republiškega sekretariata za delo je Republiški inšpektorat dela.

11. člen

Republiški sekretariat za urbanizem opravlja upravne zadeve iz republiške pristojnosti na področju regionalnega planiranja, urbanizacije, varovanja značilnosti pokrajine, urejanje, uporabe in varstva voda ter stanovanjskega in komunalnega gospodarstva.

V sestavu Republiškega sekretariata za urbanizem je Republiški urbaništni inšpektorat.

Pod nadzorstvom Republiškega sekretariata za urbanizem je Geodetska uprava SR Slovenije.

12. člen

Republiški sekretariat za zdravstvo in socialno varstvo opravlja upravne zadeve iz republiške pristojnosti na področju zdravstvenega varstva, splošnega socialnega varstva, posebnega družbenega varstva otrok, mladine in družine borcev in invalidov ter odraslih.

V sestavu Republiškega sekretariata za zdravstvo in socialno varstvo je Republiški sanitarni inšpektorat.

13. člen

Republiški sekretariat za prosveto in kulturo opravlja upravne zadeve iz republiške pristojnosti na področju šolstva ter drugih vzgojnih in izobraževalnih dejavnosti, na področju kulturno-umetniških dejavnosti, varstva kulturnih spomenikov in prirodnih znamenitosti ter na področju znanstvenega, raziskovalnega in razvojnega dela.

Republiški sekretariat za prosveto in kulturo opravlja strokovno in administrativno delo za Komisijo SR Slovenije za telesno kulturo in za Pedagoški svet SR Slovenije.

14. člen

Republiški sekretariat za notranje zadeve opravlja v mejah republiške pristojnosti zadeve, ki se nanašajo na varovanje življenja in osebne varnosti ljudi; na zaščito državne varnosti; na preprečevanje in odkrivanje kaznivih dejanj, izsleditev in prijemanje storilcev kaznivih dejanj in sodelovanje v pri-

pravljalnem kazenskem postopku, kadar tako določa zakon; na vzdrževanje javnega reda in miru; na izdajanje potnih listin za prehod čez državno mejo, kontrolo gibanja na meji in kontrolo potniškega prometa čez državno mejo ter izvajanje predpisov o prebivanju tujcev v Jugoslaviji; na izvrševanje kazenskih sankcij; na varnost prometa na javnih cestah in skrb za varnost na drugih področjih prometa; na požarno varstvo; na posest in nošenje orožja in streliva; na izvajanje predpisov o državljanstvu, društvih in zborovanjih ter drugih javnih shodih, o matičnih knjigah, o osebnih imenih, o osebni izkaznici in o prijavljanju stalnega in začasnega prebivališča; na zagotavljanje izvršitve sodnih odločb in posamičnih upravnih aktov iz pristojnosti drugih organov; na mednarodno pravno pomoč in sodelovanje s tujimi in mednarodnimi organizacijami na področju notranjih zadev.

15. člen

Republiški sekretariat za narodno obrambo opravlja upravne zadeve iz republiške pristojnosti, ki se nanašajo na organiziranje, usklajevanje in pripravljanje civilne obrambe ter na mobilizacijo virov in sil države za narodno obrambo.

16. člen

Republiški sekretariat za pravosodje in občo upravo spremlja in proučuje delo sodišč v zvezi z njihovo organizacijo in poslovanjem, pogoje za delo sodišč in druga vprašanja pravosodne uprave; opravlja zadeve v zvezi z urejanjem kadrovskega vprašanja pri sodiščih; predpisuje pravila o notranjem poslovanju sodišč; spremlja delo odvetništva in drugih oblik pravne pomoči; sodeluje v postopku za pomilostitev in opravlja posle mednarodne pravne pomoči; spremlja in proučuje vprašanje v zvezi z organizacijo in delom upravnih organov in vprašanja s področja samoupravljanja delovnih ljudi v državnih organih; spremlja izvajanje predpisov o upravnem postopku in o administrativnem poslovanju; skrbi za izvajanje predpisov o volitvah ter o volilnih imenikih; opravlja zadeve v zvezi s politično teritorialno razdelitvijo SR Slovenije; opravlja upravne zadeve republiške pristojnosti, ki se nanašajo na premoženjsko-pravna razmerja (agrarna reforma in kolonizacija, razlastitev, nacionalizacija, zaplemba, zemljiški sklad, promet z zemljišči in stavbami) ter na evidenco in varstvo nepremičnin v družbeni lastnini; opravlja druge zadeve republiške pristojnosti, ki ne spadajo v delovno področje drugih republiških upravnih organov.

17. člen

Zavod SRS za planiranje proučuje razvoj gospodarskih in negospodarskih dejavnosti ter pripravlja o tem analize in poročila; pripravlja republiške družbene plane, spremlja in analizira njihovo izvrševanje in uresničevanje, zlasti glede smernic in ciljev ter osnovnih razmerij v proizvodnji in potrošnji ter predlaga potrebne ukrepe za zagotavljanje izvrševanja republiških družbenih planov; proučuje delovanje gospodarskega sistema na splošni razvoj gospodarstva in drugih družbenih dejavnosti, zlasti pa na izvrševanje in uresničevanje smernic in ciljev ter osnovnih razmerij v razvoju, nakazanih z družbenimi plani, ter daje predloge za izpopolnjevanje in nadaljnji razvoj gospodarskega sistema; proučuje delovanje tržišča; proučuje sistem družbenega planiranja in daje predloge za njegovo izpopolnjevanje in nadaljnji razvoj ter proučuje in izpopolnjuje metodologijo družbenega planiranja.

18. člen

Zavod SR Slovenije za statistiko organizira zbiranje in obdelovanje statističnih podatkov, ki imajo pomen za federacijo in Socialistično republiko Slovenijo, ter sam zbira in obdeluje te podatke, strokovno usklajuje statistično raziskovanje v Socialistični republici Sloveniji, objavlja statistične podatke in opravlja druge upravne zadeve iz republiške pristojnosti na področju zbiranja in obdelovanja statističnih podatkov.

19. člen

Zavod SR Slovenije za cene spremlja gibanje cen v proizvodnji in prometu blaga, gibanje cen za storitve in gibanje življenjskih stroškov; spremlja dnevno konjunkturo na trgu, opravlja zadeve kontrole cen in druge upravne zadeve iz republiške pristojnosti v zvezi s cenami.

20. člen

Zavod SR Slovenije za rezerve zagotavlja tržne in druge rezerve v Socialistični republici Sloveniji ter po potrebi intervenira s temi rezervami na tržišču zaradi njegove stabilizacije.

21. člen

Geodetska uprava SR Slovenije opravlja strokovno vodstvo in nadzorstvo nad geodetsko in katastrsko službo v republici; vodi regionalno in urbanistično geodezijo; vodi delo v zvezi z obnovo katastra, katastrske klasifikacije in bonitiranja zemljišč ter nadzoruje vzdrževanje katastra; izdeluje osnovno državno karto za območje republike; vodi mapni arhiv in opravlja druge upravne zadeve iz republiške pristojnosti na področju geodetske in katastrske službe.

22. člen

Luška kapitanija v Kopru opravlja upravne, tehnične in druge strokovne naloge za varnost plovbe na morju iz pristojnosti republike.

Luška kapitanija v Kopru ima svoje luške izpostave v krajih, ki jih določi Izvršni svet.

4. Delovno področje republiških svetov ter drugih organov in organizacij, ki opravljajo zadeve, ki imajo pomen za SR Slovenijo

23. člen

Pedagoški svet SR Slovenije določa predmetnike in učne načrte za osnovne šole ter osnove za predmetnike in učne načrte šol druge stopnje.

24. člen

Zavod SR Slovenije za mednarodno tehnično sodelovanje proučuje možnosti in oblike za mednarodno tehnično sodelovanje s tujino, pripravlja in skrbi za izvrševanje republiškega programa za mednarodno tehnično sodelovanje in opravlja druge zadeve iz republiške pristojnosti na področju mednarodnega tehničnega sodelovanja.

25. člen

Hidrometeorološki zavod SR Slovenije proučuje in raziskuje meteorološke in hidrološke pojave in procese; zbira, obdeluje in objavlja meteorološke in hidrološke podatke; vodi in vzdržuje meteorološko in hidrološko dokumentacijo; opravlja druge zadeve iz republiške pristojnosti na področju hidrometeorološke službe.

26. člen

Komisija SR Slovenije za telesno kulturo spremlja in proučuje razvoj telesne kulture v SR Sloveniji in opravlja druge upravne zadeve iz republiške pristojnosti na področju telesne kulture.

27. člen

Komisija SR Slovenije za verska vprašanja opravlja upravne zadeve iz republiške pristojnosti, ki se tičejo razmerij med državo in verskimi skupnostmi.

5. Prehodne in končne določbe

28. člen

Republiški sekretariat za finance, Republiški sekretariat za industrijo in obrt, Republiški sekretariat za kmetijstvo in gozdarstvo, Republiški sekretariat za trgovino, Republiški sekretariat za turizem, Republiški sekretariat za promet, Republiški sekretariat za šolstvo, Republiški sekretariat za prosveto in kulturo, Republiški sekretariat za raziskovalno delo in visoko šolstvo, Republiški sekretariat za zdravstvo, Republiški sekretariat za socialno varstvo, Republiški sekretariat za pravosodno upravo, Republiški sekretariat za proračun in občo upravo in Republiški sekretariat za splošne gospodarske zadeve se odpravijo in prenehajo z delom dne 30. 4. 1965.

S tem dnem začnejo z delom republiški sekretariati določeni s tem zakonom, ki prevzamejo od republiških sekretariatov iz prejšnjega odstavka zadeve, za katere so pristojni po tem zakonu.

Zadeve Republiškega sekretariata za splošne gospodarske zadeve prevzamejo: Zavod SR Slovenije za planiranje, Republiški sekretariat za gospodarstvo in Republiški sekretariat za finance, vsak v okviru svojega delovnega področja po določbah tega zakona.

29. člen

Republiški sekretariat za zakonodajo in organizacijo ter Republiški sekretariat za informacije prenehata kot samostojna republiška upravna organa in nadaljujeta z delom kot posebna sekretariata v Izvršnem svetu.

Pooblastila Republiškega sekretariata za zakonodajo in organizacijo za izvajanje zakona o imenih naselij ter o označbi trgov, ulic in hiš (Uradni list LRS, št. 10/48 in 20/50) se prenesejo na Republiški sekretariat za pravosodje in občo upravo.

30. člen

Zavod SR Slovenije za rezerve, ki je bil doslej samostojen zavod, nadaljuje z delom kot upravni organ z imenom Zavod SR Slovenije za rezerve.

Zavod SR Slovenije za rezerve je pravna oseba.

31. člen

Luška kapitanija v Kopru, ki je bila doslej teritorialni organ Republiškega sekretariata za promet, nadaljuje z delom kot samostojen republiški upravni organ.

32. člen

Republiški sekretariat za urbanizem, stanovanjsko izgradnjo in komunalne zadeve se preimenuje v Republiški sekretariat za urbanizem.

Zavod SRS za gospodarsko planiranje se preimenuje v Zavod SR Slovenije za planiranje.

33. člen

Delavci Komisije SRS za telesno kulturo preidejo obenem z ustreznimi finančnimi in materialnimi sredstvi komisije v Republiški sekretariat za prosveto in kulturo. S sredstvi za funkcionalne izdatke razpolaga Komisija in se vodi na posebnem računu.

34. člen

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije se pooblasti:

1. da določi, kako se izvrši prenos neporabljenih sredstev in inventarja ter pravic ni obveznosti odpravljenih republiških upravnih organov na nove republiške upravne organe, ki prevzamejo zadeve z njihovega delovnega področja;

2. da določi organ, ki bo razporedil delavce odpravljenih republiških upravnih organov;

3. da določi način, kako se prevzamejo oziroma predajo nedokončane zadeve odpravljenih upravnih organov, in uredi druga vprašanja v zvezi z njihovim prenehanjem;

4. da daje pojasnila o tem, kateri republiški upravni organ je pristojen za določeno zadevo, če tega po določbah tega zakona ni mogoče ugotoviti;

5. da določi v katerem roku morajo novi republiški upravni organi pripraviti in mu predložiti programe dela za leto 1965.

35. člen

Z dnem uveljavitve tega zakona prenehajo veljati:

— določbe 22. do 25. člena zakona o izvedbi ustave Socialistične republike Slovenije (Uradni list SRS, št. 10/63);

— zakon o upravnih organih v Ljudski republiki Sloveniji (Uradni list LRS, št. 13/56, 34/58, 9/61 in 20/62);

— uredba o organizaciji upravne službe za varnost plovbe na morju v LR Sloveniji (Uradni list LRS, št. 1/63);

— odločba o ustanovitvi Zavoda LR Slovenije za rezerve (Uradni list LRS, št. 36/52).

36. člen

Ta zakon začne veljati osmi dan po objavi v »Uradnem listu SRS«.

OBRAZLOŽITEV

I.

Nova ustava spreminja v določeni meri tudi vlogo uprave, zlasti pa še vlogo republiške uprave. Dočim je bilo težišče delovanja republiških upravnih organov v preteklem obdobju predvsem na operativi, na neposrednem, operativnem poseganju v družbena dogajanja, na odločanju o individualnih vprašanjih v upravnem postopku in na neposredni organizaciji in opravljanju družbenih služb, se ob danes že razvitem samoupravljanju v gospodarstvu, ob neposredni skrbi gospodarskih organizacij za razširjeno reprodukcijo, ob vse bolj razvijajoči se kooperaciji in integracijskih procesih v gospodarstvu ter ob nenehni krepitvi samoupravljanja tudi na področju družbenih služb, kjer prehaja neposredna skrb za razvoj družbenih služb na samoupravne, samostojne zavode, težišče dela republiške uprave premika predvsem na spremljanje družbenega življenja, na kompleksno opazovanje in analiziranje družbenih pojavov, na pripravo poročil in predlogov za skupščinske organe ter na intenzivno skrb za varstvo zakonitosti in ustavnosti.

Sedanja organizacija republiške uprave, ki bazira v glavnem še na ureditvi iz leta 1956, torej iz časa, ko je republiška uprava opravljala še številne neposredne operative naloge, ki so zahtevale široko razvejancost in specializacijo posameznih resornih organov, ne ustreza več zahtevam ustave in tudi ne navedenim spremembam na področju družbenoekonomskega in političnega razvoja. Navedeni integracijski procesi v gospodarstvu ter podobni procesi, ki so se začeli razvijati v družbenih službah, prenos operativne skrbi za razvoj posameznih področij na gospodarske in druge delovne organizacije, njihove združbe (zbornice, poslovna združenja, strokovna društva, skupnosti itd.) in banke ter dejstvo, da je neposredno izvrševanje zakonov, uresničevanje pravic občanov in njihovo zakonsko varstvo v celoti prešlo na občine, terjajo večjo koncentracijo republiških upravnih organov, večjo kompleksnost spremljanja družbenega razvoja, opazovanja in analiziranja, večjo racionalizacijo, učinkovitost in ekonomičnost pri opravljanju nalog, učinkovitejšo notranjo organizacijo, timsko delo, uporabljanje sodobnejših metod dela, bolj smotno izrabo strokovnjakov. Tem zahtevam po koncentraciji sorodnih področij, izboljšanju notranje organizacije in zagotovitvi čimbolj smotrnega, efektnega, samostojnega in hkrati čimbolj kompleksnega reševanja nalog republiške uprave naj bi ustregla nova organizacija republiških upravnih organov, ki je predlagana v tem zakonu.

- II.

Bistvena značilnost sedanje republiške uprave je njena razdrobljenost. Po zakonu za izvedbo republiške ustave sestavlja obstoječo republiško upravo 20 republiških sekretariatov, 6 upravnih zavodov, 1 uprava, 2 komisiji z lastnim administrativnim aparatom in 12 inšpektorjev v sestavi republiških sekretariatov. To je struktura republiške uprave, poleg katere pa deluje za potrebe republiških organov še vrsta republiških organizacij s položajem samostojnih zavodov na področju šolstva, zdravstva, urbanizma, kmetijstva itd.

Razdrobljenost republiške uprave se očituje predvsem v velikem številu majhnih republiških sekretariatov kot temeljnih republiških upravnih organov,

ki so baza celotne republiške uprave. Ta razdrobljenost je imela vrsto negativnih posledic in je postajala vse bolj nevzdržna celo ne glede na navedene premike v družbenoekonomski strukturi, ustvarjala je neprestano nejasnosti glede razmejitve delovnega področja med posameznimi upravnimi organi, otežkočala koordinacijo sleherne akcije na nivoju republike, povzročala dupliranje poslov med samimi organi uprave ter med njimi, zbornico in bankami. Po drugi strani je ta razdrobljenost republiške uprave zahtevala ustanavljanje še novih organov oziroma organizacij s kompleksnimi nalogami za širša področja (npr. Republiški sekretariat za splošne gospodarske zadeve, razni inštituti). Znotraj posameznih upravnih organov ni bilo mogoče organizirati dela po metodah racionalne organizacije za opravljanje strokovno zelo zahtevnih nalog republiške uprave, kar je vodilo te organe vse bolj v praktikizem. Najbolj je bila ta situacija pereča na področju gospodarstva, razen tega pa tudi na področju družbenih služb.

Zato zajema nova organizacija republiške uprave predvsem področje gospodarstva in področje družbenih služb. Po predlogu tega zakona se celotno področje gospodarstva, na katerem je bilo doslej organiziranih 6 republiških sekretariatov, združuje v en sam Republiški sekretariat za gospodarstvo. Na področju družbenih služb, kjer smo imeli doslej 5 republiških sekretariatov, naj bi bila po predlogu 2 republiška sekretariata. S tem je v glavnem zajet centralni problem organizacije republiške uprave. Predlagana nova organizacija naj bi na teh področjih že sama po sebi v veliki meri izključevala navedene pomanjkljivosti republiške uprave ter omogočala boljšo organizacijo dela in poslovanje te uprave.

Na drugih področjih po predlogu zakona ne bi bilo bistvenih sprememb. Republiški sekretariati za delo, za urbanizem, za notranje zadeve ter za narodno obrambo naj bi obstojali še naprej z dosedanjim delovnim področjem. Družbena problematika na navedenih področjih terja še naprej posebne samostojne upravne organe na republiškem nivoju. Republiški sekretariat za zakonodajo in organizacijo ter Republiški sekretariat za informacije se prenašata v Izvršni svet kot samostojni strokovni službi, kar sta bili faktično že doslej, ne glede na svoj položaj samostojnih republiških upravnih organov. Formira se nov Republiški sekretariat za pravosodje in občo upravo, ki prevzema naloge dosedanjega Republiškega sekretariata za proračun in občo upravo, razen proračuna, ki se vrača v resor financ, ter Republiškega sekretariata za pravosodno upravo. Pri tem sekretariatu gre za sorodne organizacijsko-študijske zadeve, ki zajemajo sektor uprave na eni strani ter sektor pravosodne uprave na drugi strani, kar opravičuje povezanost v okviru enega samega republiškega upravnega organa.

Zavod SRS za gospodarsko planiranje, ki se preimenuje v Zavod SRS za planiranje, postaja razen planskega organa tudi organ, ki spremlja delovanje sistema in predlaga ukrepe za njegovo izpopolnjevanje; prevzema torej večji del nalog dosedanjega republiškega sekretariata za splošne gospodarske zadeve.

Glede zavodov, uprav, komisij in inšpektoratov ta zakon ne predvideva sprememb, razen tega, da uvršča dva zavoda (Zavod SR Slovenije za mednarodno tehnično sodelovanje in Hidrometeorološki zavod SR Slovenije) ter 2 komisiji (Komisija za verska vprašanja in Komisija za telesno kulturo) med republiške organe oziroma organizacije, »ki opravljajo zadeve, ki imajo pomen za SR Slovenijo.« To je nova kategorija republiških organov, kamor spadajo tudi sveti (npr. Pedagoški svet SR Slovenije), ki jo uvaja nova ustava ter podrobneje ureja tudi že zakon o zvezni upravi. V to kategorijo spadajo organi,

ki praviloma nimajo upravnih pooblastil, opravljajo pa naloge iz pristojnosti republike.

Zavod za rezerve, ki ima sedaj položaj samostojnega zavoda, se po predlogu zakona glede na naravo svojih nalog ponovno uvršča med organe republiške uprave, in sicer pod nadzorstvom Republiškega sekretariata za gospodarstvo.

Republiški inšpektorati ostajajo v dosedanji strukturi s tem, da se vključujejo v sestav obstoječih novih republiških sekretariatov.

Zakon ne našteva izrecno številnih komisij, ki so brez lastnega aparata, in imajo po dosedanjih predpisih položaj republiških upravnih organov; zakon le potrjuje njihov položaj v republiški upravi.

Državni arhiv SR Slovenije se ne uvršča več med organe republiške uprave, ker so arhivi po novem splošnem zakonu o arhivskem gradivu samostojne organizacije. Položaj navedenega republiškega zakona bo dokončno urejen z republiškim zakonom o arhivih, ki se že pripravlja.

V prehodnih določbah zakona se pooblašča Izvršni svet, da s svojimi predpisi oziroma sklepi uredi vprašanja, ki jih je treba urediti zaradi prehoda republiške uprave na novo organizacijsko strukturo. Gre za vprašanje sredstev, delavcev nerešenih zadev in drugih vprašanj, ki se bodo pojavila v zvezi z odpravo posameznih dosedanjih ter s formiranjem novih organov republiške uprave.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
REPUBLIŠKI ZBOR

Odbor za organizacijsko-politična
vprašanja

POROČILO

k predlogu zakona o organizaciji republiške uprave SR Slovenije

Odbor za organizacijsko-politična vprašanja Republiškega zbora je na seji dne 12. aprila 1965 obravnaval predlog zakona o organizaciji republiške uprave SR Slovenije, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil Izvršni svet.

V načelni obravnavi se je odbor z zakonskim predlogom strinjal, ker smotrneje ureja republiško upravo. Poudarjeno je bilo, da sedanja organizacija republiške uprave ne ustreza ustavnim določbam in nastalim spremembam na področju družbenoekonomskega in političnega razvoja. Z novo organizacijo republiške uprave se koncentrira predvsem področje gospodarstva in družbenih služb, kjer je razdrobljenost republiške uprave že predstavljala resne težave v pogledu koordinacije dela.

V podrobni obravnavi zakonskega predloga je odbor obravnaval tudi amandmaje zakonodajno-pravne komisije k 11., 20. in 28. členu. Odbor se je z navedenimi amandmaji niso strinjali.

Odbor je v podrobni obravnavi predlagal naslednje spremembe in dopolnitve:

K 5. členu: Na koncu določila se črta pika in doda naslednje besedilo: »kolikor ni s tem zakonom drugače določeno«.

K 10. členu: V četrti vrsti prvega odstavka se besedi »profesionalne orientacije« nadomeste z besedama »poklicnega usmerjanja«.

Sprememba je redakcijskega značaja.

K 17. členu: Besedilo v tretji in četrti vrsti prvega odstavka, ki se glasi: »pripravlja republiške družbene plane, spremlja in analizira njihovo izvrševanje in uresničevanje« se spremeni tako, da se glasi: »pripravlja osnutke republiških družbenih planov, spremlja in analizira izvrševanje in uresničevanje republiških družbenih planov«.

Odbor ugotavlja, da zavod SR Slovenije za planiranje lahko pripravlja samo osnutke republiških družbenih planov.

K 35. členu: V drugi alineji se v oklepaju citirana številka uradnega lista LRS »20/62« nadomesti s številko »21/62«.

Predstavnik Izvršnega sveta se je s temi amandmaji odbora strinjal.

Odbor predlaga Republiškemu zboru, da predlog zakona s predlaganimi spremembami in dopolnitvami sprejme.

Za svojega poročevalca je odbor določil poslanca Mitjo Stupana.

Št.: 021-53/65

Ljubljana, 13. 4. 1965

Predsednik:

Niko Belopavlovič l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
ORGANIZACIJSKO-POLITIČNI ZBOR

Odbor za proučevanje zakonskih
in drugih predlogov

POROČILO

k predlogu zakona o organizaciji republiške uprave SR Slovenije

Odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov Organizacijsko-političnega zbora je na seji dne 12. aprila 1965 obravnaval predlog zakona o organizaciji republiške uprave SR Slovenije, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil Izvršni svet.

V načelni obravnavi se je odbor z zakonskim predlogom strinjal, ker ta smotrneje ureja republiško upravo v bodoče. V razpravi je bilo predvsem poudarjeno, da sedanja organizacija republiške uprave ne ustreza več zahtevam ustave in tudi ne nastalim spremembam na področju družbenoekonomskega in političnega razvoja. Nova organizacija republiške uprave zajema predvsem področja gospodarstva in družbenih služb, kjer razdrobljenost sedanje republiške uprave že predstavlja resne težave v pogledu koordinacije dela.

V podrobni obravnavi zakonskega predloga je odbor obravnaval tudi amandmaje zakonodajno-pravne komisije k 11., 20. in 28. členu. Odbor se je z navedenimi amandmaji strinjal in jih v obravnavi podprl z razlogi enake vsebine kot zakonodajno-pravna komisija. Z amandmaji se je strinjal in jih sprejel tudi predstavnik Izvršnega sveta.

Odbor je samostojno predlagal še naslednje spremembe in dopolnitve:

K 5. členu: V zadnji vrsti odstavka se pika črta, stavek pa nadaljuje z besedami: »kolikor ni s tem zakonom drugače določeno«.

K 10. členu: V četrti vrsti prvega odstavka se besedi »profesionalne orientacije« nadomestita z besedama »poklicnega usmerjanja«.

Sprememba je redakcijskega značaja.

K 17. členu: Besedilo v tretji in četrti vrsti prvega odstavka, ki se glasi: »pripravlja republiške družbene plane, spremlja in analizira njihovo izvrševanje in uresničevanje«, se spremeni tako, da se glasi: »pripravlja osnutke republiških družbenih planov, spremlja in analizira izvrševanje in uresničevanje republiških družbenih planov«.

Odbor ugotavlja, da Zavod SR Slovenije za planiranje lahko pripravlja samo osnutke republiških družbenih planov.

K 35. členu: V drugi alineji se v oklepaju citirani Uradni list LRS, št. 20/62 popravi tako, da se pravilno glasi 21/62.

Predstavnik Izvršnega sveta se je s temi amandmaji odbora strinjal.

Odbor predlaga Organizacijsko-političnemu zboru, da predlog zakona o organizaciji republiške uprave SR Slovenije v predloženem besedilu s spremembami in dopolnitvami, ki jih je predstavnik Izvršnega sveta že sprejel, sprejme.

Za svojega poročevalca je odbor določil Vlada Černeta, predsednika odbora.

Št.: 021-53/65

Ljubljana, 13. 4. 1965

Predsednik:
Vlado Černe l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE

Zakonodajno-pravna komisija

POROČILO

k predlogu zakona o organizaciji republiške uprave SR Slovenije

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije je na svoji seji dne 9. 4. 1965 obravnavala predlog zakona o organizaciji republiške uprave SR Slovenije, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil Izvršni svet.

V načelni obravnavi k zakonskemu predlogu ni bilo pripomb. Spremembe v organizaciji republiške uprave so po ugotovitvah komisije potrebne predvsem zaradi deloma spremenjene vloge republiške uprave v novi ustavni ureditvi, zaradi dosežene stopnje družbenega in delavskega samoupravljanja, ki zmanjšuje potrebo po neposrednem in operativnem poseganju v družbena dogajanja ter zaradi odprave okrajev.

V podrobni obravnavi zakonskega predloga je komisija predlagala naslednje spremembe in dopolnitve:

K 11. členu: V tretji vrsti prvega odstavka se beseda »urejanje« popravi tako, da se glasi: »urejanja«.

Sprememba je redakcijskega značaja.

K 20. členu: V prvi vrsti se med besedi »zagotavlja« in »tržne« vstavita besedi »in skladišči«.

Dopolnitev je predlagal predstavnik Izvršnega sveta in se je komisija z njo strinjala. Potrebna je zaradi jasnosti določbe, ker bi sicer lahko nastal dvom, če se Zavod SR Slovenije za rezerve lahko neposredno ukvarja s skladiščenjem tržnih in drugih rezerv zaradi intervencij na trgu.

K 28. členu: Na začetku prve vrste prvega odstavka se črta besedilo »Republiški sekretariat za finance«.

V prvem odstavku tega člena so naštetih republiški sekretariati, ki se odpravijo in prenehajo z delom dne 30. 4. 1965. Med te pa Republiški sekretariat za finance ne spada, ker ostane še naprej in se ne spremeni niti njegov naziv.

Predstavnik Izvršnega sveta se je z navedenimi predlogi za spremembe in dopolnitve, kolikor jih ni podal sam, strinjal in so tako postali sestavni del zakonskega predloga.

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije meni, da je zakonski predlog s predlaganimi spremembami in dopolnitvami v skladu z ustavo in s pravnim sistemom ter predlaga, da ga pristojna zborna Skupščina SR Slovenije sprejmeta.

Št.: 021-53/65

Ljubljana, 10. 4. 1965

Za predsednika podpredsednik:
Savo Šifrer l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE

Zakonodajno-pravna komisija

POROČILO

k amandmajem k predlogu zakona o organizaciji republiške uprave
SR Slovenije

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije je na svoji seji dne 15. 4. 1965 obravnavala amandmaje k 5., 10., 17. in 35. členu predloga zakona o organizaciji republiške uprave SR Slovenije, ki sta jih na svoji seji dne 12. aprila 1965 predlagala odbor za organizacijsko-politična vprašanja Republiškega zbora in odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov Organizacijsko-političnega zbora.

Komisija k navedenim amandmajem odborov ni imela pripomb.

Komisija je še predlagala, da se v dvanajsti in trinajsti vrsti besedila 16. člena zakonskega predloga besede »s politično teritorialno razdelitvijo SR Slovenije« nadomestijo z besedami »z določanjem območij občin ter v zvezi z izvajanjem predpisov o naseljih.«

Sprememba je terminološkega značaja.

Predstavnik Izvršnega sveta se je s predlagano spremembo strinjal in je tako postala sestavni del zakonskega predloga.

Predstavnik Izvršnega sveta je naknadno še predlagal, da se za sedanjim 33. členom zakonskega predloga vnese nov 34. člen, ki se glasi:

»Dokler ne bo izdan zakon o organih za kaznovanje prekrškov, odloča senat za prekrške pri Republiškem sekretariatu za notranje zadeve tudi o pritožbah zoper odločbe občinskih sodnikov za prekrške, izdane po uveljavitvi zakona o spremembah in dopolnitvah temeljnega zakona o prekrških (Ur. list SFRJ, št. 13/65), ter o zadevah iz 68. člena navedenega zakona.«

Dosedanji 34., 35. in 36. člen se ustrezno prenumerirajo ter postanejo 35., 36. in 37. člen zakonskega predloga.

Predlagana dopolnitev je potrebna glede na določbe zveznega zakona o spremembah in dopolnitvah temeljnega zakona o prekrških (Ur. l. ŠFRJ, št. 13/65), s katerimi se republiški senat za prekrške, ki odloča o prekrških na drugi stopnji, organizira kot samostojen republiški organ, ki torej ni več v sestavi republiškega sekretariata za notranje zadeve. Dokler ta senat ni formiran v smislu novega zakona o prekrških, je treba vprašanje organa, pristojnega za reševanje pritožb, zoper odločbe občinskih sodnikov za prekrške, začasno rešiti tako, da do izdaje ustreznega republiškega zakona to nalogo opravlja senat za prekrške pri Republiškem sekretariatu za notranje zadeve, ki sicer tudi po 83. členu zakona o spremembah in dopolnitvah temeljnega zakona o prekrških še do 1. 7. 1965 lahko rešuje pritožbe zoper odločbe okrajnih sodnikov za prekrške.

Komisija se je s to dopolnitvijo zakonskega predloga strinjala.

Št.: 021-53/65

Ljubljana, 15. 4. 1965

Predsednik:

dr. Josip Globevnik l. r.

PREDLOG ODLOKA

o Slovenskem narodnem gledališču v Ljubljani

Na podlagi 21. alineje 135. člena in 149. člena ustave Socialistične republike Slovenije je Skupščina Socialistične republike Slovenije na seji Republiškega zbora dne 16. aprila 1965 in na seji Prosvetno-kulturnega zbora dne 14. aprila 1965 po sporazumu s skupščino okraja Ljubljana in z mestnim svetom Ljubljana sprejela

ODLOK

o Slovenskem narodnem gledališču v Ljubljani

1

Ustanoviteljske pravice in obveznosti, ki jih na podlagi odloka o Slovenskem narodnem gledališču v Ljubljani (Uradni list LRS, št. 3-13/58) izvršuje skupščina okraja Ljubljana, prevzame SR Slovenija.

Zadeve v zvezi z ustanoviteljskimi pravicami in dolžnostmi opravlja Skupščina SR Slovenije.

2

Svet gledališča šteje 19 članov.

V svet gledališča imenujeta Skupščina SR Slovenije in mestni svet Ljubljana vsak po tri predstavnike družbene skupnosti.

3

Ko začne veljati ta odlok, preneha veljati odlok o Slovenskem narodnem gledališču v Ljubljani (Uradni list LRS, št. 3-13/58).

4

Ta odlok začne veljati osmi dan po objavi v »Uradnem listu SRS«, uporabljaja pa se od 1. aprila 1965.

OBRAZLOŽITEV

Na podlagi odloka o Slovenskem narodnem gledališču v Ljubljani (Uradni list LRS, št. 3-13/58) izvršuje ustanoviteljske pravice nasproti temu zavodu okraj Ljubljana. Glede na 6. člen zakona o izvedbi odprave okrajev v SR Sloveniji se vse pravice in dolžnosti, ki so jih doslej izvrševali organi okrajev, prenesejo na organe občine, v kateri ima posamezen zavod svoj delež, kolikor ne bo glede posameznega zavoda s posebnim aktom Skupščine SR Slovenije drugače določeno.

Spričo pomena, ki ga ima Slovensko narodno gledališče v Ljubljani kot osrednji kulturni zavod za razvoj slovenske gledališke kulture, je upravičen predlog, da se ta zavod uvrsti med kulturne ustanove, nasproti katerim izvršuje ustanoviteljske pravice republika. Ker pa je pretežna večina obiskovalcev tega gledališča iz območja mesta Ljubljane, se po pravici lahko prišteva med bistvene elemente kulturnega življenja mesta Ljubljane in je zaradi tega utemeljena določba 2. točke predloga odloka, po kateri imenuje v svet gledališča tudi mestni svet Ljubljana tri predstavnike družbene skupnosti.

Glede na te ugotovitve naj bi Slovensko narodno gledališče v Ljubljani, kolikor ne bi moglo samo pokriti izdatkov za opravljanje svojih nalog, poleg ustanovitelja financiral v enakem delu tudi mestni svet Ljubljana. To sofinanciranje bi se uredilo s pogodbo, pri čemer bi ustanovitelj in mestni svet Ljubljana na podlagi letnega programa gledališča in njegovega predloga soodločala o višini vsakoletnih sredstev, ki sta jih pripravljena prispevati.

Skupščina okraja Ljubljana je sporočila z dopisom z dne 19/2-1965, da soglaša s predlaganim prenosom. Z dopisom št. 49/T-65 z dne 17/2-1965 in št. 49/2-T z dne 9/3-1965 pa je tudi mestni svet sporočil, da se strinja s predlogom odloka in da je pripravljen sofinancirati naloge gledališča v enakem deležu kot republika s tem, da tudi soodloča v višini sredstev, ki so potrebna vsako leto za opravljanje nalog gledališča.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
REPUBLIŠKI ZBOR

Odbor za prosveto in kulturo

POROČILO

k predlogu odloka o Slovenskem narodnem gledališču v Ljubljani

Odbor za prosveto in kulturo Republiškega zbora Skupščine SR Slovenije je na seji dne 7. in 16. aprila 1965 obravnaval predlog odloka o Slovenskem narodnem gledališču v Ljubljani, ki ga je predložil Skupščini SR Slovenije v obravnavo Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

V načelni obravnavi odbor k predlogu odloka ni imel pripomb. Z njim se uresničuje določba 6. člena zakona za izvedbo odprave okrajev v SR Sloveniji, po kateri se pravice in dolžnosti, ki so jih nasproti samostojnim zavodom izvrševali doslej organi okrajev, prenesejo na organe občin, v katerih ima posamezen zavod svoj sedež, kolikor ne bo za posamezne zavode s posebnim aktom Skupščine SR Slovenije drugače določeno. S tem odlokom se ureja, da prevzame Skupščina SR Slovenije ustanoviteljske pravice in dolžnosti do Slovenskega narodnega gledališča v Ljubljani, ki jih je doslej izvrševala skupščina okraja Ljubljana. Odbor je ugotovil, da je ta prenos ustanoviteljskih pravic na republiko potreben zaradi pomena, ki ga ima Slovensko narodno gledališče v Ljubljani za slovensko gledališko kulturo, kulturo na sploh in njun nadaljnji razvoj.

V podrobni obravnavi besedila predloga odloka je odbor sprejel naslednji spreminjevalni predlog:

V prvi vrsti 1. točke se med besedama »jih« in »na« vstavi besedo »je« in v tretji vrsti iste točke nadomesti besedo »izvršuje« z besedo »izvrševala«.

Sprememba je potrebna, ker okraj več ne obstaja.

Predstavniki predlagatelja se je s to spremembo strinjal.

Odbor se strinja s predlogom za spremembo druge točke, ki ga je dala k predlogu odloka zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije.

Na predlog predlagatelja se v besedilu pred tekstom samega odloka črta v predzadnji in zadnji vrsti naslednje besede: »po sporazumu s skupščino okraja Ljubljana in z mestnim svetom Ljubljana«.

Odbor predlaga Republiškem zboru, da sprejme predlog odloka s spreminjevalnima predlogoma.

Odbor je za poročevalca določil poslanca Mitjo Vošnjaka.

Št.: 022-72/65

Ljubljana, 16. 4. 1965

Predsednik:
Drago Seliger l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
PROSVETNO-KULTURNI ZBOR

Odbor za proučevanje zakonskih
in drugih predlogov

POROČILO

k predlogu odloka o Slovenskem narodnem gledališču v Ljubljani

Odbor Prosvetno-kulturnega zbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov je na sejah dne 7. in 14. aprila 1965 obravnaval predlog odloka o Slovenskem narodnem gledališču v Ljubljani, k ga je predložil Skupščini SR Slovenije v obravnavo Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

V načelni obravnavi je odbor ugotovil, da se s predlogom odloka uresničuje določba 6. člena zakona o izvedbi odprave okrajev v SR Sloveniji, po kateri se pravice in dolžnosti, ki so jih proti samostojnim zavodom izvrševali doslej organi okrajev, prenesejo na organe občine, v kateri ima posamezen zavod svoj sedež, kolikor ne bo glede posameznih zavodov s posebnim aktom Skupščine SR Slovenije drugače določeno. Z odlokom se ureja, da prevzame Skupščina SR Slovenije ustanoviteljske pravice in dolžnosti do Slovenskega narodnega gledališča v Ljubljani, ki jih je doslej izvrševala skupščina okraja Ljubljana.

Odbor je ugotovil, da je prenos ustanoviteljskih pravic na republiko potreben zaradi pomena, ki ga ima Slovensko narodno gledališče v Ljubljani za slovensko gledališko kulturo in njen nadaljnji razvoj. Vsako odlaganje rešitve glede ustanoviteljstva bi motilo redno delo te ustanove. Ob tem je odbor še menil, da se s prenosom ustanoviteljskih pravic na Skupščino SR Slovenije ne prenašajo avtomatično tudi obveze financiranja ustanove. Zato bi bilo treba pred sprejetjem novega republiškega proračuna pripraviti izhodišče za ureditev financiranja kulturne dejavnosti v Sloveniji ter pri tem določiti načela za udeležbo republike pri financiranju te dejavnosti.

V podrobni obravnavi besedila predloga odloka je odbor sprejel naslednji spreminjevalni predlog:

V prvi vrsti 1. točke se med besedami »jih« in »na« vstavi besedo »je«, in v tretji vrsti iste točke nadomesti besedo »izvršuje« z besedo »izvrševala«.

Sprememba je potrebna, ker okraja ni več.

Predstavniki predlagatelja se je s to spremembo strinjal.

Odbor se je strinjal s predlogom za spremembo druge točke, ki ga je dala k predlogu odloka zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije, prav tako pa tudi s predlogom predlagatelja, da se v besedilu pred tekstom samega odloka črtajo v predzadnji in zadnji vrsti naslednje besede: »po sporazumu s skupščino okraja Ljubljana in z mestnim svetom Ljubljana«.

Odbor predlaga Prosvetno-kulturnemu zboru, da sprejme predlog odloka s spreminjevalnima predlogoma.

Za poročevalca na seji zbora je odbor določil poslanca Branka Babiča.

Št.: 022-72/65

Ljubljana, 14. 4. 1965

Predsednik:
Boris Mikoš l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE

Zakonodajno-pravna komisija

POROČILO

k predlogu odloka o Slovenskem narodnem gledališču v Ljubljani

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije je na svoji seji dne 9. 4. 1965 obravnavala predlog odloka o Slovenskem narodnem gledališču v Ljubljani, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil Izvršni svet.

V načelni obravnavi k predlogu odloka ni bilo pripomb. Komisija je ugotovila, da se z odlokom realizira določba 6. člena zakona za izvedbo odprave okrajev v SR Sloveniji (Uradni list SRS št. 10/65), po kateri se pravice in dolžnosti, ki so jih nasproti samostojnim zavodom izvrševali doslej organi okrajev, prenesejo na organe občine, v kateri ima posamezen zavod svoj sedež, kolikor ne bo glede posameznega zavoda s posebnim aktom Skupščine SR Slovenije drugače določeno. V tem primeru se predlaga Skupščini SR Slovenije, da vprašanje prevzema ustanoviteljskih pravic in dolžnosti, ki jih je doslej nasproti Slovenskemu narodnemu gledališču v Ljubljani izvrševala skupščina okraja Ljubljana, uredi tako, da jih odslej opravlja Skupščina SR Slovenije. Glede na to se tudi spreminja ustanovitveni akt o Slovenskem narodnem gledališču v Ljubljani.

V podrobni obravnavi besedila odloka je komisija predlagala, da se v 2. točki odloka črta besedilo prvega odstavka.

Predlagana določba prvega odstavka 2. točke odloka je namreč v nasprotju z določbo 12. člena zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o poklicnih gledališčih, po katerem se število članov gledališkega sveta določa s statutom gledališča. Poleg tega tudi dosedanji odlok o Slovenskem narodnem gledališču v Ljubljani (Uradni list LRS št. 3/58) ni imel take določbe.

Predstavniki Izvršnega sveta si je izjavo o tem predlogu za spremembo odloka pridržal.

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije meni, da je predlog odloka z navedeno spremembo v skladu z ustavo in s pravnim sistemom ter predlaga, da ga pristojna zborna Skupščina SR Slovenije sprejmeta.

Št.: 022-72/65

Ljubljana, 10. 4. 1965

Za predsednika podpredsednik:
Savo Šifrer l. r.

PREDLOG ODLOKA

o Slovenski filharmoniji v Ljubljani

Na podlagi 21. alineje 135. člena in 149. člena ustave Socialistične republike Slovenije je Skupščina Socialistične republike Slovenije na seji Republiškega zbora dne 16. aprila 1965 in na seji Prosvetno-kulturnega zbora dne 14. aprila 1965 po sporazumu s skupščino okraja Ljubljana in z mestnim svetom Ljubljana sprejela

ODLOK

o Slovenski filharmoniji v Ljubljani

1

Ustanoviteljske pravice in obveznosti, ki jih na podlagi odloka o Slovenski filharmoniji v Ljubljani (Uradni list LRS, št. 7-24/56) izvršuje skupščina okraja Ljubljana, prevzame SR Slovenija.

Zadeve v zvezi z ustanoviteljskimi pravicami in dolžnostmi opravlja Skupščina SR Slovenije.

2

Svet Slovenske filharmonije šteje 17 članov.

V svet Slovenske filharmonije imenujeta Skupščina SR Slovenije in mestni svet Ljubljana vsak po tri predstavnike družbene skupnosti.

3

Ko začne veljati ta odlok, preneha veljati odlok o Slovenski filharmoniji v Ljubljani (Uradni list LRS, št. 7-24/56).

4

Ta odlok začne veljati osmi dan po objavi o »Uradnem listu SRS«, uporabljati pa se od 1. aprila 1965.

OBRAZLOŽITEV

Po odloku o Slovenski filharmoniji v Ljubljani (Uradni list LRS, št. 7-24/56) izvršuje ustanoviteljske pravice nasproti temu zavodu okraj Ljubljana. Glede na 6. člen zakona o izvedbi odprave okrajev v SR Sloveniji se vse pravice in dolžnosti, ki so jih doslej izvrševali organi okrajev, prenesejo na organe občine, v kateri ima posamezne zavod svoj sedež, kolikor ne bo glede posameznega zavoda s posebnim aktom Skupščine SR Slovenije drugače določeno.

Spričo dejstva, da je Slovenska filharmonija najuglednejši in najpomembnejši simfonični orkester v Sloveniji, katerega kvaliteta stalno raste, in spričo tradicije in mesta, ki ga zavzema v Slovenski glasbeni kulturi, je utemeljen predlog odloka, da se prenesejo ustanoviteljske pravice nasproti temu zavodu na republiko. Ker pa so njenih glasbenih prireditev deležni predvsem prebivalci mesta Ljubljane, je utemeljena določba 2. točke v predlogu odloka, po kateri imenuje v svet filharmonije tudi mestni svet Ljubljana tri predstavnike družbene skupnosti.

Glede na to naj bi Slovensko filharmonijo v Ljubljani, kolikor ne bi mogla sama pokriti izdatkov za opravljanje svojih nalog, poleg ustanovitelja financiral v enaki višini tudi mestni svet Ljubljana. To sofinanciranje bi se uredilo s pogodbo, pri čemer bi ustanovitelj in mestni svet Ljubljana na podlagi letnega programa filharmonije in njenega predloga soodločala o višini vsakoletnih sredstev, ki sta jih pripravljena prispevati.

Skupščina okraja Ljubljana je sporočila z dopisom z dne 19/2-1965, da soglaša s predlaganim prenosom. Z dopisom št. 49/T-65 z dne 17/2-1965 in št. 49/2-T z dne 9/3-1965 pa je tudi mestni svet sporočil, da se strinja s predlogom odloka in da je pripravljen sofinancirati naloge filharmonije v enakem deležu kot republika s tem, da tudi soodloča v višini sredstev, ki so potrebna vsako leto za opravljanje nalog filharmonije.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
REPUBLIŠKI ZBOR

Odbor za prosveto in kulturo

POROČILO

k predlogu odloka o Slovenski filharmoniji v Ljubljani

Odbor za prosveto in kulturo Republiškega zbora Skupščine SR Slovenije je na seji dne 7. in 16. aprila 1965 obravnaval predlog odloka o Slovenski filharmoniji v Ljubljani, ki ga je predložil Skupščini SR Slovenije v obravnavo Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

V načelni obravnavi odbor k predlogu odloka ni imel pripomb. Z njim se uresničuje določba 6. člena zakona za izvedbo odprave okrajev v SR Sloveniji, po kateri se pravice in dolžnosti, ki so jih nasproti samostojnim zavodom izvrševali doslej organi okrajev, prenesejo na organe občin, v kateri ima posamezen zavod svoj sedež, kolikor ne bo za posamezne zavode s posebnim aktom Skupščine SR Slovenije drugače določeno. S tem odlokom se ureja, da prevzame Skupščina SR Slovenije ustanoviteljske pravice in dolžnosti do Slovenske filharmonije v Ljubljani, ki jih je doslej izvrševala Skupščina okraja Ljubljana. Odbor je ugotovil, da je ta prenos ustanoviteljskih pravic na republiko potreben zaradi pomena, ki ga ima Slovenska filharmonija v Ljubljani kot najpomembnejši simfonični orkester v Sloveniji za slovensko glasbeno kulturo.

V podrobni obravnavi besedila odloka je odbor sprejel naslednji spremenjevalni predlog:

V prvi vrsti 1. točke se med besedami »jih« in »na« vstavi besedilo »je«, in v tretji vrsti iste točke nadomesti besedo »izvršuje« z besedo »izvrševala«.

Sprememba je potrebna, ker okraj več ne obstaja.

Predstavniki predlagatelja se je s to spremembo strinjali.

Odbor se strinja s predlogom za spremembo 2. točke, ki ga je dala k predlogu odloka zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije.

Na predlog predlagatelja se v besedilu pred tekstom samega odloka črta v predzadnji in zadnji vrsti naslednje besede: »po sporazumu s skupščino okraja Ljubljana in z mestnim svetom Ljubljana«.

Odbor predlaga Republiškem zboru, da sprejme predlog odloka s spremenjevalnima predlogoma.

Odbor je za poročevalca določil poslanca Mitjo Vošnjaka.

Št.: 022-71/65

Ljubljana, 16. 4. 1965

Predsednik:
Drago Seliger l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
PROSVETNO-KULTURNI ZBOR

Odbor za proučevanje zakonskih
in drugih predlogov

POROČILO

k predlogu odloka o Slovenski filharmoniji v Ljubljani

Odbor Prosvetno-kulturnega zbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov je na sejah dne 7. in 14. aprila 1965 obravnaval predlog odloka o Slovenski filharmoniji v Ljubljani, ki ga je predložil Skupščini SR Slovenije v obravnavo Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

V načelni obravnavi je odbor ugotovil, da se s predlogom odloka uresničuje določba 6. člena zakona o izvedbi odprave okrajev v SR Sloveniji, po kateri se pravice in dolžnosti, ki so jih proti samostojnim zavodom izvrševali doslej organi okrajev, prenesejo na organe občine, v kateri ima posamezni zavod svoj sedež, kolikor ne bo glede posameznega zavoda s posebnim aktom Skupščine SR Slovenije drugače določeno. Z odlokom se ureja, da prevzame Skupščina SR Slovenije ustanoviteljske pravice in dolžnosti do Slovenske filharmonije v Ljubljani, ki jih je doslej izvrševala skupščina okraja Ljubljana.

Odbor je ugotovil, da je prenos ustanoviteljskih pravic na republiko potreben zaradi pomena, ki ga ima Slovenska filharmonija v Ljubljani za slovensko glasbeno kulturo kot najpomembnejši simfonični orkester v Sloveniji. Vsako odlaganje rešitve glede ustanoviteljstva bi motilo redno delo te ustanove. Ob tem je odbor še menil, da se s prenosom ustanoviteljskih pravic na Skupščino SR Slovenije ne prenašajo avtomatično tudi obveze financiranja ustanove. Zato bi bilo treba pred sprejetjem novega republiškega proračuna pripraviti izhodišča za ureditev financiranja kulturne dejavnosti v Sloveniji ter pri tem določiti načela za udeležbo republike pri financiranju te dejavnosti.

V podrobni obravnavi besedila predloga odloka je odbor sprejel naslednji spreminjevalni predlog:

V prvi vrsti 1. točke se med besedami »jih« in »na« vstavi besedo »je«, in v tretji vrsti iste točke nadomesti besedo »izvršuje« z besedo »izvrševala«.

Sprememba je potrebna, ker okrajá ni več.

Predstavník predlagatelja se je s to spremembo strinjal.

Odbor se je strinjal s predlogom za spremembo druge točke, ki ga je dala k predlogu odloka zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije, prav tako pa tudi s predlogom predlagatelja, da se v besedilu pred tekstom samega odloka črtajo v predzadnji in zadnji vrsti naslednje besede: »po sporazumu s skupščino okraja Ljubljana in z mestnim svetom Ljubljana«.

Odbor predlaga Prosvetno-kulturnemu zboru, da sprejme predlog odloka s spreminjevalnima predlogoma.

Za poročevalca na seji zbora je odbor določil poslanca Branka Babiča.

Št.: 022-71/65

Ljubljana, 14. 4. 1965

Predsednik:
Boris Mikoš l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
Zakonodajno-pravna komisija

POROČILO

k predlogu odloka o Slovenski filharmoniji v Ljubljani

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije je na svoji seji dne 9. 4. 1965 obravnavala predlog odloka o Slovenski filharmoniji v Ljubljani, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil Izvršni svet.

V načelni obravnavi k predlogu odloka ni bilo pripomb. Komisija je ugotovila, da se z odlokom realizira določba 6. člena zakona za izvedbo odprave okrajev v SR Sloveniji (Uradni list SRS, št. 10/65), po kateri se pravice in dolžnosti, ki so jih nasproti samostojnim zavodom izvrševali doslej organi okrajev, prenesejo na organe občine, v kateri ima posamezni zavod svoj sedež, kolikor ne bo glede posameznega zavoda s posebnim aktom Skupščine SR Slovenije drugače določeno. V tem primeru se predlaga Skupščini SR Slovenije, da vprašanje prevzema ustanoviteljskih pravic in dolžnosti, ki jih je doslej nasproti Slovenski filharmoniji v Ljubljani izvrševala skupščina okraja Ljubljana, uredi tako, da jih odslej opravlja Skupščina SR Slovenije. Glede na to se tudi spreminja ustanovitveni akt o Slovenski filharmoniji v Ljubljani.

V podrobni obravnavi besedila odloka je komisija predlagala, da se v 2. točki odloka črta besedilo prvega odstavka.

Predlagana določba 2. točke odloka sicer ni v nasprotju z določbami temeljnega zakona o zavodih, vendar komisija meni, da bi bilo tudi pri Slovenski filharmoniji v Ljubljani treba glede organov upravljanja upoštevati enaka načela, ki so uveljavljena za poklicna gledališča in druge zavode s področja kulture. Po teh načelih se prepušča samoupravnim zavodom tega področja, da v svojih statutih določijo število članov sveta.

Predstavniki Izvršnega sveta si je izjavo o tem predlogu za spremembo odloka pridržal.

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije meni, da je predlog odloka z navedeno spremembo v skladu z ustavo in s pravnim sistemom ter predlaga, da ga pristojna zborna Skupščina SR Slovenije sprejmeta.

Št.: 022-71/65

Ljubljana, 10. 4. 1965

Za predsednika podpredsednik:
Savo Šifrer l. r.

PREDLOG ODLOKA

o dodelitvi sredstev za zatiranje slinavke in parkljevke iz rezervnega sklada SR Slovenije

Na podlagi 98. člena v zvezi s 96. členom zakona o financiranju družbeno-političnih skupnosti v SR Sloveniji (Uradni list SRS, št. 36-196/64) je Skupščina Socialistične republike Slovenije na seji Republiškega zbora dne 16. aprila 1965 in na seji Organizacijsko-političnega zbora dne 14. aprila 1965 sprejela

ODLOK

o dodelitvi sredstev za zatiranje slinavke in parkljevke iz rezervnega sklada SR Slovenije

I

Za kritje izdatkov v zvezi z ukrepi, ki so potrebni, da se zatre v SR Sloveniji slinavka in parkljevka, se dodelijo iz rezervnega sklada SR Slovenije Republiškememu sekretariatu za kmetijstvo in gozdarstvo sredstva v znesku 635 138 000 dinarjev.

II

Ta odlok začne veljati z dnem objave v »Uradnem listu SRS«.

OBRAZLOŽITEV

Od marca 1952. leta do 21. novembra 1964 nismo v Sloveniji ugotovili nobenega primera slinavke in parkljevke, čeprav se je ta bolezen vsako leto pojavljala v vseh sosednjih deželah, prav pogosto tik naše meje. V tem obdobju je bila slinavka in parkljevka ugotovljena večkrat tudi v Jugoslaviji, tako v Socialistični republiki Hrvatski, Srbiji in Makedoniji.

Leta 1964 se je slinavka in parkljevka pojavila v AP Vojvodini in v SR Hrvatski v občini Virovitica. V Sloveniji je bila odkrita 21. novembra 1964 v občini Postojna v 4 gospodarstvih, po nekaj dneh pa še v občini Sežana. Do 14. decembra se je razširila še na 21 gospodarstev v občini Postojna in na 20 gospodarstev v občini Sežana.

Do sredine januarja 1965 smo ugotovili slinavko in parkljevko že v 21 občinah, in sicer: 36 obratih družbenih kmetijskih gospodarstev, kjer je zbolelo 1603 goved (od skupno 16 279 goved na teh gospodarstvih), ter v 84 zasebnih gospodarstvih, kjer je zbolelo 410 goved in 79 prašičev, skupno torej v 120 gospodarstvih 2013 goved in 79 prašičev.

Od 15. januarja 1965 do 8. marca 1965 je slinavka in parkljevka ponovno izbruhnila v že okuženih družbenih obratih in kjer je bila živina že cepljena (v Zadobrati 6. februarja, na Okroglici 12. februarja in v Knežaku 8. marca). Ponovno je zbolelo 534 goved. Skupno je v 21 občinah, v 52 krajih, v 36 obratih družbenih kmetijskih gospodarstev in v 84 zasebnih gospodarstvih obolelo 2555 goved in 79 prašičev.

Da bi zatrli to nevarno kužno bolezen, so v okuženih gospodarstvih ubili in neškodljivo odstranili 353 goved, 79 prašičev, 270 kokoši, 43 kuncev in 9 psov. Prisilno pa so v času od 12. do 28. januarja 1965 zaklali 2024 goved, 234 prašičev in 7 ovac, v dneh od 17. do 27. marca 1965 pa 178 govejih pitancev (v Ilirski Bistrici), kar znaša skupno 2202 govedi in 234 prašičev. To sta bila osnovna ukrepa za uničevanje virusa bolezni, ki jih z uspehom uporabljajo tudi druge države, zlasti države izvoznice živine in mesa.

Poleg navedenih ukrepov so bila takoj ob izbruhu bolezni temeljito pregledana vsa ogrožena območja, da bi se takoj ugotovil vsak morebitni nov izbruh bolezni. Ti pregledi so se sistematično ponavljali.

Nadalje je bila uveljavljena vrsta veterinarsko-sanitarnih ukrepov, ki naj bi preprečili prenos virusa v še neokužena območja. Sem spada omejitev gibanja ljudi iz okuženih gospodarstev, dezinfekcijske bariere okrog okuženih in

ogroženih območij, strogi karantenski ukrepi za ljudi, živali in material v vseh družbenih govedorejskih in prašičjerejskih obratih itd. Ti ukrepi pa so se dostikrat pomanjkljivo izvajali zaradi raznih okoliščin, ki jih je bilo treba upoštevati (mednarodni promet na magistrali Trst-Ljubljana, migracija prebivalstva ob dnevu republike, razmeroma visoki stroški za karantenske ukrepe itd.).

Da bi onemogočili širjenje bolezni kljub pomanjkljivemu izvajanju prej omenjenih ukrepov, so izvedli tudi množično preventivno cepljenje vseh govedi v vseh družbenih gospodarstvih in vseh govedi v neposredno ogroženem zasebnem sektorju. Cepljeno je bilo (večinoma z domačo, nekaj malega pa tudi z uvoženo italijansko vakcino) skupaj 297 753 govedi, 12 076 prašičev in 6774 ovac in koz (v zasebnem sektorju v 3431 vaseh, 60 770 gospodarstvih 234 407 govedi ter 6654 ovac in koz, v družbenih obratih pa v 108 živinorejskih obratih 63 346 goved, 12 076 prašičev ter 86 ovac in koz).

V mesecu februarju so bila ponovno cepljena goveda v obratu Zadobrova (AE Ljubljana), v obratu Polom (KGP Kočevje), v obratu Okroglica (KZ Nova Gorica). To cepljenje je bilo opravljeno zaradi ponovnih izbruhov bolezni v teh obratih.

V drugi polovici marca (po preteku 3 mesecev po prvem cepljenju) so zaradi nevarnosti ponovnih izbruhov v okuženih gospodarstvih ponovno cepili vso goved v vseh družbenih gospodarstvih ter v okuženih zasebnih gospodarstvih (novo nabavljene živali) in v neposredni okolici. Cepljeno je bilo okoli 800 000 govedi.

V preprečevanju in zatiranju slinavke in parkljevke je sodelovala celotna veterinarska služba SR Slovenije: občinski inšpektorji, veterinarji in veterinarski tehniki občinskih postaj, veterinarji in veterinarski tehniki okrajnih živinorejsko-veterinarskih zavodov ter veterinarsko osebje Veterinarskega zavoda Slovenije in Biotehnične fakultete. Pri akciji so sodelovali tudi absolventi veterinarskega oddelka Biotehnične fakultete.

Slinavka in parkljevka se je pojavljala, razen v začetku v Postojni in Sežani, v glavnem 5 do 9 dni po cepljenju, kar pomeni, da je bila bolezen že raznesena in so bile živali cepljene v inkubacijski dobi bolezni. Prodore bolezni smo imeli po 30 do 75 dneh po cepljenju, iz česar izhaja, da je imunost pri posameznih živalih nesolidna in kratkotrajna. Vse kaže, da bolezen ni bila vnesena iz Italije, pač pa s pošiljanjem parkljarjev in krme iz sosednih republik. Virus bolezni je bil ves čas tipa O, ni pa izključeno, da so se pojavljali na obratih različni podtipi.

Bolezen je bila na splošno srednje hude narave, v posameznih družbenih obratih pa je nastopala v hujši obliki. Ker ob času trajanaj bolezni zaradi hude zime ni bilo mogoče povsod izvršiti uspešne razkužbe, je nevarnost, da bo bolezen ponovno izbruhnila, če ne bodo vsaj še enkrat cepili živali v vseh družbenih obratih in v okuženih privatnih gospodarstvih.

Dosedanji stroški preprečevanja in zatiranja bolezni so naslednji:

1. stroški za ubijanje živali	91 425 376 din
2. stroški klanja okuženih živali	697 793 059 din
3. stroški vakcine	207 346 300 din
4. plačani računi občinskim skupščinam	27 237 211 din
5. še neplačani računi občinskim skupščinam, veterinarskim zavodom in drugim	63 532 175 din

6. ocenjeni stroški za klanje v Knežaku	20 000 000 din
7. odšteta vrednost predelanega mesa	— 357 195 590 din
S k u p a j	750 138 531 din
8. del indirektnih škod gospodarskih organizacij	75 000 000 din
S k u p a j	825 138 531 din
9. sredstva, dobljena od zveznega sekretariata	190 000 000 din
Ostane neporavnano	635 138 531 din

Obračun Mestne industrije Zalag-Emona za izvršeno prisilno klanje sta pregledala dva strokovnjaka — revizorja in preverila njegovo realnost; dokončni obračun bo verjetno nekoliko nižji od predloženega.

Kmetijske organizacije so predložile sekretariatu za kmetijstvo in gozdarstvo računov za stroške indirektnih škod v znesku 342 347 816 din. Od te vsote naj bi se pokrili vsi stroški, ki so nastali na okuženih obratih in območjih, in sicer za plačilo materialnih stroškov karantenskih naprav in za delo v teh karantenah ter za plačilo službi umetnega osemenjevanja za izpad te dejavnosti. Ti stroški znašajo skupaj 75 milijonov din. V tem znesku pa niso upoštevane organizacije, ki so imele tudi materialne in druge stroške s karantenami, razkuževanjem in omejitvijo prometa z živino, vendar slinavke niso imele.

Skupno potrebna sredstva znašajo torej 635 138 531 din. S temi sredstvi bi lahko poravnali vse direktne in tudi indirektno škode ter stroške, ki so nastali pri preprečevanju in zatiranju slinavke in parkljevke.

Akcija preprečevanja in zatiranja te bolezni v času od 21. novembra 1964 do marca 1965 je uspela, saj bi se sicer bolezen razširila po celi Sloveniji med parkljarji (govedo, prašiči, ovce). V tem primeru bi imeli samo pri govedu 4 % pogina, kar bi pomenilo pri 550 000 govedih izgubo preko 4 milijarde din. Če računamo še izgubo pri prašičih, izgubo na teži, ukrepe ob izvozu in druge omejitve, ki bi nujno sledile, bi bila škoda več deset milijard. Pri tem je treba še pripomniti, da slinavka v naslednjih toplih mesecih lahko ponovno izbruhne, ker imunost po cepljenju ni zanesljiva, razkužba v zimskem času pa ni mogla biti popolnoma učinkovita.

Po 54. členu temeljnega zakona o varstvu živine pred živalskimi kužnimi boleznimi (Uradni list FLRJ, št. 26-291/54) trpijo republiške stroške za preprečevanje in zatiranje slinavke in parkljevke. Zakon o financiranju družbeno-političnih skupnosti v SR Sloveniji (Uradni list SRS, št. 36-196/64) pa v 96. členu določa, da so sredstva rezervnega sklada namenjena tudi za izdatke v zvezi z živalskimi kužnimi boleznimi. Zato naj bi se iz republiškega rezervnega sklada dodelila potrebna sredstva za zatiranje slinavke in parkljevke po predlaganem odloku.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
REPUBLIŠKI ZBOR

Odbor za kmetijstvo in gozdarstvo

POROČILO

**k predlogu odloka o dodelitvi sredstev za zatiranje slinavke in parkljevke
iz rezervnega sklada SR Slovenije**

Odbor za kmetijstvo in gozdarstvo Republiškega zbora Skupščine SR Slovenije je na seji dne 12. aprila 1965 obravnaval predlog odloka o dodelitvi sredstev za zatiranje slinavke in parkljevke iz rezervnega sklada SR Slovenije, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

V načelni in podrobni obravnavi je odbor predlog odloka brez pripomb sprejel.

Odlok ureja kritje izdatkov, ki nastali v zvezi z ukrepi za zatiranje slinavke in parkljevke v SR Sloveniji.

Predlog odloka je obravnaval še odbor za proračun Republiškega zbora in ga brez pripomb sprejel.

Odbor za kmetijstvo in gozdarstvo predlaga Republiškemu zboru, da predlog odloka sprejme v predloženem besedilu.

Za poročevalca je odbor določil poslanca tovariša Jožeta Kolariča.

Št.: 402-44/65

Ljubljana, 13. 4. 1965

Predsednik:
Franc Lubej l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
ORGANIZACIJSKO-POLITIČNI ZBOR

Začasni odbor za proračunski sistem

POROČILO

**k predlogu odloka o dodelitvi sredstev za zatiranje slinavke in parkljevke
iz rezervnega sklada SR Slovenije**

Začasni odbor za proračunski sistem Organizacijsko-političnega zbora je na seji dne 12. 4. 1965 obravnaval in sklepal o predlogu odloka o dodelitvi sredstev za zatiranje slinavke in parkljevke iz rezervnega sklada SR Slovenije, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil Izvršni svet.

V načelni obravnavi k predlogu odloka ni bilo pripomb. Odbor je ugotovil, da je sprejem predlaganega odloka v skladu z določbo 96. člena zakona o financiranju družbeno-političnih skupnosti v SR Sloveniji, ki določa, da grede stroški, nastali zaradi živalskih kužnih bolezni iz sredstev rezervnega sklada. Odbor je mnenja, da je dodelitev sredstev, ki jih predvideva predlagani odlok, potrebna kljub temu, da trenutno vprašanje obeh bolezni ni pereče. Vsa živina je bila namreč cepljena in po 40 dnevih ni bilo opaziti novih primerov obolenj. Z akcijo

v tej smeri pa ni mogoče prekiniti, ker je posebno slinavka razširjena v sosednjih deželah, kar predstavlja nenehno potencialno nevarnost za izbruh bolezni pri nas. Odbor je še mnenja, da bi bilo potrebno v bodoče urediti vprašanje zavarovanja živine pred boleznimi, česar doslej ni bilo mogoče in se je treba zavzeti, da bo to rešil novi zakon o zatiranju kužnih bolezni pri živini.

V podrobnostih pri obravnavanju predloga odloka ni bilo pripomb. Odbor predlaga Organizacijsko-političnemu zboru, da predlog odloka o dodelitvi sredstev za zatiranje slinavke in parkljevke iz rezervnega sklada SR Slovenije, sprejme v predloženem besedilu.

Za svojega poročevalca je odbor določil poslanca Joška Lojena.

Št.: 402-44/65

Ljubljana, 14. 4. 1965

Podpredsednik:

Stane Divjak l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
Zakonodajno-pravna komisija

POROČILO

k predlogu odloka o dodelitvi sredstev za zatiranje slinavke in parkljevke iz rezervnega sklada SR Slovenije

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije je na svoji seji dne 9. 4. 1965 obravnavala predlog odloka o dodelitvi sredstev za zatiranje slinavke in parkljevke iz rezervnega sklada SR Slovenije, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil Izvršni svet.

V načelni obravnavi k predlogu odloka ni bilo pripomb. Komisija je ugotovila, da je uporaba sredstev rezervnega sklada SR Slovenije za zatiranje slinavke in parkljevke dopustna po določbah 96. člena zakona o financiranju družbeno-političnih skupnosti v SR Sloveniji (Uradni list SRS, št. 36/64), po katerih so sredstva rezervnega sklada namenjena med drugim tudi za izdatke, ki so nastali zaradi živalskih kužnih bolezni.

V podrobni obravnavi besedila predlaganega odloka ni bilo predlogov za spremembe in dopolnitve.

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije meni, da je predlog odloka v skladu z ustavo in s pravnim sistemom ter predlaga, da ga pristojna zborna Skupščina SR Slovenije sprejmeta.

Št.: 402-44/65

Ljubljana, 10. 4. 1965

Za predsednika podpredsednik:

Savo Šiferer l. r.

PREDLOG SKLEPA

o prevzemu poročstva za posojilo, ki ga je najel Zavod SR Slovenije za rezerve

Na podlagi 107. člena ter v zvezi s 113. členom zakona o financiranju družbeno-političnih skupnosti v SR Sloveniji (Uradni list SRS, št. 36-196/64) je Skupščina Socialistične republike Slovenije na seji Republiškega zbora in na seji Organizacijsko-političnega zbora dne 16. aprila 1965 sprejela tale

SKLEP :

Socialistična republika Slovenija prevzame poroštvo za odplačevanje dolgoročnega posojila v višini 85 000 000 (petinosemdeset milijonov) dinarjev, ki ga je najel Zavod SRS za rezerve v Ljubljani za izgradnjo skladišča za krompir v sklopu kombiniranega skladišča v Zalogu iz sredstev Direkcije za prehrano pri Jugoslovanski kmetijski banki.

Rok vračila posojila je 30 let, obrestna mera je 1 %.

OBRAZLOŽITEV

Zavod SRS za rezerve namerava zgraditi v Zalogu kombinirano skladišče s skupno kapaciteto 5900 ton, od tega za skladiščenje 2000 ton krompirja in 3900 ton drugega blaga.

Predračunska vrednost investicije znaša 380 milijonov din, od tega skladišče krompirja 114 milijonov din, ostali del pa 266 milijonov din. Financiranje te investicije namerava zavod kriti delno s posojilom preko Komunalne banke Ljubljana iz sredstev Direkcije za prehrano, naloženih pri Jugoslovanski kmetijski banki namensko za skladišča za krompir, delno pa iz lastnih sredstev. Za skladišče krompirja je v ta namen zavodu načelno že odobreno potrebno posojilo v višini 75 % od predračunske vrednosti, tj. v znesku 85 milijonov din, na odplačilno dobo 30 let ob 1 % obrestni meri, tako da mora zavod za investicijo zagotoviti:

— lastne udeležbe k posojilu za skladišče krompirja	29 milijonov din
— celotni znesek za ostali del skladišča	266 milijonov din
Skupno	295 milijonov din

Zavod prosi, da za odobreno posojilo prevzame poroštvo SR Slovenija. Zavod je bil ustanovljen z odločbo Izvršnega sveta ter posluje po načelih gospodarske organizacije z lastnim dohodkom.

Za kritje lastne udeležbe k nameravani investiciji ima zavod na razpolago tale sredstva:

— namensko vezan depozit pri KB Ljubljana v višini	200 milij. din
— vrnjena sredstva za investicije v letu 1964 v znesku	60 milij. din

Na podlagi periodičnega obračuna za 9 mesecev preteklega leta se predvideva, da bo zavod po zaključnem računu za leto 1964 ustvaril 73 milijonov dinarjev po skladih.

Poleg gornjega ustvarja zavod letno še 27 milijonov din amortizacije, tako da bi v letu 1965 razpolagal skupno s 360 milijoni din za investicijske naložbe.

Anuitete za najeto posojilo bodo znašale letno 2,8 milijona din. Za že prejeta posojila ima zavod obveznosti v višini 300 000 din letno.

Glede na to, da je posojilo upravičeno in da Zavod SRS za rezerve v celoti razpolaga s potrebnimi sredstvi za lastno udeležbo in ustvarja zadostna sredstva v svojih skladih za odplačilo posojila, ki ga namerava najeti, Izvršni svet predlaga, da Skupščina SR Slovenije sprejme sklep o prevzemu poroštva.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
REPUBLIŠKI ZBOR
Odbor za proračun

POROČILO

k predlogu sklepa o prevzemu poroštva za odplačilo dolgoročnega posojila v znesku 85 000 000 din, ki ga je odobrila Direkcija za prehrano pri Jugoslovanski kmetijski banki Zavodu SR Slovenije za rezerve v Ljubljani za izgradnjo skladišča za krompir

Odbor za proračun Republiškega zbora Skupščine SR Slovenije je na seji dne 12. aprila 1965 obravnaval predlog sklepa o prevzemu poroštva za odplačilo dolgoročnega posojila v znesku 85 000 000 din, ki ga je odobrila Direkcija za prehrano pri Jugoslovanski kmetijski banki Zavodu SR Slovenije za rezerve v Ljubljani za izgradnjo skladišča za krompir.

Odbor je predlog sklepa sprejel brez pripomb.

Za svojega poročevalca je odbor določil poslanko tovarišico Miroslavo Lavrenčič.

Št.: 405-7/65

Ljubljana, 13. 4. 1965

Predsednik:
Tone Fajfar l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
ORGANIZACIJSKO-POLITIČNI ZBOR
Začasni odbor za proračunski sistem

POROČILO

k predlogu sklepa SR Slovenije o prevzemu poroštva za odplačevanje dolgoročnega posojila v višini 85 milijonov, ki ga je najel Zavod SR Slovenije za rezerve v Ljubljani za izgradnjo skladišča za krompir v sklopu kombiniranega skladišča v Zalogu iz sredstev Direkcije za prehrano pri Jugoslovanski kmetijski banki

Začasni odbor za proračunski sistem Organizacijsko-političnega zbora je na seji dne 12. 4. 1965 obravnaval in sklepal o predlogu sklepa SR Slovenije o prevzemu poroštva za odplačevanje dolgoročnega posojila v višini 85 milijonov, ki ga je najel Zavod SR Slovenije za rezerve v Ljubljani za izgradnjo skladišča za krompir v sklopu kombiniranega skladišča v Zalogu iz sredstev Direkcije za prehrano pri Jugoslovanski kmetijski banki, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil Izvršni svet.

V načelni obravnavi k predlogu sklepa ni bilo pripomb. Odbor je mnenja, da je sprejem predloženega sklepa potreben in umesten, pri čemer je posebej poudaril, da Zavod SR Slovenije za rezerve itak v celoti razpolaga s potrebnimi sredstvi za lastno udeležbo, ustvarja pa tudi zadostna sredstva, da bo lahko iz svojih skladov posojilo, ki ga namerava najeti, redno odplačeval.

Glede vprašanja ali je tako sprejemanje jamstev v skladu z družbeno funkcijo republike in z obstoječim kreditnim sistemom, se odbor priključuje mnenju zakonodajno-pravne komisije Skupščine SR Slovenije, kot ga je obrazložila v svojem poročilu.

Odbor predlaga Organizacijsko-političnemu zboru, da predlog sklepa o prevzemu poročstva za posojilo, ki ga je najel Zavod SRS za rezerve, sprejme v predloženem besedilu.

Za svojo poročevalko je odbor določil predsednico odbora Silvo Cerjak.
Št.: 405-7/65

Ljubljana, 14. 4. 1965

Podpredsednik:
Stane Divjak l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
Zakonodajno-pravna komisija

POROČILO

k predlogu sklepa o prevzemu poročstva za posojilo, ki ga je najel Zavod SRS za rezerve

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije je na svoji seji dne 3. 3. 1965 obravnavala predlog sklepa, po katerem naj bi SR Slovenija prevzela poročstvo za posojilo v znesku 85 milijonov dinarjev, ki ga je najel Zavod SRS za rezerve za izgradnjo skladišča za krompir.

V razpravi je bilo ugotovljeno, da je predlagani sklep v skladu z določbami zakona o financiranju družbeno-političnih skupnosti v SR Sloveniji, na katerega je pravno oprt.

Hkrati je bilo v komisiji sproženo vprašanje, ali je v skladu z družbeno funkcijo republike in z obstoječim kreditnim sistemom, da v takem ali v podobnih primerih nastopa republika kot garant za posojilo, ki jih najemajo samostojni zavodi za razširjeno reprodukcijo. V političnem sistemu samoupravljanja, kakršen je vzpostavljen z novo ustavno ureditvijo, je uveljavljena ne le pravica, ampak tudi samostojna odgovornost republike za svoj razvoj in za izpolnjevanje drugih nalog skupnega pomena, razen tistih, ki so z ustavo SFRJ poverjene federaciji. Svojo pravico in hkrati odgovornost za ustvarjanje čim ugodnejših pogojev za gospodarski in družbeni razvoj v Sloveniji uresničuje SR Slovenija ne samo s tem, da sprejema družbene plane, zakone in druge predpise, ampak tudi s finančnimi in ekonomskimi intervencijami. Med slednjimi ustava SR Slovenije izrečno navaja ustanavljanje družbenih skladov in družbenih rezerv ter izvrševanje ekonomskih in drugih ukrepov (drugi odstavek 124. člena). Svojo družbenoekonomsko funkcijo na področju formiranja družbenih rezerv in intervencije z njimi na tržišču zaradi njegove stabilizacije realizira SR Slovenija zlasti preko posebnega zavoda SRS za rezerve, ki ga je prav za ta namen ustanovila (Uradni list LRS, št. 36/62). Če na tem področju republika nastopa bodisi kot neposredni investitor za gospodarske objekte ali pa kot garant Zavodu SRS za rezerve kot investitorju, po mnenju komisije samo izpolnjuje obveznost družbene skupnosti, ki je v prejšnjem ustavnem

sistemu bila centralizirana v federaciji, po novi ustavni ureditvi pa je v zvezi z uvodoma omenjeno vlogo republike tudi njena družbena funkcija. Stvar politične in ekonomske ocene Skupščine je, ali je investicija oziroma garancija za posojilo v konkretnem primeru oportuna in utemeljena, v kar se pa seveda zakonodajno-pravna komisija ni spuščala.

Št.: 405-7/65

Ljubljana, 3. 3. 1965

Predsednik:
dr. Josip Globevnik l. r.

PREDLOG SKLEPA

o razrešitvi in imenovanju nekaterih republiških sekretarjev ter imenovanju nekaterih namestnikov republiških sekretarjev

Na podlagi 17. alinee 135. člena, 5. alinee 152. člena in prvega odstavka 196. člena ustave Socialistične republike Slovenije (Uradni list SRS, št. 10-90/63) je Republiški zbor Skupščine SR Slovenije, na predlog, ki ga je dal predsednik Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije v imenu Izvršnega sveta, na seji dne 16. aprila 1965 sprejel

SKLEP

o razrešitvi in imenovanju nekaterih republiških sekretarjev ter imenovanju nekaterih namestnikov republiških sekretarjev

I. Razrešijo se:

Drago Dolinšek, republiški sekretar za industrijo,
Bojan Bunc, republiški sekretar za trgovino,
inž. Janez Perovšek, republiški sekretar za kmetijstvo in gozdarstvo,
Alojz Žokalj, republiški sekretar za promet,
Janko Potočnik, republiški sekretar za turizem,
Milan Kristan, republiški sekretar za splošne gospodarske zadeve,
Miran Cvenk, republiški sekretar za finance,
Stane Šelih, republiški sekretar za zdravstvo,
Nada Majcen, republiški sekretar za socialno varstvo,
Mirko Tušek, republiški sekretar za raziskovalno delo in visoko šolstvo,
Boris Lipužič, republiški sekretar za šolstvo,
Miloš Poljanšek, republiški sekretar za kulturo in prosveto,
France Kutin, republiški sekretar za pravosodno upravo,
dr. Pavle Rozman, republiški sekretar za proračun in občo upravo,
dr. Branko Premrou, republiški sekretar za zakonodajo in organizacijo,
inž. Miloš Bučar, republiški sekretar za informacije,
Jože Zakonjšek, direktor Zavoda SR Slovenije za gospodarsko planiranje,
Božidar Gorjan, sekretar Izvršnega sveta na položaju republiškega sekretarja.

II. Imenujejo se:

Sveto Kobal, do sedaj podsekretar v Zveznem sekretariatu za splošne gospodarske zadeve, za republiškega sekretarja za gospodarstvo,

Miloš Oprešnik, šef kabineta podpredsednika Zveznega izvršnega sveta, za republiškega sekretarja za finance,

Stane Šelih, republiški sekretar za zdravstvo, za republiškega sekretarja za zdravstvo in socialno varstvo,

Tomo Martelanc, glavni urednik televizijskega programa RTV Ljubljana, za republiškega sekretarja za prosveto in kulturo,

France Kutin, republiški sekretar za pravosodno upravo, za republiškega sekretarja za občo upravo in pravosodje,

inž. Tone Tribušon, sekretar Centralnega odbora sindikata družbenih dejavnosti Jugoslavije, za direktorja Zavoda SR Slovenije za planiranje,

dr. Pavle Rozman, republiški sekretar za proračun in občo upravo, za republiškega sekretarja v Izvršnem svetu,

inž. Miloš Bučar, republiški sekretar za informacije, za republiškega sekretarja v Izvršnem svetu,

Bojan Bunc, republiški sekretar za trgovino, za republiškega sekretarja v Izvršnem svetu,

Drago Dolinšek, republiški sekretar za industrijo, za republiškega sekretarja v Izvršnem svetu,

inž. Janez Perovšek, republiški sekretar za kmetijstvo in gozdarstvo, za republiškega sekretarja v Izvršnem svetu.

Janko Potočnik, republiški sekretar za turizem, za republiškega sekretarja v Izvršnem svetu,

Mirko Tušek, republiški sekretar za raziskovalno delo in visoko šolstvo, za republiškega sekretarja v Izvršnem svetu,

Alojz Žokalj, republiški sekretar za promet, za republiškega sekretarja v Izvršnem svetu,

Nada Majcen, republiški sekretar za socialno varstvo, za namestnika republiškega sekretarja za zdravstvo in socialno varstvo,

Boris Lipužič, republiški sekretar za šolstvo, za namestnika republiškega sekretarja za prosveto in kulturo.

OBRAZLOŽITEV

Skupščini SR Slovenije je predložen predlog zakona o organizaciji republiške uprave SR Slovenije. Po določbi 28. in 29. člena predloženega zakona se odpravijo in prenehajo z delom dne 30. aprila 1965 naslednji republiški sekretariati: za industrijo, za trgovino, za kmetijstvo in gozdarstvo, za promet, za turizem, za splošne gospodarske zadeve, za zdravstvo, za socialno varstvo, za šolstvo, za prosveto in kulturo, za raziskovalno delo in visoko šolstvo, za pravosodje ter za proračun ter občo upravo. Republiški sekretariat za zakonodajo in organizacijo ter Republiški sekretariat za informacije pa prenehata kot samostojna republiška upravna organa ter nadaljujeta z delom kot posebna sekretariata v Izvršnem svetu.

Navedeni zakon določa v 3. členu naslednje republiške sekretariate:

1. Republiški sekretariat za gospodarstvo,
2. Republiški sekretariat za finance,

3. Republiški sekretariat za delo,
4. Republiški sekretariat za urbanizem,
5. Republiški sekretariat za zdravstvo in socialno varstvo,
6. Republiški sekretariat za prosveto in kulturo,
7. Republiški sekretariat za notranje zadeve,
8. Republiški sekretariat za narodno obrambo,
9. Republiški sekretariat za občo upravo in pravosodje,
10. Zavod SR Slovenije za planiranje.

Glede na reorganizacijo republiških sekretariatov in ker trije sedanji republiški sekretarji kandidirajo za republiške poslance, nekateri pa so predvideni na druge dolžnosti, je potrebno razrešiti vse dosedanje republiške sekretarje za delo, za urbanizem, za notranje zadeve in za narodno obrambo. Iz istih razlogov je potrebno razrešiti tudi direktorja Zavoda SR Slovenije za planiranje, ki ima položaj republiškega sekretarja.

Pri izbiri predlaganih novih sekretarjev republiških sekretariatov, ki so navedeni v predlogu sklepa, je upoštevano načelo, da so predstojniki samostojnih republiških upravnih organov družbeno-politični delavci, ki bodo glede na svoje strokovne in organizacijske sposobnosti z uspehom opravljali naloge, katere so določene z ustavo in z zakonom o organizaciji republiške uprave SR Slovenije.

V tretjem odstavku 188. člena ustave SR Slovenije je določeno, da se v Izvršnem svetu lahko imenujejo republiški sekretarji in drugi funkcionarji, ki se jim poveri samostojno opravljanje določenih nalog. V skladu s 196. členom ustave SR Slovenije jih za republiške sekretarje imenuje Republiški zbor Skupščine SR Slovenije na predlog, ki ga da predsednik Izvršnega sveta v imenu Izvršnega sveta. Na osnovi teh določb je predlaganih za republiške sekretarje v Izvršnem svetu več dosedanjih sekretarjev republiških sekretariatov, ki bodo prevzeli druga delovna mesta.

Od teh funkcionarjev bo dr. Rozman predlagan Izvršnemu svetu za sekretarja Izvršnega sveta, dr. Premrou za sekretarja Sekretariata Izvršnega sveta za zakonodajo in organizacijo, inž. Bučar pa za sekretarja Sekretariata Izvršnega sveta za informacije.

Ostali dosedanji republiški sekretarji, ki so predlagani za republiške sekretarje v Izvršnem svetu, so predvideni za nova delovna mesta, vendar ni mogoče izvršiti teh kadrovske sprememb do 30. 4. 1965, ko prenehajo z delom odpravljene republiški sekretariati.

V osnutku sklepa sta predlagana dva sedanja republiška sekretarja za namestnika republiških sekretarjev. Na podlagi 196. člena ustave SR Slovenije in v zvezi 28. člena zakona o republiški upravi SR Slovenije imenuje namestnika republiškega sekretarja Skupščina SR Slovenije na predlog, ki ga da predsednik Izvršnega sveta v imenu Izvršnega sveta.

Namestnik republiškega sekretarja nadomestuje republiškega sekretarja z vsemi pooblastili republiškega sekretarja, če je ta odsoten ali zadržan, in ga zastopa v zadevah republiškega sekretariata, ki mu jih določi republiški sekretar.

PREDLOG SKLEPA**o imenovanju članov Pedagoškega sveta SR Slovenije**

Na podlagi 17. alinee 135. člena in 5. alinee 152. člena ustave SR Slovenije ter v zvezi z 2. členom zakona o Pedagoškem svetu SR Slovenije (Ur. list SRS št. 10-89/65) je Republiški zbor Skupščine SR Slovenije na seji dne 16. aprila 1965 sprejel

sklep:

V Pedagoški svet SR Slovenije se imenujejo:

za predsednika:

Ludvik Gabrovšek, član Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije

za člane:

Ivan Berce, ravnatelj osnovne šole »Tone Čufar« Ljubljana

Leopold Suhadolčan, ravnatelj osnovne šole Prevalje
Franček Bohanec, ravnatelj gimnazije Poljane, Ljubljana

Jože Kuhar, ravnatelj Industrijsko-kovinarske šole pri TAM, Maribor

inž. Ljudmila Krese, višji konservator v muzeju Ljudske revolucije SRS

Miro Lužnik, samostojni svetnik v Republiškem sekretariatu za šolstvo

Jovita Podgornik, pedagoška svetovalka v Zavodu za napredek šolstva SRS

Stojan Požar, predsednik ideološke komisije pri Okrajnem komiteju ZKS Maribor

Jože Šturm, direktor Visoke šole za telesno kulturo Ljubljana

Milena Vršnik-Štiftar, dosedanji podpredsednik okrajne skupščine Celje

inž. Viktor Klanjšček, direktor Soškega gozdnega gospodarstva Tolmin

dr. Ivo Toličič, docent Filozofske fakultete v Ljubljani

Franc Strmčnik, docent Filozofske fakultete v Ljubljani

dr. Avguštin Lah, profesor na Visoki šoli za politične vede v Ljubljani

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
Komisija za volitve in imenovanja

PROČILO
komisije za volitve in imenovanja

Na podlagi 57. člena začasnega poslovnika Skupščine SR Slovenije ter v zvezi z 2. členom zakona o Pedagoškem svetu SR Slovenije (Uradni list SRS št. 10-89/65) je komisija za volitve in imenovanja Skupščine SR Slovenije na svoji seji dne 14. 4. 1965 razpravljala o kadrovskem sestavu Pedagoškega sveta SR Slovenije.

Komisija za volitve in imenovanja Skupščine SR Slovenije na podlagi obravnave predlaga, da Republiški zbor Skupščine SR Slovenije imenuje:
za predsednika:

Ludvika Gabrovška, člana Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije

za člane:

Ivana Berceta, ravnateljica osnovne šole »Tone Čufar«, Ljubljana

Leopolda Suhadolčana, ravnateljica osnovne šole Prevalje

Frančka Bohanca, ravnateljica gimnazije Poljane, Ljubljana

Jožeta Kuharja, ravnateljica Industrijsko-kovinarske šole pri »TAM« Maribor

inž. Ljudmilo Krese, višjega konservatorja v muzeju Ljudske revolucije SRS

Mirota Lužnika, samostoj. svetnika v Republiškem sekretariatu za šolstvo

Jovito Podgornik, pedagoško svetovalko pri Zavodu za napredek šolstva SRS

Stojana Požarja, predsednika ideološke komisije pri okrajnem komiteju ZKS Maribor

Jožeta Šturma, direktorja visoke šole za telesno kulturo, Ljubljana

Mileno Vršnik-Štiftar, dos. podpredsednika Okrajne skupščine Celje

inž. Viktorja Klanjščka, direktorja Soškega gozdnega gospodarstva Tolmin

dr. Ivota Toličiča, docenta Filozofske fakultete v Ljubljani

Franca Strmčnika, docenta Filozofske fakultete v Ljubljani in

dr. Avgušтина Laha, profesorja na Visoki šoli za politične vede v Ljubljani

Št. 111-8/65

Ljubljana, 14. 4. 1965

Predsednik:
Adolf Arigler l. r.

PREDLOG SKLEPA**o imenovanju članov občasne komisije za pripravo predlogov in ukrepov zoper nekatere družbeno škodljive pojave**

Na podlagi sklepa Republiškega zbora in Organizacijsko-političnega zbora Skupščine SR Slovenije z dne 31. 3. 1965 in 174. člena ustave SR Slovenije predlaga komisija za volitve in imenovanja Skupščine SR Slovenije Republiškemu zboru

s k l e p

o imenovanju članov občasne komisije za pripravo predlogov in ukrepov zoper nekatere družbeno škodljive pojave

1. Komisijo sestavljajo:

- Benigar dr. Jože, predsednik odbora za zdravstvo in socialno politiko Republiškega zbora Skupščine SR Slovenije
 - Kolenc Riko, republiški sekretar za notranje zadeve
 - Jelenc Alenka, član predsedstva CK ZM Slovenije
 - Majcen Nada, republiški sekretar za socialno varstvo
 - Lulik-Peternel Marija, sodnik Občinskega sodišča Ljubljana I.
 - Skaberne Bronislav, višji znanstveni sodelavec Inštituta za kriminologijo
 - ter član, ki ga imenuje Izvršni svet Skupščine SR Slovenije;
2. predsednika izvoli komisija izmed svojih članov.

SKUPŠČINA SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE

Predsednik:

Ivan Maček

Podpredsednika:

Dr. Marijan Brecelj

Dragica Romec

Tajnik:

Peter Zorko

ODBORI IN KOMISIJE**ODBOR ZA DRUŽBENO NADZORSTVO**

inž. Karmelo Budihna, predsednik

Magda Kočar, podpredsednik

Valentin Hren

Jože Greben

Janez Sukič

Franciška Hribar

Ivo Ščavničar

Andrej Lah

Mara Lukanc

KOMISIJA ZA VOLITVE IN IMENOVANJA

Adolf Arigler, predsednik

inž. Jože Legan, podpredsednik

Miro Benedejčič

inž. Stanislav Potrč

Milica Opresnik

Franc Simonič

Lojze Fortuna

Marjan Lenarčič

Janez Zemljarič

ZAKONODAJNO-PRAVNA KOMISIJA

dr. Josip Globevnik, predsednik

Savo Šifrer, podpredsednik

Anica Rajič

Borut Bohte

Bojan Černjavič

inž. Franc Filipčič

Marjan Šenk

KOMISIJA ZA PRIPRAVO PREDLOGA STALNEGA POSLOVNIKA SSRS

Savo Šifrer, predsednik

Borut Bohte, tajnik

Ivan Bertoneclj

Franc Leskovec

inž. Bogdan Jesenko

Mara Lukanc

Srečko Rihtar

KOMISIJA ZA PRIPRAVO IN IZDELAVO PREDLOGOV ZA USKLADITEV
OBSTOJEČIH REPUBLIŠKIH ZAKONOV IN DRUGIH REPUBLIŠKIH
PREDPISOV Z NOVO USTAVO SRS

Mitja Ribičič, predsednik
dr. Josip Globevnik, podpredsednik

Ivo Janžekovič
Ivan Lužovec
inž. Silvo Rozman
Francka Strmole-Hlastec

Mitja Stupan
Savo Šifrer
Milan Žnidaršič

REPUBLIŠKI ZBOR

Predsednik:
Tine Remškar

Podpredsednik:
Cveta Žorž

ODBORI IN KOMISIJE

ODBOR ZA DRUŽBENI PLAN IN FINANCE

Miran Košmelj, predsednik
Ludvik Golob, podpredsednik

Zmaga Bajc
Franc Klobučar
inž. Franc Kumše

Ivan Lužovec
Franc Virk

ODBOR ZA SPLOŠNA GOSPODARSKA VPRAŠANJA

Mirko Zlatnar, predsednik
inz. Bogdan Jesenko, podpredsednik

Štefan Antalič
Rafael Baraga
Jožica Teppey

Vida Vajd
Janez Žnidar

ODBOR ZA PRORAČUN

Tone Fajfar, predsednik
Miroslava Lavrenčič, podpredsednik

Angelca Kržan
Anton Rovtar

Anton Truden

ODBOR ZA INDUSTRIJO IN PROMET

Stane Dolenc, predsednik
Tone Preložnik, podpredsednik

Vera Čavnik
inž. Miran Guzelj
inž. Ivica Kavčič

Ludvik Križman
Hinko Wimmer

ODBOR ZA KMETIJSTVO IN GOZDARSTVO

Franc Lubej, predsednik
Katica Kozel, podpredsednik

Jože Kolarič
inž. Slavko Korbar
inž. Lucijan Krivec

Jože Ogorevc
Sida Podlessek

ODBOR ZA TRGOVINO, GOSTINSTVO IN TURIZEM

Jože Tramšek, predsednik
Viktor Zupančič, podpredsednik

Davorin Ferligoj
Ivan Gorenc
Ivica Jeršič-Burnik

Slavko Štrukelj
Dominik Tomažin

ODBOR ZA ORGANIZACIJSKO-POLITIČNA VPRAŠANJA

Niko Belopavlovič, predsednik
Mitja Stupan, podpredsednik

Mirko Draksler
Zoran Pirc
Ana Rozman

Francka Strmole-Hlastec
Janko Ževart

ODBOR ZA URBANIZEM, STANOVANJSKO IZGRADNJO
IN KOMUNALNE ZADEVE

Vlado Majhen, predsednik
inž. Jože Mušič, podpredsednik

Alojzija Doltar
Milko Grgič

Jože Laznik

ODBOR ZA PROSVETO IN KULTURO

Drago Seliger, predsednik

Kristina Lovrenčič, podpredsednik

dr. Milica Bergant
inž. Viktor Klanjšček
Jože Klingerinž. Ivo Pignar
Mitja Vošnjak

ODBOR ZA ZDRAVSTVO IN SOCIALNO POLITIKO

dr. Jože Benigar, predsednik

dr. Meta Škarja-Skerget, podpredsednik

Rado Dolgan
Bogo Verdev
Stane VolkBranko Zadavec
Ignac Zagorc

ODBOR ZA DELO IN SOCIALNO ZAVAROVANJE

Janez Japelj, predsednik

Franc Leben, podpredsednik

Marja Cerkovnik
Andrej Jermol
Ivo JanžekovičMiroslav Trunkelj
Rudolf Vrčkovnik

ADMINISTRATIVNA KOMISIJA

Adolf Arigler, predsednik

Jakob Žen, podpredsednik

Rudi Burgar
Franc Leskovec

Tone Preložnik

MANDATNO-IMUNITETNA KOMISIJA

Marja Cerkovnik, predsednik

Ludvik Jerebic, podpredsednik

Bruno Giachin
Marija Plavec

Franc Zadavec

KOMISIJA ZA PROŠNJE IN PRITOŽBE

Julij Beltram, predsednik
Anica Rajič, podpredsednik

Ernest Eory
Jelka Firbas

Stanko Robnik

KOMISIJA ZA PRIPRAVO PREDLOGA STALNEGA POSLOVNIKA ZBORA

Savo Šifrer, predsednik
Franc Leskovec, tajnik

dr. Milica Bergant
Jelka Firbas
inž. Miran Guzelj

inž. Bogdan Jesenko
Franc Lubej

GOSPODARSKI ZBOR

Predsednik:
Leopold Krese

Podpredsednik:
Tatjana Menna

ODBORI IN KOMISIJE**ODBOR ZA PROUČEVANJE ZAKONSKIH IN DRUGIH PREDLOGOV**

Milan Špolar, predsednik
Tomaž Tomažič, podpredsednik

Milan Bric
Elka Grile
inž. Miloš Kobè

inž. Franc Tesovnik
inž. Ciril Žmahar

MANDATNO-IMUNITETNA KOMISIJA

inž. Silvo Rozman, predsednik
Tončka Rebek, podpredsednik

Ignac Karničnik
Jože Naraks

Ivanka Šulgaj

KOMISIJA ZA PRIPRAVO PREDLOGA STALNEGA POSLOVNIKA ZBORA

Srečko Rihtar, predsednik
 Andrej Lah, tajnik

Helena Peček
 Riko Rižnar
 Ivanka Šulgaj

inž. Jože Valentinčič
 Stane Zupančič

PROSVETNO-KULTURNI ZBOR

Predsednik:
 Ivo Tavčar

Podpredsednik:
 inž. Dora Jelenko

ODBORI IN KOMISIJE**ODBOR ZA PROUČEVANJE ZAKONSKIH IN DRUGIH PREDLOGOV**

Boris Mikoš, predsednik
 Truda Žoher-Durjava, podpredsednik

Branko Babič
 Ivan Bertoncelj
 Magda Malovrh

Ive Šubic
 inž. Dane Tovornik

MANDATNO-IMUNITETNA KOMISIJA

Sonja Sardoč, predsednik
 Dane Debič, podpredsednik

Milena Borovac
 Ludvik Gorčan

Bernarda Perc

KOMISIJA ZA PRIPRAVO PREDLOGA STALNEGA POSLOVNIKA ZBORA

Ivan Bertoncelj, predsednik
 Sonja Sardoč, tajnik

Marjeta Pal
 Ela Peroci
 inž. Dane Tovornik

Ivan Tušek
 Avgust Vižintin

SOCIALNO-ZDRAVSTVENI ZBOR

Predsednik:

dr. Ruža Šegedin

Podpredsednik:

Miro Vesel

ODBORI IN KOMISIJE**ODBOR ZA PROUČEVANJE ZAKONSKIH IN DRUGIH PREDLOGOV**

dr. Adolf Drolc, predsednik

Minka Kovač, podpredsednik

dr. Saša Cvahte
dr. Polde Hladnik
Vinko KastelicMilica Šali
Janez Varl**MANDATNO-IMUNITETNA KOMISIJA**

Lidunka Kranjc, predsednik

dr. Mirko Birsá, podpredsednik

Stane Drobnič
Andrej Strniša

Fani Štravs

KOMISIJA ZA PRIPRAVO PREDLOGA STALNEGA POSLOVNIKA ZBORA

Mara Lukanc, predsednik

Marjan Šenk, tajnik

dr. Martin Benedik
dr. Mirko Birsá
dr. Milica Gajšek-ZimaVinko Kastelic
Lidunka Kranjc**ORGANIZACIJSKO-POLITIČNI ZBOR**

Predsednik:

Janez Hočevár

Podpredsednik:

Jože Eržen

ODBORI IN KOMISIJE**ODBOR ZA PROUČEVANJE ZAKONSKIH IN DRUGIH PREDLOGOV**

Vlado Černe, predsednik
Vlado Črešnik, podpredsednik

Marija Aljančič
Mirko Čepič
Vera Maselj

Franjo Turk
Joško Saksida

MANDATNO-IMUNITETNA KOMISIJA

Mirko Hegler, predsednik
Danica Vogrinec, podpredsednik

Martin Košir
Joško Lojen

Miha Ravnik

KOMISIJA ZA PRIPRAVO PREDLOGA STALNEGA POSLOVNIKA ZBORA

Borut Bohte, predsednik
Milan Žnidaršič, tajnik

Štefan Brumec
Vlado Črešnik
Jože Dernovšek

Joško Saksida
Mileva Veren

POSLANCI
SKUPŠČINE SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE

REPUBLIŠKI ZBOR

Antalič Štefan	Jerebic Ludvik	Podobnik Zorka
Arigler Adolf	Jerman Riko	Popit Franc
Avbelj Viktor	Jermol Andrej	Preložnik Tone
Bajc Zmaga	Jeršič-Burnik Ivica	Rajič Anica
Baraga Rafael	Jesenko inž. Bogdan	Remškar Tine
Belopavlovič Niko	Kadunec Vladimir	Ribičič Mitja
Beltram Julij	Kavčič inž. Ivica	Robnik Stanko
Benigar dr. Jože	Klanjšček inž. Viktor	Rovtar Anton
Bergant dr. Milica	Klinger Jože	Rozman Ana
Bokša-Bac inž. Milena	Klobučar Franc	Seliger Drago
Brecelj dr. Marijan	Kočijančič Boris	Simonič Franc
Brilej dr. Jože	Kočar Magda	Smole Janko
Budihna inž. Karmelo	Kolarič Jože	Strmole-Hlastec Francka
Burgar Rudi	Korbar inž. Slavko	Stupan Mitja
Butara Mihael	Košmelj Miran	Sukič Janez
Cerkovnik Marja	Kotnik inž. Viktor	Šifrer Savo
Čačinovič Rudi	Kozel Katica	Škarja-Skerget dr. Meta
Čavnik Vera	Krivec inž. Lucijan	Štrukelj Slavko
Dolenc Stane	Križman Ludvik	Teppey Jožica
Dolgan Rado	Križnik inž. Veljko	Tomazin Dominik
Doltar Alojzija	Kržan Angelca	Tomšič Vida
Draksler Mirko	Kumše inž. Franc	Tramšek Jože
Eory Ernesti	Lavrenčič Miroslava	Truden Anton
Fajfar Tone	Laznik Jože	Trunkelj Miroslav
Fende Jože	Leben Franc	Vajd Vida
Ferligoj Davorin	Leskovec Franc	Verdev Bogo
Firbas Jelka	Lončarič Jože	Virk Franc
Furlan Slavko	Lovrenčič Kristina	Volk Stane
Gabrovšek Ludvik	Lubej Franc	Vošnjak Mitja
Gaspari Majda	Lužovec Ivan	Vrčkovnik Rudolf
Giachin Bruno	Maček Ivan	Wimmer Hinko
Globevnik dr. Josip	Majhen Vlado	Zadavec Branko
Golob Ludvik	Maležič Matija	Zadavec Franc
Gorenc Ivan	Marinko Miha	Zagorc Ignac
Greben Jože	Mušič inž. Jože	Zlatnar Mirko
Grgič Milko	Ogoreve Jože	Zupančič Viktor
Guzelj inž. Miran	Pignar inž. Ivo	Žen Jakob
Hren Valentin	Pirc Zoran	Ževart Janko
Janžekovič Ivo	Plavec Marija	Žnidar Janez
Japelj Janez	Podlesek Sida	Žorž Cveta

GOSPODARSKI ZBOR

Alt Mimica	Kos Justa	Sila Robert
Benedejčič Miro	Krebs Franc	Siter Ivan
Beravs Anton	Krese Leopold	Sivec Jože
Borovinšek Jerica	Kruhar Ema	Skulj inž. Saša
Bric Milan	Lah Andrej	Stanonik Jože
Ciglar Franc	Medvešek Milan	Škerlak Franc
Čop Franc	Melavc Dane	Šnajder Jože
Dolgan inž. Danilo	Menna Tatjana	Šoba Zora
Dušej Jože	Mihelič inž. Franc	Špolar Milan
Filipčič inž. Franc	Muhar Tinka	Šulgaj Ivanka
Fistrovič Ljuba	Naraks Jože	Šuštar Janez
Gerk Danilo	Okrožnik Teodor	Tesovnik inž. Franc
Gradišnik inž. Milan	Palčič Romana	Tomažič Tomaž
Grilc Elka	Peček Helena	Tomše inž. Bogo
Heller Ivan	Perenič Ivan	Umnik Ivan
Ivančič-Planinšek Ivanka	Peršak Ivo	Uršič Ciril
Jamnik Rado	Plos Anton	Valentinčič inž. Jože
Jeram Milan	Rebek Tončka	Vilčnik Danica
Kajzersberger inž. Jelka	Rebernik Leopold	Zaviršek Franc
Karba Štefan	Rihtar Srečko	Zidar inž. Milovan
Karničnik Ignac	Rižnar Riko	Zupančič Stane
Kerec Ernest	Rome Dragica	Žmahar inž. Ciril
Kobe inž. Miloš	Rozman inž. Silvo	
Komočar Edvard	Ruprecht Uroš	

PROSVETNO-KULTURNI ZBOR

Babič Branko	Jelenko inž. Dora	Perc Bernarda
Batič Stojan	Jelovšek Ciril	Peroci Ela
Bertoncelj Ivan	Kambič Janez	Pevec Alojz
Borovac Milena	Keber Štefan	Podgornik Jovita
Božič Mija	Kežman Anica	Pohar Vojko
Bukovec Vilma	Kobilca Vinko	Potrč inž. Stanislav
Cvetko Ciril	Kovič Kajetan	Požar Stojan
Črnjavič Bojan	Langerholc Janez	Sardoč Sonja
Debeljak Marjan	Lesnik Franc	Sašek Tilka
Depič Dane	Makovec Jože	Smerdel Alojz
Fakin Stojan	Malovrh Magda	Stopar Rudi
Fusilli Leo	Mavsar Ivan	Ščavničar Ivo
Gombač Branko	Mikoš Boris	Šemrl Zora
Gorčan Ludvik	Mole Ivan	Šinigoj Dušan
Gorjanc inž. Ferdo	Oremuž vlado	Šneberger Peter
Grčar Anton	Orešnik Ivo	Štiglic France
Horvat Anton	Pal Marjeta	Šturm Jože
Janžekovič Viktorija	Pavšič Vladimir-Bor	Šubic Ive

Šušteršič Darinka	Troha Veljko	Vižintin Avgust
Švajncer Janez	Tušek Ivan	Vrhovec Stane
Tavčar Ivo	Valenčič Mija	Zavadlav Danilo
Tkavec inž. Ladislav	Vidmar Gojmir	Zupančič Beno
Tovornik inž. Dane	Vidovič Francka	Žoher-Durjava Truda

SOCIALNO-ZDRAVSTVENI ZBOR

Amon dr. Ivan	Jarc Franc	Planinc Vlado
Aranjoš Andrej	Javoršek Tihomil	Prelog Dragica
Benedik dr. Martin	Jug Gojko	Pukl Mirko
Birsa dr. Mirko	Kanalec Ivan	Robida Božo
Bizjak Herman	Kastelic Vinko	Semerl Jožica
Bradač Franc	Keršič Mišo	Senčur Polonca
Bratkovič Ludvik	Klemenčič Maks	Simonič Ludvik
Butkovič Stanislava	Koritnik Jože	Sterlekar Minka
Cerkovnik Ivan	Kosmač Jože	Steržaj Miro
Cvahte dr. Saša	Kovač Minka	Strniša Andrej
Čepar Silva	Kranjc Lidunka	Suhadolnik Jožica
Čop Martina	Langus Karmen	Šabjan Štefan
Drobnič Stane	Lukanc Mara	Šali Milica
Drolec dr. Adolf	Markelj Antonija	Šegedin dr. Ruža
Gajšek-Zima dr. Milica	Miloradović Marija	Šenk Marjan
Globočnik Rok	Mlinarič Majda	Šile Jože
Gradišar Vida	Mugerli Stane	Štelcl Jože
Gradišnik Milan	Ocvirk Stane	Štraser Oto
Grahek mr. ph. Branko	Opresnik Milica	Štravs Fani
Gregorc-Kastelic dr. Anica	Pavlica Zlato	Šuc Fanika
Gruden Zdravko	Petrič dr. Marko	Varl Janez
Hladnik dr. Polde	Petrovčič Marjan	Vesel Miro
Ileršič Vinko	Pirc dr. Bojan	Zakrajšek Anton

ORGANIZACIJSKO-POLITIČNI ZBOR

Aljančič Marija	Divjak Stane	Hribar Frančiška
Bizjak Stane	Djurič Tončka	Jagodič Vinko
Bizjak Vladimir	Eržen Jože	Kambič Ciril
Bohte Borut	Ferš Štefan	Kikec Alojz
Brumec Štefan	Florjančič Tone	Klanšek Maks
Budna Stane	Gregorič Anton	Kočevar Franc
Cerjak Silva	Gyerek Elizabeta	Kolmančič Jože
Čepič Mirko	Hegler Mirko	Korber inž. Branko
Černe Vlado	Hočevar inž. Branko	Kos Jolanda
Črešnik Vlado	Hočevar Janez	Košir Martin
Dernovšek Jože	Holc Ivan	Kotar Alojz

Kranjc Nada	Ravnik Miha	Vahčič Adam
Kržišnik inž. Marko	Rode inž. Vitja	Vasa Branko
Kukovec Milan	Saksida Joško	Veren Mileva
Lanšček Janez	Smolič Alojzija	Vodovnik inž. Helena
Legan inž. Jože	Sukič Terezija	Vogrinec Danica
Levstek Vili	Šeme Jože	Volčanšek Franc
Lojen Joško	Šmid Ernest	Ziccardi Aleksander
Mahnič Lado	Štaman Branko	Zupančič-Vičar inž. Marija
Maselj Vera	Švab Viktor	Žagar Anton
Masten Danilo	Tepina inž. Marjan	Železnik Marjana
Mirt Jože	Tomažič Franc	Žnidaršič Milan
Mravljak Peter	Tovornik Marjana	
Plut Kristina	Turk Franjo	

POSLANCI, IZVOLJENI V ZVEZNI ZBOR SKUPŠČINE SFRJ

za štiriletno mandatno dobo:

dr. Jože Brilej
Miha Marinko
Franc Popit

Mitja Ribičič
Vida Tomšič

za dvoletno mandatno dobo:

inž. Milena Bokša-Bac
Jože Fende
inž. Veljko Križnik

Jože Lončarič
Matija Maležič

IZVRŠNI SVET SKUPŠČINE SRS

Predsednik:

Viktor Avbelj

Podpredsednika:

Janko Smole

Beno Zupančič

Člani:

Rudi Čačinovič
Slavko Furlan
Ludvik Gabrovšek
Majda Gaspari

Riko Jerman
Vladimir Kadunec
Boris Kocijančič
inž. Viktor Kotnik

USTAVNO SODIŠČE
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE

Predsednik:
Vladimir Krivic

Člani:

Milan Apih, Jože Borštnar, dr. Darko Černe, Milko Goršič, Jože Pavličič,
dr. Miha Potočnik, Mira Svetina, inž. Pavle Žaucer.

VRHOVNO SODIŠČE
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE

Predsednik:
Lojze Piškur

Člani:

dr. Vilko Androjna, Stanislava Brezar, Jože Černe, Albin Dobrajc, Matej Dolničar, Alojz Hartman, Stanko Hribar, Karel Kirn, Jože Kobal, Karel Košenina, Henrik Kužnik, Karel Mejak, dr. Franjo Omladič, Alojz Peric, Niko Pogačar, Marko Simčič, Franc Sok, dr. Jakob Svet, Jože Šegedin, Alojz Šmid, Albin Torelli, Martin Žalik.

VIŠJE GOSPODARSKO SODIŠČE
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE

Predsednik:
Jože Pernuš

Člani:

dr. Ivan Dougan, Dušan Jaklič, dr. Ciril Jurca, Stane Kovač, dr. Marjan Mehle,
Franc Špendal.

SEZNAM GOVORNIKOV

Republiški zbor

Avbelj Viktor: 63	Kos Jolanda: 24
Arigler Adolf: 106, 108	Kržičnik Ermin: 48
Belopavlovič Niko: 95	Leben Franc: 83
Benigar dr. Jože: 86	Lovrenčič Kristina: 18
Cerkovnik Marja: 28	Lubej Franc: 57, 59, 76
Cvenk Miran: 52	Pirc inž. Zoran: 22
Ferligoj Davorin: 41	Piškur Lojze: 33
Florjančič Tone: 14	Poljanšek Miloš: 95
Globevnik dr. Josip: 53, 57, 104	Potočnik Janko: 38
Golob Ludvik: 75	Premrou dr. Branko: 37
Gorenc Ivan: 63	Ribičič Mitja: 49
Hočevar Janez: 35	Stupan Mitja: 100, 104
Hribar Frančiška: 26	Tušek Mirko: 44
Jerman Riko: 93	Vogrinec Danica: 21
Kadunec Vladimir: 5	Vošnjak Mitja: 45, 88
Kocijančič Boris: 97, 101	Znidaršič Milan: 11
Kočar Magda: 80	

Gospodarski zbor

Dolinšek Drago: 141	Potočnik Janko: 113
Jerman Riko: 137	Prezelj inž. Marjan: 122
Karničnik Ignac: 150	Rihtar Srečko: 128
Kobe inž. Miloš: 127	Rižnar Riko: 113
Komočar Edo: 146	Rozman inž. Silvo: 155
Krese Leopold: 157	Stanonik Jože: 152
Kristan Milan: 111	Šifrer Savo: 117, 120
Lah Andrej: 144	Špolar Milan: 125
Menna Tatjana: 134, 148	Tomažič Tomaž: 115, 116, 118, 120
Palčič Romana: 154	Žmahar inž. Ciril: 124

Prosvetno-kulturni zbor

Adamič dr. France: 191	Mikoš Boris: 187
Babič Branko: 205, 212	Perc Bernarda: 197
Batič Stojan: 197	Pirc France: 193
Bertoncelj Ivan: 165, 167, 169, 170 172	Podgornik Jovita: 180
Borovac Milena: 192	Polič Radko: 172, 205
Cvetko Ciril: 198, 207	Poljanšek Miloš: 196
Černjavič Bojan: 183, 192, 208	Potrč inž. Stane: 178, 190
Debič Dane: 182	Požar Stojan: 206
Globevnik dr. Josip: 162, 166, 168, 169, 170, 171, 173, 174	Smerdel Alojz: 177
Gombač Branko: 207	Šubic Ive: 173, 190
Jelenko Dora: 208	Švanjcer Janez: 205
Kambič Janez: 190	Tavčar Ivo: 186, 195, 203
Kuhar Boris: 200	Troha Veljko: 176
Lipužič Boris: 161	Tušek Mirko: 175
Malovrh Magda: 171	Vrhovec Stane: 165, 166, 167
	Zajc Ludvik: 185
	Zupančič Beno: 209

Socialno-zdravstveni zbor

Avčin dr. Marij: 229	Cvahte dr. Saša: 214, 251
Benigar dr. Jože: 237	Drovc dr. Adolf: 240
Bradač Franc: 246	Gajšek dr. Milica: 219

Gruden Zdravko: 215	Suhadolnik Jožica: 248
Hladnik dr. Polde: 225, 235, 239	Šali Milica: 227
Kastelic Vinko: 220, 253	Šegedin dr. Ruža: 223, 239, 255
Koritnik Jože: 244	Šelih Stane: 235, 249, 260
Langus Karmen: 228	Šuc Fanika: 221
Lužovec Ivan: 223, 226	Varl Janez: 234, 257, 260
Pirc dr. Bojan: 254	Vesel Miro: 226
Senčur Polonca: 245	

Organizacijsko-politični zbor

Aljančič Marija: 272	Kober Branko: 292
Bohte Borut: 285, 294	Košir Martin: 276
Cerjak Silva: 270	Plut Kristina: 286
Černe Vlado: 275, 284, 285, 289, 294	Premrou dr. Branko: 280, 284, 286, 293, 295
Dekleva Janko: 265	Prezelj inž. Marjan: 268
Divjak Stane: 277	Rupnik dr. Vladimir: 263
Gostiša inž. Danilo: 272	Tepina inž. Marjan: 269, 289
Hočevar Janez: 279	

Sekretariat Skupštine SRS
dokumentacija

VSEBINA

Republiški zbor

20. seja — 31. marca 1965

Pred dnevnim redom:

1. Odsotnost poslancev	3
2. Določitev dnevnega reda	3

Dnevni red:

1. Odobritev zapisnika 19. seje Republiškega zbora	4
2. Razprava o nekaterih družbeno negativnih pojavih (skupno z Organiza-
cijsko-političnim zborom)	5

Govorniki:

Vladimir Kadunec	5
Milan Žnidaršič	11
Tone Florjančič	14
Kristina Lovrenčič	18
Danica Vogrinec	21
Zoran Pirc	22
Jolanda Kos	24
Frančiška Hribar	26
Marja Cerkovnik	28
Lojze Piškur	33
Janez Hočevar	35

3. Obravnava in sklepanje o predlogu zakona o volitvah delavskih svetov
in drugih organov upravljanja v delovnih organizacijah	37

Govornik:

Dr. Branko Premrou	37

4. Obravnava in sklepanje o predlogu zakona o zasebnem gostinstvu	38

Govornika:

Janko Potočnik	38
Davorin Ferligoj	41

5. Obravnava in sklepanje o potrditvi zaključnega računa sklada SR Slo-
venije za šolstvo za leto 1964	43

6. Obravnava in sklepanje o soglasju k finančnemu načrtu sklada SR Slo-
venije za šolstvo za leto 1965	44

Govornika :	
Mirko Tušek	44
Mitja Vošnjak	45
7. Obravnava in sklepanje o soglasju k finančnemu načrtu sklada SR Slovenije za negospodarske investicije za leto 1965 in obravnava zaključnega računa za leto 1964	46
8. Obravnava in sklepanje o predlogu zakona o urejanju in vzdrževanju zelenih površin v naseljih	47
Govornika :	
Ermin Kržičnik	48
Mitja Ribičič	49
9. Obravnava in sklepanje o predlogu zakona o prisilni izterjavi prispevkov in davkov občanov	52
Govornik :	
Miran Cvenk	52
10. Obravnava in sklepanje o predlogu zakona o določitvi dela stanovanjskega prispevka, ki se plačuje v sklad za zidanje stanovanjskih hiš tiste občine, na katere območju ima sedež izplačevalec delavčevega osebnega dohodka	53
11. Obravnava in sklepanje o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o muzejih	53
Govornik :	
Dr. Josip Globevnik	53
12. Obravnava in sklepanje o predlogu zakona o državljanstvu SR Slovenije	54
13. Obravnava in sklepanje o predlogu zakona o spremembah zakona o gasilskih društvih	54
14. Obravnava in sklepanje o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o visokem šolstvu v SR Sloveniji	54
15. Obravnava in sklepanje o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o znanstvenih zavodih	55
16. Obravnava in sklepanje o predlogu zakona o spremembah zakona o Slovenski akademiji znanosti in umetnosti	55
17. Obravnava in sklepanje o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o poklicnih gledališčih	55
18. Obravnava in sklepanje o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o knjižnicah	56
19. Obravnava in sklepanje o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o varstvu kulturnih spomenikov v LR Sloveniji	56
20. Obravnava in sklepanje o predlogu zakona o srednji strokovni šoli za notranje zadeve	56
21. Obravnava in sklepanje o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o lovu	56
Govornika :	
Franc Lubej	57
Dr. Josip Globevnik	57
22. Obravnava in sklepanje o predlogu zakona o dimnikarski službi	58
23. Obravnava in sklepanje o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o sladkovodnem ribištvu	59

Govornik:	
Franc Lubej	59
24. Obravnava in sklepanje o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o zdravstvenem varstvu in organizaciji zdravstvene službe v LR Sloveniji	60
25. Obravnava in sklepanje o predlogu zakona o skladu SR Slovenije za socialne zavode	60
26. Obravnava in sklepanje o predlogu zakona o družbeni denarni pomoči žrtvam fašističnega nasilja in njihovim družinam	60
27. Poslanska vprašanja	61

21. seja — 16. aprila 1965

Pred dnevnim redom:

1. Odsotnost poslancev	62
2. Določitev dnevnega reda	62

Dnevni red:

1. Odobritev zapisnika 20. seje Republiškega zbora	62
--	----

Govornik:

Ivan Gorenc	63
-----------------------	----

2. Obravnava in sklepanje o poročilu Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije za leto 1964 (skupno z Organizacijsko-političnim zborom)	63
--	----

Govorniki:

Viktor Avbelj	63
Ludvik Golob	75
Franc Lubej	76
Magda Kočar	80
Franc Leben	83
Dr. Jože Benigar	86
Mitja Vošnjak	88
Riko Jerman	93

3. Obravnava in sklepanje o predlogu zakona o republiški upravi SR Slovenije	95
--	----

Govornik:

Niko Belopavlovič	95
-----------------------------	----

4. Obravnava in sklepanje o predlogu odloka o Slovenski filharmoniji v Ljubljani	95
--	----

Govornik:

Miloš Poljanšek	95
---------------------------	----

5. Obravnava in sklepanje o predlogu odloka o Slovenskem narodnem gledališču v Ljubljani	97
--	----

6. Obravnava in sklepanje o predlogu zakona o republiški upravi SR Slovenije	97
--	----

Govornika :	
Boris Kocijančič	97
Mitja Stupan	100
7. Obravnava in sklepanje o predlogu zakona o organizaciji republiške uprave SR Slovenije	101
Govorniki :	
Boris Kocijančič	101
Mitja Stupan	104
Dr. Josip Globevnik	104
8. Obravnava in sklepanje o predlogu odloka o dodelitvi sredstev za zatiranje slinavke in parkljevke iz rezervnega sklada SR Slovenije	104
9. Razprava o umestnosti gradnje HE Trnovo	105
10. Obravnava in sklepanje o predlogu sklepa SR Slovenije o prevzemu poročstva za odplačilo dolgoročnega posojila v znesku 85 000 000 din, ki ga je odobrila Direkcija za prehrano pri Jugoslovanski kmetijski banki Zavodu SR Slovenije za rezerve v Ljubljani, za izgradnjo skladišča za krompir	105
11. Razrešitve, imenovanja in volitve	106
Govornik :	
Adolf Arigler	106, 108
12. Vprašanja poslancev	109

Gospodarski zbor

21. seja — 30. marca 1965

Pred dnevnim redom:

1. Odsotnost poslancev	110
2. Določitev dnevnega reda	110

Dnevni red:

1. Odobritev zapisnika 20. seje Gospodarskega zbora	110
2. Poslanska vprašanja	111

Govornika :

Milan Kristan	111
Riko Rižnar	113

3. Obravnava in sklepanje o predlogu zakona o zasebnem gostinstvu	113
---	-----

Govornika :

Janko Potočnik	113
Tomaž Tomažič	115

4. Obravnava in sklepanje o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o lovu	116
---	-----

Govornika:	
Tomaž Tomažič	116, 118
Savo Šifrer	117
5. Razprava in sklepanje o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o sladkovodnem ribištvu	118
Govornik:	
Tomaž Tomažič	118
6. Obravnava in sklepanje o predlogu zakona o dimnikarski službi	120
Govornika:	
Tomaž Tomažič	120
Savo Šifrer	120
7. Obravnava in sklepanje o predlogu zakona o določitvi dela stanovanjskega prispevka, ki se vplačuje v sklad za zidanje stanovanjskih hiš tiste občine, na katere območju ima sedež izplačevalec delavčevega osebnega dohodka	121
Govornik:	
Inž. Marjan Prezelj	122

22. seja — 15. aprila 1965

Pred dnevnim redom:

1. Odsotnost poslancev	123
2. Sporočila pred določitvijo dnevnega reda	123
3. Določitev dnevnega reda	123

Dnevni red:

1. Odobritev zapisnika 21. seje Gospodarskega zbora	123
2. Poslanska vprašanja	123
3. Obravnava in sklepanje o poročilu Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije za leto 1964	123

Govorniki:

Inž. Ciril Žmahar	124
Milan Špolar	125
Inž. Miloš Kobe	127
4. Obravnava informacije o oskrbljenosti industrije v SR Sloveniji z re-produkcijskim materialom	127

Govorniki:

Srečko Rihtar	128
Tatjana Menna	134, 148
Riko Jerman	137
Drago Dolinšek	141
Andrej Lah	144
Edo Komočar	146
Ignač Karničnik	150
Jože Stanonik	152
Romana Palčič	154
Inž. Silvo Rozman	155
Leopold Krese	157

Prosvetno-kulturni zbor

19. seja — 29. marca 1965

Pred dnevnim redom:

1. Odsotnost poslancev 160
2. Komemoriranje umrlega poslanca Jožeta Tirana 160
3. Določitev dnevnega reda 160

Dnevni red:

1. Odobritev zapisnika 18. seje Prosvetno-kulturnega zbora 161
2. Poslanska vprašanja 161

Govornik:

Boris Lipužič 161

3. Obravnava in sklepanje o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o visokem šolstvu v LR Sloveniji 162

Govorniki:

Dr. Josip Globevnik 162, 166
Ivan Bertoneclj 165, 167
Stane Vrhovec 165, 167

4. Obravnava in sklepanje o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o znanstvenih zavodih 168

Govornika:

Dr. Josip Globevnik 168
Ivan Bertoneclj 169

5. Obravnava in sklepanje o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o Slovenski akademiji znanosti in umetnosti 169

Govornika:

Dr. Josip Globevnik 169
Ivan Bertoneclj 170

6. Obravnava in sklepanje o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o poklicnih gledališčih 170

Govornika:

Dr. Josip Globevnik 170
Magda Malovrh 171

7. Obravnava in sklepanje o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o varstvu kulturnih spomenikov v LR Sloveniji 171

Govornika:

Dr. Josip Globevnik 171
Ivan Bertoneclj 172

8. Obravnava in sklepanje o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o muzejih 172

Govorniki:	
Radko Polič	172
Dr. Josip Globevnik	173
Ive Šubic	173
9. Obravnava in sklepanje o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o knjižnicah	173
Govornik:	
Dr. Josip Globevnik	173
10. Obravnava in sklepanje o predlogu zakona o srednji strokovni šoli za notranje zadeve	174
Govornik:	
Dr. Josip Globevnik	174
11. Obravnava in sklepanje o predlogu odloka o potrditvi zaključnega računa sklada SR Slovenije za šolstvo za leto 1964	174
12. Obravnava in sklepanje o predlogu odloka o soglasju k finančnemu načrtu sklada SR Slovenije za šolstvo za leto 1965	174
Govorniki:	
Mirko Tušek	175
Veljko Troha	176
Alojz Smerdel	177
Inž. Stane Potrč	178
Jovita Podgornik	180
Dane Debič	182
Bojan Černjavič	183
Ludvik Zajc	185
Ivo Tavčar	186
Boris Mikoš	187

20. seja — 14. aprila 1965

Pred dnevnim redom:

1. Odsotnost poslancev	189
2. Določitev dnevnega reda	189

Dnevni red:

1. Odobritev zapisnika 19. seje Prosvetno-kulturnega zbora	189
2. Obravnava in sklepanje o poročilu Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije za leto 1964	189

Govornika:

Ive Šubic	190
Janez Kambič	190

3. Obravnava poročila o štipendiranju in kreditiranju študentov visokošolskih zavodov v SR Sloveniji ter o študentskih domovih in menzah	190
--	-----

Govorniki:

Inž. Stane Potrč	190
Dr. inž. France Adamič	191

Milena Borovac	192
Bojan Černjavič	192
France Pivec	193
Ivo Tavčar	195
4. Razprava o problematiki slovenskih muzejev	196
Govorniki:	
Miloš Poljanšek	196
Stojan Batič	197
Bernarda Perc	197
Ciril Cvetko	198
Boris Kuhar	200
Ivo Tavčar	203
5. Obravnava in sklepanje o predlogu odloka o Slovenskem narodnem gledališču v Ljubljani	204
Govorniki:	
Radko Polič	205
Branko Babič	205
Janez Švajncer	205
Stojan Požar	206
Branko Gombač	207
Ciril Cvetko	207
Inž. Dora Jelenko	208
Bojan Černjavič	208
Beno Zupančič	209
6. Obravnava in sklepanje o predlogu odloka o Slovenski filharmoniji v Ljubljani	212
Govorniki:	
Branko Babič	212

Socialno zdravstveni zbor

15. seja — 20. marca 1965

Pred dnevnim redom:

1. Odsotnost poslancev	213
2. Sporočila pred določitvijo dnevnega reda	213
3. Določitev dnevnega reda	213

Dnevni red:

1. Odobritev zapisnika 14. seje Socialno-zdravstvenega zbora	213
2. Razprava o problematiki zavodov za zdravstveno varstvo	214

Govorniki:

Dr. Saša Cvahte	214
Zdravko Gruden	215
Dr. Milica Gajšek	219
Vinko Kastelic	220

Fanika Šuc	221
Dr. Ruža Šegedin	223
3. Obravnava in sklepanje o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o zdravstvenem varstvu in o organizaciji zdravstvene službe v SR Sloveniji	223
Govornika:	
Ivan Lužovec	223
Dr. Polde Hladnik	225
4. Obravnava in sklepanje o predlogu zakona o družbeni denarni pomoči žrtvam fašističnega nasilja in njihovim družinam	225
5. Obravnava in sklepanje o predlogu zakona o skladu SR Slovenije za socialne zavode	226
Govorniki:	
Miro Vesel	226
Ivan Lužovec	226
Milica Šali	227
6. Razprava o predlogih glede šolanja in strokovnega izpopolnjevanja kadrov v zdravstvu in socialnem varstvu	227
Govornika:	
Karmen Langus	228
Dr. Marij Avčič	229

16. seja — 15. aprila 1965

Pred dnevnim redom:

1. Odsotnost poslancev	234
2. Sporočila pred določitvijo dnevnega reda	234
3. Določitev dnevnega reda	234

Govornik:

Janez Varl	234
----------------------	-----

Dnevni red:

1. Odobritev zapisnika 15. seje Socialno-zdravstvenega zbora	235
2. Obravnava poročila Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije za leto 1964	235

Govorniki:

Dr. Polde Hladnik	235
Stane Šelih	235
Dr. Jože Benigar	237
Dr. Ruža Šegedin	239

3. Razprava o mreži zdravstvenih zavodov v SR Sloveniji in njenem orientacijskem razvoju do leta 1970	239
---	-----

Govorniki:

Dr. Polde Hladnik	239
Dr. Adolf Drolc	240

Jože Koritnik	244
Polonca Senčur	245
Franc Bradač	246
Jožica Suhadolnik	248
Stane Šelih	249
Dr. Saša Cvahte	251
Vinko Kastelic	253
Dr. Bojan Pirc	254
Dr. Ruža Šegedin	255
4. Poslanska vprašanja	257

G o v o r n i k a :

Janez Varl	257,	260
Stane Šelih		260

O r g a n i z a c i j s k o - p o l i t i č n i z b o r

22. seja — 31. marca 1965

Pred dnevnim redom:

1. Odsotnost poslancev	262
2. Sporočila pred določitvijo dnevnega reda	262
3. Določitev dnevnega reda	262

Dnevni red:

1. Odobritev zapisnika 21. seje Organizacijsko-političnega zbora	263
2. Razprava o nekaterih družbeno negativnih pojavih (skupno z Republiškim zborom)	263
3. Obravnava in sklepanje o predlogu zakona o volitvah delavskih svetov in drugih organov upravljanja v delovnih organizacijah	263

G o v o r n i k :

Dr. Vlado Rupnik	263
----------------------------	-----

4. Obravnava in sklepanje o predlogu zakona o prisilni izterjavi prispevkov in davkov občanov	265
---	-----

G o v o r n i k i :

Janko Dekleva	265
-------------------------	-----

5. Obravnava in sklepanje o predlogu zakona o državljanstvu SR Slovenije	267
6. Obravnava in sklepanje o predlogu zakona o spremembah zakona o gasilskih društvih	267
7. Obravnava in sklepanje o predlogu zakona o urejanju in vzdrževanju zelenih površin v naseljih	267

G o v o r n i k a :

Inž. Marjan Prezelj	268
Inž. Marjan Tepina	269

8. Obravnava in sklepanje o soglasju k finančnemu načrtu sklada SR Slovenije za gospodarske investicije za leto 1965 in obravnava zaključnega računa za leto 1964	270
---	-----

Govorniki:

Silva Cerjak	270
Marija Aljančič	272
Inž. Danilo Gostiša	272

23. seja — 16. aprila 1965

Pred dnevnim redom:

1. Odsotnost poslancev	274
2. Sporočila pred določitvijo dnevnega reda	274
3. Določitev dnevnega reda	274

Dnevni red:

1. Odobritev zapisnika 22. seje Organizacijsko-političnega zbora	274
2. Obravnava in sklepanje o poročilu Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije za leto 1964 (skupno z Republiškim zborom)	275

Govorniki:

Vlado Černe	275
Martin Košir	276
Stane Divjak	277
Janez Hočevar	279

3. Obravnava in sklepanje o predlogu zakona o republiški upravi SR Slovenije	279
--	-----

Govorniki:

Dr. Branko Premrou	280, 284
Vlado Černe	284, 285
Borut Bohte	285
Kristina Plut	286

4. Obravnava in sklepanje o predlogu zakona o organizaciji republiške uprave SR Slovenije	286
---	-----

Govorniki:

Dr. Branko Premrou	286, 295
Vlado Černe	289, 294
Inž. Marjan Tepina	289
Inž. Branko Korber	292
Borut Bohte	294

5. Obravnava in sklepanje o predlogu odloka o dodelitvi sredstev za zatiranje slinavke in parkljevke iz rezervnega sklada SR Slovenije	295
--	-----

6. Obravnava in sklepanje o predlogu sklepa SR Slovenije o prevzemu poroštva za odplačevanje dolgoročnega posojila v višini 85 000 000 dinarjev, ki ga je najel Zavod SR Slovenije za rezerve v Ljubljani za izgradnjo skladišča za krompir	295
---	-----

PRILOGE

1. Pismena vprašanja poslancev	297
Vprašanje Dušana Šinigoja, poslanca Prosvetno-kulturnega zbora	297
2. Poročilo o nekaterih vprašanjih s področja kriminalitete in drugih družbeno negativnih pojavov	297

3. Predlog zakona o volitvah delavskih svetov in drugih organov upravljanja v delovnih organizacijah	309
Obrazložitev	318
Poročilo odbora za organizacijsko-politična vprašanja RZ	320
Poročilo odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov OPZ	321
Poročilo zakonodajno-pravne komisije	323
4. Predlog zakona o zasebnem gostinstvu	324
Obrazložitev	330
Poročilo odbora za trgovino, gostinstvo in turizem RZ	331
Poročilo odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov GZ	334
Poročilo zakonodajno-pravne komisije	336
Poročilo k amandmajem	337
5. Predlog odloka o potrditvi zaključnega računa sklada SR Slovenije za šolstvo za leto 1964	338
Obrazložitev	338
Poročilo odbora za prosveto in kulturo RZ	339
Poročilo odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov PKZ	339
Poročilo zakonodajno-pravne komisije	340
6. Predlog odloka o soglasju k finančnemu načrtu sklada SR Slovenije za šolstvo za leto 1965	341
Obrazložitev	341
Poročilo odbora za prosveto in kulturo RZ	342
Poročilo odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov PKZ	344
Poročilo zakonodajno-pravne komisije	346
7. Predlog odloka o soglasju k finančnemu načrtu sklada SR Slovenije za negospodarske investicije za leto 1965	346
Poročilo odbora za organizacijsko-politična vprašanja RZ	347
Poročilo začasnega odbora za proračunski sistem OPZ	348
Poročilo zakonodajno-pravne komisije	350
8. Predlog zakona o urejanju in vzdrževanju zelenih površin v naseljih	350
Obrazložitev	354
Poročilo odbora za urbanizem, stanovanjsko izgradnjo in komunalne zadeve RZ	355
Poročilo odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov OPZ	356
Poročilo zakonodajno-pravne komisije	357
Poročilo komisije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo	358
Poročilo k amandmajem	359
9. Predlog zakona o prisilni izterjavi prispevkov in davkov občanov	360
Obrazložitev	365
Poročilo odbora za organizacijsko-politična vprašanja RZ	368
Poročilo začasnega odbora za proračunski sistem OPZ	368
Poročilo zakonodajno-pravne komisije	369
10. Predlog zakona o določitvi dela stanovanjskega prispevka, ki se vplačuje v sklad za zidanje stanovanjskih hiš tiste občine, na katere območju ima sedež izplačevalec delavčevega osebnega dohodka	370
Obrazložitev	370
Poročilo odbora za urbanizem, stanovanjsko izgradnjo in komunalne zadeve RZ	371
Poročilo odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov GZ	372
Poročilo zakonodajno-pravne komisije	372
11. Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o muzejih	373
Obrazložitev	378
Poročilo odbora za prosveto in kulturo RZ	380
Poročilo odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov PKZ	381
Poročilo zakonodajno-pravne komisije	382
Poročilo komisije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo	383
Poročilo k amandmajem	386
12. Predlog zakona o državljanstvu Socialistične republike Slovenije	387
Obrazložitev	388
Poročilo odbora za organizacijsko-politična vprašanja RZ	389
Poročilo odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov OPZ	389
Poročilo zakonodajno-pravne komisije	390

13. Predlog zakona o spremembah zakona o gasilskih društvih	391
Obrazložitev	392
Poročilo odbora za organizacijsko-politična vprašanja RZ	392
Poročilo odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov OPZ	393
Poročilo zakonodajno-pravne komisije	394
14. Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o visokem šolstvu v LR Sloveniji	395
Obrazložitev	400
Poročilo odbora za prosveto in kulturo RZ	402
Poročilo odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov PKZ	403
Poročilo zakonodajno-pravne komisije	405
Poročilo k amandmajem	406
15. Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o znanstvenih zavodih	407
Obrazložitev	411
Poročilo odbora za prosveto in kulturo RZ	412
Poročilo odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov PKZ	413
Poročilo zakonodajno-pravne komisije	414
Poročilo k amandmajem	415
16. Predlog zakona o spremembah zakona o Slovenski akademiji znanosti in umetnosti	416
Obrazložitev	416
Poročilo odbora za prosveto in kulturo RZ	417
Poročilo odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov PKZ	418
Poročilo zakonodajno-pravne komisije	419
Poročilo k amandmajem	419
17. Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o poklicnih gledališčih	420
Obrazložitev	423
Poročilo odbora za prosveto in kulturo RZ	424
Poročilo odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov PKZ	425
Poročilo zakonodajno-pravne komisije	426
Poročilo k amandmajem	428
18. Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o knjižnicah	429
Obrazložitev	434
Poročilo odbora za prosveto in kulturo RZ	435
Poročilo odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov PKZ	436
Poročilo zakonodajno-pravne komisije	437
19. Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o varstvu kulturnih spomenikov v LR Sloveniji	438
Obrazložitev	441
Poročilo odbora za prosveto in kulturo RZ	442
Poročilo odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov PKZ	443
Poročilo zakonodajno-pravne komisije	444
Poročilo k amandmajem	445
20. Predlog zakona o srednji strokovni šoli za notranje zadeve	446
Obrazložitev	448
Poročilo odbora za prosveto in kulturo RZ	449
Poročilo odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov PKZ	450
Poročilo zakonodajno-pravne komisije	451
Poročilo k amandmajem	452
21. Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o lovu	452
Obrazložitev	455
Poročilo odbora za kmetijstvo in gozdarstvo RZ	456
Poročilo odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov GZ	457
Poročilo zakonodajno-pravne komisije	457
Dodatno poročilo	458
22. Predlog zakona o dimnikarski službi	459
Obrazložitev	463
Poročilo odbora za industrijo in promet RZ	464
Poročilo odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov GZ	465
Poročilo zakonodajno-pravne komisije	466
Poročilo k amandmajem	467

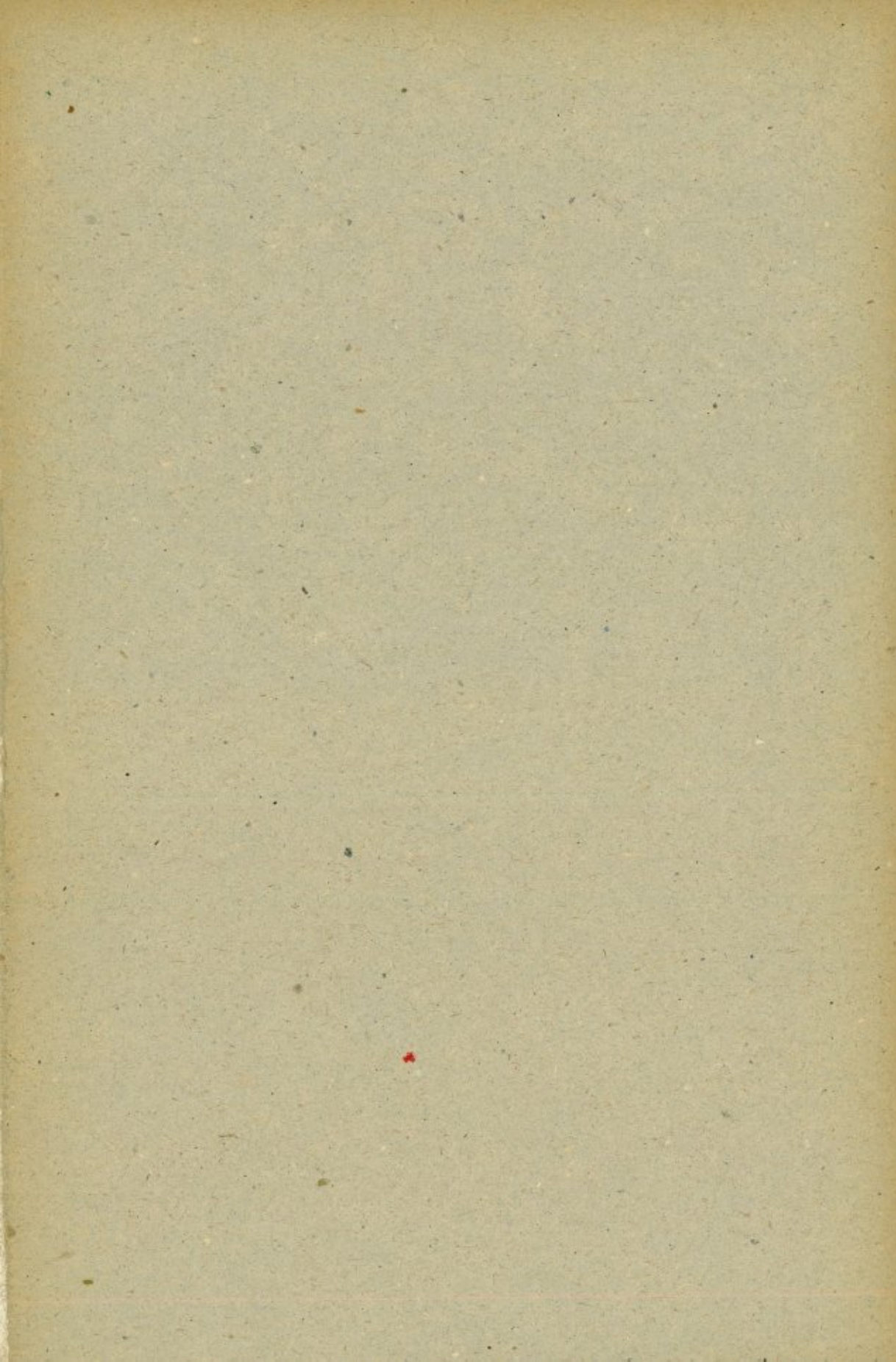
23. Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o sladkovodnem ribištvu	468
Obrazložitev	470
Poročilo odbora za kmetijstvo in gozdarstvo RZ	471
Poročilo odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov GZ	472
Poročilo zakonodajno-pravne komisije	472
Dodatno poročilo	473
24. Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o zdravstvenem varstvu in o organizaciji zdravstvene službe v LR Sloveniji	474
Obrazložitev	479
Poročilo odbora za zdravstvo in socialno varstvo RZ	480
Poročilo odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov SZZ	484
Poročilo zakonodajno-pravne komisije	488
Poročilo k amandmajem	492
25. Predlog zakona o skladu SR Slovenije za socialne zavode	493
Obrazložitev	494
Poročilo odbora za zdravstvo in socialno politiko RZ	495
Poročilo odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov SZZ	496
Poročilo zakonodajno-pravne komisije	497
26. Predlog zakona o družbeni denarni pomoči žrtvam fašističnega nasilja in njihovim družinam	497
Obrazložitev	498
Poročilo odbora za zdravstveno in socialno politiko RZ	499
Poročilo odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov SZZ	499
Poročilo zakonodajno-pravne komisije	500
27. Poročilo o obravnavi problematike zavodov za zdravstveno varstvo v SR Sloveniji	500
28. Ugotovitve in predlogi glede šolanja in strokovnega izpopolnjevanja kadrov v zdravstvu in socialnem varstvu	503
29. Informacija o oskrbljenosti industrije v SR Sloveniji z reprodukcijskim materialom	506
30. Poročilo o obravnavi poročila o štipendiranju in kreditiranju študentov visokošolskih zavodov v SR Sloveniji ter o študentskih domovih in menzah	516
31. Poročilo o problematiki slovenskih muzejev	519
32. Poročilo o obravnavi mreže zdravstvenih zavodov v SR Sloveniji in njenem orientacijskem razvoju do leta 1970	520
33. Poročilo Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije za leto 1964	523
Poročilo odbora za organizacijsko-politična vprašanja RZ	541
Poročilo odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov GZ	542
Poročilo odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov PKZ	545
Poročilo odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov SZZ	546
Poročilo odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov OPZ	548
34. Predlog zakona o republiški upravi SR Slovenije	549
Obrazložitev	564
Poročilo odbora za organizacijsko-politična vprašanja RZ	566
Poročilo odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov OPZ	569
Poročilo zakonodajno-pravne komisije	571
Poročilo k amandmajem	573
35. Predlog zakona o organizaciji republiške uprave SR Slovenije	574
Obrazložitev	581
Poročilo odbora za organizacijsko-politična vprašanja RZ	583
Poročilo odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov OPZ	584
Poročilo zakonodajno-pravne komisije	585
Poročilo k amandmajem	586
36. Predlog odloka o Slovenskem narodnem gledališču v Ljubljani	587
Obrazložitev	588
Poročilo odbora za prosveto in kulturo RZ	589
Poročilo odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov PKZ	590
Poročilo zakonodajno-pravne komisije	591

37. Predlog odloka o Slovenski filharmoniji v Ljubljani	591
Obrazložitev	592
Poročilo odbora za prosveto in kulturo RZ	593
Poročilo odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov PKZ	594
Poročilo zakonodajno-pravne komisije	595
38. Predlog odloka o dodelitvi sredstev za zatiranje slinavke in parkljevke iz rezervnega sklada SR Slovenije	595
Obrazložitev	596
Poročilo odbora za kmetijstvo in gozdarstvo RZ	599
Poročilo začasnega odbora za proračunski sistem OPZ	599
Poročilo zakonodajno-pravne komisije	600
39. Predlog sklepa o prevzemu poroštva za posojilo, ki ga je najel zavod SR Slovenije za rezerve	600
Obrazložitev	601
Poročilo odbora za proračun RZ	602
Poročilo začasnega odbora za proračunski sistem OPZ	602
Poročilo zakonodajno-pravne komisije	603
40. Predlog sklepa o razrešitvi nekaterih republiških sekretarjev ter imenovanju nekaterih namestnikov republiških sekretarjev	604
Obrazložitev	605
41. Predlog sklepa o imenovanju članov Pedagoškega sveta SR Slovenije	607
Poročilo komisije za volitve in imenovanja	608
42. Predlog sklepa o imenovanju članov občasne komisije za pripravo predlogov in ukrepov zoper nekatere družbeno škodljive pojave	609
43. Skupščina SR Slovenije	610
Odbori in komisije	610
44. Republiški zbor	611
Odbori in komisije	611
45. Gospodarski zbor	614
Odbori in komisije	614
46. Prosvetno-kulturni zbor	615
Odbori in komisije	615
47. Socialno-zdravstveni zbor	616
Odbori in komisije	616
48. Organizacijsko-politični zbor	616
Odbori in komisije	617
49. Poslanci Skupščine SR Slovenije	618
Poslanci, izvoljeni v Zvezni zbor Skupščine SFRJ	621
50. Izvršni svet Skupščine SR Slovenije	621
51. Ustavno sodišče SR Slovenije	622
52. Vrhovno sodišče SR Slovenije	622
53. Višje gospodarsko sodišče SR Slovenije	622
54. Seznam govornikov	623

Izdala in založila
Skupščina SR Slovenije

Urednik:
Milan Megušar-Borut

Natisnila
tiskarna »Jože Moškrič«
v Ljubljani
oktobra 1965
v 600 izvodih
Obseg 640 strani

SKUPŠČINA SRS
DOKUMENTACIJA

St-5:17/151